Introducere în teologie

Alte cărţi apărute prin T.G.S. International

— Biblia cu explicaţii

(textul Cornielescu plus 398 de pagini cu studii, concordanţă, hărţi şi poze colorate din Israel)

— Biblia

— Noul Testament

— Biblia copiilor (cu ilustraţii)

— Introducere în Teologie

— Evanghelia după Ioan

— Concordanţa biblică

— Cântările Domnului

— Harfa Evangheliei

— Grijă de fraţi

— Biserica locală

T.G.S. International

P.O. Box 355 Berlin, Ohio, 44610 U.S.A.

Publicată iniţial în limba engleză sub titlul: INTRODUCTION TO THEOLOGY

Copyright 1954 de Herald Press, Scottdale, Pa., 15638 Publicată simultan de Herald Press şi în Canada, Keachener, Ont. N_2G_4M5

Numărul de catalog în librăria Congresului: 53 – 9049 Numărul de standard internaţional: O-8361 – 1791 – 3 Tipărită în Statele Unite ale Americii

Cuvânt înainte

Biblia nu este aranjată în forma unui tratat sistematic de doctrine (învăţături). În ciuda faptului că ea este izvorul tuturor studiilor teologice, Biblia nu discută *Cristologia* (învăţătura despre Hristos) într-un capitol, *Soteriologia* (învăţătura despre mântuire) în altul şi *Eclesiologia* (învăţătura despre Biserică) în altul. Pentru a afla tot ceea ce ne învaţă Biblia despre un anumit subiect, trebuie să recurgem la un manual de teologie sistematică.

Această carte a lui J.C. Wenger nu este altceva decât o astfel de încercare de a grupa învăţăturile biblice într-o structură sistematic ordonată şi uşor accesibilă.

Cartea va fi foarte preţuită şi de oamenii de

specialitate şi de credincioşii Bisericii. Limbajul ei nu este tehnic; stilul ei nu este complicat, ci simplu şi cursiv. Ea va fi o binecuvântare pentru toţi aceia care vor să cunoască şi să înţeleagă mai bine Biblia.

Iată ce spune autorul ei, J.C. Wenger, în prefaţa ediţiei americane:

„*Prea multă vreme teologia s-a închis într-un limbaj uscat şi prăfuit, fără viaţă. Teologia este o disciplină biblică ce trebuie aplicată în viaţa de fiecare zi Ea trebuie să lămurească, nu să creeze confuzie. Am urmărit să scriu o carte care să poată fi citită cu plăcere şi care să servească drept o introducere şi o invitaţie spre citirea unor alte cărţi, mai complicate şi mai grele. Am încercat de asemenea să mă concentrez mai ales asupra învăţăturilor care vorbesc despre Dumnezeu şi* despre *mântuirea plină de har pe care o oferă El oamenilor, asupra lucrurilor care-L înalţă şi-L prezintă lumii pe Domnul Iisus Hristos*”.

Spre deosebire de *filosofie*” care este o „dragoste de înţelepciune”, „*teologia*” este „cunoaşterea lui Dumnezeu” şi o carte consacrată ei, trebuie să ne ajute nu numai să ştim cine este Dumnezeu, ci să ne facă să ne şi îndrăgostim de Iisus Hristos, Fiul Tatălui şi Mirele nostru.

Cu multă emoţie, punem la dispoziţia cititorilor români această carte care apare după decenii de întuneric spiritual şi de lipsă a unor tipărituri religioase creştine. Am ales-o dintre altele care ne-au stat la îndemână din cel puţin două motive majore: *CV* Cartea este scrisă de un om cu o foarte bună pregătire scolastică, care s-a alimentat din cele mai diverse şcoli tradiţionale ale creştinismului, călăuzindu-se după principiul evanghelic: „cercetaţi totul şi opriţi ceea ce este bun” (cartea devenind din cauza aceasta im veritabil „compendiu” de teologie biblică); şi (*2*) Iniţial, cartea a fost destinată cititorilor „nespecializaţi” în teologie, iar autorul s-a străduit să o scrie în limbajul obişnuit al omului de pe stradă. Într-adevăr, în orice domeniu, specializarea produce un limbaj „păsăresc”, împănat cu numeroşi termeni obscuri, particulari disciplinei respective: există un limbaj medical, un altul al

muzicienilor, un altul al avocaţilor, şi bineînţeles un altul al... „teologilor”. Lucrarea de faţă se intitulează „Introducere în Teologia Sistematică” tocmai pentru că autorul ei a preferat să renunţe la nivelul „academic” al disciplinei, pentru a putea comunica „adevărurile” Cuvântului lui Dumnezeu pentru oamenii de rând.

O carte de „teologie sistematică” aparţine de obicei unei anumite confesiuni creştine. Prin natura şi conţinutul ei, această „Introducere în Teologia Sistematică” aparţine tuturor Bisericilor care preţuiesc Evanghelia şi o consideră ca singura sursă pentru aflarea adevărului despre Dumnezeu şi despre viaţă. Aceasta este în sensul cel mai strict, o carte de teologie biblică.

Temelia de pe care a fost scrisă această carte este convingerea că, pentru timp şi eternitate, învăţătura Cuvântului lui Dumnezeu este singura noastră autoritate în probleme de crez şi de practică.

Petru Popovici

Daniel Brînzei

Cuprins

Cuvânt înainte 3
Partea I. PROLEGOMENA
1. Domeniul teologiei 9
2. Ce este „Teologia Sistematică”? 11
3. De ce studiază oamenii teologia? 12
4. Valoarea teologiei 15
5. Lucrări deosebite de teologie sistematică 16
6. Dovezile clasice pentru existenţa lui Dumnezeu 22
7. Sursa biblică a teologiei 25
8. Creştinismul şi misticismul 29
9. Teologia şi Filosofia 31
10. Creştinismul şi celelalte religii 34
11. Evanghelia şi Legea 35
12. Relaţia creştinului cu Vechiul Testament 37
13. Unitatea Bibliei 43
14. Autenticitatea Cuvântului lui Dumnezeu 45
Câteva scurte Enciclopedii Denominaţionale 47
Partea II. DUMNEZEU CREATORUL

1. Definiţii ale lui Dumnezeu 51
2. Nume biblice şi descrieri ale lui Dumnezeu 52
3. Atributele lui Dumnezeu 54
Atributele absolute 56
Atributele transmisibile 62
4. Sfânta Treime 77
5. Decretele lui Dumnezeu 85
6. Învăţătura biblică despre creaţie 89
7. Alcătuirea omului 95
De unde vine sufletul? 98
Chipul lui Dumnezeu 99
Conştiinţa 101
8. Căderea 103
9. Natura păcatului 107
10. Adam şi depravarea umană 110
11. Natura depravării umane 113
Liste de păcate 116
12. Voinţa liberă 117
13. Prezervarea divină 123
14. Providenţa divină 124
15. Îngerii 128
16. Satan 130
Prolegomena

(1) Introducere” – în limba greacă.

PROLEGOMENA

1. DOMENIUL TEOLOGIEI

Întregul domeniu al teologiei, cuprinzând toate disciplinele educaţiei teologice, a fost împărţit în mod tradiţional în patru diviziuni majore. La începutul oricărui studiu al teologiei trebuie să fie aşezate subiecte cu un caracter general şi orientativ care să includă teme ca acestea: conceptul creştin de revelaţie, natura experienţei creştine, creştinismul şi misticismul, creştinismul şi celelalte religii, legea şi Evanghelia, etc. Restul disciplinelor teologice pot fi grupate în patru categorii după cum urmează:

I. TEOLOGIA EXEGETICĂ

1. Filologia biblică.

a. Ebraica b. Aramaica (caldearía)

c. *Greaca*

2. Arheologia biblică *a. Geografia ţărilor biblice b. Flora şi fauna* c. *Viaţa socială şi familială în Israel d. Instituţiile politice şi civile e. Ceremoniile şi datinile religioase*

3. Introducerea biblică *a. Originea cărţilor Bibliei b. Revelaţia divină* c. *Inspiraţia d. Canonul biblic e. Diferitele traduceri*

4. Criticismul biblic *a. Criticismul textual sau inferior b. Criticismul literal sau superior*

5. Hermeneutica sau Principii de interpretare

6. Exegeza cărţilor din Vechiul şi Noul Testament

II. TEOLOGIA ISTORICĂ

1. Studii pregătitoarea. *Protoistoria omenirii Geneza 1-11*

b. Istoria lui Israel c. *Viaţa Domnului Iisus Hristos d. Istoria apostolică*

2. Istoria Bisericii *a. Primară, 30 – 590 dH.*

b. Medievală, 590 – 1517 dH.

c. *Modernă, 1517 – prezent.*

d. Aspecte distincte

(*1*) *Persecuţiile*

(*2*) *Dezvoltarea structurilor şi organizaţiilor*

(*3*) *Consiliile Bisericii*

(*4*) *Formele de închinăciune*

(*5*) *Părinţii Bisericii*

(*6*) *Simbolistica creştină*

(*7*) *Istoria denominaţiilor*

(*8*) *Activităţi misionare şi de caritate*

(*9*) *Statistici*

(*10*) *Artă şi arhitectură bisericească*

3. Istoria doctrinelor biblice

4. Teologia biblică *a. Vechiul Testament*: *înţelepciunea şi poezia poporului evreu, fenomenul profetic b. Noul Testament*: *teologia caracteristică următoarelor secţiuni distincte*: *Evangheliile sinoptice, Evanghelia lui Ioan, Epistolele lui Pavel, Epistolele lui*

Petru, Epistola către Evrei, Iacov şi Apocalipsa.

III. TEOLOGIA SISTEMATICĂ

1. Apologetica
2. Polemica
4. *Dogmatica sau Teologia Sistematică*
5. Etica creştină
6. Enciclopedia teologică

IV. TEOLOGIA PRACTICĂ

1. Homiletica
2. Evanghelismul
3. Misionarismul
4. Teologia pastorală
5. Educaţia creştină
6. Muzica bisericească
7. Structuri de autoritate bisericească
8. Instituţiile de slujire creştină
9. Liturgica

2. CE ESTE „TEOLOGIA SISTEMATICĂ”?

Schiţa de mai sus îl poate ajuta pe cititor să înţeleagă care este locul ocupat de teologia sistematică în întregul studiilor teologice.

Prin „teologie sistematică” noi înţelegem întregul adevăr despre Dumnezeu aşa cum ne este el descoperit în Cuvântul Său. Cu alte cuvinte, teologia sistematică nu se ocupă cu ceea ce ne pune la îndemână filosofia sau cugetarea omenească, ci numai şi numai cu informaţiile pe care ni le pune la dispoziţie Cuvântul lui Dumnezeu. Credem că va fi de folos să arătăm aici legătura care există între teologia sistematică şi unele dintre celelalte discipline ale studiului biblic. *Exegeza* este examinarea unor anumite porţiuni din textul Scripturii în limbile originale în care a fost scris. În esenţa lor, toate studiile teologiei sistematice trebuie să se sprijine pe o exegeză corectă, altfel ele nu ar avea niciun fel de valoare „teologică”. *Teologia biblică* preia rezultatele studiilor exegetice asupra unui anumit pasaj şi le grupează în unităţi de sine stătătoare ca de exemplu: doctrina despre Dumnezeu în învăţătura mozaică sau nădejdea mesianică

din cartea lui Isaia. *Teologia sistematică* ia apoi învăţăturile biblice rezultate din studiile exegetice şi din teologia biblică şi le adună pe toate la un loc în exprimări atotcuprinzătoare despre adevărurile divine. *Teologia practică* studiază care sunt cele mai bune căi pentru transmiterea acestor adevăruri despre Dumnezeu aşa cum se găsesc ele în Cuvântul Său. *Istoria bisericii* trasează drumul poporului lui Dumnezeu pe pământ de-a lungul secolelor.

Cel ce se ocupă cu teologia sistematică trebuie să facă o distincţie clară între proclamaţiile despre adevăr aşa cum se găsesc ele în Cuvântul lui Dumnezeu şi „interpretările” înţelepciunii omeneşti în anumite aspecte ale revelaţiei divine. Numai Cuvântul lui Dumnezeu rămâne pururi autoritatea absolută şi pe deplin inspirată. Teologia, ca ştiinţă, este un produs al muncii omului în dorinţa lui de a înţelege şi de a clarifica. Ea nu este infailibilă şi nu posedă niciun fel de autoritate divină. Cu toate acestea, ea are o deosebită importanţă şi valoare prin faptul că ridică înaintea fiecărei generaţii adevărurile divine măreţe ale divinului Cuvânt al lui Dumnezeu aşa cum se găsesc ele în Scriptură.

3. DE CE STUDIAZĂ OAMENII TEOLOGIA?

Este absolut imposibil să înţelegi anumite exprimări ale Bibliei dacă nu ai o cunoaştere de ansamblu a ei. Asta nu înseamnă în niciun fel că Biblia este o carte confuză, ci doar atrage atenţia asupra faptului că, mai mult decât vrem noi să recunoaştem de obicei, Scriptura pretinde un anumit nivel de „interpretare” din partea noastră. Iată un exemplu: când Ioan ne spune că „sângele lui Iisus Hristos, Fiul Lui, ne curăţeşte de orice păcat” 1, el nu ne trimite la ideea că cel păcătos trebuie să stea fizic sub cruce şi să lase sângele lui Hristos să se scurgă asupra trupului lui pentru a dobândi curăţia lăuntrică. „Interpretarea” pe care o dăm pasajului devine automat „teologia” noastră şi ea ne spune că semnificaţia pasajului este că prin credinţă în Hristosul crucificat se dobândeşte iertarea păcatelor. Şi tot aşa, când Pavel spune că el se „laudă cu crucea lui

Hristos”[12], el nu vorbeşte despre crucea de lemn ca atare, ci despre lucrarea săvârşită de Hristos prin moartea Sa din anul 30 d.Hr. Când Ioan ne spune că Satan este legat cu un „lanţ mare”[3], teologii nu înţeleg prin aceasta un lanţ de oţel, ci doar o metaforă pentru exprimarea limitării la care va fi supusă puterea de influenţă a Satanei. Când Domnul Iisus a spus: „Acest pahar este legământul cel nou”[4], El a subînţeles de fapt: „conţinutul acestui pahar simbolizează legământul pe care-l fac cu cei credincioşi prin intermediul morţii Mele la Golgota”. De fapt, regula generală pe care am putea-o propune este că adevărul spiritual este exprimat întotdeauna într-o formă care presupune o oarecare măsură de interpretare. În mod obişnuit, pentru a dobândi „înţelepciunea care duce la mântuire”[5], omul de rând nu are nevoie decât de o inimă curată şi de o minte luminată de călăuzirea Duhului Sfânt. Cu toate acestea, Biserica are nevoie şi de „teologia” scolastică rezultată din activitatea intensă şi îndelungată a acelor creştini născuţi din nou la o înţelegere duhovnicească a Cuvântului lui Dumnezeu, care petrec ani îndelungaţi în studiu şi meditaţie asupra Bibliei. Aceasta nu pentru că am avea nevoie de o autoritate *ex cathedra*, care să guverneze Biserica, ci pentru a aşeza în faţa fiecărei generaţii de oameni răspunsul Cuvântului lui Dumnezeu la frământările contemporane şi pentru a putea înfrunta ereziile care apar în perioada respectivă. Erudiţii bibliei şi creştinii simpli fără pregătire teologică sunt bineînţeles, toţi la un loc şi fiecare în parte, fraţi cu statut egal în cadrul Bisericii creştine.

Oamenii studiază teologia pentru că nu se pot mulţumi să vadă în Biblie o colecţie dezordonată de literatură religioasă. Mintea omului este în aşa fel construită încât să tânjească după o privire de ansamblu

---

1 1 Ioan 1:7
2 Gal. 6:14
3 Apoc. 20:1-2
4 1 Cor. 11:25
5 2Tim. 3:15

care să explice rolul şi înţelesul fiecărui element în parte. Poate că o comparaţie cu natura s-ar putea să ne ajute să ilustrăm mai bine acest lucru. Iată copacii de exemplu: Dumnezeu nu a plantat copacii lumii într-o ordine ştiinţifică riguroasă care să ţină seama de „soiuri” sau „categorii”. El nu i-a separat pe unii de alţii. De fapt, s-a întâmplat contrariul: natura ne prezintă o glorioasă şi minunată diversitate de aranjament. Ce face mintea umană însă? Ea nu este mulţumită cu dezordinea frumoasă din jur, ea nu se poate opri la constatarea estetică. Mintea porneşte înfrigurat să facă o clasificare care să ordoneze realitatea din jur. Omul vrea să ştie câte soiuri de pomi există şi cum poate folosi diferitele soiuri pentru folosul muncii şi vieţii sale. Aceasta nu este adevărat numai pentru copaci, ci pentru toate celelalte elemente ale lumii noastre înconjurătoare. Oamenii de ştiinţă au grupat toate lucrurile în „sisteme”: minerale, plante, animale, bacterii, corpuri cereşti, etc. Savanţii iau animale sau plante care au caracteristici asemănătoare şi le grupează mai întâi în cea mai generală clasă posibilă, numită de ei filum. La rândul lui, fiecare *fâlum* este divizat progresiv în subgrupe numite: *subfilum*, *clasă*, *subclasă*, *ordin*, *subordin*, *familie*, *gen*, *specie* şi *subspecie* sau *varietate*. Clasificarea modernă a biologiei este bazată de exemplu pe o lucrare făcută de Linnaeus în anul 1735 d.Hr.[6]. împărăţia plantelor a fost divizată în patru *fila*, iar cea animală în doisprezece sau chiar mai multe *fila*.

Oamenii de ştiinţă nu s-au putu însă mulţumi doar cu categorisirea lucrurilor din jur. Ei au vrut să afle din ce sunt făcute aceste lucruri şi aşa s-a născut chimia. După acelaşi proces s-au născut şi celelalte ştiinţe: aerodinamica, antropologia, arheologia, astronomia, bacteriologia, biochimia, etc. Produsul final al tuturor acestor clasificări şi analize nu a fost doar simpla

---

6 „Classification.“ The World Book Encydopedia (Chicago: Field Enterprises, Inc. 1950), Voi. 3, C, p.1468

(D Emil Brunner, The Christian Doctrine of God (Philadelphia: The Westminster Press, 1950), p.vi.

satisfacere a foamei minţii după explicaţii, ci şi descoperirea lucrurilor care ne-au îmbunătăţit existenţa ca razele X, insulina, automobilul, aparatele electrice, etc. – toate acestea dovedind din plin valoarea cercetării ştiinţifice.

Tot ceea ce am spus mai sus este valabil şi pentru teologie. Mintea omenească nu este mulţumită să citească doar istorisirile despre Moise, psalmii lui David, scrisorile lui Pavel şi Apocalipsa lui Ioan. Oamenii vor să înţeleagă fiecare adevăr în relaţia lui cu adevărul total al revelaţiei divine, iar aceasta este sarcina de căpătâi a teologiei. Pe tărâmul teologiei, clasificarea mai mult sau mai puţin standardizată a început încă de pe vremea lui Peter Lombard, (1100 – 1160 d.Hr.) întemeietorul scolasticii1. Chiar şi înainte de aceasta, în cele dintâi secole de existenţă a creştinismului, teologii începuseră deja lucrarea de interpretare şi organizare a materialului biblic, căutând să-l aşeze într-un sistem organizat, făcând acelaşi lucru pe care l-au înfăptuit oamenii de ştiinţă în ostenelile lor.

Este foarte adevărat că orice creştin poate primi mântuirea şi poate ajunge la înţelegerea Scripturii şi fără să studieze teologie, dar Biserica ca instituţie trebuie să-şi sistematizeze şi clarifice crezul. Învăţătorii şi predicatorii ei trebuie să cunoască temeinic conţinutul şi semnificaţia „*Kerugmei*” (proclamării) biblice. Şi după cum există anumiţi oameni de ştiinţă specializaţi în anumite „specii” sau în domeniul clasificărilor şi al scrierii de tratate şi manuale ştiinţifice, şi în teologie unii trebuie să se specializeze în studii particulare iar alţii trebuie să caute să se dedice teologiei propriu-zise.

Cercetările ştiinţifice n-au reuşit să scape lumea de şarlatani, dar ele au produs minuni în felul în care ne-au îmbunătăţit traiul şi au eliberat masele populare de frica şi ignoranţa care îi înrobise de-a lungul istoriei. În acelaşi mod, studierea teologiei n-a reuşit să-i elimine pe „învăţătorii mincinoşi” şi nici ereziile nimicitoare care s-au abătut asupra Bisericii. Neglijarea studiului teologic a

încurajat însă şi mai mult apariţia denaturărilor de tot felul. După cum ştiinţa a făcut mult progres în stăpânirea şi folosirea naturii în folosul oamenilor, şi teologii sunt chemaţi în fiecare generaţie să preîntâmpine primejdiile, să înfrunte atacurile filosofiilor anti-creştine din fiecare veac şi să ofere credincioşilor neinstruţi şi tuturor conducătorilor Bisericii o călăuzire clară care să-i ajute să-şi formuleze mesajul în cel mai bun fel în care poate fi înţeles de fiecare generaţie. Tragem nădejde de asemenea că de-a lungul secolelor s-a progresat mult în procesul de publicare a unei cât mai corecte teologii.

4. VALOAREA TEOLOGIEI

Studierea conţinutului doctrinar al Cuvântului lui Dumnezeu are valoare pentru zidirea unei vieţi duhovniceşti. Unii scot în evidenţă importanţa trăirilor emoţionale şi a aprinderii inimii drept factori majori în creşterea duhovnicească. Fără îndoială că ceva adevăr există şi în această părere, căci este important să-ţi tresalte inima atunci când asculţi o predică curată din Evanghelie. Pentru a fi eficace, Cuvântul lui Dumnezeu trebuie să ne atingă nu numai mintea, ci şi emoţiile. Alţii au scos în evidenţă activităţile ca cel mai important factor de maturizare creştină. Ideea lor este că mărturisirea publică are un efect întăritor asupra credinţei şi asupra caracterului. Pentru ei nimic nu este mai folositor decât a sta de vorbă cu un păcătos despre mântuire, a căuta să câştigi un pierdut pentru Hristos şi a depune mărturie despre bunătatea lui Dumnezeu. Nici emoţiile şi nici activităţile însă nu pot fi, singure, sursa creşterii omului duhovnicesc. Este necesar să apară şi un al treilea factor care să se adreseze minţii prin înţelegerea adevărului slăvit despre Dumnezeu şi despre mântuirea Lui, aşa cum ne sunt descoperite ele în Scriptură. O înţelegere bună a întregului adevăr descoperit omenirii de către Dumnezeu este de cea mai mare valoare pentru maturizarea creştină.

Teologia sistematică ajută de asemenea la proclamarea unei Evanghelii adevărate. Cel ce nu cunoaşte decât versete izolate sau adevăruri parţiale nu

poate propovădui cum se cuvine Cuvântul lui Dumnezeu. Pentru a vorbi bine din Biblie trebuie să cunoaştem toată Biblia. Trebuie să cunoaştem toată istoria planului de mântuire aşa cum este el descris din grădina Edenului şi până în cartea Apocalipsei. Trebuie să fim familiarizaţi cu promisiunile şi cu condiţiile mântuirii şi cu toate avertizările din Scriptură. Nimeni nu cunoaşte corect Cuvântul lui Dumnezeu până când nu poate să facă legătura dintre pasaje particulare şi întregul Bibliei.

În al treilea rând, studiul teologiei sistematice îl poate păzi pe cineva de erezie. Orice rătăcire care există acum în lume, există pentru că cineva s-a depărtat de la adevărul curat al Scripturii şi a propovăduit o deformare a învăţăturii dată oamenilor în Biblie. De exemplu, unii credincioşi nu-şi dau seama că instituţiile legii lui Moise au fost înlăturate prin lucrarea mântuitoare a lui Hristos. Alţii nu-şi pot da seama de diferenţa care există între cei care au trăit înainte şi după ziua de Rusalii, chiar dacă au fost cu toţi moştenitori ai mântuirii.

Teologia sistematică ne mai este de ajutor şi pentru a trăi o viaţă centrată în Dumnezeu. Dacă procesul de studiu se desfăşoară în umilinţă şi dintr-o dorinţă sinceră de a cunoaşte voia lui Dumnezeu, El ne va apropia de Hristos şi ne va dărui călăzuirea şi siguranţa zilnică atât de necesară unei trăiri creştine în biruinţă şi bucurie. Pe măsură ce creştem în înţelegerea adevărului din Cuvântul lui Dumnezeu, ajungem să ne dăm seama cât de total depindem de Dumnezeu, cât de nevrednici suntem şi ce mult avem nevoie de harul lui Dumnezeu, întreaga viaţă creştină trebuie clădită pe adevăr şi nu pe oricare adevăr, ci pe acela care se găseşte în Scriptură.

Din nefericire în studiul teologiei se pot face şi abuzuri. Cineva poate face din el o preocupare sterilă şi un sistem intelectual golit de orice ascultare, smerenie şi evlavie personală. Creştinismul se reduce atunci doar la un fel de filosofic pe care o pot pricepe chiar şi intelectualii nemântuiţi. Un studiu, care ar fi trebuit să-L slăvească pe Iisus Hristos şi să-l ajute pe cel credincios să se bucure de

desăvârşirea mântuirii prin har, se transformă astfel în ceva neatrăgător pentru omul simplu cu o credinţă copilărească şi rămâne doar ceva destinat jongleriilor intelectuale. Cea mai bună cale pentru a împiedica teologia sistematică să devină nerodnică şi neatrăgătoare este însoţirea ei cu un timp de meditaţie petrecut în rugăciune. Fără aşa ceva, cunoştinţa îngâmfa şi putem deveni intelectuali mândri şi aroganţi, înclinaţi spre certuri de cuvinte şi fără niciun rod în slujirea creştină. Practic, aceasta înseamnă că trebuie să petrecem cel puţin atâta timp în citirea Cuvântului lui Dumnezeu, cât petrecem în citirea cărţilor de teologie. Cel preocupat de teologie trebuie de asemenea să citească biografiile unor oameni mari ai credinţei ca Pavel, Augustin, Luther, Calvin, Grebel, Menno Simons, Wesley, Spurgeon, Finney, Moody, J.S. Coffman, etc. Biografiile creştine au o valoare excepţională pentru vitalizarea teologiei sistematice şi pentru dezvoltarea unei evlavii personale.

5. LUCRĂRI DEOSEBITE DE TEOLOGIE SISTEMATICĂ

Probabil că cele mai importante documente de teologie sistematică Romano-Catolice sunt canoanele, decretele şi catechismul de la Consiliul din Trent, ale cărui sesiuni s-au ţinut, cu întreruperi, între anii 1545 şi 1563? Una din lucrările cele mai importante de teologie catolică apărută în limba engleză este: *„Outlines of Dogmatic Theology”*, în trei volume, scrisă de Sylvester Joseph Hunter, preot Iezuit şi apărută în editura Benziger Brothers, la New York, Cincinaţi şi Cicago în anii 1894 – 1896. Importantă este şi lucrarea în două

(1) Vezi „The Canons and Dogmatic Decrees of Council if Trent, A.D. 1563” în „The Creeds of Christendom”, de Philip Schaff, (New York: Harper and Brothers, 1919), II, pp.77 – 206 volume: *„The teaching of Catolic Church”* editată de G.D. Smith şi tipărită de Macmillan în 1949.

Cea mai bună lucrare de combatere a teologiei Romano-Catolice este *Handbook to the Controversy with*

Rome scrisă de profesorul Karl von Hase (1800 – 1890) şi publicată la Londra ca o traducere a celei de a şaptea ediţie în limba germană al cărei original a fost publicat mai întâi în 1862. Probabil că această lucrare rămâne şi astăzi una din cărţile majore de referinţă. Printre alte lucrări de valoare mai enumerăm: *Infallibility of the Church*, de George Salmon, tipărită de Baker Book House, în Grand Rapids, Michigan, 1951 şi *A Catholic Dictionary*, editat de Donald Attwater, Macmillan, 1942, şi de asemenea *Catholic Encyclopedia* publicată de editura Appleton în anul 1910.

Una dintre cele mai bune lucrări de teologie în tradiţia Anglicană-Episcopaliană este *Theological Outlines*, de profesorul Francis J. Hall, scoasă de Morehouse-Gorman Co., New York, în 1933. Profesorul Hall a mai scris o *Teologie dogmatică* în zece volume, a cărei rezumat se află în *Outlines*.

Printre cele mai importante lucrări din tradiţia Reformată trebuie amintite: *Institutes of the Christian Religion* de John Calvin, apărute în 1536, în circulaţie acum şi în limba engleză, într-o traducere în două volume publicată de Westminster Press, 1935. Un alt scriitor semnificativ a fost Charles Hodge (1797 – 1878), supranumit şi „Personalitatea cea mai dominantă din grupul cunoscut sub numirea de „Şcoala de la Princeton”. El este autorul a trei volume de *Sistematic Theology*, 1872 – 1873. Mulţumitoare este şi lucrarea lui A.H. Strong (1836 – 1921): *Sistematic Theology*, apărută iniţial în 1886 şi revizuită apoi în 1907. Strong a fost baptist. Cea mai completă lucrare modernă de teologie sistematică este *Reformând Dogmatics* scrisă de profesorul Louis Berkof (1873 – 1957) şi apărută în patru volume la editura Eerdmans, 1932 – 1937. De o oarecare valoare este şi lucrarea *Outlines of Theology* de A.A. Hodge (1823 – 1886) publicată în 1860, revizuită în 1878 şi retipărită de Eerdmans în 1949 şi de Zondervan în 1972. Mai pot fi consultate şi cărţile scoase de G.C. Berkouwer (1903).

Cel mai de seamă teolog, din cea mai strictă mişcare

a tradiţiei Luterane din America (Sinodul Missouri), este Dr. Francis Pieper (1852 – 1931). Între anii 1917 şi 1924, el a publicat în germană un set de trei volume intitulat: *Christian Dogmatics* (Concordia Publishing House, St. Louis, Missouri). Profesorul John Theodore Mueller a scris şi el un volum intitulat: *Christian Dogmatics* şi publicat de aceiaşi Concordia în anul 1934. O foarte folositoare enciclopedie este aceea scoasă de Charles Scribner la New York, 1899: *The Lutheran Cyclopedia* editată de H.E. Jacobs şi A.W. Haas.

Cea mai veritabilă sursă de teologie Arminiană este bineînţeles *The Works of James Arminius* (1560 – 1609) tradusă din limba latină şi publicată în trei volume de Derby, Miller şi Orton, la Auburn şi Buffalo în anul 1853... Cea mai completă lucrarea de teologie arminiană este *Theological Institutes* scrisă de metodistul Richard Watson (1781 – 1833); cea de a treisprezecea ediţie a acestei lucrări a apărut în 1850. În anul 1869, Samuel Wakerfield (1799 – 1895) a editat A *Complete Sistem of Christian Theology*, care nu este altceva decât o condensare a lucrării *Institutes* de Watson. William B. Pope (1822 – 1903) a publicat în anul 1879 un *Compendium of Christian Theology*, iar John Miley (1831 – 1895) a scos în două volume *Sistematic Theology*. În anul 1903 a apărut *Sistem of Christian Doctrines* de Henry C. Sheldon. Cea mai completă lucrare de teologie arminiană a apărut în anii 1940 – 1942 sub supravegherea lui H. Orton Wiley: *Christian Theology*, Nazarene Publishing House, Kansas City, Missouri. Interesantă este şi rezumarea acestor trei volume sub titlul: *Introduction to Christian Theology* făcută de H. Orton Wiley şi Paul T. Culbertson şi tipărită de Beacon Hill Press, Kansas City, Missouri., 1946.

Probabil că cea mai reprezentativă lucrare modernă din mişcarea creştină Society of Friends este *Friends for 300 years*, scrisă de Howard Briton şi publicată de Harper & Brothers, New York, 1952. Lucrarea standard este însă *The Apology*, de Robert Barclay, colegul domnului William Penn.

Revenind la tradiţia care există în mişcările anabaptiste şi menonite, trebuie să spunem că, în loc să existe o preocupare pentru formulări sistematice ale teologiei, accentul s-a pus aici întotdeauna pe o mare simplitate a credinţei şi pe o deplină ascultare de perceptele Scripturii. Până la această oră nu există nici măcar o singură lucrare de teologie sistematică care să fi fost scrisă de un frate menonit şi vorbind în general despre cărţile de doctrină biblică, putem spune că până acum au apărut doar foarte puţine. Se cuvine să amintim *Complete Works* scrisă de Menno Simons (1496 – 1561) şi tradusă în limba engleză la Elkhart, Indiana, în anul 1871 şi republicată la Scottdale, Pennsylvania, în anul 1956. O altă lucrare a lui Menno a fost *Foundation and Plain Instruction*, 1539 – 1540. Colegul lui Menno, Dirk Philips (1504 – 1568) a scris şi el câteva articole adunate sub titlul *Enchiridion or Handbook of the Christian Doctrine and Religion*, publicate de Elkart, Indiana, 1915. În Germania, un prezbiter menonit, Emil Haendiges, a scris o scurtă teologie istorică intitulată *Die Lehre der Mennoniten*, 1921. De fapt, singurul om despre care putem spune că a scris cărţi cuprinzătoare de teologie biblică pentru Biserica menonită a fost Daniel Kauffman (1865 – 1944). Lucrarea sa *Bible Doctrine* a fost publicată de Scottsdale, Pennsylvania, în anul 1914, iar *Doctrines of the Bible* a apărut în acelaşi loc în 1928.

Una dintre cele mai puternice mişcări care au influenţat gândirea teologică modernă a fost aceea a lui Karl Bart şi Emil Brunner în Elveţia. Şcoala lor de teologie a fost numită: bartianism, teologie dialectică sau neo-ortodoxie. Cel mai proeminent exponent al mişcării a fost Bart, a cărui lucrare *Kirchliche Dogmatik* (Culegere de docmatică a Bisericii), deşi neterminată, s-a întins pe distanţa a nu mai puţin de douăsprezece volume, cu un al treisprezecelea discutabil, dar semnificativ. Dr. Brunner a scris şi el trei volume cu titlul *Die Kirchliche Lehrevon Gott* apărute în 1946, 1949 şi 1960 şi traduse apoi în engleză în 1950, 1952 şi 1962 (Westminster Press). Demne

de notat sunt şi lucrările şcolii Lundensiene reprezentată prin scrierile lui Gustav Aulen. Teologia lui sistematică este intitulată *The Faith of the Christian Church* (Muhlenberg Press, Philadelphia, 1948). Alte lucrări apărute mai curând în America sunt *the nature and Destiny of Man* de Reinhold Niebuhr, Lecturile lui Gifford apărute în 1931, ale lui Scribner în 1951 şi *Sistematic Theology* scrisă în trei volume de Paul Tillich (University of Chicago Press, 1951 – 1963).

Nici şcoala bartiană, nici cea lunensiană şi nici teologia dialectică americană nu recunosc Biblia *per se* ca pe Cuvântul lui Dumnezeu infailibil. Exponenţii acestor şcoli cred şi ei bineînţeles în inspiraţia divină, dar pentru ei textul Scripturii este numai instrumentul prin care vine această inspiraţie. Ei nu cred că Biblia a fost inspirată cuvânt cu cuvânt de Dumnezeu? Pentru ei, inspiraţia nu este o problemă de conţinut literar, ci una de contact personal cu Dumnezeu însuşi. Nu cine citeşte poate cunoaşte voia lui Dumnezeu, ci doar acela care intră prin citire într-o legătură mistică şi primeşte mesajul divin. Scriptura se transformă astfel doar într-un jurnal în care sunt înscrise experienţele oamenilor care s-au întâlnit personal cu Dumnezeu şi cu Hristos. Ele ne pot servi nouă numai ca exemple. Putem spune cu regret că, în mare măsură, teologia modernă se îndepărtează de credinţa în creaţie ca un act special al lui Dumnezeu, în căderea omului, ca eveniment real din istorie, în minunile săvârşite de Domnul

(1) Cornelius Van Til, The New Modernism, An Appraisal of the Teology of Bart and Brunner (Philadelphia: The Prezbiterian and Reformând Publishing Co., 1947

(2) Pentru o susţinere argumentată a părerii că Bibblia este în întregime un produs al inspiraţiei vezi *The Infailible Word*, A Symposium, produsă de membrii facultăţii şi Seminarului Teologic Westminster (Philadelphia: The Prezbiterian Guardian Publishing Co., 1946 ca întâmplări reale supranaturale şi în realitatea

pedepsei veşnice pentru păcat. Mulţi teologi de azi stabilesc limitări filosofice rigide prin care deosebesc ceea ce este credibil şi ceea ce nu este credibil din relatările Bibliei despre mesajul şi lucrarea lui Dumnezeu. Profesând o anumită credinţă în seriozitatea inspiraţiei divine, aceşti oameni se simt totuşi liberi să refuze ca inspirat o mare parte din conţinutul Scripturii. Cu alte cuvinte, pseudomodernismul teologic de astăzi este cramponat încă de modernismul de acum câteva secole fiind înrădăcinat în gândirea lui Schleiermacher (1768 – 1834), Ritschl (1822 – 1889) şi a altor teologi liberali. Bartianismul a luptat din răsputeri să depăşească teologia nesănătoasă a lui Ritschlenienilor subliniind realitatea păcatului şi nevoia omului după răscumpărare. S-a încercat astfel să se depăşească tendinţa modernismului de a centra totul în jurul omului şi a capacităţii sale de a fi arbitrul revelaţiei divine. Bartianismul a readus înaintea omului modern lucrarea mântuitoare a lui Hristos şi a subliniat criza personală în care intră orice om care se întâlneşte în mod personal cu Hristos. Este regretabil că bartianismul nu a putut depăşi toate limitările curentelor moderniste şi mai ales atitudinea liberală faţă de interpretarea Bibliei care i-a caracterizat în ultimele veacuri pe modernişti. Ne temem în continuare că mulţi dintre teologii modernişti contemporani mai stăruiesc şi astăzi într-o nesănătoasă neîncredere în totala inspiraţie a Scripturii, denaturând astfel periculos conţinutul doctrinal al inspiraţiei divine aşa cum ne-a fost ea lăsată pe paginile Bibliei.

În opoziţie cu vechiul modernism[7] şi chiar şi cu mişcarea bartiană s-a ridicat un mare număr de teologi şi învăţători de Biblie din America care au ajuns să fie cunoscuţi sub numele de Fundamentalişti”. Ei s-au întors total şi definitiv la conţinutul de inspiraţie al Scripturii şi sunt numiţi din această cauză: Evanghelici. Din numărul acestor strict evanghelici trebuie pomenit P.B. Fitzwater

7 Reprezentat de lucrări ca An Outline of Christian Theology, de William Newton Clarke (New York: Charles Scribner, 1898) și Christian Theology in Outline de William Adams Brown (New York, 1906)

de la Institutul Biblic Moody, a cărui *Christian Theology* a fost publicată de Eerdmans în anul 1948, şi profesorul Hemy C. Thiessen de la olegiul Wheaton, a cărui *Introductory Lectures în Sistematic Theology* a apărut în 1949 şi a fost tipărită tot de Eerdmans. Fundamentaliştii acceptă Biblia ca fiind cu adevărat Cuvântul inspirat al lui Dumnezeu şi susţin o formă de inspiraţie numită plenară şi verbală. Credincioşii din foarte multe denominaţii au îmbrăţişat cu entuziasm această învăţătură şi sunt legaţi între ei dincolo de limitele mişcărilor din care fac parte de acest caracter Evanghelic propus de Fitzwater, Thiessen şi mai târziu de O. Buswell, Jr.

Ca mişcare, fundamentaliştii nu au polemizat atât de mult cu gânditorii contemporani, cum au făcut cei din mişcarea bartiană. Mai mult, fundamentaliştii s-au limitat din păcate la un spirit de înregimentare, afişând un aer de sfidare faţă de alţi teologi care nu le împărtăşesc părerile şi mai ales convingerile lor profetice premileniste. O altă latură nedezvoltată a fundamentaliştilor este lipsa de angajament pentru reformele sociale1, pentru rezolvarea materială a problemelor lumii înconjurătoare. Cu alte cuvinte, fundamentaliştii au refuzat până acum să se implice în activismul social din jur. În parte, această tendinţă este justificată ca un răspuns dat abuzurilor exponenţilor aşa-numitei evanghelii sociale, care s-au dovedit a fi indiferenţi, dacă nu critici, la conceptul de regenerare lăuntrică necesară prin lucrarea Duhului Sfânt. Fundamentaliştii cred că Biserica este chemată să rezolve problemele păcatului lăuntric din om, nu pe cele sociale ale lumii.

În această scurtă trecere în revistă a lucrărilor deosebite de teologie sistematică ar mai trebui să menţionăm şi *Sistematic Theology* de Lewis Sperry Chafer (1871 – 1952). El a fost profesor la Seminarul teologic din Dallas. Lucrarea este în şapte volume, plus un index şi a fost scoasă de Dallas Seminary Press între anii 1947 – 1948. Scrierea este definită ca „evanghelică, premilenistă şi dispensaţională”. Dispensaţionalismul subliniază

diferenţa dintre anumite perioade istorice ale planului lui Dumnezeu cu lumea, şi prezintă poporul evreu ca fiind în centrul atenţiei lui Dumnezeu în istoria pământului. Biserica este prezentată doar ca o paranteză între legământul vechi ebraic şi instaurarea mileniului în care evreii vor ocupa din nou locul principal în scena lumii. Nu este niciun fel de nevoie să mai spunem că dispensaţionalismul stă într-un contrast total cu teologia oficială a ultimelor secole, fie ea Romano-Catolică, Ortodoxă, Reformată, Arminiană sau Anglicană. El este însă foarte răspândit astăzi în grupările foarte populare ale fundamentaliştilor de pretutindeni.

Cartea pe care o citiţi acum recunoaşte Biblia drept singurul Cuvânt al lui Dumnezeu, autoritatea finală în probleme de credinţă şi de viaţă. Biblia este pentru noi izvorul tuturor învăţăturilor de folos pentru mântuire şi sfinţire. Scopul central al Scripturii este acela de a prezenta lumii pierdute pe Iisus Hristos şi lucrarea Lui de mântuire. A studia Biblia doar de dragul studiului şi a practica un fel de scolasticăprotestantă ar însemna să ne restrângem la un intelectualism sterp şi a nu face cinste tradiţiei gândirii creştine din secolele trecute şi mai ales al reformatorilor din secolul XVI. Trebuie să spunem că teologii fundamentalişti din secolul XX sunt singurii care se apropie îndeajuns de spiritul marilor reformatori Luther şi Calvin pe care l-au pierdut complet moderniştii şi semimoderniştii zilelor noastre, preocupaţi mai mult cu filosofia şi cu studiile abstracte. Teologia care este necesară astăzi este aceea a credinţei copilăreşti în Iisus Hristos şi în Cuvântul Lui, o credinţă care să încălzească inima, să ilumineze intelectul şi să ne înflăcăreze spiritul.

6. DOVEZILE CLASICE PENTRU EXISTENŢA LUI DUMNEZEU

Cu mulţi ani în urmă, cel ce vă scrie astăzi era doar un creştin tinerel care citea cu nesaţ *The Natural Theology*, scrisă de profesorul Milton Valentine (1825 – 1906) de la Seminarul Teologic Luteran din Gettysburg, Pennsylvania, în anul 1885. Dr. Valentine căuta să arate că

este raţional să crezi în Dumnezeu dacă analizezi dovezile de inteligenţă aşezate în structurile din care este creată lumea. Se pune însă întrebarea: Au toate aceste argumente logice valoare în procesul demonstrării existenţei lui Dumnezeu? Răspunsul este unul negativ. Argumentele logice nu pot transforma un necredincios într-unul care crede, deşi Duhul Sfânt ar putea folosi şi această cale pentru convertirea cuiva. Întoarcerea la Dumnezeu va rămâne însă mereu o problemă care depăşeşte raţiunea. Argumentele existenţei lui Dumnezeu nu pot produce singure credinţa mântuitoare. Ele pot fi cel mult „schelele nevăzute” ce pot propti vremelnic credinţa începătoare a unora. Meditarea la teologia naturală poate produce o înărire a celor proaspăt întorşi la Dumnezeu.

De obicei, sunt amintite cinci argumente (dovezi) majore ale existenţei divine. Argumentul *etnologic* este doar o simplă presupunere. El atrage atenţia asupra faptului că la toate popoarele, indiferent de locul lor pe glob, s-au observat forme religioase care au însoţit o tendinţă generală şi irezistibilă de a crede în ceva supranatural. Din această realitate se poate trage concluzia că undeva, în adâncul fiinţei umane, este înscrisă convingerea că omul nu este singur în univers şi că mai există o putere sau nişte puteri superioare lui. Argumentul *cosmologic* este bazat pe raţionamentul logic că orice lucrare presupune un lucrător şi orice creaţie dovedeşte existenţa unuia care a creat-o. Cu alte cuvinte, lumea aceasta cu locuitorii ei nu s-ar fi putut crea singură; trebuie să existe undeva un Dumnezeu inteligent care a produs această lume şi aceste fiinţe inteligente. Argumentul *teleologic* (de la grecescul „telos”, care înseamnă „scop”, „ţintă”) derivă din observaţia că pretutindeni în jur observăm în creaţie structuri inteligente care par a aparţine unui plan universal. Dacă există însă un plan unificator al lumii, atunci trebuie să existe şi o minte inteligentă în care s-a născut şi care-l guvernează spre împlinirea unor scopuri ale sale. Argumentul *ontologic* este o producţie abstractă a logicii

care scapă omului modern superficial. În forma lui cea mai simplă, acest argument spune că ceea ce poate fi gândit trebuie să existe: dacă Dumnezeu este întruchiparea perfecţiunii şi dacă perfecţiunea implică existenţă, atunci Dumnezeu trebuie să existe.

O exprimare mai accesibilă este următoarea: pentru ca gândirea umană să aibă valoare, Dumnezeu trebuie să existe, căci simpla noţiune definit presupune existenţa Infinitului, şi simpla idee de creaţie implică undeva un Creator, etc. Cu alte cuvinte, simpla nevoie de valoare a gândirii umane presupune existenţă a ceea ce putem gândi[8]. Fireşte, aici nu este vorba despre Dumnezeu ca despre un simplu produs al imaginaţiei umane. Immanuel Kant nu a fost prea convins de valoarea argumentelor teiste (care dovedesc existenţa lui *Theos*, Dumnezeu). El a propus însă un al cincilea, argumentul *moral*. Kant a simţit foarte puternic că există evidenţa unui profund caracter moral al lumii. Omul este plasat într-o lume guvernată de anumite legi morale. El se poate ridica împotriva acestei realităţi şi poate acţiona împotriva legilor morale ale lui Dumnezeu, călcându-le, dar el nu poate desfiinţa prin aceasta existenţa lor şi nici nu le poate desfiinţa caracterul lor moral; omul nu poate scăpa consecinţelor păcatului său. Deci, raţionează Kant, dacă există nişte legi morale suverane, atunci trebuie să existe şi un Legiuitor care se poartă ca Guvernator al existentei.

Pentru cel ce vrea să ia în consideraţie toate argumentele, ni se pare nedrept să omitem dintre ele unul foarte profund şi anume: caracterul şi mărturia pe care o au *Scripturile*. Este evident că ele au exercitat o influenţă salutară oriunde au pătruns şi au fost tratate cu respect. Oamenii care au primit mesajul Bibliei au devenit mai buni şi mai drepţi. Este clar că această carte remarcabilă postulează existenţa unui Dumnezeu personal şi măreţ. Am putea întreba deci: De pe ce temelie vorbesc aceia care îndrăznesc să contrazică mărturia Cărţii cărţilor? Există de

---

8 Leander S. Keyser, A System of Christian Evidence (Burlington, Iowa; Lutheran Literary Board, 1930), p. 199

asemenea şi mărturia depusă de *Iisus Hristos*. Toţi ştiu că El a fost un om cinstit, bun şi drept. Vorbele Lui ne spun că El cunoştea din experienţă personală despre existenţa lui Dumnezeu. Am putea întreba din nou: Pe ce bază contrazic necredincioşii mărturia lui Iisus Hristos?

Am mai putea adăuga argumentul *experienţei creştine*. De-a lungul istoriei Bisericii creştine, milioane şi milioane de oameni sinceri şi buni au mărturisit că ei au gustat dulceaţa părtăşiei cu Dumnezeu prin credinţa în Iisus Hristos şi că au devenit conştienţi de realitatea prezenţei lui Dumnezeu şi a veşniciei. S-ar cuveni să întrebăm iarăşi: Poate oare – orbirea unora să-i dovedească mincinoşi pe cei care văd? Sau poate oare faptul că unii nu L-au crezut pe Iisus Hristos şi şi-au predat vieţile în mâna Lui să dovedească faptul că toţi ceilalţi care au făcut aceasta trăiesc numai o iluzie?

Se pare că în aceste probleme despre argumentarea existenţei lui Dumnezeu teologii au alunecat dintr-o extremă în cealaltă. S-ar prea putea ca în generaţiile trecute şi Catolicii şi Protestanţii să fi exagerat importanţa dovedirii raţionale pentru întoarcerea oamenilor la credinţă. Astăzi însă, se pare că am alunecat în cealaltă extremă ajungând să subestimăm întreaga problemă, abandonând gândirea raţională şi subliniind un fel de iraţionalism tulbure, de parcă omul n-ar fi la urma urmei o fiinţă cugetătoare.

Adevărul se află ca de obicei undeva pe la mijloc între aceste două extreme. Prin ea însăşi, raţiunea este neputincioasă să-l transforme pe un om într-o nouă creaţie în Hristos. Oamenii nu ajung creştini printr-o preocupare intelectuală intensă, ci prin realizarea faptului că sunt păcătoşi şi au nevoie grabnică de un Mântuitor, de Iisus Hristos. Pe de altă parte, este raţional, şi asta poate fi susţinut cu dovezi, să crezi că lumea aceasta nu s-a făcut de la sine şi nu este de sine stătătoare. Credinţa în Dumnezeu este raţională şi poate fi apărată în faţa tribunalului minţii. Mesajul central al Bisericii creştine trebuie să rămână însă, nu dovedirea, ci proclamarea legii

sfinte a lui Dumnezeu şi a păcătoşeniei umane, care împreună cer un remediu al crizei prin glorioasa lucrare mântuitoare a Evangheliei lui Hristos, oferită oricui cu condiţia ca să fie împlinite condiţiile credinţei şi pocăinţei. Argumentele teiste nu pot produce credinţa şi nici nu o pot întreţine, dar ele îl pot ajuta pe credinciosul imatur să-şi depăşească problemele intelectuale1 (deşi s-a observat că de cele mai multe ori îndoielile nu sunt de natură intelectuală, ci emoţională).

Trebuie de asemenea să păstrăm în minte faptul că mesajul central al Bibliei nu este un set de argumente, ci proclamarea unei mântuindin păcat şi a darului minunat al vieţii veşnice prin Iisus Hristos, Domnul nostru.

7. SURSA BIBLICĂ A TEOLOGIEI

Teologul evanghelic acceptă, umil şi plin de credinţă, toate afirmaţiile clarei ale Scripturii. Deşi este adevărat că darul măreţ dat de Dumnezeu oamenilor este Iisus Hristos şi că menirea primordială a Cuvântului lui Dumnezeu este aceea de a depune mărturie despre Hristos, în Biblie mai există şi alte afirmaţii despre adevăr care sunt toate foarte folositoare pentru învăţătură. Este adevărat că uneori oamenii au batjocorit conţinutul de informaţii al Bibliei, forţând prin interpretări greşite textul Scripturii şi răstălmăcind metafore ca: ferestrele cerului, cele patru vânturi, etc.

Iată ce declară Menno Simon despre autoritatea Scripturii:

„Nădăjduim că niciun om cu mintea întreagă nu va fi atât de ignorant încât să nu-şi dea seama că Vechiul şi Noul Testament au fost scrise spre învăţătura, mustrarea şi îndreptarea noastră; şi că ele sunt sceptrul şi legalitatea căreia trebuie să i se supună în ascultare orice casă, adunare, Biserică sau împărăţie a Domnului (2 Timotei 3: 16). Orice lucru contrar Scripturii, fie că este vorba despre doctrină, credinţă, simboluri, închinare sau comportament, trebuie confruntat cu această legalitate şi demolat cu acest sceptru, fără să ne uităm la faţa omului şi fiind hotărâţi să mergem până la o nimicire totală”.1

Menno adaugă şi acest îndemn:

„Vă rog, plin de smerenie şi teamă sfântă, să examinaţi aceste învăţături ale mele şi să le judecaţi prin Duhul şi Cuvântul lui Hristos care este în vot Comparaţi-le cu învăţătura şi practica apostolilor... Trag nădejde că, prin harul lui Dumnezeu, veţi înţelege deplin că ce propovăduim noi este tocmai acea învăţătură infailibilă şi de nezdruncinat a Scripturii”[910].

Este bine ştiut că, în ultimul secol, teologia modernistă a ajuns să pună la îndoială infailibilitatea Scripturilor; ei nu mai cred în minunile Domnului, nu mai acceptă naşterea Domnului Iisus din fecioară, neagă divinitatea unică a lui Iisus Hristos, reduc problema ispăşirii la o simplă influenţare morală, resping învăţătura biblică despre învierea în trup, înlocuind-o cu învăţătura grecească a nemuririi sufletului, nu cred în revenirea personală a Domnului Iisus şi-i neagă Bibliei statutul de autoritate deplină şi desăvârşită.1 Aceşti modernişti nu mai cred că toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos ca să înveţe (2 Timotei 3: 16) şi că „nicio prorocie nu se tâlcuieşte singură. Căci nicio prorocie n-a fost adusă prin voia omului; ci oamenii au vorbit de la Dumnezeu, mânaţi de Duhul Simt” (2 Petru 1: 20 – 21).

Şi Catolicii şi Protestanţii sunt de acord în privinţa inspiraţiei desăvârşite a Scripturilor. Iată cum este exprimat acest punct de vedere într-o definiţie catolică: „Inspiraţia este o influenţă directă a harului divin asupra minţii, asupra voinţei şi asupra tuturor celorlalte facultăţi ale scriitorului uman, care are ca rezultat faptul că el concepe mintal, doreşte şi în final chiar scrie în modul cel mai corect exact ceea ce Dumnezeu intenţionează ca el să scrie şi nimic altceva, aşa că putem spune pe drept cuvânt

---

9 Complete Works (Elkhart, Ind. John F. Funk and Brother, 1871) I, pp.53,54

10 Idem, I. p.77

că Dumnezeu însuşi este autorul tuturor celor scrise”[11][12].

Acelaşi teolog continuă: „Inspiraţia nu variază în intensitate sau calitate, ea este aceiaşi în toate cărţile Bibliei şi la fel în orice fragment al lor, garantându-ne întreaga lor infailibilitate şi autoritatea lor dumnezeiască. Din cauză că inspiraţia nu este un proces mecanic sau o putere strivitoare, ci doar o influenţă care se manifestă în lăuntrul minţii şi voinţei scriitorului uman, stilul personal, vocabularul personal şi toate trăsăturile personalităţii lui omeneşti rămân intacte şi uşor de identificat în cartea produsă, deşi conţinutul ei este în întregime lucrarea lui Dumnezeu însuşi, iar omul este doar un instrument în mâna Lui desăvârşită.”[13] Cel ce vrea să ştie mai mult despre inspiraţie poate citi excelentul eseu scris de John Murray de la Seminarul Teologic Westminster şi intitulat: „The Attestation of Scripture”.[14]

Fiind şi o carte scrisă de oameni, Biblia prezintă elemente pur omeneşti ca de exemplu exagerarea conştientă făcută de oamenii din poporul Israel în faţa dezlănţuirii grozavelor plăgi care s-au abătut asupra Egiptului (Exod. 9: 6, 7) sau prezenţa emoţiilor pur omeneşti de: dezgust, descurajare, nădejde, aspiraţie, bucurie şi necaz. Biblia cuprinde o înregistrare a istoriei aşa cum a fost ea văzută prin ochii omeneşti. De exemplu, istorisirile paralele ale evangheliştilor pot fi numai cu greu armonizate una cu cealaltă din cauză că autorii lor le-au scris într-o deplină libertate fără să fie preocupaţi dacă vor spune la fel ca cei ce vor povesti aceleaşi evenimente. Stilul şi vocabularul folosit se deosebeşte foarte mult de la un scriitor la altul. Mai mult, personalitatea şi experienţa personală a fiecăruia este evidentă în felul în care sunt

---

11 Vezi John Horsch, Modem Religious Liberalism (Scottdale, Pa. Mennonite Publishing House, 19240; J. Gresham, Christianity and Liberalism (New York; The Macmillan Co. 1942), p. 270.

12 Donald Attwater, General Editor, A Catholic Dictionary (New York: The Macmillan Co. 1942), p.270

13 Idem, pp.270,271.

14 In The Infattible Word (vezi nota 10, de mai sus), pp.1-52

scrise cărţile Bibliei. Credinţa în inspiraţia deplină a Scripturilor nu presupune în niciun fel convingerea că autorii scrierilor au fost copleşiţi de un fel de extaz religios care le-ar fi paralizat capacităţile mintale personale. Şi încă ceva, limbajul scrierilor sfinte nu este unul ştiinţific sau măcar teologic, ci este acela al vieţii de fiecare zi. (vezi *Gods Word Written*, Herald Press, 1966, 1968.)

Când „evanghelicii” susţin că teologia trebuie să fie în întregime întemeiată pe surse biblice, ei înţeleg prin aceasta că este de datoria oricărui teolog să-şi întemeieze afirmaţiile pe Cuvântul lui Dumnezeu, pe întreg Cuvântul lui Dumnezeu şi numai pe Cuvântul lui Dumnezeu. Această poziţie este în contradicţie cu poziţia celorlalte două curente teologice de interpretare: Şcoala Raţionalistă şi Şcoala Catolică. Mai există şi o altă poziţie a Şcolii de interpretare mistică de care ne vom ocupa într-unul din capitolele următoare. Raţionaliştii stabilesc dinainte ceea ce cred ei că este în limitele posibilului şi apoi se folosesc de propriul lor intelect ca de un arbitru final al adevărului, dând la o parte autoritatea Cuvântului lui Dumnezeu revelat. Ei au fost foarte mult influenţaţi de unele şcoli de gândire filosofică, mai ales din timpul lui Immanuel Kant, din cea de a doua jumătate a secolului optsprezece. Noi spunem împreună cu Luther că: „Nu trebuie să criticăm, să cântărim sau să judecăm Scripturile cu propria noastră inteligenţă, ci râvnitori şi într-o atmosferă de rugăciune, noi trebuie să medităm asupra celor scrise căutând să pătrundem sensul adânc al celor scrise... Duhul Sfânt trebuie să fie în aceasta învăţătorul şi călăuza noastră desăvârşită de la care nu trebuie să ne sfiim să luăm înţelepciune. Ori de câte ori mă aflu asaltat de ispite, eu mă refugiez imediat în conţinutul unui verset din Biblie, ca acela care spune de exemplu că Hristos Iisus a murit pentru mine, şi îmi extrag de acolo puterea şi nădejdea necesară pentru a depăşi momentul de criză”.[15] Luther a mai spus: „Mi-am bazat predicarea pe fiecare literă din

15 Thomas S. Kepler, The Table Talk of Martin Luther (New York& Cleveland; The World Publishing co., 1952), p.6.

cuvântul lui Dumnezeu; cui îi place să mă urmeze, cui nu, să rămână în urmă”.1 Conrad Grebel, întemeietorul mişcării „Fraţilor elveţieni”, a scris în 1524: „Nu şcoala, ci harul lui Dumnezeu mi-a dat puterea să mă încred în Cuvântul lui Dumnezeu”.[16] Pacostea teologiei de astăzi este că ea a intrat sub influenţa unor teorii abstracte pline de speculaţii şi sisteme filosofice, în loc să stea în lumina curată a afirmaţiilor clare prezentate de Dumnezeu în Cuvântul Său.

Biserica Catolică nu respectă Biblia ca pe singura ei autoritate în probleme de credinţă şi practică. Poziţia ei a fost formulată în felul următor: „Sfânta Scriptură este de folos ca să înveţe, ca să mustre, ca să îndrepte, ca să dea înţelepciune în neprihănire, dar simpla ei citire nu garantează ajungerea la mântuire şi ea nu este singura autoritate în probleme de credinţă creştină. Autoritatea supremă rămâne un atribut al Bisericii vii, iar sfânta tradiţie trebuie aşezată alături de Scriptură şi considerată la fel de inspirată. O dogmă catolică deci, nu are neapărătă trebuinţă de un suport biblic care să-i garanteze autoritatea; dogmele sunt vrednice de crezare nu pentru că ar fi luate din Scriptură, ci pentru faptul că sunt învăţate de către Biserică...”[17] în ce priveşte acest corp de învăţătură extrabiblic, pe care catolicii îl numesc „tradiţie”, iată cum a fost el definit: Tradiţia este „totalitatea învăţăturilor care *nu* au fost încredinţate sfintelor Scripturi (deşi s-ar fi putut să fi apărut în anumite cărţi neinspirate), ci ne-au fost transmise din generaţie în generaţie prin intermediul unor părinţi autorizaţi ai Bisericii.”[18]

Catolicii şi Protestanţii au păreri diferite nu numai în ceea ce priveşte tradiţia extrabiblică, ci şi în alte învăţături. Catolicii neagă de exemplu validitatea interpretării personale a Scripturii, susţinând dimpotrivă

16 Idem, p.8.
17 A Catholic Dictionary, p.479
18 Idem, p.528.

că: „Numai Biserica poate arăta sensul şi înţelesul unui anumit pasaj din Biblie”.[19] Cu alte cuvinte, credincioşii catolici nu sunt încurajaţi să citească şi să caute să înţeleagă singuri Biblia bazându-se pe ajutorul şi iluminarea Duhului Sfânt. În catolicism, dreptul de a interpreta Scriptura nu este al credinciosului individual, ci al Bisericii prin activitatea ierarhiei ei. Protestanţii s-au ridicat împotriva acestei restricţii şi au susţinut că autoritatea supremă în probleme de credinţă şi viaţă este Cuvântul lui Dumnezeu, aşa cum este el descoperit şi lămurit de Duhul Sfânt fiecărei conştiinţe în parte. Catolicii pretind că autoritatea supremă trebuie să rămână Biserica, nu credincioşii individuali; clerul ei, nu mulţimea fără pregătire.

Un al treilea punct în care Romano-Catolicii diferă de Protestanţi este componenţa Bibliei însăşi. Catolicii au adăugat Vechiului Testament un număr de cărţi pe care ei le numesc *deoterocanonice*. Aceste cărţi sunt: Tobias, Judith, Cartea înţelepciunii, Eclesiastul, Baruc, I şi II Macabei, Estera 10: 4 până la sfârşit, Daniel 3: 24 până la 4: 3, precum şi capitolele 13 şi 14. Catolicii susţin că autoritatea acestor adăugiri este la fel de mare ca a tuturor celorlalte cărţi ale Bibliei, deşi ei admit că „ele nu au fost incluse în Biblia evreiască a iudeilor”.1 Protestanţii au refuzat aceste cărţi şi fragmente de cărţi extracanonice pe baza faptului că ele nu au fost prezente în Biblia folosită de Hristos şi de apostoli. Ele conţin de altfel învăţături care nu sunt în armonie cu restul Scripturii şi nu sunt citate nicăieri în conţinutul consacrat al Noului Testament, nu există nici măcar o urmă a lor.

Există şi un al patrulea punct în care Catolicii şi Protestanţii nu sunt de aceeaşi părere. Protestanţii cred că Dumnezeu a închis canonul cărţilor sfinte la numărul celor cuprinse în Noul Testament şi că de atunci nu a mai existat niciun alt fel de revelaţie personală care să fi avut ca scop suplementarea sau adăugirea învăţăturii sfinte. De exemplu, închinăciunea către inima sfântă a lui Iisus care

19 Idem, p.483.

constă în adorarea inimii de came a Mântuitorului îşi trage popularitatea dintr-o revelaţie personală pe care ar fi primit-o sfânta Margareta Maria Alacoque în anii 1673 – 1675.[20] Protestanţii nu neagă faptul că Dumnezeu poate da unora călăuziri individuale prin intermediul vedeniilor sau a descoperirilor personale, dar se împotrivesc ideii ca o astfel de comunicare personală şi individuală ar putea avea însemnătate pentru toată mulţimea credincioşilor şi ar trebui adăugată la conţinutul Scripturii ca o practică recomandabilă şi necesară.

8. CREŞTINISMUL ŞI MISTICISMUL

Din cauză că misticismul nu este o mişcare unitară este foarte dificil să fie definit într-un fel care să-i mulţumească pe toţi cei ce fac parte din această grupare. Misticismul este un termen care se poate aplica şi unei religii păgâne din afara curentului de învăţătură creştină şi în acelaşi timp şi unei denaturări eretice a creştinismului, care continuă însă să se manifeste în interiorul lumii aşa-zise creştine. Tot aşa, termenul poate fi folosit şi atunci când ne referim la un anumit fel de creştinism care nu este fundamental greşit, dar pune un accent neobişnuit de mare pe anumite forme de pietate şi de închinăciune. Esenţa misticismului este o nebalansată aplecare înspre conţinutul unei relaţii de părtăşie şi de comuniune tainică cu Dumnezeu sau cu Hristos care să meargă dincolo de umblarea obişnuită a celui credincios cu Domnul, aşa cum este ea reglementată de conţinutul Cuvântului lui Dumnezeu şi de interpretarea pe care i-o dă Duhul Sfânt. Misticismul veritabil, în aspectele generale ale acestei mişcări, implică se pare trei stagii de ascensiune în spiritualitate: purificarea, iluminarea şi unirea extatică.1 Mulţi mistici, creştini şi necreştini de asemenea, mărturisesc că au trăit astfel de clipe de extaz în care au experimentat o neîngrădită, directă, şi copleşitoare prezenţă a dumnezeirii. Ei au înclinat după aceea să practice şi să propovăduiască anumite lucruri care au fost contrare învăţăturii din Cuvântul lui Dumnezeu,

20 Idem, p.153.

deschizând oamenilor o cale specială de contact cu divinitatea, fără să mai ţină seama de totala depravare a fiinţei umane şi de nevoia ei după un Mântuitor personal. Experienţele de extaz nu sunt rele prin ele însele. Mulţi dintre creştinii evanghelici, protestanţi şi chiar unii dintre Catolici au mărturisit şi ei că au trăit momente de deosebită înălţare sufletească în care au experimentat o minunată simţire a prezenţei lui Dumnezeu. Charles G. Finney era un tânăr avocat în data de 10 Octombrie 1821 când şi-a predat viaţa în mâinile lui Hristos şi când L-a acceptat drept Mântuitor personal. În seara aceleiaşi zile, el a trăit câteva ore de părtăşie deosebită cu Domnul Iisus Hristos, de parcă ar fi stat faţă în faţă personal cu Mântuitorul. Felul în care părea că L priveşte Iisus l-a făcut pe Finney să plângă cu hohote, aşa cum plânge un copil. Duhul Sfânt s-a pogorât peste el cu o asemenea putere de parcă „valuri de iubire lichidă”[21] l-ar fi inundat. Şi alţi sfinţi din Biserica Domnului au avut trăiri asemănătoare. Charles G. Finney nu a devenit însă un mistic; el n-a alunecat înspre o viaţă de preocupări pioase deosebite şi nici nu a pretins că alţi creştini trebuie să caute să aibă şi ei trăiri extatice asemănătoare cu a sa. Dimpotrivă! Finney a devenit un om cu o teologie foarte sănătoasă, accentuând severitatea legii lui Dumnezeu, necesitatea pocăinţei de păcate şi datoria de a-L asculta şi de a-L sluji pe Hristos Domnul. Misticii propriu-zişi au pus un accent prea mare pe anumite tipuri de pietate şi să aşeze trăirile emoţionale deasupra Scripturilor.

Noi nu vrem să negăm faptul că Dumnezeu poate hotărî să dea unora dintre copiii Săi trăiri extatice şi nici să bagatelizăm importanţa unei religii a inimii, dar vrem să punem în discuţie care este pentru creştin autoritatea supremă în probleme de credinţă şi de practică. Este această autoritate doar simţirea interioară intimă primită în timpuri de extaz sau este ea doar învăţătura clară şi limpede a Cuvântului lui Dumnezeu? Iată ce scria, plin de

---

21 Vezi Theologica Germanica, la capitolul despre extaz în mișcarea mistică (New York: Pantheon, 1949), pp.9-109

seriozitate, Simon Menno:

„Fraţilor, vă spun adevărul şi nu mint: nu sunt nici Enoh, nici Ilie; nu am vedenii, nu sunt profet şi nici nu vă pot spune cuvinte care să nu fi fost deja spuse în desăvârşitul Cuvânt al lui Dumnezeu (şi oricine ar vrea să vă înveţe altfel s-ar rătăci curând şi v-ar înşela amarnic). Sunt încredinţat că bunul Dumnezeu mă va păstra în Cuvântul Său în aşa fel încât să nu pot scrie sau spune decât ceea ce ni s-a spus deja prin Moise, prin profeţi, prin evangheliști şi prin celelalte scrieri apostolice; să le caut şi să le explic sensul, intenţia şi scopul urmărit de Hristos. Judecaţi şi voi care aveţi o minte duhovnicească. Repet, nu mi s-a arătat nimeni şi nu m-a inspirat niciun înger, şi nici nu doresc să mi se arate, ca să nu fiu dus în rătăcire. Cuvântul lui Hristos, aşa cum este el, îmi este tot ce am nevoie şi tot ceea ce îmi este de folos”. 1

9. TEOLOGIA ŞI FILOSOFIA

Unii teologi au subapreciat Biblia considerând-o doar o culegere de texte improvizate pentru a susţine un anumit sistem omenesc de filosofic. Alţii au căzut în altă extremă, privind la Biblie doar ca la o culegere de literatură evreiască şi minimalizându-i bagajul de conţinut doctrinal. Teologii evenghelici cred că Biblia este mult mai mult decât un simplu cuvânt al oamenilor. În esenţa ei, Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu trimis către oameni. Chiar dacă nu aparţii celor care văd în Scriptură inspiraţia lui Dumnezeu, eşti obligat să vezi chiar şi la o citire superficială că Biblia propune un punct de vedere foarte clar asupra multora din întrebările care au frământat minţile oamenilor încă din zorile istoriei.[22][23]

1. Biblia susţine că există un Dumnezeu viu şi atotputernic, Dumnezeul lui Avraam, Isaac şi Iacov, Sfântul lui Israel şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos.

2. Scripturile confirmă de asemenea existenţa unei puteri spirituale limitate care i se opune lui Dumnezeu. Această entitate este numită *Satana* (împotrivitorul,

---

22 Complete Works, II, p.248.

23 Complete Works, II, p.248.

adversarul) şi *Diavolul* (pârâşul). Biserica creştină de astăzi are nevoie să redevină conştientă de prezenţa şi lucrarea nefastă a Diavolului în lumea de acum; bineînţeles că aceasta nu este o pledoarie pentru o întoarcere la caraghioslâcurile Evului Mediu, cu strania lui demonologie şi cu „vânătoarea de vrăjitoare” căreia i-au căzut victime o mulţime de oameni nevinovaţi.

3. Biblia ne învaţă că universul nu este infinit şi nici veşnic, ci că el a avut un început, când a fost creat de Dumnezeu printr-un decret divin („fiat” să fie!).

4. Biblia mărturiseşte că Dumnezeu este în acelaşi timp şi „transcendent” (dincolo de creaţie şi separat de ea) şi „imanent” (prezent în tot ceea ce se întâmplă în creaţie). Dumnezeu este slăvit în Sine însuşi mai presus de toată creaţia, dar este şi implicat în fărâmântările ei în calitate de Suveran şi Susţinător al ei. Providenţa divină (grija dumnezeiască) se îndreaptă permanent asupra tuturor lucrurilor create de El.

5. Scriptura ne spune că Dumnezeu l-a creat pe om cu o capacitate mintală capabilă să gândească şi să fie educată de El şi i-a dat porunca să stăpânească pământul şi să-l îngrijească.

6. Conform Bibliei, omul a fost făcut de Dumnezeu asemănător Lui în capacităţile morale, mintale şi spirituale, dar că omul a căzut în ispita Satanei şi a atras asupra întregii rase infecţia „păcatului şi a morţii”. Din momentul căderii, omenirea este iremediabil pierdută şi alienată faţă de Dumnezeu şi ar rămâne veşnic aşa, dacă Dumnezeu nu ar fi avut iniţiativa lucrării de mântuire.

7. Biblia ne arată cum Dumnezeu a intervenit mereu de-a lungul istoriei umane pentru a desăvârşi această lucrare de mântuire, care a culminat apoi în ispăşirea făcută de întrupatul Fiu al lui Dumnezeu, pe Crucea din dealul Golgotei.

8. Biblia ne arată din plin cum Dumnezeu i-a chemat mereu pe oameni la Sine şi i-a îndemnat să se pocăiască de păcatele lor, să creadă în El, să pună capăt împotrivirii lor şi să-L asculte din toată inima.

9. Biblia mărturiseşte că aceia care I se predau lui Hristos prin pocăinţă şi credinţă sinceră sunt reînnoiţi din punct de vedere spiritual şi intră într-un proces treptat care are ca scop transformarea lor în asemănarea cu Iisus Hristos.

10. Dumnezeu aude rugăciunile copiilor Săi şi-i ascultă. Rugăciunea este calea hotărâtă de Dumnezeu pentru intrarea în părtăşie cu El şi pentru obţinerea binecuvântărilor. Rugăciunea pentru cei bolnavi poate include uneori şi o ungere simbolică cu untdelemn (Iacov 5: 14).

11. Biblia ne spune că Dumnezeu are un scop clar şi prestabilit cu rasa umană aici pe pământ, şi anume, transformarea pământului într-o împărăţie a Sa, anticipată acum de existenţa şi activitatea Bisericii.

12. Semnele distinctive ale creştinismului adevărat sunt: o separare spirituală de orice este rău (ceea ce duce la o viaţă de sfinţenie personală, la o trăire în smerenie şi umilinţă, la o slujire a binelui şi la o etică plină de bunăvoinţă faţă de alţii), şi o pasiune lăuntrică necurmată pentru aducerea altor oameni la Hristos.

13. Conform Scripturii, drama prezentă în istoria omenirii nu este fără sfârşit, ci doar temporară. Confruntarea poporului lui Dumnezeu cu forţele răului se va termina în final cu o intervenţie copleşitoare a lui Dumnezeu, când Hristos va veni personal ca să pună capăt oricărei împotriviri, să-i învieze pe cei morţi, să-i ducă pe sfinţi în slava care le-a fost pregătită, iar pe cei ce au trăit în nelegiuire să-i judece şi să-i pedepsească.

Pentru cel ce este gata să o creadă sincer şi umil, Biblia pune la dispoziţie răspunsuri la întrebări majore ca cele despre fiinţa şi natura lui Dumnezeu, originea materiei, energiei şi vieţii, natura şi destinul omului, începutul şi sfârşitul tuturor lucrurilor. Ea nu va răspunde însă niciodată la întrebările speculative şi nerodnice ale filosofiei, printre care am putea aminti: care este componenţa ultimă a materiei, care este relaţia dintre trupul omenesc şi gândirea umană, care sunt limitele şi

căile cunoaşterii, etc. Biblia nu răspunde nici celor curioşi care ar vrea să afle în ea o detaliere amănunţită a planului lui Dumnezeu în istoria lumii. Revelaţia divină din Biblie este gata să ne pună la dispoziţie răspunsuri suficiente ca să ne ducă la mântuire, dar nu intenţionează nici pe departe să fie un tratat de filosofie pură sau de ştiinţă. Orice încercare de a o transforma în aşa ceva, va sfârşi întotdeauna printr-o desfigurare a Scripturii într-o încercare disperată de a-L face pe Dumnezeu să ne spună mai mult decât a vrut El să ne descopere în Cuvântul Său. Pe de altă parte, filosofii care întorc spatele revelaţiei, greşesc şi ei amarnic atunci când nu vor să ţină seama de informaţiile despre Dumnezeu, lume şi viaţă pe care ni le pune la îndemână Biblia. Oamenii au nevoie şi de teologie şi de lucrarea raţiunii dacă vor să înţeleagă bine cine sunt ei şi pe ce lume se află. Şi bigotismul îngust al celor care au întors spatele stinţei şi goliciunea morală a celor care au întors spatele creştinismului, au adus lumii numai suferinţe, privaţiuni şi drame sfâşietoare. Ce bine ar fi dacă ne-am putea da seama că şi revelaţia şi raţiunea sunt cadouri din partea aceluiaşi Dumnezeu care ne vrea fericiţi şi în viaţa de acum şi în cea viitoare.

10. CREŞTINISMUL ŞI CELELALTE RELIGII

1 J

Creştinismul este o religie exclusivistă. Domnul Iisus a spus că El este Calea, Adevărul şi Viaţa şi că nimeni nu vine la Tatăl decât prin El. Biblia ne spune că toţi oamenii care se află astăzi în viaţă descind din aceia care au avut la început o cunoaştere clară despre Dumnezeu. Aceasta înseamnă că Biblia ne prezintă o origine comună a rasei umane, iar această origine a fost într-o atmosferă de contact direct, nemijlocit şi vital cu Dumnezeu. Păgânismul este prin urmare o degenerare regretabilă şi vinovată a nivelului de cunoaştere a lui Dumnezeu, Tatăl 1. Există astăzi în lume şi o părere contrară care spune că religia a suportat şi ea un proces de evoluţie progresivă de la animismul originar (în care oamenii credeau că în spatele tuturor manifestărilor se află câte un dumnezeu), la

monoteismul contemporan (unificarea tuturor zeităţilor într-un singur Dumnezeu). Această teorie susţine că şi religiile sunt la urma urmei un produs al minţii omului aflat în dezvoltare. Biblia ne spune însă că omul a avut ocunoaşte re divină iniţială şi că a pierdut-o apoi, îndepărtându-se din ce în ce mai mult de Dumnezeu şi ajungând la practici cu atât mai primitive şi mai repulsive, cu cât îndepărtarea aceasta a ajuns mai mare. Din punct de vedere creştin, religiile lumii sunt rezultatul unei îndepărtări vinovate faţă de Dumnezeu. Biblia ne spune că omul a ajuns astăzi păcătos în natura sa şi că nu mai poate veni la Dumnezeu decât prin intermediul unui mijlocitor oferit în persoana Domnului Iisus Hristos. Această poziţie a creştinului s-ar putea să fie jignitoare pentru cei care stau în afara creştinismului, dar nu avem ce face; ea este izvorâtă din mesajul clar şi categoric al Bibliei.[24]

Dacă Domnul Iisus Hristos este singura cale de întoarcere a oamenilor la Dumnezeu, se pune întrebarea: Atunci de ce le-a mai dat Dumnezeu evreilor Legea lui Moise? Răspunsul la această întrebare ar putea suna cam aşa: (1) ca să-i facă conştienţi de starea lor de păcat; (2) ca să le dea posibilitatea să-şi exprime simbolic pocăinţa; şi (3) ca să-i pregătească pentru viitoarea răscumpărare prin Mesia. Cu alte cuvinte, instituţiile legii mozaice au avut un caracter didactic, simbolic şi tipologic. Numai harul la determinat pe Dumnezeu să-i primească la Sine pe cei care veneau la El pe baza jertfelor prevăzute de legea mozaică: „Căci este cu neputinţă ca sângele taurilor şi al ţapilor să şteargă păcatele”. Dacă se întreabă cineva: Cum de erau atunci iertaţi israeliţii care au venit la Dumnezeu mai înainte ca să se fi jertfit Iisus Hristos? le putem răspunde că aceasta s-a putut realiza doar printr-o aplicare „retroactivă” a harului. 1 Dacă ne este îngăduit să folosim o ilustraţie contemporană, a fost de parcă, în harul Său, Dumnezeu a ales să achite plata unui cec mai înainte ca Domnul Iisus să fi depozitat preţul necesar răscumpărării

24 Cf. Schmidt-Rose: The origin and Growth ofReligion (Dial Press, 1935)

noastre. În ziua de astăzi însă, nici ceremoniile mozaice şi nici formele vreunei alte religii nu-i mai pot mântui pe oameni. Acest adevăr a fost proclamat cu tărie de apostolii Domnului. Biserica creştină nu poate participa acum la niciun fel de triplă alianţă aşa-zis mântuitoare (Protestantismul, Catolicismul şi Iudaismul). Numai Domnul Iisus mântuieşte. El este singurul Mijlocitor între Dumnezeu şi oameni.

Ceea ce face creştinismul superior oricărei alte religii este Domnul Iisus Hristos. Creştinismul nu este mai bun datorită unei etici superioare sau datorită unui sistem filosofic mai distilat. Singura superioaritate a credinţei creştine este persoana lui Iisus Hristos. El este singurul în stare să-i mântuiască pe cei păcătoşi. Numai El este Dumnezeu adevărat întrupat în istorie şi numai El îi poate scăpa pe oameni de grozava pedeapsă a vinovăţiei. Iată ce i-a spus îngerul lui Iosif: „Ea va naşte un Fiu, şi-l vei pune numele Iisus, pentru că El (*numai El*) [25]*va* mântui pe poporul Lui de păcatele sale”. S-ar putea ca alte religii să conţină şi ele mari doze de adevăr, un sistem filosofic elaborat şi norme superioare de etică, dar ele nu vor fi niciodată în stare să le ofere oamenilor lucrarea de răscumpărare. Aceasta este cauza pentru care ele pot şi trebuie pe drept cuvânt să fie numite: „false”. Ele nu pot da celor ce aderă la ele tocmai siguranţa mântuirii eterne pe care pretind că o oferă. Iată de ce, în peisajul multicolor al religiilor lumii, creştinismul nu se va mulţumi să stea liniştit, ci va accentua şi va întreţine mereu nevoia de misiune şi de proclamare a Evangheliei mântuitoare până la marginile pământului.

11. EVANGHELIA ŞI LEGEA

I

Biserica Protestantă le este îndatorată luteranilor pentru evidenţierea acestui contrast care se găseşte în Biblie. În discuţia de faţă prin lege se va înţelege voia revelată a Lui Dumnezeu care pretinde omului o ascultare absolută faţă de normele de dreptate stabilite de

25 Accentuarea din originalul grec

Dumnezeu. Mereu şi mereu Scripturile subliniază că în faţa legii Lui Dumnezeu toţi oamenii sunt păcătoşi. Legea – de orice fel ar fi ea – nu este în stare să salveze pe nimeni? Cu toate acestea legea este importantă. Ea le demonstrează oamenilor că au nevoie de un Mântuitor. Apostolul Pavel mărturiseşte că el n-ar fi cunoscut ce este păcatul, dacă n-ar fi fost legea care să-i spună: „Să nu pofteşti!” [26]Chiar şi după ce o persoană este mântuită, legea îşi păstrează valoarea, căci ea îi slujeşte copilului lui Dumnezeu drept îndreptar etic. Prin Evanghelie vom înţelege vestea bună că Hristos a murit pentru cei păcătoşi, aşa încât cei condamnaţi de legea lui Dumnezeu pot fi salvaţi acum prin credinţa în Domnul Iisus Hristos. Cu alte cuvinte, numai Evanghelia este aceea care îi poate mângâia pe oameni şi le poate aduce mântuirea.

Unii oameni cred că în Vechiul Testament se găseşte numai legea, iar în Noul Testament se găseşte numai evanghelia. Este adevărat că Vechiul Testament se preocupă mai mult de legea lui Dumnezeu, căutând să-l facă pe om să-şi recunoască păcătoşenia şi nevoia lui de salvare. Dar Vechiul Testament este şi locul în care este anunţată venirea evangheliei lui Hristos. Pe de altă parte, în Evanghelia Noului Testament sunt citate o sumedenie de pasaje din Vechiul Testament care sunt folosite ca temelie peste care este clădită mântuirea. Calea de mântuire recomandată în Vechiul Testament era mai mult sau mai puţin aceeaşi ca şi astăzi, şi anume: Justificarea prin credinţă.[27]

Noul Testament are şi el în conţinut legea. Ba mai mult, astăzi, legea morală este şi mai pretenţioasă decât în vremurile vechi.[28] Totuşi, în ansamblul lui, Noul Testamentet se ocupă mai mult cu prezentarea Evangheliei mântuitoare a lui Hristos.

Aceasta se bazează pe observaţia că istoria omenirii, aşa cum este ea redată în Biblie, se poate împărţi în şapte

---

26 Rom. 3:19-31
27 Rom.4:l-2S
28 Mat.5:17-48

dispensaţii diferite în care revelaţia şi pretenţiile lui Dumnezeu au fost diferite.1

12. RELAŢIA CREŞTINULUI CU VECHIUL TESTAMENT

Tot aşa cum am arătat că legea şi harul se găsesc şi în Vechiul Testament şi în Noul Testament, trebuie să subliniem acum faptul că un creştin nu se poate restrânge numai la Noul Testament, ci trebuie să-l citească şi pe cel Vechi. Apostolul Pavel ne-a învăţat că: „Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos ca să înveţe, să mustre, să îndrepte, să dea înţelepciune în neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârşit şi cu totul destoinic pentru orice lucrare bună”. Revelaţia lui Dumnezeu pe care o avem în Noul Testament nu este ruptă de aceea primită prin Vechiul Testament, ci derivă din ea, ca o continuare firească. Pretutindeni în Noul Testament ni se aminteşte că Vechiului Testament a fost cu adevărat Cuvântul lui Dumnezeu. Există sute de citate clare care aduc textul Vechiul Testament în cel Nou. Westcott şi Hort sunt de părere că există nu mai puţin de 1.076 cazuri în care textul Vechiului Testament este citat în scrierile Noului Testament. Profesorul H.S. Miller scrie şi el că: „Este adevărat că Vechiul Testament este citat, direct sau aluziv, de aproximativ 1.000 de ori... şi chiar de mai multe ori, dacă s-ar număra totul în întregime”.[29]

Există o continuitate nu numai în ceea ce priveşte conţinutul celor două testamente, ci şi în caracteristicile poporului lui Dumnezeu din ele. Aproximativ cu două mii de ani înainte de Hristos, Dumnezeu l-a chemat pe Avraam şi l-a ales pentru a-l transforma într-un popor numeros prin care să dăruiască lumii cele două mari binecuvântări ele Sale: Scripturile şi pe Mesia.

Din nefericire, atunci când Iisus Hristos a venit ca Mesia, să răscumpere pe poporul Domnului, Evreii, ca neam, nu L-au recunoscut şi nu L-au primit. Din această cauză, ei au fost înlăturaţi vremelnic din planul lui

---

29 H.S. Miller, General Biblical Introduction (Houghton, N.Y.: The Word-Rearer Press, 1947, p.49

Dumnezeu. Apostolul Pavel aseamănă această realitate cu tăierea unor ramuri dintr-un copac.[30] Minoritatea de Evrei care s-au

Din nefericire, atunci când Iisus Hristos a venit ca Mesia, să răscumpere pe poporul Domnului, Evreii, ca neam, nu L-au recunoscut şi nu L-au primit. Din această cauză, ei au fost înlăturaţi vremelnic din planul lui Dumnezeu. Apostolul Pavel aseamănă această realitate cu tăierea unor ramuri dintr-un copac.1 Minoritatea de Evrei care s-au pocăit totuşi şi au crezut, L-au primit pe Domnul Iisus şi au intrat în Biserică alături de Neamurile care au primit mesajul Evangheliei. Aceste două categorii de credincioşi sunt astăzi moştenitorii promisiunilor şi binecuvântărilor lui Dumnezeu.[31] Cu alte cuvinte, credincioşii dintre Neamuri au fost altoiţi în măslinul din care fuseseră tăiaţi ca ramuri Evreii necredincioşi.[32]

Necredincioşii, fie ei dintre Evrei, fie ei dintre Neamuri, simţierduţi în păcat şi în aşteptarea pedepsei. Noul Testament prezintă Biserica drept o continuare spirituală a Israelului. Creştinii sunt numiţi „copii ai lui Avraam”.[33] Ei nu mai aparţin astăzi unui Ierusalim pământesc, ci unui Ierusalim care este în ceruri şi de muntele Sionului, de cetatea Dumnezeului cel viu.[34] Tot aşa se spune despre cei credincioşi că au moştenit făgăduinţele făcute patriarhilor? în fapt, creştinii au moştenit chintesenţa tuturor promisiunilor făcute în vechime şi anume: pe Domnul Iisus Hristos, neprihănirea noastră.[35]

Adunarea celor credincioşi dintre Evrei şi dintre Neamuri într-un singur trup spiritual (Biserica) este numită de Pavel o „taină”, adică un adevăr care nu a fost revelat clar oamenilor în vechime, dar care a fost

---

30 Rom. 11:17
31 Rom. 11:17
32 Rom. 11:17-19
33 Gal. 3:29
34 Evrei 12:22
35 Gal. 3:14

descoperit acum copiilor lui Dumnezeu.[36]

În Noul Testament dispar toate deosebirile dintre Evrei şi Neamuri.[37] Asemenea tuturor Neamurilor, ca să capete mântuirea şi Evreii trebuie să-L accepte pe Hristos.[38] Bineînţeles că toţi credincioşii trebuie să depăşească standardul etic al Vechiului Testament şi să trăiască acum la înălţimea învăţăturilor date de Hristos. Ceea ce ne-a spus Hriostos însă nu este o contrazicere a învăţăturii Vechiului Testament, ci mai degrabă o completare şi o adâncire a lor. Hristos a venit, nu să desfiinţeze, ci să împlinească.1

Şi El a făcut aceasta dând la o parte tot ceea ce fusese revelaţie trecătoare parţială şi păstrând, şi chiar extinzând, acele porţiuni din revelata străveche care conţineau legea morală.[39][40]

În celebra Sa predică de pe munte, Domnul Iisus ne dă o serie de ilustraţii despre relaţia Sa cu învăţătura Vechiului Testament.[41] El spune nu numai că orice ucidere este vinovată, ci şi că orice mânie este nedemnă de un cetăţean al împărăţiei lui Hristos. Nu numai curvia este rea, dar chiar şi privirea pofticioasă este condamnabilă. Nu numai divorţul uşuratic este rău, ci orice formă de divorţ este interzis, cu excepţia păcatului curviei. Nu numai jurământul fals este vinovat, dar chiar jurământul ca atare este o practică ce trebuie evitată. Nu numai răzbunarea este rea, dar chiar şi dorinţa de a-ţi apăra pricina la tribunal este vinovată. Nu numai iubirea aproapelui este recomandabilă, dar şi iubirea duşmanilor trebuie să-i caracterizeze pe cei ce sunt copii ai Domnului. Vechiul Testament părea că dă un acord tacit poligamiei, Hristos îi cheamă pe oameni înapoi la tiparul standard original,

---

36 Efes. 3:1-6
37 Gal. 3:28
38 Rom. 1:16
39 Mat. 5:17-48
40 George B. Stevens, The Theology of the New Testament (New York: Charles Scriber, 1927), pp.17-26.
41 Mat. 5:21-48

stabilit de Dumnezeu pentru o însoţire unică pe toată durata vieţii.

Din toate aceste exemple reiese foarte clar că cel ce vrea să facă astăzi voia Domnului trebuie să studieze cu mare atenţie toată Biblia, comparând cu grijă Vechiul Testament cu Noul Testament şi, în caz de contrazicere, preferând întotdeauna învăţătura Noului Testament ca normă finală de etică şi teologie. Cititorul Bibliei va constata că majoritatea conţinutului Vechiului Testament corespunde şi astăzi normelor mai înalte ale Noului Testament. În puţine cazuri însă, ceea ce era trecător, ceremonial şi simbolic trebuie lepădat şi trecut astăzi cu vederea.

Aducerea de jertfe, clasificarea mâncărilor în curate şi necurate, zilele de sărbătoare, sabatul, zilele de ispăşire, etc. trebuie privite acum doar ca rânduieli pur evreieşti care nu mai au niciun fel de obligativitate pentru creştinii eliberaţi de Evanghelie. Fără nicio îndoială, cea mai importantă lucrare ceremonială din întreaga lege evreiască a fost tăierea împrejur. Ea a constituit semnul exterior al legământului încheiat de Dumnezeu cu Avraam.
s

Noul Testament declară răspicat că şi această ceremonie a fost înlăturată prin Hristos.1 Cazul acestei ceremonii evreieşti ne arată însă şi felul minunat în care apostolii Domnului au ştiut să interpreteze adevărurile ceremoniale pentru a extrage un adevăr spiritual mai profund din Vechiul Testament pentru a-l folosi apoi ca bază pentru o nouă învăţătură. Ei au observat că până şi Moise le poruncise Evreilor să nu se mulţumească cu semnul exterior, ci să-şi taie împrejur inima, adică simţirea lăuntrică.[42] El le-a profeţit de altfel că Dumnezeu va face această tăiere împrejur a inimii pentru ei şi pentru copiii lor, aşa că vor ajunge să-L iubească pe Domnul Dumnezeul lor din toată inima şi din tot sufletul.[43]

---

42 Gal. 5:2-11
43 Deut. 30:6

Putem deci spune că atunci când apostolul îi descrie pe creştini ca oameni cu inima tăiată împrejur, făcută nu de mână omenească, ci cu tăierea împrejur a lui Hristos[44], el preia de fapt o învăţătură din Vechiul Testament. Cei ce au scris Noul Testament nu s-au sfiit să ne dea clar şi plini de autoritate revelaţia cea nouă primită prin Hristos. Totuşi, în aproximativ o mie de cazuri, ei şi-au ilustrat această învăţătură cu exemple şi texte preluate din cuprinsul Vechiului Testament.

Acele porţiuni din Vechiul Testament care proclamă adevăruri ale lui Dumnezeu cu valoare veşnică şi cu aplicabilitate permanentă pentru oameni sunt numite adeseori: legea morală a lui Dumnezeu. Această lege morală este valabilă şi astăzi şi este reafirmată de Noul Testament ca îndreptarul desăvârşit dat de Dumnezeu oamenilor. Domnul Iisus însuşi a rezumat întreaga lege a lui Dumnezeu la o simplă variaţie pe tema iubirii de Dumnezeu şi de semeni.[45] Este evident că aceste două principii ale iubirii, care au fost enunţate şi de Moise şi care alcătuiesc temelia celor zece porunci, sunt şi fundalul pe care evoluează toate celelalte învăţături ale Scripturii. Creştinii sunt îndemnaţi şi ei să împlinească prevederile divinei legi morale, de data aceasta nu pentru a-şi căpăta mântuirea, ci tocmai ca să exprime dobândirea ei printr-o umblare în iubire.

Noul Testament proclamă emfatic că mântuirea nu se poate căpătă printr-o ascultare de prevederile legii, oricare ar fi ea5, căci Hristos este sfârşitul legii şi neprihănirea tuturor celor ce cred.[46] Aceasta nu înseamnă că Hristos a desfiinţat legea divină, ci doar că El a pus capăt căii de căpătare a neprihănirii prin faptele legii. Astăzi nu se mai ajunge în cer prin neprihănirea dată de lege, ci prin unirea credincioşilor cu Domnul Iisus, care le dăruieşte neprihănirea Lui divină şi-i transformă după chipul şi asemănarea Fiului lui Dumnezeu.1

---

44 Col. 2:11
45 Mat. 22:34-40
46 Rom. 10:4

Noul Testament, şi în special epistola către Evrei, ne arată că Vechiul Testament, ca sistem religios, este depăşit şi a fost înlăturat, în locul lui fiind pus Legământul cel Nou, care-i este superior. [47]Aceasta este o împlinire a profeţiei din Ieremia 31, care anunţa stabilirea unui legământ nou. Dacă s-a schimbat legământul, s-a schimbat şi preoţia.[48] Creştinii nu mai sunt sub preoţia lui Aaron, ci sub preoţia lui Iisus Hristos. Vechiul Testament presupunea o sumedenie de jertfe, în Noul Legământ singura jertfă necesară şi suficientă este Iisus Hristos însuşi.[49] Schimbarea legământului a produs inevitabil şi o schimbare a legii.[50] Noul Legământ ne-a adus şi promisiuni mai bune. Autorul epistolei către Evrei scrie:

„Dar acum Hristos a căpătat o slujbă cu atât mai înaltă cu cât legământul al cărui mijlocitor este El, e mai bun, căci este aşezat pe făgăduinţe mai bune. În adevăr, dacă legământul dintâi ar fi fost fără cusur, n-ar mai fi fost vorba să fie înlocuit cu un al doilea. Căci ca o mustrare a zis Dumnezeu lui Israel:

„Iată, vin zile, zice Domnul, când voi face cu casa lui Israel şi cu casa lui Iuda un legământ nou; *nu ca legământul pe care l-am făcut cu părinţii lor, în ziua când i-am apucat de mină, ca să-i scot din ţara Egiptului. Pentru că n-au rămas în legământul Meu, şi nici Mie nu Mi-a păsat de ei, zice Domnul. Dar iată legământul, pe care-l voi face cu casa lui Israel, după acele zile, zice Domnul*: *voi pune legile Mele în mintea lor şi le voi scrie în inimile lor*; *Eu voi fi Dumnezeul lor, şi ei vor fi poporul Meu*”.[51]

Vechiul Testament este o sursă bogată de ilustraţii pentru zidirea sufletească a credinciosului creştin. El conţine nenumărate exemple de credincioşie, de răsplătire a neprihănirii, de avertizare împotriva apostaziei, de binecuvântare a celor care au căutat pacea, curăţia, şi care

---

47 Rom. 5:17; 2 Cor. 3:18
48 Evrei 7:11, 12
49 Evrei 7:27
50 Evrei 7:12
51 Evrei 8:6-12

au stat tari înaintea ispitelor, etc. Nicholls, a cules mai mult de douăzeci şi şase de proverbe care-şi pot găsi ilustrarea în Biblie; şi aceasta este numai începutul a ceea ce s-ar putea face.1 Pavel ne spune şi el că cele petrecute în Vechiul Testament sunt menite să ne servească nouă drept pilde.[52][53]

Cunoaşterea Vechiului Testament este absolut necesară pentru cel ce vrea să înţeleagă Noul Testament. Acesta din urmă face dese referiri la istoria creaţiei, la căderea omului, la întreaga istorie a planului de răscumpărare, la legea lui Moise, la profeţi, etc. Vechiul Testament mai are şi o deosebită valoare devoţională. Aici am putea menţiona nu numai Psalmii, ci şi rugăciunile marilor oameni ai lui Dumnezeu, ca Avraam, Iacov, Solomon, etc., împreună cu exemplele de vieţuire evlavioasă ale patriarhilor, preoţilor şi celorlalţi eroi ai credinţei.

Se ridică întrebarea; Dacă ceremoniile Vechiului Testament n-au avut valoare prin ele însele, atunci de ce au mai fost instituite? Chiar dacă nu suntem în stare să răspundem complet la această întrebare, am putea sugera că ele au fost necesare ca să sublinieze necesitatea trăirii unei vieţi sfinte separate de păcat. Animalele curate şi necurate, diferitele zile de sărbătoare, reglementările sanitare şi toate celelalte prescripţii ale legii au fost necesare pentru a face ca religia să pătrundă în fiecare domeniu al vieţii de fiecare zi. Acest aspect a fost în contrast deplin cu religiile păgâne practicate de Canaaniţi. Religia lor nu avea niciun fel de prevederi morale.[54]

Sistemul evreiesc de jertfe le arăta oamenilor că păcatul este un lucru grozav şi costisitor, care duce la moarte, şi în acelaşi timp îi pregătea pe Israeliţi pentru acceptarea Mielului lui Dumnezeu care ridică păcatul

---

52 Angus-Green, The Bible Hand-Book (New York: Ravell, c. 1905), pp.587- 89.

53 1 Cor. 10:11

54 George E. Wright and Floyd V. Filson, The Westminster Historical Atlas to the Bible (PhiladelphiaL The Westminster Press, 1945), p.36.

lumii. Instituţia preoţiei ilustra adevărul că orice om are nevoie de un mijlocitor şi mediator în relaţia cu Dumnezeu, prevestind lucrarea care avea să fie săvârşită de Domnul Iisus Hristos. Ligheanul spălării a fost un simbol al curăţirii; altarul arderilor de tot, al consacrării; sfeşnicul, al iluminării divine; masa punerii pâinilor înaintea Domnului, al părtăşiei cu Dumnezeu. Locul prea sfânt le arăta oamenilor că păcatele lor îi opresc să intre în prezenţa lui Dumnezeu fără un mijlocitor; legea le atrăgea atenţia oamenilor că nu sunt autonomi din punct de vedere moral, ci sunt răspunzători în faţa lui Dumnezeu; iar capacul ispăşirii le vestea că Dumnezeu va purta grijă de ispăşirea păcatelor întregii lumi.1

Cu toate că Vechiul Testament n-a fost revelaţia finală şi perfectă a lui Dumnezeu, nu înseamnă că el nu a fost o parte a revelaţiei divine. Fără această revelaţie ne-ar *fi cu* neputinţă să înţelegem revelaţia Noului Testament. Orice s-ar spune despre Vechiul Testament, nu trebuie să uităm că Domnul Iisus şi apostolii l-au numit legea, profeţii şi psalmii şi l-au respectat ca pe o descoperire a Domnului, un mesaj cu autoritate divină despre natura şi intenţiile lui Dumnezeu, care deşi nu mai este obligatoriu pentru copiii lui Dumnezeu, îi influenţează şi le reglementează conduita conform cu felul în care este el interpretat şi aplicat de către Hristos şi de către apostoli.

13. UNITATEA BIBLIEI

Scopul central al Cuvântului lui Dumnezeu este să-i conducă pe oameni la credinţa mântuitoare în Iisus Hristos şi să le înlesnească astfel ajungerea la darul vieţii veşnice care se capătă prin unirea cu Domnul Iisus. Biblia ar putea fi numită deci: „cartea mântuirii; nu pentru că prin ea însăşi sau prin sistemul de idei conţinut în ea, Biblia ar dărui mântuirea, ci pentru că ea îi îndeamnă pe oameni să-şi pună toată nădejdea în Acela care s-a făcut om, a murit şi a înviat apoi din morţi pentru ca să ne poată dărui tuturor iertarea şi viaţa veşnică. Domnul Iisus i-a mustrat pe fariseii care iubeau Scripturile, dar nu-L primeau pe El: „Cercetaţi Scripturile, pentru că socotiţi că în ele aveţi

viaţa veşnică, dar tocmai ele mărturisesc despre Mine. Şi nu vreţi să veniţi la Mine, ca să aveţi viaţa”[55] Dacă cineva L-ar scote din Biblie pe Domnul Iisus şiu salvarea oferită de El, Scriptura ar deveni imediat o carte a disperării care ne-ar arăta mereu numai standardul înalt al preceptelor divine şi continua şi vinovata noastră neputinţă de a le îndeplini.

De la un capăt al Bibliei la altul, singura posibilitate pentru ca omul să primească mântuirea lui Dumnezeu este aceiaşi: credinţa. Despre ea se vorbeşte nu numai în renumitul capitol 11 din epistola către Evrei, ci şi pretutindeni în textul celor două Testamente. Dumnezeu l-a primit pe Abel şi a privit cu plăcere spre jertfa lui pentru că el a adus-o prin credinţă. Prin credinţă a fost strămutat noh la cer şi n-a mai ajuns să guste moartea. Tot credinţa a fost aceea care l-a făcut pe Noe să înceapă construcţia corăbiei în care şi-a scăpat familia. Cartea Genezei ne spune că Avraam L-a crezut pe Dumnezeu şi asta i-a fost socotită drept neprihănire.1 Psalmii sunt texte atât de pline de credinţă şi de închinăciune încât au rămas şi astăzi textele preferate de credincioşii din toate colţurile lumii. Profeţii Vechiului Testament, mai ales Isaia şi Amos, au condamnat cu toată vigoarea tendinţa poporului de a substitui ceremonialele religioase în locul credinţei, sfinţeniei şi ascultării.[56] Ioan Botezătorul i-a avertizat pe evrei împotriva nădejdii înşelătoare în apartenenţa lor la familia israeliţilor şi i-a îndemnat la o viaţă de ascultare adevărată.[57] Când Iudeii s-au apropiat de Domnul Iisus ca să-L întrebe ce fel de fapte să facă pentru a fi plăcuţi lui Dumnezeu, El le-a răspuns: „Lucrarea pe care o cere Dumnezeu este aceasta; să credeţi în Acela, pe care L-a trimis El.”[58] Apostolul Pavel declară că întreg scopul legii a fost să facă să tacă orice gură înaintea Domnului şi să-i convingă pe toţi oamenii de vinovăţie: „Căci nimeni nu va

55 Ioan 5:39, 40; 20:31
56 Gen. 15:6; Rom. 4:3.
57 Mat. 3:7-10
58 Ioan 6:29

fi socotit neprihănit înaintea Lui, prin faptele Legii, deoarece prin Lege vine cunoştinţa deplină a păcatului.[5960]

Una dintre cele mai frumoase secţiuni care vorbeşte despre zădărnicia strădaniilor omeneşti pentru căpătarea mântuirii şi despre care este calea pregătită de Dumnezeu pentru ajungerea acestei mântuiri este capitolul 3 din epistola către Romani:

„*Dar acum s-a arătat o altă neprihănire, pe care o dă Dumnezeu, fără lege – despre ea mărturisesc Legea şi prorocii – şi anume, neprihănirea dată de Dumnezeu, care vine prin credinţa în* Iisus *Hristos, pentru toţi şi peste toţi cei ce cred în El. Nu este nicio deosebire. Căci toţi au păcătuit şi sunt lipsiţi de slava lui Dumnezeu. Şi sunt socotiţi neprihăniţi, fără plată, prin harul Său, prin răscumpărarea, care este în Hristos Iisus. Pe* El *Dumnezeu L-a rânduit mai dinainte să fie, prin credinţa în sângele Lui, o jertfă de ispăşire, ca să-şi arate neprihănirea Lui; căci trecuse cu vederea păcatele dinainte, în vremea îndelungei răbdări a lui Dumnezeu; pentru ca, în vremea de acum, să-şi arate neprihănirea Lui în aşa fel încât, să fie neprihănit, şi totuşi să socotească neprihănit pe cel ce crede în Iisus*”.

ţinta întregului cuvânt a lui Dumnezeu este aceea de a-L prezenta pe Domnul Iisus Hristos, mai întâi prin tipuri şi profeţii, iar apoi prin împlinirea lor. Ştiind aceasta, nu ne mai mirăm că în cartea Apocalipsei Ioan ne prezintă o scenă cerească în care:

„*... cele patru făpturi vii şi cei douăzeci şi patru de bătrâni s-au aruncat la pământ înaintea Mielului, având fiecare dte o alăută şi potire de aur, pline cu tămâie, care sunt rugăciunile sfinţilor. Şi cântau o cântare nouă, şi ziceau*:

„*Vrednic eşti tu să iei cartea şi să-i rupi peceţile: căci ai fost junghiat, şi ai răscumpărat pentru Dumnezeu, cu sângele tău, oameni din orice seminţie, de orice limbă, din orice norod şi de orice neam. Ai făcut din ei o împărăţie şi*

---

59 Rom. 3:20

60 Rom. 3:21-26

preoţi pentru Dumnezeul nostru şi ei vor împărăţi pe pământ!”

M-am uitat, şi împrejurul scaunului de domnie, în jurul făpturilor vii şi în jurul bătrânilor am auzit glasul multor îngeri Numărul lor era de zece mii de ori zece mii şi mii de mii Ei ziceau cu glas tare: „*Vrednic este Mielul care a fost junghiat, să primească puterea, bogăţia, înţelepciunea, tăria, cinstea, slava şi lauda*!” *1*

14. AUTENTICITATEA CUVÂNTULUI LUI DUMNEZEU

Creştinii sunt întrebaţi adeseori de unde ştiu ei că Biblia este într-adevăr Cuvântul lui Dumnezeu? Sigur că am putea răspunde că, asemenea naturalismului şi ateismului, creştinismul este şi el un sistem bazat pe credinţă şi am putea întoarce întrebarea în felul următor: De unde ştie ateul că nu există Dumnezeu şi de ce crede el că Biblia nu este Cuvântul lui Dumnezeu. Nu vom face aşa ceva, pentru că o asemenea discuţie n-ar duce nicăieri. Este rezonabil să credem că un creştin trebuie să fie gata să dea socoteală de motivele pe careâşi întemeiază el credinţa.[61] Este logic ca persoana care a îmbrăţişat creştinismul să se aştepte să găsească în Cuvântul lui Dumnezeu lucruri conforme cu gândirea sănătoasă, o demnitatea în concordanţă cu demnitatea divină, o armonie internă desăvârşită a textului, un standard etic superior pentru viaţa personală şi socială, o notă de autoritate subînţeleasă şi promisiuni verificabile în viaţa şi experienţa următor: De unde ştie ateul că nu există Dumnezeu şi de ce crede el că Biblia nu este Cuvântul lui Dumnezeu. Nu vom face aşa ceva, pentru că o asemenea discuţie n-ar duce nicăieri. Este rezonabil să credem că un creştin trebuie să fie gata să dea socoteală de motivele pe care îşi întemeiază el credinţa. este logic ca persoana care a îmbrăţişat creştinismul să se aştepte să găsească ¿1 Cuvântul lui Dumnezeu lucruri conforme cu gândirea sănătoasă, o demnitatea în concordanţă cu demnitatea divină, o armonie internă desăvârşită a textului, un

61 Apoc. 5:8-12

standard etic superior pentru viaţa personală şi socială, o notă de autoritate subînţeleasă şi promisiuni verificabile în viaţa şi experienţa de fiecare zi. Creştinii de pretutindeni pretind că Biblia trece cu uşurinţă toate testele de mai sus.

În ultimele secole, Apologeţii protestanţi au citat ca argumente care dovedesc că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu, următoarele: Armonia ei interioară, lipsa ei de greşelile şi prejudecăţile vremurilor în care a fost scrisă, stilul minunat, influenţa înălătoare exercitată asupra societăţii în care a pătruns, capacitatea ei de a supravieţui oricărei persecuţii şi adevărurile ei fundamentale (ca acela despre creaţia lumii) care trebuie să la fi fost date autorilor de Dumnezeu printr-o revelaţie divină.

Ceea ce trec prea adesea cu vederea apologeţii creştini este că toate aceste argumente pe care le îngrămădesc ei în suportul credinţei lor teiste în Cuvântul lui Dumnezeu li se pat atât de puternice şi convingătoare tocmai pentru simplul fapt că ei înşişi împărtăşesc această credinţă creştină. Cu alte cuvinte, credinciosul creştin că Dumnezeu există şi a ajuns să experimenteze şi că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu, aşa că orice argument care susţine că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu i se va părea imediat copleşitor de puternic. Pentru necredinciosul care a refuzat credinţa în Dumnezeu însă, towte aceste argumente, oricât de logice ar fi ele, nu sunt suficiente ca să-l convingă. Aceasta pentru că el a refuzat cu bună ştiinţă însăşi posibilitatea ca revelaţia divină să existe căci a negat cu bună ştiinţă orice fel de credinţă în Dumnezeu. Autorul acestei cărţi este în deplin acord cu următoarea afirmaţie luată din mărturisirea de credinţă Westminster:

Autoritatea Sfintei Scripturi nu depinde de mărturia vreunui om sau a vreunei Biserici, ci de mărturia lui Dumnezeu însuşi... şi trebuie luată în consideraţie tocmai fiindcă este Cuvântul lui Dumnezeu.

S-ar putea să fim impresionaţi de seriozitatea cu care o anumită Biserică priveşte Sfânta Scriptură şi s-ar putea să ne pună pe gânduri evidenţele supranaturale sau maiestatea stilului, sau extraordinara potrivire a părţilor,

sau unitatea de scop (care este aceea de a-l da slavă lui Dumnezeu), sau simplitatea maiestuoasă cu care este prezentată calea spre mântuire, sau alte şi alte incomparabile sublimuri ale Bibliei Toate acestea la un loc s-ar putea să ne pună pegânduri, dar, întotdeauna, dovada supremă şi asigurarea e Biblia este într-adevăr Cuvântul lui Dumnezeu nu ne va fi dată decât ca un rezultat lăuntric al lucrării Duhului Sfânt, care va adeveri în inimile noastre ceea ce susţine Biblia şi anume că ea este incontestabil Cuvântul sfânt al lui Dumnezeu.

...Noi credem şi mărturisim că iluminarea lăuntrică a Duhului Sfânt al lui Dumnezeu este singura în stare să ne facă să pricepem lucruri de natura celor care ne sunt revelate în Cuvânt...

Credinţa pură în Biblie ca şi Cuvânt al lui Dumnezeu nu este aşadar o problemă simplă şi amorală a filosofiei. Biblia poate fi primită ca şi Cuvânt inspirat numai de acela în a cărui inimă se află convingerea că Dumnezeu există şi că El a ales să ni se descopere prin Cuvânt.

Cei care au îmbrăţişat credinţa creştină sunt convinşi că prin chiar natura lor, oamenii păstrează în ei sentimentul prezenţei lui Dumnezeu şi sunt înclinaţi să creadă că El există atunci când admiră minunăţia creaţiei sale. Instinctul omenesc este de a se pleca înaintea imensităţii ciu sentimentul că „undeva”, „cineva” care a creat toate acestea trebuie să existe. Mai mult, Duhul Sfânt lucrează şi în cel necredincios, căutând să-l convingă de propria-i necesitate de a scăpa din păcat şi împingându-l spre convingerea că ceea ce este scris în Cuvântul lui Dumnezeu este demn de crezare. Adevărul scis în Biblie este o sabie cu două tăişuri pe care o foloseşte Duhul Sfânt pentru a reteza necredinţa şi îngâmfarea oamenilor şi pentru a-i convinge de vinovăţie şi pentru a-i constrânge să se prăbuşească la picioarele crucii Domnului Iisus Hristos. Mesajul Cuvântului lui Dumnezeu este insistent şi dinamic, fie că ascultătorul îşi dă sau nu-şi dă seama de ceea ce Biblia spune despre ea însăşi. Iată de ce, în mărturisirea noastră creştină trebuie să continuăm să accentuăm

păcătoşenia naturii umane şi necesitatea răscumpărării în acelaşi timp în care căutăm să-i îndreptăm pe oameni spre Iisus Hristos, cel care ne poate mântui de păcate.

CÂTEVA SCURTE ENCICLOPEDII DENOMINAŢIONALE

Anabaptist – Menonite

Harold S. Bender şi C. Henry mith: *The Mennonite Encyclopedia*, 4 volume. (Hillsboro, Kansas; Newton, Kansas; Scottdale, Pennsilvania; 1955 – 1959).

Baptiste

William Cathcart: *The Baptist Encyclopedia*, *2* volume (Philadelphia: Louis H. Everts, 1881).

Prezbiteriene

Alfred Nevin: *Encyclopedia of Prezbiterian Church in the United States of America*, Philadelphia: Presbyterian Encyclopedia Publishing Co., No. 1334 Chesnut St., 1884).

Metodiste

Mattew Simpson: *Cyclopedia of Methodism* (Philadelphia: Everts & Stewart, 1878).

Luterane

Henry E. Jacobs şi John A.W. Haas: *The Lutheran Cyclopedia* (New York: Charles Scribners Sons, 1899)

Erwin L. Licker: *Lutheran Cyclopedia* (Saint Louis, Missouri: Concordia Publishing House, 1954)

Episcopaliene

A. A. Benton: *The Church Cyclopedia* (New York: M.H. Mallory Co., 1883)

Romano Catolice

Donald Attwater: *A Catholic Dictionary* (New York: the Macmillan Company, 1942) Pietro Parente, Antonio Pioland, Salvatore Garofalo: *Dictionary of Dogmatic Theology* (Milwaukee: The Bruce Publishing Company, 1951)

Henry Denzinger: *The Sources of Catholic Dogma* (*from* the 30, th Latin ED, St. Louis and London: B. Herder, 1957)

I. DUMNEZEU CREATORUL

1. DEFINIŢII ALE LUI DUMNEZEU

Prin „Dumnezeu” înţelegem acea fiinţă eternă care a creat toate lucrurile văzute şi nevăzute. El singur este cu desăvârşire sfânt şi bun, a fost dintotdeauna în existenţă şi veşnic va fi, o singură persoană în întreită fiinţă: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt. Marele teolog baptist A.H. Strong ne-a lăsat următoarea definiţie pentru Dumnezeu: „Dumnezeu este spiritul infinit şi perfect în care îşi au sursa, suportul şi scopul toate lucrurile”.[62] Catechismul Westminster ne propune definiţia: „Un Spirit infinit, etern şi neschimbător în fiinţa, înţelepciunea, puterea, dreptatea, bunătatea şi adevărul Său”, p.52.

Ambele definiţii de mai sus scot în relief un anumit număr de caracteristici ale dumnezeirii. Mai întâi, Dumnezeu este descris ca spirit, ceea ce înseamnă că El nu este restrâns la un trup sau o formă materială, cu greutate, mărime sau alte caracteristici fizice. Ca spirit, Dumnezeu nu are came şi oase asemenea oamenilor. În al doilea rând, Dumnezeu este o persoană; adică El posedă caracteristici ca acestea: înţelepciune, voinţă, simţire, capacitatea de a plănui, etc. Dumnezeu a făcut într-adevăr planuri în Sine însuşi şi le duce la îndeplinire sigur şi fără greşeală. În al treilea rând, Dumnezeu este infinit; ceea ce înseamnă că El nu este limitat decât de bunătatea Sa, iar această bunătate a Sa este ceea ce ne interesează pe noi, căci suntem cu toţii păcătoşi şi vinovaţi înaintea Lui. Din păcate, de-a lungul istoriei, oamenii au neglijat să ţină seama de bunătatea lui Dumnezeu şi s-au apropiat mereu de domeniul supranaturalului cu teamă, imaginându şi-L pe Dumnezeu ca pe o fiinţă teribil de periculoasă, care trebuie temută, nu iubită. Adevărul este exact contrariul. Biblia ni-L prezintă mereu pe Dumnezeu în bunătatea Sa şi în pornirea Sa binevoitoare faţă de aceia care acceptă să-şi pună toată nădejdea în El. Fără nicio îndoială, primele două atribute ale lui Dumnezeu în ordinea mărimii, aşa cum sunt ele prezentate în Biblie, sunt: dragostea şi sfinţenia. Prin dragostea Sa înţelegem atitudinea Lui

---

62 Augustus Hopkins Strong, Sistematic Theology (Philadelphia: The Judson Press, 1907), p.52

binevoitoare faţă de creatura Sa, iar prin sfinţenie înţelegem separarea Lui completă de orice lucru nedesăvârşit şi rău.

2. NUME BIBLICE ŞI DESCRIERI ALE LUI DUMNEZEU

În Vechiul Testament, Dumnezeu este identificat prin câteva nume diferite, dintre care amintim aici: *El*, *Eloah*, şi mai ales *Elohim*. Semnificaţia exactă a acestor nume nu poate fi precizată astăzi cu certitudine. Dintre cele trei, cel de al doilea este cel mai rar folosit, apărând numai de 57 de ori în întreg Vechiul Testament.[63] *EL* este folosit de aproximativ 217 ori şi îngemănează probabil noţiunea de putere, forţă. *Eloah* este un termen oarecum mai poetic. *Elohim* apare de peste 2.570 de ori în Vechiul Testament şi este înţeles de cei mai mulţi comentatori biblici ca un plural de majestate al dumnezeirii. Alţii văd în această formă de plural o indicaţie a trinităţii lui Dumnezeu, căci deşi este un plural masculin, acest nume apare întotdeauna în Scriptură însoţit de un verb la singular. Un alt termen folosit în mod curent ca nume al lui Dumnezeu este *Elion*, care apare de aproximativ 30 de ori în textul Vechiului Testament, fiind tradus de cele mai multe ori prin: „Cel Preaînalt”. Numirea El *Şadai* este folosită cam de 49 de ori în Vechiul Testament, şi este tradusă de obicei prin: „Cel Atotputernic”. Este posibil însă ca sensul primordial al acestui nume să fi fost: „Stăpânul milos”. Cu alte cuvinte, El nu este numai puternic (stăpân), ci îi şi place să-şi folosească puterea pentru protecţia şi binele nostru.

De departe, cel mai des întâlnit nume al lui Dumnezeu în Vechiul Testament este numele sub care s-a descoperit El israeliţilor. Forma poetică a acestui nume, *Iah*, apare de 50 de ori în Scriptură. Ea este aceea care se

---

63 Unele dintre aceste date au fost extrase din The Enghishmans Hebrew and Chaldee Concordance (London: Longtnan, Green, Brown, and Longmans, 1843).

folosea în expresiile compuse consacrate laudei: „Haleluiah” (slăvit să fie Domnul!) sau numelor: Ieremi-ia, Isa-ia, Mica-iah, etc... Cea mai cunoscută formulare a lui „Iah” este celebrul *tetragrammaton* care apare tradus în unele Biblii prin „Domnul”, iar în altele prin Iehova. Cea de a doua formă, Iehova, a apărut din cauza reticenţei evreilor de a pronunţa Numele Sfânt. Ei i-au înlocuit vocalele cu acelea din numirea „Adonai”. Astăzi, pronunţarea originală a tetragrammatonului s-a pierdut cu desăvârşire. Unii comentatori spun că cea mai probabilă ar fi: Iahweh. Acest nume al lui Dumnezeu apare de 6.823 de ori în Vechiul Testament. Aşa cum am amintit deja, evreii mai aveau şi un alt nume pentru Dumnezeu şi anume: *Adonai* (Domnul, Stăpânul). El apare de 400 de ori în Vechiul Testament. Pe lângă aceste nume mai există în Biblie şi un alt număr de termeni descriptivi care-L identifică pe Dumnezeu. El este caracterizat ca: *Domnul oştirilor*, măcar că astăzi nu se mai ştie precis dacă aceste oştiri erau o referire la mulţimea îngerilor, la mulţimea evreilor sau la mulţimea stelelor de pe cer. O altă numire folosită pentru Dumnezeu a fost „Ehieh”, asemănătoare cu numele „Iahweh”. În Exodul 3: 14 acest termen este tradus prin: „Eu sunt Cel ce sunt”. Thomas Reed este de părere că însemnătatea ei în idiomatica evreiască este: „Voi fi tot ceea ce veţi avea nevoie atunci când va fi nevoie”.1 Un alt lingvist sugerează că acest nume ar fi „pecetea legământului prin care Dumnezeu se angajează să fie cu Israelul în toate veacurile care vor veni”.[6465]

Dumnezeu este identificat şi prin alte nume descriptive ca: împăratul, Dătătorul Legii, Judecătorul, Stânca, Cetăţuia, Tumul de scăpare, Mântuitorul, Păstorul, Răsplata cea foarte mare, Scutul, etc. Una dintre cele mai frumoase este: Sfântul lui Israel, care apare de 30 de ori în text. Dumnezeu mai este descris şi ca: Locul de scăpare al

---

64 I.S.B.E. (James Orr, revizuită de Melvin G. Kyie; The Internațional Standard Bible Enciclopedia, Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, în 5 volume, 1939), II, p.1254.

65 Idem, II, p.1267.

celui credincios.

Există trei perifraze compuse cu ajutorul numelui: Iahweh sau Iehova. Iehova-*Iire* (Gen. 22: 14) care înseamnă: „Domnul va purta de grijă”; Iehova-*Nisi* (Exod. 17: 15), care înseamnă: „Domnul, steagul meu”; şi Iehova-*şalom* (Judecăt. 6: 24), care înseamnă: „Domnul păcii”.

Noul Testament nu conţine o asemenea varietate de nume pentru identificarea lui Dumnezeu. De fapt, în originalul grecesc este folosit un singur nume comun: *Theos*, care a fost tradus la noi prin: Dumnezeu. Mai este numit şi *Cel Atotputernic* în 2 Corinteni 6: 18, unde este de fapt un citat din Vechiul Testament, şi încă în alte 9 locuri din cartea Apocalipsei. Tot cartea Apocalipsa îl mai numeşte şi: *Alfa şi Omega* (prima şi ultima literă din alfabetul grecesc), cu semnificaţia de: „Cel dintâi şi cel de pe urmă”.

O altă expresie care mai apare în Noul Testament este: *Kirios*, (Domnul), care era folosită în societate ca o formă de respect pentru oameni, dar şi pentru Dumnezeu şi chiar pentru Mesia. Iisus este numit aşa mai ales în epistole; de fapt, apostolul Pavel ne spune că: „Iisus este Domnul!” a fost una din primele proclamaţii din mărturisirea de credinţă creştină?

1 >

Probabil că cel mai duios nume dat lui Dumnezeu în Noul Testament este acela de *Tată*. Deşi mai fusese folosit de câteva ori şi în Vechiul Testament, acest termen este consacrat abia în Noul Testament pentru a ne descoperi ceva din natura lăuntrică a lui Dumnezeu şi din intenţiile pe care le are El cu oamenii. „Tată”, devine astfel numirea caracteristică a lui Dumnezeu în Noul Testament. Ea aduce cu ea o încărcătură de dragoste, de grijă, de tandreţe şi de protecţie şi ne asigură de faptul că Dumnezeu este plin de bunăvoinţă şi vrea să ne ia lângă Şine şi să ne poarte de grijă.

Dintr-un alt punct de vedere, cele mai solemne declaraţii despre Dumnezeu din Noul Testament sunt

următoarele trei: (1) Dumnezeu este Duh[66][67], (2) Dumnezeu este Lumină[68], şi (3) Dumnezeu este dragoste[69]. Apostolul Pavel obişnuieşte să-L numească pe Dumnezeu: „Cel ce a înviat din morţi pe Iisus Hristos”[70]

3. ATRIBUTELE LUI DUMNEZEU

De-a lungul întregii istorii, strigătul omenirii a fost: Poate oare fi cunoscut Dumnezeu? Dacă ne întoarcem spatele revelaţiei divine, răspunsul va rămâne pururi: Nu, aşa ceva este imposibil!

Biblia ne spune că Dumnezeu a ales să ni. Se descopere în două feluri: El ne-a dat o descoperire verbală prin intermediul anumitor persoane alese special pentru a scrie cărţile Scripturii şi, în al doilea rând, El ni S-a descoperit pe Sine deplin prin persoana şi lucrarea Domnului Iisus Hristos. Autorul epistolei către Evrei ne spune că:

„După ce a vorbit în vechime părinţilor noştri prin proroci, în multe rânduri şi în multe chipuri, Dumnezeu, la sfârşitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moştenitor al tuturor lucrurilor, şi prin care a făcut şi veacurile”[71]

Bineînţeles că nicio revelaţie scrisă nu va reuşi vreodată să descrie complet o persoană, de aceea vom spune că numai Iisus Hristos a reuşit în mod desăvârşit să ni-L arate pe Dumnezeu. Iată ce îi spune El lui Filip: „De atâta vreme sunt cu voi, şi nu M-ai cunoscut, Filipe? Cine M-a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl. Cum zici tu dar: Arată-ne pe Tatăl?” 1 Singura revelaţie desăvârşită a lui Dumnezeu ne-a fost adusă prin Hristos. Tot ceea ce poate şi trebuie să cunoască omul despre Dumnezeu ne-a fost arătat în persoana şi lucrarea Sa. Hristos este „chipul Dumnezeului nevăzut” (Col. 1: 15, 19; 2: 9). Filosofia

---

66 1 Cor. 12:3.
67 Ioan 4:24
68 1 Ioan 1:5
69 1 Ioan 4:8,16.
70 Rom. 4:24; 8:11 10:9; etc.
71 Evrei 1:1, 2.

omenească este foarte grăbită să sublinieze cât de dificil este, dacă nu imposibil, pentru Dumnezeu să intre într-o legătură cu omul aflat în perimetrul restrâns al istoriei (timp şi spaţiu). Biblia declară însă răspicat că Dumnezeu a făcut exact acest lucru: El, spirit infinit şi perfect a intrat în istorie şi a stabilit o legătură mântuitoare cu oamenii. N-are niciun fel de importanţă dacă omul este sau nu capabil să priceapă cum a fost cu putinţă acest lucru. Biblia mărturiseşte clar că el s-a întâmplat, iar Domnul Iisus este dovada supremă că Dumnezeu s-a apropiat de noi ca să ni. Se descopere.

Sunt de părere că teologii n-au tratat încă suficient importanţa întrupării lui Hristos şi superioritatea revelaţiei prin Fiul, faţă de orice altă formă de revelaţie verbală din istorie. Cred că ar trebui să stăruim mai mult asupra felului în care viaţa şi faptele lui Hristos au ilustrat atribute din fiinţa divină, care ar fi rămas altfel doar nişte simple abstracţii verbale ale Scripturii.[72]

Unul dintre cele mai complete studii asupra atributelor lui Dumnezeu este acela realizat de teologul baptist: A.H. Strong (1836 – 1921).[73] în general, doar cu câteva mici modificări, studiul din acest capitol va urmări materialul furnizat de acest foarte studios comentator.

Strong împarte atributele lui Dumnezeu în două clase; cele care se aplică direct şi particular numai lui Dumnezeu însuşi fără să se reflecte asupra creaturilor Sale, numite din această cauză: atribute absolute sau netransmisibile, şi cele care sunt manifestate de Dumnezeu în relaţia Sa nemijlocită cu lucrurile create, în special cu omenirea. Acestea din urmă poartă numele de: atribute transmisibile. Prin „atributele lui Dumnezeu” înţelegem bineînţeles: „anumite aspecte ale fiinţei divine în manifestările ei”. Mulţimea de atribute nu înseamnă că Dumnezeu este alcătuit din mai multe părţi distincte care funcţionează izolat, ci doar că, în descoperirea Lui de Sine,

---

72 James Hasdmgs, A Dictionary ofChrist and thè Gospels (New York Charles Scribners Sons, 1908), p.l 39-143.

73 Lucrarea citată mai sus, pp.243-303.

Dumnezeu ne-a lăsat să întrezărim anumite caracteristici ale divinităţii, ca un fel de scânteieri ale luminii când ea se întâlneşte cu unduirile de la suprafaţa apei. Atributele sunt faţete diferite sau calităţi distincte ale personalităţii.

Atributele absolute

1. Unul dintre primele lucruri care trebuie accentuate când vorbim despre Dumnezeu este *spiritualitatea*. Dumnezeu este duh (spirit). Acesta este mesajul purtat spre noi de întreaga Scriptură şi confirmat de Iisus Hristos însuşi. Prin acest lucru înţelegem că Dumnezeu nu este limitat de niciun fel de structură materială. El nu are trup, este invizibil. Această informaţie a Bibliei dă o lovitură de moarte panteismului păgân care susţine că Dumnezeu este în toate lucrurile create şi se identifică cu creaţia. Dumnezeu nu este o parte a materiei. El nu este dependent de materie, ci locuieşte în afara ei. Dumnezeu este creatorul materiei.

Scriptura îl prezintă pe Dumnezeu ca fiind „un Dumnezeu viu” „Dumnezeul cel viu”[74] „Cel ce are viaţa în Sine”[75]. Din această cauză, ca o revelaţie a lui Dumnezeu, Domnul Iisus Hristos a putut să spună: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine”.[76]

În timpul vieţii Sale pământeşti, Domnul Iisus s-a descoperit pe Sine ca izvor al vieţii: atât spirituale, cât şi fizice. El i-a spus fiului văduvei din Nain: „Tinerelule, scoală-te îţi spun”. Mortul a şezut în capul oaselor şi a început să vorbească. Iisus l-a dat înapoi maicii lui. Toţi au fost cuprinşi de frică, slăveau pe Dumnezeu, şi ziceau: „Un mare proroc s-a ridicat între noi; şi Dumnezeu a cercetat pe poporul Său!”[77]

Fiicei lui lair i-a vorbit chiar în aramaica ei nativă, spunându-i: „Talita cumi”, care tălmăcit înseamnă: „Fetiţo, scoală-te, îţi zic!” îndată fetiţa s-a sculat, şi a început să

---

74 Ieremia 10:10.
75 Ioan 5:26.
76 Ioan 14:6.
77 Luca 7:14-16.

umble; căci era de doisprezece ani. Ei au rămas încremeniţi”.[78]

Celui care murise de patru zile, Iisus i-a putut spune: „Lazăre, vino afară!” Şi mortul a ieşit cu mâinile şi cu picioarele legate cu fâşii de pânză, şi cu faţa înfăşurată cu un ştergar. Iisus le-a zis: „Dezlegaţi-l, şi lăsaţi-l să meargă”.1

Dar Iisus n-a avut putere numai asupra vieţii biologice, El Şi-a manifestat autoritatea şi asupra vieţii spirituale, luându-i pe păcătoşi şi transformându-i în sfinţi. El l-a putut lua pe avarul Zacheu şi l-a transformat într-un copil smerit al lui Dumnezeu, gata să-şi îndrepte toate greşelile făcute. El s-a putut apropia de un suflet chinuit ca acela al Mariei Magdalena, stăpânită de şapte draci, şi a putut să-i redea nevinovăţia şi sănătatea.[79] El l-a putut lua pe un om rudimentar şi pripit ca pescarul Petru şi l-a putut maturiza într-o stâncă duhovnicească aşezată la temelia edificiului spiritual al Bisericii. Domnul Iisus a putut lua un om pornit să persecute şi să pedepsească ca Pavel şi să-l transforme în cel mai mare misionar al tuturor timpurilor.[80] Cu, adevărat, Domnul Iisus ni la arătat pe Tatăl în toată puterea Lui autoritară asupra vieţii fizice şi spirituale. El nu este numai o revelaţie a lui Dumnezeu, ci *Revelaţia însăşi*, unica descoperire desăvârşită a Tatălui.

2. Biblia ni-L prezintă pe Dumnezeu ca pe o *Personalitate* auto-suficientă şi conştientă de sine. Aceasta înseamnă că Dumnezeu cunoaşte, simte şi are voinţă proprie. Mai înseamnă şi că El alcătuieşte planuri în Sine însuşi şi le duce apoi la îndeplinire. Posibilitatea noastră de a-L cunoaşte pe Dumnezeu este înlesnită de faptul că El ne-a făcut „după chipul şi asemănarea Sa” şi noi avem, ca şi El, posibilitatea să gândim, să înţelegem, să simţim procesele de voinţă. Omul este o personalitate de sine stătătoare şi auto-determinată numai în sens relativ. Numai Dumnezeu este o astfel de personalitate în cel mai

78 Marcu 5:41, 42.
79 Luca 8:2.
80 1 Cor. 15:9,10.

absolut sens al cuvântului.

Faptul că Dumnezeu este o personalitate duce la concluzia că El este în stare să lucreze, să sfinţească, să pedepsească, să răscumpere, să asculte rugăciunile, să mângâie şi să-i întărească pe aceia care fac parte din poporul Său. El poate de asemenea să poarte de grijă celor ce sunt ai Lui.[81] Ca personalitate, cu Dumnezeu se poate dialoga în chip raţional prin rugăciune, nu prin tot felul de formule magice abracadabrante folosite în magie şi în religiile păgâne neroditoare. El nu poate fi declanşat şi obligat să acţioneze prin formule secrete sau „parole mistice” şi nu poate fi forţat să se înhame la propriile noastre dorinţe umane ambiţioase. Iată ce spune Biblia despre practicile păgâne necreştine şi despre concepţiile mistice din practicile religioase interzise prin legea lui Moise:

„După ce vei intra în ţara pe care ţi-o dă Domnul, Dumnezeul tău, să nu te înveţi să faci după urâciunile neamurilor acelora. Să nu fie la tine nimeni care să-şi treacă fiul sau fiica lui prin foc, nimeni care să aibă meşteșugul de ghicitor, de cititor în stele, de vestitor al viitorului, de vrăjitor, de descântător, nimeni care să întrebe pe cei ce cheamă duhurile sau dau cu ghiocul, nimeni care să întrebe pe morţi. Căci oricine face aceste lucruri este o urâciune înaintea Domnului; şi din pricina acestor lucruri va izgoni Domnul, Dumnezeul tău, pe aceste neamuri dinaintea ta. Tu să te ţii în totul totului tot numai de Domnul Dumnezeul tău. Căci neamurile acelea pe care le vei izgoni, ascultă de cei ce citesc în stele şi de ghicitori; dar ţie; Domnul Dumnezeul tău, nu-ţi îngăduie lucrul acesta”.1

Ca personalitate, Dumnezeu respectă fiinţa umană creată şi o lasă să-şi exerseze liberă voinţa şi capacitatea de alegere. Nu este adevărat că Dumnezeu este un fel de despot absolut care le-a fixat tuturor a rolul predestinat pe care trebuie să-l joace în marea dramă a istoriei. O astfel

---

81 Vezi cartea teologului Reformat G. C. Berkouwer: The Providence ofGod (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1952).

de predestinare absolută ar fi transformat lumea într-un circ, şi ar fi anihilat orice formă de responsabilitate personală din partea omului. Dumnezeu l-a creat pe om liber. Creatura poate zădărnici planul lui Dumnezeu cu privire la ea. Este scris că: „Oamenii setoşi de sânge şi de înşelăciune, nu vor ajunge nici jumătate din zilele lor”[82] şi că „Frica de Domnul lungeşte zilele, dar anii celui rău sunt scurtaţi”[83]. De asemenea despre poporul din timpul lui Hristos este scris că:

„… tot norodul care L-a auzit, şi chiar vameşii au dat dreptate lui Dumnezeu, primind botezul lui Ioan; dar fariseii şi învăţătorii Legii au zădărnicit planul lui Dumnezeu pentru ei, neprimind botezul lui Ioan”[84].

O a doua grupare de atribute absolute şi netransmisibile are de a face cu *Infinitatea* lui Dumnezeu. Ea include existenţa de Sine sau absoluta Lui independenţă ca fiinţă, imutabilitatea sau neschimbabilitatea Sa în fiinţă şi natură şi singularitatea sau unicitatea Sa.

3. *Existenţa de Sine* sau independenţa Lui absolută ca fiinţă înseamnă că Dumnezeu nu este determinat de nimic exterior în gândire1, voinţă[8586], putere[87], înţelepciune[88], etc. în acest context, trebuie spus că ceea ce-L pune în mişcare pe Dumnezeu, inundând deopotrivă toate celelalte atribute ale Sale, este dragostea[89]. Independenţa absolută nu înseamnă că Dumnezeu este un Suveran rece şi fără simţire, ci mai degrabă că El este cineva în care ne putem încrede. Şi asta ne dă şi nouă stabilitate[90]. Dumnezeu este tot ceea ce are nevoie o fetiţă

---

82 Deut. 18:9-14.
83 Prov. 10:27.
84 Luca 9:29-30.
85 Rom. 11:33-36.
86 Dan. 4:35; Rom. 9:19-21; Efes. 1:5; Apoc. 4:11.
87 Psalm. 115:3.
88 Psalm. 33:11.
89 Exod. 20:6; 1 Ioan 4:8, 16.
90 Psalm. 46

care se roagă sub dărâmăturile cauzate de bombe: „Doamne, Dumnezeule, ai milă de mine şi scapă-mă de aici”.

4. *Imutabilitatea* lui Dumnezeu sau neschimbabilitatea Lui înseamnă că El nu suferă alterări în caracterul şi în natura Lui interioară. Dumnezeu nu evoluează. El nu se schimbă, ci rămâne întotdeauna la fel cu Sine însuşi. Există foarte multe texte biblice care declară că Dumnezeu nu se schimbă[91], şi că în El nu este nici schimbare, nici umbră de mutare[92]. Dumnezeu este baza tuturor mângâierilor noastre. „Prin aceasta vom cunoaşte că suntem din adevăr, şi ne vom linişti inimile înaintea Lui, ori în ce ne osândeşte inima noastră; căci Dumnezeu este mai mare decât inima noastră, şi cunoaşte toate lucrurile”[9394].

Iarăşi trebuie să spunem că imutabilitatea lui Dumnezeu nu face în niciun fel rugăciunea noastră zadarnică. Ori de câte ori ne rugăm după voia Lui El ne ascultă. Aici nu se pune problema să-L convingem pe Dumnezeu şi să-L aliniem cu gândirea noastră limitată, ci să ne punem pe noi înşine într-o poziţie şi atitudine în care El să ne poată binecuvânta. Iată ce-i spune Dumnezeu lui Solomon:

„Dacă poporul Meu peste care este chemat Numele Meu se va smeri, se va ruga, şi va căuta Faţa Mea, şi se va abate de la căile lui rele îl voi asculta din ceruri, îi voi ierta păcatul, şi-i voi tămădui tara” 16.

Biblia conţine multe pasaje care par că neagă caracterul imutabil al lui Dumnezeu. Este vorba mai ales despre acele pasaje în care avem de a face cu „antropomorfisme”. Aceste figuri de stil sunt ocazii în care Dumnezeul infinit care locuieşte în ¿ara spaţiului şi timpului foloseşte expresii din anturajul şi experienţa

91 Mal. 3:6.
92 Iacovl:17.
93 1 Ioan 3:19, 20.
94 2 Cronici 7:14.

omului pentru a. Se face mai uşor înţeles. În unele dintre aceste ocazii găsim scris că lui – Dumnezeu „i-a părut rău” 1, sau că El a trebuit să vină personal pe pământ ca să vadă dacă ceea ce se auzise despre Sodoma era chiar aşa[95][96]. Ni se istoriseşte cum Dumnezeu a vrut iniţial să distrugă Israelul sau cetatea Ninive, dar pocăinţa lor şi părerea lor de rău L-au făcut să se răzgândească şi să renunţe[97], etc. Aceste ocazii trebuie înţelese în contextul revelaţiei întregii Scripturi, nu judecate fiecare în parte şi răstălmăcite. De exemplu, Ieremia scrie că: „Dumnezeu s-a sculat dis de dimineaţă ca să le trimită proroci… (traducerea românească diferă de original. – N.T.) [98], dar această expresie trebuie judecată în contextul psalmului care ne spune că Dumnezeu „nu dormitează, nici nu doarme”[99].

5. Una dintre cele mai accentuate trăsături ale lui Dumnezeu în Biblie este *Unicitatea* Sa. Israelul nu a avut mai mulţi dumnezei, cum aveau popoarele păgâne din jur. Ei au avut un Dumnezeu unic. Evreii ştiau că în afară de El nu există un altul[100]. La fel de solemn este şi Noul Testament când declară răspicat că există doar un singur Dumnezeu[101], un singur Dumnezeu adevărat[102], nu este decât un singur Dumnezeu[103], singurul Stăpânitor, împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor[104][105], etc. Apostolul Pavel declară: „Este un singur Dumnezeu, şi este un singur mijlocitor între Dumnezeu şi oameni: Omul Iisus Hristos, care S-a dat pe Sine însuşi, ca preţ de

---

95 Gen, 6:6
96 Gen.18:21
97 Iona 3:10.
98 Ier 44:4.
99 Psalm. 121:4.
100 Deut. 6:4; Isaia 44:6.
101 Ioan 5:44.
102 Ioan 17:3.
103 1 Cor. 8:4.
104 1 Tim. 6:15.
105 1 Tim. 2:5, 6.

răscumpărare pentru toţi” 11. Toate aceste afirmaţii dovedesc că politeismul, care ar spulbera unitatea universului, este în întregime nescriptural şi neadevărat.

6. A treia grupare de atribute absolute sau netransmisibile se concentrează asupra *perfecţiunii* divine. Perfecţiunea sau desăvârşirea are de a face cu calităţile ajunse la superlativ, şi se referă bineînţeles la caracterul moral al dumnezeirii. Cel dintâi dintre aceste atribute morale este ceea ce Strong numeşte: *adevăr*. Prin adevăr el nu înţelege ceva demn de crezare, ci faptul că fiinţa lui Dumnezeu şi ceea ce ştie El coincid întotdeauna. Adevărul este cunoaşterea absolută a realităţii şi el trebuie să fie în valoarea lui absolută ceva personal, căci Dumnezeu este o persoană. Iată de ce Domnul Iisus a declarat fără niciun echivoc că El este adevărul. Fiind de aceiaşi natură cu Dumnezeu, Fiul şi-a putut însuşi public unul din atributele Tatălui.

7. Al doilea atribut din sfera morală este *dragostea*. Şi aici trebuie să facem o clarificare: dragostea despre care vorbim nu are nimic de a face cu mila sau cu bunătatea care se răsfrâng din iubirea lui Dumnezeu pentru oameni. Dumnezeu ar fi în continuare dragoste şi dacă n-ar exista nici un om sau vreo altă creatură prin preajmă. Când spunem că Dumnezeu este dragoste spunem că între cele trei persoane ale Sfintei Treimi: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt există o relaţie specială de comuniune, respect şi dăruire de Sine.[106][107]. În măreaţa rugăciune pe care o face pentru ucenicii Săi în Ioan 17, Domnul Iisus vrea ca Tatăl să îi ducă şi pe ei acolo unde va fi El pentru ca şi ei să poată vedea slava Lui „slavă pe care Mi-ai dat-o Tu; fiindcă Tu M-ai iubit înainte de întemeierea lumii”[108].

8. Cel de al treilea atribut din cadrul perfecţiunii morale este *sfinţenia*. Aceasta se referă la nivelul moral superior absolut şi la integritatea Celui ce este „Sfântul lui

---

106 Ioan 14:6.
107 Strong, opera citată, p.260.
108 Ioan 17:24.

Israel”. În El nu există nicio umbră de păcat.

Se pare că rădăcina cuvântului folosit pentru *a* defini sfinţenia vine de la un termen care defineşte separarea. Prin aceasta se înţelege că Dumnezeu, în fiinţa şi umblarea Sa, este total diferit faţă de limitările şi păcatul pe care-l experimentează omul pe pământ. Acest caracter al sfinţeniei lui Dumnezeu face ca ea să fie asociată cu unicitatea divină[109]. Dumnezeu este minunat în sfinţenie[110]. Când Isaia a avut acea extraordinară vedenie în Templu, el i-a auzit pe serafimi strigând unul către altul: „Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul oştirilor! Tot pământul este plin de măreţia Lui”![111]. Pentru că Dumnezeu este sfânt în cel mai absolut sens, este normal ca tot El să fie izvorul legii morale ca standard unic pentru ceea ce este bine sau rău. Dumnezeu nu este bun în sensul că El însuşi se subordonează unei legi superioare Lui, ci mai degrabă ceea ce este El în natura şi manifestările Lui determină ceea ce este bun sau rău. Sfânt este ceea ce se află în acord cu intenţia lui Dumnezeu şi cu natura Lui separată în mod desăvârşit de păcat şi fărădelege.

Atributele transmisibile

Cea mai mare parte a Bibliei nu se ocupă cu atributele absolute ale lui Dumnezeu, care tind să pară mai mult sau mai puţin abstracţii filosofice pentru mintea umană, ci cu atributele Lui transmisibile, adică cu acea parte din Dumnezeu pe care o putem cunoaşte din relaţia pe care o are El cu creaturile din timp şi spaţiu, şi mai ales cu omul.

9. Dumnezeu este veşnic. În contrast cu fiinţele umane care se nasc şi mor după ce petrec o perioadă aproximativ scurtă în viaţa terestră, Dumnezeu a existat dintotdeauna şi întotdeauna va continua să existe. De obicei Biblia nu exprimă acest adevăr în forma unei propoziţii filosofice, ci îl ilustrează în termenii concreţi ai realităţii înconjurătoare. Iată-l de exemplu pe psalmist,

---

109 1 Sam. 2:2.
110 Exod. 15:11.
111 Isaia 6:3.

care în loc să spună că Dumnezeu trăieşte în afara timpului, exclamă:

„Doamne, Tu ai fost locul nostru de adăpost, din neam în neam, înainte ca să se fi născut munţii şi înainte ca să se fi făcut pământul şi lumea, din veşnicie în veşnicie, Tu eşti Dumnezeu!*” 1*.

Iată deci că Dumnezeu a existat înainte ca să se fi născut munţii, şi El va continua să existe din veşnicie în veşnicie. El a existat înainte de facerea pământului:

„Tu ai întemeiat în vechime pământul, şi cerurile sunt lucrarea mâinilor Tale. Ele vor pieri, dar Tu vei rămânea; *toate se vor învechi ca o haină*; *le vei schimba ca pe un veşmânt, şi se vor schimba. Dar Tu rămâi Acelaşi, şi anii Tăi nu se vor sfârşi”*?

Acesta este motivul pentru care Vechiul Testament îl numeşte pe Dumnezeu „cel dintâi şi cel de pe urmă”[112][113], iar Noul Testament foloseşte fraza: „Alfa şi omega”.[114] Am arătat deja că Domnul Iisus a vorbit despre slava pe care o avea înainte de întemeierea lumii[115]. El le-a mai spus iudeilor: Adevărat, adevărat vă spun că, mai înainte ca să se fi născut Avraam, sunt Eu” 1, iar în Apocalipsa lui Ioan, Hristosul proslăvit declară: „Nu te teme! Eu sunt Cel dintâi şi Cel de pe urmă, Cel viu. Am fost mort, şi iată că sunt viu în vecii vecilor. Eu ţin cheile morţii şi ale Locuinţei morţilor”[116][117].

Pentru că Dumnezeu este veşnic, apostolul Petru poate să spună că la Domnul o zi este ca o mie de ani şi o mie de ani este ca o zi[118]. Dumnezeu nu este limitat de nicio graniţă a timpului. La gândul acesta, credinciosul poate să tresalte de bucurie ştiind că viitorul său este asigurat şi pentru viaţa aceasta şi pentru cea viitoare.

---

112 Psalm. 90L1, 2.
113 Isaia 41:4.
114 Apoc. 1:8.
115 Ioan 17:24.
116 Ioan 8:S8.
117 Apoc. 1:17, 18.
118 2 Petru 3:8.

10. Dacă în relaţie cu timpul, Dumnezeu este veşnic, în relaţie cu spaţiul, Dumnezeu este *omniprezent*. Prin aceasta înţelegem că El poate fi prezent pretutindeni în acelaşi timp. În rugăciunea lui de dedicare a clădirii Templului, Solomon mărturiseşte despre Dum – nezeu: „Dar ce! Va locui oare cu adevărat Dumnezeu pe pământ? Iată că cerurile şi cerurile cerurilor nu pot să te cuprindă; cu cât mai puţin casa aceasta pe care Ţi-am zidit-o eu!”[119] Apostolul Pavel le spune filosofilor de pe colina lui Marte că: „În El avem viaţa, mişcarea şi fiinţa!”[120] Unul dintre psalmişti exprimă acest adevăr al omniprezenţei lui Dumnezeu printr-o ilustraţie măiastră:

„*Unde mă voi duce departe de Duhul Tău, şi unde voi fugi departe de Faţa Ta*? *Dacă mă voi sui în cer, Tu eşti acolo*; *dacă mă voi culca în locuinţa morţilor, iată-Te şi acolo*; *dacă voi lua aripile zorilor, şi mă voi duce să locuiesc la marginea mării, şi acolo mâna Ta mă va călăuzi, şi dreapta Ta mă va apuca*”[121].

Este de la sine înţeles că mintea omenească nu poate pătrunde pe deplin imensitatea acestor atribute ale lui Dumnezeu. Cine ar putea spune că înţelege omniprezenţa? Omul nu poate pricepe cum se face că Dumnezeu este instantaneu pretutindeni. O făptură umană are capacitatea de a-şi concentra atenţia asupra unui număr finit de persoane sau evenimente. Dacă un mic grup de oameni stau înaintea lui, omul îi poate ţine sub observare. Dar dacă numărul lor creşte, să zicem la câteva mii sau zeci de mii, atunci omul nu-i mai poate observa decât ca pe o mulţime uniformă de chipuri din care va remarca când şi când unele feţe mai deosebite. Dumnezeu însă poate să ne ţină sub observaţie pe toţi, oricât de mulţi am fi, şi felul Lui de a ne cunoaşte este chiar infinit superior felului în care ne putem noi cunoaşte unul pe altul. N-a fost numai o figură de stil atunci când poetul Tennyson a exclamat: Tu îmi eşti mai aproape ca propria-mi suflare şi mai la

119 1 împărați. 8:27.
120 Fapte 17:28.
121 Psalm. 139:7-10.

îndemână ca mâinile şi picioarele” 1. Expresii antropomorfice ca acelea care zic că Dumnezeu locuieşte în ceruri fac aluzie nu la îndepărtarea lui Dumnezeu de oameni, ci la înălţarea Lui în slavă.[122][123].

Pentru că Domnul Iisus este imaginea desăvârşită a Tatălui, El le-a putut promite ucenicilor că: „Acolo unde sunt doi sau trei adunaţi în Numele Meu, sunt şi Eu în mijlocul lor”[124]. Această veste despre omniprezenţa lui Dumnezeu îi dă celui credincios un sentiment de siguranţă şi încredere, căci se ştie în atenţia perpetuă a Tatălui prin grija Fiului şi prin prezenţa neîntreruptă a Duhului Sfânt. Credincioşii nu sunt niciodată „singuri”. Acesta este un adevăr minunat, dar nici el nu poate fi experimentat decât de aceia care pot trece dincolo de înţelegerea intelectuală seacă, ajungând prin citirea Cuvântului, meditaţie şi rugăciune să trăiască o viaţă de reală părtăşie cu Domnul.

11. Un alt atribut dumnezeiesc pe care ni-l dezvăluie Biblia este *omniştiinţa*. Noi spunem că Dumnezeu este atotştiutor. Această caracteristică a Lui se manifestă în domeniul memoriei, cunoştinţei prezente şi a preştiinţei. Dumnezeu cunoaşte toate lucrurile deplin şi dintr-odată. El nu are nevoie de un proces de gândire pentru a cunoaşte. Cunoaşterea Sa este instantanee. Sigur că şi acest adevăr ar putea rămâne dincolo de marginile înţelegerii noastre dacă nu am căuta să-l ilustrăm cu ceva concret din Scriptură. În Psalmi scrie că Dumnezeu cunoaşte toate stelele[125], Domnul Iisus ne spune că Dumnezeu se îngrijeşte de fiecare vrabie[126], El poate supraveghea şi dirija activitatea tuturor oamenilor[127], cunoscându-le fiecăruia inima, „[128]ştiind de ce are nevoie fiecare[129], căci

---

122 Strong, Opera citată, p.280.
123 Psalm. 123:1.
124 Mat. 18:20.
125 Psalm. 147:4.
126 Mat. 10:29.
127 Psalm 33:13-15.
128 Fapte 15:18.
129 Mat. 6:8.

este la curent cu toate evenimentele viitoare[130], şi ne-a numărat chiar şi numărul firelor de păr de pe cap[131]. Pentru că Domnul Iisus este asemenea lui Dumnezeu, Ioan nu se sfieşte să declare că: „El n-avea trebuinţă să-l facă cineva mărturisiri despre niciun om, fiindcă El însuşi ştia ce este în om”. împrejurarea în care Domnul Iisus îi spune lui Natanael că l-a văzut „mai înainte ca să-l cheme Filip, când era sub smochin”[132][133], poate şi ea servi ca o ilustraţie a omniştiinţei divine în activitatea mesianică a Domnului Iisus. (Separat de lucrarea Sa mesianică, se pare că în toate celelalte privinţe Domnul Iisus se redusese pe Sine la dimensiunile şi neputinţele omeneşti.[134])

Proclamând omniştiinţa divină, psalmistul strigă:

„Doamne, Tu mă cercetezi de aproape şi mă cunoşti, ştii când stau jos şi când mă scol, şi de departe îmi pătrunzi gândul. Ştii când umblu şi când mă culc, şi cunoşti toate căile mele. Căci nu-mi ajunge cuvântul pe limbă, şi Tu, Doamne, îl şi cunoşti în totul. Tu mă înconjori pe dinapoi şi pe dinainte, şi-ţi pui mina peste mine. O ştiinţă atât de minunată este mai presus de puterile mele; este prea înaltă ca s-o pot prinde”[135].

12. Dumnezeu este *omnipotent*, adică El este în stare să-şi ducă la îndeplinire orice plan pe care-l făureşte. Noi spunem că Dumnezeu este atotputernic. Acest atribut dumnezeiesc nu înseamnă că El va căuta să facă orice fel de lucruri. Cineva întreba dacă Dumnezeu ar putea face o piatră atât de mare încât El însuşi să nu o poată ridica. O asemenea exprimare este lipsită de logica elementară. Dumnezeu nu va face niciodată lucruri care să-L nege pe El însuşi. Tot aşa, Dumnezeu nu poate să mintă[136], sau să

---

130 Isaia 46:9,10.
131 Mat. 10:30.
132 Ioan 2:25.
133 Ioan 1:45- 49.
134 Marcu 11:12, 13.
135 Psalm. 139:1-6.
136 Iacovl:13.

se tăgăduiască pe Sine[137], ori să nu-şi ţină promisiunile[138]. El este un Dumnezeu credincios Sie însuşi. Într-un anumit sens, Dumnezeu şi-a limitat puterea atunci când a acordat libertate omului. Această situaţie a permis ca în universul lui Dumnezeu să poată apare împotrivirea faţă de Dumnezeu şi posibilitatea omului de a zădărnici planurile lui Dumnezeu cu privire la ei, ca în cazul fariseilor şi cărturarilor care au refuzat botezul lui Ioan[139].

Dumnezeu îi reaminteşte lui Avraam de omnipotenţa Sa atunci când îl întreabă: „Este oare ceva prea greu pentru Domnul?” 1 Iar psalmistul declară: „Dumnezeul nostru este în cer, El face tot ce vrea”[140][141].

Domnul Iisus ne spune că, Ja Dumnezeu toate lucrurile sunt cupuţin că”[142]. Apostolul Pavel ne spune că Dumnezeu face toate după sfatul voii Sale[143]; şi vrea ca toţi credincioşii să-şi dea seama că această putere nemărginită a lui Dumnezeu este acum la lucru în noi[144][145]. Dumnezeu poate să facă mult mai mult decât putem noi crede sau gândi.5 în Noul Testament, şi mai ales în epistolele lui Pavel, puterea lui Dumnezeu este supranumită şi puterea care L-a înviat din morţi pe Hristos[146]. Ilustraţia supremă a nemaipomenitei puteri a lui Dumnezeu a fost manifestată în faptul că El a putut să-l învieze pe Iisus dintre cei morţi. Un astfel de Dumnezeu care poate da viaţă unui om mort, va putea cu atât mai mult să-i facă pe cei credincioşi să reziste înaintea ispitelor! Omnipotenţa lui Dumnezeu este temelia siguranţei mântuirii noastre şi argumentul încrederii şi optimismului nostru.

---

137 2 Tim. 2:13.
138 Tit 1:2.
139 Luca 7:30.
140 Gen. 18:14.
141 Psalm 115:3.
142 Matei 19:26.
143 Efes. 1:11.
144 Efes. 1:19.
145 Efes. 3:20.
146 Rom. 6:4; 8:11.

Credinţa în omnipotenţa lui Dumnezeu nu-l scuteşte însă pe cel credincios să treacă prin suferinţe şi persecuţii. Cu ocazia unui îndemn dat pentru stăruinţa în rugăciune, Domnul Iisus face aluzie la sfinţii care „strigă zi şi noapte înaintea Lui”[147]. Dumnezeu nu găseşte întotdeauna de bine să sară imediat în ajutorul oricărui creştin care trece printr-o situaţie dificilă. Uneori, El îngăduie chiar ca să fie slăvit prin martirajul celor care-L reprezintă. Toţi creştinii trec şi ei prin suferinţele de care au parte în general oamenii: boală, accidente, „moarte prematură”, lipsuri materiale, etc. Creştinismul nu este prin urmare un mod de a scăpa de toate necazurile şi suferinţele vieţii pământeşti, ci o calitate nouă şi lăuntrică a vieţii spirituale care ne dăruieşte pace în mijlocul încercărilor şi biruinţă asupra descurajării şi suferinţei. Chiar şi o citire superficială a capitolului 11 din epistola către Evrei ne va indica faptul că cei care au credinţă nu scapă întotdeauna de suferinţe: ba parcă înmulţeşte numărul lor şi le măreşte intensitatea! Şi totuşi cât de frumos sună cuvintele lui Isaia:

„Dacă vei trece prin ape, Eu voi fi cu Tine; şi râurile nu te vor îneca; dacă vei trece prin foc, nu te va arde, şi flacăra nu te va aprinde. Căci Eu sunt Domnul, Dumnezeul tău, Sfântul lui Israel, Mântuitorul tău!” 1

Este foarte greu să pătrundem gândul lui Dumnezeu şi să înţelegem felul în care ne poartă El de grijă. Uneori El ne scapă din primejdie, alteori El ne izbăveşte prin primejdie. Elihu mărturiseşte în cartea lui Iov că „Dumnezeu scapă pe cel nenorocit prin nenorocirea lui” (Iov 36: 15). Există o mulţime de alte pasaje care pot fi citate ca o dovadă a abilităţii lui Dumnezeu să izbăvească. Iată ce frumos scrie Psalmistul:

„O mie să cadă alături de tine, şi zece mii la dreapta ta, dar de tine nu se va apropia. Doar vei privi cu ochii şi vei vedea răsplătirea celor răi”[148][149].

---

147 Luca 18:7.
148 Isaia 43:2, 3.
149 Psalm. 73:14.

Şi totuşi, un alt psalm, atribuit lui Asaf, mărturiseşte zbuciumul prin care a trecut omul lui Dumnezeu când a văzut că celor răi le merge bine, iar sfinţii Domnului trec mereu prin necazuri:

„Căci în fiecare zi sunt lovit, şi în toate dimineţile sunt pedepsit”.

După ce face o incursiune asupra suveranităţii lui Dumnezeu în istorie aşa cum iese ea în evidenţă din felul în care s-a purtat El cu evreii şi cu Neamurile, apostolul Pavel nu se poate opri să nu exclame:

„O, adâncul bogăţiei, înţelepciunii şi ştiinţei lui Dumnezeu! *Cât de nepătrunse sunt judecăţile Lui, şi cât de neînţelese sunt căile Lui*!*”*[150]

Toate acestea ne duc spre două concluzii clare: cea dintâi este că cel credincios ştie că Dumnezeu poate să facă absolut orice vrea, iar a doua este că din poziţia noastră limitată nu vom putea niciodată să înţelegem de ce face Dumnezeu ceea ce face. Va trebui mereu să ne întrebăm de ce ia Dumnezeu viaţa unei tinere mame, de ce moare un bărbat în floarea vârstei, de ce îngăduie El ca naţiuni pornite la rău să asuprească alte neamuri, etc. Dumnezeu este singurul stăpân pe destinele oamenilor, iar noi suntem doar nişte creaturi total dependente de El. Mângâierea pe care o avem este faptul că ştim că Dumnezeu este bun şi că El ne vrea binele. Iov se sprijină pe această credinţă atunci când spune: „Domnul a dat, şi

150 Rom. 11:33.

Domnul a luat, binecuvântat fie Numele Domnului!”[151][152]

Domnul Iisus a manifestat atotputernicia divină atunci când a înmulţit pâinile2, când a preschimbat apa în vin3, când a potolit furtuna4, când a umblat pe ape5, când l-a vindecat pe cel bolnav6, când a redat vederea orbului7, când a alungat demonii8 şi când a trimis Duhul Sfânt în ziua de Rusalii9.

13. Omul se poate rezema deplin pe Domnul şi pe promisiunile Sale. Dumnezeu este credincios în vorbă şi în faptă. Atributele tranzitive manifestate de Dumnezeu în relaţia Lui cu oamenii sunt *credincioşie* şi *adevăr*. În multe părţi din Scriptură se află scris că:

„*Dumnezeu nu este un om ca să mintă*.
Nici fiu al omului, ca să-l pară rău.
Ce a spus, oare nu va face?
Ce a făgăduit oare, nu va împlini?” *10*

Noul Testament declară şi el că nu este cu putinţă ca Dumnezeu să mintă şi nu se poate ca El să nu-şi ţină cuvântul 1. Dumnezeu este întotdeauna credincios; adică El nu-i va părăsi niciodată pe aceia care şi-au pus nădejdea în El.12 Credincioşia lui Dumnezeu este asigurarea

151 Iov 1:21.

Ioan 6:5-14.

Ioan 2:1-11.

Marcu 4:35-41.

Marcu 6:46-50.

Marcu 6:56.

Luca 7:21.

Marcu 1:32-34.

Fapte 2:1-6, 32, 33.

Num. 23:19.

152 Tit 1:2; 2 Tim. 2:13; Evrei 6:17, 18.

Evrei 13:5.

1 Cor. 1:7-9; Filip. 1:6.

2 Cor. 1:20.

noastră că cei credincioşi vor ajunge în cer. Pavel putea privi deja înainte spre ziua în care se va întâlni cu cei convertiţi în slavă, nu pentru că avea încredere în calităţile lor, ci pentru că se încredea în credincioşia divină.13

Pentru că Domnul Iisus este descoperirea lui Dumnezeu, toate făgăduinţele lui Dumnezeu sunt în El „da” şi „Amin” 14. La mormântul lui Lazăr, când Marta s-a împotrivit intenţiei lui Hristos de a ridica piatra de la gura mormântului pe motiv că trecuseră deja patru zile, Domnul Iisus a mustrat-o cu blândeţe spunându-i: „Nu ţi-am spus că, dacă vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu?” 1

În aceste zile de complet relativism şi incertitudine, cuvintele Domnului Iisus ne sunt ca o ancoră pentru suflet. Cuvântul lui Dumnezeu este demn de încredere pentru că Domnul Dumnezeul nostru este un Dumnezeu în care ne putem pune încrederea. Într-o exclamaţie retorică, printr-o exagerare voită, apostolul Pavel strigă: „Dumnezeu să fie găsit adevărat şi toţi oamenii să fie găsiţi mincinoşi”. [153]Aceasta într-un pasaj în care este subliniată încă o dată absoluta credincioşie divină.

14. Atributul central în fiinţa lui Dumnezeu este *dragostea*. Apostolul Ioan declară că Dumnezeu este dragoste.[154] Prin dragostea lui Dumnezeu, Biblia înţelege acea pornire plină de bunătate şi de bunăvoinţă a Lui faţă de lume, care L-a determinat să-L dea până şi pe Fiul Său la moarte pentru ca noi să fim mântuiţi. „Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică. Dumnezeu, în adevăr, n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mântuită prin El.”[155] Apostolul Pavel spune că sunt puţini aceia care să fie gata să-şi dea viaţa pentru prietenii lor, „dar Dumnezeu îşi arată dragostea faţă de noi prin faptul că, pe când eram noi încă păcătoşi, Hristos a murit pentru noi.”[156] Golgota

153 Ioan 11:40.
154 1 Ioan 4:8, 16.
155 IOan 3:16, 17.
156 Rom. 5:8.

devine astfel pentru noi asigurarea că Dumnezeu ne iubeşte şi că El ne va da tot ceea ce este spre binele nostru: „El, care n-a cruţat nici chiar pe Fiul Său, ci L-a dat pentru noi toţi, cum nu ne va da fără plată, împreună cu El, toate lucrurile.”[157] Apostolul Ioan face din exemplul dat de Dumnezeu prin jertfirea lui Hristos un îndemn ca şi noi să trăim în dragoste:

„Prea iubiţilor, să ne iubim unii pe alţii; căci dragostea este de la Dumnezeu. Şi oricine iubeşte, este născut din Dumnezeu, şi cunoaşte pe Dumnezeu. Cine nu iubeşte, n-a cunoscut pe Dumnezeu; pentru că Dumnezeu este dragoste. Dragostea lui Dumnezeu faţă de noi s-a arătat prin faptul că Dumnezeu a trimis în lume pe singurul Său Fiu, ca noi să trăim prin El. Şi dragostea stă nu în faptul că noi am iubit pe Dumnezeu, ci înfăptui că El ne-a iubit pe noi, şi a trimis pe Fiul Său ca jertfă de ispăşire pentru păcatele noastre. Prea iubirilor, dacă astfel ne-a iubit Dumnezeu pe noi, trebuie să ne iubim şi noi unii pe alţii”. 1

Apostolul Pavel ne atrage atenţia asupra zilelor nelegiuite dinaintea întâlnirii noastre cu Hristos şi adaugă:

„Dar, când s-a arătat bunătatea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, şi dragostea Lui de oameni, El ne-a mântuit, nu pentru faptele făcute de noi în neprihănire, ci pentru îndurarea Lui, prin spălarea naşterii din nou şi prin înnoirea făcută de Duhul Sfânt, pe care L-a vărsat din belşug peste noi, prin Iisus Hristos, Mântuitorul nostru; pentru ca odată socotiţi neprihăniţi prin harul Lui, să ne facem în nădejde, moştenitori ai vieţii veşnice”. 2, în aceeaşi idee el mai scrie: „Între ei eram şi noi toţi odinioară, când trăiam după poftele firii noastre pământeşti, când făceam voile firii pământeşti şi ale gândurilor noastre, şi eram din fire copii ai mâniei, ca şi ceilalţi Dar Dumnezeu, care este bogat în îndurare, pentru dragostea cea mare cu care ne-a iubit, măcar că eram morţi în greşelile noastre, ne-a adus la viaţă împreună cu Hristos (prin har sunteţi mântuiţi).

---

157 Rom. 8:32.

El ne-a înviat împreună, şi ne-a pus să şedem împreună în locurile cereşti, în Hristos Iisus, ca să arate în veacurile viitoare nemărginita bogăţie a harului Său, în *bunătatea Lui faţă de noi în Hristos Iisus. Căci prin har aţi fost mântuiţi, prin credinţă. Şi aceasta nu vine de la voi; ci este darul lui Dumnezeu. Nu prin fapte, ca să nu se laude nimeni*”[158][159]

Apostolul Petru tresaltă de bucurie când scrie: „Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, care, după îndurarea Sa cea mare, ne-a născut din nou prin învierea lui Iisus Hristos din morţi, la o nădejde vie, şi la o moştenire nestricăcioasă şi neîntinată, şi care nu se poate veşteji, păstrată în ceruri pentru voi.”[160] Până şi pocăinţa noastră este prezentată ca un răspuns adecvat dat bunătăţii divine: „Sau dispreţuieşti tu bogăţiile bunătăţii, îngăduinţei şi îndelungei Lui răbdări? Nu vezi tu că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăinţă?”[161]

Scriptura ne învaţă că atributul central din fiinţa lui Dumnezeu este această dragoste mântuitoare care s-a manifestat prin faptul că Dumnezeu L-a dat pe Fiul Său să moară la Golgota. Apostolul Pavel le-a reamnitit că Dumnezeu este acela care ne-a dăruit tuturor „viaţa, suflarea şi toate lucrurile”. 1, iar păgânilor din Listra le-a declarat că Dumnezeu „nu S-a lăsat fără mărturie, întrucât v-a făcut bine, v-a trimis ploi din cer, şi timpuri roditoare, v-a dat hrană din belşug, şi v-a umplut inimile de bucurie.”[162] Domnul Iisus i-a învăţat pe ucenicii Săi să-şi iubească duşmanii dacă vor să semene cu Tatăl lor din ceruri „care face să răsară soarele şi peste cei buni şi peste cei răi.”[163] Biblia proclamă bunătatea lui Dumnezeu, aşa cum se manifestă ea în evenimentele vieţii de fiecare

---

158 1 Ioan 4:7-11.
159 Efes. 2:3-9.
160 1 Petru 1:3, 4.
161 Rom. 2:4.
162 Fapte 17:25.
163 Mat. 5:45.

zi.

În niciun alt aspect al vieţii Lui nu seamănă Domnul Iisus mai mult cu Dumnezeu ca în acela al dragostei. Hristos a iubit copilaşii, i-a primit la Sine şi i-a binecuvântat.[164] El şi-a arătat dragostea faţă de cei ciungi şi şchiopi vindecându-i pe toţi care au venit la El.[165] Dragostea Lui s-a revărsat chiar şi asupra femeii pline de păcate care s-a apropiat de El, i-a udat picioarele cu lacrimile ei şi i le-a şters cu părul capului ei.[166] El a izbucnit în lacrimi de compasiune la gândul că Ierusalimul avea să fie pedepsit curând pentru împietrirea lor împotrivitoare.[167] Iubirea Lui a fost într-atât de mare încât s-a rugat chiar şi pentru cei ce-L răstigneau, zicând: „Tată, iartă-i căci nu ştiu ce fac/ Chiar şi în agonia Lui sfâşietoare, s-a aplecat spre tâlharul pocăit şi i-a promis plin de iubire: Astăzi vei fi cu Mine în rai”.[168] Când Ioan Botezătorul era bântuit de crivăţul îndoielilor în închisoare, Domnul Iisus i-a trimis răspuns înapoi, proclamând mesianitatea lucrării Lui prin lucrările iubirii: „Duceţi-vă de spuneţi lui Ioan ce auziţi şi ce vedeţi: Orbii îşi capătă vederea, şchiopii umblă, leproşii sunt curăţiri, surzii aud, morţii înviază, şi săracilor li se propovăduieşte Evanghelia.”[169]

Una dintre cele mai evidente dovezi despre depravarea şi păcatul omenirii este ignoranţa generală şi indiferenţa cu care răspunde la iniţiativele dragostei lui Dumnezeu. Chiar şi la convertire, omul de pe stradă este mai convins de mânia lui Dumnezeu, decât de bunătatea Sa. Abia după ce „pruncul în Hristos” începe să crească şi să se maturizeze, el începe să devină din ce în ce mai conştient de dragostea pe care i-o poartă Dumnezeu în Hristos, şi de lucrările minunate pe care le lucrează

---

164 Mat. 19:13-15.
165 Marcu 6:56.
166 Luca 7:36-50.
167 Luca 19:41-44.
168 Luca 23:43.
169 Mat. 11:4, 5.

această dragoste în viaţa lui de fiecare zi. Chiar şi pedepsele primite din partea lui Dumnezeu încep atunci să fie văzute ca dovezi ale iubirii Lui şi ca o confirmare că am fost primiţi de Dumnezeu ca şi copii ai Lui.1 Purtarea crucii nu a fost numai lucrarea iubirii în viaţa lui Hristos, ea trebuie să fie şi semnul uceniciei noastre în dragoste[170][171], şi orice îngăduie Dumnezeu să vină în viaţa noastră trebuie privit ca o dovadă a dragostei pe care o poartă Dumnezeu pentru cei sfinţi:

„Căci Domnul pedepseşte pe cine-l iubeşte, şi bate cu nuiaua pe orice fiu pe care-l primeşte.

Această dragoste mântuitoare este ceea ce-l face pe un tată să nu poată renunţa la fiul nevrednic care şi-a făcut de râs familia. Domnul Iisus a spus pilda fiului risipitor[172] tocmai ca să combată atitudinea arogantă şi dispreţuitoare a fariseilor care-L condamnau pentru că îi primea pe cei păcătoşi şi stătea la masă cu ei. Mai întâi, Domnul Iisus le-a spus pilda cu oaia pierdută şi cu leul pierdut, iar apoi a a trecut la istoria cu omul care avea doi fii, dintre care cel mai tânăr a cerut de la tatăl său partea sa de avere şi a plecat într-o ţară îndepărtată unde a risipit tot ce avea într-o viaţă uşuratică. Când a început să ducă lipsă, „fiul risipitor” şi-a venit în fire şi şi-a zis: „Mă voi scula, mă voi duce la tatăl meu şi-i voi spune: „Tată, am păcătuit împotriva cerului şi împotriva ta. Nu mai sunt vrednic să mă chem fiul tău; fă-mă ca pe unul din argaţii tăi.”[173]

Dar dragostea tatălui veghea în aşteptare. El l-a zărit de departe pe fiul care se întorcea acasă, i s-a făcut milă de el, a alergat de a căzut pe grumazul lui, şi l-a sărutat mult. Fiul i-a zis: „Tată, am păcătuit împotriva cerului şi împotriva ta, nu mai sunt vrednic să mă chem fiul tău”. Dar tatăl a zis robilor săi: Aduceţi repede haina cea mai bună, şi îmbrăcaţi-l cu ea; puneţi-i un inel în deget, şi încălţăminte în picioare. Aduceţi viţelul cel îngrăşat, şi

170 Evrei 12:5-11.
171 Evrei 12:6.
172 Luca 15:11-32.
173 Luca 15:18, 19.

tăiaţi-l. Să mâncăm şi să ne veselim; căci acest fiu al meu era mort, şi a înviat; era pierdut şi a fost găsit”. Fratelui mai mare (care avea atitudinea răutăcioasă şi dispreţuitoare a fariseilor şi era mânios în toiul sărbătorii) tatăl i-a spus: „Trebuia să ne veselim şi să ne bucurăm, pentru că acest frate al tău era mort, şi a înviat, era pierdut şi a fost găsit”. 1

Noul Testament scoate foarte mult în relief dragostea mântuitoare a lui Dumnezeu pentru că ia foarte în serios învăţătura despre păcat şi despre consecinţele lui. Oamenii de astăzi nu mai bagă în seamă grozăvia păcatului şi de aceea dragostea mântuitoare are o aşa mică importanţă pentru ei. Ei cred că dacă Dumnezeu este dragoste, El nu va pedepsi cu asprime pe cei ce-l calcă voia sfântă, dar nimic nu este mai departe de adevăr şi nimic nu contrazice mai mult revelaţia Scripturii. Biblia vorbeşte peste tot despre seriozitatea păcatului şi aminteşte despre cumplita mânie a lui Dumnezeu; şi asta chiar în pasajele în care se vorbeşte despre dragoste. Romani 5 spune că dovada supremă a dragostei stă în faptul că Dumnezeu la trimis pe Fiul Său ca să moară pentru omenirea pierdută. Dar el nu continuă prin a spune: „Atunci omenirea nu mai trebuie să se teamă de judecata divină”. Dimpotrivă, apostolul continuă spunând că cei mântuiţi prin sângele lui Hristos „vor fi mântuiţi prin El de mânia lui Dumnezeu.”[174] Dragostea lui Dumnezeu şi mânia Lui sunt realităţi care trebuie păstrate în echilibru. A predica numai despre mânia Lui înseamnă a-i duce pe oameni la disperare, dar a vorbi despre Dumnezeu doar ca despre a fiinţă dulceagă pe care o poate batjocori şi sfida oricine înseamnă o blasfemie. „Cine crede în Fiul, are viaţa veşnică; dar cine nu crede în Fiul, nu va vedea viaţa, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el.”[175] Apostolul Pavel ne avertizează: „Jiu vă înşelaţi: „Dumnezeu nu se lasă să fie batjocorit. Ce seamănă omul, aceea va şi secera.”[176] Nu va fi niciun fel de

174 Luca 15:20-32.
175 Ioan 3:36.
176 Gal. 6:7.

convertire în masă în generaţia noastră dacă nu va fi mai întâi o reînnoită convingere despre grozăvia păcatului, despre mânia lui Dumnezeu şi despre uimitoarea adâncime a dragostei mântuitoare a lui Dumnezeu faţă de toţi aceia care sunt în Iisus Hristos. Numai cel care a întrezărit tragedia păcatului său şi apoi a gustat ceva din măreaţa iubire divină poate să strige împreună cu apostolul:

„*Mulţumiri fie aduse lui Dumnezeu pentru darul Lui nespus de mare*!” &

15. *Neprihănirea* lui Dumnezeu este acel atribut care pretinde tuturor creaturilor Sale să se conformeze standardului Său moral desăvârşit. Într-unul dintre psalmii săi, David I se adresează lui Dumnezeu astfel: „Tu, care cercetezi inimile şi rărunchii, Dumnezeule drepte!” 1, iar în alt psalm citim: „Căci Domnul este drept, iubeşte dreptatea, şi cei neprihăniţi privesc Faţa Lui.”[177][178], şi încă: „Domnul este milostiv şi drept, şi Dumnezeul nostru este plin de îndurare.”[179] în rugăciunea Lui mijlocitoare, Domnul Iisus îl numeşte pe Dumnezeu: „Neprihănitule, Tată”.[180] Apostolul Pavel îl descrie şi el pe Dumnezeu ca pe „Judecătorul cel drept”.[181] Ioan vorbeşte despre Mântuitorul nostru, numindu-L: „Iisus Hristos, Cel neprihănit.”[182]

Neprihănirea Sa L-a făcut pe Domnul Iisus să-i avertizeze pe ucenicii Săi şi în special pe Iuda despre pericolul lăcomiei.[183] Tot ea L-a făcut să o mustre cu blândeţe pe femeia samariteancă de la fântână pentru viaţa ei de păcat. e şi tot ea a pricinuit dezlănţuirea de mânie asupra negustorilor şi schimbătorilor de bani din Templu. Neprihănirea divină L-a determinat pe Hristos să-l îndemne pe tânărul bogat să vândă tot ce are şi să dea

---

177 Psalm. 7:9.
178 Psalm. 11:7.
179 Psalm. 116:5.
180 Ioan 17:25.
181 2 Tim. 4:8.
182 1 Ioan 2:1.
183 Luca 12:15.

săracilor.[184]

Ca să scoată în relief neprihănirea desăvârşită a lui Dumnezeu, Vechiul Testament declară mereu că Dumnezeu „urăşte” răul. El îi „urăşte” pe cei ce fac fărădelegea, 1 urăşte stâlpii idoleşti, [185]urăşte orice formă de violenţă în relaţiile umane,[186] urăşte formalismul religios,[187] şi despărţirea în căsătorie.[188] încă şi mai grozavă este expresia „mânia lui Dumnezeu”, care apare de multe ori şi în Vechiul şi în Noul Testament. De exemplu Dumnezeu îi avertizează pe cei din Israel că dacă se vor deda la nedreptăţi şi asupriri sociale, mânia Mea se va aprinde.”[189] Psalmii conţin şi ei multe exemple în care apare mânia divină.[190] Isaia,[191] Ieremia,[192] Ezechel,[193] şi cel puţin şase dintre profeţii mici menţionează mânia divină.11 Aceeaşi expresie apare şi în Cronici, [194]şi în Ezra,[195] şi în Neemia.[196] Noul Testament vorbeşte astfel despre mânia divină: „Cine crede în Fiul are viaţa veşnică; dar cine nu crede în Fiul, nu va vedea viaţa, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el.”[197] Pavel spune că: „Legea’ aduce mânie, „[198], adică, neputinţa omului de a respecta perceptele legii divine scoate în relief păcatul omului şi trezeşte mânia lui Dumnezeu. Oamenii sunt declaraţi „din

---

184 Luca 18:18-30
185 Psalm 5:5.
186 Psalm 11:5.
187 Isaial:14
188 Mal.2:16.
189 Exod.22:24
190 Psalm.2:5, 12; 78:31; 79:6; 88:16; etc
191 Isaia 9:19; 10:6; 13:13.
192 Ier. 21:5; 32:37.
193 Ezech.7:19.
194 1 Cronici 27:34; 2 Cronici 12:7,12; 24:18; 28:11, 13; 29:8, 10; 30:8, 25; 34:21; etc.
195 Ezra 5:12; 7:23; 8:22; 10:14.
196 Neemia 13:18.
197 Ioan 3:36.
198 Rom.4:15

fire copii ai mâniei”[199] Căci stricăciunea, lăcomia şi închinăciunea lor sunt cauzele pentru care „vine mânia lui Dumnezeu peste oamenii neascultători.”[200] De aceea Pavel ne sfătuieşte: „Omorâţi mădularele voastre care sunt pe pământ: curvia, necurăţia, patima, pofta rea, şi lăcomia, care este o închinare la idoli. Din pricina acestor lucruri vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării.”[201] Din pricina necredinţei lor, despre Iudei se spune că: „i-a ajuns mânia lui Dumnezeu!”[202]

Foarte adesea, în Noul Testament mânia lui Dumnezeu este asociată cu judecata de pe urmă. Ioan Botezătorul le spune Fariseilor şi Saducheilor: „Pui de năpârci, cine v-a învăţat să fugiţi de mânia viitoare?” 1 Iar Pavel îl avertizează pe păcătosul care refuză să se pocăiască astfel: „dar, cu împietrirea inimii tale, îţi aduni o comoară de mânie pentru ziua mâniei şi a dreptei judecăţi a lui Dumnezeu, [203]Numai Domnul Iisus este Cel care îl poate păzi pe cel credincios „de mânia lui Dumnezeu.”[204] Aşa scrie şi apostolul Pavel: „Iisus care ne izbăveşte de mânia viitoare.”[205] Cartea Apocalipsa conţine şi ea numeroase referinţe despre mânia Mielului şi despre mânia lui Dumnezeu.[206]

Trebuie să ţinem în minte faptul că Dumnezeu nu este limitat la dimensiunile unei fiinţe omeneşti şi de aceea poate îmbina în Sine în acelaşi timp şi mânia şi dragostea faţă de cel păcătos. Mânia exprimă nemulţumirea divină cu starea lui de fapt, în timp ce dragostea a făcut deja planul pentru răscumpărarea păcătosului şi pentru punerea lui într-o stare după voia lui Dumnezeu.

16. *Dreptatea* divină este atributul în virtutea căruia

---

199 Efes.2:3.
200 Efes. 5:6.
201 Col. 3:5, 6.
202 1 Tes. 2:16.
203 Mat. 3:7.
204 Rom. 5:9.
205 1 Tes. 1:10.
206 Apoc. 6:16,17; 11:18; 14:10,19; 15:1, 7; 16:1,19; 19:15.

Dumnezeu pretinde pedepsirea celui ce a încălcat voia Lui. Se pare că de cele mai multe ori, sfinţenia şi neprihănirea lui Dumnezeu apar una lângă alta. Tot aşa, neprihănirea şi dreptatea lui Dumnezeu sunt întrepătrunse. Mijlocirea lui Avraam pentru Sodoma a fost făcută în virtutea dreptăţii divine: „Să omori pe cel bun împreună cu cel rău, aşa ca cel bun să aibă aceeaşi soartă ca cel rău, departe de Tine aşa ceva! Departe de Tine! Cel ce judecă pământul, nu va face oare dreptate?”[207] Iar Moise a cântat:

„Căci voi vesti Numele Domnului
Daţi slavă Dumnezeului nostru!
El este Stânca; *lucrările Lui sunt desăvârşite*.
Căci toate căile Lui sunt drepte;
El este un Dumnezeu credincios şi fără nedreptate.
El este drept şi curat. „[208]

Unul dintre psalmişti spune aşa de frumos:

„Domnul împărăteşte; *să se veselească pământul, şi să se bucure ostroavele cele multe*!

Norii şi negura îl înconjoară, dreptatea şi judecata sunt temelia scaunului Său de domnie.

Apostolul Pavel scrie despre:

„Ziua mâniei şi a arătării dreptei judecăţi a lui Dumnezeu, care va răsplăti fiecăruia după faptele lut şi anume, va da viaţă veşnică celor ce, prin stăruinţa în bine, caută slava, cinstea şi nemurirea; *şi va da mânie şi urgie celor ce, din duh de gâlceavă, se împotrivesc adevărului şi ascultă de nelegiuire. Necaz şi strâmtorare va veni peste orice suflet omenesc care face răul*; *întâi peste Iudeu, apoi peste Grec. Slavă, cinste şi pace va veni însă peste oricine face binele*; *întâi peste Iudeu, apoi peste Grec. Căci înaintea lui Dumnezeu nu se are în vedere faţa omului Toţi cei ce au păcătuit fără lege, vor pieri fără lege*; *şi toţi cei ce au păcătuit având lege, vor fi judecaţi după lege. Pentru că nu cei ce aud Legea sunt neprihăniţi înaintea lui Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea aceasta, vor fi socotiţi neprihăniţi Când Neamurile, măcar că n-au lege, fac din*

---

207 Gen. 18:25.
208 Deut. 32:3, 4.

fire lucrurile Legii prin aceasta ei care n-au o lege, îşi sunt singuri lege; şi ei dovedesc că lucrarea Legii este scrisă în inimile lor; fiindcă despre lucrarea aceasta mărturiseşte cugetul lor şi gândurile lor, care s-au se învinovăţesc sau se dezvinovăţesc între ele. Şi faptul acesta se va vedea în ziua când, după Evanghelia mea, Dumnezeu va judeca, prin Iisus Hristos, lucrurile ascunse ale oamenilor.

4. SFÂNTA TREIME

Termenul „treime” sau „trinitate” nu apare în Biblie. Folosirea lui îi este atribuită lui Tertulian, un teolog care s-a născut în preajma anului 160 d.Hr. Acest termen şi doctrina care îi este asociată a cunoscut o popularitate mare în Biserică mai ales în secolul al treilea. Datele pe care este fundamentată această învăţătură se găsesc bineînţeles în textul Scripturii, în Noul Testament şi, într-o măsură mai mică, chiar în Vechiul Testament.[209] Cu alte cuvinte, Noul Testament îl prezintă pe Dumnezeu în cele trei Persoane: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, care există într-o deplină şi desăvârşită unitate.

Episcopul menonit Pieter J. Twisck (1565 – 1636) exprimă această realitate biblică în felul următor: „În fiinţa divină veşnică nu se află numai trei nume, ci trei persoane care împărtăşesc aceleaşi atribute divine. Există Tatăl, de la care îşi trag fiinţa toate lucrurile, Fiul, prin care au fost făcute toate lucrurile, şi Duhul Sfânt, prin care lucrează Tatăl şi Fiul... Pe aceşti trei martori adevăraţi îi avem în cer: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt; dintre care slăvitul Fiu s-a coborât printre noi şi a trăit ca rob, făcându-se asemenea oamenilor şi a fost identificat şi arătat lumii de către Ioan Botezătorul la râul Iordan. Duhul Sfânt a fost văzut şi el de către acelaşi Ioan Botezătorul cu ocazia botezului Domnului Iisus, când a coborât în chip de porumbel şi a

---

209P salm. 97:1, 2.

Rom. 2:5-16.

Vezi excelentul articol: „trinity“, de B. B. Warfield în I. S. B. E., volumul V,

pp.3012-3022.

venit peste Domnul Iisus. Tatăl, care este spirit nevăzut şi nu poate fi văzut cu ochi muritori, şi-a făcut atunci auzit din cer glasul şi a zis: Acesta este Fiul Meu prea iubit, în care îmi găsesc plăcerea”. 1

Eu sunt convins că încercările noastre de a explica sfânta treime mai mult complică lucrurile, decât să le lămurească. Întreita existenţă a fiinţei divine nu este un obiect pentru înţelegerea raţională, aşa cum bine sublinia Gerrit Roosen (1612 – 1711): Această problemă va rămâne pururi neînţeleasă de mintea omenească: cum se face că există un Tată care are un Fiu, dar care nu este tot una cu Fiul şi un Fiu care are un Tată, dar nu este confundabil cu El, şi pe deasupra mai există şi un Duh Sfânt, distinct de cei doi şi totuşi în relaţie de desăvârşită unitate cu ei, şi cum se face că aceştia trei sunt în chip desăvârşit una şi aceeaşi persoană în întreită personalitate. Mintea noastră firească nu se poate ridica la înălţimea supranaturalului, şi făptura divină va rămâne pentru noi o taină pe care trebuie să o acceptăm prin credinţă.”[210][211]

Marele teolog prezbiterian, B.B. Warfield (1851 – 1921), a scris incontestabil una dintre cele mai amănunţite lucrări despre trinitatea lui Dumnezeu[212] El observă că Vechiul Testament prezintă aluzii despre sfânta treime. Iată de exemplu expresia *Elohim*. Ea este o formă de plural în limba ebraică. Deşi expresia nu este prin ea însăşi o dovadă clară despre trinitate, rămâne un fapt curios că ea este urmată invariabil de un verb la singular? Vechiul Testament mai foloseşte anumite pronume personale la plural, când se spune de exemplu că Dumnezeu a zis: „Să facem pe om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră.”[213] sau: „Iată că omul a ajuns ca unul din Noi,

---

210 T. J. van Braght, The Bloody Theater sau Martyrs Mirror (Scottdale, Pa.:

Mennonite Publishing House, 1850; 1660), pp.374, 375.

211 Citat în J. C. Wenger, The Doctrines of the Mennonites (Scottdale, Pa.: Mennonite Publishing House, 1950), p.129.

212 Vezi „Trinity“ în I.S.B.E., volumul v, pp.3012-3022.

213 Gen. 20:13: 35:7 (în original)

cunoscând binele şi răul. Să-l împiedicăm…”[214] Isaia aude în cer glasul Domnului care întreabă: „Pe cine să trimit, şi cine va merge pentru Noi?”[215] Vechiul Testament mai conţine şi nişte formule liturgice trinitare, pe care bineînţeles că Evreii nu le înţelegeau atunci ca atare, dar care sunt evidente pentru cititorul creştin de astăzi. Un bun exemplu este binecuvântarea care trebuia rostită asupra copiilor lui Israel:

„*Domnul să te binecuvânteze şi să te păzească*!

Domnul să facă să lumineze Faţa Lui peste tine, şi să se îndure de tine!

Domnul să-şi înalţe Faţa peste tine şi să-ţi dea pacea!”[216]

De un mare interes sunt şi pasajele în care avem de a face cu apariţiile aşa numitului înger al Domnului. Ele s-au petrecut cu Hagar,[217] Avraam,[218] Iacov,[219] Moise,[220] Iosua? O şi nevasta lui Manoah? 1 Ceea ce este curios la acest înger al Domnului este că el pare în acelaşi timp a fi şi distinct de Domnul şi una cu El. De exemplu, după ce i se cere lui Avraam să-l sacrifice pe Isaac aducându-l ca jertfă pe muntele Moria, Cel care îl opreşte în ultimul moment strigându-l din cer este acest înger al Domnului. El spune: „Să nu pui mâna pe băiat, şi să nu-i faci nimic; căci ştiu acum că te temi de Dumnezeu, întrucât n-ai cruţat pe fiul tău, pe singurul tău fiu, pentru Mine.”[221] Creştinul de astăzi, înarmat cu cunoştinţa pe care i-o pune la îndemână Noul Testament este înclinat să creadă că acest înger al Domnului era Fiul lui Dumnezeu în activităţile lui terestre dinainte de întruparea Sa în Ieslea Betleemului.

Nu trebuie trecute cu vederea nici referirile la Duhul

---

214 Gen. 3:22.
215 Isaia 6:8.
216 Num. 4L24- 26.
217 Gen 16:7-13.
218 Gen 22:11-16.
219 Gen. 31:11-13.
220 Exod 3:2-6.
221 Gen. 22:12.

Sfânt din Vechiul Testament. Fireşte că pentru evrei ele erau sinonime cu persoana lui Dumnezeu însuşi, tot aşa cum pentru noi expresia: „Oh, mi se bucură sufletul…” nu înseamnă altceva decât că eu însumi, şi nimeni altul, trăieşte clipele de bucurie. Dar, atâta timp cât ştim că Noul Testament vorbeşte despre Duhul Sfânt ca despre o persoană, este greu să nu pui şi referirile din Vechiul Testament în aceeaşi situaţie. Noi credem că Duhul Sfânt despre care se vorbeşte pe alocuri în Vechiul Testament este într-adevăr cea de a treia persoană a Sfintei Treimi. În chiar cea dintâi carte a Scripturii, Geneza, acolo unde se spune că pământul era încă pustiu şi gol „Duhul lui Dumnezeu se mişca pe deasupra apelor”. 1 Iov comentează: „Suflarea Lui (Duhul) înseninează cerul”[222] (în original: „Prin suflarea Lui au fost limpezite cerurile” – N. T.) înainte de potop, Domnul a decretat că: Duhul Meu nu va rămânea (sau „nu se va lupta”) pururea în om.”[223] Tot Duhul lui Dumnezeu a fost cel care i-a împuternicit pe anumiţi oameni din Vechiul Testament ca să poată face lucrări deosebite,[224] sau să elibereze, ca pe Samson,[225] dar mai ales ca să transmită oamenilor mesajele revelaţiei profetice.[226]

Astăzi se aud unele glasuri care susţin că oamenii nu au avut Duhul Sfânt înainte de revărsarea de la Rusalii. Aşa ceva este cu totul în afara informaţiilor şi spiritului Scripturii. Iată ce citim în cartea lui Neemia: „În îndurarea Ta fără margini, nu i-ai părăsit în pustie, şi stâlpul de nor n-a încetat să-i călăuzească ziua pe drum, nici stâlpul de foc să le lumineze noaptea drumul, pe care aveau să-l urmeze. Le-ai dat Duhul Tău cel bun, ca să-i facă înţelepţi; n-ai îndepărtat mâna Ta de la gura lor, şi le-ai dat apă să-şi potolească setea.”[227] Este adevărat însă că între lucrarea

---

222 Gen. 1:2.
223 Gen. 6:3.
224 Ex.31:1-5.
225 Jud. 3:10; 6:34; 9:29; 13:25; 14:6, 19; etc.
226 Ezec. 2:2; 3:12; 3:24; 11:1, 5; etc.
227 Neemia 9:18-21.

dinainte de Rusalii şi cea de după Rusalii există mari diferenţe calitative. Acum, Duhul Sfânt poate să ne facă părtaşi lucrării mântuitoare realizate de Iisus Hristos şi ne poate dărui o plinătate de putere şi de binecuvântare care nu ne-ar fi fost posibile înainte de suferinţele Domnului.

Profesorul Warfield observă cu justeţe că scriitorii cărţilor Noului Testament nu simt de loc obligaţia demonstrării Sfintei Treimi.[228] în vremea când a fost scris Noul Testament, Biserica era deja convinsă de existenţa lui Dumnezeu în cele trei persoane ale Tatălui, Fiului şi Duhului Sfânt. Ei sunt numiţi: Tatăl, făcătorul şi susţinătorul tuturor lucrurilor, Hristos, Mântuitorul şi Răscumpărătorul tuturor lucrurilor, şi Duhul Sfânt, Mângâietorul şi Călăuzitorul nostru. Cu alte cuvinte, Biserica primară formată înainte de completarea canonului scrierilor Noului Testament accepta deja dumnezeirea Domnului Iisus şi învăţătura despre personalitatea Duhului Sfânt. În calitate de Fiu etern al Tatălui, Domnul Iisus a venit în lume ca să mântuiască omenirea, iar Duhul Sfânt a fost revărsat asupra credincioşilor pentru a naşte Biserica în ziua de Rusalii. Fundamental, revelaţia despre Sfânta Treime a fost un produs al faptelor, nu al speculaţiilor teologice. Autorii scrierilor Nou Testamentale nu au modificat învăţătura Vechiului Testament, ci doar i-au adăugat lămurirea că Dumnezeul unic revelat evreilor s-a descoperit acum mai mult pe Sine însuşi, lăsându-ne să-L cunoaştem în întreita lui fiinţă: Dumnezeu Tatăl, Cel care a acăltuit planul de mântuire, Dumnezeu Fiul, Cel care a venit în lume ca să înfăptuiască mântuirea şi Dumnezeu Duhul Sfânt Cel care îi convinge pe oameni să accepte şi să trăiască mântuirea. Lucrarea de mântuire, în ea însăşi, a fost ocazia în care am primit revelaţia desăvârşită a trinităţii. Întruparărea Fiului odată cu naşterea lui Iisus şi pogorârea Duhului Sfânt la Rusalii ne-au arătat clar că Dumnezeul unic din Vechiul Testament existase de fapt în structura Sfintei Treimi. Evangheliile arată clar că între Iisus şi Tatăl a existat un raport de deplină identitate. Apoi

228 Opera citată, pp 3015-3016.

citim că Tatăl împreună cu Fiul L-au dăruit pe Duhul Sfânt Bisericii. Nu numai că Duhul Sfânt este arătat ca o persoană care iubeşte, îngrijeşte, călăuzeşte, se întristează, etc., dar este evident că Domnul Iisus respectă personalitatea Duhului atunci când îl numeşte *Ekeinos* (Ioan 14: 26, 16: 8, 14), care poate fi tradus prin „El”, unul de aceeaşi natură cu Mine. În structura gramaticală Domnul Iisus foloseşte pronumele masculin, deşi substantivul ca atare este de genul neutru.

Suntem deci puşi în faţa acestei situaţii ciudate: doctrina despre trinitate este tratată doar aluziv în Vechiul Testament şi apare apoi brusc în Noul Testament fără a fi în niciun fel explicată. Autorii cărţii Noului Testament, ei înşişi Evrei şi prin aceasta monoteişti convinşi şi fanatici, vorbesc dintr-odată despre Dumnezeul care există ca Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt. Faptul că nişte Evrei scriu aşa şi maniera categorică în care scriu ei este mai impresionantă şi mai convingătoare decât ar fi toate explicaţiile din lume.

Noul Testament conţine numeroase referiri la cele trei persoane ale Sfintei Treimi. Iată de exemplu care au fost ultimele cuvinte rostite în Evanghelie de Domnul Iisus:

„Toată puterea Mi-a fost dată în cer şi pe pământ. Duceţi-vă şi faceţi ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Şi învăţaţi-i să păzească tot ce v-am poruncit. Şi iată că Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârşitul veacului” 1

Informaţiile despre Sfânta Treime pe care ni le lasă Pavel în scrierile lui sunt convingătoare, limpezi şi foarte frecvente. De exemplu, în 1 Tesaloniceni, Pavel îi mulţumeşte lui Dumnezeu că Evanghelia le-a fost vestită nu numai prin cuvinte, ci şi prin puterea Duhului Sfânt.[229] în 2 Tesaloniceni el mulţumeşte iarăşi lui Dumnezeu pentru că i-a ales „în sfinţirea Duhului” ca să capete „slava Domnului nostru Iisus Hristos.”[230] în 1 Corinteni apostolul vorbeşte despre o varietate de daruri duhovniceşti, toate date de acelaşi Duh; de felurite slujbe, dar în slujirea unui

229 Mat.28:18-20.
230 2 Tesai. 2:13, 14.

singur Domn, şi de felurite lucrări, prin care lucrează un singur Dumnezeu.[231] Toţi creştinii sunt familiarizaţi cu frumoasa benedicţie din 2 Corinteni 13: „Harul Domnului nostru Iisus Hristos, şi dragostea lui Dumnezeu, şi împărtăşirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toţi!”[232] Ea se aseamănă teribil de mult cu întreita binecuvântare din Numeri capitolul 6.

În capitolul 2 al epistolei către Efeseni, Pavel ne scrie despre Iisus Hristos astfel: „Căci prin El şi unii şi alţii avem intrare slobodă la Tatăl, într-un Duh, „[233]iar în capitolul trei aminteşte despre isprăvnicia care i-a fost încredinţată lui de Tatăl, în vestirea tainei lui Hristos, prin puterea Duhului.[234] Pentru împlinirea acestei misiuni a lui, Pavel se roagă, plecându-şi genunchii „înaintea Tatălui Domnului nostru Iisus Hristos”... şi-L roagă să-i întărească pe cei credincioşi „prin Duhul”, în omul dinlăuntru, aşa încât Hristos să locuiască în inimile lor prin credinţă.[235] Epistola către Efeseni abundă în pasaje cu referiri trinitariene. Iată ce mai scrie în capitolul 4: „Este un singur trup, un singur Duh, după cum şi voi aţi fost chemaţi la o singură nădejde a chemării voastre. Este un singur Dumnezeu, o singură credinţă, un singur botez. Este un singur Dumnezeu şi Tată al tuturor, care este mai presus de toţi, care lucrează prin toţi şi care este în toţi.”[236] în capitolul 5, Pavel îşi îndeamnă ascultătorii să fie plini de Duh şi să-l mulţumească „întotdeauna lui Dumnezeu Tatăl, pentru toate lucrurile, în Numele Domnului nostru Iisus Hristos”. 1 în 2 Timotei, apostolul, după ce îi mulţumeşte lui Dumnezeu, îşi îndeamnă cititorii să păstreze credinţa şi dragostea care sunt în Iisus Hristos şi să păzească lucrul acela frumos care le-a fost dăruit prin

---

231 1 Cor. 12:4-6.
232 2 Cor. 14:13.
233 Efes. 2:18.
234 Efes. 3:2-5.
235(B) Efes. 3:14-17.
236 Efes. 4:4-6.

Duhul Sfânt.[237] în scrisoarea către Tit, el vorbeşte despre bunătatea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, despre „spălarea naşterii din nou, prin înnoirea făcută de Duhul Sfânt, care a fost vărsat din belşug peste noi, prin Iisus Hristos, Mântuitorul nostru.”[238]

Şi celelalte epistole ale Noului Testament conţin aceleaşi învăţături trinitariene ca şi epistolele lui Pavel. În Evrei 6, autorul vorbeşte despre cei care „s-au făcut părtaşi Duhului Sfânt, şi au gustat Cuvântul cel bun al lui Dumnezeu” şi despre rătăcirea prin care unii „răstignesc din nou pentru ei, pe Fiul lui Dumnezeu”,[239] iar în capitolul 10 îi avertizează pe cei ce „calcă în picioare pe Fiul lui Dumnezeu” şi „batjocoresc pe Duhul harului” şi care vor cădea „în mâinile Dumnezeului celui viu!”[240] Vorbind despre incapacitatea sângelui jertfelor Vechiului Testament de a spăla păcatele, autorul argumentează în felul următor: „Cu cât mai mult sângele lui Hristos, care, prin Duhul cel veşnic, S-a adus pe Sine însuşi jertfă fără pată lui Dumnezeu, vă va curăţi cugetul vostru de faptele moarte, ca să slujiţi Dumnezeului celui viu!”[241] într-un mod similar, apostolul Petru spune despre cei credincioşi că au fost aleşi de Tatăl şi sfinţiţi prin Duhul, spre ascultarea şi stropirea cu sângele lui Iisus Hristos”, iar Iuda, fratele Domnului, îi îndeamnă pe creştini să se roage prin Duhul, să se păstreze în dragostea lui Dumnezeu şi să aştepte îndurarea Domnului nostru Iisus Hristos pentru viaţa veşnică...[242] în 1 Ioan capitolul 2, apostolul scrie: „Oricine mărturiseşte pe Fiul, are şi pe Tatăl.”[243] şi continuă apoi prin a spune că cine este credincios va rămâne în Fiul şi în Tatăl pentru că a primit „ungerea” din partea lui Dumnezeu şi nu mai are nevoie de niciun alt om care să-l

---

237 Efes. 5:18-20.
238 Tit 3:4-7.
239 Evrei 6:4-6.
240 Evrei 10:29-31.
241 Evrei 9:14.
242(B) Iuda 20, 21.
243 1 Ioan 2:23.

înveţe.”[244] Această „ungere” este o referire transparentă la primirea Duhului Sfânt, despre care s-a vorbit în Evanghelie.1 Cea din urmă carte a Bibliei, Apocalipsa, este de fapt: „Descoperirea lui Iisus Hristos, pe care l-a dat-o Dumnezeu, ca să arate robilor Săi lucrurile care au să se întâmple în curând”[245][246], iar cea mai folosită expresie a ei este: „Cine are urechi, să asculte ce zice Bisericilor Duhul.”[247]

Nu există nici măcar un singur pasaj sau o aluzie cât de neînsemnată că cele trei Persoane ale Sfintei Treimi ar fi deosebite una de alta în ceea ce priveşte atributele dumnezeirii lor. Fiul nu este în niciun fel mai puţin divin decât Tatăl, şi nici Duhul nu este lipsit de vreunul dintre atributele pe care le au Tatăl şi Fiul. Teologii au încercat să exprime acest lucru spunând că „ontologic” cele trei persoane ale trinităţii sunt egale. Aceasta nu înseamnă că nu există rapoarte temporare sau eterne de subordonare poziţională între Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt. Dimpotrivă, se pare că Tatăl ocupă poziţia supremă, că Fiul a venit în lumea noastră printr-o hotărâre a Tatălui şi că Duhul Sfânt a fost trimis la noi de Tatăl şi de Fiul pentru a ne convinge de păcat, neprihănire şi judecată şi pentru a ne conduce la pocăinţă. Aşa-numitul crez a lui Atanasie încearcă să exprime unitatea Sfintei Treimi prin expresii care par stranii şi confuze omului din secolul douăzeci. El spune despre trinitate: „Nici confundate ca persoane, dar nici separate ca substanţă.”[248] Apostolii care au scris Noul Testament folosesc aproape întotdeauna rugăciunea către Tatăl, în numele Fiului (adică în virtutea lucrării Lui mijlocitoare) şi prin Duhul Sfânt.[249] „Căci este un singur Dumnezeu, şi este un singur Mijlocitor între Dumnezeu şi

---

244 1 Ioan 2:20, 27.
245 Ioan 16: 12-15, cf. Ierem. 31:33, 34.
246 Apoc. 1:1.
247 Apoc. 2:7, 11, 17, etc.
248 Schaff, Creeds of Christendom, II, p.66.
249 Rom. 1:8; 1 Cor. 1:4; Efes. 3:14; Filip. 1:3; Col. 1:3; 1 Tesal. 1:2; 2Tesa). 1:3; 2 Tim. 1:3; Filim. 4. (1 Tim. 1:12 este o excepție.)

oameni: Omul Iisus Hristos.”[250] Şi este misiunea Duhului Sfânt să-i aducă pe oameni înapoi la Dumnezeu prin Domnul Iisus Hristos.

Cu toate că Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt sunt strâns legaţi împreună în formula aplicată la botez şi în exprimarea crezului apostolic, există doar relativ puţine pasaje care vorbesc direct despre Fiul şi Duhul Sfânt ca Dumnezeu. Cea de a patra Evanghelie spune într-adevăr că „La început a fost Cuvântul şi Cuvântul era cu Dumnezeu şi *Cuvântul era Dumnezeu*[251], iar în Fapte 5, Petru îl acuză pe Anania că minţind împotriva Duhului Sfânt „n-a minţit pe oameni, ci pe Dumnezeu”[252] Totuşi, termenul Dumnezeu este păstrat de preferinţă pentru Tatăl, în timp ce Domnului Iisus I se spune: Fiul Tatălui, iar Mângâietorului: Duhul lui Dumnezeu sau Duhul Sfânt.

Biserica primară a întâmpinat multă greutate în încercarea ei de a defini învăţătura despre trinitate într-un mod în care să satisfacă toate expresiile folosite în Noul Testament. Probabil că cele mai cunoscute deviaţii de la ceea ce este considerată astăzi învăţătură sănătoasă sunt următoarele două: Arianismul (de la numele lui Arie, susţinătorul ei), care pretindea că Iisus a fost mai degrabă o creatură a lui Dumnezeu, şi a neglijat să pună accentul pe ceea ce Grecii numeau „unitatea de substanţă” dintre Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt; şi Sabelianismul, care a înclinat mai mult spre contopirea celor trei Persoane ale dumnezeirii într-una singură apărând în ipostaze diferite. Aceasta s-ar numi o trinitate „economică” (legată de modul de manifestare în relaţiile cu omenirea), nu „ontologică” (de esenţă), aşa cum o defineşte crezul creştin evanghelic. Liberalismul din secolul douăzeci a produs şi el ereziile lui care neagă, mai mult sau mai puţin, dumnezeirea Fiului şi a Duhului Sfânt. Articolul de credinţă despre natura trinităţii a devenit astfel piatra de încercare a oricărei mărturisiri de credinţă. Orice mişcare „creştină”, coruptă

250 1 Tim. 2:5.
251 Ioan 1:1.
252 Fapte 5:3, 4.

sau înrobită de raţionalism şi de speculaţii filosofice, care neagă existenţa sfintei treimi ca adevăr Biblic ce transcende înţelegerea noastră, este denunţată a fi eretică şi păgubitoare. Cu toate că termenul „trinitate” nu se află ca atare în textul Scripturii şi din această cauză unii „biblicişti” se feresc să-l întrebuinţeze, considerându-l de natură filosofică1 învăţătura despre existenţa lui Dumnezeu în cele trei persoane ale Sfintei Treimi este atât de clar şi de elocvent prezentată de textul Noului Testament, încât este dincolo de orice îndoială că Biserica trebuie să stăruiască în prezentarea lui Iisus Hristos ca fiind Fiul etern al lui Dumnezeu care S-a întrupat în istorie şi care S-a înălţat apoi la cer, de unde şi-a început domnia spirituală asupra Bisericii prin trimiterea Duhului Sfânt peste apostoli şi ucenici în ziua de Rusalii, în anul 30 d.Hr.[253][254]

5. DECRETELE LUI DUMNEZEU

În secolele din urmă, între cei ce se numesc „Reformaţi” sau Calvinişti şi cei din tabăra Arminianismului s-a ivit o controversă aprinsă şi un oarecare dezacord asupra felului în care ei accentuează decretele divine. Reformării, reprezentări prin denominaţii mari ca: Prezbiterienii, Reformaţi! Olandezi şi chiar unii din tabăra Baptiştilor, au îmbrăţişat şi au continuat tradiţia stabilită de Augustin (354 – 430) şi John Calvin (1509 – 1564). Învăţătura acestor doi teologi subliniază suveranitatea lui Dumnezeu, totala depravare a omului, alegerea necondiţionată pe care o face Dumnezeu în istorie, faptul că Hristos a murit numai pentru cei aleşi de Dumnezeu spre mântuire („Ispăşirea limitată”), învăţătura despre harul eficace (sau irezistibil), şi perseverenţa sfinţilor (cunoscută de obicei ca siguranţa celor credincioşi sau păstrarea sfinţilor în har).

Aşa-numiţii Arminieni sunt urmaşii lui Iacob Herman, care şi-a latinizat numele în Arminius (1560 – 1609). Arminienii cred şi ei în totala depravare a omului, dar

253 Van Braght, Martin Mirror, 1950, p.1107.
254 Fapte 2:33.

accentuează responsabilitatea umană în problema mântuirii mai mult decât o fac reformaţii. Arminienii susţin că sub cercetarea Duhului Sfânt oamenii au libertatea să accepte sau să refuze mântuirea. Arminienii cred în „alegere” doar în sensul că Dumnezeu i-a „cunoscut mai dinainte” pe cei ce vor crede în Hristos. Ei spun că ispăşirea făcută de Domnul Iisus a fost pentru toţi oamenii fără excepţie, dar că oamenii.au puterea să reziste iniţiativelor harului. Ei mai cred că, deşi harul lui Dumnezeu este suficient de puternic ca să-i păstreze pe sfinţi în credinţă, şi deşi intenţia lui Dumnezeu este ca aceasta să se realizeze, prin neglijarea rugăciunii şi prin trăirea în păcat, credinciosul se poate îndepărta iarăşi de Dumnezeu şi poate chiar cădea de la credinţă (apostazie), învăţătura Arminiană a fost propovăduită cu putere în ultimele secole de Biserica Metodistă.

Anabaptiştii au apărut în Elveţia şi în Olanda cu mult înainte ca această controversă dintre Calvinism şi Arminianism să se dezvolte. Ei au înclinat într-o oarecare măsură spre o poziţie şi mai paradoxală decât susţinătorii acestor grupări, cu toate că, dacă ar fi să-i categorisim, am spune că ei s-au asemănat mai mult Arminienilor, decât Calviniştilor. Când teologii vorbesc despre „decretele lui Dumnezeu”, ei se gândesc la planul şi scopul Lui veşnic care cuprinde toate lucrurile care se petrec în lume… Decretele” sunt hotărârile pe care le-a luat Dumnezeu „în Sine însuşi” mai înainte de formarea lumii. Şi Reformaţii şi Arminienii spun că aceste decrete izvorăsc din înţelepciunea divină, sunt veşnice, irezistibile şi neschimbătoare, îmbrăţişând atât faptele bune ale oamenilor, cât şi pe cele rele, deşi cele rele nu-şi au izvorul în natura lui Dumnezeu, ci în înclinaţia spre păcat pe care Dumnezeu a permis-o.

Cea mai mare deosebire dintre Reformaţi şi Arminieni stă în faptul că Reformaţii susţin că decretele lui Dumnezeu sunt necondiţionate, în timp ce Arminienii pretind că decretele trebuiescâm părţite în două clase diferite: clasa celor absolute, ca acelea despre creaţia

lumii sau despre trimiterea Fiului ca să devină Mântuitorul omenirii; şi clasa decretelor condiţionate, în care se află mai ales decretele privitoare la starea veşnică a oamenilor. De fapt, Biblia chiar pare că are unele elemente „universaliste”. Iată de pildă această dorinţa clară a lui Dumnezeu „ca toţi oamenii să fie mântuiţi şi să vină la cunoştinţa adevărului”, 1 sau faptul că „Domnul doreşte ca niciunul să nu piară, ci toţi să vină la pocăinţă.”[255] Scriptura îşi menţine caracterul tainic şi paradoxal şi în această privinţă. Ea contrabalansează cele spuse mai sus cu afirmaţia că primirea Domnului Iisus ca Mântuitor este rezultatul unei lucrări care îi aparţine lui Dumnezeu de la un capăt la celălalt.[256] în termeni generali, singurul lucru pe care-l putem spune cu oarecare certitudine în cuvinte este acela că atunci când oamenii sunt pierduţi, aceasta se întâmplă din cauza păcatului lor şi din cauza împotrivirii lor vinovate în faţă iniţiativelor de mântuire a lui Dumnezeu, iar când ei sunt mântuiţi, aceasta se realizează nu prin lucrarea lor, ci prin harul nespus de mare al Domnului. Iată aceste laturi de adevăr ilustrate de textul Scripturii: „Cuvântul lui Dumnezeu trebuia vestit mai întâi vouă; dar fiindcă voi nu-l primiţi, şi singuri vă judecaţi nevrednici de viaţa veşnică, iată că ne întoarcem spre Neamuri”[257] şi „Neamurile se bucurau de lucrul acesta şi preamăreau Cuvântul Domnului. Şi toţi cei ce erau rânduiţi să capete viaţa veşnică, au crezut.”[258]

Este cert că există un sens în care Dumnezeu este suveran absolut şi tot ceea ce se întâmplă se petrece aşa pentru că a fost sau iniţiat sau îngăduit de El. Unui creştin nu i se poate întâmpla nimic fără voia sau ştirea lui Dumnezeu. Dar, la fel de adevărat este şi că omul are în puterea sa să zădărnicească dorinţa bună a lui Dumnezeu care doreşte fie să-l mântuiască, fie să-l folosească, fie să-l păstreze în credinţă. (Satan poate folosi „firea

255 1 Tim. 2:4.
256 Rom. 8:28-30; Fapte 16:14.
257 Fapte 13:46.
258 Fapte 13:48.

pământească” din om ca să-l facă să părăsească teritoriul justificării prin credinţă.) Preştiinţa lui Dumnezeu nu nimiceşte cu nimic libertatea omului de a alege.

Într-o analiză finală, controversa dintre Reformaţi şi Arminieni este doar o diferenţă de nuanţe şi de felul în care este pus accentul asupra anumitor învăţături biblice. Deosebirile dintre ei sunt relative, nu absolute şi se manifestă de obicei în probleme de limbaj. Iar limbajul… este mereu insuficient, când este vorba să aşezăm în cuvinte realităţile transcendentale.

Trebuie să mai spunem că, istoric, în tabăra Reformaţiilor s-a mai ivit încă o scindare între aşa-numiţii: supralapsarieni şi infralapsarieni sau sublapsarieni. După supralapsarieni, logica în care au apărut decretele divine ar fi fost aceasta: mai întâi să-i mântuiască pe unii şi să-i lase de capul lor pe ceilalţi, apoi să creeze aceste două categorii, să îngăduie căderea, şi în final să-i mântuiască pe cei aleşi prin Hristos. Infralapsarienii, la rândul lor, spun că ordinea ar fi diferită: mai întâi să creeze, apoi să îngăduie căderea, să pună la dispoziţie mântuirea prin Hristos (dăruită tuturor), şi în final să-i aleagă pe unii pentru mântuire.[259] Dacă Arminius ar fi creat şi el o ordine presupusă a decretelor divine, ea ar fi fost fără îndoială: mai întâi să creeze, apoi să îngăduie căderea, să pună la dispoziţie mântuirea printr-o ispăşire universală făptuită de Hristos, să ofere Evanghelia tuturor oamenilor, şi în final să-i mântuiască pe aceia care L-au primit pe Domnul Iisus. Adevărul este că toată această discuţie despre „ordinea cronologică sau logică” a decretelor lui Dumnezeu este naivă şi absurdă, atâta timp cât ştim că Dumnezeu locuieşte în afara succesiunilor de timp (eternitate) şi deasupra logicii limitate a creaturii.

Iată ce a scris episcopul menonit P.J. Twisck (1565 – 1636) despre providenţa divină, despre alegerea celor credincioşi şi despre pedepsirea celor necredincioşi:

J

259 Punctul de vedere se mai numește și „Amiraldian.

„După cum credem şi mărturisim că Dumnezeu este atotputernic; şi că la El nimic nu este cu neputinţă; tot aşa putem spune despre El că este atotştiutor şi dinainte cunoscător al tuturor lucrurilor, aşa că nimic nu se poate întâmpla în cer şi pe pământ, în veşnicia trecută, în prezent sau în veşnicia viitoare, care să nu-I fie cunoscut şi pe deplin lămurit. Prin această ştiinţă mai dinainte, şi prin înţelepciunea şi priceperea Lui veşnică, infinitul Dumnezeu i-a putut vedea şi i-a putut cunoaşte încă din veşnicie pe aceia care vor răspunde vreodată favorabil iniţiativelor Lui de mântuire, ca şi pe aceia care îi vor sta împotrivă şi vor refuza harul mântuitor. Prin urmare nu este greu să spunem că El a putut încă din veşnicie să cunoască, să aleagă şi să proslăvească pe toţi credincioşii care moştenesc mântuirea veşnică prin Hristos Iisus; ca şi pe toţi aceia care vor refuza Evanghelia, dispreţuind harul spre propria lor pierzare. Iată de ce, pierzarea oamenilor este hotărâtă de ei înşişi, iar mântuirea lor este numai prin harul mântuitor arătat în Hristos, fără de care nimeni nu poate face ceva bine". 1

În generaţiile mai recente, se pare că învăţătura menonită s-a modificat puţin ca o reacţie pripită împotriva doctrinei Reformate a harului, a robiei păcatului, şi a învăţăturii că Dumnezeu i-a ales pe sfinţi mai înainte de întemeierea lumii, şi a ajuns să neglijeze aspectul lucrării harului în procesul de mântuire. Dar despre acest subiect vom mai vorbi pe larg în capitolul dedicat „soteriologiei" (învăţătura despre mântuire). Ceea ce ne-a preocupat aici, a fost doar să atragem atenţia asupra existenţei decretelor lui Dumnezeu în administraţia universului. Fireşte, Biblia îşi restrânge atenţia mai mult asupra pământului, deoarece aici locuieşte rasa umană căreia i-a fost dată revelaţia Scripturii, şi tot aici se desfăşoară marea dramă a răscumpărării. Haideţi deci să ne întoarcem atenţia asupra istorisirii Biblice a creaţiei, cu precădere asupra felului în care au fost aduşi la existenţă cei dintâi părinţi ai noştri.

6. ÎNVĂŢĂTURA BIBLICĂ DESPRE CREAŢIE.

Profesorul A.H. Strong defineşte creaţia ca fiind:

Actul prin care Dumnezeu, numai pentru slava Sa şi fără să se folosească de ceva existent mai dinainte, a făcut lumea, atât cea văzută, cât şi cea nevăzută."[260] Această doctrină este cunoscută sub numele de creaţie *ex nihilo*, adică „din nimic". Învăţătura despre creaţie este parte integrantă din *Teismul creştin* şi este în contrast categoric cu *evoluţionismul naturalist şi ateu*. Acesta refuză elementul supranatural în creaţie şi încearcă să explice existenţa tuturor formelor de materie şi viaţă printr-o evoluţie treptată a formelor inferioare înspre forme din ce în ce mai superioare şi mai superioare; această evoluţie ar fi fost produsă de nişte forţe imanente în structura materiei.

Cititorul Bibliei va fi ajutat foarte mult în înţelegerea conţinutului primelor capitole ale Bibliei, dacă va reuşi să ţină tot timpul în minte faptul că scopul final al revelaţiei lui Dumnezeu este să-l aducă pe om la cunoştinţa mântuitoare despre Dumnezeu şi despre Evanghelia Domnului Iisus Hristos. În vederea atingerii acestui scop, a fost necesar ca Moise să ne transmită, prin revelaţia primită de el, anumite informaţii care să poată fi grupate într-o scurtă şi succintă istorie din care să reiasă originea materiei, izvorul energiei, originea vieţii, a conştientei de sine, a personalităţii umane, a primului păcat. Toate acestea constituie fondul pe care se va desfăşura apoi măreţul plan de mântuire a omenirii prin Hristos. Din punctul lui Dumnezeu de vedere, istoria lumii este o istorie a planului de mântuire alcătuit de El. Geneza este aşadar, „teocentrică" în atitudine (adică îl aşază pe Dumnezeu în punctul focal al realităţii, fără să se preocupe prea mult despre metodele folosite de El în facerea lumii). În al doilea rând, istorisirea Genezei este „geocentrică", adică priveşte evenimentele din punctul de vedere al omului aşezat pe pământ. În chiar primul verset al cărţii, Moise proclamă: „La început, Dumnezeu a făcut cerurile şi pământul". Şi de acolo până la sfârşit, relatarea se va concentra asupra pământului, ca loc de existenţă al rasei

260 Martirs Mirror, 1950, pp.380, 381.

umane. Istorisirea mai poate fi definită şi ca fiind preocupată mai mult cu „fenomenele” întâmplate, decât cu explicarea lor ştiinţifică. Aceasta nu înseamnă că Biblia ar fi doar o culegere de speculaţii filosofice materializate sub forma unor desfăşurări mitice, şi nici că Scriptura nu ar fi valabilă din punct de vedere ştiinţific. Biblia vorbeşte cu omul simplu, într-un limbaj cât mai clar şi pe înţelesul tuturor. Simplitatea aceasta aparentă ascunde însă taine mari şi crează dificultăţi mari celor ce caută să înregimenteze Biblia în tabăra propriilor lor convingeri. Limbajul revelaţiei divine este de o deosebită frumuseţe poetică. Conţinutul ei este o reasigurare dată inimii, nu o prelegere ştiinţifică adresată minţii. Simplificat şi redus la datele informative, textul din Geneza arată cam aşa:

„*Şi Dumnezeu a spus*: „*Să fie*...”

Şi a fost...

Dumnezeu a văzut că lucrul acesta era bun.

Astfel a fost o seară, şi apoi a fost o dimineaţă: *aceasta a fost ziua*...”

Din cauza caracterului teocentric în atitudine şi geocentric în orientare, din cauza limbajului neştiinţific şi a caracterului preponderent poetic, este evident că omul de ştiinţă care se va apropia de relatarea Genezei cu dorinţa de a primi date exacte pertinente despre facerea lumii va rămâne dezamăgit.

Unul din lucrurile interesante din primul capitol al cărţii Geneza este corespondenţa progresivă care există în cele două serii de câte trei. În cea dintâi zi, Dumnezeu a făcut ca pe pământ să apară lumina; în cea de a patra, El a dăruit pământului luminătorii din întinderea cerului: soarele, luna şi stelele; în ziua a doua, Dumnezeu a despărţit apele de ape făcând întinderea cerului, adică a despărţit apele terestre de apele atmosferice adunate în nori; în cea de a cincea zi, El a făcut păsările să zboare deasupra pământului şi vieţuitoarele marine şi peştii mărilor (Este interesant să remarcăm o problemă lingvistică: în versetul 1, apoi în cazul vieţuitoarelor marine (1: 21 şi al omului (1: 27) este întrebuinţat verbul

„a crea”, în timp ce pentru întinderea cerului (1: 7), pentru soare, lună şi stele (1: 16) şi pentru animalele pământului (1: 25) este folosit verbul „a face”); în ziua a treia, Dumnezeu a făcut să apară uscatul şi a aşezat pe el mulţimea de verdeaţă a câmpului şi pomii roditori; în cea de a şasea zi, El a făcut fiarele pământului şi l-a creat pe om.

În acest prim capitol din cartea Genezei există o serie întreagă de probleme care au dat naştere la multă discuţie şi multă speculaţie. De exemplu discuţia despre termenul „zi”. Sunt unii comentatori care cred că termenul nu trebuie luat decât în valoarea lui poetică şi metaforică. Eu cred că o astfel de părere nu face cinste textului biblic. Există alţi comentatori care cred cu fermitate că termenul „zi” nu poate defini decât ceea ce defineşte şi astăzi, şi anume un interval precis de douăzeci şi patru de ore terestre. Într-adevăr, acesta ar fi sensul necontestat, dacă nu ar fi vorba despre „împotrivirile ştiinţei” de care se face astăzi atâta paradă. Când discutăm probleme ca aceasta, trebuie să ţinem cont că există două surse pentru a afla adevărul: informaţiile generale metafizice pe care ni le pune la îndemână Cuvântul lui Dumnezeu care ni-L prezintă pe El drept Creatorul şi Susţinătorul tuturor lucrurilor, existând transcendental şi imanent în creaţie; şi cea de a doua sursă: cercetările şi descoperirile oamenilor de ştiinţă. Lumea în care trăim este proprietatea lui Dumnezeu, şi El a găsit cu cale să alcătuiască mintea omenească în aşa fel încât să fie pornită să iscodească şi să afle tainele înscrise de Dumnezeu în creaţie.

Biblia îl ajută pe omul de ştiinţă aflat în cercetare după adevăr să nu se rătăcească şi să nu-şi piardă timpul în direcţii greşite. Pe de altă parte, ştiinţa care interpretează creaţia ne ajută ca s-o înţelegem, sau cel puţin să nu ne formăm interpretări greşite în privinţa revelaţiei pe care ne-o dă Biblia.

În privinţa „zilelor” din Geneza se pune întrebarea: Care a fost durata lor?[261]

---

261 Modem Science amd Christian Faith, scrisă de membrii ai

O posibilitate foarte viabilă este că relatarea biblică se poate împăca cu milioanele de ani rezultaţi din datările ştiinţifice, dacă considerăm cele şase zile, ca zile obişnuite, dar neconsecutive. Cu alte cuvinte, o traducere echivalentă ar putea vorbi de o primă zi, o a doua zi etc între care s-au putut desfăşura evenimente înşirate pe durata unor epoci geologice. O altă interpretare vede cele şase zile, nu ca perioade de douăzeci şi patru de ore, ci ca şase „intervale” de timp, nedelimitate precis, dar încadrate poetic între o seară şi o dimineaţă.

Oricare ar fi interpretarea, discuţiile despre durata zilelor creaţiei nu trebuie să-l tulbure în niciun fel pe credinciosul evanghelic de astăzi. Important este că Biblia îl prezintă pe Dumnezeu ca şi Creator al universului şi ca Suveran deplin peste lumea creată.

Un alt punct de discuţie este dacă mulţimea de variaţii în cadrul speciilor şi subspeciilor a existat de la începutul creaţiei sau avem de a face cu un proces de evoluţie limitată la nivelul diverselor specii. Există urs de zonă temperată, urs montan şi urs polar. Au fost toate aceste variaţii prezente de la început sau unele dintre ele au apărut pe parcurs? Şi ce s-a întâmplat cu mulţimea de varietăţi pe care nu le mai găsim astăzi decât în forme fosile? Sunt ele dovezi ale unor încercări nereuşite de adaptare în procesul evolutiv, sau sunt specimene dispărute din cauza unor altfel de fenomene terestre?

Aşa cum a fost arătat şi mai înainte, înfruntarea este de fapt între cele două concepţii despre lume şi viaţă: cea teistă şi cea naturalist evoluţionistă. Cea mai mare parte a argumentelor naturaliste sunt grupate în cinci categorii: *morfologia* care susţine că asemănările de formă şi structură indică un punct de plecare comun pe scara evoluţiei; *Embriologia* care pretinde că dezvoltarea asemănătoare a fetuşilor dovedeşte un proces evolutiv identic pentru majoritatea speciilor; *Paleontologia* care prezintă urmele fosile drept suport pentru părerea că

Academiei Americane de Știință (Wheaton, Illinois,.: Van Kampen Press, 1948.

există un proces evolutiv în scară care poate fi dovedit în straturi consecutive ale pământului; argumentul organelor parazitare ca nişte *vestigii* ale unor structuri abandonate în procesul evolutiv şi *varietăţile* existente în cadrul speciilor aflate în forme de mediu diferite.

Trebuie notat că ceea ce este în discuţie nu este dacă Dumnezeu a putut El însuşi să folosească procesul evolutiv, ci dacă El a făcut-o sau nu. Dacă vrem să fim sinceri până la capăt trebuie să spunem că interpretarea naturalist evoluţionistă este o strictă interpretare filosofică, subiectivă şi imposibil de dovedit convingător. Asemănările de structură pot fi privite şi ca o dovadă a unui Creator comun care a lucrat după o schemă favorită! Dezvoltarea embriologică a fetusului ar putea trece foarte bine şi ca o dezvoltare necesară unică de la simplu la complex pe durata procesului de creştere. Formele fosile pot fi privite şi ca o dovadă că într-adevăr au existat perioade de timp în care varietatea animalelor a fost mai bogată ca cea de astăzi, iar asta nu înseamnă neapărat că animalele din vremea noastră derivă din alte animale dispărute între timp. Argumentul cu organele „parazite” şi-a pierdut între timp mult din putere deoarece ştiinţa a descoperit că ele îndeplinesc şi astăzi funcţii strict necesare de care nu se ştia altă dată încă nimic. (Credinciosul evanghelic are acelaşi drept ca şi necredinciosul, atunci când este vorba de presupuneri. El poate susţine cu aceiaşi convingere că toate organele „nefolosite” astăzi corespund sau au corespuns odată unor funcţiuni strict necesare. Căderea omului în păcat şi procesul „devolutiv” al degenerării lasă mult loc pentru astfel de interpretări.) (Am putea adăuga că, de la data scrierii acestei cărţi, genetica a bătut şi ultimul cui în coşciugul teoriei evoluţioniste. Se ştie astăzi că numărul de cromozomi este o constantă a fiecărei specii şi că variaţiunile nu sunt posibile decât în cadrul aceleaşi specii. – N.T.)

Autorul acestei cărţi se alătură cu entuziasm unei mulţimi de oameni de ştiinţă şi de exegeţi evanghelici care

susţin că relatarea Genezei contrazice teoria evoluţionistă din foarte multe motive dintre care enumerăm: (1) Geneza prezintă o creaţie prin „Fiat”, proclamare divină. Vieţuitoarele şi formele de vegetaţie au fost făcute dintr-odată într-o deplină varietate descrisă de expresia: „după soiul lor”. Vieţuitoarele se reproduc şi astăzi după acelaşi principiu. Există câini de câteva sute de grame şi câini de sute de kilograme, dar încă nu s-a putut obţine din încrucişarea a doi câini o pisică sau o privighetoare. Incidental, se mai descopere şi astăzi în viaţă, forme pe care ştiinţa le proiectase ca extincte încă în perioade de acum câteva „milioane de ani” (2) Ştiinţa însăşi, mai cu seamă cercetările genetice, infirmă pe zi ce trece teoria naturalist evoluţionistă. Într-adevăr, cu cât ne coborâm mai mult în intimitatea organismelor „simple”, cu atât dăm de structuri mai complexe. Există un microcosmos molecular şi atomic care sfidează toate cunoştinţele noastre de azi şi răstoarnă teoria evoluţiei de la simplu, la complex. Genetica suportă Biblia.

De ce mai continuă această nălucă a evoluţionismului să ocupe un loc în catedrala serioasă a ştiinţei? Pentru că alternativa ei, teismul creaţionist i-ar trimite pe oameni la credinţa în Dumnezeu, iar omenirea rebelă nu vrea să se supună Creatorului ei. Aceasta nu este însă o problemă ştiinţifică, ci una morală.

Teismul este clădit pe premiza existenţei unui Dumnezeu personal atotputernic căruia trebuie să ne supunem; naturalismul evoluţionist îl lasă pe om cu iluzia că el este produsul suprem al unui lanţ evolutiv progresiv. Teismul ne spune că Geneza ne prezintă felul în care a făcut Dumnezeu toate lucrurile; evoluţionismul susţine că originea şi evoluţia vieţii trebuie să rămână un mister. În teism, vieţuitoarele au fost create „după soiul lor” cu capacitatea de a se reproduce la nesfârşit; naturalinsul pretinde că mediul înconjurător este cel care a

(1) Note din numeroase publicaţii: e. *g*. *Time*, LXI, 2. (Ian. 1953), p.60. continuat şi continuă să modeleze formele de viaţă, eliminându-le pe cele necorespunzătoare

şi dând mereu naştere unor alte forme noi. Teismul spune că omul a fost creat de Dumnezeu cu un intelect şi cu o inimă capabilă să se împlinească în părtăşia cu Dumnezeu. Omul este prezentat ca un agent responsabil înaintea lui Dumnezeu şi cu şansa de a accepta acum lucrarea mântuitoare a lui Hristos. Naturalismul însă, îl prezintă pe om ca pe un produs al evoluţiei formelor inferioare, un simplu animal dezvoltat, pradă pornirilor instinctuale, singuratic şi tragic în vârful unei piramide fără rost, fără responsabilitatea de a răspunde sau de a depinde de vreun standard stabilit dinafară. Teismul spune că lumea este întreţinută prin grija divină şi condusă de către Dumnezeu spre împlinirea unor scopuri precise. Naturalismul nu poate să picteze decât imaginea lipsită de sens şi semnificaţie a hazardului: omul este liber, singur şi fără rost. *Pentru cel ce acceptă teismul creştin, nu există niciun fel de dificultate în acceptarea învăţăturii despre creaţie aşa cum este prezentată ea în Cuvântul lui Dumnezeu. Creştinii evanghelici n-au nimic de câştigat dacă caută să armonizeze relatarea Genezei cu ipotezele evoluţioniste. În afară de dorinţa de a fi" la modă" şi de teama de a nu fi „rămas în urmă" nu există niciun alt argument care să dovedească necesitatea îmbrăţişării unei astfel de teorii ştiinţifice*.

Ce va răspunde omul de ştiinţă creştin când se va vorbi despre aşa-numitul om preistoric care a locuit la început pământul? Cum va putea el să ignore omul de *Neanderthal*, de *Cro-Magnon*? Răspunsul este ascuns în tăcere, răbdare şi încredere în Dumnezeul care nu se lasă să fie batjocorit. Lanţul evolutiv este plin de falsuri şi de „verigi lipsă", iar singurul lucru care se poate spune despre aceste verigi lipsă este că, într-adevăr, sunt lipsă! Nu există niciun fel de evidenţă că omul a fost vreodată în trecut mai inferior din punct de vedere mintal, spiritual sau fizic. Dimpotrivă! Există destule vestigii şi relatări despre realizări care pot constitui şi astăzi minuni ale lumii. Toată ştiinţa şi progresul modern nu le pot imita sau explica perfecţiunea. Omul a fost creat de la început după

chipul şi asemănarea perfectă a dumnezeirii. Creatura umană a fost de la început *Homo sapiens*. Iată cum îi sunt descrise caracteristicile: „… poziţia verticală extinsă complet, privirea îndreptată înainte, din cauza căreia picioarele au o poziţie care favorizează mersul, nu căţăratul… o mai mare dezvoltarea a anumitor muşchi… care suportă şi întreţin poziţia verticală a corpului; scurtimea caracteristică a braţelor şi opozabilitatea completă a degetului mare, bărbia ieşită în afară, dentiţia uniformă şi ordonată, şi cel mai mult, dezvoltarea enormă a creierului şi conformaţia caracteristică a craniului şi a feţei. Numai omul are abilitatea de a folosi vorbirea articulată, şi probabil, din cauza folosirii ei, şi-a dezvoltat puternic capacitatea de a gândi abstract.1 *Nu s-a găsit nici măcar o singură dovadă că omul ar fi existat vreodată pe pământ într-o stare total diferită de cea de astăzi*. Cu alte cuvinte, omul a fost dintotdeauna om. Omul a purtat întotdeauna imaginea divinităţii. Fireşte, în miile de exemplare umane au existat şi continuă să existe anormalităţi deformatoare. Din păcate, evoluţioniştii s-au repezit să le colecţioneze şi să pretindă că au găsit forme umane de dezvoltare intermediară. Ar fi fost suficient să se uite bine în jur sau să meargă la o colecţie de oase pentru a vedea că „exemplarele” preistorice continuă să coexiste cu omul de astăzi.

Byron C. Nelson, doctor în filosofic, a însemnat în cartea sa, *înainte de Avraam – Omul preistoric în lumina Bibliei*, două din convingerile lui de bază: „Cea dintâi este că omenirea este foarte bătrână – cât de bătrână, autorul nu ştie şi nici nu încearcă să dovedească. A doua este că omul a fost dintotdeauna om. El nu a apărut ca un produs al evoluţiei, ci o creaţie, exact aşa cum spune şi Biblia în cartea Genezei. Autorul acestor rânduri crede în adevărul ei luat literă cu literă.”[262][263]

---

262 Din articolul despre „om“ din Websters New Internațional Dictionary ofEnglish Language (Springfield, Mass. Merriam Co., 1917), p.1307.

263 Byron C. Nelson, Before Abraham, Prehistoric Man in Biblical Light

7. ALCĂTUIREA OMULUI

Antropologia ştiinţifică este ramura care s-a dedicat studiului omului ca atare, fără să ţină seama de vreun context religios, dar luând în considerare diferitele condiţii de mediu în care a trăit omul, diferitele culturi pe care le-a parcurs, diferitele rase care s-au format de-a lungul istoriei sale pe pământ, etc. Antropologia biblică, este studierea omului aşa cum este el prezentat în Scriptură: facerea lui de către Dumnezeu, alcătuirea lui, conştiinţa, păcatul lui, chipul şi asemănarea lui Dumnezeu în el, etc. Din punct de vedere istoric, au existat două şcoli de antropologie biblică: cea tribotomistă şi cea dihotomistă.

Tribotomia susţine că Dumnezeu l-a făcut pe om într-o întreită alcătuire: trup, suflet şi duh. Această împărţire este bazată pe două texte clare din Scriptură:

„Dumnezeul păcii să vă sfinţească El însuşi pe deplin; şi duhul vostru, sufletul vostru, şi trupul vostru, să fie păzite întregi, fără prihană la venirea Domnului nostru Iisus Hristos”.1

şi

„Căci Cuvântul lui Dumnezeu este viu şi lucrător, mai tăietor decât orice sabie cu două tăişuri: pătrunde până acolo că desparte sufletul şi duhul, încheieturile şi măduva, judecă simţirile şi gândurile inimii”[264][265]

Din aceste două exemple se vede clar că „sufletul” şi „duhul” pot fi privite ca două entităţi distincte şi că cel puţin în unele cazuri ele nu sunt pomenite în acelaşi sens. În alte pasaje, ca de exemplu Matei 22[266], se vorbeşte chiar de mai mult de trei elemente: inima, sufletul, şi cugetul, care se adaugă trupului şi duhului. Fără să facem o dogmă din ceea ce enunţăm, putem spune că tribotomismul susţine că Dumnezeu a alcătuit „cortul” fiinţei umane după aceeaşi regulă de trei folosită în structura cortului

---

(Minneapolis, Minn. Augsburg Publishing House, 1948), p.96.

264 1 Tesal. 5:23

265 Evrei 4:12.

266 Mat. 22:37.

întâlnirii: curtea de afară, locul sfânt şi locul prea sfânt. În alcătuirea omului putem distinge: „trupul” cu caracteristicile lui, „sufletul” cu trei proprietăţi distincte: gândire, sentiment şi voinţă; şi „duhul” sau „spiritul” cu alte trei proprietăţi distincte: conştienţa de sine, intuiţia şi capacitatea de a avea părtăşie cu divinitatea. După cădere, intuiţia şi capacitatea de a avea părtăşie cu Dumnezeu s-au atrofiat şi trebuie readuse în funcţiune prin lucrarea naşterii din nou şi prin călăuzirea Duhului Sfânt. Sufletul omului este legat de existenţa vieţii biologice în timp ce duhul lui îi înlesneşte viaţa spirituală. Toate celelalte animale de pe pământ au suflare de viaţă în ele. De aceea sunt numite „vieţuitoare”. Totuşi, unicitatea omului constă în faptul că Dumnezeu însuşi „a făcut pe om din ţărâna pământului, şi i-a suflat în nări suflare de viaţă, şi omul s-a făcut astfel un suflet viu”.[267] în lucrarea Sa, Dumnezeu a pus în om „chipul şi asemănarea Sa”[268]

Dihotomiştii susţin că omul nu trebuie despărţit în trei, ci numai în două: „trupul” sau partea materială şi „sufletul” sau partea spirituală care locuieşte în trup, dăruindu-i viaţa. Această alcătuire a omului este şi ea susţinută de o mulţime de texte din Biblie. De exemplu, scriitorul cărţii Eclesiastul descrie moartea ca pe o întoarcere a „ţărânei” în pământ şi a „duhului” la Dumnezeu, care la dat, 1 iar când Domnul Iisus a vrut să-i înveţe pe ucenicii Săi să nu se îngrijoreze, El le-a spus:

„Nu vă îngrijoraţi de viaţa voastră, gândindu-vă ce veţi mânca sau ce veţi bea; nici de trupul vostru, gândindu-vă cu ce vă veţi îmbrăca/22

Cu alte cuvinte, „Staţi liniştiţi, căci Dumnezeu ştie să vă poarte de grijă şi pentru trup şi pentru suflet”.

Când le-a vorbit despre îndrăzneala în faţa duşmanilor, Iisus le-a spus să nu se teamă „de cei ce pot ucide trupul, dar care nu pot ucide sufletul; ci temeţi-vă mai degrabă de Cel ce poate să piardă şi sufletul şi trupul

---

267 Gen 2:7.
268 Gen. 1:26.

în gheenă.”[269] Chiar şi Pavel obişnuiește să facă în anumite locuri numai distincţia dintre trup şi suflet.[270] Biblia vorbeşte în multe locuri despre moarte, definind-o drept o despărţire dintre suflet şi trup.[271] Toate aceste texte îi fac pe adepţii dihotomiei să se simtă îndreptăţiţi în poziţia lor.

Se pare că singura cale de a-i mulţumi şi pe tribotomişti şi pe dihotomişti este să lăsăm la o parte orice încercare de fărâmiţare a fiinţei omeneşti şi să spunem că „personalitatea” umană este unitară şi unică. Nu numai că lucrul acesta este valabil în convieţuirea minţii cu sentimentele, voinţa, intuiţia, etc., dar chiar şi între trup şi suflet există legături fundamentale imposibil de fragmentat. Omul este o unitate psihosomatică („psiho” de la suflet şi „soma” de la trup). Starea de sănătate a trupului ne influenţează trăirile sufletului, iar necazurile sufletului pot provoca nu numai ulcer, dar şi alte tulburări bolnăvicioase ale trupului. Chiar şi după moarte, legătura dintre trup şi suflet nu se va rupe definitiv. La înviere, Domnul Iisus va da iarăşi fiecărui suflet un trup de slavă, reconstituindu-i astfel personalitatea. Ce vrem să spunem este că omul trebuie privit mai degrabă ca un întreg care are şi o parte materială şi o parte spirituală.

Când vorbim despre *trup*, ne gândim la organismul fizic prin care ne asemănăm cu celelalte vieţuitoare şi în special cu „primatele”. Când spunem că omul are o capacitate de a gândi abstract ne gândim la *minte*. Când ne referim la posibilitatea omului de a intra în părtăşie cu Dumnezeu, ne gândim la *duh sau spirit*. Când spunem suflet, ne gândim la fiinţa lăuntrică a omului, şi fiind influenţaţi în mare măsură de filosofia greacă, înţelegem prin suflet, partea spirituală care părăseşte trupul în clipa morţii. De aici vin cântecele despre „sufletul nemuritor” al omului. Probabil că cel mai bine ar fi dacă ne-am da seama că toate aceste distincţii se pot face numai „din afară” şi că „sub piele” toate aceste entităţi nu sunt decât manifestări

269 Ecles. 12:7.
270 Rom. 8:10; 1 Cor. 5:5; 7:34; 2 Cor. 7:1; Efes. 2:3.
271 Ps. 31:5; Luca 23:46; Fapte 7:59.

ale unei personalităţi unice şi imitare. Numai astfel vom evita tentaţia de a „despica firul de păr în patru” şi de a vorbi prea mult acolo unde Biblia preferă să păstreze tăcere.

De unde vine sufletul?

Teologii vor fi întotdeauna înclinaţi să pătrundă acolo unde nu se poate şi să discute despre lucruri de care Biblia nu ne spune totul. Unul dintre aceste subiecte obscure este şi originea sufletului. De unde vine sufletul copilului care se naşte?

Tradiţional, pe această temă s-au format două tabere: Creaţioniştii, care susţin că Dumnezeu crează „din Sine” un suflet pentru fiecare om care se naşte; şi Traducţioniştii, care cred că Dumnezeu a încetat să mai creeze în ziua a şasea, dar a pus în fiinţa umană capacitatea de a se reproduce, împărtăşind viaţa prin procreere. Creaţioniştii indică spre texte care ne spun că la moarte trupul „se întoarce în ţărână şi sufletul la Dumnezeu, *care l-a dat” 1* sau care îl prezintă pe Dumnezeu ca pe Cel care a dat suflare tuturor celor ce locuiesc pe pământ[272][273], numindu-L: „Tatăl duhurilor” în contrast cu „părinţii noştri trupeşti.”[274] Creaţionismul are însă neajunsurile lui, lăsându-ne cu mari nedumeriri în problema „eredităţii” moştenite de la părinţi şi, mai ales, neputând să explice „totala depravare umană” în contextul în care numai trupul îl preluăm de la înaintaşii noştri.

Cei care au îmbrăţişat Traducţionismul susţin că, în general, putem spune că Dumnezeu a încetat să creeze după ziua a şasea. Aceasta este afirmaţia clară a Genezei.[275] Ei mai arată şi că Scriptura ne indică faptul că Dumnezeu a rânduit înmulţirea în structura creaţiei: „Creşte-ţi, înmulţiţi-vă şi umpleţi apele mărilor; să dea pământul vieţuitoare după soiul lor etc”. Toate au fost destinate să se înmulţească „după soiul lor”. De exemplu,

---

272(D Ecles. 12:7.
273 Isaia 42:5.
274 Evrei 12:9.
275 Gen. 2:2.

se spune că Dumnezeu l-a făcut pe om „după chipul şi asemănarea Sa” 1, dar se continuă prin a se spune despre Adam că el a născut un fiu „după chipul şi asemănarea lui1” [276]Traducţioniştii par a lămuri mai bine existenţa anumitor expresii în Scriptură[277] şi mai ales existenţa şi importanţa „genealogiilor”.

Rămâne însă îndoielnic că Biblia s-a adresat direct acestui subiect. Ea este preocupată să ne declare că omul a apărut în urma unui act special de creaţie a lui Dumnezeu, că prin aceasta el a devenit o entitate morală responsabilă pentru anumite alegeri morale, că omul are o anumită capacitate de a sta în părtăşie cu Dumnezeu, că prin lucrarea de har a Duhului Sfânt, omului îi este deschisă astăzi calea înspre viaţa veşnică, şi că ajungerea în slavă este destinul pe care i l-a fixat Dumnezeu încă de la începutul creaţiei. Probleme de speculaţii filosofice, despre interacţiunea minţii cu materia sau despre locul de origine al sufletului, nu au făcut obiectul comunicărilor lui Dumnezeu şi nu sunt discutate explicit nicăieri în Scriptură. Ar fi foarte bine dacă am şti să respectăm tăcerile Bibliei şi să nu ne grăbim să speculăm prea mult despre ele.

Chipul lui Dumnezeu

S-a menţionat deja de câteva ori că omul a fost creat „după chipul şi asemănarea” lui Dumnezeu. Ce înseamnă însă aceasta?

Teologia Catolică este de părere că trebuie să facem o distincţie clară între „chipul” şi „asemănarea” divină. „Chipul” este definit ca suma tuturor proprietăţilor naturale ale fiinţei, dintre care putem cita: spiritualitatea, libertatea voinţei şi nemurirea sufletului. Prin „asemănare” ar trebui să înţelegem totalitatea darurilor supranaturale împărtăşite de Dumnezeu creaturii umane, şi mai ales: neprihănirea iniţială dăruită omului cu scopul de a-i domina pornirile necontrolate. Teologia Catolică este de părere că, după cădere şi din pricina ei, omul a păstrat

---

276 Gen. 1:27.

277 Evrei 7:9,10.

chipul lui Dumnezeu, dar şi-a pierdut asemănarea cu divinitatea. Aceasta ar fi cauza pentru care depravarea morală şi senzualitatea ne-ar fi marcat întreaga istorie.[278]

Teologia Luterană, în înclinaţia ei de a accentua păcătoşenia umană şi nevoia omului după mântuire, a preferat să vadă în „chipul lui

Dumnezeu” despre care vorbeşte Geneza, o identificare cu Dumnezeu în cunoaştere, neprihănire şi în sfinţenia iniţială pe care a avut-o omul şi către care este acum întors prin lucrarea naşterii din nou. Afirmaţia lor este deci că „chipul” lui Dumnezeu a fost distrus din om, chiar dacă în parte „cioburi” îşi mai pot face simţită prezenţa. Răscumpărarea şi lucrarea Duhului Sfânt, urmăreşte să recâştige ceea ce a pierdut Adam şi omul este readus astăzi în asemănarea desăvârşită cu Dumnezeu.1

Teologii Reformaţi tind să facă o distincţie între un sens general şi un sens special pe care îl are expresia „chipul lui Dumnezeu”. În sensul larg, semnificaţia ar cuprinde: intelectul, natura morală, şi nemurirea; adică, caracterul raţional al omului, moralitatea conştiinţei şi existenţa nesfârşită pe care o are sufletul. Aceste trăsături ale fiinţei nu au fost pierdute în urma căderii. În sens restrâns, „chipul lui Dumnezeu” cuprinzând în esenţa sa: cunoaşterea desăvârşită, neprihănirea totală şi viaţa de calitatea veşniciei, a fost pierdut în urma păcătuirii celor dintâi oameni.[279][280]

Se poate observa că diferenţele dintre aceste concepţii sunt mai degrabă probleme de formulare a adevărului, decât de esenţa lui însăşi. Toţi teologii biblici

---

278 A Catholic Dictionart: articolele despre „Neprihănire“, „Căderea omului“, „Păcatul originar“, etc. Vezi deasemenea Dictionary of Dogmatic Theology de Pietro Parente, Antonio Piolanti și Salvatore Garofalo, (Milwakee: Bruce Publishing Co., 1952), articolele despre, „Chipul divin“, „Păcatul originar“, etc.

279 Hanry E. Jacobs și John A. W. Haas, The Lutheran Cydopedia (New York: Charles Scribers Sons, 1899), p. 241.

280 Louis Berkhof, Reformed Dogmatics, (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1932), 1, pp. 101-199.

sunt de acord că omul a fost creat iniţial cu o minte aptă să gândească asemenea lui Dumnezeu, cu o natură total morală în caracter, şi cu o personalitate lăuntrică destinată să existe veşnic. Cât despre expresiile folosite în cartea Genezei, noi credem că „asemănarea” şi „chipul” sunt noţiuni sinonime. Repetiţia „chipul şi asemănarea” este acolo doar pentru a întări ideea că Dumnezeu S-a turnat pe Sine în creatura umană. Un alt consens al tuturor teologilor este şi asupra ideii că, în urma căderii, omul nu a devenit dintr-odată şi pentru o vreme, un animal iresponsabil. Omul continuă să fie „altceva” decât celelalte vieţuitoare ale pământului. El şi-a păstrat gândirea raţională, natura morală şi nemurirea. Ceea ce a reuşit să facă însă „căderea în păcat”, a fost să tulbure „asemănarea” noastră cu Dumnezeu. Mai întâi, putem spune că păcatul ne-a afectat gândirea şi cunoaşterea noastră despre Dumnezeu şi puterea de a pătrunde mântuirea oferită de El s-au înceţoşat. Apoi, deşi omul şi-a păstrat natura morală, ea a ajuns într-un stadiu de depravare totală, cu o înclinare nesăbuită înspre fărădelege. În sfârşit, omul continuă să fie o fiinţă veşnică, dar riscă acum să-şi petreacă veşnicia în iad, alături de Satan, dacă nu acceptă lucrarea mântuitoare săvârşită de Hristos. Credem că naşterea din nou produce într-adevăr o regenerare a „chipului” lui Dumnezeu în noi, dar ea va rămâne până la „strămutarea” în cer într-un conflict de moarte cu firea pământească” a trupului. În făptura cea nouă” ne înălţăm iarăşi la starea omului de la început când creatura era inteligentă, nevinovată şi sfântă (deşi neîncercată), şi se bucura de o binecuvântată comuniune cu Dumnezeu.1

Numai Dumnezeu este incapabil să păcătuiască. Adam a fost liber să păcătuiască sau să nu păcătuiască. „Căderea” a schimbat această realitate. Omul natural este acum incapabil să nu păcătuiască; el are o nevoie absolută şi urgentă de răscumpărare.

Conştiinţa

I t

Prin conştiinţă înţelegem acel arbitru aşezat în noi de Dumnezeu care pronunţă o judecată morală asupra a ceea ce suntem, ce gândim, ce spunem şi ce facem. Biblia ne spune că această conştiinţă nu este o entitate care s-a dezvoltat în noi de-a lungul istoriei şi experienţei, ci un aspect al personalităţii umane creată de Dumnezeu la început.

Cu toate că Vechiul Testament nu pomeneşte acest cuvânt în mod expres, Biblia ne dă nenumărate exemple de funcţionare a conştiinţei: Adam şi Eva s-au ascuns de Dumnezeu printre pomii grădinii după ce au mâncat din pomul oprit[281][282], Cain s-a comportat asemenea unui om cu conştiinţa încărcată[283], fraţii lui Iosif s-au întors unul către altul şi şi-au mărturisit că necazul lor li se trage din pricina faptului că-l vânduseră cu ani în urmă pe fratele lor[284], iar lui David „îi bătea inima” pentru că îndrăznise să taie un colţ din haina lui Saul[285]. Chiar şi apostolul Pavel a manifestat o conştiinţă activă, chiar dacă nu s-a măsurat întotdeauna pe sine cu ea[286]. El ne spune că cine vrea să fie fericit trebuie să-şi asculte glasul conştiinţei[287] şi că orice bun creştin trebuie să ţină seama de conştiinţa celor din jur[288]. Pavel este foarte atent să ne atragă atenţia că învăţătura creştină nu propovăduieşte un ascetism autoimpus. Apostolul mărturiseşte că limitele comportamentului său sunt date de ascultarea deplină de călăuzirea şi cercetarea Duhului lui Dumnezeu, nu de o adâncă stare de introspecţie.1 Şi ceilalţi apostoli împărtăşesc părerea lui Pavel. Petru vorbeşte şi el despre

---

281 Și aici, realitatea biblică este în contradicție acută cu teoria evoluționistă.
282 Gen. 3:8.
283 Gen. 4:13.
284 Gen. 42:21.
285 1 Sam. 24:5.
286 1 Cor. 4:3, 4; cf. 10:25.
287 Rom. 14:22.
288 1 Cor. 10:27-29.

o conştiinţă curată[289][290], iar Ioan ne atenţionează că părerea lui Dumnezeu este mai importantă decât ceea ce ne spune propria noastră inimă[291].

Este foarte important că Biblia spune că un creştin nu trebuie să se mai lase mustrat de conştiinţă pentru păcatele trecute, ci trebuie să accepte prin credinţă neprihănirea care i-a fost oferită de Dumnezeu în Hristos.[292] După ce descrie cât de minunată este mântuirea, apostolul Pavel adaugă:

„Acum dar nu este nicio osândire pentru cei ce sunt în Hristos Iisus, care nu trăiesc după îndemnurile firii pământeşti, ci după îndemnurile duhului în adevăr, legea Duhului de viaţă în Hristos Iisus, m-a izbăvit de Legea păcatului şi a morţii căci – lucru cu neputinţă Legii, întrucât firea pământească o făcea fără putere – Dumnezeu a osândit păcatul în firea pământească, trimiţând, din pricina păcatului, pe însuşi Fiul Său într-o fire asemănătoare cu a păcatului, pentru ca porunca Legii să fie împlinită în noi, care trăim nu după îndemnurile firii pământeşti, ci după îndemnurile duhului”[293] *J P, P*

Trebuie să remarcăm şi încrederea pe care au avut-o apostolii Domnului în faptul că Duhul Sfânt îi va face pe cei credincioşi să înţeleagă adevărurile izbăvitoare ale Evangheliei. Într-un sens, creştinul nu mai are nevoie de cineva care să-l înveţe, căci a primit ungerea din partea lui Dumnezeu, şi este învăţat de El prin Duhul Sfânt.[294] Una din cele mai competente discuţii asupra conştiinţei se găseşte în lucrarea lui Stalker.[295] El face o distincţie între conştiinţa concluzivă, care acţionează după comiterea unui act şi conştiinţa intuitivă, care precede alegerea unei decizii şi care este din păcate mult mai slabă decât

---

289 1 Cor. 4:3, 4.
290 1 Petru 3:16-21.
291 1 Ioan 3:20.
292 Rom. 1:17; 3:21, 22, 24, 26, 30; 4:3, 5; 5:1; etc.
293 Rom. 8:1-4.
294 1 Tesal. 4:9; 1 Ioan 2:20, 27.
295 James Stalker, „Conscience“, în I.S.B.E., II, pp. 701-703.

conştiinţa concluzivă. S-ar putea spune multe despre chinurile produse de conştiinţa concluzivă care acţionează ca o pedeapsă primită în urma săvârşirii unui păcat. Am putea vorbi despre remuşcările lui Irod şi ale lui Iuda. Nu o vom face însă. Ne vom mărgini doar să adăugăm că ceea ce numim noi conştiinţă nu este neapărat vocea directă a lui Dumnezeu. Duhul Sfânt poate vorbi într-adevăr prin conştiinţă, dar conştiinţa nu este Duhul Sfânt. Aceasta înseamnă că fiecare creştin are două îndatoriri cu privire la conştiinţă: prima, să-şi educe conştiinţa confruntând-o cu standardul Cuvântului lui Dumnezeu; a doua, s-o asculte.

Educarea conştiinţei este o lucrare necesară deoarece, prin educaţia anterioară, unii creştini sunt prea scrupuloşi, iar alţii sunt prea neglijenţi. Metoda de educare a conştiinţei constă în citirea sistematică a Bibliei, în practicarea rugăciunii şi în trăirea în ascultare de cuvântul Domnului.

Se ridică uneori întrebarea: Cum de sunt unii atât de exagerat de scrupuloşi şi de legalişti? Eu cred că această atitudine se naşte de obicei dintr-o educaţie prea rigidă primită în copilărie sau dintr-o natură interioară prea sensibilă şi prea instabilă sau dintr-o neînţelegere completă a mântuirii prin har. Uneori, această tendinţă poate fi şi reflexul refulat al vinovăţiei, masca sub care se ascunde o trăire în păcat.

Cine trebuie să aibă autoritatea supremă asupra creştinului: conştiinţa, Biblia sau Duhul Sfânt? Răspunsul pe care-l dă teologia Protestantă este că autoritatea finală a credinciosului trebuie să fie Cuvântul lui Dumnezeu, aşa cum este El lămurit de Duhul lui Dumnezeu în conştiinţa fiecărui om. Această poziţie este plină de un caracter obiectiv, care ne fereşte de pericolul subiectivităţii care-i paşte pe cei ce spun că vor să asculte numai de propria lor conştiinţă. Poziţia Protestantă ne fereşte şi de legalismul religios al dogmelor stabilite de Biserică. Dacă i se dă autoritatea, Biserica instituţionalizată va sufoca libertatea călăuzirii personale, şi va construi treptat, treptat o nouă

„datină”, care va înlocui Cuvântul lui Dumnezeu şi-i va uzurpa autoritatea.

8. CĂDEREA

Cartea Genezei este cartea începuturilor. În ea găsim începutul universului, începutul tuturor formelor de viaţă, inclusiv al omului, începutul familiei, şi vai, începutul păcatului. Felul în care a pătruns păcatul în lume este înregistrat în capoitolul 3 al Genezei. Probabil că cea mai frumoasă tratare a acestui subiect, între toate cele pe care le-am citit, este aceea făcută de profesorul Geerhardus Vos, care a predat Teologie Biblică la Seminarul Teologic Princeton mai bine de patruzeci de ani.1 Profesorul Vos ne spune că plasarea pomului oprit în mijlocul grădinii nu trebuie privită ca o ispitire a omului, ci ca un prilej şi o cale de maturizare în sfinţenie şi neprihănire. Dumnezeu nu poate fi ispitit ca să facă rău, şi El însuşi nu ispiteşte pe nimeni.[296] într-adevăr, maturitatea sfinţeniei nu poate fi atinsă în absenţa răului, ci în confruntarea cu el. Dumnezeu a trebuit să lase omului posibilitatea alegerii, pentru ca personalitatea lui să se desăvârşească în acest fel. Plasarea pomului în mijlocul grădinii a fost o cale pe care, prin experienţa personală, omul putea creşte în asemănarea cu Dumnezeu, confirmându-şi sfinţenia şi ascultarea din dragoste.

Vos indică existenţa a trei grade de bunătate pe care le putem ajunge în confruntarea cu răul. Cel mai inferior nivel este atunci când nu facem răul pentru că ne temem de pedeapsă. Cu puţin mai bun decât acesta este nivelul la care nu facem răul pentru că ne gândim şi ajungem la concluzia personală că este spre propăşirea noastră să facem binele. Aceasta este ceea ce am putea numi: prudenţa. Cel mai înalt grad de bunătate este ajuns numai atunci când refuzăm comiterea unui rău motivaţi fiind de dragostea noastră pentru Dumnezeu, chiar dacă nu întrezărim ce bine va ieşi din supunerea noastră. Observaţi în Geneza că Dumnezeu nu i-a explicat lui Adam de ce nu

---

296 Geerhardus Vos, Biblical Theology, Old and New Testament (Grand Rapids: EErdmans, 1948), pp. 37-51.

trebuie să mănânce. Ispititorul a venit repede şi s-a folosit chiar de lucrul acesta, minţind despre intenţiile lui Dumnezeu, şi spunând femeii că pomul avea în sine proprietăţi magice care le puteau dărui o cunoaştere superioară asupra binelui şi răului. Vos observă pe drept cuvânt că aceasta a fost întotdeauna tendinţa Diavolului de a reduce religia la un conţinut amoral şi magic. Satan continuă prin a-L învinui pe Dumnezeu de intenţii ascunse şi de „teama de rivalitate”. El spune că Dumnezeu intenţiona să-l ţină pe om departe de posibilitatea de a deveni asemenea Lui. Şi astfel, Diavolul reuşește să ia un lucru intenţionat de Dumnezeu spre bine şi spre maturizare şi să-l folosească pentru ispitire şi pentru cădere. Ispititorul reuşește ca să-l facă pe om să cadă din nivelul ascultării şi îi produce moartea. Biblia ne spune că Satan l-a ispitit pe om prin şarpe. Asta nu înseamnă că şarpele a fost sursa ispitei. El a fost numai instrumentul material prin care „cel rău” şi-a răspândit otrava asupra oamenilor.

Cauza pentru care ispititorul a ales să se apropie mai întâi de femeie nu trebuie neapărat să fi fost faptul că femeia este un vas mai slab în caracter şi inteligenţă sau că ea ar fi fost mai înclinată să păcătuiască. S-ar putea tot aşa de bine ca şarpele să o fi preferat datorită faptului că nu ea fusese cea care a primit direct porunca din partea lui Dumnezeu.

Primul aspect al ispitirii a fost aparent o îndoială nevinovată: „Oare a zis Dumnezeu…?” Cu alte cuvinte, aţi înţeles voi bine ce v-a spus El? Diavolul trece însă repede mai departe şi, modificând porunca, adaugă că şi în cazul în care Dumnezeu ar fi zis ceea ce a zis, este prea mult ca El să ceară ca omul să nu mănânce „din toţi pomii grădinii”. Eva nu se lasă păcălită de această şiretenie, şi-l corectează pe Diavol spunându-i că restricţia se aplică doar unui singur pom aflat în mijlocul grădinii.

Atunci, Satan atacă frontal şi minte cu neruşinare. El declară că Dumnezeu nu a spus tot adevărul; nu este adevărat că motivul interdicţiei a fost dorinţa Creatorului

de a-şi proteja creatura, ci teama lui Dumnezeu de ceea ce ar putea să devină omul! Satan ia ceea ce înseamnă ruină pentru om şi-l prezintă drept ceva bun şi de dorit, drept ceva indispensabil. Femeia a căzut în plasa lui Satan din cauza a trei factori pe care şi-a bazat decizia: (1) ea a văzut că fructul era plăcut de privit: pofta ochilor; (2) ea a crezut că va avea un gust plăcut şi va fi bun de mâncat: pofta firii pământeşti; şi (3) ea a fost tentată de promisiunea că i se va oferi o înţelegere superioară: lăudăroşenia vieţii.1 Toate acestea au fost greşeli din partea femeii, dar eroarea ei fundamentală a constat în faptul că l-a pus pe Satan în locul lui Dumnezeu şi a preferat să-l creadă pe el. Ea a fost suficient de confuză pentru a crede că Satan îi vrea într-adevăr binele, acel bine pe care Dumnezeu vrea să i-l refuze! Aceasta a rămas şi astăzi esenţa tuturor ispitelor. Diavolul caută să-l facă pe om să creadă că Dumnezeu vrea să ne oprească de la ceva bun, şi că neascultarea noastră de voia Lui ne va aduce fericirea şi progresul personal.

Adam a urmat-o şi el imediat pe Eva. Am putea spune că vinovăţia lui a fost şi mai mare.[297] Scriptura nu ne spune care au fost motivele care l-au făcut pe Adam să o asculte pe Eva. Poate că şi el a dovedit aceeaşi curiozitate păgubitoare sau poate că s-a lăsat dus de val şi nu s-a gândit prea mult la ceea ce face. Există şi părerea că Adam s-a dus conştient după Eva, preferând să moară împreună cu ea decât să trăiască fără ea, şi sperând că Dumnezeu va găsi o soluţie pentru izbăvirea lor.

Oricum ar fi fost, păcatul primilor oameni le-a adus imediat căderea. Asupra lor s-a abătut îndată un sentiment adânc de vinovăţie *şi* de ruşine. Minţile lor au fost imediat afectate de păcat şi pervertite. Depravarea lor i-a făcut imediat să caute să se ascundă de Dumnezeu şi să-l refuze părtăşia. Au căutat frunze şi şi-au făcut un fel de şorţuri ca să-şi acopere goliciunea. Senzualitatea pusese deja stăpânire pe ei. Când glasul Făcătorului lor răsună în grădină, ei se ascund printre copăcei şi stau acolo. Adam şi

297 Gen. 3:6; 1 Ioan 2:16.

Eva refuzau să dea ochii cu Creatorul.

Rezultatul păcatului a fost moartea spirituală instantanee, adică despărţirea spirituală, separarea şi alienarea (înstrăinarea) de Dumnezeu. Urmarea ulterioară a fost moartea fizică. Omul a intrat catastrofal pe drumul spre moartea veşnică (despărţirea veşnică de faţa lui Dumnezeu). Expresia „în ziua în care vei mânca” care a însoţit ameninţarea cu moartea s-a adeverit întocmai. Sensul ei este acelaşi ca în cartea întâi a împăraţilor: „Să ştii bine că în ziua în care vei ieşi şi vei trece pârâul Chedron, vei muri”. 1 Fiecare dintre participanţii la rebeliunea împotriva poruncii lui Dumnezeu şi-a primit o pedeapsă specifică naturii lui.[298] Pedeapsa femeii a implicat pierderea egalităţii cu bărbatul, un sentiment de dependenţă şi inferioritate şi o mare doză de dureri la naşterea copiilor. Femeii i s-a lăsat totuşi cinstea de a aduce viaţa pe pământ. Pedeapsa omului a implicat o trudă plină de sudoare în lucrarea pământului pentru dobândirea hranei. Femeia reproduce viaţa pe care bărbatul trebuie apoi să o întreţină. Înfruntarea omului cu ţărâna pământului se va sfârşi cu biruinţa finală a ţărânei. Omul a fost destinat morţii fizice.

f t

Când s-au aflat în faţa lui Dumnezeu, şi bărbatul şi femeia au încercat să scape de responsabilitate, dând vina unul pe altul. Bineînţeles că vinovatul scos la iveală a fost şarpele. În blestemul rostit asupra lui, Dumnezeu pronunţă ceea ce este numit astăzi: „protoevanghelia” (cea dintâi pomenire a veştii bune). Dumnezeu promite şarpelui: „Vrăjmăşie voi pune între tine şi femeie, între sămânţa ta şi sămânţa ei. Aceasta îţi va zdrobi capul, şi tu îi vei zdrobi călcâiul”. (Gen. 3: 15.) „Sămânţa femeii” avea să fie omul Iisus, Cel născut dintr-o fecioară. El a zdrobit la Calvar capul şarpelui, iar şarpele L-a rănit aşezându-L pe cruce. Trebuie să fie foarte clar că Dumnezeu este Acela care a avut iniţiativa mântuirii omenirii. Şi încă ceva: moartea lui Hristos este numai o oportunitate pentru mântuire.

298 1 împ. 2:37, 40-46, Vas, opera citată, p. 49.

Mântuirea efectivă nu se realizează decât atunci când omul trece printr-un act de voinţă de partea lui Dumnezeu şi i se împotriveşte Diavolului.

Istorisirea biblică se termină cu informaţia că Dumnezeu i-a îmbrăcat pe oameni în haine făcute din piei de animale. Probabil că aceasta s-a făcut pentru protejarea oamenilor faţă de natura devenită ostilă sau pentru a încuraja pudoarea, ca singura piedică în calea senzualităţii. În niciun caz, animalele omorâte cu această ocazie nu au fost o jertfă pentru ispăşirea păcatului săvârşit de Adam şi Eva. Cei dintâi oameni au fost izgoniţi apoi din grădina Edenului (Edenul în traducere înseamnă „plăcere”) şi le-a fost interzis accesul la pomul vieţii. Noi ştim însă că în Apocalipsa ni se vesteşte o vreme nouă în care omul va intra iarăşi în grădina lui Dumnezeu şi va mânca din „pomul vieţii” 1. Mântuirea realizată prin Hristos poate repara astăzi consecinţele tragice ale păcatului săvârşit de cei dintâi oameni.

9. NATURA PĂCATULUI

Biblia defineşte păcatul ca orice încălcare a voii exprese a lui Dumnezeu şi orice refuz de a te conforma naturii şi sfinţeniei divine. Păcatul este o lipsă de dragoste şi de supunere faţă de Dumnezeu.

Păcatul poate fi săvârşit la nivelul faptelor, vorbelor şi gândurilor noastre sau poate fi o stare lăuntrică sau o atitudine de sfidare la adresa lui Dumnezeu. Biblia ne spune că toţi oamenii sunt păcătoşi. Ei sunt păcătoşi prin natură şi rămân păcătoşi chiar şi atunci când nu săvârşesc niciun păcat. Noi suntem „copii ai mâniei”[299] [300]prin firea noastră. Scriptura nu a intenţionat nicăieri să ne dea o definiţie atotcuprinzătoare a păcatului. Ca şi în alte subiecte, Biblia este mai mult o carte practică, decât una de definiţii filosofice abstracte. Apostolul Ioan numeşte păcatul „fărădelege, ceea ce înseamnă fără nicio îndoială o atitudine de sfidare a standardelor divine aşezate în poruncile lui Dumnezeu. El mai pomeneşte păcatul şi ca

---

299(D Apoc. 22:2.

300 1 Ioan 3:4.

„nelegiuire”,[301] o atitudine a inimii care refuză să se încadreze în nivelul moral dorit de Dumnezeu pentru oameni. Pavel ne spune că orice înfăptuire care nu vine din lumina credinţei este păcat? Dumnezeu vrea ca omul să trăiască în lumina Feţei Sale şi într-o continuă comuniune cu El în dragoste şi sfinţenie. Apostolul Iacov ne atrage atenţia că nu există numai „păcate de comitere”, ci şi „de omitere”, căci: „Oricine ştie să facă bine şi nu face, săvârșește un păcat”.[302]

Întreaga Biblie este de părere că păcatul este mai mult o caracteristică a naturii umane, decât o înfăptuire accidentală. Profetul Ieremia constată că: „Inima omului este nespus de înşelătoare şi deznădăjduit de rea; cine poate s-o cunoască?” 1 Plin de pesimism, Bildad întreabă în cartea lui Iov: „Cum ar putea omul să fie fără vină înaintea lui Dumnezeu? Cum ar putea cel născut din femeie să fie curat?”[303] Când Isaia primeşte vedenia în Templu, exclamă: „Vai de mine! Sunt pierdut, căci sunt un om cu buze necurate, locuiesc în mijlocul unui popor tot cu buze necurate, şi am văzut cu ochii mei pe împăratul, Domnul Oştirilor!”[304] La fel a reacţionat şi Petru când s-a văzut pe sine în lumina prezenţei sfinte a Domnului Iisus: „Doamne, pleacă de la mine, căci sunt un om păcătos.”[305] David exclamă împreună cu noi toţi:

„*Dar Tu ceri ca adevărul să fie în adâncul inimii*; *fă dar să pătrundă înţelepciunea înăuntrul meu*! *Curăţeşte-mă cu isop, şi voi fi curat*; *spală-mă, şi voi fi mai alb decât zăpada. Fă-mă să aud veselie* şi *bucurie, şi oasele pe care le-ai zdrobit Tu, se vor bucura*.

Întoarce-Ţiprivirea de la păcatele mele, şterge toate nelegiuirile mele!

Zideşte în mine o inimă curată, Dumnezeule, pune în mine un duh nou şi statornic!

---

301 1 Ioan 5:17.
302(6> Iacov 4:17.
303 Ier. 17:9.
304 Isaia 6:5.
305 Luca 5:8.

Nu mă lepăda de la Faţa Ta, şi nu lua de la mine Duhul Tău cel Sfânt.

Dă-mi iarăşi bucuria mântuirii Tale, şi sprijineşte-mă cu un duh de bunăvoinţă!”[306]

Autorul epistolei către Evrei ne avertizează împotriva unei „inimi rele şi necredincioase”[307], iar Domnul Iisus ne spune că: „Ce iese din gură, vine din inimă, şi aceea spurcă pe om. Căci din inimă ies gândurile rele, uciderile, preacurviile, curviile, furtişagurile, mărturiile mincinoase, hulele. Iată lucrurile care spurcă pe om...”[308] Păcatul este aşadar, nu un act izolat, ci fondul adânc din însăşi fiinţa umană, caracterul ei fundamental. Acest caracter păcătos îi plasează sub osândă pe toţi oamenii care nu se refugiază prin credinţă în Hristos. Oricine nu vrea să primească harul iertării mântuitoare oferit de Dumnezeu prin Hristos se păstrează într-o poziţie care-i va atrage pedeapsa în ziua dreptei judecăţi care va veni asupra lumii. Acesta este sensul în care Menno Simon declara că „singurul păcat care-i poate atrage cuiva osânda, este astăzi, necredinţa”.

Omul are nevoie de o schimbare lăuntrică pe care o poate produce numai naşterea din nou şi aceasta este exact lucrarea pe care intenţionează să o facă Dumnezeu. Iată ce vestea Ieremia: „Voi pune Legea Mea înăuntrul lor, o voi scrie în inima lor; şi Eu voi fi Dumnezeul lor, iar ei vor fi poporul Meu.”[309] Aceasta este ceea ce-i vestea şi Domnul Iisus lui Nicodim când îi spunea că: „dacă nu se naşte cineva din apă şi din Duh, nu poate să intre în împărăţia lui Dum«3 nezeu.

Teologii au tendinţa de a defini păcatul ca o încălcare a legii, nu ca o dovadă a lipsei de dragoste şi de ataşament faţă de Dumnezeu. Augustin, de exemplu, a spus că: „păcat este orice gând, cuvânt sau faptă îndreptată împotriva legii lui Dumnezeu.”[310] Prezbiterienii definesc păcatul ca „orice

---

306 Psalm. 51:6-12.
307 Evrei 3:12.
308 Mat. 15:18-20.
309 Complete Works, I, p.159.
310 A Catholic Dictionary, p.490.

lipsă de conformare şi orice împotrivire faţă de legea divină”.[311] în mod asemănător, teologia Luterană numeşte păcatul drept „o îndepărtare de legea divină.”[312] Trebuie să ne amintim însă că, atunci când a fost întrebat care este cea mai mare poruncă din Lege, Domnul Iisus a răspuns: „Să iubeşti pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, şi cu tot cugetul tău”. Aceasta este cea dintâi şi cea mai mare poruncă. Iar a doua, asemenea ei, este: „Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi. În aceste două porunci se cuprinde toată Legea şi prorocii.”[313] Dacă toată legea lui Dumnezeu se poate rezuma la dragostea de Dumnezeu şi de aproapele, atunci nu este normal ca şi păcatul să fie definit în sensul unei lipse de dragoste, decât în detaliile unor încălcări ale unui anumit cod de legi? Noi credem că da. Păcatul devine atunci o lipsă a dragostei faţă de Dumnezeu şi faţă de semeni, care ne face să acţionăm într-un mod care nu mai este pe placul Domnului.

Dacă un Israelit l-ar fi iubit pe Dumnezeu cu toată inima lui, atunci el nu s-ar mai fi simţit tentat să se mai închine altor dumnezei, să le facă chipuri cioplite, să ajungă să ia Numele Domnului în deşert şi să pângărească ziua Sabatului. Şi dacă cineva îşi iubea aproapele ca pe sine însuşi, el ar fi ştiut cum să-l cinstească, nu s-ar fi gândit să-l ucidă sau să-i fure ceva, să mărturisească fals împotriva lui sau să-i poftească lucrurile.1 Acesta este şi comentariul pe care-l face Pavel când scrie: „Să nu datoraţi nimănui nimic, decât să vă iubiţi unii pe alţii; căci cine iubeşte pe alţii a împlinit Legea. De fapt: „Să nu preacurveşti, să nu furi, să nu faci o mărturisire mincinoasă, să nu pofteşti”, şi orice altă poruncă mai poate fi, se cuprind în porunca aceasta: „Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi”. Dragostea nu face rău aproapelui;

---

311 A. A. Hodge. Outlines ofTheology (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1949), p. 316.
312 The Lutheran Cydopedia, p. 447.
313 Mat. 22:37-40.

dragostea deci este împlinirea Legii.”[314] Iar în epistola către Galateni, apostolul adaugă: „Fraţilor, voi aţi fost chemaţi la slobozenie. Numai nu faceţi din slobozenie o pricină ca să trăiţi pentru firea pământească, ci slujiţi-vă unii altora în dragoste. Căci toată Legea se cuprinde într-o poruncă: „Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi.”[315] Apostolul Iacov scrie şi el: „Dacă împliniţi Legea împărătească, potrivit Scripturii: „Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi”, bine faceţi. Dar dacă aveţi în vedere faţa omului, faceţi un păcat, şi sunteţi osândiţi de Lege ca nişte călcători de lege.”[316]

10. ADAM ŞI DEPRAVAREA UMANĂ

Ca urmare a căderii în păcat, omul a devenit muritor din punct de vedere fizic, mort din punct de vedere spiritual şi în pericolul de a rămâne în moartea veşnică (despărţit pe vecie de Dumnezeu). Toţi urmaşii lui Adam se nasc cu morbul păcatului în fiinţa lor, într-un trup destinat morţii, şi dacă rămân fără Hristos, sunt sub ameninţarea pedepsei divine. Cu toate acestea, „căderea”, ca eveniment epocal, nu este menţionată în mod expres în Vechiul Testament. Păcatul lui Adam şi consecinţele lui nefaste, nu sunt analizate în profunzimea lor decât după ce Hristos a venit şi a desăvârşit lucrarea de mântuire. Adam, ca personaj reprezentativ al rasei umane, este menţionat expres în capitolul 3 din Luca[317] şi aluziv în Matei[318], Iuda 14, şi 1 Timotei[319]. Eva este menţionată pe nume numai în 2 Corinteni.[320] Pasajele în care Adam este privit în toată complexitatea rolului său în istoria neamului omenesc sunt în 1 Corinteni1 şi mai ales în Romani. [321]Capitolul 5 din epistola lui Pavel către Romani este unul dintre cele mai

---

314(D Exod. 20:2-17; Deut. 5:6-21.
315 Gal. 5:13, 14.
316 Iacov 2:8, 9.
317 Luca 3:38.
318 Mat. 19:4-6.
319 1 Tim. 2:13, 14.
320 Text of Footnote
321d) 1 Cor,15:22, 45.

bogate texte din Scriptură. Teologii din toate timpurile au trebuit să se confrunte cu conţinutul lui controversat. Dar despre ce este vorba?

Mai întâi, Pavel ne spune că Adam, ca persoană istorică, a fost elementul prin care a pătruns păcatul în lume, şi prin aceasta şi în rasa umană. Pavel numeşte căderea: „greşeala lui Adam”, „călcarea de lege a lui Adam”, „păcatul unui singur om”, „neascultarea unui singur om”, etc. Este clar că Pavel crede în caracterul istoric al celor descrise în cartea Genezei.

În al doilea rând, Pavel consideră că moartea, în toate sensurile ei: fizică, spirituală şi veşnică, este o răsplătire a păcatului. Aceasta nu în sensul că Adam a păcătuit şi acum o întreagă rasă de oameni nevinovaţi trebuie să plătească pentru greşeala lui, ci în sensul că prin ceea ce a făcut Adam, în natura tuturor oamenilor a pătruns microbul păcatului, care-i determină pe toţi oamenii fără excepţie să calce pe urmele lui Adam şi să păcătuiască. Este adevărat că fapta lui Adam a adus moartea asupra omenirii ca rasă, dar fiecare om în parte confirmă meritarea pedepsei prin faptul că păcătuieşte el însuşi. Adam nu ne-a dat numai un exemplu rău de urmat, ci a provocat decăderea întregii rase umane. Pavel subliniază solidaritatea omenirii în păcat, pedeapsă şi moarte. Apostolul subliniază faptul că şi atunci când încă nu era dată Legea, de la Adam şi până la Moise, oamenii au păcătuit din plin, probabil împotriva avertizărilor conştiinţei lor, şi moartea a domnit peste toţi ca o pedeapsă meritată dată chiar şi acelora care încă nu primiseră revelaţia legii lui Dumnezeu. Termenul „păcat” la singular şi termenul „moarte” se aplică aşadar naturii dobândite de omenire în urma căderii lui Adam şi consecinţei neascultării, adică, îndepărtării de prezenţa lui Dumnezeu.

Ce înseamnă toate acestea? Acestea înseamnă că vinovăţia păcatului lui Adam a fost „imputată” imediat şi instantaneu tuturor urmaşilor lui. Aceasta este o învăţătură confirmată de contextul general al Scripturii.

Fiecare om este pedepsit pentru propriul lui păcat[322], dar putem spune la fel de bine că fiecare om păcătuieşte pentru că a moştenit de la Adam o natură a păcatului care este înscrisă în toate celulele cărnii lui. Această interpretare este numită de teologie: „imputarea imediată”.

În mod normal, pentru ca păcatul să fie considerat ca atare, trebuie să existe mai întâi o revelaţie clară a voii lui Dumnezeu. Iată de ce Pavel scrie că: „păcatul nu este ţinut în seamă câtă vreme nu este o lege”. Totuşi, Pavel adaugă că „Legea a venit pentru ca să se înmulţească greşeala”[323]. Între cei care au greşit înainte de darea Legii şi cei ce au păcătuit după darea ei nu poate fi decât o deosebire de nuanţă, nu de vinovăţie. Accentul principal al întregii discuţii nu este însă pus pe comparaţia dintre oamenii dinainte de Moise şi de cei de după el, ci pe contrastul dintre distrugerea pe care a adus-o Adam în rasa umană şi neprihănirea oferită tuturor prin lucrarea mântuitoare a lui Hristos. Prin Adam am primit toţi moartea, prin Hristos, Dumnezeu ne oferă tuturor viaţa.

f

Contrastul acesta dintre Adam şi Hristos din capitolul 5 al epistolei către Romani este foarte clar şi categoric. Adam s-a făcut vinovat de neascultare faţă de voia lui Dumnezeu şi toate urmările nefaste pe care le experimentăm noi astăzi sunt datorate „neascultării”. Hristos, la rândul Său, ne-a dăruit binecuvântările prin „ascultarea” Lui de Tatăl. Toate binecuvântările mântuirii noastre sunt datorate „ascultării unui singur om”. Această ascultare a lui Hristos s-a manifestat în toată viaţa Lui terestră şi a fost încununată la Calvar: „Hristos s-a făcut ascultător până la moarte şi încă o moarte de cruce”. Nota generală a întregului pasaj din Romani 5 nu este una de disperare şi tristeţe din cauza păcatului săvârşit de Adam, ci una de triumf şi bucurie datorate lucrării izbăvitoare, „darului fără plată”, „hotărârii de iertare pentru toţi

322 Deut, 24:26; 2 Regi 14:6; Ier. 31:30; Ezec. 18:4, 19, 20, etc.
323 Rom. 5:20.

oamenii” şi noului climat instaurat de harul care „stăpâneşte, dând neprihănirea, şi viaţa veşnică, prin Iisus Hristos, Domnul nostru”.

„Dacă deci, prin greşeala unuia singur, moartea a domnit prin el singur, cu mult mai mult cei ce primesc, în toată plinătatea, harul şi darul neprihănirii, vor domni în viaţă prin acel unul singur, care este Iisus Hristos”.

Într-un sens, teologul nu are nicio obligaţie să caute să-l justifice pe Dumnezeu în faţa raţiunii umane. Dumnezeu este Atoateştiutor şi cu desăvârşire Bun chiar şi în situaţiile în care noi nu înţelegem felul Lui de a se purta cu omenirea. Gândurile Lui nu sunt gândurile noastre şi căile Lui nu sunt căile noastre. N-ar fi necesar deci să căutăm răspuns la întrebarea: De ce a îngăduit Dumnezeu căderea? Totuşi, de dragul discuţiei şi pentru un oarecare profit spiritual s-ar cădea să enumerăm câteva motivaţii posibile: (1) pentru ca universul, „cosmosul” necunoscut, dar populat de fiinţe create de Dumnezeu, să cunoască adâncurile dragostei divine şi superioritatea ei faţă de pretenţiile orgolioase şi rebele ale Diavolului; (2) pentru ca omul să intre prin răscumpărare într-o relaţie mai specială cu dumnezeirea; (3) pentru ca să fie născută „Biserica”; (4) pentru ca să fie zdrobit capul şarpelui, Satin; şi (5) pentru ca ascultarea din dragoste să înlocuiască ascultarea din obligaţie sau din frică.

Mai este o problemă: Ce facem cu expresiile atotcuprinzătoare din acest text? Este oare adevărat că lucrarea Domnului Iisus va fi extinsă pentru „toţi oamenii”, tot aşa cum căderea a fost imputată tuturor a?

Diferenţa în care s-au dat răspunsurile la această întrebare au creat: (1) învăţătura Universaliştilor, care pretind că, într-un fel sau altul, mai devreme sau mai târziu, toţi oamenii vor fi mântuiţi; (2) Calvinismul, care limitează valabilitatea mântuirii numai la numărul „aleşilor”, adică al acelora aleşi în Hristos mai înainte de întemeierea lumii; şi (3) Arminianismul, care limitează această justificare oferită de Dumnezeu în Hristos doar la numărul celor ce vor crede. Ei spun că oferta este făcută

într-adevăr tuturor, fiind suficientă pentru toţi, dar nu se aplică decât celor ce acceptă să creadă. Care dintre aceste trei păreri se armonizează mai bine cu restul Scripturii? Aşa cum am mai spus, părerea autorului acestor rânduri este că răspunsul cel bun este o combinaţie între punctul 2 şi 3 al celor de mai sus. Stăruinţa în necredinţă nu poate şi nu trebuie să fie încurajată. Şansa mântuirii este pentru cei ce cred şi acceptă, acum şi aici, darul mântuirii. Biblia ne spune că nu toţi oamenii vor crede şi că între cei credincioşi şi cei necredincioşi va fi în final o imensă diferenţă de destin şi destinaţie. Cei răi „vor merge în pedeapsa vestică, iar cei neprihăniţi vor merge în viaţa veşnică”.[324] învăţătura universalistă care pretinde că toţi oamenii vor fi în final recuperaţi de Dumnezeu şi mântuiţi este absolut nebiblică.

11. NATURA DEPRAVĂRII UMANE

Ce înţelegem noi când spunem că omul a intrat într-o stare de „totală depravare”? Răspunsul trebuie aşezat într-un context mai larg. Să încercăm mai întâi să recapitulăm ceea ce s-a spus până acum despre relaţia cu păcatul: (1) Dumnezeu nu poate păcătui, dar acest lucru nu se mai poate spune astăzi şi despre om; (2) Adam şi Hristos, ca şi creaţia cea nouă a mântuirii „pot să nu păcătuiască”; (3) Adam, împreună cu tot lanţul său de urmaşi, incluzându-i şi pe creştini, „pot să păcătuiască”; (4) omul firesc, în care Duhul lui Dumnezeu n-a lucrat încă mântuirea, „nu poate să nu păcătuiască”; el va păcătui neapărat din cauza naturii lui păcătoase.

Omul firesc este total depravat în următoarele sensuri: (1) el este neputincios să scoată păcatul din inima lui; (2) el este incapabil să acţioneze din dragoste pentru Dumnezeu, fiind egoist din fire; (3) el este incapabil să-L primească pe Hristos, fără convingerea lucrată de Duhul[325]; (4) el are toate sectoarele personalităţii intrate într-o stare de totală confuzie. Depravarea totală nu

---

324 Hat. 25:46.
325 Ioan 6:44, 65.

înseamnă însă că omul a devenit o creatură satanică, ajunsă dincolo de o anumită limită a răutăţii peste care nimeni nu mai poate fi mântuit.

Menno Simons îl descrie astfel pe omul păcătos:

„Un om firesc (carnal) nu poate înţelege lucrurile duhovniceşti, pentru că el este prin influenţă un copil al Diavolului, purtându-se ca un împotrivitor faţă de lucrurile duhovniceşti Prin natura sa, omul firesc este străin de Dumnezeu; înstrăinat de lucrurile dumnezeieşti, fără niciun fel de legătură cu Dumnezeu, ti mai degrabă pornit cu duşmănie împotriva lui Dumnezeu; el se manifestă cu răutate, cruzime, ură, nerăbdare, nestăpânire, nebunie, şi ajunge în final la nefericire. Aceasta este natura şi soarta tuturor celor care se nasc în omenire din străvechiul Adam şi sunt descrişi în limbajul Scripturii printr-un singur cuvânt: fără evlavie, adică fără sentimentul trăirii în prezenţa divină, înstrăinaţi şi stingheri în viaţă şi în lume/22

Mesajul central al Bibliei nu este însă depravarea umană şi nici stăruinţa omului în păcat, ci glorioasa posibilitate a restaurării lui prin lucrarea izbăvitoare a lui Hristos. Iată ce scrie acelaşi autor despre lucrarea de regenerare făcută de Duhul Sfânt:

„Naşterea din nou nu stă nici în apă şi nici în cuvinte. Ea se realizează prin intermediul nevăzutei puteri a lui Dumnezeu în inima celui ce aude Cuvântul propovăduit şi-l crede, primindu-l în inimă. Acest Cuvânt pătrunde, desparte, convinge şi renaşte lăuntrul nostru de la necredinţă la credinţă, de la păcat la neprihănire, de la rău la bine, de la senzualitate la spiritualitate, de la ceea ce este pământesc la ceea ce este ceresc, şi de la natura stricată a lui Adam la natura strălucită şi sfântă a lui Iisus Hristos/23

Tema relaţiei dintre cel credincios şi natura cea

Complete Works, I. p. 232.

Idem. II, p.215.

veche va fi reluată mai pe larg în capitolele destinate regenerării şi sfinţirii. Este suficient să spunem aici că, şi după naşterea din nou, creştinul păstrează în sine ceea ce Biblia numeşte „carnea păcătoasă”, adică o anumită înclinaţie spre senzualitate, mândrie, egoism, indiferenţă faţă de lucrurile spirituale, etc., aşa că putem spune toţi împreună cu apostolul Pavel: „Ştiu, în adevăr, că nimic bun nu locuieşte în mine, adică în firea mea pământească”. 1 Cântările şi rugăciunile din toate veacurile stau drept mărturie a faptului că înfruntarea cu această „fire pământească” este o constantă a vieţuirii creştine şi că în această înfruntare trebuie să dovedim multă „veghere” şi „stăruinţă” pentru a ajunge biruitori la sfârşitul umblării noastre cu Domnul.

Menno Simons era de părere că, pentru cel credincios, sunt patru feluri de a înţelege cuvântul „păcat”.[326] Mai întâi avem de a face cu această înclinare a naturii vechi din noi înspre păcat şi înspre stricăciune. Ea se manifestă încă şi în cel credincios, dar nu i se mai socoteşte ca vinovăţie: „Nu mai este nicio condamnare pentru cei în Hristos Iisus”. Dumnezeu L-a făcut pe El pentru noi: înţelepciune, neprihănire, sfinţire şi răscumpărare”.[327]. Dacă nu ar fi fost aşa, niciun creştin n-ar fi putut intra în ceruri. În al doilea rând, avem de a face cu păcatele majore şi evidente ca minciuna, furtul, înjurătura etc, pentru care se cere o pocăinţă sinceră şi adâncă. Cel ce a intrat într-o stare de împietrire şi de răceală stăruind în asemenea păcate, trebuie trezit neapărat şi făcut să înţeleagă grozăvia situaţiei lui. El trebuie îndemnat să vină grabnic la picioarele crucii şi să ceară iertarea şi curăţirea necesară reabilitării lui şi repunerii lui în viaţa de slujire şi mărturie creştină. În al treilea rând, se pot observa erorile accidentale datorate nevegherii: vorba repezită, gândul necugetat, şi altele de felul acesta, care sunt destul de grave pentru a distruge pacea şi bucuria unui copil al lui Dumnezeu, dacă el tinde

326 Rom. 7:18.
327 1 Cor. 1:30.

să se uite la sine şi nu la Mântuitorul său. Aceste „accidente”, deşi nu pot fi trecute cu vederea, sunt imediat spălate de lucrarea de înnoire a Duhului în urma regretului şi cererii de iertare. Sfinţii nu sunt deocamdată desăvârşiţi, dar se află pe calea într-acolo.

Al patrulea gen de păcat amintit de Menno Simons este ceea ce numeşte Biblia „păcatul care nu se iartă”. Acest păcat este prezentat de Biblie ca o stăruinţă încăpăţânată în necredinţă sau în practicarea păcatului. Neputinţa de a fi iertat nu este la Dumnezeu, ci la cel ce, practicând conştient o astfel de împotrivire, ajunge la o stare de împietrire din care nu mai găseşte ieşirea. Jeremy Taylor a descris cum nu se poate mai bine traiectoria unui astfel de om: „Mai întâi el este uimit de greşeala făcută, apoi ea îi devine plăcută, se desfată în ea, stăruieşte în ea, o repetă, o transformă într-un obicei şi o împământeneşte; ajuns în această stare, el nu se mai gândeşte la pocăinţă, devine împotrivitor, obraznic, şi obsedat în hotărârea lui care-l va duce în final la dezastru”. 1

Liste de păcate

Biblia nu ne dă nicăieri o clasificare sistematică a păcatelor. Uneori teologii se fac că uită aceasta şi întocmesc liste sistematice şi clasificări pe categorii specifice, ca de exemplu: păcate de comitere şi păcate de omitere; păcate săvârşite împotriva propriei făpturi, împotriva lui Dumnezeu şi împotriva aproapelui; păcate capitale, etc. în Evanghelia lui Matei, Domnul Iisus dă următoarea listă de păcate: gândurile rele, uciderile, preacurviile, curviile, furtişagurile, mărturiile mincinoase şi hulele.[328] Pasajul paralel din Marcu ne prezintă următoarele păcate: gândurile rele, preacurviile, curviile, uciderile, furtişagurile, lăcomiile, vicleşugurile, înşelăciunile, faptele de ruşine, ochiul rău, hula, trufia, nebunia.[329] Când Pavel le atrage atenţia cititorilor săi că cei nelegiuiţi nu vor moşteni împărăţia cerurilor, el enumeră câteva exemple: „nici curvarii, nici închinătorii la

328 A. H. Strong, Systematic Theology, p.651.
329 Marcu 7:21-23.

idoli, nici preacurvarii, nici malahii, nici sodomiţii, nici hoţii, nici cei lacomi, nici beţivii, nici defăimătorii, nici răpăreţii nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu.[330] El se grăbeşte însă să adauge plin de har: „Şi aşa eraţi unii dintre voi! Dar aţi fost spălaţi, aţi fost sfinţiţi, aţi fost socotiţi neprihăniţi, în Numele Domnului Iisus Hristos, şi prin Duhul Dumnezeului nostru”. În scrisoarea către Galateni, apostolul enumeră faptele firii pământeşti: preacurvia, curvia, necurăţia, desfrânarea, închinarea la idoli, vrăjitoria, vrăjbile, certurile, zavistiile, mâniile, neînţelegerile, dezbinările, certurile de partide, pizmele, uciderile, beţiile, îmbuibările, şi alte lucruri asemănătoare cu acestea.”[331] Şi adaugă: „Vă spun mai dinainte, cum v-am mai spus, că cei ce fac astfel de lucruri, nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu”. Apocalipsa lui Ioan ne avertizează şi ea: „Cât despre fricoşi, necredincioşi, scârboşi, ucigaşi, curvari, vrăjitori, închinătorii la idoli, şi toţi mincinoşii, partea lor este iazul, care arde cu foc şi cu pucioasă, adică moartea a doua”.

Este clar că Biblia prezintă păcatul ca pe un lucru grav, care sfidează dragostea şi sfinţenia divină şi-l desparte pe înfăptuitor de Dumnezeu. Cel păcătos se află sub ameninţarea mâniei lui Dumnezeu şi va sfârşi în focul Gheenei. Suntem convinşi că trezirea spirituală şi întoarcerea la Dumnezeu nu se va produce decât acolo unde oamenii vor lua în serios ceea ce zice Biblia despre grozăvia păcatului. Biserica creştină a falimentat în misiunea ei de a proclama un Hristos „venit să nimicească lucrările Diavolului”. Fără convingerea personală despre pedepsirea păcatului şi fără sentimentul acut al rănirii iubirii divine, oamenii nu vor veni la Iisus şi nu se vor grăbi să facă saltul credinţei, înainte de a aprecia din plin mângâierea pe care o dă Evanghelia, omul are nevoie să înţeleagă care este urâciunea păcatului şi grozăvia pedepsei care îl aşteaptă.

12. VOINŢA LIBERĂ

330 1 Cor. 6:9-11.
331 Gal. 5:19-21.

Una dintre cele mai complicate probleme ale teologiei este liberul arbitru sau libertatea de voinţă pe care o are omul sub providenţa divină. Teologi din cele mai diferite şcoli de teologie au reuşit să se pună toţi de acord într-o definire unică a „voinţei libere”, dar nu s-au putut înţelege asupra felului în care funcţionează ea. Marele teolog şi prelat al Bisericii Congregaţionale, Jonathan Edwards (1703 – 1758), defineşte voinţa liberă astfel: „În cea mai simplă explicare a termenului, cele două cuvinte aşezate împreună înseamnă în vorbirea de fiecare zi că omul are puterea privilegiul şi ocazia să facă exact ceea ce doreşte şi numai ceea ce doreşte...”[332] Teologul metodist Samuelakefield (1799 – 1895) scrie: „Un agent moral liber este unul care este iniţiatorul tuturor acţiunilor sale, fără niciun fel de influenţă sau constrângere din afară”.[333] *The Lutheran Cyclopedia* spune că voinţa liberă se poate aplica numai în ceea ce priveşte domeniul vieţii naturale; în domeniul vieţii spirituale, omul „este neajutorat în gândire sau voinţă şi împotrivitor faţă de planul mântuirii divine”.[334] Martin Luther a scris în anul 1525 o critică deosebit de severă la adresa ideii de voinţă liberă într-o lucrare numită sugestiv: „O voinţă înrobită” (De servo Arbitrio). Mărturisirea de credinţă augustină defineşte voinţa liberă în articolul XVIII unde scrie: „voinţa umană are într-adevăr un anumit grad de libertate în ceea ce priveşte înfăptuirile civice sau cetăţeneşti şi îşi poate exersa această libertate în lucrurile în care raţiunea este competentă să judece, dar ea nu are niciun fel de putere liberă când este vorba să se conformeze neprihănirii lui Dumnezeu, sau standardelor duhovniceşti, dacă nu este ajutată de intervenţia divină a Duhului Sfânt”. 10 altă lucrare din anul 1577, „The Formula of Concord”, spune în articolul II că omul natural nu are nici măcar o singură scânteie de cunoştinţă sau putere în domeniul cunoştinţei

332 Apoc. 21:8.
333 Idem. p. 314.
334 Idem, p.186.

care poate duce la mântuire. Firea pământească este moartă faţă de Dumnezeu, ba chiar mai mult, este ostilă iniţiativelor lui Dumnezeu pentru mântuire.”[335] Dicţionarul Catolic defineşte libertatea voinţei drept „capacitatea de a face alegeri” şi face distincţie între „libertatea absolută”, independentă de orice condiţie exterioară, şi „libertatea limitată”, care trebuie să ţină cont de condiţiile exterioare. Această formă din urmă este „libertatea de a face ce vrei într-o situaţie dată”.[336]

Cum am putea defini deci voinţa liberă? O putem defini drept capacitatea omului de a alege între alternative diferite, fără a fi influenţat de ceva sau de cineva. Voinţa liberă presupune posibilitatea de a gândi alternative diferite şi de a fi în stare să cântăreşti diferenţa dintre mai multe rezultate posibile. Ea mai implică şi posibilitatea de a alege între bine şi rău. Voinţa liberă este în stare gândească de la sine şi să alcătuiască un plan pentru viaţă. Ea se bazează cel puţin în parte pe inteligenţă, dar este inspirată şi de sentimente sau pofte ale trupului. Voinţa liberă nu neagă o anumită doză de restrângere de sine, căci omul poate sacrifica nişte avantaje imediate în favoarea atingerii unor scopuri superioare mai îndepărtate. Prin ceea ce este şi ce poate face, voinţa liberă este una dintre cele mai caracteristice valori umane, una din calităţile care-l despart categoric de lumea animală. Prin voinţa liberă, omul se poate detaşa de realitatea din jur şi poate formula planuri, subordonându-şi instinctele şi poftele trupului în favoarea înfăptuirii unor idealuri morale sau în scopul ajungerii în veşnicie.

În domeniul voinţei libere, Biblia trece dincolo de lumea paradoxului (două lucruri „aparent” contrarii) spre lumea „paradigmei” (două lucruri „evident” contrarii şi de neîmpăcat pentru mintea noastră, dar armonioase în mintea divină). Ea afirmă în acelaşi timp şi că: (1) omul este o fiinţă morală responsabilă pentru alegerile pe care le face, pentru caracterul deciziilor sale şi pentru tot ceea

335 Idem. p. 187.
336 Idem, p.309.

ce determină trăirea lui în păcat; şi că (2) omul este total depravat în natură şi n-ar putea face altceva decât să păcătuiască. Cum putem împăca aceste afirmaţii? Olandezul P.J. Twisck (1565 – 1636) a afirmat într-o lucrare de prin anul 1617 următoarele:

„La început, Dumnezeu i-a creat pe Adam şi Eva „după chipul şi asemănarea Sa" aşezându-i deasupra tuturor celorlalte creaturi de pe pământ şi dându-le minte, virtuţi morale, vorbire, raţiune şi o voinţă liberă. Prin creaţie, omul a avut capacitatea de a-L cunoaşte, iubi, asculta şi sluji pe Dumnezeu, dar a avut şi libertatea de a face contrariul, cum s-a şi întâmplat de fapt în primul act de alegere al omului, adică de a I se împotrivi lui Dumnezeu şi de a călca în picioare voia Lui sfântă. Ispitiţi de Diavol, care le-a apărut în grădina Edenului prin şarpe, Eva şi Adam au mâncat din pomul oprit, neţinând în seamă opreliştea divină. Păcatul lor n-a fost „predestinat" de Dumnezeu, ci a fost rezultatul propriei lor alegeri. Oamenii au preferat să aleagă ceea ce era contrar voinţei şi naturii lui Dumnezeu şi au ieşit din subordonarea faţă de Creator printr-un act liber de voinţă.

Chiar şi în urma căderii şi a pedepsirii lor de către Dumnezeu, primii oameni nu au fost alungaţi total din har, căci Creatorul a hotărât să le lase în posesie capacitatea de a gândi, de a vorbi, de a cunoaşte, şi toate celelalte capacităţi care-l ridică şi astăzi pe om deasupra tuturor animalelor pământului Dumnezeu nu le-a luat nici măcar voinţa liberă, pe care tocmai o folosiseră atât de jalnic, ci a preferat să le-o lase, deşi a trebuit pentru aceasta să aşeze un înger cu o sabie înfocată la intrarea în grădină pentru a-l împiedica pe om să mănânce din pomul vieţii şi să-şi permanentizeze existenţa tragică. Dumnezeu a ştiut că Adam ar fi putut voi să mănânce şi din pomul vieţii, aşa că, lăsându-le voinţa, El a preferat să le răpească „posibilitatea" unei asemenea întreprinderi

Această voinţă liberă a lui Adam a fost apoi transmisă tuturor urmaşilor săi tare s-au desprins din el tot aşa cum ramurile se despart de trunchi. Prin urmare, toţi oamenii

*pot astăzi să-şi exercite voinţa, care-i ridică deasupra pietrelor neînsufleţite şi deasupra anima*lelor *neînţelepte, şi tot aşa cum ştiu să o folosească pentru a-l cere lui Dumnezeu sănătate când sunt în boală sau mâncare când sunt flămânzi, ei pot folosi astăzi voinţa pentru a deschide poarta inimii ca să primească harul mântuitor dat de Dumnezeu prin Evanghelie pentru vindecarea sufletului. Omul poate face şi invers, el poate să continue să i se împotrivească cu bună ştiinţă lui Dumnezeu şi să refuze iniţiativele Duhului Sfânt. Este evident că, după cum le-a dat oamenilor ochi ca să vadă şi urechi ca să audă, Creatorul le-a dat tuturor şi o voinţă liberă prin care se pot întoarce acum din nou la Dumnezeu.*

Asta nu înseamnă că omul se poate mântui prin sine însuşi. Lăsat singur, fără iniţiativele de mântuire ale Duhului Sfânt, omul este absolut incapabil să se desprindă de păcat şi să pornească coerent spre ceea ce este bine. Dumnezeu este Acela care-i atrage pe oameni la Sine. Tot ceea ce au de făcut oamenii astăzi este să accepte harul mântuitor. Aşa că cei credincioşi pot pune toată mântuirea, cu începutul, continuarea şi finalul ei, nu în mâinile sau posibilităţile lor, ci în proviziile minunatului har dăruit oamenilor de Dumnezeu în Iisus Hristos". 1

Din cele spuse mai sus, reiese că o teologie cu adevărat biblică va afirma întotdeauna că: (1) omul de după cădere este într-o stare de depravare totală şi a ajuns un rob al păcatului; (2) că cel păcătos poate alege să facă un anunit bine sau să se ferească de un anumit rău, dar nu se poate dezice de păcat în vieţuirea lui; aşa că, fără intervenţia Duhului Sfânt, el nu se poate întoarce la Hristos. Mântuirea este în întregime o lucrarea a harului; (3) că omul nu este numai o creatură determinată total de ereditate şi de mediu înconjurător, ci este şi o personalitate responsabilă pentru ceea ce face; cu posibilitatea de a-şi hotărî propriul destin prin acceptarea sau respingerea harului lui Dumnezeu pe care încearcă să i-l ofere Duhul Sfânt.

Peste tot în Biblie, Dumnezeu îi îndeamnă pe oameni

să-şi recunoască păcatul şi să-l părăsească. Mai înainte ca Abel să fie omorât de Cain, Dumnezeu l-a avertizat pe Cain spunându-i: „păcatul pândeşte la uşă, dar tu să-l stăpâneşti.”[337] Apostolul Pavel îi îndeamnă pe cei credincioşi să se considere morţi faţă de păcat şi vii pentru Dumnezeu în Iisus Hristos”.[338] într-o altă epistolă, el scrie: „De-aceea, omorâţi mădularele voastre care sunt pe pământ: curvia, necurăţia, patima, pofta rea, şi lăcomia, care este o închinare la idoli”.[339] Există o sumedenie de alte locuri în care Biblia le porunceşte oamenilor să lepede păcatul şi să stăruiască în neprihănire.

Scriptura scoate în evidenţă că omul are capacitatea şi responsabilitatea alegerii. Într-unul din cuvintele sale de rămas bun. Moise proclamă:

„Iau azi cerul şi pământul martori împotriva voastră că ţi-am pus înainte viaţa şi moartea, binecuvântarea şi blestemul. Alege viaţa, ca să trăieşti, tu şi sămânţa ta, iubind pe Domnul Dumnezeul tău, ascultând de glasul Lui, şi lipindu-te de El: căci de aceasta atârnă viaţa ta şi lungimea zilelor tale, şi numai aşa vei putea locui în ţara pe care a jurat Domnul că o va da părinţilor tăi, lui Avraam, Isaac şi Iacov.

Şi Iosua spune ceva asemănător înainte de moarte, încheind cu declaraţia solemnă: Alegeţi astăzi cui vreţi să slujiţi! Cât despre mine, eu şi casa mea vom sluji Domnului”.[340] Profetul Ezechiel strigă înaintea Israelului: „Pe viaţa Mea, zice Domnul Dumnezeu, că nu doresc moartea păcătosului, ci să se întoarcă de la calea lui şi să trăiască, întoarceţi-vă, întoarceţi-vă de la calea voastră cea rea! Pentru ce vreţi să muriţi voi, casă a lui Israel?”[341] Prin profetul Ieremia, Domnul face următoarea promisiune: „Deodată zic despre un neam, despre o împărăţie, că-l voi smulge, că-l voi surpa şi că-l voi nimici; dar dacă neamul

---

337 Martirs Minor, p. 379.
338 Rom. 6:11.
339 Col. 3:5.
340d) Deut. 30:19, 20.
341 Ezec. 33:11.

acela, despre care am vorbit astfel, se întoarce de la răutatea lui, atunci şi Mie îmi pare rău de răul pe care îmi pusesem în gând să i-l fac”.[342] Domnul Iisus însuşi spune: „Veniţi la Mine, toţi cei trudiţi şi împovăraţi, şi Eu vă voi da odihnă. Luaţi jugul Meu asupra voastră, şi învăţaţi de la Mine, căci Eu sunt blând şi smerit cu inima; şi veţi găsi odihnă pentru sufletele voastre”.[343] Unul dintre ultimele îndemnuri ale Bibliei spune: „Şi Duhul şi Mireasa zic: Vino!” Şi cine aude, să zică: „Vino!” Şi celui ce îi este sete, să vină; cine vrea, să ia apa vieţii fără plată”.[344]

Scriptura este la fel de clară şi atunci când declară că oamenii sunt răspunzători de hotărârile pe care le iau şi vor fi judecaţi pentru viaţa pe care au trăit-o. Domnul Iisus spune: „Căci Fiul omului are să vină în slava Tatălui Său, cu Îngerii Săi; şi atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui”.1 Pavel scrie şi el că Dumnezeu: „va răsplăti fiecăruia după faptele lui”.[345] Celor din Corint le scrie: „Căci toţi trebuie să ne înfăţişăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, pentru ca fiecare să-şi primească răsplata după binele sau răul, pe care-l va fi făcut când trăia în trup”.[346] Iar Ioan, când descrie judecata de la urmă scrie: „Marea a dat înapoi pe morţii care erau în ea; Moartea şi Locuinţa morţilor au dat înapoi pe morţii care erau în ele. Fiecare a fost judecat după faptele lui”.[347] Un pasaj din cea dintâi carte a lui Samuel ne ilustrează deosebit de clar care este relaţia dintre preştiinţa lui Dumnezeu şi libertatea noastră de a face ce vrem. David îl întreabă pe Dumnezeu dacă oamenii din Cheila îl vor da sau nu în mâinile lui Saul şi Dumnezeu îi răspunde că îl vor da. Atunci David nu se refugiază în cetatea aceea, ci pleacă în altă parte, scăpându-şi viaţa.[348] Dacă David s-ar fi încăpăţânat să

342 Ier. 18:7, 8.
343 Mat. 11: 28, 29.
344 Apoc. 22:17.
345 Mat. 16:27.
346 2 Cor. 5:10.
347 Apoc. 20:13.
348 1 Sam. 23:8-14.

rămână în acea cetate, el ar fi fost prins de Saul.

Cuvântul lui Dumnezeu ne spune că oamenii nu sunt pierduţi din cauza depravării, pe care nu ei au produs-o, ci au moştenit-o doar de la părinţii lor; ei sunt vinovaţi pentru că preferă să trăiască în păcat şi resping iniţiativele harului lui Dumnezeu care-i cheamă înapoi la Sine. Ori de câte ori oamenii păcătuiesc, ei o fac în virtutea naturii lor păcătoase, dar aceasta nu-i scuteşte de vină. Când ei răspund chemării, sunt mântuiţi de păcat, şi aceasta nu este o rezolvare în care au vreun merit, ci este în întregime lucrarea harului şi bunătăţii divine. Domnul Iisus declară că nimeni nu poate veni la El, „decât dacă-l atrage Tatăl” sau, altfel spus, „dacă nu i-a fost dat de Tatăl”.[349] în cazul refuzului, vinovăţia oamenilor rămâne, ca în cazul Fariseilor şi Cărturarilor care „au zădărnicit planul lui Dumnezeu pentru ei, neprimind botezul lui Ioan”.[350] Toată problema stă în faptul că această făptură neînsemnată care este omul, prin voinţa ei liberă, se poate împotrivi voinţei infinitului Dumnezeu care-i doreşte mântuirea. Dumnezeu, în omniştiinţa şi atotputernicia Lui suverană a ales să se limiteze pe Sine în relaţiile cu omul. Voinţa liberă poate fi: sau suprema binecuvântare sau supremul blestem al omenirii.

13. PREZERVAREA DIVINĂ

Biblia ne spune că toate lucrurile, vizibile şi invizibile, au fost create de Dumnezeu prin Iisus Hristos.1 Ea mai adaugă şi că începând de la actul creaţiei şi până acum, toate lucrurile au continuat să fie în supravegherea atentă a atotputernicului Dumnezeu. Într-una dintre rugăciunile din cartea lui Neemia citim: „Tu, Doamne, numai Tu ai făcut cerurile, cerurile cerurilor, şi toată oştirea lor, şi pământul cu tot ce este pe el, mările cu tot ce cuprind ele. Tu dai viaţă tuturor acestor lucruri, şi oştirea cerurilor se închină înaintea Ta”. Când îl prezintă pe Hristos, Pavel scrie:, 31 este mai înainte de toate

349 Ioan 6:44, 65.
350 Luca 7:30.

lucrurile, şi toate se ţin prin El”.[351] Pavel scrie şi că Dumnezeu dă viaţă tuturor lucrurilor, 4 ceea ce le spusese de fapt şi atenienilor care-l ascultau în Areopag: „… măcar că nu este departe de fiecare din noi. Căci în El avem viaţa, mişcarea şi fiinţa”.[352] Epistola către Evrei ni-L descrie pe Hristos ca „ţinând universul întreg prin puterea Sa” sau mai precis: „care ţine toate lucrurile prin Cuvântul puterii Lui”.[353]

În acest timp de nelinişte cauzat de ameninţarea exploziilor nucleare, când profeţi întunecaţi ai distrugerii totale ne avertizează de posibilitatea ca oameni răi să arunce planeta în aer, mesajul despre grija providenţială arătată de Dumnezeu creaţiei poate să aducă în inimile copiilor lui Dumnezeu pacea şi asigurarea. Dumnezeu nu este o divinitate distrată care „se va uita în altă parte” când demoni întunecaţi sau oameni nepricepuţi şi răuvoitori vor fi gata să dea foc lumii. Lumea aceasta este destinată să supravieţuiască până în ceasul în care Fiul Omului va coborî din nou pe planetă „într-o flacără de foc, ca să pedepsească pe cei ce nu cunosc pe Dumnezeu şi pe cei ce nu ascultă de Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos… când va veni, în ziua aceea, ca să fie proslăvit în sfinţii Săi, şi privit cu uimire în toţi cei ce vor fi crezut…”[354] Revenirea lui Hristos, eveniment imposibil de prevăzut de oamenii de ştiinţă, va declanşa lucrarea de reînnoire a lumii prin foc. Aceasta nu va fi cea dintâia oară când Dumnezeu se vede silit să pedepsească şi să refacă întreaga planetă; aduceţi-vă aminte de potop! Petru ne spune că: „Ziua Domnul va veni însă ca un hoţ. În ziua aceea, cerurile vor trece cu trosnet, trupurile cereşti se vor topi de mare căldură, şi pământul, cu tot ce este pe el, va arde… Cerurile aprinse vor pieri, şi trupurile cereşti se vor topi de căldura focului. Dar noi, după făgăduinţa Lui, aşteptăm ceruri noi şi un pământ nou, în care va locui

351 Ioan 1:3, cf. Col. 1:16.
352 Fapte 17:28.
353 Evrei 1:3.
354 1 Tesal. 1:7-10.

neprihănirea”.1

Fiind sigur că Dumnezeu nu va lăsa planeta pe mâna oamenilor şi ştiind că Domnul are puterea să-şi ducă până la capăt planurile pe care le are cu creaţia, copilul lui Dumnezeu poate cânta împreună cu psalmistul:

„Dumnezeu este adăpostul şi sprijinul nostru, un ajutor, care nu lipseşte niciodată în nevoi De aceea nu ne temem, chiar dacă s-ar zgudui pământul, şi s-ar clătina munţii în inima mărilor.

Chiar dacă ar urla şi ar spumega valurile mării, şi s-ar ridica până acolo de să se cutremure munţii”.

„Opriţi-vă, şi să ştiţi că Eu sunt Dumnezeu:

Eu stăpânesc peste neamuri.

Eu stăpânesc pe pământ.

Domnul oştirilor este cu noi

Dumnezeul lui Iacov este un turn de scăpare pentru noi”.

14. PROVIDENŢA DIVINĂ

Tot Cuvântul lui Dumnezeu este unit în mărturia că mâna lui Dumnezeu este prezentă în tot ceea ce se întâmplă, în aşa fel încât toate împreună sunt făcute să lucreze spre împlinirea planurilor Lui în istorie. Acest adevăr nu neagă alte cauze secundare în producerea întâmplărilor şi nici nu anulează responsabilitatea cuiva înaintea lui Dumnezeu. Unul dintre psalmişti spune:

„Domnul face tot ce vrea în ceruri şi pe pământ, în mări şi în toate adâncurile.

El ridică norii de la marginile pământului, dă naştere la fulgere şi ploaie, şi scoate vântul din cămările lui

El a lovit pe întâii născuţi ai Egiptului de la oamenipână la dobitoace”.[355][356]

În interpretarea dată visului lui Nebucadneţar, Daniei a spus: „Tu, împărate, eşti împăratul împăraţilor, căci Dumnezeul cerurilor ţi-a dat împărăţie, putere, bogăţie şi slavă. El ţi-a dat în mâini, ori unde locuiesc ei, pe copiii oamenilor, fiarele câmpului şi păsările cerului, şi

355 2 Petru 3:10, 12, 13.

356 Psalm. 135:6-8.

te-a făcut stăpân peste toate acestea şi de 4 ori declară în cuprinsul celui de al patrulea capitol al cărţii că lucrurile s-au întâmplat: „ca să ştie cei vii că Cel Prea înalt stăpâneşte peste împărăţia oamenilor, că o dă cui îi place, şi înalţă pe ea pe cel mai de jos dintre oameni!”[357] Iată ce spune Domnul prin profetul Ieremia: „Eu am făcut pământul, pe oameni, şi dobitoacele care sunt pe pământ, cu puterea Mea cea mare şi cu braţul Meu întins, şi dau pământul cui îmi place”.[358] Domnul Iisus a spus: „Nu se vând oare două vrăbii la un ban? Totuşi, niciuna din ele nu cade pe pământ fără voia Tatălui vostru. Cât despre voi, până şi perii din cap, toţi vă sunt număraţi”.[359] Pavel îl descrie pe Dumnezeu ca fiind: „Acela, care face toate după sfatul voii Sale.”[360] Şi toţi creştinii ştiu declaraţia din Romani 8: 28: „De altă parte, ştim că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, şi anume, spre binele celor ce sunt chemaţi după planul Său”. Nu trebuie însă să uităm că acest pasaj este situat într-un context soteriologic (care vorbeşte despre mântuire); el nu se referă la lucrurile fizice sau la bunăstarea materială a oamenilor. Dumnezeu se angajează activ în viaţa copiilor Săi, nu pentru a le asigura comoditatea vieţii de acum, ci pentru a le garanta fericirea lor spirituală şi veşnică.

Vechiul Testament conţine multe exemple de manifestare a providenţei divine. Când împăratul Abimelec a luat-o la sine pe Sara, nevasta lui Avraam, Dumnezeu a intervenit şi l-a oprit să păcătuiască. Când împăratul şi-a dat seama de „şmecheria” dintre Avraam şi Sara, s-a îndreptat către Dumnezeu în rugăciune. Atunci, „Dumnezeu i-a zis în vis: „Ştiu şi Eu că ai lucrat cu inimă curată; de aceea te-am şi ferit să păcătuieşti împotriva Mea. Iată de ce n-am îngăduit să te atingi de ea…”[361] Una dintre cele mai urâte fapte din Vechiul Testament a fost

---

357d) Dan. 2:37, 38.
358 Ier. 27:5.
359 Mat. 10:29, 30.
360 Efes. 1:11.
361 Gen. 20:6.

vânzarea lui Iosif de către fraţii săi. Totuşi, chiar şi Iosif, după ce a trecut prin toate suferinţele şi a ajuns mai mare peste ţara Egiptului, a văzut în cele întâmplate mâna lui Dumnezeu. El le-a spus fraţilor săi: „Voi, negreşit, v-aţi gândit să-mi faceţi rău; dar Dumnezeu a schimbat răul în bine, ca să se împlinească ceea ce se vede azi, şi anume, să scape viaţa unui popor în mare număr”. 1

Un alt exemplu despre providenţa divină este întâmplarea în care Dumnezeu a făcut ca Israeliţii să capete trecere înaintea egiptenilor, în aşa fel încât ei le-au dat tot ce au cerut când au părăsit Egiptul: „Şi astfel au jefuit pe Egipteni.”[362] Când Samson s-a abătut de la calea Domnului şi le-a cerut părinţilor să ia o nevastă din fetele filistenilor, părinţii săi n-au vrut la început, dar Scriptura explică: „Tatăl şi mama sa nu ştiau că lucrul acesta venea de la Domnul: căci Samson căuta prilej de ceartă din partea Filistenilor.”[363] Iar când Roboam a refuzat sfatul înţelept al bătrânilor şi a ascultat sfatul nebunesc al tinerilor, Cuvântul lui Dumnezeu ne spune că lucrul acesta: „a fost cârmuit de Domnul, în vederea împlinirii cuvântului, pe care-l spusese Domnul prin Ahia din Silo lui Ieroboam, fiul lui Nebat.”[364]

Este foarte important să spunem că această providenţă divină nu desfiinţează în niciun fel libertatea omului şi responsabilitatea lui înaintea lui Dumnezeu. Iată ce declară psalmistul Asaf:

„*Darpoporul Meu n-a ascultat glasul Meu, Israel nu M-a ascultat*.

Atunci i-am lăsat în voia pornirii inimii lor, şi au urmat sfaturile lor.

Oh! *De M-ar asculta poporul Meu, de ar umbla Israel în căile Mele*! *Într-o clipă aş înfrunta pe vrăjmaşii lor, Mi-aş întoarce mâna împotriva potrivnicilor lor. L-aş hrăni cu cel mai bun gnu, şi l-aş sătura cu miere din stâncă*. „[365]

---

362 Gen. 50:20.
363 Jud. 14:4.
364 1 împ. 12:15.
365 Psalm. 81:11-14, 16.

Când David a păcătuit cu Batşeba şi a pus la cale omorârea bărbatului ei, Urie, Dumnezeu nu a intervenit în niciun fel ca să împiedice aceste planuri ucigaşe. Biblia ne spune că David a fost lăsat să meargă până la capăt cu ele, deşi: „Fapta lui David n-a plăcut Domnului.”[366] S-a văzut atunci ceea ce se vede şi astăzi, şi anume că, deşi nici lui Dumnezeu nu-i plac multe din faptele mai marilor acestei lumi, El îi lasă să meargă în nebunia lor până la capăt.

În cartea Exodului, după ce Moise şi Aaron au manifestat puterea Domnului prin semnele şi minunile pe care li le-a dat să le facă înaintea lor, citim că: „Poporul a crezut. Astfel au aflat că Domnul cercetase pe copiii lui Israel, că le văzuse suferinţa; şi s-au plecat şi s-au aruncat cu faţa la pământ.”[367] Peste scurt timp însă, acelaşi popor a avut libertatea să se răzgândească şi chiar aşa au şi făcut:

„De aceea spune copiilor lui Israel: „Eu sunt Domnul: Eu vă voi izbăvi din muncile cu care vă apasă Egiptenii, vă voi scăpa cu braţ întins şi cu mari judecăţi. Vă voi lua ca popor al Meu; Eu voi fi Dumnezeul vostru, şi veţi cunoaşte că Eu, Domnul, Dumnezeul vostru, vă izbăvesc de muncile cu care vă apasă Egiptenii Eu vă voi aduce în ţară, pe care am jurat că o voi da lui Avraam, lui Isaac, şi lui Iacov; Eu vă voi da-o în stăpânire; Eu Domnul”. Astfel a vorbit Moise copiilor lui Israel. Dar deznădejdea şi robia aspră în care se aflau, i-au împiedicat să asculte pe Moise…2

Atotputernicia şi bunătatea lui Dumnezeu pe de o parte şi suferinţele copiilor Lui de cealaltă parte sunt două realităţi pe care numai înţelepciunea divină le poate explica. Dincoace de curcubeu, această combinaţie va rămâne mereu, pentru noi, o „taină”.

Singura soluţie posibilă în situaţii paradoxale că aceasta este o supunere copilărească în credinţă. Acesta a fost şi mesajul central din cartea lui Iov. Nici Iov nu a

366 2 Sam. 11:27.
367 Exod. 4:31.

0 Exod. 6:6-8, 9.

putut pricepe cum de a îngăduit Dumnezeu să vină asupra lui atâta nenorocire şi suferinţă. Textul ne spune totuşi că în spatele tuturor acestor desfăşurări de pe pământ era acelaşi Dumnezeu bun şi milos, care desăvârşea caracterul robului Său. Singura cale de biruinţă pentru Iov a fost calea credinţei. În final, Dumnezeu a ştiut să-i răsplătească din plin această credinţă. Providenţa lui Dumnezeu nu poate fi o materie de studiu pentru raţiunea umană. Ea va rămâne însă pururi o probă de încercare a credinţei.

Iată ce a mărturisit înaintea curţii de judecată unul din martirii credinţei:

„Mărturisesc că nu-mi socotesc viaţa mai scumpă decât a altor copii de-ai Domnului care au trăit înaintea mea. Şi eu sunt gata să fiu lipsit de bunurile materiale, să fiu chinuit şi chiar să mi se întoarcă *trupul în ţărâna morţii, deşi aş vrea să trăiesc tot atât cât Matusalem. Ştiu bine că niciun fir de păr din capul meu nu se va clinti fără încuviinţarea Tatălui meu din ceruri; dacă va fi să mor pentru credinţa mea şi pentru iubirea mea sinceră faţă de Dumnezeu şi de semeni, o voi face, ştiind că îmi voi câştiga viaţa de dincolo. Iată de ce nu voi ascunde adevărul în faţa domnilor mei, ci-l voi vesti cu îndrăzneală şi fără niciun fel de prefăcătorie.”*[368]

---

368 Menno Simons,Complete Works, I. pp. 78, 79.

2 Sam. 14:20.

Text of Footnote

1 Petru 1:12.

Iuda 9.

Luca 2:13; Evrei 1:6; Psalm. 103:20; 148:2; Apoc. 5:11; etc.

Luca 15:10.

Mat. 18:10.

Luca 16:22.

do) Dan. 9:21-23; Zah. 1:12-14.

15. ÎNGERII

Acceptarea învăţăturii biblice despre îngeri este un test care dovedeşte dacă cineva ia Biblia drept o simplă înregistrare despre dezvoltarea religioasă a omenirii sau dacă el îl primeşte ca pe Cuvântul lui Dumnezeu inspirat şi transmis nouă prin lucrarea Duhului Sfânt. Învăţătura despre îngeri nu este doar o pură speculaţie derivată din anumite figuri de stil al textului biblic. Ea este mult mai mult decât atât. Credinţa în existenţa şi lucrarea îngerilor se întemeiază pe o sumedenie de pasaje biblice în care ni se prezintă informaţii despre natura şi poziţia lor de slujitori responsabili cu ducerea planurilor lui Dumnezeu la împlinire. Scriptura ni-i prezintă pe îngeri ca fiind: înţelepţi2, cu capacitatea de a vorbi3, plini de curiozitate4, râvnitori5, plini de dorinţa de a-L sluji şi slăvi pe Dumnezeu6, bucurându-se atunci când un păcătos se întoarce la Domnul7, păzindu-i pe copii8, primind sufletele sfinţilor morţi9, transmiţând revelaţia în Vechiul Testament10, purtând veştile bune către aleşii Domnului[369], slujindu-i pe cei credincioşi 12, şi împlinind judecăţile Domnului13 Biblia ne mai spune că îngerii nu au corpuri materiale permanente şi că nu se însoară sau mărită14

Scriptura ni-i prezintă pe îngeri grupaţi în două tabere: cei buni care-l slujesc lui Dumnezeu şi vin în ajutorul sfinţilor1, şi cei răi, „care nu şi-au păstrat vrednicia, ci şi-au părăsit locuinţa”, şi au căzut din sfinţenia iniţială în care au fost creaţi de Dumnezeu.[370][371]

— *1*.

Biblia face o deosebire şi între îngerii buni. Deşi nu suntem lămuriţi pe deplin, ni se spune că există anumite

---

369 Ps. 91:11, 12; Dan. 6:22; Fapte 5:19; Mat. 4:44; Luca 22:43.

Ps. 34:7; Evrei 1:14; Fapte 27:23.

2 împ. 19:35; Mat. 13:41, 42; Fapte 12:23.

Mat. 22:30.

370 Marcu 8:38; 2 Cor. 11:14; 1 Tim. 5:21; Apoc. 14:10.

371 2 Petru 2:4; Iuda 6.

ordine de mărime sau de demnitate şi între îngeri. Există „heruvimi” care păzeau raiul[372] şi care erau reprezentaţi simbolic de „chipurile” aşezate deasupra capacului ispăşirii din Sfânta Sfintelor[373] Din poziţia lor poate fi dedus că ei sunt însărcinaţi cu păzirea sfinţeniei divine. Isaia ni-i prezintă pe „serafimi”[374]. Ei cântau slava Domnului. Alte pasaje din Scriptură par a confirma că rangul îngerilor este împărţit într-o anumită structură a poziţiilor şi slujbelor. Nu ni se spune însă nicăieri că îngerii ar diferi unul de celălalt în natura lor. Când Pavel vorbeşte despre lumea fiinţelor nevăzute de ochiul omenesc, el o numeşte: „orice domnie, orice stăpânire, orice putere, orice dregătorie, orice nume”[375] sau „domniile şi stăpânirile din locurile cereşti”[376] şi iarăşi: „scaune de domnii, dregătorii, domnii, şi stăpâniri,[377378]. Hristos este numit: „Capul oricărei domnii şi stăpâniri”. Apostolul Petru ne spune despre Hristos că: „... stă la dreapta lui Dumnezeu, după ce S-a înălţat la cer, şi şi-a supus îngerii, stăpânirile şi puterile...[379] Eu cred că, din cauza căderii, Dumnezeu a socotit că este mai bine pentru noi să nu ştim mai mult despre îngeri. Teologul evanghelic trebuie să se ferească să citească în „spaţiile goale” ale Bibliei lucruri despre care Dumnezeu a preferat să păstreze deocamdată tăcere.

Biblia nu ne dă nume decât pentru doi din Îngerii Domnului: „Gabriel” care le-a apărut lui Daniel, lui Zaharia, tatăl lui Ioan Botezătorul 11 şi Mariei, mama Domnului[380]; şi „Mihail”, despre care ni se spune că este un arhanghel însărcinat special cu protejarea poporului

---

372 Gen. 3:24.
373 Exod. 25:18-22; 2 Sam. 22:11; etc.
374 Isaia 6:2, 3, 6.
375 Efes. 1:11.
376 Efes. 3:10.
377 Col. 1:16.
3780) Col 2:10.
379 1 Petru 3:22.
380 Luca 1:26, 27.

Israel[381].

Şi Vechiul şi Noul Testament ne spun despre îngeri că ei sunt slujitorii lui Dumnezeu pentru binele nostru. Psalmistul ne informează că „Îngerul Domnului tăbărăşte în jurul celor ce se tem de El, şi-i scapă din primejdie…1, iar în epistola către Evrei unde ni se spune despre Hristos că este mai presus de îngeri, este scris:

„*Şi căruia dintre îngeri i-a zis El*:

„*Şezi la dreapta Mea, până voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut al picioarelor Tale*?”

„*Nu sunt oare toţi duhuri slujitoare trimise să împlinească o slujbă pentru cei ce vor moşteni mântuirea*?”[382][383]

Biblia nu ne spune clar care este slujba pe care o fac îngerii pentru cei credincioşi, dar am putea deduce ceva din ajutorul pe care I L-au dat ei Domnului Iisus în Ghetimane[384].

Dacă vrem să tragem o concluzie a celor spuse până acum, ea va fi următoarea: Biblia ni-i prezintă pe îngeri ca duhuri create de către Dumnezeu, cu personalitate proprie, şi grupaţi în două tabere: îngerii buni, care-l slujesc pe Dumnezeu şi duc la îndeplinire planurile Lui pentru lume şi mai ales pentru sfinţi; şi îngerii răi, care l-au urmat pe Satan în împotrivirea lui faţă de Dumnezeu. Conflictul dintre aceste două tabere îngereşti se desfăşoară pe toată durata istoriei umane. Nu există însă nici un singur text în Biblie care să ne spună că Dumnezeu a repartizat câte un înger fiecărui credincios în parte.

16. SATAN

Vechiul Testament nu ne spune prea multe lucruri despre Satan sau Diavolul. El nu apare menţionat pe nume în niciuna din cărţile lui Moise şi nici în vreuna din celelalte cărţi istorice: Iosua, Judecători, Samuel şi împăraţi. Cuvântul „Satan” este la origine un termen

---

381 Dan. 10:13, 21; Iuda 9; Apoc. 12:7.
382 Psalm. 34:7.
383 Evrei 1:13, 14.
384 Luca 22:43.

evreiesc care înseamnă: „adversar, duşman”. Există numeroase pasaje în Vechiul Testament în care această noţiune apare, dar nu este clar dacă este vorba despre „duşmanul” din lumea duhurilor sau despre un alt duşman din sfera umană; de exemplu, Psalmul 109: 6:

„Pe vrăjmaşul meu pune-l sub stăpânirea unui om rău, şi un pârâş să stea la dreapta lui!”

În 1 Cronici 21: 1, ni se spune că Satan l-a aţâţat pe David să facă numărătoarea poporului, dar, foarte interesant, în pasajul paralel din cartea cartea lui Samuel (12 Sam. 24: 1) este scris că Dumnezeu a fost la originea acestei iniţiative. (Este evident că Dumnezeu a fost implicat direct în toată această întâmplare, din care a reieşit de altfel şi stabilirea locului în care avea să fie înălţat mai târziu Templul.)

În cărţile profeţilor, mari şi mici, există foarte puţine referinţe la existenţa lui Satan, excepţie făcând Zaharia, care-l prezintă ca duşman şi pârâş al marelui preot înaintea lui Dumnezeu1. Satan mai apare şi în cartea lui Iov[385][386]. Termenul folosit în Iov 26: 6, „Adâncifl”, este preluat de autorul Apocalipsei şi aplicat lui Satan („Abadon” – în greceşte.) [387] în afară de cartea lui Iov, există încă două pasaje majore din studiul cărora putem afla anumite lucruri despre Satana. Aceste pasaje sunt Isaia 14 şi Ezechiel 28. Aparent, Isaia 14 îi este adresat împăratului Babilonului, dar, pe nesimţite, discursul i se adresează cuiva mult mai semnificativ şi mai important, care se afla în spatele acţiunilor acestui împărat, şi anume lui Satan:

„Cum ai căzut din cer, Luceafăr strălucitor, fiu al zorilor! Cum ai fost doborât la pământ, tu, biruitorul neamurilor! Tu ziceai în inima ta: „Mă voi sui în cer, îmi voi ridica scaunul de domnie mai pe sus de stelele lui Dumnezeu; voi şedea pe muntele adunării dumnezeilor, la capătul miazănoaptei; mă voi sui pe vârful norilor, voi fi ca

385 Zah. 3:1, 2.
386 Iov 1:1:6-12; 2:1-7.
387 Apoc. 9:11.

Cel Prea înalt”.

Dar ai fost aruncat în locuinţa morţilor, în adâncurile mormântului!”

Iar în Ezechiel, cuvintele acestea sunt mult mai potrivite pentru Satan, decât pentru împăratul Tirului:

„*… ajunseseşi la cea mai înaltă desăvârşire, erai plin de înţelepciune şi desăvârşit în frumuseţe*.

Stăteai în Eden, grădina lui Dumnezeu, şi erai acoperit cu tot felul de pietre scumpe:

cu sardonic, cu topaz, cu diamant, cu hrisolit, cu onix, cu iaspis, cu safir, cu rubin, cu smaragd, şi cu aur;

Timpanele şi flautele erau în slujba ta, pregătite pentru ziua când ai fost făcut. Erai un heruvim ocrotitor, cu aripile întinse;

te pusesem pe muntele cel sfânt al lui Dumnezeu, şi umblai prin mijlocul pietrelor scânteietoare.

Ai fost fără prihană în căile tale, din ziua când ai fost făcut, până în ziua când s-a găsit nelegiuirea în tine.

Prin mărimea negoţului tău te-ai umplut de silnicie, şi ai păcătuit;

de aceea te-am aruncat de pe muntele lui Dumnezeu, şi te nimicesc, heruvim ocrotitor, din mijlocul pietrelor scânteietoare.

Ţi s-a îngâmfat inima din pricina frumuseţii tale, ţi-ai stricat înţelepciunea cu strălucirea ta. „*1*

În Noul Testament, Satan este numit: „Diavolul”[388][389], care poate fi tradus prin „pârâşul”, „batjocoritorul”; „cel rău”[390]; şi „Ispititorul”[391].

Apostolul Pavel spune aluziv că motivul căderii lui Satana a fost mândria:

„*Să nu fie întors la Dumnezeu de curând, ca nu cumva să se îngâmfe şi să cadă în osânda diavolului*”.[392].

---

388 Ezec. 28:12-17.
389 Mat. 13:39.
390 Mat. 6:13.
391 Mat. 4:3.
392 1 Tim. 3:6.

Satan este activ în ispitirea Domnului Iisus[393], are o împărăţie peste care domneşte2, poate produce prin acţiunile lui o boală îndelungată3, sau împotrivirea celor păcătoşi faţa de Evanghelie4.

Satan a fost acela care l-a făcut pe Iuda să-l vândă pe Domnul5, pe Anania să mintă6 şi pe păcătoşi să nu se întoarcă la Domnul7.

El se poate preface într-un înger de lumină8 ca să-i înşele pe credincioşi, îi poate împiedica pentru o vreme9, îi poate ispiti cu experienţa lui câştigată în grădina Edenului10 şi-i poate persecuta[394].

Domnul Iisus ne spune că iadul a fost pregătit pentru Satan şi pentru îngerii lui12.

Deşi este o fiinţă vicleană13, credincioşii îi pot sta împotrivă prin puterea lui Dumnezeu şi-l pot alunga14. Noul Testament spune clar că cei credincioşi au ieşit de

---

393 Mat. 4:1, 8, 10.

Mat. 12:36.

Luca 13:16; cf. 1 Cor. 5:5.

Mat. 13:39; Marcu 4:15; Luca 8:12.

Luca 22:3; Ioan 13:27.

Fapte 5:3.

Fapte 26:18.

2 Cor. 11:4.

1 Tes. 2:18.

2 Cor. 11:3; Apoc. 12:9; 20:2.

394 Apoc. 2:10; cf. Dan. 7:25.

Mat. 25:41.

Efes. 6:11; 1 Tim. 3:7; 2 Tim. 2:26.

Iacov4:7; 1 Petru 5:8, 9.

Col. 1:13; Evrei 2:14; 1 Ioan 3:8.

Col. 1: 13.

Evrei 2:14, 15.

Mat. 6:13.

sub puterea Satanei15. Pavel declară solemn că:, 31 ne-a izbăvit de sub puterea întunericului, şi ne-a strămutat în împărăţia Fiului dragostei Lui, în care avem răscumpărarea, prin sângele Lui, iertarea păcatelor”.16

Explicând motivele întrupării lui Hristos, apostolul ne spune în Evrei:

Astfel dar, deoarece copiii sunt părtaşi sângelui şi cărnii, tot aşa şi El însuşi a fost deopotrivă părtaş la ele, pentru ca, prin moarte, să nimicească pe cel ce are puterea morţii, adică pe diavolul, şi să izbăvească pe toţi aceia, care prin fricamorţii erau supuşi robiei toată viaţa lor. 7

Deşi este înfrânt la Cruce, Diavolul este încă foarte periculos, aşa că cei credincioşi sunt îndemnaţi să se roage ca Domnul să-i scape de atacurile lui1.

Imaginea pe care ne-o dă Noul Testament despre Satan este aceea a unei fiinţe superioare create de Dumnezeu, inteligentă şi deosebit de puternică, pornită spre distrugerea noastră. Creştinii sunt astăzi răscumpărări de Hristos şi nu mai au de ce să se teamă de el. Totuşi, ei trebuie să fie foarte alerţi şi pregătiţi să-i reziste atacurilor. Satan se poate preface în înger de lumină, adică poate veni la noi în cele mai rafinate şi mai neaşteptate ipostaze, şi va căuta în continuare să ne înşele.

Nu trebuie să vă mai spunem că acest fel de a prezenta lucrurile este într-un contrast izbitor cu „rătăcirile” Evului Mediu şi cu reprezentările lui Satan ca drac cu coame şi cu coadă, care vine pe la casele oamenilor noaptea, etc., etc.

Şi mai este încă un sens în care Satana este reprezentat greşit: Oamenii cred că el nu este specializat decât în păcatele mari şi grozave, în bestialitate şi imoralitatea crasă. Adevărul este că Diavolului ar trebui să-i fie ruşine de felul în care l-au reprezentat unii dintre victimele lui. Departe de a fi numai rudimental şi grosolan, diavolul poate veni la noi sub cele mai demne şi respectabile înfăţişări. Cele mai numeroase victime ale lui

nu sunt beţivii şi prostituatele, ci „oamenii respectabili” care n-au nevoie de pocăinţă şi nu cred că este necesar pentru ei să se alăture Bisericii lui Hristos. Diavolul urmăreşte să-i ţină pe oameni departe de sângele Domnului Iisus, propulsând în fruntea piramidei sociale oameni de ai săi care vorbesc toată ziua despre moralitate, despre calităţi cetăţeneşti, despre milă, şi despre câte mai câte altele. Este suficient însă ca Biserica să predice despre aşa ceva, motivând totul nu pe „bunătatea omului”, ci pe lucrarea izbăvitoare şi răscumpărătoare a lui Hristos, pentru ca tot edificiul „social” să intre în panică şi să facă totul pentru a pune Biserica „la locul ei”, adică departe de ochii şi urechile oamenilor. Şi este suficient ca un om să se dedice lucrării sfinte, pentru ca Satan să caute cu tot dinadinsul să-l ispitească şi să-l pângărească prin păcat pentru a-l scoate afară din slujire.1

Copiii lui Dumnezeu nu vor fi scutiţi de suferinţele şi persecuţiile provocate de Satan decât atunci când, după judecata de la urmă, diavolul va fi aruncat pentru totdeauna în iazul cu foc şi cu pucioasă. Viaţa de biruinţă este posibilă însă chiar de acum, dacă cei credincioşi vor şti să se „întărească în Domnul şi în tăria puterii Lui”[395][396]. Uneori, Dumnezeu îngăduie ca cei mai buni copii ai Lui să fie trecuţi prin moarte de martir, dar şi atunci ei intră triumfători pe porţile cerului, spre o fericire pe care o dă părtăşia deplină cu Domnul, infinit superioară tuturor fericirilor pe care le poate dărui pământul 1. Diavolul poate să ne distrugă uneori trupul, dar el nu ne poate atinge sufletul. Totuşi, Satana rămâne un duşman redutabil şi el trebuie tratat cu teamă, nu cu umor şi cu batjocoră, cum fac unii:

„Arhanghelul Mihail, când se împotrivea diavolului şi se certa cu el pentru trupul lui Moise, n-a îndrăznit să rostească împotriva lui o judecată de ocară, ci doar a zis: „Domnul să te mustre!” Aceştia, dimpotrivă, batjocoresc ce nu cunosc, şi se pierd singuri în ceea ce ştiu din fire, ca

395 Cf. C. S. Lewis, Screwtape Letters (New York: Macmillan, 1951).
396 Efes. 6:10.

dobitoacele fără minte. „[397]

Introducere în Teologie
J. C. Wenger
Voi. II
Cuprins
II. DUMNEZEU DESCOPERITORUL 139
1. Însemnătatea revelaţiei divine 139
2. Revelaţia edenică şi protoevanghelia 140
3. De la Adam la Avraam 144
4. Revelaţia divină pe vremea patriarhilor 148
5. Mozaismul 151
6. Literatura poetică educativă 160
Iov 161
Psalmii 162
Cântarea Cântărilor 163
Proverbe 164
Eclesiastul 165
7. Fenomenul profetic 168
8. Cuvântul făcut trup 171
9. Revelaţia apostolică 174
10. Inspiraţia Scripturilor 181
11. Canonul Scripturii 189
Vechiul Testament 189
Noul Testament 193
12. Principii de interpretare (Hermeneutica) 196
Primul principiu 198
Al doilea principiu 199
Al treilea principiu 200
Al patrulea principiu 201
III. DUMNEZEU – MÂNTUITORUL 207
1. Şcoala lui Dumnezeu cu Israelul 207
2. Profeţiile mesianice 208
3. Pregătirea Neamurilor 213
4. Întruparea şi patimile Domnului Iisus 214
5. Crucea, ca simbol şi interpretare în Noul Testament... 222
6. Demnităţile (funcţiile) lui Hristos 227

397 Iuda 9, 10-

7. Rusaliile şi însemnătatea lor 235
8. Natura şi menirea Bisericii 240
Ce este Biserica? 240
Slujbe şi daruri duhovniceşti 243
Principii pentru o conducere duhovnicească... 244
Disciplina în Biserică 247
Simboluri ale iubirii frăţeşti 251
9. Sacramentele Bisericii 251
Botezul 252
Cina Domnului 257
10. Misiunea Bisericii 259
11. Legea lui Dumnezeu 262
12. Ziua Domnului 266
IV. DUMNEZEU SFINŢITORUL 277
1. Pneumatologie 277
2. Caracterul universal al Evangheliei 283
Legământul harului 283
O mântuire pentru toţi 284
3. Alegerea 286
4. Chemarea divină 290
5. Convertirea creştină 291
6. Naşterea din nou 295
2. Îndreptăţirea (Justificarea) 298
8. Sfinţirea 304
9. Unirea cu Hristos 308
10. Siguranţă şi încredere 314
Siguranţa creştină 315
Păstrarea sfinţilor în har 317
11. O viaţă creştină de biruinţă 322
12. Creştinul în societate 328
13. Relaţia cu formele de guvernământ 331
V. DUMNEZEU – TOTUL ÎN TOŢI 339
1. Viaţa de dincolo 339
Învăţătura Vechiului Testament 340
Învăţătura Noului Testament 343

2. Revenirea Domnului Iisus 345
Semnele venirii Sale 346

Natura venirii Sale 348
Scopul venirii Sale 349
Pasaje importante despre revenirea Domnului Iisus… 352
Evangheliile 352
Faptele Apostolilor 361
Epistole 361
Apocalipsa 370
Terminologie escatologică 372
3. Teorii despre Mileniu 374
Premilenism 374
Dispensaţionalism 378
Postmilenism 379
Amilenism 381
O concluzie finală 382
II. DUMNEZEU DESCOPERITORUL
1. ÎNSEMNĂTATEA REVELAŢIEI DIVINE

Prin „revelaţie divină” înţelegem activitatea prin care Dumnezeul Atotputernic intră în istoria umană pentru a le comunica oamenilor adevăruri despre Sine şi despre planul Său mântuitor. Revelaţia divină este în ea însăşi o minune. Ea implică intrarea infinitului Dumnezeu în trecătoarea scurgere a timpului. Biblia nu explică această interferenţă a infinitului cu finitul uman, ci doar o prezintă ca pe o realitate evidentă şi incontestabilă. Acelaşi Dumnezeu care i-a creat pe Adam şi pe Eva, li s-a arătat apoi oamenilor de după potop, l-a chemat pe Avraam din ţara lui şi l-a ales pentru Sine şi i-a transformat pe urmaşii lui într-un popor care să poarte către lume lumina cunoştinţei divine. La „împlinirea vremii”, Dumnezeu a intrat El însuşi în istorie prin persoana Domnului Iisus, preaiubitul Fiu al lui Dumnezeu. „Şi Cuvântul s-a făcut trup şi a locuit printre noi, plin de har şi de adevăr. Şi noi am privit slava Lui, o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl”. (Ioan 1: 14.) Biblia ne spune că Dumnezeul creaţiei este şi Dumnezeul istoriei, iar în virtutea planului „alcătuit în Sine însuşi” cu privire la omenire, Dumnezeu devine în această istorie: „Dumnezeu

descoperitorul” şi „Dumnezeu Mântuitorul”.

Niciun teolog nu poate dezbate astăzi subiectele „revelaţiei” şi „inspiraţiei” fără să facă o referire la operele de excepţie scrise de profesonil B.B. Warfield1 (1851 – 1921) de la „Princeton Seminar/” şi James Õrr[398] din Glasgow, Scoţia. Aceşti doi oameni sunt socotiţi doi giganţi în lumea intimităţii cu Dumnezeu şi în domeniul cunoaşterii Cuvântului Său.

O altă premiză a discuţiei noastre este şi faptul că noi privim la conţinutul Vechiului şi Noului Testament nu ca la o consemnare a dezvoltării formelor religioase, produse de oamenii din Israel şi din împrejurimi, de-a lungul istoriei, ci ca la o revelaţie a voii lui Dumnezeu cu oamenii din acele ţinuturi. Biblia ne spune că Dumnezeu i-a ales pe anumiţi oameni ca să ne transmită prin intermediul lor Cuvântul Său cel sfânt. Ei au devenit astfel instrumentele Lui pentru comunicarea planului de mântuire, mai întâi către familia lui Set, apoi către poporul Israel, şi în final, prin Biserică, către toţi locuitorii planetei. Acest fel de a prezenta conţinutul Bibliei este deliberat în contrast cu teoria „evoluţiei religiei”, care pretinde că toate religiile lumii fac parte din acelaşi grup şi trebuie studiate şi înţelese ca simple manifestări ale culturii şi civilizaţiei umane. „Evoluţia religiilor” susţine că omul L-a creat pe Dumnezeu, nu *viceversa*. Promotorii ei neagă mesajul profeţilor şi apostolilor şi se ridică împotriva mărturiei depuse de însuşi Domnul Iisus despre Biblie. Pentru cei ce cred Biblia însă, toate dificultăţile *epistemiologice* (de posibilitate a comunicării) pier ca praful scuturat de vânt şi răspândit în zare.

2. REVELAŢIA EDENICĂ ŞI PROTOEVANGHELIA

t >

Chiar dacă nu intră în prea multe detalii, este clar că Moise intenţionează în primele capitole ale Genezei să ne impresioneze cu descrierea existenţei fericite şi

---

398 Beniamin B. Warfield, Revelation and Inspiration (New York: Oxford University Press, 1917) și The Inspiration andAuthority of the Bible (Philadelphia: the Presbyterian and Reformed Publishing Co., 1948)

îmbelşugate a primilor oameni. Pe vremea aceea nu exista nici măcar o singură umbră de păcat care să le întunece părtăşia lor cu Creatorul. Adam şi Eva se plimbau în răcoarea dimineţii împreună cu Dumnezeu prin grădină. Conştiinţa lor era curată, pământul nu căzuse încă sub blestem, şi relaţia lor cu restul creaţiei era cu mult mai frumoasă decât ne-o putem închipui noi astăzi. Adam şi Eva îl descopereau şi-L înţelegeau din ce în ce mai mult pe Dumnezeu prin natura din jur şi printr-o comunicare directă. Chiar şi după ce oamenii au păcătuit şi mintea lor s-a întunecat din cauza păcatului, Dumnezeu a continuat să vorbească prin natură. Deşi nu ne poate mântui prin mesajul ei, creaţia ni-L descopere şi astăzi pe Creatorul ei şi al nostru. Iată cât de frumos este relatat acest adevăr în psalmul 19:

„Cerurile spun slava lui Dumnezeu, şi întinderea lor vesteşte lucrarea mâinuor Lul O zi istoriseşte alteia acest lucru, o noapte dă de ştire alteia despre El. Şi aceasta fără vorbe, fără cuvinte, al căror sunet să fie auzit;

dar răsunetul lor străbate tot pământul, şi glasul lor merge până la marginile lumii

Alt psalm este şi mai plin de îndrăzneală:

„Totuşi, învăţaţi-vă minte, oameni fără minte!

Când vă veţi înţelepţi, nebunilor?

Cel ce a sădit urechea, s-ar putea să n-audă?

Cel ce a întocmit ochiul, s-ar putea să nu vadă?*”* *a*

Iar David, acest mare om al lui Dumnezeu, scrie:

„Mi-aduc aminte de zilele de odinioară, mă gândesc la toate lucrările Tale, cuget la lucrarea mâinilor Tale, îmi întind mâinile spre Tine;

Îmi suspină sufletul după Tine, ca un pământ uscat.”[399]

399P salm 19:1-4.

Psalm. 94:8, 9.

Psalm 143:5, 6.

Iov 12:7-9.

Isaia 40:26.

Într-una din numeroasele lui cuvântări, Iov declară:

„Întreabă dobitoacele, şi te vor învăţa, păsările cerului şi îţi vor spune. Cine nu vede în toate acestea dovada că mâna Domnului a făcut asemenea lucruri?” *

Domnul declară prin profetul Isaia:

„Ridicaţi-vă ochii în sus, şi priviţi!

Cine a făcut aceste lucruri?

Cine a făcut să meargă după număr, în şir, oştirea lor?

El le cheamă pe toate pe nume;

aşa de mare e puterea şi tăria Lui, că una nu lipseşte.

Apostolul Pavel strigă în auzul închinătorilor păgâni din Listra: *„Şi noi suntem oameni de aceeaşi fire ca şi voi; noi vă aducem o veste bună, ca să vă întoarceţi de la aceste lucruri deşerte la Dumnezeul cel viu, care a făcut cerul, pământul şi marea, şi tot ce este în ele. A* Iar celor din Atena le spune: „Dumnezeu, care a făcut lumea şi tot ce este în ea, este Domnul cerului şi al pământului, şi nu locuieşte în temple făcute de mâini. El nu este slujit de mâini omeneşti, ca şi când ar avea trebuinţă de ceva, El, care dă tuturor viaţa, suflarea şi toate lucrurile”. 1 în epistola trimisă celor din Roma, acelaşi apostol declară răspicat:

„Fiindcă ce se poate cunoaşte despre Dumnezeu, le este descoperit în ei, căci le-a fost arătat de Dumnezeu.

În adevăr, însuşirile nevăzute ale lui Dumnezeu, puterea Lui veşnică şi dumnezeirea Lui, se văd lămurit, de la facerea lumii, când te uiţi cu băgare de seamă la ele în lucrurile făcute de EL Aşa că nu se pot dezvinovăţi; fiindcă, măcar că au cunoscut pe Dumnezeu, nu L-au proslăvit ca Dumnezeu, nici nu l-au mulţumit; ci s-au dedat la lucruri deşarte, şi inima lor fără pricepere s-a întunecat. „[400][401]

Şi el adaugă:

„Toţi cei ce au păcătuit fără lege, vor pieri fără lege;

Fapte 14:15.

400 Fapte 17:24, 25.

401 Rom. 2:12.

şi toţi cei ce au păcătuit având lege, vor fi judecaţi după lege.«3

Din cauza păcatului care i-a întunecat mintea, omul nu mai are astăzi capacitatea de a primi mărturia creaţiei despre Dumnezeu. Ceea ce vede în jur nu-i mai poate înmuia inima, în aşa fel încât să se întoarcă la Dumnezeu cu părere de rău pentru păcat şi neascultare. Azi, omenirea nu mai poate citi revelaţia naturală; ea are nevoie de ceva mai mult decât o informaţie intelectuală. Dumnezeu a ştiut aceasta şi a trimis în lume pe Fiul Său ca să fie Mijlocitor şi Mântuitor pentru oameni.[402]

Imediat după căderea primilor doi oameni, Dumnezeu le-a vorbit lor şi şarpelui spunând:

„Vrăjmăşie voi pune între tine şi femeie, între sămânţa ta şi sămânţa ei. Aceasta îţi va zdrobi capul, şi tu îi vei zdrobi călcâiul „[403]

Probabil că acest text este cea mai bună ilustraţie pentru nevoia de a studia în profunzime sensurile duhovniceşti ale Cuvântului lui Dumnezeu. La o primă citire, nu pe întâlnim în acest verset nici cu Satan şi nici cu mântuirea. De fapt, liberalii din toate timpurile au şi susţinut că singurul lucru despre care se vorbeşte aici este conflictul neîncetat pe care Dumnezeu l-a aşezat între şarpe, ca vieţuitoare a pământului, şi „sămânţa femeii”, numire generică pentru neamul omenesc. Şerpii sunt şi astăzi un pericol pentru viaţa omului, de aceea le este zdrobit capul ori de câte ori sunt prinşi.

Un copil al lui Dumnezeu care are lumina Duhului Sfânt va vedea însă mult mai mult în conţinutul acestui text. Aici este o declaraţie solemnă prin care Dumnezeu se leagă El însuşi să ridice în natura omului o împotrivire faţă de ispitirile Satanei. Dumnezeu promite că va aşeza o limită a puterii răului asupra neamului omenesc şi nu va îngădui o distrugere totală. Încă şi mai mult, dincolo de vrăjmăşia dintre oameni şi şarpe, textul ne anunţă înfruntarea dintre Mesia’ şi Satan.

---

402 Rom. 1:21; 1 Cor. 2:14;etc.

403 Gen. 3:15.

Iată ce scrie despre aceasta episcopul Ryle: „În cea mai deplină semnificaţie a ei, biruinţa lui Hristos de la Golgota este împlinirea promisiunii pe care le-o făcuse Dumnezeu primilor oameni imediat după cădere. Atunci El vorbise despre vrăjmăşia dintre omenire, numită „sămânţa femeii” şi şarpe, ca simbol al răului”. 1 Nu există niciun motiv să ne îndoim că Geneza 3: 15 este pe drept cuvânt; „protoevanghelia”, tot aşa cum Isaia 53 este un capitol mesianic. Acest verset scurt introduce pentru prima oară în Biblie tema mântuirii, ca lucrare promisă şi înfăptuită de Dumnezeu pentru oameni. Plin de inspiraţie sfântă, Martin Luther declară şi el: „Acest text este în rezumat, esenţa tuturor lucrurilor nobile şi slăvite pe care le găsim apoi răspândite în toată Biblia.”[404] Chiar şi Targumurile Evreieşti acordă acestui text o semnificaţie mesianică.

Trebuie să spunem că versiunea Douay a Bibliei folosită în Biserica Catolică preia o greşeală de traducere din „Vulgata” (Una dintre primele traduceri ale Bibliei în limba latină – N.T.). Datorită acestei erori, textul sună aşa: „Aceasta îţi va zdrobi capul, şi tu îi vei pândi călcâiul”. Profesorul H.C. Leupold, făcând o traducere cuvânt cu cuvânt a originalului, ajunge la varianta: „Vrăjmăşie voi pune între tine şi femeie, între sămânţa ta şi sămânţa ei; sămânţa ei te va zdrobi chiar la cap, iar tu o vei răni la călcâi.”[405] Dr. Leupold adaugă: „Prin această afirmaţie Dumnezeu le-a promis oamenilor un Izbăvitor şi le-a dat motiv să-L aştepte şi să-l accepte în viitor lucrarea.”[406]

Şi dacă este să credem într-adevăr că Biblia este în întregime inspirată de Duhul Sfânt, ce ne opreşte să vedem în expresia „sămânţa femeii” o profeţie voalată despre naşterea Domnului Iisus din fecioara Maria?[407]

---

404 Herbert E. Ryle, The Book of Genesis, The Camridge Bible for Schools and Colleges (Cambridge, University Press, 1914, 1921), pp. 54, 55.
405 Idem. p. 163.
406 Idem. p. 164.
407 Idem. p. 169, 170.

Simetria ar fi atunci desăvârşită! Satan a înşelat femeia, crezând că va distruge omenirea, dar Dumnezeu a hotărât ca tot prin femeie să-L aducă în lume pe Hristos, cel ce va zdrobi şarpele şi-i va izbăvi pe oameni.1 Profesorul Leupold încheie spunând: „Chiar dacă expresia folosită nu numeşte explicit naşterea din fecioară, putem spune că, providenţial, ea o anunţă şi o certifică.”[408][409]

3. DE LA ADAM LA AVRAAM

Am menţionat deja că mesajul central al Bibliei este oferirea mântuirii, şi că această veste bună a fost răspândită în lume în timpul Vechiului Testament prin poporul Israel, iar în timpurile de acum, prin Biserică.

Instrumentul răspândirii cunoştinţei mântuitoare despre Dumnezeu în timpul Vechiului Testament a fost poporul evreu. Nu este de mirare deci, că toată Biblia are o orientare evreiască. Primordial, Vechiul Testament este cartea dată de Dumnezeu evreilor pentru a le spune cine sunt ei, de unde au venit şi care le este marele şi crucialul lor rol pe care trebuie să-l joace în istorie. Înainte de a ne prezenta chemarea lui Avraam, strămoşul tuturor evreilor, Biblia ne face în câteva capitole o succintă trecere în revistă a evenimentelor mai importante din „protoistoria” omenirii. Primele trei capitole din cartea Genezei ne arată cum au fost create toate lucrurile şi cum au căzut primii oameni în păcat. Capitolele patru şi cinci ne spun despre Cain, Abel, Set şi ceilalţi urmaşi ai lor până la vremea potopului. Capitolele şase, şapte şi opt se ocupă cu descrierea potopului şi a urmărilor lui; capitolele nouă, zece şi unsprezece ne prezintă începuturile celor trei mari ramuri ale rasei umane: urmaşii lui Sem, urmaşii lui Ham, şi urmaşii lui Iafet, iar capitolul doisprezece ni-L prezintă deja pe Avraam răspunzând chemării divine. Restul cărţii Geneza se ocupă cu istoria lui Avraam (capitolele 12 – 24), Isaac (capitolele 25 – 27), Iacov, 28 – 38) şi Iosif (capitolele 39 – 50). Durata exactă a acestei perioade nu ne este cunoscută. Felul în care-şi scriau evreii genealogiile,

---

408 La aceasta se face probabil aluzie în 1 Tim. 2:15.

409 Opera citată, p. 169.

aproximaţia cu care un anumit personaj este numit „fiul lui...” chiar dacă între aceste două persoane trecuseră deja mai multe generaţii, ne fac să fim sceptici cu „datările” anumitor experţi. Probabil că vârsta adevărată a omenirii este undeva între data fixată de arhiepiscopul Usser (circa 4.000 de ani î.Hr.) şi „milioanele” despre care vorbesc cu atâta superficialitate „evoluţionişti”.

Cartea Genezei ne arată că închinăciunea cea adevărată nu a început în lume cu Avraam. De îndată ce Adam şi Eva au devenit părinţi, Eva a dat primului ei născut numele: „Cain”, care este un derivat de la verbul „a primi”. Ea a zis: „Am căpătat un om cu ajutorul Domnului!” 1 sau poate că Luther a avut dreptate când a tradus acest pasaj prin: „Am căpătat un om, pe Domnul!” El este de părere că Eva a crezut că s-a şi împlinit promisiunea mesianică făcută în grădina Edenului şi că acest Cain va fi acela care va zdrobi capul şarpelui.[410] Se pare însă că experţii în ebraică sunt mult mai înclinaţi să accepte exclamaţia Evei drept o mulţumire adresată Domnului pentru harul de a avea copii. Posibilitatea de a naşte a apărut deci ca un privilegiu sfânt, acordat în ciuda blestemului pentru păcat şi ca o confirmare a unei izbăviri viitoare. Este evident că Adam şi Eva au rămas oameni temători de Dumnezeu şi plini de credinţă în promisiunile Lui.

Pasajul imediat următor ni-l prezintă pe Abel, celălalt fiu al lui Adam, care era temător de Dumnezeu şi a adus prin credinţă o jertfă Domnului.[411] Din cauză că şirul oamenilor temători de Dumnezeu s-a întrerupt prin uciderea lui Abel de către Cain, Dumnezeu i-a dăruit Evei un alt fiu, pe care ea l-a numit: Set, „căci”, a zis ea, „Dumnezeu mi-a dat o altă sămânţă în locul lui Abel, pe care l-a ucis Cain”. Set a fost şi el un om al credinţei. El i-a pus fiului său numele: „Enos”, care înseamnă în traducere: „muritor”, „trecător”. Numele în sine, pare rezultatul unei meditaţii asupra diferenţei dintre lumea eternă şi soarta

410 Gen. 4:1.
411 Evrei 11:4.

tristă a oamenilor de pe pământ.[412] Dacă această explicaţie vi se pare forţată, gândiţi-vă la caracterul lui Enos, ţinând în minte că: Atunci au început oamenii să cheme Numele Domnului”.[413] Ce poate însemna această expresie? Ce a vrut să spună Moise, autorul Genezei, atunci când a folosit-o?

Ştim precis că această expresie nu a însemnat că oamenii au folosit atunci pentru prima dată Numele Domnului, căci Moise l-a folosit deja de câteva ori în capitolele precedente. Şi mai ştim că ea nu poate semnifica faptul că abia atunci au început oamenii să se gândească la Dumnezeu. Probabil că răspunsul adevărat este cel dat de Dr. Johann Peter Lange (1802 – 1884), care scrie în strălucitul său comentariu: „Mai mult ca orice, trebuie să vedem în această expresie un început al activităţii cultice… felul în care este folosit limbajul face aluzie la o activitate organizată de închinăciune către Dumnezeu în mijlocul setiţilor evlavioşi.”[414] Profesorul Leupold comentează aşa: „Este evident că oamenii ştiau despre cine este vorba când vorbeau despre. Domnul”. Revelaţia despre Dumnezeu nu a trebuit reluată de la zero prin Avraam şi Moise căci şi până la ei oamenii au transmis din generaţie în generaţie şi din gură în gură tot ceea ce ştiau ei despre divinitate. Credincioşia lui Dumnezeu, atotputernicia Lui şi mila Lui au fost mereu păstrate înaintea ochilor oamenilor prin practicarea formelor de închinăciune, iar aici, pe vremea lui Enos, ne întâlnim cu prima formă de închinăciune publică formalizată din istorie…1 Dr. Ryle scoate în evidenţă că „expresia „a chema Numele Domnului” era o formulă consacrată în practica invocaţiilor, mai ales când acestea implicau aducerea de jertfe.”[415] Putem deci trage concluzia că Enos a continuat lanţul de oameni evlavioşi care L-au căutat pe Domnul şi care au făcut din

412 Leupold, Opera citată, p. 227.
413 Gen. 4:26.
414 Commentary on ... Genesis (Grand Rapids, Mich.: Zondervan), p. 262.
415 Opera citată, p.228.

închinăciune o parte integrantă a vieţii lor.

Următoarea verigă din lanţul cunoscătorilor de Dumnezeu din protoistoria omenirii a fost „Enoh, tatăl lui Metusala”, despre care este scris de două ori că: „a umblat cu Dumnezeu”.[416] Autorul Genezei se grăbeşte să treacă repede peste alte câteva generaţii ca să poată ajunge la Noe, care „a căpătat milă înaintea Domnului” pentru că „era un om neprihănit şi fără pată între cei din vremea lui: Noe umbla cu Dumnezeu”.[417] Când S-a hotărât să nu mai îngăduie păcatul omenirii şi să distrugă lumea prin potop, Dumnezeu i-a spus lui Noe: „Intră în corabie, tu şi toată casa ta; căci te-am văzut fără prihană înaintea Mea în neamul acesta de oameni.”[418] înainte de potop, a apucat să-i promită: „Dar cu tine fac un legământ”[419] pe care la întărit apoi după ce apele au scăzut iarăşi de pe faţa pământului: „Fac un legământ cu voi că nicio făptură nu va mai fi nimicită de apele potopului, şi nu va mai veni potop ca să pustiască pământul” / Drept semn vizibil al acestui legământ dintre Dumnezeu şi Noe a fost ales curcubeul din nor.[420]

Capitolul 10 din Geneza continuă statistic istoria familiilor lui Sem, Ham, şi lafet, cei trei fii ai lui Noe, precursorii omenirii de azi; iar capitolul 11 ne arată cum au fost împrăştiaţi oamenii de la Tumul Babei pe toată faţa pământului, ca să formeze neamuri distincte, separate prin limbi şi dialecte.

Toate evenimentele de până acum au fost parcurse oarecum „în viteză” de Moise, pentru că scopul lui a fost să ajungă tocmai la acest punct de o importanţă crucială pentru dezvoltarea istoriei lumii, când Dumnezeu a luat iniţiativa şi a pătruns în evenimentele lumii chemându-l pe Avraam ca să-l pună de o parte şi să facă din el strămoşul unui neam prin care să răspândească în lume cunoştinţa

416 Gen. 5:22, 24.
417 Gen. 6:8, 9.
418 Gen. 7:1.
419 Gen. 6:18.
420 Gen. 9:13.

despre mântuire:

„Domnulzisese lui Avraam: *„Ieşi din ţara ta, din rudenia ta, şi din casa tatălui tău, şi vino în ţara pe care ţi-o voi arăta*.

Voi face din tine un neam mare, şi te voi binecuvânta; *îţi voi face un nume mare şi vei fi o binecuvântare*.

Voi binecuvânta pe cei ce te vor binecuvânta, şi voi blestema pe cei ce te vor blestema; *şi toate familiile pământului vor fi binecuvântate în tine*". *1*

Ca excepţie, Dumnezeu a mai continuat să se descopere şi altor oameni din afara neamului lui Avraam. Printre aceştia îi putem aminti pe Melhisedec, contemporan cu Avraam, şi care era „preot al Dumnezeului Celui Prea înalt"[421][422]; pe Abimelec, căruia Dumnezeu i s-a arătat într-un vis de noapte[423]; pe Faraon, pe care Dumnezeu l-a înştiinţat prin vise despre o mare secetă care se apropia[424]; pe Balaam, profetul care i-a vestit adevărul lui Balac[425]; pe ostaşul din tabăra madianiţilor pomenit în cartea Judecătorilor[426]; pe Cir persanul[427]; pe Nebucadneţar[428]; pe Beltşaţar[429] şi chiar şi pe magii din Răsărit care au fost înştiinţaţi despre naşterea Domnului Iisus[430][431]. Am mai putea aminti şi mesajul pe care l-a trimis Dumnezeu prin Iona celor din Ninive, capitala Asiriei11 în cea de a doua jumătate a secolului opt dinainte de Hristos.

Toate aceste comunicării ale lui Dumnezeu cu oameni sau popoare dinafara neamului lui Avraam au fost

---

421 Gen. 12:1-3.
422 Gen. 14:17-24.
423 Gen. 20:6.
424 Gen. 41:1-32.
425 Num. 24:2, 3, etc.
426 Jud. 7:9-14.
427 Ezra 1:1-4.
428 Dan. 2:28-45.
429 Dan. 5:5-9, 17-28.
430 Mat. 2:1, 2.
431 Iona 3:1-10.

doar incidente izolate. Regula generală a Vechiului Testament a fost aceea că, înainte de venirea Domnului Iisus, Dumnezeu i-a ales pe urmaşii lui Avraam pentru a răspândi prin intermediul lor în lume cunoştinţa mântuitoare despre Sine şi despre planurile Sale.[432]

4. REVELAŢIA DIVINĂ PE VREMEA PATRIARHILOR

Dumnezeu a vorbit într-un fel deosebit patriarhilor.1 El i s-a arătat lui Noe înainte şi după potop şi a stabilit legământul în virtutea căruia s-a angajat să nu mai distrugă pământul prin invazia de ape. Apoi li s-a arătat patriarhilor: Avraam, Isaac şi Iacov, promiţându-le prin legământ să le dea ţara Canaanului şi să-i facă moştenitori ai binecuvântării divine. Semnul exterior al acestui legământ a fost „tăierea împrejur”[433] Totuşi, legămintele cu Noe şi cu Avraam nu au fost decât simple pregătiri în vederea încheierii unui legământ mai mare şi mai important cu Moise. Acest legământ a fost ratificat prin vărsarea de sânge şi prin jertfe[434]. Semnul legământului mozaic a fost Sabatul[435].

În toată durata perioadei dintre Avraam şi Amos, Dumnezeu şi-a trimis profeţii Săi la poporul Israel ca să le vorbească, dar niciunul dintre aceşti profeţi nu se poate asemăna sau compara cu Moise. Dumnezeu a avut un har special pentru acest om ales. Iată ce ni se spune în două pasaje din Scriptură:

„Domnul vorbea cu Moise faţă în faţă, cum vorbeşte un om cu prietenul lui”.[436]

„Ascultaţi bine ce vă spun! Când va fi printre voi un proroc, Eu, Domnul, Mă voi descoperi lui într-o vedenie sau îi voi vorbi într-un vis.

Nu tot aşa este însă cu robul Meu Moise. El este credincios în toată casa Mea. Eu îi vorbesc gură către

---

432 Deut. 10:15; Psalm 147:19, 20. Deut. 4:7, 8, 32-34.

433 The Inspiration and Authority of the Bible, pp.83-86; Revelation and Inspiration, pp. 15-18.

434 Exod 24:3-8.

435 Exod 31:12-17.

436 Exod 33:11; cf. Deut. 34:10.

gură, Mă descopăr lui nu prin lucruri grele de înţeles, ci el vede chipul Domnului”.[437]

Pentru cel ce are o credinţă curată şi simplă, Biblia spune clar că Dumnezeu a pătruns în lumea noastră şi le-a vorbit într-un mod cu totul special patriarhilor.

Una din căile speciale de revelaţie folosite de Dumnezeu pentru a li se descoperi acestor oameni au fost „Teofaniile” (apariţii dumnezeieşti). În Geneza 15, Dumnezeu îi vorbeşte lui Avraam prin şi îngeri suindu-se şi coborându-se pe ea.1 Iar Moise este chemat de Dumnezeu din „rugul aprins” care „nu se mistuia deloc”.[438][439]

Nu este de mirare că aceşti oameni au făcut însemnări despre întâmplările deosebite prin care le-a vorbit Dumnezeu. Aceste însemnări au constituit apoi „arhivele” din care s-au alimentat cei ce au alcătuit colecţia de cronici sfinte a poporului lui Dumnezeu.

O altă formă specială de revelaţie divină din Vechiul Testament a fost apariţia „Îngerului Domnului”. El stă de vorbă cu Agar[440], cu Avraam[441], cu Iacov[442], cu Moise[443], cu părinţii lui Samson[444], etc.; şi este menţionat de profetul Zaharia[445]. Ceea ce este specific acestui înger al Domnului este faptul că deşi El poartă numele Domnului şi pare a fi una cu EI, este totuşi de sine stătător cu o personalitate distinctă. În Geneza 22 găsim relatarea despre jertfirea lui Isaac. În clipa în care Avraam era gata să-şi ducă până la capăt ascultarea, Îngerul Domnului i-a vorbit din cer astfel: „Avraame! Avraame! Să nu pui mâna pe băiat, şi să nu-i faci nimic; căci ştiu acum că te temi de Dumnezeu, întrucât

---

437 Num. 12:6-8.
438 Gen. 28:10-17.
439 Exod 3:1-6.
440 Gen. 16:7.
441 Gen. 18:2, 10, 13,; 22:1, 11.
442 Gen. 31:11; 32:24, 28.
443 Exod 3:2; 23:20; 32:34; Iosua 5:13-6:2; Jud. 2:1.
444 Jud. 13:3-20; cf. 6:11-24.
445 Zah. 3:1.

n-ai cruţat pe fiul tău, pe singurul tău fiu, pentru Mine”.[446] Este clar că aici Îngerul Domnului laudă ascultarea lui Avraam faţă de Domnul pentru ca imediat să spună „n-ai cruţat pe fiul tău... pentru Mine”. Cine este oare acest reprezentant divin care este şi nu este totuna cu Dumnezeu? Cine este acest înger care ba este una cu Tatăl, ba este distinct de El? S-ar putea oare ca El să fie „Fiul”, cea de a doua persoană a Sfintei Treimi, în acţiunile Lui terestre dinainte de întrupare?

Marele comentator metodist Adam Clarke nu ezită să facă această afirmaţie când scrie: „Îngerul era chiar persoana simbolizată în jertfa cerută de Dumnezeu: Iisus Hristos care S-a putut numi pe Sine Iehova... şi care a avut deplina autoritate de a reînnoi promisiunea izbăvirii. Cel ce era acolo ca să-l scape pe Isaac, era acelaşi care a venit apoi să moară în locul nostru. În Numele Lui putem spune împreună cu Avraam:, 3 a muntele unde Domnul va purta de grijă”.[447] Dr. Leupold este şi el de părere că acest „înger al Domnului” este singular în calitatea şi caracterul apariţiilor lui: fiind una cu Dumnezeu şi totuşi distinct de Dumnezeu... acelaşi care avea să apară mai târziu în lume luând înfăţişare omenească”. 1

Autenticitatea revelaţiei speciale dată patriarhilor şi maturitatea credinţei lor sunt adeverite de autorul epistolei către Evrei:

„Prin credinţă Avraam, când a fost chemat să plece într-un loc, pe care avea să-l ia ca moştenire, a ascultat, şi a plecat fără să ştie unde se duce.

Prin credinţă a venit şi s-a aşezat el în ţara făgăduinţei, ca într-o ţară care nu era a lui, şi a locuit în corturi, ca şi Isaac şi Iacov, care erau împreună moştenitori cu el ai aceleiaşi făgăduinţe. Căci el aştepta cetatea care are temelii tari, al cărei meşter şi zidar este Dumnezeu.

Prin credinţă a adus Avraam jertfă pe Isaac, când a fost pus la încercare: el, care primise făgăduinţele cu

---

446 Gen. 22:11, 12.
447(W) Gen. 22:14.

bucurie, a dus jertfă pe singurul lui fiu!

El, căruia i se spusese: *„În Isaac vei avea o sămânţă care-ţi va purta numele*!*” Căci se gândea că Dumnezeu poate să învieze chiar şi din morţi*: *şi, la drept vorbind, ca înviat din morţi l-a primit înapoi.*

Prin credinţă a dat Isaac lui Iacov şi Esau o binecuvântare, care avea în vedere lucrurile viitoare.

Prin credinţă Iacov, când a murit, a binecuvântat pe fiecare din fiii lui Iosif, şi „s-a închinat, rezemat pe vârful toiagului său”.

Prin credinţă a pomenit Iosif, când i s-a apropiat sfârşitul, de ieşirea fiilor lui Israel din Egipt, şi a dat porunci cu privire la oasele sale”.1 în ceea ce-i priveşte pe Abel, Noe, Avraam şi Sara, acelaşi autor scrie:

„În credinţă au murit toţi aceştia, fără să fi căpătat lucrurile făgăduite; *ci doar le-au văzut şi le-au urat de bine de departe, mărturisind că sunt străini şi călători pe pământ.*

Cei ce vorbesc în felul acesta, arată desluşit că sunt în căutarea unei patrii Dacă ar fi avut în vedere pe aceea din care ieşiseră, negreşit că ar fi avut vreme să se întoarcă în ea. Dar doreau o patrie mai bună, adică o patrie cerească. De aceea lui Dumnezeu nu-I este ruşine să se numească Dumnezeul lor, căci le-a pregătit o cetate”.[448][449]

5. MOZAISMUL

Cel ce acceptă prin credinţă relatarea Scripturii vede imediat că Dumnezeul patriarhilor este şi Dumnezeul profeţilor şi Dumnezeul apostolilor Noului Testament. Dumnezeul care li s-a descoperit celor din vechime s-a manifestat ca un Dumnezeu personal, drept, înţelept şi sfânt. Moise ne prezintă în primele două capitole ale Bibliei un Dumnezeu desăvârşit, conturat în personalitate şi care a făcut cerurile şi pământul, aşezându-l pe om într-o grădină frumoasă şi plăcută. Toate relatările care

---

448 H. C. Leupold, Exposition of Genesis (Columbus, Ohio: The Wartburg Press, 1942), pp. 500-501.
449 Evrei 11: 13-16.

continuă după aceste două capitole nu fac altceva decât să întărească credinţa într-un Dumnezeu personal. El este însă şi un Dumnezeu sfânt. În însemnările lui Moise ne întâlnim de multe ori cu acest avertisment:

„Domnul a vorbit lui Moise, şi a zis: *„Vorbeşte întregii adunări a copiilor lui Israel, şi spune-le*:

„Fiţi sfinţi, căci Eu sunt sfânt, Eu, Domnul, Dumnezeul vostru 1

Sfinţenia şi dreptatea Sa L-au făcut pe Dumnezeu să distrugă lumea păcătoasă de pe vremea lui Noe[450][451], şi să-i împrăştie pe oamenii de la tumul Babei pe toată suprafaţa pământului[452]. Tot ele au făcut ca Sodoma şi Gomora să fie pedepsite[453]. Şi tot ele i-au condamnat la distrugere pe locuitorii Canaanului când „nelegiuirea lor şi-a atins vârful”.[454] Sfântul lui Israel i-a pedepsit pe Nadab şi Abihu pentru obrăznicia lor păgână[455] şi tot El a fost Cel care i-a scos pe copiii lui Israel din robie după ce a judecat ţara Egiptului.[456]

Domnul Dumnezeu este şi un Dumnezeu al providenţei. Purtarea lui de grijă s-a manifestat clar în vieţile patriarhilor Avraam, Isaac, Iacov, Iosif şi în multitudinea de întâmplări de tot felul asociate cu existenţa şi peripeţiile evreilor (De exemplu: cazul moaşelor din Egipt[457], minunile făcute pentru evrei în drumul spre Canaan[458], darea manei[459][460], apa din stâncă11). Acest Dumnezeu personal şi sfânt a intrat în

---

450 Lev. 19:1, 2.
4510 Gen. 6.
452 Gen. 11.
453 Gen. 19.
454 Gen. 15:16; Num. 31; Deut. 7:1- 5; Iosua 6:13;etc.
455 Lev. 10.
456p) Exod 7 -12.
457 Exod 1:15-21.
458 Exod 14.
459 Exod 16:4-8, 13-21; Iosua 5:12.
460 Exod 17; Num. 20.

legământ cu Noe1, Avraam[461][462], Isaac[463], Iacov[464] şi apoi cu toţi copiii lui Israel prin Moise[465].

Atunci când Moise a cerut să vadă slava Domnului, Scriptura ne spune că: „Domnul S-a pogorât într-un nor, a stătut acolo lângă el, şi a rostit Numele Domnului. Şi Domnul a trecut pe dinaintea lui şi a strigat: Domnul, Dumnezeu este un Dumnezeu plin de îndurare şi milostiv, încet la mânie, plin de bunătate şi credincioşie, care îşi ţine dragostea până în mii de neamuri de oameni, iartă fărădelegea, răzvrătirea şi păcatul, dar nu socoteşte pe cel vinovat drept nevinovat, şi pedepseşte fărădelegea părinţilor în copii şi în copiii copiilor lor până la al treilea şi al patrulea neam!”[466] în această declaraţie se vede dragostea Lui statornică, îndurarea şi credincioşia Lui, dar şi dreptatea cu care îi pedepseşte pe cei care i se împotrivesc alegând de bunăvoie să trăiască în păcat.

În mozaism, Dumnezeu este prezentat ca unul care are privilegiul alegerii. El este Acela care l-a chemat pe Avraam spre a-l conduce înspre o ţară pe care i-o va arăta. Dumnezeu hotărâse în Sine să-l transforme pe acest om într-un neam mare care să-i servească drept mărturie. În multe pasaje, Pentateucul cuprinde declaraţii ca aceasta: „Eu sunt Domnul, Dumnezeul vostru, care v-am pus de o parte dintre popoare”.[467] Iar Moise le aminteşte şi el copiilor lui Israel: „Dar pe voi, Domnul v-a luat, şi v-a scos din cuptorul de fier al Egiptului, ca să-l fiţi un popor pus de o parte, cum sunteţi astăzi”.[468] Moise lămureşte această situaţie în termenii iubirii divine:, 31 a iubit pe părinţii tăi, şi de aceea a ales sămânţa lor după ei; El însuşi te-a scos din Egipt, prin puterea Lui cea mare. El a izgonit dinaintea

---

461(D Gen. 6:18; 9:9-17.
462 Gen. 12:2, 3; 15:18; 17:2.
463 Gen. 17:19; 17:21; 26:3, 4.
464 Exod 2:24 cf. Gen. 32:12.
465 Exod 24:7, 8; Evrei 9:17-20; Exod 31:12-17.
466 Exod 34:5-7.
467 Lev. 20:24.
468 Lev. 20:24.

ta neamuri mai mari la număr şi mai tari decât tine, ca să te ducă în ţara lor, şi să ţi-o dea în stăpânire, cum vezi azi. Să ştii dar în ziua aceasta, şi pune-ţi în inimă că numai Domnul este Dumnezeu, sus în cer şi jos pe pământ, şi că nu este alt Dumnezeu afară de El”.[469] Această alegere divină a aşezat asupra Israelului o anumită responsabilitate: „Căci tu eşti un popor sfânt pentru Domnul, Dumnezeul tău, şi Domnul Dumnezeul tău te-a ales ca să fii un popor al Lui dintre toate popoarele de pe faţa pământului”.1 Dumnezeul sfânt care a încheiat legământul cu Israel a stabilit anumite căi pentru rezolvarea problemei păcatului. Atunci când Dumnezeu i-a făcut promisiuni sfinte lui Avraam, găsim scris că: „Avraam a crezut pe Domnul, şi Domnul i-a socotit lucrul acesta ca neprihănire”. [470]Legea lui Moise conţinea şi ea anumite reglementări pentru lucrurile pe care era dator să le îndeplinească un israelit atunci când cădea într-un păcat. Pentru cei ce împlineau întocmai aceste prevederi ale Legii ispăşitoare, exista asigurarea că, Ji se va ierta”.[471][472]

Unul dintre aspectele legii mozaice care trece prea adesea nebăgat în seamă este existenţa unui climat de bucurie pe care Dumnezeu îl dorea implementat în viaţa poporului. Iată în pasajul următor o adeverire a acestui adevăr în descrierea felului în care trebuia aniversată sărbătoarea corturilor:

*„Să prăznuieşti sărbătoarea corturilor şapte zile, după ce îţi vei strânge roadele din a ne şi din teasc. Să te bucun la sărbătoarea aceasta, tu, fiul tău şi fiica ta, robul şi roaba ta, şi Levitul, străinul, orfanul şi văduva care vor fi în cetăţile tale. Să prăznuieşti sărbătoarea şapte zile în cinstea Domnului, Dumnezeului tău, în locul pe care-l va alege Domnul; căci Domnul, Dumnezeul tău, te va binecuvânta în toate roadele tale şi în tot lucrul mâinilor tale, şi de aceea să fii vesel”.**

---

469 Deut. 4:20.
470 Deut. 14:2.
471 Lev. 4:20, 26, 31, 35; 5:10, 13, 16, 18, etc.
472 Deut. 16:13-15.

Chiar şi binecuvântarea rostită peste copii lui Israel în rânduiala mozaică era o aluzie la bucurie:

„Domnul să te binecuvânteze şi să te păzească! Domnul să facă să lumineze Faţa Lui peste tine, şi să se îndure de tine!

Domnul să-şi înalţe faţa peste tine, şi să-ţi dea pacea!”[473]

Pentateucul îl mai prezintă pe Domnul şi drept un Dumnezeu al revelaţiei (descoperirii). Scripturile ni-L arată pe Dumnezeu stând de vorbă cu Adam, Moise, Avraam, Isaac, Iacov, etc. Cele mai multe comunicări divine ne-au fost trimise prin Moise şi prin ceilalţi profeţi din Israel. Chiar şi Mesia este descris în termeni care fac aluzie la dorinţa lui Dumnezeu de a sta de vorbă cu omul: „Le voi ridica din gura lui, şi el le va spune tot ce-i voi porunci Eu”.1 Despre Moise, slujitorul Domnului, este scris:, 31 este credincios în toată casa Mea. Eu îi vorbesc gură către gură, Mă descopăr lui nu prin lucruri grele de înţeles, ci el vede chipul Domnului”.[474] Iar despre prorocii mincinoşi se afirmă:

„Prorocul care va avea îndrăzneala să spună în Numele Meu un cuvânt pe care nu-i voi porunci să-l spună, sau care va vorbi în numele altor dumnezei, prorocul acela să fie pedepsit cu moartea”.[475]

Punctul culminant al revelaţiei mozaice a fost atins pe muntele Sinai, când Dumnezeu le-a dăruit evreilor cele 10 porunci, şi împreună cu ele le-a mai dat şi alte legi prin Moise., Moise a scris toate cuvintele Domnului. Apoi s-a sculat dis de dimineaţă, a zidit un altar la poalele muntelui, şi a ridicat douăsprezece pietre pentru cele douăsprezece seminţii ale lui Israel. A trimis nişte tineri dintre copiii lui Israel, să aducă Domnului arderi de tot, şi să junghie tauri ca jertfe de mulţumire. Moise a luat jumătate din sânge, şi l-a pus în străchini, iar cealaltă jumătate a stropit-o pe altar. A luat cartea legământului, şi a citit-o în faţa

473 Num. 6:24-26.
474 Deut. 18:18.
475 Deut. 18:20.

poporului. Ei au zis: „Vom face şi vom asculta tot ce a zis Domnul”. Moise a luat sângele, şi a stropit poporul, zicând: „Iată sângele legământului, pe care l-a făcut Domnul cu voi pe temeiul tuturor acestor cuvinte”.[476][477]

Înainte de moartea sa, Moise a stăruit de popor şi i-a îndemnat cu următoarele cuvinte:

*„Acum, Israele, ascultă legile şi poruncile pe care vă învăţ să le păziţi. Împliniţi-le, pentru ca să trăiţi, şi să intraţi în stăpânirea ţării pe care v-o dă Domnul, Dumnezeul părinţilor voştri să n-adăugaţi nimic la cele ce vă poruncesc eu, şi să nu scădeţi nimic din ele; ci să păziţi poruncile Domnului, Dumnezeului vostru, aşa cum vi le dau eu”.**

Întreaga Biblie susţine autoritatea Pentateucului mozaic. De fapt, Biblia evreiască se împarte în trei secţiuni majore: Legea, Profeţii şi Scrierile.

Legea cuprinde primele cinci cărţi ale Bibliei: Geneza, Exodul, Leviticul, Numeri şi Deuteronomul.

Secţiunea *profeţilor* se subîmparte şi ea în două categorii: Profeţii dintâi şi Profeţii de pe urmă.

În numărul profeţilor dintâi avem cărţile lui Iosua, Judecătorii, Samuel şi cărţile împărăţilor.

În numărul profeţilor de pe urmă sunt socotiţi: Isaia, Ieremia, Ezechiel şi „ceilalţi doisprezece”.

„Scrierile” cuprind următoarele unsprezece cărţi: Psalmii, Iov, Proverbele, Rut, Cântarea Cântărilor, Eclesiastul, Plângerile, Estera, Daniel, Ezra-Neemia, şi cărţile Cronicilor.

Fiecare dintre celelalte secţiuni majore ale Bibliei atestă autoritatea legii mozaice. Iată ce găsim scris în: (1) „Profeţi”: Iosua[478], Judecători2, împăraţi3, şi Maleahi4 şi

---

476 Exod 24:4-8.

477 Deut. 4:1, 2.

478(D Iosua 1:7, 8; 8:30-35; 22:5; 23:6.

Jud. 3:4.

1 împ. 2:3; 2 împ. 14:6; 23:25.

Mal. 4:4.

(2) „Scrieri”: Psalmi5, Daniel6, Ezra-Neemia7 şi Cronici8. În Noul Testament, şi Fariseii9, şi Saducheii10 şi Iudeii în general[479] acceptau autoritatea mozaică a Legii. La fel putem spune şi despre Filip12, lacov13, Petru14, Pavel15, Ştefan16, loan17, autorul epistolei către Evrei18 şi chiar Domnul Iisus însuşi 19. Monoteismul etic nu este doar religia profeţilor din ultimele secole ale istoriei poporului Israel. El este temelia pe care a apărut întreaga Biblie. Pentateucul lui Moise este descoperirea unui Dumnezeu sfânt şi drept care doreşte ca poporul Său să trăiască în sfinţenie, despărţindu-se cătegoric de păcat. Mesajul ulterior al profeţilor a fost o confirmare a mesajului Pentateucului. Slujba profeţilor a fost aceea de a-i chema pe evrei înapoi la Lege şi de a le tălmăci evreilor conţinutul moral al prevederilor mozaice.

Şi care au fost reglementările stabilite de Dumnezeu pentru viaţa de închinăciune religioasă a evreilor? Una dintre cele mai importante dintre ele a fost „o inimă

Ps. 103:7.

Dan. 9:11,13.

Ezra 3:2; 6:18; 7:6; Neem. 1:7, 8; 8:1, 14; 9:14; 10:29; 13:1.

ICronici 15:15; 2 Cronici 23:18; 25:4; 34:14; etc.

Mat. 19:7.

Mat. 22:23, 24.

479 loan 9:29.

loan 1:45.

Fapte 15:21.

Fapte 3:22.

(îs) Rom. 10:5; 10:19; 1 Cor. 9:9; 2 Cor. 3:15, etc.

Fapte 7:37.

loan 1:17.

Evrei 7:14; 8:5.

Mat. 8:4; Marcu 7:10; Luca 20:37; loan 5:46; 7:19.

Exod 20:5.

întreagă a Domnului”, adică o devoţiune neîmpărţită, căci Dumnezeu este un Dumnezeu „gelos” 20. Domnul i-a făgăduit lui Moise că va alunga popoarele Canaanului dinaintea poporului ales, dar că acesta va trebui la rândul lui să distrugă toate altarele păgâne, să taie toţi stâlpii idoleşti şi să distrugă toţi pomii de pe înălţimile pe care se aduceau sacrificii, „Să nu te închini înaintea unui alt dumnezeu; căci Domnul se numeşte gelos, este un Dumnezeu gelos” 1. Cea mai importantă poruncă dată de Dumnezeu poporului Său a fost aceasta:

Ascultă, Israele! Domnul, Dumnezeul nostru este singurul Domn. Să iubeşti pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău şi cu toată puterea ta. Şi poruncile acestea, pe care ţi le dau astăzi, să le ai în inima ta. Să le întipăreşti în mintea copiilor tăi, şi să vorbeşti de ele când vei fi acasă, când vei pleca în călătorie, când te vei culca şi când te vei scula. Să le legi ca un semn de aducere aminte la mâini, şi să-ţi fie ca nişte fruntarii între ochi să le scrii pe uşorii casei tale şi pe porţile tale” 1.

Consacrarea totală pe care a pretins-o Dumnezeu de la evrei le-a interzis cu desăvârşire orice formă de închinare la idoli. În cartea legământului se putea citi acest avertisment: „Să păziţi tot ce v-am spus, şi să nu rostiţi numele altor dumnezei; numele lor să nu se audă ieşind din gura voastră”[480][481]. Într-una dintre cuvântările lui de rămas bun, Moise i-a avertizat pe evrei de pericolul falşilor profeţi care vor încerca să atragă poporul spre idolatrie; el le-a mai spus celor din Israel că şi dacă cel ce îndeamnă spre idolatrie va fi fratele, sora, fiul sau prietenul cuiva din Israel, pedeapsa lui va trebui să fie aceiaşi cu a prorocilor mincinoşi, şi anume: uciderea cu pietre. „Să scoateţi astfel răul din mijlocul tău”[482]. Nici n-ar mai trebui să spunem că această interzicere categorică a idolatriei implica şi oprirea de la orice comunicare cu spiritele sau cu cei morţi: „*Dacă un om sau o femeie*

480(D Exod 34:14.
481 Exod 23:13.
482 Deut. 13:1-11.

cheamă duhul unui mort, sau se îndeletniceşte cu ghicirea, să fie pedepsiţi cu moartea; să-i ucideţi cu pietre: sângele lor să cadă asupra lor”[483].

Cea de a doua cerinţă a reglementărilor impuse de Dumnezeu pentru viaţa evreilor a fost trăirea în dragoste şi dreptate socială faţă de aproapele lor:

„Să nu furaţi, şi să nu minţiţi; nici să nu vă înşelaţi unii pe alţii să nu juraţi strâmb pe Numele Meu, căci ai necinsti astfel Numele Dumnezeului tău. Eu sunt Domnul.

Să nu asupreşti pe aproapele tău, şi să nu storci nimic de la el prin silă.

Să nu opreşti până a doua zi plata celui tocmit cu ziua.

Să nu vorbeşti de rău pe un surd, şi să nu pui înaintea unui orb nimic care să-l poate face să cadă; ci să te temi de Dumnezeul tău. Eu sunt Domnul.

Să nu faceţi nedreptate la judecată: să nu cauţi la faţa săracului, şi să nu părtineşti pe nimeni din cei mari, ci să judeci pe aproapele tău după dreptate.

Să nu umbli cu bârfeli în poporul tău.

Să nu te ridici împotriva vieţii aproapelui tău. Eu sunt Domnul

Să nu urăşti pe fratele tău în inima ta; să mustri pe aproapele tău, dar să nu te încarci cu un păcat din pricina lui.

Să nu te răzbuni, şi să nu ţii necaz pe copiii poporului tău.

Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi Eu sunt Domnul” 1. „Dacă fratele tău sărăceşte, şi nu mai poate munci lângă tine, să-l sprijini, fie ca străin, fie ca venetic, ca să trăiască împreună cu tine. Să nu iei de la el nici dobândă, nici camătă: să te temi de Dumnezeul tău, şi fratele tău să trăiască împreună cu tine. Să nu-i împrumuţi banii tăi cu dobândă, şi să nu-i împrumuţi merindele tale pe camătă „[484][485].

---

483 Lev. 20:27.
484 Lev. 19:11-18.
485 Lev. 25:35-37.

Fără să intre prea mult în amănunte, Dumnezeu îi spusese lui Avraam: „Eu sunt Dumnezeul cel atotputernic. Umblă înaintea Mea şi fii fără prihană. Voi face un legământ între Mine şi tine, şi te voi înmulţi nespus de mult”[486][487].

Iar poporului Israel îi făgăduise:

„Dacă vei asculta cu luare aminte glasul Domnului, Dumnezeului tău, dacă vei face ce este bine înaintea Lui, dacă vei asculta de poruncile Lui, şi dacă vei păzi toate legile Lui, nu te voi lovi cu niciuna din bolile cu care am lovit pe Egipteni; căci Eu sunt Domnul, care te vindecă”.

Un foarte bun rezumat al tuturor reglementărilor stabilite de Dumnezeu pentru viaţa evreilor se găseşte în Exodul 20 şi în Deuteronomul 5: binecunoscutul „decalog” sau mai pe româneşte: „Cele zece porunci”. Porunca dintâi este o chemare la loialitate deplină faţă de Dumnezeu: copiii Lui nu au voie să se închine nici unei alte divinităţi; a doua poruncă stabileşte climatul unei închinăciuni spirituale prin excelenţă, fără cârjele idolatre ale reprezentărilor iconoclaste. A treia poruncă pretinde reverenţă adâncă faţă de Numele lui Dumnezeu, iar cea de a patra stabileşte Sabatul ca zi de închinăciune şi de odihnă după cele şase zile de osteneală în muncă. A cincea poruncă stabileşte respectul pe care copiii trebuie să-l acorde părinţilor în universul sfânt şi stabil al familiei, iar cea de a şasea poruncă interzice curmarea violentă a vieţii prin crimă. A şaptea poruncă impune curăţia în căsnicie prin interzicerea adulterului. A opta poruncă instaurează respectul faţă de proprietatea altcuiva oprind furtul. Porunca a noua cere o vieţuire în adevărul absolut, interzicând mărturia mincinoasă chiar şi atunci când este vorba despre soarta unui prieten. Cea de a zecea poruncă este o declaraţie că omul trebuie să fie mulţumit cu ceea ce i-a dat Dumnezeu şi să nu jinduiască dintr-o pornire egoistă după proprietatea altora.

Cartea Deuteronomul ne mai pune la dispoziţie şi alte

---

486 Gen. 17:1, 2.

487 Exod 15:26.

excelente rezumări ale legilor lui Dumnezeu, încununându-le pe toate cu o avertizare solemnă asupra sorţii celor care vor alege să asculte sau să nu asculte de ceea ce zice Domnul:

„Iată, pun astăzi înaintea voastră binecuvântarea şi blestemul: binecuvântarea, dacă veţi asculta de poruncile Domnului, Dumnezeului vostru, pe care vi le dau în ziua aceasta; blestemul, dacă nu veţi asculta de poruncile Domnului, Dumnezeului vostru, şi dacă vă veţi abate de la calea pe care v-o dau în ziua aceasta, şi vă veţi duce după alţi dumnezei pe care nu-i cunoaşteţi”[488].

„Acum, Israele, ce alta cere de la tine Domnul, Dumnezeul tău, decât să te temi de Domnul, Dumnezeul tău, să umbli în toate căile Lui, să iubeşti şi să slujeşti Domnului, Dumnezeului tău, din toată inima ta şi din tot sufletul tău, să păzeşti poruncile Domnului şi legile Lui pe care ţi le dau astăzi, ca să fii fericit?

Iată, ale Domnului, Dumnezeului tău, sunt cerurile şi cerurile cerurilor, pământul şi tot ce cuprinde el. Şi numai de părinţii tăi S-*a alipit Domnul ca să-i iubească; şi după ei, pe sămânţa lor, pe voi v-a ales El dintre toate popoarele, cum vedeţi azi să vă tăiaţi dar inima împrejur, şi să nu vă mai înţepeniţi fitul. Căci Domnul, Dumnezeul vostru, este Domnul dumnezeilor, Domnul domnilor, Dumnezeul cel mare, puternic şi înfricoşat, care nu caută la faţa oamenilor şi nu primeşte daruri; care face dreptate orfanului şi văduvei care iubeşte pe străin şi-i dă hrană şi îmbrăcăminte.*

Să iubiţi pe străin, căci şi voi aţi fost străini în ţara Egiptului.

Să te temi de Domnul, Dumnezeul tău, să-l slujeşti, să te alipeşti de El, şi pe Numele Lui să juri. El este slava ta, El este Dumnezeul tău. El a făcut în mijlocul tău aceste lucruri mari şi grozave pe care ţi le-au văzut ochii. Părinţii tăi s-au pogorât în Egipt în număr de şaptezeci de inşi; acum Domnul, Dumnezeul tău, a făcut din tine o mulţime ca stelele cerului.

---

488 Deut. 11:26-28.

Să iubeşti dar pe Domnul, Dumnezeul tău, şi să păzeşti totdeauna învăţăturile Lui, legile Lui, rânduielile Lui şi poruncile Lui” 1.

Un alt lucru pe care trebuie să-l spunem atunci când ne ocupăm de revelaţia mozaică este că în text întâlnim expresii care-L aşază pe Dumnezeu în dimensiuni şi situaţii umane. Iată de exemplu situaţia în care ni se spune că Dumnezeu s-a pogorât ca să vadă dacă răutatea oamenilor era întocmai după zvonul venit până la El[489490], sau întâmplarea în care se pare că Dumnezeu a fost convins de mijlocirea lui Moise şi înduplecat să-şi schimbe planurile[491492]. Aceste aplicaţii ale sentimentelor, limitelor şi trăsăturilor umane asupra persoanei lui Dumnezeu se numesc „antropomorfisme” (de la „antropos” – om, şi „morfa” – formă, în limba greacă) şi trebuie luate ca exprimări simbolice, simplificări ale realităţilor dumnezeieşti pentru a putea fi reduse la nivelul înţelegerii umane. Bineînţeles că Biblia nu vorbeşte în sensul propriu al cuvintelor atunci când pomeneşte despre ochii, mâinile sau aripile lui Dumnezeu. Când Scriptura spune că: Domnul îşi întinde privirile peste tot pământul ca să sprijine pe aceia a căror inimă este întreagă a Lui”, aceasta nu este decât o expresie poetică frumoasă despre providenţa divină care este acordată tuturor acelora care nădăjduiesc în Dumnezeu. Când psalmistul scrie:

*„El te va acoperi cu penele Lui, şi te va ascunde sub aripile Lui” **

El nu se referă la lucruri materiale, ci doar exprimă posibilitatea de a găsi adăpost la Dumnezeu, tot aşa cum puiul de găină poate fugi imediat sub aripile cloştii. Când citim că Dumnezeu nu a distrus cetatea Ninive după cele patruzeci de zile vestite de Iona, asta nu înseamnă că Dumnezeu s-a schimbat, ci ninivitenii! Prin pocăinţa lor sinceră, oamenii cetăţii s-au mutat din sfera mâniei divine

---

489d) Deut. 10:12-11:1.
490 Gen. 18:21.
491 Exod 32:7-14.
492 Psalm 91:4.

în sfera îndurării nemăsurate a lui Dumnezeu. Şi, dacă vrem să înţelegem, această schimbare nu a fost în afara previziunii lui Dumnezeu, căci cititorul cunoscător de Dumnezeu va înţelege imediat că până şi anunţul strigat de Iona nu fusese altceva decât un mijloc prin care Dumnezeu a urmărit cruţarea miilor de oameni şi scăparea lor prin pocăinţă. Aşa stau lucrurile şi cu toate celelalte antropomorfisme ale Bibliei. Departe de a fi dovezi de scăderi în calitatea textului, ele sporesc mult frumuseţea exprimării şi ne înlesnesc o înţelegere umană pentru realităţi şi fenomene din realitatea gândirii divine.

Spaţiul nostru este foarte scurt, de aceea ne oprim aici cu analizarea revelaţiei mozaice, recomandându-vă să studiaţi în detaliu alte publicaţii teologice care se ocupă amănunţit de analizarea instituţiilor ridicate de Dumnezeu prin Moise: cortul întâlnirii, preoţia, sistemul de jertfe, calendarul religios, legea civilă, legea ceremonială şi legea morală. Înainte de a trece la alt subiect trebuie însă să spunem ceva despre anumite standarde subereştine pe care le întâlnim în legea lui Moise. Dintre ele amintim: îngăduirea poligamiei1, acceptarea divorţului şi a recăsătoririi[493] şi instituirea războaielor sfinte ale lui Israel5. Departe de a fi pasaje „neinspirate” şi adăugate ulterior sau dovezi de revelaţie progresivă şi deosebită pentru diferite epoci şi dispensaţii, aceste abateri de la standardul sfinţeniei desăvârşite trebuie înţelese în spiritul explicaţiei pe care o dă Domnul Iisus în problema divorţului:

„Fariseu au venit la El şi, ca să-L ispitească, l-au zis: „Oare este îngăduit unui bărbat să-şi lase nevasta pentru orice pricină?”

Drept răspuns, El le-a zis: „Oare n-aţi citit că Ziditorul, de la început i-a făcut parte bărbătească şi parte femeiască, şi a zis: „De aceea v-a lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa, şi se va lipi de nevastă-sa, şi cei doi vor fi un singur trup”? Aşa că nu mai sunt doi, ci un singur trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă.

493(D Exod 21:10; Lev. 13:17, 18.

„Pentru ce dar”, l-au răspuns ei, „a poruncit Moise ca bărbatul să dea nevestei o carte de despărţire, şi s-o lase?”

Iisus le-a răspuns: „Din pricina împietririi inimilor voastre a îngăduit Moise să vă lăsaţi nevestele; dar de la început n-a fost aşa. Eu însă vă spun că oricine îşi va lăsa nevasta, afară de pricină de curvie, şi ia pe altă nevastă, preacurveşte; şi cine ia de nevastă pe cea lăsată de bărbat, preacurveşte”.

6. LITERATURA POETICĂ EDUCATIVĂ

Credincioşii evanghelici proclamă Biblia drept Cuvânt inspirat al lui Dumnezeu. Asta îi face să nu simtă niciun fel de obligaţie să explice de ce Dumnezeu a ales să folosească forme literare deosebite în alcătuirea Scripturilor. Credinţa desăvârşită nu critică lucrările lui Dumnezeu, ci le acceptă ca desăvârşite. Pentru cititorul neavizat însă, există anumite expresii şi forme literare folosite în Biblie care ridică unele semne de întrebare. Aceste probleme apar mai ales în grupul de cărţi asupra cărora ne vom fixa atenţia în continuare. Între Iov şi Eclesiastul, Biblia cuprinde secţiunea de poezie a scrierilor sfinte. Deşi poezia mai există şi în pasaje scurte aflate în cuprinsul altor cărţi, ca formă literară, ea este caracteristică cărţilor din secţiunea de literatură poetică educativă. Ca orice produse de poezie, limbajul acestor cărţi este plin de expresii metaforice, de arabescuri rafinate de figuri de stil, de exagerări voite şi impresionante, de simplificări şi interpretări ale realităţii care-l pot tulbura pe cel obişnuit cu stilul exact şi strâns legat de realitate al celorlalte cărţi biblice. Multe repetiţii sunt parte din specificul rimei de idei care a caracterizat poezia ebraică. Acest procedeu se numeşte „paralelism” şi prin el ideea din primul vers este scoasă în relief prin completate sau contrastate cu o altă idee din versul sau versurile următoare. Alte pasaje poetice sunt scrise sub disciplina strictă a „acrostihurilor” (O versificare în care primele litere din fiecare vers formează o înşiruire cu un sens special, în majoritatea cazurilor urmărind ordinea alfabetică; primul vers se începe cu „a”, al doilea cu „b”,

etc.).

Tematica literaturii poetice educativă este foarte variată cuprinzând: rugăciuni, cântări de laudă, tânguiri ale credinţei, străluciri de cugetare sclipitoare, adevăruri etice şi duhovniceşti, etc. Tot în aceste cărţi se mai găseşte şi o mare încărcătură de ceea ce am putea numi „reflexii ale cugetării omeneşti”, spre deosebire de „înţelepciunea revelată” din restul Bibliei. Iată şi alte curiozităţi: Israelul nu este menţionat niciodată în cartea Proverbelor, iar numele. Domnului” nu apare nici măcar o singură dată în cartea Eclesiastului[494][495]. În ciuda acestor caracteristici specifice, literatura poetică educativă este validată ca autoritate duhovnicească prin faptul că a fost destinată, în marea ei parte, să fie folosită în cadrul serviciilor publice sau private de închinăciune.

IOV

Cartea lui Iov se ocupă cu un aspect particular al problemei suferinţei: De ce îngăduie Dumnezeu suferinţa celui neprihănit?

Autorul anonim al scrierii începe prin a-l transporta pe cititor în sferele cereşti, unde se discută lucruri care vor avea apoi o influenţă copleşitoare asupra evenimentelor din viaţa terestră. În prim plan este adus însuşi Dumnezeu care se laudă cu caracterul şi viaţa deosebită dusă de robul Său Iov. Sub provocarea Satanei, Dumnezeu îngăduie ca Iov să piardă rând pe rând avuţia, copiii şi în final chiar propria sănătate. Apoi, în scenă apar prietenii lui Iov care întreţin cu acest om aflat în disperare un dialog scris cu multă eleganţă şi multă pricepere psihologică şi religioasă. Pe scurt, cei trei prieteni ai lui Iov împărtăşeau părerea că suferinţa este întotdeauna o formă de pedeapsă divină, aşa că Iov era dovedit aprioric vinovat ca păcătos. Pentru că viaţa exterioară nu-l arăta pe

---

494 Exemple de așezare în acrostih: Psalm 9, 10, 25, 34, 37, 111, 112, 119 (8 versuri pentru fiecare literă); plîngerile lui Ieremia 1, 2, 3, 4; Proverbe 31:10- 31.

495 Joseph Angus, The Bible Hand-Book (New York; Revell, c. 1905), p. 583.

Iov ca păcătos, vinovăţia lui era dovedită a fi şi mai mare, deoarece era fructul ascuns al unuia care a păcătuit pe ascuns, trăind în ipocrizie. Un astfel de raţionament l-a înfuriat la culme pe Iov. Convorbirea lui cu cei trei prieteni s-a transformat foarte repede într-un dialog al surzilor. În finalul cărţii, prefaţat de Elihu, ia cuvântul însuşi Dumnezeu şi-l reaşază pe Iov în limitele unei vieţi smerite şi binecuvântate.

Privită la suprafaţă, cartea lui Iov nu rezolvă, filosofic” problema pe care o tratează. Textul nu ne explică desluşit care a fost motivaţia suferinţelor acestui om deosebit. Soluţia rămâne doar în acceptarea circumstanţelor vieţii printr-o supunere faţă de voinţa unui Dumnezeu bun şi neprihănit. Deşi nu-i cunoaştem întotdeauna motivaţia acţiunilor, Dumnezeu are dreptul la ascultarea noastră, căci ne-a descoperit ceva din natura Lui, şi asta ne este de ajuns pentru a ne ancora încrederea în înţelepciunea Lui desăvârşită. Privită din acest punct de vedere, cartea Iov este o lecţie de înţelepciune pentru noi toţi. Şi mai ales o avertizare pentru cei care se grăbesc să-i presupună vinovaţi pe toţi aceia care trec prin încercări şi suferinţe. Faptul că Dumnezeu n-a privit cu plăcere spre cuvintele celor trei prieteni ai lui Iov, ne face să descalificăm categoric şi punctul lor de vedere.

Cartea Iov mai este şi un manifest explicit despre grija lui Dumnezeu faţă de copiii Săi, şi o dovadă de implicarea Lui în viaţa noastră de zi cu zi. Această învăţătură a fost preluată şi expusă pe larg de Domnul Iisus în cuvântările Sale.

Psalmii

Psalmii nu alcătuiesc o carte unitară, ci sunt o culegere de cântări sfinte izvorâte din umblarea şi închinăciunea evreilor. Aceşti psalmi au autori diferiţi. Inscripţiile care sunt aşezate în titlul diferiţilor psalmi nu sunt inspirate şi ele diferă între originalul ebraic şi traducerea grecească a Septiiagintei. În varianta ebraică, şaptezeci şi trei de psalmi îi sunt atribuiri lui David, doisprezece lui Asaf, unsprezece fiilor lui Core, unul lui

Moise, etc. Septiiaginta îi mai atribuie încă alţi doisprezece psalmi lui David, dar îi neagă trei dintre aceia presupuşi a fi ai lui în originalul ebraic. În Vechiul Testament ebraic, psalmii sunt împărţiţi în cinci culegeri separate: 1 – 41, 42 – 72, 73 – 89, 90 – 106, şi 107 – 150. În culegerea I, IV, şi V numele predominant pentru dumnezeire este „Domnul” (Iehova), culegerea a doua foloseşte cu precădere numirea de „Dumnezeu” (Elohim), în timp ce culegerea a III-a le foloseşte pe amândouă deopotrivă.

Au fost date diferite clasificări ale psalmilor. De exemplu: psalmi de înţelepciune, psalmi de laudă, psalmi de adorare, psalmi de mulţumire, psalmi devoţionali, punitivi şi mesianici. Profesorul Franz Delitzsch (1813 – 1890) ne-a lăsat următorul comentariu despre natura psalmilor: „Psaltirea este şi un Pentateuc; un ecou al celor cinci cărţi scrise de Moise în peregrinările poporului Israel... Cele cinci cărţi sunt mesajul poporului către Iehova, tot aşa cum cărţile lui Moise au fost cinci cărţi de mesaj al lui Iehova către popor” 1.

Richard Hooker (c. 1554 – 1600), mare teolog englez, descrie psalmii în felul următor: Măreţie istorică, dreptate exemplară, moderaţie pilduitoare, înţelepciune profundă, pocăinţă veritabilă, răbdare greu pusă la încercare, taine ale divinităţii, umbre ale suferinţelor lui Hristos, torente de mânie, mângâieri duioase de har, lucrări ale providenţei peste lumea de acum şi promisiuni strălucite pentru lumea care va veni; această fântână cristalină din care ţâşnește viaţa veşnică ne poate dărui tot ceea ce este bun, vrednic de primit, de dorit sau de înfăptuit. Fie rana oricât de rea, dezastrul oricât de adânc, boala oricât de cruntă, în textul psalmilor se va găsi întotdeauna suficient balsam pentru mângâiere şi pentru vindecare”[496][497].

Cu alte cuvinte, cartea aceasta a Psalmilor este o colecţie extraordinară de texte tulburător de frumoase şi de necesare. Temele lor străbat dincolo de graniţele

496 Idem, p.569.
497 Idem, p.569.

Vechiului Testament în numeroase citate aflate în Noul Testament folosite spre confirmarea misiunii mesianice a Domnului Iisus şi pentru acurateţea doctrinală a învăţăturii.

Cântarea Cântărilor

Această măiastră cântare este cel mai controversat text al Bibliei. Se discută nu numai dacă subiectul este dragostea trupească din cadrul căsniciei sau dragostea duhovnicească dintre Iehova şi evrei sau Domnul Iisus şi Biserică. În discuţie este pusă chiar inspiraţia divină a textului şi dacă această carte îşi are sau nu dreptul de a sta între celelalte scrieri sfinte.

Mulţi comentatori biblici care susţin interpretarea alegorică a Cântării Cântărilor sunt de părere că textul are un caracter mesianic, prefigurând relaţia dintre Domnul Iisus, ca mire, şi Biserică, ca şi mireasă a Lui. Într-adevăr, există multe alte texte în celelalte Scripturi, mai ales în cărţile profetice, în care relaţia dintre Dumnezeu şi poporul Lui este asemănată cu legătura dintre un soţ şi o soţie. Dificultatea stă în faptul că în toată cântarea nu există nici măcar un singur indiciu care să ne justifice o interpretare alegorică.

Joseph Angus (1816 – 1902) este de părere că: „Din punct de vedere literar, întreaga carte este o descriere poetică a trăirii dragostei în cadrul sfânt al unirii din căsnicie. Cântarea Cântărilor este una dintre cele mai nobile expresii ale sentimentelor de iubire din cadrul relaţiilor dintre un bărbat şi o femeie. Citirea acestei cărţi ne introduce în universul evreiesc al vieţii conjugale” 1.

Această carte micuţă plină de exagerări şi metafore orientale este ca o pecete de aprobare divină pusă peste universul trăirilor trupeşti. Prin ea însăşi, Cântarea Cântărilor devine un protest asupra extremismelor care au pretins că viaţa de familie nu este demnă de atenţie şi respect în discuţiile din poporul Domnului. Conţinutul ei reprezintă o sfântă linie de mijloc în stare să vindece atât ipocrizia băţoasă a celor ce preferă să ignore acest subiect, cât şi senzualitatea celor care aleg să trăiască în

promiscuitate. Dumnezeu a sfinţit relaţiile dintre soţi prin însăşi procesul creaţiei. În originalul ebraic, cartea pare că a slujit drept un ghid de iniţiere al tinerilor aflaţi în pragul căsătoriei. Sanford Calvin Yoder scrie: Aproape toţi scriitorii cărţilor Bibliei au câte ceva de spus despre credincioşia în dragoste şi dau ca pildă viaţa de familie. Prin aceasta ei recunosc că trăirile trupeşti şi sentimentale îşi ating maximul de satisfacţie atunci când se manifestă în cadrul unor relaţii înrădăcinate în respect şi preţuire reciprocă. Fără să fie degradantă sau ruşinoasă, iubirea trupească devine în cadrul familiei o exprimare a frumuseţii şi bucuriei. La acest nivel, orice exprimare poetică poate căpăta pe drept cuvânt dreptul de a sta alături de celelalte cărţi ale Bibliei" 4.

Proverbe

Cartea proverbelor este o colecţie de nestemate sclipitoare, tăioase, preţioase şi foarte uşor de memorat, destinate să dea celor tineri o comoară de educaţie suficientă pentru trăirea unei vieţi fericite şi îmbelşugate. Dr. Angus scrie că Proverbele sunt manuale de etică practică tot aşa cum Psalmii sunt lecţii de închinare duhovnicească1. Există o caracteristică universală a Proverbelor care le face să aibă valoare pentru oamenii aflaţi în cele mai diferite circumstanţe ale vieţii. Dincolo de experienţa etern umană a îndeletnicirilor terestre, există însă „o temelie religioasă a înţelepciunii şi moralei căreia trebuie să i se supună toţi"[498][499].

Caracterul primordial al cărţii este practic, nu teologic. Referindu-se la valoarea cărţii, Dr. Adam Clarke scrie:

„Oricine ai fi, citirea acestei cărţi îţi va fi folositoare. împăraţi şi curteni, dar şi oameni simpli: meseriaşi, negustori, fermieri, pot găsi aici lecţii practice despre felul în care trebuie să-şi ducă viaţa şi să-şi desfăşoare activităţile lor particulare. Taţi, mame, soţii, soţi, fii şi fiice, stăpâni şi servitori, găsesc deopotrivă recomandări pentru

498 Opera citată, p.585.
499 Idem, p.S85.

felul în care să-şi facă datoria, iar toate aceste principii eterne sunt îmbrăcate nu în lecţii seci de morală, ci în haina înţelepciunii practice din umblarea de fiecare zi. Pentru cel gata să asculte, câştigul va fi nu numai în inimă şi minte, ci şi în... pungă. Cel înţelept va învăţa şi mai multe căi pentru a reuşi în viaţă, iar viaţa însăşi se va însănătoşa sub adierea curată a curentelor de cinste, moralitate, milă, teamă sfântă, iubire şi pietate care străbat întreaga carte. Scopul principal al Proverbelor este acela de a inspira o mare reverenţă faţă de Dumnezeu Creatorul, o teamă sfântă în faţa judecăţilor Lui drepte şi o căutare înfocată după înţelepciune şi virtute. Textul cărţii pictează nedreptatea, răutatea, mândria, lenea, zgârcenia, neascultarea, beţia şi încă multe alte defecte în culori aşa de triste încât orice om de bun simţ se va umple de ruşine şi va fugi de ele, căutând să se desăvârşească în ceea ce îi va înlesni prosperitatea şi sănătatea, trupească şi spirituală”[500].

Eclesiastul

Aceasta este încă una din cărţile dificile ale Bibliei. Numirea ei înseamnă „predicatorul” sau „cel ce vorbeşte în adunare”. Fără nicio îndoială că tema principală a cărţii este lipsa de sens sau „deşertăciunea” vieţii. Încă din primul capitol ni se arată că, pentru cei care nu au credinţă în Dumnezeu şi în viaţa de apoi, existenţa este o scurgere monotonă şi fără nicio semnificaţie. Autorul cărţii, recunoscut de toţi a fi Solomon, vorbeşte despre trăirile vieţii naturale folosind cu precădere termenul „sub soare”, care pare a semnifica limitarea, lipsa de perspectivă veşnică. El trece în revistă înfăptuirile cărora li s-a dedicat în căutarea împlinirii personale. Ele sunt caracteristice vieţii de abuzuri şi cercetări pe care a dus-o Solomon: o căutare a faimei prin dobândirea de înţelepciune, prin construcţii măreţe, prin dedarea la plăcerile cărnii, prin acumularea de bogăţii şi chiar prin intense preocupări artistice. Rezultatul?

„Apoi, când m-am uitat cu băgare de seamă la toate

500 Comentariu asupra Proverbelor, III, p.700.

lucrările pe care le făcusem cu mâinile mele, şi la truda cu care le făcusem, am văzut că în toate este numai deşertăciune şi goană după vânt, şi că nu este nimic trainic sub soare” 1.

De la acest punct, în textul cărţii apare un „deism” (credinţă abstractă într-un dumnezeu impersonal şi îndepărtat) evident căruia i se permite să evolueze chiar şi până la nivelul negării credinţei într-o înviere a morţilor şi a vieţii de dincolo[501][502].

O a doua temă care străbate cartea este, de data aceasta, pozitivă, am spune „bahică”. Ea recomandă bucuria ca un contrabalans al deşertăciunii vieţii. În esenţă, această temă este o filosofie a „clipei” şi a spiritului practic. Ea recomandă preţuirea binecuvântărilor aduse de muncă, mâncare şi iubire:

„Nu este altă fericire pentru om decât să mănânce şi să bea, şi să-şi înveselească sufletul cu ce este bun din agoniseala lui”[503][504]. *„... dar şi faptul că un om mănâncă şi bea şi duce un trai bun în mijlocul întregii lui munci, este un dar de la Dumnezeu”*. *„Dar dacă a dat Dumnezeu cuiva avere şi bogăţii, şi i-a îngăduit să mănânce din ele, să-şi ia partea lui din ele, şi să se bucure în mijlocul muncii lui, aceasta este un dar de la Dumnezeu”*[505]. *„Gustă viaţa cu nevasta pe care o iubeşti, în tot timpul vieţii tale deşerte pe care ţi-a dat-o Dumnezeu sub soare, în această vreme trecătoare; căci aceasta îţi este partea în viaţă, în mijlocul trudei cu care te osteneşti sub soare”*[506].

Mai există şi o a treia temă, mai importantă decât primele două. Ea este trăirea vieţii în perspectiva întâlnirii inevitabile cu Dumnezeu. O asemenea temă conduce la sentimentul responsabilităţii în faţa legilor divine:

---

501 Ecles. 2:11.
502 Ecles. 9:10 cf. 3:19.
503 Ecles. 2:24.
504 Ecles. 3:13.
505 Ecles. 5:19-
506 Ecles. 9:9.

„Păzeşte-ţipiciorul, când intri în Casa lui Dumnezeu”

1. „Dacă ai făcut o juruinţă lui Dumnezeu, nu zăbovi s-o împlineşti”[507][508]. *„Totuşi, măcar căpăcătosulface de o sută de ori răul şi stăruieşte multă vreme în el, eu ştiu că fericirea este pentru cei ce se tem de Dumnezeu şi au frică de EL Dar cel rău nu este fericit şi nu-şi va lungi zilele, întocmai ca umbra, pentru că n-are frică de Dumnezeu*[509]. *„Bucură-te, tinere, în tinereţea ta, fii cu inima veselă cât eşti tânăr, umblă pe căile alese de inima ta şi plăcute ochilor tăi; dar să ştii că pentru toate acestea te va chema Dumnezeu la judecată”*[510][511]. *„Dar adu-ţi aminte de Făcătorul tău în zilele tinereţii tale, până nu vin zilele cele rele şi până nu se apropie anii când vei zice: „Nu găsesc nicio plăcere în ei’s. „Să ascultăm dar încheierea tuturor învăţăturilor: Teme-te de Dumnezeu şi păzeşte poruncile Lul Aceasta este datoria oricărui om. Căci Dumnezeu va aduce orice faptă la judecată, şi judecata aceasta se va face cu privire la tot ce este ascuns, fie bine, fie rău,* II.

Am putea spune că această carte a Eclesiastului este de fapt un scurt comentariu la Psalmul 73. Conţinutul acelui Psalm arată cum cel nelegiuit propăşeşte pentru o vreme şi aceasta îl umple de nedumerire pe cel neprihănit. Această nedumerire dispare însă de îndată ce credinciosul intră în Casa Domnului şi înţelege realitatea „de sub soare” în lumina perspectivei veşniciei. Iată care este de altfel concluzia psalmului:

„Când mi se amăra inima, şi mă simţeam străpuns în măruntaie, eram prost şi fără judecată, eram ca un dobitoc înaintea Ta. Însă eu sunt întotdeauna cu Tine, Tu m-ai apucat de mâna dreaptă; mă vei călăuzi cu sfatul Tău, apoi mă vei primi în slavă.

Pe cine altul am eu în cer afară de Tine? Şi pe pământ nu-mi găsesc plăcerea decât în Tine. Carnea şi

---

507 Ecles. 5:1.
508 Ecles. 5:4.
509 Ecles. 8:12, 13.
510 Ecles. 11:9.
511 Ecles. 12:13, 14.

inima pot să mi se prăpădească; fiindcă Dumnezeu va fi pururea stânca inimii mele şi partea mea de moştenire.

Căci iată că cei ce se depărtează de Tine, pier; Tu nimiceşti pe toţi cei ce-ţi sunt necredincioşi Cât pentru mine, fericirea mea este să mă apropii de Dumnezeu:

pe Domnul Dumnezeu îl fac locul meu de adăpost, ca să povestesc toate lucrările Tale" 1.

7. Fenomenul profetic

Evreii obişnuiesc să spună: „mi-a pus cuvinte în gură", această expresie însemnând: „i-a spus ce să spună". Astfel, când loab a trimis o femeie să-i vorbească împăratului David, el i-a spus: „să-i vorbeşti aşa şi aşa". Şi loab i-a spus ce trebuia să zică"[512][513]. David şi-a dat însă seama că în spatele cuvintelor femeii era înţelepciunea lui loab şi a făcut-o să recunoască: „Oare mâna lui loab nu este ea cu tine în toată treaba aceasta? Şi femeia a răspuns: „Viu este sufletul tău, împărate, domnul meu. În adevăr, robul tău loab mi-a poruncit, şi a pus în gura roabei tale toate aceste cuvinte,[514].

Dumnezeu l-a pregătit pe Isaia pentru a-l face purtătorul Său de cuvânt. El a trimis un serafim cu un cărbune luat din foc, zicând: „Iată, atingându-se cărbunele acesta de buzele tale, nelegiuirea ta este îndepărtată şi păcatul tău este ispăşit". Am auzit glasul Domnului, întrebând: „Pe cine să trimit, şi cine va merge pentru Noi?" Eu am răspuns: „iată-mă, trimite-mă!". El a zis atunci: „Du-te şi spune poporului acestuia..."[515]. Când a fost trimis de Dumnezeu ca să profeţească, Ieremia s-a împotrivit spunând că nu ştie să vorbească. Atunci, „Şi-a întins mâna, şi mi-a atins gura. Şi Domnul mi-a zis: „Iată, pun cuvintele Mele în gura ta..."[516][517].

Într-un pasaj similar, Dumnezeu i-a spus şi lui Isaia:

---

512 Psalm 73:21-28.
513 2 Sam. 14:3.
514 2 Sam. 14:19-
515 Isaia 6:7-9.
516 Ier. 1:9.
517 Isaia 51:16.

„Eu pun cuvintele Mele în gura ta, şi te acopăr cu umbra mâinii Mele…

Iar lui Ezechiel i-a zis: „Fiul omului, du-te la casa lui Israel, şi spune-le cuvintele Mele!”[518]. Au fost şi timpuri în care Dumnezeu i-a închis gura lui Ezechiel, ca să nu poată vorbi oamenilor; „Dar când îţi voi vorbi, îţi voi deschide gura, ca să le spui: „Aşa vorbeşte Domnul…” Pentateucul indică foarte clar că Dumnezeu l-a ales pe Moise ca purtător de cuvânt al Său către Israel: „Iată că te fac Dumnezeu pentru Faraon; şi fratele tău Aaron va fi prorocul tău”[519][520]. Această stare de lucruri este explicată în alt text în felul următor: „Tu îi vei vorbi, şi vei pune cuvintele în gura lui; şi Eu voi fi cu gura ta şi cu gura lui; şi vă voi învăţa ce veţi avea de făcut”[521]. În toate aceste exemple se vede clar că prorocii au fost crainicii lui Dumnezeu; ei nu şi-au luat cu de la sine putere această vocaţie, ci au fost puşi de o parte de Dumnezeu şi chemaţi în mod special, uneori chiar împotriva voinţei lor naturale. Profetul veritabil era un om care a primit un mesaj de la Dumnezeu şi a fost însărcinat să-l transmită oamenilor. „Dar prorocul care va avea îndrăzneala să spună în Numele Meu un cuvânt pe care nu-i voi porunci să-l spună, sau care va vorbi în numele altor dumnezei, prorocul acela să fie pedepsit cu moartea”[522]. Acelaşi protest împotriva profeţilor mincinoşi îl găsim şi în cartea lui Ieremia:

„Am auzit ce spun prorocii, care prorocesc minciuni în Numele Meu, zicând: „Am avut un vis! Am visat un vis!”

Până când vor prorocii aceştia să prorocească minciuni, să prorocească înşelătoriile inimii lor? Cred ei oare că pot face pe poporul Meu să uite Numele Meu prin visurile pe care le istoriseşte fiecare din ei aproapelui său, cum Mi-au uitat părinţii lor Numele din pricina lui Baal?

Prorocul, care a avut un vis, să istorisească visul

---

518 Ezec. 3:4.
519d) Ezec. 3:27.
520 Exod 7:1.
521 Exod 4:15.
522 Deut. 18:20.

acesta, şi cine a auzit Cuvântul Meu, să spună întocmai Cuvântul Meu!”[523].

Când Domnul S-a apropiat de profeţii Săi şi i-a împuternicit să-l poarte mesajul, experienţa lor este descrisă adeseori în Scriptură ca şi cum mâna lui Dumnezeu ar fi fost aşezată asupra lor. Iată de exemplu ce este scris despre profetul Elisei: „Şi pe când cânta cântăreţul din arfa, mâna Domnului a fost peste Elisei”[524]. Iar despre Ezechiel găsim scris: „Cuvântul Domnului a vorbit lui Ezechiel, preotul... şi acolo a venit mâna Domnului peste el”[525]. Şi iarăşi: „Când m-a răpit Duhul şi m-a luat... şi mina Domnului apăsa tare peste mine” 1. Ezechiel ne povesteşte cum a primit un vizitator de la Ierusalim:

„Dar mâna Domnului venise peste mine seara, înainte de venirea fugarului la mine, şi Domnul îmi deschisese gura până a venit el la mine dimineaţa... Atunci Cuvântul Domnului mi-a vorbit astfel: „[526527].

Este evident că Ezechiel combină expresia „mâna Domnului” cu expresia „vedenii dumnezeieşti”[528].

Profeţii Vechiului Testament au mărturisit adeseori că au experimentat anumite vedenii atunci când au fost chemaţi de Dumnezeu în slujbă. Isaia spune:

„Ci pentru că Domnul a turnat peste voi un duh de adormire; *v-a închis ochii, prorocilor, şi v-a acoperit capetele, văzătorilor*”[529530].

În anumite cazuri, profeţii apar ca unii care au văzut mesajul dat lor spre vestire: „Prorocie împotriva Babilonului, descoperită lui Isaia...” s. „Cuvintele lui

---

523 Ierem. 23:25- 28.
524(6> 2 împ. 3:15,
525 Ezec. 1:3.
526 Ezec. 3:14.
527 Ezec. 33: 22, 23.
528 Ezec. 40:1, 2.
529 Isaia 29:10.
530 Isaia 13:1.

Amos… vedeniile pe care le-a avut el…”[531]

Vechiul Testament mai spune şi că duhul s-a pogorât asupra celor trimişi să vestească: „Duhul Domnului va veni peste tine, vei proroci cu ei, şi vei fi prefăcut într-alt om”[532], i-a zis Samuel lui Saul. „Când au ajuns la Ghibea, iată că i-a ieşit înainte o ceată de proroci. Duhul lui Dumnezeu a venit peste el, şi el a prorocit în mijlocul lor”[533]. Când Domnul va turna Duhul Său peste orice făptură, rezultatul general va fi faptul că toţi vor profeţi[534].

De fapt, din pricină că profeţii şi-au primit mesajul prin intermediul Duhului, ei au mai fost numiţi şi oameni „insuflaţi”:

„Israel va vedea singur dacă prorocul este nebun, sau dacă omul insuflat aiurează”[535][536].

Era de la sine înţeles că atâta timp cât Mesia avea să fie un proroc al Domnului, activitatea Lui trebuia să fie legată de o manifestare a Duhului, Isaia spune: „Am pus Duhul Meu peste El; El va vesti neamurilor judecata” 11. Mica mărturiseşte despre sine:

„Dar eu sunt plin de putere, plin de Duhul Domnului, sunt plin de cunoştinţa dreptăţii şi de vlagă, ca să fac cunoscut lui Iacov nelegiuirea lui, şi lui Israel păcatul lui” 1.

În ceea ce-i priveşte pe profeţii mincinoşi, Domnul spune:

„Eu n-am trimis pe prorocii aceştia, şi totuşi ei au alergat;

nu le-am vorbit, şi totuşi au prorocit”[537][538].

„Prorocii lor prorocesc minciuni în Numele Meu; Eu nu i-am trimis, nu le-am dat poruncă, şi nu le-am vorbit; ci

---

531 Amos 1:1.
532 1 Sam. 10:6.
533 1 Sam. 10:10.
534 Ioel 2:28.
535 Osea 9:7.
536 Isaia 42:1.
537 Mica 3:8.
538 Ier. 23:21.

ei vă prorocesc nişte vedenii mincinoase, prorociri deşerte, înşelătorii şi închipuiri scoase din inima lor”[539][540].

Spună criticii raţionalişti şi necredincioşi ce vor vrea, Cuvântul lui Dumnezeu ne spune că prorocii biblici veritabili n-au fost oameni care să vorbească de capul lor, ci şi-au primit mesajul din partea unui Dumnezeu viu care există. Acesta este adevărul şi aceasta este şi mărturia clară pe care o face apostolul Petru despre viaţa şi activitatea profeţilor şi despre sursa de inspiraţie a Scripturilor:

„Şi avem cuvântul proorociei făcut şi mai tare; la care bine faceţi că luaţi aminte, ca la o lumină care străluceşte într-un loc întunecos, până se va crăpa de ziuă şi va răsări luceafărul de dimineaţă în inimile voastre. Fiindcă mai întâi de toate, să ştiţi că nicio prorocie din Scriptură nu se tâlcuieşte singură. Căci nicio prorocie n-a fost adusă prin voia omului; ci oamenii au vorbit de la Dumnezeu, minaţi de Duhul Sfânt”.

8. Cuvântul făcut trup

Toate revelaţiile speciale primite din partea lui Dumnezeu mai înainte de întruparea Fiului Său veşnic au avut un lucru în comun: toate au fost inspiraţii verbale. Dar o descriere în cuvinte despre cineva nu ne este suficientă pentru a-l cunoaşte cum se cuvine. Pe cine îl cunoaştem doar din auzite, nu-l cunoaştem încă prea bine. La fel a fost şi cu cunoaşterea lui Dumnezeu. Pentru a-L cunoaşte cu adevărat aşa cum este, a trebuit ca, pe lângă mesajele profetice, Dumnezeu să-L trimită la noi pe însuşi Domnul Iisus, Fiul Său din veşnicie. Numai El ne-a putut ajuta să-L cunoaştem cu adevărat pe Tatăl. Iată ce i-a spus Domnul lui Filip: „De atâta vreme sunt cu voi, şi nu M-ai cunoscut, Filipe? Cine M-a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl” 1.

Cea de a patra Evanghelie ne dă o frumoasă descriere a întrupării Fiului lui Dumnezeu şi ne spune următoarele lucruri despre semnificaţia venirii Sale:

---

539 Ier. 14:14.

540 2 Petru 1:19-21.

„La început era Cuvântul, şi Cuvântul era cu Dumnezeu, şi Cuvântul era Dumnezeu.

El era la început cu Dumnezeu. Toate lucrurile au fost făcute prin El; şi nimic din ce a fost făcut, n-a fost făcut fără EL în El era viaţa şi viaţa era lumina oamenilor. Lumina luminează în întuneric, şi întunericul n-a biruit-o…

El era în lume, şi lumea a fost făcută prin EL dar lumea nu L-a cunoscut. A venit la ai Săi, şi ai Săi nu L-au primit. Dar tuturor celor ce L-au primit, adică celor ce cred în Numele Lul le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu; născuţi nu din sânge, nici din voia firii lor, nici din voia vreunui om, ci din Dumnezeu.

Şi Cuvântul S-*a făcut trup, şi a locuit printre noi, plin de har, şi de adevăr. Şi noi am privit slava Lul o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl… Nimeni n-a văzut vreodată pe Dumnezeu; singurul Lui Fiu, care este în sânul Tatăhri, Acela L-a făcut cunoscut" 1.*

Trecând de la cea de a patra Evanghelie la scrierile lui Pavel, găsim următoarele două afirmaţii minunate despre persoana Domnului Iisus: „El este chipul Dumnezeului celui nevăzut"[541] şi „în El locuieşte trupeşte toată plinătatea dumnezeirii"[542]. Aceasta însemnă că Domnul Iisus este fotografia Dumnezeului care nu poate fi văzut, personificarea tuturor acelor atribute, dintre care amintim mila şi sfinţenia, care îl caracterizează pe Tatăl.

Scrisoarea adresată evreilor debutează şi ea cu o proclamaţie maiestuoasă despre superioritatea revelaţiei oferite nouă prin Hristos faţă de revelaţia primită de evrei în vremurile Vechi Testamentale:

*„După ce a vorbit în vechime părinţilor noştri prin proroc*l *în multe rânduri şi în multe chipuri, Dumnezeu, la sfârşitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moştenitor al tuturor lucrurilor, şi prin care a făcut şi veacurile. El, care este oglindirea slavei Lui şi întipărirea Fiinţei Lul şi care ţine toate lucrurile cu Cuvântul puterii Lui, a făcut curăţirea păcatelor, şi a şezut la dreapta*

541 Ioan 14:9.
542 Col. 1:19.

Măririi în locurile prea înalte1.

În acest text, identificarea atributelor lui Hristos cu acelea ale lui Dumnezeu este făcută prin expresia: „Întipărirea Fiinţei Lui”, sau şi mai plastic: „oglindirea slavei Lui”.

Poate că cea mai bună descriere a personalităţii şi caracterului Domnului Iisus ar putea fi o parafrazare a descrierii dragostei din 1 Corinteni 13:

„Iisus este îndelung răbdător, este plin de bunătate; El nu pizmuieşte, nu se laudă, nu se umflă de mândrie şi nu se poartă necuviincios. Când a fost pe pământ, Domnul Iisus nu a căutat folosul Său, ci le-a îngăduit celor păcătoşi să se apropie de El ca să le facă bine. Totuşi, El nu S-a bucurat de rău şi de nelegiuire, ci S-a bucurat de adevăr. Domnul Iisus a suferit toate nedesăvârşirile ucenicilor Săi, a crezut întotdeauna în ei, în ciuda deselor lor căderi, a nădăjduit că ei vor persevera în calea cea bună şi a fost gata să acopere deseori greşelile”.

Domnul Iisus a mai fost şi o ilustrare perfectă a roadei Duhului, aşa cum este ea descrisă în epistola lui Pavel către cei din Galatia: Iisus a fost caracterizat de Dragoste, bucurie, pace, îndelungă răbdare, bunătate, facere de bine, credincioşie, blândeţe, înfrânarea poftelor”[543][544].

Pe când se afla Ioan pe insula Patmos, Dumnezeu i-a dat ocazia să-L vadă pe Domnul Iisus glorificat în slavă: „Îmbrăcat cu o haină lungă până la picioare, şi încins la piept cu un brâu de aur. Capul şi părul Lui erau albe ca lâna albă, ca zăpada; ochii Lui erau ca para focului; picioarele Lui erau ca arama aprinsă, şi arsă într-un cuptor; şi glasul Lui era ca vuietul unor ape mari. În mâna dreaptă ţinea şapte stele. Din gura Lui ieşea o sabie ascuţită, şi faţa Lui era ca soarele, când străluceşte în toată puterea Lui”[545]. Iată ce i-a spus El ucenicului cuprins de spaimă şi copleşit de greutatea slavei revelate: „Nu te

543 Evrei 1:1-3.
544 Gal. 5:21-23.
545 Apoc. 1:13-16.

teme! Eu sunt Cel dintâi şi Cel de pe urmă, Cel viu. Am fost mort şi iată că sunt viu în vecii vecilor. Eu ţin cheile morţii şi ale Locuinţei morţilor”[546].

Nu trebuie uitat că Domnul Iisus a fost un profet, comparabil cu toţi ceilalţi profeţi ai Bibliei, dar totuşi infinit superior lor în calitatea persoanei şi a revelaţiei. Cei care au avut ocazia să-L întâlnească au mărturisit repede că El este un proroc. La şirul acestor martori se adaugă apostolul Petru[547][548], Ştefan[549], şi avem chiar mărturisirea Domnului Iisus însăşi. Iată ce a zis El: „Învăţătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis pe Mine”[550]. Şi iarăşi: „Cuvântul pe care-l auziţi, nu este al Meu, ci al Tatălui, care M-a trimis”[551]. În duioasa Lui rugăciune de mijlocire, Mântuitorul I-a spus Tatălui: „Căci le-am dat cuvintele, pe care Mi le-ai dat Tu”[552]. În învăţătura şi purtarea Sa, Domnul Iisus a manifestat aceiaşi sfinţenie, aceiaşi iubire, aceiaşi răbdare şi aceiaşi bunătate ca Dumnezeu.

Prin cuvântările Sale, Domnul Iisus le-a arătat evreilor ce părere avea Dumnezeu despre ei. Mesajul Său le-a spus clar că adevărata credinţă nu este numai o problemă seacă de fapte rituale sau de mărturisire abstractă cu gura, ci o supunere şi predare totală în mâna Creatorului. El le-a arătat că singura cale spre mântuire este încrederea deplină în ispăşirea făcută de Mielul trimis de Dumnezeu pentru a ridica păcatul lumii şi că singurul fel în care-i putem deveni plăcuţi lui Dumnezeu este să ne facem una cu Fiul lui Dumnezeu prin credinţă, ascultare şi consacrare.

Putem spune că atunci când Domnul Iisus şi-a sfârşit lucrarea pe pământ şi s-a ridicat la cer, Dumnezeu sfârşise

---

546 Apoc. 1:16-18.
547 Mat. 21:11; Luca 24:19; 7:16; Ioan 6:14; 4:19; 7:40; 9:17; Marcu 6:15.
548 Fapte 3:22-26.
549 Fapte 7:37.
550 Ioan 7:16.
551 Ioan 14:24.
552 Ioan 17:8.

deja de revelat tot ceea ce poate fi cunoscut despre divinitate în situaţia de cădere în care se afla omenirea. În felul acesta, vestea despre Dumnezeu a fost încununată în *mesajul* şi *fiinţa* Fiului lui Dumnezeu. Profeţii Vechiului Testament descoperiseră doar parţial voia lui Dumnezeu în ceea ce priveşte situaţia lor politică, socială, economică şi religioasă; în acest sens, ei au explicat doar legea dată de Dumnezeu prin Moise, s-au ridicat împotriva formalismului sec şi a păcatului, şi au vestit venirea glorioasei împărăţii a Domnului. Toate aceste lucrări au fost făcute şi de Domnul Iisus, dar pe un plan mai înalt şi la o scară mai mare. Putem spune aşadar, că revelaţia dumnezeiască a culminat glorios în viaţa şi mesajul Fiului lui Dumnezeu.

9. REVELAŢIA APOSTOLICĂ

t în providenţa desăvârşită a lui Dumnezeu şi prin lucrarea de inspiraţie produsă de Duhul Sfânt, a fost privilegiul şi responsabilitatea apostolilor să înregistreze în scris, spre păstrare, minunata viaţă a Domnului Iisus, învăţăturile Lui, moartea Lui şi învierea Lui glorioasă, şi să le explice apoi pe toate acestea Bisericii, prin predici şi epistole apostolice. Biserica de astăzi trăieşte încă în această ucenicie apostolică, preluând de la apostoli învăţătura creştină pentru crez şi conduită. Ca o încununare, prin Apocalipsa lui Ioan, Dumnezeu a lăsat Bisericii persecutate asigurarea despre biruinţa finală a împărăţiei lui Dumnezeu.

Astăzi este un lucru obişnuit să vorbim despre Biblie numind-o: Cuvântul lui Dumnezeu. N-a fost însă dintotdeauna aşa. În limbajul apostolilor, expresia aceasta a avut iniţial o altă însemnătate: ea denumea expres Evanghelia mântuitoare şi vestea despre venirea împărăţiei lui Dumnezeu. Expresia: „Cuvântul lui Dumnezeu” se găseşte în pasaje ca acestea: „El le vestea Cuvântul” 1; „Cei înfăţişaţi prin sămânţa căzută lângă drum, sunt aceia în care este semănat Cuvântul”[553][554]; „Iisus le vestea Cuvântul prin multe pilde de felul acesta,

553 Marcu 2:2.
554 Marcu 4:15.

după cum erau ei în stare să-L priceapă”[555]; „Pe când se afla lângă lacul Ghenezaret şi îl îmbulzea norodul ca să audă Cuvântul lui Dumnezeu...”[556]; „Iată ce înţeles are pilda aceasta: „Sămânţa, este Cuvântul lui Dumnezeu”[557]: „Ferice mai degrabă de cei ce ascultă Cuvântul lui Dumnezeu, şi-l păzesc!”[558]

În cartea Faptele Apostolilor, expresia „cuvântul” se referă mai ales la Evanghelie şi la lucrarea de propovăduite a ei. Iată ce este scris despre rezultatele predicării: „Însă mulţi din cei ce auziseră cuvântarea, au crezut; şi numărul bărbaţilor credincioşi s-a ridicat aproape la cinci mii”[559]. Iar în zilele de persecuţie, ucenicii s-au rugat spunând: „Şi acum, Doamne, uită-te la ameninţările lor, dă putere robilor Tăi să vestească Cuvântul Tău cu toată îndrăzneala... Toţi s-au umplut de Duhul Sfânt, şi vesteau Cuvântul lui Dumnezeu cu îndrăzneală”[560]. „Nu este potrivit pentru noi să lăsăm Cuvântul lui Dumnezeu, ca să slujim la mese”[561]. „Cei ce se împrăştiaseră, mergeau din loc în loc, şi propovăduiau Cuvântul”[562]... Apostolii, care erau în Ierusalim, când au auzit că Samaria a primit Cuvântul lui Dumnezeu, au trimis la ei pe Petru şi pe Ioan”[563]. Când textul din cartea

555 Marcu 4:33.
556 Luca 5:1.
557 Luca 8:11.
558 Luca 11:28.
559 Fapte 4:4.
560 Fapte 4:29, 31.
561 Fapte 6:2.
562 Fapte 8:4.
563 Fapte 8:14.

Fapte 6:7; 12:24; 19:20.

Ioan 1:1, 14; Apoc. 19:13.

Fapte 4:4; 2:29; 4:31: 6:2; 6:4: 8:4; 8:14.

Gal. 6:6.

Efes. 5:26.

Fii. 1:14.

Faptelor Apostolilor ne spune că acest Cuvânt al lui Dumnezeu creştea şi se întărea este evident că noi trebuie să înţelegem faptul că predicarea Evangheliei se făcea cu succes şi că oamenii se întorceau în număr mare la Domnul2.

În Noul Testament, chiar Domnul Iisus însuşi este numit de câteva ori: „Cuvântul lui Dumnezeu” 3. Totuşi, sensul predominant din cartea Faptelor Apostolilor şi până la Apocalipsa este că prin „Cuvânt” trebuie înţeles mesajul Evangheliei Domnului Iisus. Aşa este folosit el în Fapte4, Galateni5, Efeseni6, Filipeni7, şi în epistolele pastorale8. În unele cazuri expresia devine: „Cuvântul cel bun al lui Dumnezeu” 9 sau „Cuvântul Domnului” 10 sau „Cuvântul lui Hristos”[564], sau „Cuvântul harului Său” 12, „Cuvântul adevărului” 13, „Cuvântul vieţii” 14 şi „Cuvântul viu şi care rămâne în veac” 15.

În alte epistole, prin „Cuvântul lui Dumnezeu” sunt subînţelese anumite texte din Vechiul Testament16, iar Petru îl numeşte „Cuvântul profeţiei” 17.

Este clar deci că atunci când Noul Testament vorbeşte despre „Cuvântul lui Dumnezeu”, el se referă în mod fundamental la binecuvântatul mesaj al mântuirii, promis în Vechiul Testament şi împlinit apoi în vremea apostolică, prin viaţa şi lucrarea Domnului Iisus. Această mântuire poate fi primită de oricine prin credinţă şi

---

1 Tim. 5:17; 2 Tim. 4:2.

Evrei 6:5.

Fapte 13:49; 15:35, 36; 1 Tesai. 1:8; 4:15; 2 Tesai. 3:2.
564 Col. 3:16.

Fapte 20:32.

2 Cor. 6:7.

Filip. 2:16; 1 Ioan 1:1.

1 Petru 1:23.

Evrei 4:12; 2 Tim. 4:2; Efes. 6:17.

2 Petru 1:19.

pocăinţă. Evanghelia devine aşadar, nu numai un mesaj etic sau filosofic, ci o veste a reîmpăcării pe care a lucrat-o Dumnezeu prin moartea ispăşitoare a lui Hristos. Răspunsul nostru adecvat trebuie să fie acceptarea Domnului Iisus ca Domn şi Mântuitor. Acest lucru a fost exprimat magistral de apostolul Pavel care scrie:

„Cuvântul este aproape de tine: în gura ta şi în inima ta”. Şi cuvântul acesta este cuvântul credinţei, pe care-lpropovăduim noi.

Dacă mărturiseşti deci cu gura ta pe Iisus ca Domn, şi dacă crezi în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morţi, vei fi mântuit. Căci prin credinţa din inimă se capătă neprihănirea, şi prin mărturisirea cu gura se ajunge la mântuire, după cum zice Scriptura: „Oricine crede în El, nu va fi dat de ruşine”. În adevăr, nu este nicio deosebire între Iudeu şi Grec, căci toţi au acelaşi Domn, care este bogat în îndurare, pentru toţi cei ce-L cheamă. Fiindcă „oricine va chema Numele Domnului, va fi mântuit” 1.

Altfel spus, „cuvântul” este „cuvântul credinţei pe care o propovăduim”. Apostolul Petru vorbeşte şi el despre: „Cuvântul lui Dumnezeu, care este viu şi care rămâne în veac... Şi acesta este Cuvântul, care a fost propovăduit prin Evanghelie”[565][566].

Cu excepţia cărţii Apocalipsa, celelalte cărţi ale Noului Testament au un caracter cu totul deosebit decât acela al cărţilor din Vechiul Testament. În scrierile lor, apostolii pun un accent deosebit pe importanţa evenimentului petrecut la Rusalii. Atributele lui Dumnezeu, care au fost arătate atât de clar în persoana şi activitatea Domnului Iisus, sunt acum revărsate asupra celor credincioşi, care sunt „umpluţi” de Duhul Sfânt şi sunt călăuziţi de Dumnezeu spre o slujire după buna plăcere a voii Sale. Ca normă generală, Dumnezeu nu mai are nevoie să le dea apostolilor o nouă revelaţie sau vedenii care să-i călăuzească în viaţa de zi cu zi a Bisericii. Aceşti apostoli nu au fost dependenţi de astfel de

565 Rom. 10:8-13.
566 1 Petru 1:23, 25.

evenimente nici măcar pentru scrierea cărţilor Noului Testament! Felul în care lucrează acum Dumnezeu cu oamenii este deosebit de felul întâlnit în Vechiul Testament. Călăuzirea nu mai vine „ocazional” şi „din afară”, ci are un caracter permanent şi lăuntric.

Unul din exemplele cele mai bune pentru naturaleţea cu care lucrează Duhul Sfânt în Biserica creştină se găseşte în introducerea Evangheliei lui Luca. În cuvintele sale, Luca explică trei lucruri: mai întâi, de ce scrie („am găsit şi eu cu cale”, fără o călăuzire supranaturală specială sau spectaculoasă), apoi, cum scrie (Ca orice bun istoric, Luca scrie „după ce am făcut cercetări cu deamăruntul asupra tuturor acestor lucruri de la obârşia lor”, fără să menţioneze primirea unei revelaţii speciale asupra conţinutului Evangheliei sale) şi în sfârşit, Luca îşi prezintă scrierea ca demnă de încredere pentru că este întemeiată pe informaţiile martorilor oculari consultaţi:

„După cum ni le-au încredinţat cei ce le-au văzut cu ochii lor de la început, şi au ajuns slujitori ai Cuvântului”.

Evanghelia lui Luca nu este un produs al unei revelaţii vizionare, ci al unei călăuziri interioare mai discrete, dar tot atât de durabilă şi veritabilă. Aceiaşi manieră de lucru a lui Dumnezeu caracterizează şi cartea Faptelor Apostolilor şi celelalte scrieri epistolare. Singura excepţie o face cartea Apocalipsei, care ni-l prezintă pe apostolul Ioan primindu-şi mesajul printr-un şir de vedenii asemănătoare cu experienţele unor profeţi din Vechiul Testament.

Mai este şi o altă situaţie caracteristică cărţilor Noului Testament, asupra căreia vom face bine să zăbovim cu atenţie. Autorii acestor cărţi erau convinşi că şi cititorii scrierilor lor erau la fel de „umpluţi” de Duhul Sfânt ca şi ei. Epistolele devin prin aceasta, nu un fel de decrete emise de o clasă duhovnicească superioară către o pătură neputincioasă rămasă într-o eternă şi neputincioasă pruncie. Mai degrabă, ele sunt dialoguri sincere în care apostolii împărtăşesc adevărurile creştinismului cu oameni chemaţi să fie părtaşi aceluiaşi har. Şi autorii şi cititorii

sunt presupuşi a fi părtaşi aceloraşi experienţe: şi unii şi ceilalţi au fost născuţi din nou prin Duhul Sfânt, şi unii şi ceilalţi au fost sfinţiţi, şi unii şi ceilalţi au privilegiul de a trăi sub călăuzirea minunată a aceluiaşi Duh. Prin felul în care-şi scriu epistolele, apostolii demonstrează că cititorii lor aveau aceiaşi competenţă spirituală ca şi ei. Această realitate este cu totul alta decât aceea în care s-au aflat copiii lui Dumnezeu din Israelul Vechiului Testament. Creştinii Noului Testament sunt toţi o generaţie de oameni noi, părtaşi aceleiaşi lucrări de îndumnezeire şi de călăuzire prin Duhul Sfânt.

În acest context, epistolele sunt un fel de mesaje din partea unor creştini „mai vârstnici”, către alţii, „mai începători” în ale credinţei. Şi unii, şi ceilalţi se bucură de binecuvântările depline ale lucrării Duhului Sfânt. Iată de ce, Pavel poate să le scrie cititorilor săi: „N-aveţi nevoie să vă scriem; căci voi singuri aţi fost învăţaţi de Dumnezeu să vă iubiţi unii pe alţii” 1, iar Ioan scrie la fel: „Cât despre voi, ungerea pe care aţi primit-o de la El, rămâne în voi, şi n-aveţi trebuinţă să vă înveţe cineva; ci, după cum ungerea Lui vă învaţă despre toate lucrurile, şi este adevărată, şi nu este o minciună, rămâneţi în El, după cum v-a învăţat ea”[567][568].

Epistolele apostolice nu sunt deci un fel de decrete autoritative impuse credincioşilor, ci îndemnuri sfinte la rămânerea în conţinutul sfânt al Evangheliei care trebuie arătată în vieţuirea de fiecare zi. Pentru cei neîntorşi la Dumnezeu, epistolele sunt imposibil de trăit, pentru cei ce sunt ai lui Hristos, îndemnurile din epistole sunt tot atâtea motive de bucurie şi de creştere în realităţi spirituale în care ne desăvârşim unirea cu Domnul nostru Iisus Hristos. Orice ierarhie spirituală este complet străină deci spiritului şi conţinutului Noului Testament. Nu mai avem nevoie nici de profeţi şi nici de preoţi, căci toţi copiii lui Dumnezeu fac parte astăzi din aceste categorii:

„Voi însă sunteţi o seminţie aleasă, o preoţie

567 1 Tes. 4:9.
568 1 Ioan 2:27; cf. 2:20.

împărătească, un neam sfânt, un popor, pe care Dumnezeu şi l-a câştigat ca să fie a Lui, ca să vestiţi puterile minunate ale Celui ce v-a chemat din întuneric, la lumina Sa minunată" 1.

Toţi creştinii adevăraţi au astăzi Duhul Sfânt şi El le este o călăuză suficientă, iar revelaţia lui Dumnezeu prin Iisus Hristos este astăzi întregită şi desăvârşită. Fiecare credincios se bucură de aceiaşi părtăşie cu Hristos ca şi oricare dintre lucrătorii cu Evanghelia.

Păstorii şi învăţătorii nu sunt în niciun fel superiori din punct de vedere spiritual celorlalţi membri ai adunării. Dumnezeu şi-a împlinit astăzi făgăduinţa de a aşeza legile Sale în inimile noastre şi de a le scrie în minţile noastre. Astăzi nu mai este nevoie de niciun profet care să ne îndemne: „Cunoaşte pe Domnul", căci toţi credincioşii, chiar şi cel mai tânăr dintre ei, îl cunosc pe Dumnezeu prin persoana Domnului Iisus Hristos.

„Dar acum Hristos a căpătat o slujbă cu atât mai înaltă, cu cât *legământul al cărui mijlocitor este El, e mai bun, căci este aşezat pe făgăduinţe mai bune.*[569]

10. INSPIRAŢIA SCRIPTURILOR

Biblia nu dezbate şi nici nu argumentează filosofic realitatea procesului de inspirare al Scripturilor. Ca şi *revelaţia* în sine şi *ispăşirea* sau *eternitatea*, *inspiraţia* este pur şi simplu „proclamată". Biblia afirmă despre ea însăşi că este venită din partea lui Dumnezeu. Autoritatea supremă în proclamaţiile apostolice a fost: „Gegraptai", „Este scris!". Ei şi-au sprijinit declaraţiile pe texte din Scriptură, ceea ce presupunea o încredere totală în inspiraţia Bibliei. Când se putea da un citat Biblic, orice discuţie sau contrazicere înceta. Expresia: „gegraptai" a fost folosită de nu mai puţin de şapte zeci şi trei de ori în cărţile Noului Testament. Ea apare în legătură cu texte din fiecare dintre cele trei secţiuni ale Vechiului Testament: Legea, Profeţii şi Scrierile (sau Psalmii). Iată-l de exemplu pe Pavel scriind despre Evanghelie că este vestea „pe care

569 Evrei 8:6.

o făgăduise mai înainte prin prorocii Săi în Sfintele Scripturi” 1. Toate elementele de bază ale Evangheliei au fost consemnate de Dumnezeu în scris şi au primit autoritate de „Scripturi”: „V-am învăţat înainte de toate, aşa cum am primit şi eu: că Hristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi; că a fost îngropat şi a înviat a treia zi, după Scripturi; şi că S-a arătat lui Chifa, apoi celor doisprezece”[570][571].

Autorul epistolei către Evrei îşi începe scrierea cu declaraţia: „După ce a vorbit în vechime părinţilor noştri prin proroci, în multe rânduri şi în multe chipuri, Dumnezeu, la sfârşitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moştenitor al tuturor lucrurilor, şi prin care a făcut şi veacurile”[572]. Iar ca să arate superioritatea lui Hristos faţă de toţi aceea care veniseră înainte de El, autorul declară:

„*Căci, căruia dintre îngeri a zis El vreodată*:
„*Tu eşti Fiul Meu*: *astăzi Te-am născut*”?
Şi iarăşi:
„*Eu îi voi fi Tată, şi El îmi va fi Fiu*”?
Şi, când duce iarăşi în Iunie pe Cel întâi născut, zice:
„*Toţi îngerii lui Dumnezeu să i se închine*!”[573].

Remarcaţi cât de natural se sprijină autorul pe aceste texte, ca pe nişte declaraţii autentice din gura lui Dumnezeu. El continuă astfel:

„*Şi, când duce iarăşi în lume pe Cel întâi născut, zice*:
„*Toţi îngerii lui Dumnezeu să i se închine*!”
Şi despre îngeri zice:
„*Din vânturi, face îngeri ai Lui*;
şi dintr-o flacără de foc, slujitori ai Lui”; *pe când Fiului I-a zis*:
„*Scaunul Tău de domnie, Dumnezeule, este în veci de veci*;
toiagul domniei Tale este un toiag de dreptate” *1*.

---

570 Rom. 1:2.
571 1 Cor. 15:3-5.
572 Evrei 1:1,2.
573 Evrei 1:5, 6.

Autorii cărţilor Noului Testament au considerat că Scripturile sunt date de Dumnezeu şi au, prin aceasta, autoritate divină. În plus, ei au ajuns să cunoască faptul că Iisus Hristos este mesajul central oferit de Dumnezeu pentru mântuirea omenirii. Nu este de mirare deci că ei au ajuns la concluzia că toate prevederile şi promisiunile Vechiului Testament şi-au găsit împlinirea în Domnul Iisus Hristos. Convingerea aceasta se poate vedea pretutindeni în scrierile fiecărui autor al Noului Testament. Matei ne spune cât de obligatoriu a fost pentru Hristos să moară pe cruce. El ar fi putut chema în ajutorul Său, legiuni de îngeri ca să-L scape, dar n-a făcut-o, explicând: „Dar cum se vor împlini Scripturile, care zic că aşa trebuie să se întâmple?” [574]Marcu ne scrie că lucrarea Evangheliei a început exact aşa cum prevestise Isaia: După cum este scris în prorocul Isaia: Luca ne spune cum a citit Domnul Iisus în sinagoga din Nazaret din cartea prorocului Isaia, şi include şi comentariul făcut de Domnul: Atunci, a început să le spună: Astăzi s-au împlinit cuvintele acestea din Scriptură, pe care le-aţi auzit”[575]. Ioan ne repetă şi el la tot pasul că multe evenimente din viaţa Domnului Iisus s-au petrecut aşa „ca să se împlinească Scriptura”[576]. Soldaţii n-au sfâşiat cămaşa Lui şi s-a împlinit Scriptura[577]. Chiar şi strigătul lui Iisus pe cruce: „Mi-e sete” este prezentat ca o împlinire a Scripturii[578]. Unul dintre soldaţi a străpuns coasta Mântuitorului „ca să se împlinească Scriptura”[579][580]. „Şi în altă parte, Scriptura mai zice: „Vor vedea pe cine au străpuns.

În Faptele Apostolilor, Petru explică căderea lui Iuda tot printr-o prevestire a Scripturii:

„Fraţilor, trebuia să se împlinească Scriptura spusă

---

574 Evrei 1:6-8.
575 Luca 4:21.
576 Ioan 13:18; 15:25; 17:12.
577 Ioan 19:24.
578 Ioan 19:28.
579 Ioan 19:36.
580 Ioan 19:37.

de Duhul Sfânt mai înainte, prin gura lui David…”

În adevăr în cartea Psalmilor este scris:

„Locuinţa lui să rămână pustie, şi nimeni să nu locuiască în ea!” 1

După ce au fost scoşi din închisoare, Pavel şi Sila s-au dus la Tesalonic. „Pavel, după obiceiul său, a intrat în sinagogă. Trei zile de Sabat a vorbit cu ei din Scripturi, dovedind şi lămurind, că Hristosul trebuia să pătimească şi să învieze din morţi: „Şi acest Iisus, pe care vi-L vestesc eu, este Hristosul”[581][582]. Aceleaşi dese referiri la texte din Vechiul Testament le întâlnim şi în epistolele lui Pavel: „Căci ce zice Scriptura?”[583] „Nu ştiţi ce zice Scriptura, în locul unde vorbeşte despre Ilie? Cum se plânge el lui Dumnezeu… când zice: „. *

Apostolul Iacov scrie şi el că Avraam şi-a arătat credinţa lui prin ascultarea faţă de Dumnezeu, şi „astfel s-a împlinit Scriptura…”[584]

Într-o statistică recentă am citit că: (1) cele cinci cărţi ale legii lui Moise sunt numite în Noul Testament „Scriptura” de zece ori; (2) aceiaşi numire li se aplică profeţilor, mai ales lui Isaia, de unsprezece ori; şi (3) „Scrierile”, cea de a treia secţiune a cărţilor Vechiului Testament, sunt numite la fel tot de unsprezece ori, cu majoritatea citatelor provenind din textul psalmilor[585].

Mai semnificativ chiar şi decât aceste expresii care adeveresc împlinirea profeţiilor din Vechiul Testament este sublinierea faptului că textele Scripturii au fost direct inspirate de Duhul Sfânt. Iată ce spune Petru în cartea Faptele Apostolilor: „Fraţilor, trebuia să se împlinească Scriptura spusă de Duhul Sfânt mai înainte, prin gura lui David”[586][587]. Iar într-una din rugăciunile primei Biserici

---

5810) Fapte 1:16, 20.
582 Fapte 17:2, 3.
583 Rom. 4:3.
584 Iacov 2:23.
585 H.S. Miller, Opera citată, p. 46.
586 Fapte 1:16.
587 Fapte 4:24, 25.

întâlnim:

„Stăpâne Doamne, care ai făcut cerul, pământul, marea şi tot ce este în ele! Tu ai zis prin Duhul Sfânt, prin gura părintelui nostru David, robul Tău...

Când Pavel şi-a dat seama de necredinţa Israeliţilor, el le-a zis: „Bine a spus Duhul Sfânt prin prorocul Isaia către părinţii voştri...”[588], iar când autorul epistolei către Evrei citează din Vechiul Testament, el scrie: „De aceea, cum zice Duhul Sfântlând ajunge la descrierea preoţiei şi a cortului întâlnirii, găsim scris: „Prin aceasta, Duhul Sfânt arăta că drumul în Locul prea sfânt, nu era încă deschis câtă vreme sta în picioare cortul dintâi”[589][590]. Descriind binecuvântările Noului Legământ, autorul adaugă: „Lucrul acesta ni-l adevereşte şi Duhul Sfânt

Apostolul Petru scrie:

„Prorocii, care au prorocit despre harul care vă era păstrat vouă, au făcut din mântuirea aceasta ţinta cercetărilor şi căutării lor stăruitoare. Ei cercetau să vadă ce vreme şi ce împrejurări avea în vedere Duhul lui Hristos, care era în ei, când vestea mai dinainte patimile lui Hristos şi slava de care aveau să fie urmate”[591].

„Fiindcă mai întâi de toate, să ştiţi că nici oproorocie din Scriptură nu se tâlcuieşte singură. Căci nicio prorocie n-a fost adusă prin voia omului; ci oamenii au vorbit de la Dumnezeu, mânaţi de Duhul Sfânt „[592].

Una dintre cele mai puternice afirmaţii ale Noului Testament îi aparţine lui Pavel:

„Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos ca să înveţe, să mustre, să îndrepte, să dea înţelepciune în neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârşit şi cu totul destoinic pentru orice lucrare bună”[593].

---

588 Fapte 28:25.
589 Evrei 3:7.
590 Evrei 10:15.
591 1 Petru 1:10, 11.
592 2 Petru 1:20, 21.
593 2 Tim. 3:16, 17.

Este evident că scriitorii Noului Testament au fost convinşi de inspiraţia dumnezeiască a Scripturilor. Orice credincios de astăzi manifestă aceiaşi convingere neabătută. Totuşi, se poate cădea într-o altă extremă, nu mai puţin deformată, şi anume aceea a credinţei că în procesul de inspiraţie oamenii folosiţi pentru scrierea textului nu au avut niciun rol, Biblia devenind un fel de „oracol magic” trimis din cer. Nimic mai departe de realitatea textului biblic. Vechiul Testament este plin de dovezi că oamenii au scris această carte. Departe de a scrie în limbajul exact al omului de ştiinţă, textul conţine aşa numitele exagerări voite ale oamenilor din popor. Celui ce citeşte, i se poate chiar părea că aude entuziasmul plin de uimire al evreilor atunci când plaga ucigătoare a lovit vitele egiptenilor, dar le-a ocolit pe acelea ale evreilor: „Toate turmele au pierit, dar n-a pierit nicio vită din turmele copiilor lui Israel”[594] – asta măcar că în acelaşi capitol ni se istoriseşte cum aceea din slujitorii lui Faraon, care s-au temut de Cuvântul Domnului, şi-au adunat în case robii şi turmele” 1.

Alte dovezi ale trăsăturii omeneşti a textului sunt mulţimea de reacţii emoţionale dintre care desprindem ca exemple dezgustul, descurajarea, disperarea, nădejdea, bucuria şi necazul. De asemenea, ne putem întâlni adesea cu lupta dusă de sfinţii lui Dumnezeu împotriva ispitelor şi a păcatului. Chiar şi evenimentele Evangheliei sunt redate de apostoli într-un fel personal şi specific, astfel că nu este de mirare că nu putem reconcilia anumite amănunte din relatări paralele[595][596]. Faptul că vocabularul şi stilul folosit de autori este atât de diferit este încă o dovadă că Biblia nu ne-a fost transmisă de Dumnezeu printr-un proces de inspirare asemănător unei dictări mecanice. Chiar şi meseria unor autori a influenţat felul în care au consemnat ei realitatea. Maniera în care redă Marcu vindecarea femeii cu scurgerea de sânge dă la iveală ceva din

594 Exod 9:6.
595 Exod 9:20.
596 Mat. 8:5-10; Luca 7:2-10.

caracterul direct şi nesofisticat al lui Petru[597]. Luca, care era prin educaţie medic, scrie cu discreţie „fără s-o fi putut vindeca vreunul”[598].

Faptul că Biblia nu este un fel de oracol impersonal misterios căzut din cer, ci o carte de reacţii şi participări omeneşti la procesul de transmitere a voii lui Dumnezeu este o mare binecuvântare. Această asemănare cu noi în viaţa trăită în fiecare zi a făcut ca Biblia să fie o carte uşor de înţeles pentru milioane de oameni din toate generaţiile. Dumnezeu a ales să nu ne vorbească în limbajul complicat al filosofilor şi teologilor. Scopul inspiraţiei Scripturilor a fost acela de a ne învăţa pe noi cum să dobândim credinţa mântuitoare în Domnul Iisus, astfel ca orice om „să fie desăvârşit şi cu totul destoinic pentru orice lucrare bună”[599]

Inspiraţia este egală cu ea însăşi şi în Vechiul şi în Noul Testament. Acum şaisprezece secole, Augustin scria: „Noul Testament în cel Vechi se găseşte, iar cel Vechi în Noul se tălmăceşte”[600]. Totuşi, o bună înţelegere a mesajului Bibliei nu vom dobândi decât atunci când vom înţelege principiul revelaţiei progresive. Noul Testament este evident superior Vechiului Testament: în etică, în adâncimea teologică, şi chiar în uniformitatea stilurilor literare folosite. Am putea spune că „densitatea” revelaţiei s-a mărit în cărţile Noului Testament, de parcă Dumnezeu a venit mai aproape de oameni şi vorbele Lui au fost auzite mai clar şi mai bine. Evanghelia lui Ioan face clar acest lucru: „Cuvintele pe care vi le-am spus Eu, sunt duh şi viaţă” 1. Şi iarăşi: „Căci Eu n-am vorbit de la Mine însumi, ci Tatăl, care M-a trimis, El însuşi Mi-a poruncit ce trebuie să spun şi cum trebuie să vorbesc. Şi ştiu că porunca Lui

597 Papias, (circa 140 d. H.) ne spune că Marcu a fost „traducătorul“ lui Petru ori de cîte ori acesta se afla în călătorie și trebuia să folosească limba greacă. El a fost în stare să scrie apoi evanghelia care îi poartă numele, „scriind lucrurile așa cum și le-a reamintit“ de la Petru. Eusebius, Istoria Bisericii, III, 39.

598 Marcu 5:26.

599 2 Tim. 3:15-17.

600 „Novurn Testamentum in Vetere latet, Vetus in Novurn patet“.

este viaţa veşnică. De aceea, lucrurile pe care le spun, le spun aşa cum Mi le-a spus Tatăl”[601][602]. „Învăţătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis pe Mine”[603]. „Şi Cuvântul pe care-l auziţi, nu este al Meu, ci al Tatălui, care M-a trimis”[604].

În rugăciunea Sa de Mare Preot, înregistrată în Evanghelia lui Ioan, Domnul Iisus îi spune Tatălui: „Căci le-am dat cuvintele pe care Mi le-ai dat Tu. Ei le-au primit, şi au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieşit”[605]. Iar epistola către Evrei debutează cu afirmaţia: „După ce a vorbit în vechime părinţilor noştri prin proroci, în multe rânduri şi în multe chipuri, Dumnezeu, la sfârşitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul...”[606]

Într-un sens general, Domnul Iisus le-a spus ucenicilor: „Şi Eu voi ruga pe Tatăl, şi El vă va da un alt Mângâietor, care să rămână cu voi în veac; şi anume, Duhul adevărului, pe care lumea nu-L poate primi, pentru că nu-L vede şi nu-L cunoaşte; dar voi îl cunoaşteţi, căci rămâne cu voi şi va fi în voi”[607]. Apoi, El adaugă într-un mod mult mai intim şi mai personal: „V-am spus aceste lucruri cât mai sunt cu voi. Dar Mângâietorul, adică Duhul Sfânt, pe care-L va trimite Tatăl, în Numele Meu, vă va învăţa toate lucrurile şi vă va aduce aminte de tot ce v-am spus Eu”[608]. Aceasta a fost o promisiune foarte importantă în virtutea căreia putem spune că avem toată încrederea în felul în care Duhul Sfânt i-a învrednicit pe apostoli să ne propovăduiască Cuvântul despre Hristos. Cu doar puţin timp înainte de a se înălţa la cer, Domnul le-a repetat ucenicilor promisiunea despre împuternicirea spre mărturie: „Ci voi veţi primi o putere, când. Se va pogorî

---

601 Ioan 6:63.
602 Ioan 12:49, 50.
603 Ioan 7:16.
604 Ioan 14:24.
605 Ioan 17:8.
606 Evrei 1:1,2.
607 Ioan 14:16,17.
608(B) Ioan 14:25, 26.

Duhul Sfânt peste voi, şi-Mi veţi fi martori în Ierusalim, în toată ludea, în Samaria şi până la marginile pământului”[609]. În cea dintâi scrisoare a sa, apostolul Pavel mărturiseşte că este conştient de această împuternicire a revelaţiei primite prin Duhul Sfânt: „De aceea, mulţămim fără încetare lui Dumnezeu că, atunci când aţi primit Cuvântul lui Dumnezeu, auzit de la noi, l-aţi primit nu ca pe cuvântul oamenilor, ci, aşa cum şi este în adevăr, ca pe Cuvântul lui Dumnezeu, care lucrează şi în voi care credeţi”. Iar într-o altă epistolă adaugă: „Şi noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul care vine de la Dumnezeu, ca să putem cunoaşte lucrurile, pe care ni le-a dat Dumnezeu prin harul Său. Şi vorbim despre ele nu cu vorbiri învăţate de la înţelepciunea omenească, ci cu vorbiri învăţate de la Duhul Sfânt, întrebuinţând o vorbire duhovnicească pentru lucrurile duhovniceşti”[610][611]. Această călăuzire a Duhului Sfânt l-a făcut pe Pavel să fie un învăţător al Bisericii primare. Inspiraţia Duhului l-a împuternicit să scrie cu toată autoritatea: „Încolo, fraţilor, fiindcă aţi învăţat de la noi cum să vă purtaţi şi să fiţi plăcuţi lui Dumnezeu, şi aşa şi faceţi, vă rugăm, şi vă îndemnăm în Numele Domnului Iisus, să sporiţi tot mai mult în privinţa aceasta. Ştiţi, în adevăr, ce învăţături v-am dat prin Domnul Iisus”[612].

Atunci când dă anumite detalii ale disciplinei vieţii creştine, apostolul avertizează: „De aceea, cine nesocoteşte aceste învăţături, nesocoteşte nu pe un om, ci pe Dumnezeu, care v-a dat şi Duhul Său cel Sfânt”[613]. Iar când vorbeşte despre venirea Domnului, îi învaţă „prin Cuvântul Domnului”[614].

Către o Biserică ce trebuia disciplinată, Pavel scrie că va sosi la ea ca s-o corecteze în umbletele ei: „Căci

---

609 Fapte 1:8.
610 1 Tes. 2:13.
611 1 Cor. 2:12, 13.
612 1 Tes. 4:1,2.
613 1 Tes. 4:8.
614 1 Tes. 4:15.

căutaţi o dovadă că Hristos vorbeşte în mine”[615].

Iată ce declară epistola către Evrei despre lucrarea de propovăduire a apostolilor: „Cum vom scăpa noi, dacă stăm nepăsători faţă de o mântuire aşa de mare, care, după ce a fost vestită întâi de Domnul, ne-a fost adeverită de cei ce au auzit-o, în timp ce Dumnezeu întărea mărturia lor cu semne, puteri şi felurite minuni, şi cu darurile Duhului Sfânt, împărţite după voia Sa!”[616]

Cartea Apocalipsei, care este fără nicio îndoială cea mai asemănătoare cu scrierile profetice din Vechiul Testament, este plină de referinţe în care ni se aminteşte că mesajul ei ne este dat de către Tatăl sau Domnul Iisus prin Duhul: „Descoperirea lui Iisus Hristos, pe care l-a dat-o Dumnezeu, ca să arate robilor Săi, lucrurile care au să se întâmple în curând. Şi le-a făcut-o cunoscut, trimiţând prin Îngerul Său la robul Său Ioan, care a mărturisit despre Cuvântul lui Dumnezeu şi despre mărturia lui Iisus Hristos, şi a spus tot ce a văzut” 1. Mărturia personală a lui Ioan este: „În ziua Domnului eram în Duhul. Şi am auzit înapoia mea un glas puternic, ca sunetul unei trâmbiţe, care zicea: „Eu sunt Alfa şi Omega, Cel dintâi şi Cel de pe urmă. Ce vezi, scrie într-o carte şi trimite-o celor şapte Biserici...”[617][618].

Inspiraţia Noului Testament este autentificată prin faptul că Pavel dă un citat din evanghelia lui Luca, numind-o pe aceasta: „Scriptură”[619], iar Petru citează sub acelaşi nume din scrisorile lui Pavel[620]. Textul Noului Testament este pus alături de acela al Vechiului Testament în prima epistolă către Timotei: „Prezbiterii care cârmuiesc bine, să fie învredniciţi de îndoită cinste, mai ales cei ce se ostenesc cu propovăduirea şi cu învăţătura, pe care o dau altora. Căci Scriptura zice: „Să nu legi gura boului când

615 2 Cor. 13:3; cf. 2 Tes. 3:6, 12, 14.
616 Evrei 2:3, 4.
617 Apoc. 1:1, 2.
618 Apoc. 1:10, 11.
619 1 Tim. 5:18.
620 2 Petru 3:15, 16.

treieră bucate” (Deuteronom 25: 4); şi: „Vrednic este lucrătorul de plata lui” (Luca 10: 7.) [621]

Luând în considerare toate cele spuse mai sus, întrebăm: Cu ce fel de inspiraţie avem de a face? Această problemă este mai mult teologică decât biblică. Poziţia generală a evanghelicilor este că inspiraţia Scripturilor poate fi numită „plenară” şi „verbală”. Prin aceasta se înţelege că „toată Scriptura este inspirată de Dumnezeu” (ceea ce este foarte adevărat) şi că „fiecare Cuvânt al textului este demn de încredere” (ceea ce este la fel de adevărat). Totuşi, este foarte greu să fixăm calitatea inspiraţiei divine într-o terminologie rigidă. Uneori scriitorii Noului Testament fac într-adevăr caz din felul în care a fost scris un anumit cuvânt[622], dar alteori se mulţumesc să citeze anumite pasaje în parafrazări aproximative[623] sau să citeze direct din Septiiaginta, în cazuri în care există o diferenţă de nuanţă faţă de original[624].

Burgon, un comentator biblic de renume, enunţă inspiraţia în termeni mecanicişti: „JBiblia nu este altceva decât vocea Dumnezeului aşezat pe tronul cerului. Fiecare carte a ei, fiecare capitol, fiecare verset al ei, fiecare cuvânt în parte, fiecare silabă şi… fiecare literă, sunt toate ieşite din gura lui Dumnezeu însuşi… Biblia este cu adevărat Cuvântul lui Dumnezeu; nu o parte a ei mai mult decât cealaltă şi nici doar unele din părţile ei, ci toată deopotrivă este expresia voii Celui ce domneşte în slavă, fără greşeală, fără îndoială, absolută”. Dacă cineva ar citi această definiţie a inspiraţiei înainte de a se apropia de textul Bibliei, anumite aspecte ale textului i-ar părea foarte greu de împăcat cu părerea lui Burgon. Stilul personal al autorilor, vocabularul folosit de ei, pasajele de îndoială sau blestemele păgâne sunt greu de încadrat în definiţia dată de acest comentator.

---

621 1 Tim. 5:17, 18.
622 Gal. 3:16 (în greacă „sămînța“, la singular)
623 Mat. 2:6.
624 Evrei 10:5.

Realitatea este că Biblia, ca şi Cuvântul lui Dumnezeu întrupat în persoana Domnului Iisus, există într-o situaţie paradoxală. Iisus Hristos a fost în acelaşi timp sută la sută Dumnezeu şi sută la sută om. Numai El a putut fi 200 la sută! La fel este şi cu Biblia. Ea este în întregime un produs Dumnezeiesc, dar în acelaşi timp, ea este un produs în care se poate vedea sută la sută contribuţia şi personalitatea oamenilor prin care ne-a fost dăruită.

Am putea spune despre textul ei că nu toate cuvintele cărţii sunt ieşite de pe buzele lui Dumnezeu, dar Dumnezeu a fost acela care a hotărât ca fiecare cuvânt de pe paginile ei să fie în locul în care este.

Faptul că Domnul Iisus a fost Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat şi că a putut face minunile pe care le-a făcut, nu neagă cu nimic umanitatea Sa în care a obosit, a flămânzit, i-a fost sete şi a adormit în corabie pe vreme de furtună. Tot aşa, faptul că Biblia conţine reacţii şi sentimente omeneşti nu o face mai puţin demnă de încredere ca produs venit din partea lui Dumnezeu pentru a da fiecărui om „înţelepciunea care duce la mântuire, prin credinţa în Hristos Iisus”[625][626].

11. CANONUL SCRIPTURII

Vechiul Testament

Prin termenul „canon” se subînţelege că Dumnezeu a dat Scripturile oamenilor şi le-a conferit un statut de autoritate deasupra tuturor celorlalte cărţi din lume. La origine, cuvântul „canon” înseamnă o trestie sau o prăjină de măsurat. Acelaşi sens îl are astăzi cuvântul „etalon” pentru unităţile de măsură. Cărţile Bibliei sunt unităţi normative în probleme privitoare la Dumnezeu, viaţă, păcat, mântuire şi eternitate.

Dr. George L. Robinson, încercând să răspundă la întrebarea: cum au ajuns cele 39 de cărţi să facă parte din canonul Vechiului Testament, a ajuns la concluzia că, pentru a afla adevărul, „trebuie făcută o veritabilă incursiune istorică” 1.

---

625 Angus - Green, Opera Citată, p. 119.

626 2 Tim. 3:15.

Cu mult înainte de era creştină, evreii acceptaseră deja autoritatea celor 39 de cărţi pe care le avem noi astăzi în Vechiul Testament. Numărul lor nu era însă chiar de 39, deoarece ei socoteau Ezra şi Neemia ca o singură carte şi nu despărţiseră încă cărţile lui Samuel, ale împăraţilor şi ale Cronicilor. Chiar şi cei doisprezece profeţi mici erau grupaţi într-o singură secţiune continuă. Din cauza acestor diferenţe, evreii numărau doar un total de 24 de cărţi sfinte. În canonul evreiesc aceste 24 de cărţi erau aşezate astfel:

LEGEA: (5 cărţi)

Geneza, Exodul, Leviticul, Numeri şi Deuteronomul.

PROFEŢII: (8 cărţi)

Profeţii dinţii: *Iosua, Judecători, Samuel, împăraţi.*

Profeţii de pe urmă: *Isaia, Ieremia, Ezechiel, Cei doisprezece.*

SCRIERILE: (greceşte: „hagiografa” – scrierile sfinte) (11 cărţi) *Psalmii, Iov, Proverbele Cele cinci suluri*:

Rut

Cântarea Cântărilor

Eclesiastul

PIngerile lui Ieremia

Estera

Daniel, Ezra-Neemia, Cronicile

Această împărţire a cărţilor exista deja cu câteva secole înainte de Hristos. Istoricul evreu Iosefus (37 – 100 d.Hr.) scrie:

„Căci noi nu avem o mulţime nesfârşită de cărţi, certându-ne neîncetat asupra conţinutului şi valabilităţii lor, aşa cum au grecii, ci doar cele douăzeci şi două de cărţi[627][628], care conţin toate cronicile istoriei trecute date nouă prin bunăvoinţa lui Dumnezeu. Între acestea, cinci îi

627 I.S.B.E., I, pp. 554-563

628 Evreii adăugau uneori Rut la cartea Judecători și Plîngerile la cartea proorociilor lui Ieremia.

Iosefus adaugă profeților și scrierile lui Iov, Estera, Daniel, Ezra-Neemia și Cronicile.

Acestea sînt: Psalmii, Proverbele, Cîntarea cîntărilor și Eclesiastul.

aparţin lui Moise şi cuprind Legea împreună cu istoria tuturor lucrurilor de la începutul lumii şi până la moartea lui Moise. Această perioadă de timp a fost cu ceva mai scurtă de trei mii de ani. Restul istoriei, de la moartea lui Moise şi până la domnia lui Artaxerxes, împăratul Persiei, care a domnit după Xerxes, a fost înscris în cele treisprezece cărţi ale profeţilor. Celelalte patru cărţi care mai rămân conţin cântări, rugăciuni îndreptate către Dumnezeu, culegeri de ziceri şi precepte ale înţelepciunii pentru practica vieţii de fiecare zi2. Este adevărat că istoria noastră a fost înregistrată riguros şi după vremea lui Artaxerxesă, dar aceste cronici istorice nu au mai fost privite ca fiind de aceiaşi valoare cu cele dintâi de către bătrânii noştri. Aceasta şi datorită faptului că de atunci şi până astăzi nu a mai existat un lanţ neîntrerupt de profeţi.

Cât de sfinte ne sunt cărţile noastre se poate vedea şi din felul în care ne purtăm cu ele. Generaţii după generaţii au trecut, dar niciunul dintre noi nu a îndrăznit vreodată să scoată ceva sau să adauge ceva la conţinutul lor, şi nici măcar să facă vreo schimbare oricât de mică. Pentru oricare evreu, de când deschide ochii în lumea aceasta, cărţile sfinte sunt mai preţioase decât orice, învăţătura lor este privită ca fiind de origine divină, şi, la nevoie, suntem gata să şi murim pentru ele. Şi nu puţini sau de puţine ori, sau în puţine locuri, când am fost prizonieri de război sau

---

Acest Artaxerxes a domnit între anii 465-425 î.H.

Scrierile lui losif Flavius, New York: American Publishing Corp., III, pp. 530, 531.

Mat. 12:5; 22:36; 23:23; Luca 10:26;etc.

Mat. 5:17; 17:12; Luca 16:16;etc.

Luca 24:44.

Luca 11:45.

Gen. 4:11 și 2 Cron. 24:20, 21.

I.S.B.E., I, p. 559; H.S. Miller, Op. Cit., p. 114; etc.

Thomas W. Davies, „Apocrypha“, I.S.B.E., p. 183 (cf. 178-183).

când am fost duşi cu forţa departe de casă, noi am preferat mai degrabă să fim daţi morţii în arenă, decât să ne lepădăm de tradiţia noastră sau să spunem vreo vorbă împotriva legilor sau cronicilor conţinute în Scripturi

Este clar că Iosif Flavius înţelege prin *Legea* cele cinci cărţi ale Genezei, Exodului, Leviticului, Numerilor şi Deuteronomului. Numărul de 13 cărţi aplicat profeţilor dă pe faţă intenţia lui de a face mai mult o enumerare topică, adaptată cititorilor nefamiliarizaţi cu canonul evreiesc. El ia din secţiunea a II-a un grup de trei cărţi pentru a ajunge la un total de 13 cărţi profetice. Când Iosif Flavius scrie că inspiraţia cărţilor sfinte a încetat pe vremea lui Artaxerxes el se referă fără nicio îndoială la cartea lui Maleahi, ultimul profet al Vechiului Testament.

Noul Testament face dese referiri ia „Legea” sau la „Legea şi profeţii” 2. Într-o anumită ocazie, Domnul Iisus aminteşte chiar de „Legea lui Moise, Proroci şi Psalmi” 3 făcând aluzie la întreita împărţire a canonului evreiesc. Dar cea mai importantă referire a Domnului Iisus la structura cărţilor Vechiului Testament este aceasta: „… de la sângele lui Abel până la sângele lui Zaharia, ucis între altar şi Templu” 4 Această deschidere reprezintă o trecere în revistă a tuturor cărţilor din canonul evreiesc, de la Geneza şi până la cartea Cronicilor.5.

Origen (c. 185 – c. 254 d.Hr.) scrie despre canon ca despre o culegere de 22 de cărţi, iar Tertulian (c. 160 – e.230 d.Hr.) vorbeşte despre 24 de cărţi (Evreii preferau uneori să adauge cartea Rut la Judecători şi Plângerile cu cartea lui Ieremia pentru a ajunge la un total de 22 de cărţi care era simetric cu numărul literelor din alfabetul limbii lor.) Ieronim, (unul dintre renumiţii părinţi ai Bisericii) (c. 340 – 420 d.Hr.) aminteşte şi el de cele 22 de cărţi din canonul evreiesc şi se pronunţă categoric împotriva acceptării altor scrieri numite şi „deuterocanonice”. Dr. Gigot, un comentator catolic, scrie că: „Acest ilustru teolog al Bisericii vorbitoare de limba latină a refuzat în repetate rânduri şi în cel mai categoric mod autoritatea aşa numitelor cărţi deuterocanonice”.6.

Cărţile Legii sunt numite în mod expres Scriptură de 32 de ori în cuprinsul Noului Testament. Profeţii sunt amintiţi de 43 de ori, iar Scrierile sunt citate de 37 de ori. Aşa numitele cărţi „deuterocanonice” nu sunt citate nici măcar o singură dată în tot cuprinsul Noului Testament.

De altfel, cine le citeşte, observă imediat că ele conţin material care intră în conflict cu textul Scripturilor (de exemplu: rugăciunea pentru cei morţi din 2 Macabei 12: 43 – 45).

Conform tradiţiei evreieşti, în anii ’90 d.Hr. şi 118 d.Hr., pe coasta Mediteranei, la lanina şi loppe s-au ţinut două consilii rabinice şi acolo au fost discutate şi confirmate definitiv în canon cărţile Eclesiastului şi Cântării cântărilor.

Celelalte cărţi apocrife, care mai apar încă în unele Biblii, au fost scrise între anii ’200 î.Hr. şi 100 d.Hr.* şi au fost păstrate de-a lungul istoriei nu de evrei, ci de unii creştini. Influenţa lui Augustin (354 – 430) se pare că a fost decisivă în convingerea Bisericii Catolice de a accepta mesajul apocrifelor. Chiar şi Augustin însă a limitat termenul „canonice” doar la scrierile cuprinse în canonul evreiesc. El s-a ridicat împotriva folosirii textului din 2 Macabei pentru justificarea sinuciderii. Pentru cel ce studiază istoria Bisericii, este clar că, din vremea lui Augustin şi până la Consiliul de la Trent din secolul XVI, aceste scrieri apocrife au avut o autoritate mai mică decât celelalte cărţi canonice ale Vechiului Testament1. Ca şi Luther mai târziu, în secolul XIV, traducătorul de limbă engleză John Wycliffe a aşezat cărţile apocrife la sfârşitul Vechiului Testament, grupându-le distinct de restul scrierilor canonice. Luther a adăugat chiar şi o notă explicativă: Aceste cărţi nu trebuie privite ca şi cum ar fi de aceiaşi valoare cu Sfintele Scripturi. Totuşi, ele sunt interesante în conţinut şi de folos celui ce vrea să le citească”. În contrast cu aceşti oameni, consiliul de la Trent, ţinut în 8 Aprilie, 1546, a decretat că Apocrifele se bucură de aceiaşi autoritate ca şi toate celelalte cărţi ale Bibliei, adăugând: „Iar acela care nu ia aceste cărţi, ca

sfinte şi canonice, aşa cum au fost ele aşezate în Biblia de limbă latină: „Vulgata”, să fie considerat... anatema”[629][630].

Noul Testament

Scrierea celor douăzeci şi şapte de cărţi ale Noului Testament a fost făcută între anii 45 d. H şi 96 d.Hr. (Iacov şi Apocalipsa). Cam prin preajma anului o sută, cele patru Evanghelii circulau deja împreună ca o unitate distinctă, iartaţian ne-a lăsat un fel de combinare a textului lor făcută în cea de a doua jumătate a celui de al doilea secol[631]. Se pare de asemenea că pe la sfârşitul primului secol sau cel târziu pe la începutul celui de al doilea, cele treisprezece scrisori ale lui Pavel circulau adunate într-o colecţie separată. Irineu (c. 130 – 200 d.Hr.) ne-a lăsat scrierile sale în care există nu mai puţin de 1.800 de citate din Evanghelii, Fapte, cele treisprezece epistole ale lui Pavel, 1 Petru, 1 Ioan şi Apocalipsa.

Traducerea „siriacă” a Noului Testament, făcută în preajma anului 150 d.Hr., conţine douăzeci şi două de cărţi, din numărul de cărţi cunoscute astăzi lipsind 2 Petru, 2 şi 3 Ioan, Iuda şi Apocalipsa. Traducerea în latina veche, făcută de asemenea cam pe la mijlocul celui de al doilea secol, conţine douăzeci şi şase de cărţi; toate cele cunoscute astăzi, mai puţin 2 Petru.

Unul dintre cei mai învăţaţi conducători ai bisericii timpurii a fost Origen (c. 185 – 254 d.Hr.). El a devenit un învăţător în Biserică înainte de a împlini vârsta de 17 ani, iar pe la 18 ani a fost numit „episcop” în Biserică. Acest Origen a acceptat ca „Scripturi” cele patru evanghelii, cele treisprezece epistole ale lui Pavel, cartea Faptelor Apostolilor, Evrei (despre care a scris că: „Numai Dumnezeu ştie cine îi este autorul!”), 1 Petru şi 1 Ioan. Se

---

629 George L. Robinson, „Canon of the O.T.“, I.S.B.E., p.562.

630 Philip Schaff, The Creeds of Christendom, (New York: Harper & Brothers, 1877, 1919), II, p.82.

631 J.S. Riggs, „Canon of the New Testament“, I, pp. 563-566; Henry C. Thiessen Introduction to the New Testament, Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1943); Paul Feine, rev. by Joh. Behm, Einleitung in dos Neue Testament (Leipzig: Quelle & Meyer, 1936): etc.

pare că el a mai acceptat şi cartea Apocalipsei şi epistola lui Iuda, dar nu era sigur de originea lui Iacov, 2 Petru şi 2 şi 3 Ioan.

Din aşa numitul „Fragment Muratorian” apărut aproximativ în anul 170 d.Hr. avem o listă conţinând cele patru evanghelii, Faptele Apostolilor, cele treisprezece epistole ale lui Pavel, 1 şi 2 Ioan, Iuda şi Apocalipsa. Evrei, 1 şi 2 Petru şi Iacov nu sunt incluse, iar părerea despre 3 Ioan nu este prea clară.

Din toate aceste date de mai sus, este clar că pe la anul 200 d.Hr., Biserica era edificată în ceea ce priveşte canonicitatea celor patru evanghelii, a Faptelor Apostolilor, a celor treisprezece epistole ale lui Pavel, a lui 1 Petru şi 1 Ioan şi a Apocalipsei. Începând cu secolul patru, când Biserica nu a mai fost în conflict deschis cu Statul, cartea Apocalipsei a început să fie contestată.

Una dintre cele mai interesante mărturii despre dezvoltarea canonului Noului Testament ne-a fost lăsată de Eusebiu (c. 260 – 340 d.Hr.), care a servit ca episcop de Cezareea încă înainte de anul 315 d.Hr. El a scris o *Istorie a Bisericii* în care (Cartea a II-a, capitolele III-XXV) ne-a lăsat o descriere destul de amănunţită a modului în care se afla canonul Noului Testament în vremea lui. Mai întâi, Eusebiu trece în revistă cărţile acceptate de toţi, care, zice el, sunt cele patru evanghelii, Faptele, cele paisprezece epistole ale lui Pavel (ceea ce însemna că Evrei îi era atribuită apostolului), 1 Petru, 1 Ioan şi probabil, Apocalipsa, deşi în privinţa ei începuseră să se ridice unele îndoieli. Cărţile discutabile, au fost împărţite de Eusebiu în două categorii. Mai întâi, cele de o calitate mai aleasă cuprinzând scrierile lui Iacov, 2 Petru, 2 Ioan şi Iuda. În al doilea rând, alte cărţi de o calitate şi o provenienţă îndoielnică, ce nu merită nici să fie amintite alături de canon.

Cel mai timpuriu lider al Bisericii apostolice care ne-a lăsat o listă completă a celor douăzeci şi şapte de cărţi pe care le avem şi astăzi a fost Atanasie (c. 293 – 373 d.Hr.), episcop şi teolog de seamă din Alexandria. El a

scris cu scopul de a „arăta tuturor care sunt cărţile canonizate şi transmise mai departe cu menţionarea că sunt de provenienţă divină, în aşa fel ca orice credincios să poată verifica dacă a fost dus în eroare sau nu, şi să poată fi identificaţi învăţătorii mincinoşi” 1. După ce dă lista celor 27 de cărţi, Atanasie adaugă: „Acestea sunt fântânile mântuirii din care pot scoate apă toţi cei însetaţi. Nimeni să nu adauge şi nimeni să nu scoată din numărul lor”[632][633]. Trebuie să spunem totuşi, că Ioan Chrysostom (c. 345 – 407), episcop de Constantinopol şi predicator vestit n-a inclus în lista lui de cărţi ale Noului Testament decât douăzeci şi două, lăsând la o parte pe 2 Petru, 2 şi 3 Ioan şi Apocalipsa. În ciuda acestui fapt consiliile bisericeşti de la Roma, 382; Hippo, 393; Cartagina, 397; şi Cartagina, 419, au certificat toate cele 27 de cărţi ale canonului Noului Testament. Figura dominantă în toate dezbaterile din consiliile amintite a fost faimosul Augustin (354 – 430).

Trebuie notat că începând din secolul V n-a mai fost niciun fel de divergenţă în ce priveşte alcătuirea Noului Testament. Toate ramurile Bisericii creştine, catolici şi protestanţi deopotrivă, acceptă aceleaşi 27 de cărţi ale Noului Testament.

S-ar putea ca pentru creştinii de astăzi să pară ciudat că Biserica s-a pronunţat aşa de greu şi atât de târziu în problema canonizării cărţilor Noului Testament. Trebuie să ne aducem însă aminte că Biserica primară a pornit în lume nu cu culegeri de cărţi, ci cu entuziasmul apostolilor şi cu puterea de mărturie primită la Rusalii. Influenţa şi importanţa martorilor oculari a făcut pentru un timp nenecesară consemnarea faptelor şi doctrinelor în paginile cronicilor scrise. Abia mai târziu, când au apărut învăţătorii mincinoşi, când Biserica a fost „înghiţită” de stat şi când creştinismul a devenit, Ja modă”, iar calitatea de autor de scrieri creştine, un privilegiu, s-a resimţit dureroasa nevoie de a clarifica problema inspiraţiei cărţilor aflate în circulaţie şi citite prin Biserici. Abia

632d) H.S. Miller, Op. Cit., p.136.
633 I.S.B.E., I, p. 566.

atunci, crezul creştin a trebuit limpezit şi cristalizat; cărţile cu autoritate divină au fost adunate din toate colţurile imperiului roman şi Biserica şi-a publicat canonul Noului Testament şi credinţa pe care a fost gata să o apere chiar şi cu preţul vieţii.

Biserica evanghelică de astăzi vede în toată această succesiune de evenimente istorice providenţa lui Dumnezeu, care era la lucru în procesul de scriere şi selectare a cărţilor destinate să alcătuiască acum cartea noului legământ. Nimeni din cei contemporani nu ar putea să stabilească un canon al Scripturii mai bun decât acela stabilit de Biserica primară.

12. Principii de interpretare (Hermeneutica)

Există unii oameni care susţin că Biblia este atât de bogată şi de plină de contraziceri încât cu textul ei se poate dovedi „totul şi nimic”. O aşa părere prostească nu poate fi împărtăşită decât de aceia care sunt cu totul străini de lumea principiilor sănătoase de interpretare a textelor sacre.

Care sunt însă aceste principii de interpretare şi care sunt cerinţele minime pentru cel ce îndrăzneşte să studieze din dorinţa sinceră de a afla adevărul din Cuvântul lui Dumnezeu?

Pentru început, este bine să spunem că dacă cineva vrea să priceapă vocea lui Dumnezeu, atunci el trebuie să intre mai întâi într-un contact personal şi direct cu El, acceptând prin credinţă faptul că Dumnezeu există, faptul că Hristos a venit în lume ca să-i mântuiască pe cei păcătoşi şi, acceptând acestea, să devină un copil născut din nou prin energia şi lucrarea Duhului Sfânt. Omul firesc, pământesc şi limitat la experienţa biologică, nu poate pătrunde sensurile spirituale ale textului Scripturii1.

O altă precondiţie ar fi modestia creştină, fără de care dorinţa de cunoaştere s-ar transforma în mândrie spirituală, iar Dumnezeu „stă împotriva celor mândri”.

Ca o normă generală, cel ce vrea să priceapă textul Bibliei trebuie să ţină mereu prezentă în minte intenţia cu care Dumnezeu ne-a dăruit Cuvântul Său. Deşi cuprinde şi

informaţii demne de crezare din domeniile ştiinţei, moralei şi filosofici, Biblie este în esenţă înregistrarea istoriei răscumpărătoare a lui Dumnezeu.

Ca o altă condiţie a unei bune înţelegeri, mintea celui care studiază trebuie golită de orice preconcepţii. Majoritatea criticilor Bibliei sunt oameni care nu cunosc conţinutul real al cărţii. Ei i-au răsfoit doar paginile pentru a căuta în textele ei justificări pentru părerile şi punctele lor de vedere deja formate.

Cei care doresc să cunoască toate principiile unei interpretări sănătoase trebuie să consulte lucrări hermeneutice de referinţă, ca acelea scrise de Teny sau Berkhof[634][635]. Tot ce putem face noi aici este doar să enumerăm câteva dintre principiile de interpretare care trebuie să-l călăuzească pe orice teolog care caută să înţeleagă corect Cuvântul lui Dumnezeu.

Ca punct de plecare, să notăm faptul că fiecare creştin născut din nou are privilegiul de a fi învăţat direct şi personal de către Duhul Sfânt. Noi nu suntem la dispoziţia nimănui care ar căuta să ne bage pe gât interpretările lui proprii. Încă din Vechiul Testament, Ieremia vestea că va veni o vreme a unui legământ nou pe care-l va face Dumnezeu cu poporul şi în care nu va mai fi nevoie să ne învăţăm unul pe altul. Apostolul Pavel ne anunţă că am intrat în chiar epoca aceea şi suntem învăţaţi cu toţii de Dumnezeu[636][637], iar apostolul Ioan ne adevereşte că nu mai avem nevoie de învăţători, deoarece am primit ungerea Duhului[638]. Toate acestea nu înseamnă că noi creştinii nu mai avem ce să învăţăm unul de la altul. Cele spuse mai sus înseamnă pur şi simplu că fiecare creştin individual poate astăzi, prin harul lui Dumnezeu, să

---

634 1 Cor. 2:14.

635 Milton S. Terry, Biblicul Hermeneutici (Grand Rapids, Mich.; Zondervan, n.d.); L. Berkhof, Principies of Biblicul Interpretación (Grand Rapids. Mich.; Baker Book House, 1950).

636 Ier. 31:33, 34.

637 1 Tes. 4:9.

638 1 Ioan 2:27.

citească Scripturile pentru sine şi să le înţeleagă prin iluminarea divină. Noul Testament recunoaşte şi îndrumarea pe care ne-o putem da unii altora în ascultarea de voia Domnului. Aşa au apărut de fapt epistolele creştine.

Nevoia de norme hermeneutice a apărut din cauza unor factori obiectivi, ca diferenţa de putere intelectuală la creştini, diferenţele mari de cunoaştere biblică şi diferenţa de nivel de maturitate spirituală a celor din biserică.

Privite în general, metodele de interpretare a textului, atât cele folosite de evrei, cât şi acelea folosite de către creştini, se pot împărţi în două şcoli distincte: şcoala interpretării alegorice şi şcoala interpretării gramatico-istorice. Şcoala alegorică susţine că nimic nu trebuie luat drept ceea ce pare că este, textul Scripturii având trei sau patru straturi de semnificaţii suprapuse. În secolul II, Origen a lansat ideea că orice pasaj din Biblie are trei nivele de informaţii: nivelul literal, nivelul moral şi nivelul mistic. Mai târziu, susţinătorii acestei şcoli au mărit numărul straturilor la patru. Trebuie să observăm că şcoala alegorică presupune un grad inacceptabil de interpretare subiectivă, care poate ajunge până acolo încât să desfiinţeze sensul real şi imediat al textului sfânt. Atâta timp cât se pleacă de la premiza că Biblia nu spune de fapt ceea ce pare că spune, adevăratul mesaj este la discreţia imaginaţiei şi fanteziei celui dispus să „interpreteze”. Aceasta a fost şi cauza pentru care, reformatorii, şi în special Luther, au aruncat peste bord metoda alegorică. Luther a numit-o: *Affenspiel*[639] (maimuţăreală). El a insistat asupra dreptului fiecărui copil al lui Dumnezeu de a citi şi interpreta Biblia pentru sine, sub călăuzirea personală a Duhului Sfânt. Luther i-a sfătuit pe cititori să ţină seama de contextul în care se găseşte un anumit text şi de circumstanţele lui istorice. Tot el a spus că a fi un copil al lui Dumnezeu este o condiţie prealabilă unei bune înţelegeri. Mai presus de orice, Luther a văzut că tema principală a Cuvântului lui Dumnezeu este Iisus Hristos şi

639 Berkhof, Opera citată, p.26.

lucrarea Sa mântuitoare. Aceasta este cauza pentru care el i-a sfătuit pe toţi cei ce citesc Biblia să-L caute pe Domnul Iisus atunci când studiază[640].

Primul principiu

Am putea numi acest principiu: interpretarea gramaticală. Cu alte cuvinte, cel ce citeşte trebuie să-şi dea toată silinţa să vadă ce spune textul în structura lui gramaticală. Trebuie căutat, nu un sens obscur, ci unul clar şi imediat. Bineînţeles că trebuie să căutăm semnificaţia cuvintelor din textul scris în limbile originale ale textului. Şi chiar şi atunci, nu este vorba despre sensul secular consacrat, ci de sensul religios al cuvintelor folosite în Biserica acelei perioade. Motivul unei astfel de atitudini este faptul că învăţătura creştină a îmbogăţit şi uneori chiar modificat bagajul de semnificaţii al cuvintelor. După ce Domnul Iisus şi-a desăvârşit lucrarea de mântuire oferită oamenilor, cuvinte ca acestea: Dumnezeu, dragoste, cruce, răscumpărare, iertare, viaţă, cer, etc. şi-au dobândit dimensiuni cu totul şi cu totul noi.

Este foarte bine dacă exegetul biblic are cunoştinţe temeinice despre limbile ebraică, aramaică şi greacă, căci atunci el poate face un studiu personal al pasajelor în limbile originalului. Pentru cel ce nu are privilegiul acesta, adică pentru majoritatea dintre noi, lucrările de specialitate ale erudiţilor de limbă ebraică, aramaică şi greacă ne stau la dispoziţie. Ne putem procura un dicţionar al acestor limbi sau putem chiar consulta anumite comentarii care analizează textul în limbile în care a apărut pentru prima dată. Uneori, citirea aceluiaşi pasaj în diferite traduceri apărute la anumite intervale de timp poate mări mult domeniul nostru de observaţie.

Unul dintre cele mai controversate subiecte din hermeneutică este interpretarea pasajelor care folosesc un limbaj foarte figurativ, adică plin de figuri de stil şi de vorbire. Toţi comentatorii Bibliei recunosc deopotrivă că textul Bibliei cuprinde şi astfel de pasaje. Copacii din pădure nu bat realmente din palme, şi pustia nu se poate

640 Idem, pp. 26, 27.

bucura1. Domnul Iisus nu este o viţă[641][642], iar „paharul” nu este în sine legământul cel nou[643]. Fiecare pagină a Bibliei trebuie studiată atent şi interpretată în funcţie de specificul limbajului folosit acolo. Se cere multă atenţie şi multă maturitate spirituală pentru a lăsa Biblia să spună doar ceea ce vrea ea să ne comunice. Orice text trebuie studiat în contextul imediat şi apoi judecat în contextul larg al Scripturii. Cel mai adesea Biblia se interpretează prin… Biblie. Nu există nici un singur înlocuitor pentru o deplină familiarizare cu întreg textul Cuvântului lui Dumnezeu. Acum câteva sute de ani, John Wycliffe scria:

„Te va ajuta foarte mult să înţelegi Scriptura, dacă vei observa:

— Nu numai ceea ce este scris sau spus.
— Ci şi cine spune sau scrie.
— Către cine spune sau scrie.
— Cu ce cuvinte.
— În ce timp.
— Unde.
— Cu ce intenţie.
— În ce împrejurări.
— Ce s-a întâmplat mai înainte
— Şi ce s-a întâmplat imediat după aceea[644].

Al doilea principiu

Un alt principiu al hermeneuticii biblice este interpretarea *istorică*. Cu toate că noi susţinem că Biblia nu este un produs al istoriei, în sensul în care oamenii ar fi produs-o fără vreo iniţiativă din partea lui Dumnezeu, trebuie să recunoaştem că Biblia nu poate fi înţeleasă corect decât în peisajul istoric în care a apărut. Este evident că primii cititori ai scrierilor sfinte au fost şi cei mai în stare să-i priceapă mesajul. Contemporanii celor prin care ne-a vorbit Dumnezeu au avut cea mai bună

641 Isaia 55:12.
642 Ioan 15:1.
643 1 Cor. 11:25.
644 Citat din Profitable Bible Study de Dr. Wilbur M. Smith, (Boston: W. A. Wilde Co., 1939), p.38.

şansă să cunoască limbajul, cultura, amănuntele geografice şi biografice, etc. celor despre care ni se vorbeşte în Biblie. Pentru a ajunge într-o situaţie asemănătoare cu a lor este necesar astăzi să reconstruim prin acumularea de cunoştinţe climatul iniţial în care au apărut cărţile Scripturii. Este îndeobşte cunoscut faptul că cel mai bine înţelege mesajul cel care îl cunoaşte personal pe autorul cărţii, iar aceasta este valabil şi despre condiţiile şi circumstanţele în care a trăit el. Este foarte greu, dacă nu imposibil, să izolezi mesajul unei cărţi de personalitatea omului care a aşezat-o pe hârtie. Trebuie să-ţi poţi da seama când vorbeşte el personal şi când lasă doar să se audă glasul altor păreri care circulau în jurul lui. Aşa stau lucrurile cu autorul Eclesiastului, de exemplu. Cum altfel s-ar putea explica pasajele pline de pesimism, de existenţialism, de teism şi chiar de… necredinţă din această carte?

Este iarăşi de un mare ajutor să cunoşti *flora şi fauna* ţinuturilor biblice. Sunt necesare şi cunoştinţe despre ţările din jur, despre relieful, credinţele şi practicile religioase, obiceiurile zilnice şi legăturile lor istorice cu Israelul. Biblia ne introduce într-o lume aflată uneori la distanţe de sute sau chiar mii de ani, şi pentru înţelegerea şi interpretarea textului ei trebuie să căpătăm ceva din firea şi calităţile exploratorilor.

Al treilea principiu

Vom vorbi acum despre interpretarea *teologică*[645]. Însemnătatea acestui principiu este că, pentru a înţelege corect Biblia, trebuie să o considerăm ca venind în ultimă instanţă din partea lui Dumnezeu însuşi. În mod fundamental, Biblia trebuie recunoscută drept Cuvânt al lui Dumnezeu, nu doar un produs al înţelepciunii oamenilor. Interpretarea teologică ţine seama de faptul că între cărţile Bibliei există o unitate care depăşeşte cu mult intenţiile originale ale autorilor cărţilor sfinte. În virtutea

645 Citată în excelentul volum scos de reputatul erudit evanghelic Dr. Wilbur M.

Smith, Profitable Bible Study (Boston: W. A. Wilde Co., 1939), p.38.

acestei interpretări, Noul Testament devine automat împlinirea conţinutului de promisiuni divine aflate în Vechiul Testament. Sarcina cercetătorului biblic devine responsabilitatea de a înţelege ce însemnătate are o parte dintr-un anumit pasaj în lumina întregului conţinut al revelaţiei biblice. Întrebarea finală devine nu: „Ce a vrut să spună Moise, Isaia sau Pavel într-un anumit text?” şi nici „Ce a înţeles cutare autor prin cutare cuvinte?”, ci „Ce vrea Dumnezeu să ne comunice nouă prin cele ce s-au scris?” Aici trebuie să subliniem din nou importanţa unei temeinice cunoaşteri a întregii Scripturi. Ea ne va feri să forţăm textul scoţându-l din contextul în care a fost aşezat, în căutarea noastră disperată de a face o colecţie cât mai mare de texte care să ne susţină anumite puncte de vedere personale. Şi tot aici trebuie să repetăm importanţa unei iluminări lăuntrice prin lucrarea Duhului Sfânt, care ne va înlesni să cunoaştem intenţia Autorului virtual al Bibliei. Călăuzirea şi lămurirea Duhului îl va ajuta întotdeauna pe cel ce este sincer şi smerit în căutarea sa şi-l va învrednici să primească din textul Bibliei acea comoară de mesaj care ne ajută zilnic să trăim frumos pe pământ, într-o viaţă creştină bogată şi rodnică.

Al patrulea principiu

Cel de al patrulea principiu al hermeneuticii biblice este acela al *revelaţiei progresive*. Deşi creştinii cred că întreaga Biblie este compusă prin intervenţia lui Dumnezeu, ei acceptă ideea că se observă între Geneza şi Apocalipsa o creştere treptată în cantitatea şi calitatea revelaţiei divine.

I

Anumite adevăruri doctrinare rămân aceleaşi pe tot parcursul cărţilor Bibliei: adevărul despre un Dumnezeu personal sfânt şi iubitor, păcătoşenia naturii umane, nevoia unui mijlocitor prin care să putem avea acces la Dumnezeu, pretenţia lui Dumnezeu ca poporul Său să trăiască în sfinţenie, necesitatea unei vieţi de evlavie, meditaţie şi rugăciune, providenţa divină asupra lumii, existenţa vieţii veşnice, harul lui Dumnezeu care se capătă

prin credinţă, necesitatea ajutorului divin pentru trăirea unei vieţi sfinte, etc. Totuşi, alte învăţături ale Bibliei s-au anticipat sau dezvoltat unele pe altele. Din această cauză există anumite pasaje care par mai obscure sau mai greu de înţeles. Regula generală în astfel de cazuri este că un pasaj mai obscur se subordonează în explicaţie unuia mai clar, iar în caz că nu avem alte texte de referinţă, creştinii trebuie să „pună pe raft” întrebări la care nu pot primi deocamdată o interpretare mulţumitoare.

Principiul revelaţiei progresive nu impietează în niciun fel asupra convingerii că Biblia este o carte unitară care nu se contrazice pe ea însuşi. El scoate doar în evidenţă faptul, că de-a lungul secolelor, Dumnezeu a clarificat şi completat informaţiile puse la dispoziţia oamenilor. Instituţiile, ritualurile şi ceremoniile Vechiului Testament au fost de exemplu şi simbolice şi tipice; simbolice, pentru realităţi spirituale contemporane şi tipice pentru lucrarea anticipată a lui Hristos.

Biblia prezintă un proces progresiv de descoperire a planului lui Dumnezeu cu oamenii. Iată ce scrie Pavel:

„Prin descoperire dumnezeiască am luat cunoştinţă de taina aceasta, despre care vă scrisei în puţine cuvinte. Citindu-le, vă puteţi închipui priceperea pe care o am eu despre taina lui Hristos, care n-a fost făcută cunoscut fiilor oamenilor în celelalte veacuri, în felul în care a fost descoperită acum sfinţilor apostoli şi proroci ai lui Hristos, prin Duhul” 1.

Există o relaţie de împlinire între tăierea împrejur, jertfele şi ceremoniile evreieşti şi binecuvântările spirituale de care se bucură credincioşii din Biserică. Convertiţii la iudaism erau tăiaţi împrejur în came, dar Pavel explică acum că cei ce se întorc la Dumnezeu prin Hristos trăiesc o asemenea transformare din punct de vedere spiritual: *„În El aţi fost tăiaţi împrejur nu cu o tăiere împrejur, făcută de mână, ci cu tăierea împrejur a lui Hristos, în dezbrăcarea de trupul poftelor firii noastre*

pământeşti... „[646][647]

Hristos este numit de Noul Testament „Paştele noastre”[648], dar creştinii nu mai au nevoie să mai ţină ceremonialul paştelor vechi testamentale şi nici al spălătorilor rituale iudaice deoarece:

„El ne-a mântuit, nu pentru faptele făcute de noi în neprihănire, ci pentru îndurarea Lui, prin spălarea naşterii din nou şi prin înnoirea făcută de Duhul Sfânt”[649]

Faptul că instituţiile Vechiului Testament şi-au găsit împlinirea în lucrarea mântuitoare a Domnului Iisus Hristos nu înseamnă însă că întreg Vechiul Testament trebuie dat la o parte. Felul în care este el lămurit de lucrarea lui Hristos ne arată cum ne mai poate el vorbi şi în alte privinţe. Noi nu mai ştim astăzi cu precizie ce au înţeles evreii timpului din cuvintele prorocului Isaia:

„Iată glasul celui ce strigă în pustie:

„Pregătiţi calea Domnului, neteziti-l cărările.

Orice vale va fi astupată, orice munte şi orice deal va fi prefăcut într-un loc neted; *căile strâmbe vor fi îndreptate, şi drumurile zgronţuroase vor fi netezite*.

Şi orice făptură va vedea mântuirea lui Dumnezeu”[650].

Dar Luca ne spune că această profeţie din vechime s-a împlinit numai prin predicarea pocăinţei de către Ioan Botezătorul.

Tot aşa, nu putem şti ce au înţeles evreii din pasajul din Isaia 9: *„Poporul, care umbla în întuneric, vede o mare lumină*;

peste cei ce locuiau în ţara umbrei morţii răsare o lumină” 1

Matei ne informează însă că şi aceasta fusese tot o anunţare a lucrării Domnului Iisus Hristos. Majoritatea textelor profetice susţin ideea de revelaţie progresivă. Iată

---

646 Efes. 3:3-5.
647 Col. 2:11.
648 1 Cor. 5:7.
649 Tit 3:5-7.
650 Luca 3:4-6 citat din Isaia 40:3-5.

ce ne spune Petru despre acest lucru:

„*Prorocii, care au prorocit despre harul care vă era păstrat vouă, au făcut din mântuirea aceasta ţinta cercetărilor şi căutării lor stăruitoare. Ei cercetau să vadă ce vreme şi ce împrejurări avea în vedere Duhul lui Hristos, care era în ei, când vestea mai dinainte patimile lui Hristos şi slava de care aveau să fie urmate. Lor le-a fost descoperit că nu pentru ei înşişi, ci pentru voi spuneau ei aceste lucruri, pe care vi le-au vestit acum cei ce v-au propovăduit Evanghelia, prin Duhul Sfânt trimis din cer şi în care chiar îngerii doresc să privească al* Noul Testament ne mai spune şi că multe din simbolurile instituţiilor şi ceremoniilor mozaice au astăzi o semnificaţie spirituală pentru creştini. De exemplu, faptul că Sfântă Sfintelor se deschidea numai o singură dată pe an şi că în ea avea acces numai Marele Preot[651] şi chiar jertfele însele[652] sunt folosite ca lecţii spirituale pentru Biserică. Chiar şi evenimentele istorice ale Vechiului Testament sunt preluate în Noul Testament pentru a ilustra adevăruri spirituale: jertfirea lui Isaac[653][654], înălţarea şarpelui de aramă în pustie5, etc. în aceste cazuri, Noul Testament interpretează alegoric Vechiul Testament, dar aceasta nu ne dă nouă în niciun fel libertatea de a aplica aceiaşi metodă tuturor pasajelor din Biblie.

Înainte de a încheia această discutare a principiilor de interpretare a Cuvântului lui Dumnezeu, trebuie să mai spunem încă o dată că Biblia, ca produs al minţii şi planurilor lui Dumnezeu nu este întru totul accesibilă înţelegerii şi interpretărilor noastre. Pe alocuri, ea foloseşte expresii şi aluzii obscure, cum ar fi de exemplu: botezul pentru cei morţi, menţionat de Pavel în epistola către Corinteni[655], acoperirea capului femeilor „din pricina

---

651 Isaia 9:7.
652 Evrei 13:11-13.
653 Iac. 2:21.
654 Ioan 3:14.
655 1 Cor. 15:29.

îngerilor”[656] sau predicarea Evangheliei celor morţi[657]. În faţa unor astfel de pasaje este bine să ne aplecăm cu smerenie şi să recitim unul din textele cheie ale Vechiului Testament:

„Lucrurile ascunse sunt ale Domnului, Dumnezeului nostru, iar lucrurile descoperite sunt ale noastre şi ale copiilor noştri, pe vecie, ca să împlinim toate cuvintele legii acesteia” 1.

Este bine să ne obişnuim să respectăm „tăcerile” Bibliei şi să nu ne grăbim să scriem în spaţiile goale. În ceea ce trebuie să ştim, după mai multe lecturi şi după multă meditaţie şi rugăciune, textul ni se va clarifica pe măsura avansării noastre în maturitatea creştină. Fie ca Domnul să ne dea şi nouă umilinţa şi credincioşia care l-au învrednicit pe Timotei să primească acest mesaj din partea lui Pavel: *„De altfel, toţi cei ce voiesc să trăiască cu evlavie în Hristos Iisus, vor fi prigoniţi Dar oamenii răi şi înşelători vor merge din rău în mai rău, vor amăgi pe alţii, şi se vor amăgi şi pe ei înşiși*

Tu însă să rămâi în lucrurile, pe care le-ai învăţat şi de care eşti deplin încredinţat, căci ştii de la cine le-ai învăţat: din pruncie cunoşti Sfintele Scripturi, care pot să-ţi dea înţelepciunea care duce la mântuire, prin credinţa în Hristos Iisus.

Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos ca să înveţe, să mustre, să îndrepte, să dea înţelepciune în neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârşit şi cu totul destoinic pentru orice lucrare bună”[658][659].

Şi încă ceva: Fie ca Dumnezeu să ne ferească şi de bibliologia sterilă care studiază Scriptura numai de dragul studiului, fără să-L descopere şi să-L glorifice în ele pe Hristos: „Cercetaţi Scripturile, pentru că în ele socotiţi că aveţi viaţa veşnică, dar tocmai ele mărturisesc despre

656 1 Cor. 11:12.
657 1 Petru 4:6.
658 Deut. 29:29.
659 2 Tim. 3:12-17.

Mine. Şi nu vreţi să veniţi la Mine, ca să aveţi viaţa!”[660][661]. Caracterul Hristocentric al Scripturilor a fost formulat cum nu se poate mai bine de apostolul Ioan:

„*Iisus a mai făcut înaintea ucenicilor Săi multe alte semne care nu sunt scrise în cartea aceasta. Dar lucrurile acestea au fost scrise, pentru ca voi să credeţi că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu; şi crezând, să aveţi viaţa în Numele Lui*”.

Mii şi mii de volume au fost scrise despre cum să studiezi şi să interpretezi Biblia. Una dintre cele mai bune lucrări pe această temă este cartea distinsului învăţător de Biblie, Dr. Wilbur M. Smith, intitulată: *Profitable Băble Study*. În ea sunt prezentate nu numai binecuvântările celui care studiază, ci şi un număr de opt metode posibile de studiu, împreună cu o culegere de citate din remarcile marilor oameni ai lui Dumnezeu care au studiat Biblia. Una dintre aceste ilustre remarci este aceea făcută de Dr. Howard A. Kelly, care a zis: „Cea mai bună metodă de studiu biblic este aceea de a citi zilnic o porţiune din Biblie şi de a stărui în rugăciune şi meditaţie asupra ei până ce conţinutul ei va străluci şi va prinde viaţă în aşa fel încât mesajul pasajului, cuvintele lui, expresiile, învăţăturile, raţionamentele şi felul în care se vorbeşte despre Dumnezeu şi despre Hristos va începe să pătrundă tainic în fiecare celulă, în fiecare nerv şi în fiecare muşchi al fiinţei”.

III. DUMNEZEU – MÂNTUITORUL

1. Şcoala lui Dumnezeu cu Israelul

I

Scriptura ne spune că Domnul şi-a păstrat o rămăşiţă de la Adam şi până la Avraam prin care a păstrat în lume cunoaşterea de Dumnezeu. După uciderea lui Abel de către Cain, Adam l-a născut pe Set şi prin descendenţii lui, Numele Domnului a fost vestit în lume. Acum aproximativ 4.000 de ani, Dumnezeu l-a chemat pe Avraam şi pe familia

660 Ioan 5:39-40.
661 Ioan 20:30-31.

lui pentru a-i pune deoparte pentru Sine şi pentru a răspândi prin ei cunoştinţa mântuitoare. Descendenţii lui Avraam au devenit astfel purtătorii „oracolelor lui Dumnezeu” 1. Prin poporul ales, Dumnezeu le-a vorbit oamenilor despre sfinţenia, dragostea, atotputernicia şi unicitatea Sa. În acelaşi timp însă, Dumnezeu i-a trecut pe evrei printr-o veritabilă şcoală în care au trebuit să înveţe despre păcătoşenia firii umane, despre înclinarea periculoasă a omului spre apostazie şi idolatrie, despre neputinţa lor de a se mântui singuri şi despre nevoia lor după harul şi îndurările Domnului. Toate aceste lecţii au fost învăţate de evrei în decursul dureroasei şi tulburătoarei lor istorii. Punctul central al lecţiilor date de Dumnezeu evreilor a fost nădejdea mesianică: faptul că într-o bună zi Mesia, trimisul Domnului va coborî El însuşi pe pământ, îi va mântui pe oameni şi-şi va instaura împărăţia Lui neprihănită.

Profesorul A.H. Strong a arătat în scrierile sale cum Dumnezeu şi-a educat poporul prin trei metode: legea, profeţiile şi pedepsele[662][663]. Perioadele patriarhală şi mozaică au cunoscut o sumedenie de teofanii (apariţii dumnezeieşti) şi miracole, al căror scop a fost fără nicio îndoială să păstreze treaz în mintea oamenilor sentimentul prezenţei divine. O exemplificare a acestor intervenţii dumnezeieşti a fost focul trimis de Dumnezeu asupra altarului de pe Cârmei, atunci când poporul era la un ceas de răscruce între închinăciunea faţă de Domnul sau faţă de Baali şi Astartee. Prin această lucrare supranaturală, Dumnezeu a confirmat autoritatea spuselor profetului Ilie1. Legea morală şi legea ceremonială au fost date evreilor pentru a le trezi sentimentul vinovăţiei şi pentru a-i învăţa că sfinţenia trebuie să se manifeste în toate compartimentele vieţii. Orânduielile preoţiei şi ale jertfelor trebuiau să conducă poporul către credinţa în posibilitatea iertării divine şi într-un mijlocitor care să le înlesnească

662 Rom. 3:2.

663 A.H. Strong, Systematic Theology (Philadelphia: The Judson Press, 1907), pp. 667, 668.

accesul la Dumnezeu. Orice fel de încălcare a legii, fie că era făcută prin ignoranţă sau cu bună ştiinţă, avea prevăzută în legea dată de Dumnezeu lui Moise o anumită cale de ispăşire care trebuie urmată, iar pentru cel ce asculta în totul de aceste prevederi exista minunata promisiune a harului: şi i se va ierta”[664][665].

În fenomenul profetic, Dumnezeu i-a pus de o parte pe anumiţi oameni pentru a-i transforma în purtătorii Săi de cuvânt: (1) ca să cheme poporul înapoi la lege; (2) ca să călăuzească poporul în circumstanţe speciale; (3) ca să cheme la pocăinţă şi credinţă; (4) ca să ţină trează nădejdea mesianică.

De-a lungul istoriei poporului ales, Dumnezeu a mai folosit şi altfel de pedepse incluzând seceta, pustiirile, molimile, războaiele, iar în final mânia Lui s-a manifestat prin ducerea evreilor în chinuitoarea robie într-o ţară străină. Acest exil dureros a fost creuzetul în care Dumnezeu şi-a curăţit cu desăvârşire poporul de idolatrie şi a întipărit în ei sentimentul durabil şi profund că sunt şi trebuie să rămână mereu un popor al Domnului. Niciodată după robie, evreii nu s-au mai închinat altor dumnezei. În habotnicia lor religioasă, nici chiar pe Domnul Iisus nu au mai vrut ca să-L primească.

2. PROFEŢIILE MESIANICE

I

Orice student serios al Bibliei ştie că întreaga carte este străbătută ca de un fir roşu de o temă profetică legată de apariţia unui personaj cu o lucrare mântuitoare: Mesia. La fel de cunoscut este şi faptul că pasajele profetice mesianice au fost într-o oarecare măsură învăluite în mister în aşa fel încât evreilor să nu le fie prea clar sensul precis al profeţiilor sau felul în care trebuie ele interpretate. Profeţia nu a avut un mesaj la fel de ordonat cronologic şi la fel de desluşit ca istoria. Ea le-a pus la dispoziţie evreilor numai „extrase” de informaţii despre „momentele fierbinţi” ale împlinirilor viitoare.

---

664 1 împ. 18.

665 Lev. 4, 5.

Trebuie să mai menţionam şi faptul că mesajul profetic este paradoxal din cel puţin două puncte de vedere: (1) un limbaj straniu folosind când stilul direct, când jungla deasă a diferitelor figuri metaforice; (2) combinaţia contradictorie de pasaje în care Mesia apare într-o dublă ipostază: ca învingător şi ca Mijlocitor distrus prin suferinţă.

Am menţionat deja faptul că *Protoevanghelia* din Geneza 3: 15, ni-L prezintă pe Mesia şi rănit la călcâi de atacul şarpelui şi biruitor asupra lui prin zdrobirea capului. O altă descrire profetică extraordinară a lui Mesia ne-a fost lăsată de Moise într-unul din discursurile lui de rămas bun:

„Domnul, Dumnezeul tău, îţi va ridica din mijlocul tău, dintre fraţii tăi, un proroc ca mine; să ascultaţi de el! Astfel el va răspunde la cererea pe care ai făcut-o Domnului, Dumnezeului tău, la Horeb... Atunci Domnul mi-a zis: „Le voi ridica din mijlocul fraţilor lor un proroc ca tine, voi pune cuvintele Mele în gura lui, şi el le va spune tot ce-i voi porunci Eu” 1.

Cel mai desăvârşit profet mesianic a fost însă fără nicio îndoială Isaia:

„Iată, pun ca temelie în Sion o piatră, o piatră încercată, o piatră de preţ, piatră din capul unghiului clădirii, temelie puternică;

cel ce o va lua ca sprijin, nu se va grăbi să fugă”[666667].

„Atunci împăratul va împărăţi cu dreptate, şi voivozii vor cârmui cu nepărtinire”[668].

„Întăriţi mâinile slăbănogite şi întăriţi genunchii care se clatină.

Spuneţi celor slabi de inimă:

„Fiţi tari şi nu vă temeţi!

Iată Dumnezeul vostru, răzbunarea va veni, răsplătirea lui Dumnezeu;

---

666 Deut. 18:15, 18.
667 Isaia 28:16.
668 Isaia 32:1.

El însuşi va veni, şi vă va mântui”[669].

„Eu, Domnul, Te-am chemat ca să dai mântuire, şi Te voi lua de mină, Te voi păzi şi Te voi pune ca legământ al poporului, ca să fii Lumina neamurilor, să deschizi ochii orbilor, să scoţi din temniţă pe cei legaţi, şi din prinsoare pe cei ce locuiesc în întuneric” 1.

„Iată, l-am pus martor pe lângă popoare, cap şi stăpânitor al popoarelor”[670][671].

Iată ce spune şi profetul Ezechiel despre relaţia dintre Israel şi Mesia: „Voi pune peste ele un singur păstor, care le va paşte, şi anume pe Robul Meu David; El le va paşte, El va fi păstorul lor. Eu, Domnul, voi fi Dumnezeul lor, şi Robul Meu David va fi voievod în mijlocul lor. Eu, Domnul, am vorbit!”[672].

Daniel, după ce schiţează în linii mari istoria poporului Israel din vremea sa şi până în timpurile lui Mesia, adaugă:

*„Dar în vremea acestor împăraţi, Dumnezeul cerurilor va ridica o împărăţie, care nu va fi nimicită niciodată, şi care nu va trece în stăpânirea unui alt popor. Ea va sfărâma şi va nimici toate acele împărăţii, şi ea însăşi va dăinui veşnic. Aceasta înseamnă piatra, pe care ai văzut-o dezlipi*ndu-*se din munte, fără ajutorul vreunei mâini, şi care a sfărâmat fierul, arama, lutul, argintul şi aurul Dumnezeul cel mare a făcut deci cunoscut împăratului ce are să se întâmple după aceasta. Visul este adevărat şi tâlcuirea lui este temeinică”*[673].

Multe dintre profeţiile mesianice sunt scurte, concise şi, într-o oarecare măsură, obscure. Iată una care se află în cartea profetului Zaharia: „Iată, voi aduce pe Robul Meu, Odrasla”[674].

Lanţul de profeţii mesianice care se întinde de la

---

669 Isaia 35:3, 4.
670 Isaia 42:6, 7.
671 Isaia 55:4.
672 Ezec. 34:23, 24.
673 Dan. 2:44, 45.
674 Zah. 3:8.

Geneza până la scrierile profeţilor târzii îl prezintă pe Mesia ca pe unul care va aduce pe scena lumii binecuvântări universale[675]., şi care îşi va instaura domnia nu numai asupra Israelului, ci şi asupra tuturor celorlalte neamuri[676]. O traducere fidelă a textului din Geneza 12: 2, 3 spune: „Şi te voi face un neam mare, şi te voi binecuvânta, îţi voi mări nespus de mult numele, în aşa fel că vei fi o binecuvântare. Voi binecuvânta pe oricine te va binecuvânta, dar blestemat va fi acela care te va blestema; şi în tine vor fi binecuvântate toate familiile pământului”.

În binecuvântarea dată copiilor săi de pe patul de moarte, Iacov a spus:

„Toiagul de domnie nu se va depărta din Iuda, Nici toiagul de cârmuire dintre picioarele lui, până va veni Şilo (cel căruia îi aparţine), şi de El vor asculta popoarele” 1.

Enigmaticul Balaam a spus sub puternica influenţă a inspiraţiei divine:

„Îl văd, dar nu acum, îl privesc, dar nu de aproape. O stea răsare din Iacov, Un toiag de cârmuire se ridică din Israel...”[677][678].

O profeţie mai clară se poate găsi în cartea lui Ieremia:

„Iată, vin zile, zice Domnul, când voi împlini cuvântul cel bun, pe care l-am spus despre casa lui Israel şi despre casa lui Iuda. În zilele acelea şi în vremurile acelea voi face să răsară lui David o Odraslă neprihănită, care va înfăptui dreptatea şi judecata în ţară. În zilele acelea, Iuda va fi mântuit, şi Ierusalimul va locui în linişte. Şi iată cum îl vor numi: „Domnul, Neprihănirea noastră”[679].

Numirea „Mesia” este folosită de 38 de ori în cuprinsul Vechiului Testament. Dintre aceste 38 de texte, 6 se referă precis la Domnul Iisus, iar celelalte au fost aplicate unor alte persoane „unse” ca aceia din familia

---

675 Gen. 12:3.
676 Num. 24:19; Isaia 55:4, 5.etc.
677(D Gen. 49:10.
678 Num. 24:17.
679 Ier. 33:14-16.

preoţească a lui Aaron sau împăratul David. Există o profeţie remarcabilă făcută de Ana, mama lui Samuel în rugăciunea ei:

„Domnul va judeca marginile pământului El va da împăratului Său putere, şi El va înălţa tăria Unsului Lui”[680].

Unul dintre cele mai bogate pasaje mesianice este psalmul 2*: „Împăraţii pământului se răscoală şi domnitorii se sfătuiesc împreună împotriva Domnului şi împotriva Unsului Său, zicând*: „[681]

Cel mai indiscutabil pasaj care se ocupă de apariţia şi lucrarea lui Mesia, imposibil de confundat cu activitatea altor preoţi sau împăraţi şi profeţi „unşi”, este acela din Daniel 9: 25, 26, în care citim astfel:

„Să ştii dar şi să înţelegi, că de la darea poruncii pentru zidirea din nou a Ierusalimului, până la Unsul (Mesia), la Cârmuitorul, vor trece şapte săptămâni; apoi timp de şaizeci şi două de săptămâni, pieţele şi gropile vor fi zidite din nou, şi anume în vremuri de strâmtoare. După aceste şaizeci şi două de săptămâni, Unsul va fi stârpit, şi nu va avea nimic. Poporul unui domn care va veni, va nimici cetatea şi sfântul Locaş, şi sfârşitul lui va fi ca printr-un potop; este hotărât că războiul va ţinea până la sfârşit şi împreună cu el şi pustiirile”.

Cel mai bogat şi mai cunoscut capitol mesianic din întreg Vechiul Testament este Isaia 53, din care cităm parţial:

„Dispreţuit şi părăsit de oameni, om al durerii şi obişnuit cu suferinţa, era aşa de dispreţuit că îţi întorceai faţa de la El, şi noi nu L-am băgat în seamă.

Totuşi, El suferinţele noastre le-a purtat, şi durerile noastre le-a luat asupra Lui, şi noi am crezut că este pedepsit, lovit de Dumnezeu şi *smerit.*

Dar El era străpuns pentru păcatele noastre, zdrobit pentru fărădelegile noastre. Pedeapsa care ne dă pacea a căzut peste El, şi prin rănile Lui suntem tămăduiri. Noi

---

680 1 Sam. 2:10.

681 Psalm 2:2..

rătăceam cu toţii ca nişte oi, fiecare îşi vedea de drumul lui;

dar Domnul a făcut să cadă asupra Lui nelegiuirea noastră a tuturor.

De aceea îi voi da partea Lui la un loc cu cei mari, şi va împărţi prada cu cei puternici, pentru că S-*a dat pe Sine însuşi la moarte, şi a fost pus în numărul celor fărădelege, pentru că a purtat păcatele multora şi* S-*a rugat pentru cei vinovaţi*”[682].

3. PREGĂTIREA NEAMURILOR

Într-un sens strict, Biblia nu se preocupă să justifice suveranitatea şi providenţa lui Dumnezeu asupra popoarelor. Prin urmare, este normal să nu ne aşteptăm să găsim în Scriptură motivul pentru care Dumnezeu a preferat să aştepte atâtea milenii înainte de a-L trimite pe Fiul Său ca să mântuiască lumea. Deşi nu ne dă amănunte, apostolul Pavel ne lasă să înţelegem că în spatele tuturor evenimentelor există totuşi un plan măreţ. Astfel, citim că Dumnezeu l-a trimis pe Fiul Său în lume „când a venit împlinirea vremii” 1. Ce lucruri a trebuit să înveţe lumea pentru a fi coaptă pentru primirea unui Mântuitor?

Întâi de toate, omul a trebuit să-şi dea seama de totala lui neputinţă de a păstra sau recâştiga prin propriile-i puteri cunoaşterea despre Dumnezeu şi despre adevăr. Imaginea unei lumii cufundate în pierzarea necunoştinţei este pictată de Pavel la începutul epistolei către cei din Roma:

„*Mânia lui Dumnezeu se descopere din cer împotriva oricărei necinstiri a lui Dumnezeu şi împotriva oricărei nelegiuiri a oamenilor, care înnăduşe adevărul în nelegiuirea lor. Fiindcă ce se poate cunoaşte despre Dumnezeu, le este descoperit în ei, căci le-a fost arătat de Dumnezeu*.

În adevăr, însuşirile nevăzute ale lui Dumnezeu, puterea Lui veşnică şi dumnezeirea Lui, se văd lămurit, de la facerea lumii, când te uiţi cu băgare de seamă la ele în lucrurile făcute de EL Aşa că nu se pot dezvinovăţi; *fiindcă*,

682 Isaia 53:3-6, 12.

măcar că au cunoscut pe Dumnezeu, nu L-au proslăvit ca Dumnezeu, nici nu l-au mulţumit; ci s-au dedat la gânduri deşarte, şi inima lor fără pricepere s-a întunecat. S*-au fălit că sunt înţelepţi şi au înnebunit; şi au schimbat slava Dumnezeului nemuritor într-o icoană care seamănă cu omul muritor, păsări, dobitoace cu patru picioare şi târâtoare*”[683][684].

Acelaşi capitol ne spune că omul a trebuit să înveţe şi că adâncimea de distrugere şi degradare la care-l poate duce păcatul este de-a dreptul revoltătoare:

„*De aceea, Dumnezeu i-a lăsat pradă necurăţiei, să urmeze poftele inimilor lor; aşa că îşi necinstesc singuri trupurile;…*”

„*Din pricina aceasta, Dumnezeu i-a lăsat în voia unor patimi scârboase; căci femeile lor au schimbat întrebuinţarea firească a lor într-una care este împotriva firii;…*”

„*Fiindcă n-au căutat să păstreze pe Dumnezeu în cunoştinţa lor, Dumnezeu i-a lăsat în voia minţii lor blestemate, ca să facă lucruri neîngăduite…*

De trei ori ni se spune că judecata lui Dumnezeu pentru păcat a fost să-i lase pe oameni în mrejele decadente ale păcatului.

Omenirea a trebuit să înveţe de asemenea şi că este incapabilă să se îmbunătăţească pe sine prin mijloace proprii ca filosofia, morala umanistă, arta, ştiinţa sau religia naturalist-existenţială. Separat de Dumnezeul căruia i-a întors spatele, omul este cu desăvârşire corupt şi incapabil să se mântuiască singur. Răspândirea evreilor printre popoarele lumii a produs un anumit grad de cunoaştere despre Dumnezeu şi la o anumită anticipare mesianică, dar şi aceasta n-a făcut decât să adâncească vinovăţia lumii care refuză întoarcerea la Dumnezeu.

În excelenta sa carte, *Modern Student’s Life of Christ*, profesorul Philip Vollmer discută căile prin care a fost pregătită lumea de către Dumnezeu pentru venirea lui

683 Gal 4:4.
684 Rom. 1:18-23.

Mesia. El enumeră cinci condiţii favorabile pe care le-a produs Dumnezeu în starea lumii: (1) stăpânirea universală a imperiului roman a dat lumii unitate, inclusiv un excelent sistem de drumuri care a înlesnit circulaţia oamenilor şi a informaţiilor; (2) acceptarea şi folosirea cvasi-universală a limbii grece (Koine) în toate provinciile, documentele şi cancelariile imperiului; (3) un climat de linişte şi stabilitate denumit „pax romană”, pacea romană, impus prin forţă şi prin asimilarea culturilor şi religiilor într-un sincretism universal; (4) o resimţire universală a viciului şi depravării din care oamenii doreau să se elibereze; (5) o presimţire generală că ceva este pe cale să se întâmple. Dusă la extrem, îndumnezeirea cezarilor cerea sau debutul unei ere noi în istoria lumii sau o pedeapsă aspră din partea zeilor.[685][686].

Într-o analiză finală, trebuie să mărturisim prin credinţă că numai Dumnezeu a ştiut când este mai bine să intervină în istoria lumii; numai El a ştiut când este momentul să-L ofere oamenilor pe Fiul Său întrupat. Nu este bine şi nici nu se cade ca mintea noastră finită să înainteze obraznic pe calea întrebărilor în acest domeniu în care Dumnezeu şi-a păstrat suverana autoritate.

4. ÎNTRUPAREA ŞI PATIMILE DOMNULUI IISUS

Una dintre cele mai simple motivări ale încarnării Domnului Iisus ne este dată de apostolul Ioan:

„Şi, după cum a înălţat Moise şarpele în pustie, tot aşa trebuie să fie înălţat şi Fiul omului, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţa veşnică.

Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Său Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viaţa veşnică.

Dumnezeu, în adevăr, n-a trimis pe Fiul Său în lume, ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mântuită prin El” 1.

În evanghelia lui Luca citim ce spune chiar Domnul Iisus despre întruparea Sa: „Pentru că Fiul omului a venit

---

685 Rom. 1:24, 26, 28.

686 Vollmer, The Modem Students Life of Christ, (New York: Revell, 1912), p.35.

să caute şi să mântuiască ce era pierdut”[687][688]. Epistola către Evrei afirmă: „astfel dar, deoarece copiii sunt părtaşi sângelui şi cărnii, tot aşa şi El însuşi a fost deopotrivă părtaş la ele, pentru ca, prin moarte, să nimicească pe cel ce are puterea morţii, adică pe diavolul, şi să izbăvească pe toţi aceia care prin frica morţii erau supuşi robiei toată viaţa lor”[689]. Iar Ioan ne explică:, 3 iul lui Dumnezeu S-a arătat ca să nimicească lucrările diavolului”[690], în ce priveşte această motivaţie a întrupării, iată ce scrie şi Pavel: „Ca să răscumpere pe cei ce erau sub lege, pentru ca să căpătăm înfierea”[691].

Realitatea este că actul întrupării este pomenit ca atare în multe pasaje din Scriptură. Unul dintre cele mai clare dintre ele ne este dat prin pana măiastră a apostolului Ioan: „Şi Cuvântul S-a făcut trup, şi a locuit printre noi, plin de har, şi de adevăr. Şi noi am privit slava Lui, o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl”[692]. Cuvântul „a locuit” are în original semnificaţia de a sta în cort, translitérât „a cortului”, şi este o aluzie la Cortul întâlnirii din Vechiul Testament. După cum în Sfânta Sfintelor din Cort se găsea „capacul ispăşirii” unde era simbolic locul prezenţei lui Dumnezeu, tot aşa în trupul oferit lui Hristos s-a manifestat printre noi prezenţa supranaturală a lui Iisus Hristos. Pavel ne spune că: „Ceea ce era cu neputinţă Legii, întrucât firea pământească o făcea fără putere – Dumnezeu a osândit păcatul în firea pământească, trimiţând, din pricina păcatului, pe însuşi Fiul Său într-o fire asemănătoare cu a păcatului, pentru ca porunca Legii să fie împlinită în noi, care trăim nu după îndemnurile firii pământeşti, ci după îndemnurile Duhului”[693]. Ioan scrie: „Duhul lui Dumnezeu să-L

---

687 Ioan 3:14-17.
688 Luca 19:10.
689 Evrei 2:14, 15.
690 1 Ioan 3:8.
691 Gal. 4:5.
692 Ioan 1:14.
693 Rom. 8:3, 4.

cunoaşteţi după aceasta: Orice duh, care mărturiseşte că Iisus Hristos a venit în trup, este de la Dumnezeu; şi orice duh care nu mărturiseşte pe Iisus, nu este de la Dumnezeu, ci este duhul lui Antihrist” 1. Şi iarăşi: „Căci în lume s-au răspândit mulţi amăgitori care nu mărturisesc că Iisus Hristos vine în trup. Iată amăgitorul, iată antihristul”[694][695].

Cea mai frumoasă descriere a întrupării Fiului veşnic al lui Dumnezeu ne este dată de apostolul Pavel, care o foloseşte drept pildă de umilinţă ce ar trebui să ne însufleţească pe toţi creştinii:

, 31, măcar că avea chipul lui Dumnezeu, totuşi n-a crezut ca un lucru de apucat să fie deopotrivă cu Dumnezeu, ci S-a dezbrăcat pe Sine însuşi şi a luat un chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor. La înfăţişare a fost găsit ca un om, S-a smerit şi S-a făcut ascultător până la moarte, şi încă moarte de cruce”[696].

Două din cele patru evanghelii ne dau relatări amănunţite despre naşterea Domnului Iisus. Matei urmăreşte perspectiva lui Iosif, în timp ce Luca merge pe varianta trăită de Maria. Matei scrie:

„Iar naşterea lui Iisus Hristos a fost aşa: Maria, mama Lui, era logodită cu Iosif; şi înainte ca să locuiască ei împreună, ea s-a aflat însărcinată de la Duhul Sfânt. Iosif, bărbatul ei, era un om neprihănit, şi nu voia s-o facă de ruşine înaintea lumii; de aceea şi-a pus de gând s-o lase pe ascuns. Dar pe când se gândea el la aceste lucruri, i s-a arătat în vis un înger al Domnului, şi i-a zis: „Iosife, fiul lui David, nu te teme să iei la tine pe Maria, nevastăta, căci ce s-a zămislit în ea este de la Duhul Sfânt. Ea va naşte un Fiu, şi-l vei pune numele Iisus, pentru că El va mântuipe poporul Lui de păcatele sale”. Toate aceste lucruri s-au întâmplat ca să se împlinească ce vestise Domnul prin prorocul, care zice: „Iată, fecioara va fi însărcinată, va naşte un fiu, şi-i vorpune numele Emanuel”, care, tălmăcit,

694 1 Ioan 4:2, 3.
695 2 Ioan 7.
696 Fii. 2:6-8.

înseamnă: *„Dumnezeu este cu noi”*.

Când s-a trezit Iosif din somn, a făcut cum îi poruncise Îngerul Domnului; şi a luat la el pe nevastă-sa. Dar n-a cunoscut-o, până ce ea a născut un fiu. Şi el I-a pus numele Iisus”[697].

Luca scrie că atunci când mama lui Ioan botezătorul se afla şi ea însărcinată în cea de a şasea lună:

„Îngerul Gavril a fost trimis de Dumnezeu într-o cetate din Galilea, numită Nazaret, la o fecioară logodită cu un bărbat, numit Iosif din casa lui David. Numele fecioarei era Maria. Îngerul a intrat la ea, şi a zis: *„Plecăciune ţie, căreia ţi s-a făcut mare har*; *Domnul este cu tine, binecuvântată eşti tu între femei*!*” Tulburată foarte mult de cuvintele acestea, Mana se întreba singură ce putea să însemneze urarea aceasta. Îngerul i-a zis*: *Nu te teme, Marie*; *căci ai căpătat îndurare înaintea lui Dumnezeu. Şi iată că vei rămânea însărcinată, şi vei naşte un fiu, căruia îi vei pune numele Iisus. El va fi mare, şi va fi chemat Fiul Celui Prea înalt*; *şi Domnul Dumnezeu Îi va da scaunul de domnie al tatălui Său David. Va împărăţi peste casa lui Iacov în veci, şi împărăţia Lui nu va avea sfârşit”. Maria a zis îngerului*: *„Cum se va face lucrul acesta, fiindcă eu nu ştiu de bărbat*?*” îngerul i-a răspuns*: *„Duhul Sfânt*. Se *va pogorî peste tine şi puterea Celui Prea înalt te va umbri De aceea Sfântul care*. Se *va naşte din tine, va fi chemat Fiul lui Dumnezeu. Iată că Elisaveta, rudenia ta, a zămislit şi ea un fiu la bătrâneţe*; *şi ea, căreia i se zicea stearpă, este acum în a şasea lună. Căci niciun cuvânt de la Dumnezeu nu este lipsit de putere”. Maria a zis*: *„Iată roaba Domnului*; *facă-mi-se după cuvintele tale*!*” Şi îngerul a plecat de la ea” 1*.

Pentru cel dispus să creadă ce spune Biblia, naşterea supranaturală a Domnului Iisus prin fecioara Maria este o problemă care nu se poate discuta. Întruparea este un act care întrece înţelegerea noastră şi trebuie să rămână deocamdată o taină neexplicată. Într-unul din cele mai timpurii imnuri ale Bisericii se vorbeşte despre aceasta.

697 Matei 1:18-25.

Apostolul Pavel scrie:

„*Şi fără îndoială, mare este taina evlaviei…*

„*Cel ce a fost arătat în trup, a fost dovedit neprihănit în Duhul, a fost văzut de îngeri, a fost propovăduit printre Neamuri, a fost crezut în lume, a fost înălţat în slavă.*”[698][699].

Este de neînţeles cum a fost posibil ca Fiul Dumnezeului Celui Veşnic să poată veni în lume născându-se în chip de copilaş, pentru a trăi apoi printre oameni, ca om desăvârşit şi Dumnezeu desăvârşit în aceiaşi făptură. „Mare este într-adevăr taina evlaviei…”

Întruparea, suferinţele şi apoi moartea Domnului Iisus au constituit tot atâtea trepte în divina Sa dezbrăcare de Sine. Umilirea lui Hristos nu a început doar la prinderea Sa în Ghetsimanii; ea s-a manifestat încă de la începutul existenţei Sale terestre. Toată singurătatea Lui neînţeleasă, toată setea Lui după părtăşia spirituală a oamenilor la care fusese trimis, sete neîmpărtăşită şi neastâmpărată, responsabilitatea care-L apăsa continuu şi nu-L lăsa să doarmă nopţile, ispitirile obraznice ale diavolului, oboselile şi neliniştile încununate în final cu marea dramă a crucificării, au fost toate stări sfâşietoare care i-au caracterizat umblarea printre oameni. În toate a fost ispitit ca şi noi, dar fără păcat1. Răstignirea era în vremea aceea cea mai degradantă pedeapsă. Moartea Domnului Iisus a fost dovada supremă a umanităţii Sale.

J

Mintea umană va sta pururea perplexă în faţa întrupării lui Hristos: pe deplin uman şi totuşi în întregime dumnezeiesc. Iată ce ne spune despre El Isaia:

„*Căci* un *Copil ni s-a născut, un Fiu ni s-a dat, şi domnia va fi pe umerii Lui*;

Îl vor numi:

„*Minunat, Sfetnic, Dumnezeu tare*.

---

698 Luca 1:26-38.

699 1 Tim. 3:16.

Părintele veşniciilor, Domn al păcii”[700][701].

Ieremia spune: „Iată, vin zile, zice Domnul, când voi împlini cuvântul cel bun, pe care l-am spus despre casa lui Israel şi despre casa lui Iuda, în zilele acelea şi în vremile acelea voi face să răsară lui David o Odraslă neprihănită, care va înfăptui dreptatea şi judecata în ţară. În zilele acelea, Iuda va fi mântuit, şi Ierusalimul va locui în linişte. Şi iată cum îl vor numi: „Domnul, Neprihănirea noastră”[702]. Iar Maleahi strigă: „Iată, voi trimite pe solul Meu; el va pregăti calea înaintea Mea. Şi deodată va intra în Templul Său Domnul pe care-L căutaţi: Solul legământului, pe care-L doriţi; iată că vine, zice Domnul oştirilor. Cine va putea să sufere însă ziua venirii Lui? Cine va rămânea în picioare când. Se va arăta El?”[703]. Apostolul Ioan proclamă:, 3 a început era Cuvântul, şi Cuvântul era cu Dumnezeu, şi Cuvântul era Dumnezeu. El era la început cu Dumnezeu. Toate lucrurile au fost făcute prin El; şi nimic din ce a fost făcut, n-a fost făcut fără El”[704]. Şi iarăşi: „Şi Cuvântul S-a făcut trup, şi a locuit printre noi, plin de har şi de adevăr. Şi noi am privit slava Lui, o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl”[705]. Într-o anumită ocazie, Domnul Iisus le-a spus Iudeilor neîncrezători: „Tatăl Meu lucrează până acum; şi Eu de asemenea lucrez”. Tocmai de aceea căutau şi mai mult Iudeii să-L omoare, nu *i 1* numai fiindcă dezlega ziua Sabatului, dar şi pentru că zicea că Dumnezeu este Tatăl Său, şi. Se făcea astfel deopotrivă cu Dumnezeu” 1. Apostolul Pavel scrie: „În El locuieşte trupeşte toată plinătatea Dumnezeirii”[706][707]. În epistola către Evrei ni se spune că: „... la sfârşitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moştenitor al tuturor

---

700 1 Petru 2:22. Evrei 4:15.
701 Isaia 9:6.
702 Ier. 33:14-16.
703 Mal. 3:1, 2.
704 Ioan 1:1-3.
705 Ioan 1:14.
706 Ioan 5:17, 18.
707 Col. 2:9.

lucrurilor, şi prin care a făcut şi veacurile. El, care este oglindirea slavei Lui şi întipărirea Fiinţei Lui…”[708].

Evangheliile conţin numeroase dovezi ale Dumnezeirii lui Hristos: manifestarea puterii Sale extraordinare în felul în care a stăpânit forţele naturii[709], bolile[710], demonii[711], viaţa şi moartea[712]; El s-a declarat pe Sine drept Cel ce va avea autoritatea finală să-i judece pe toţi oamenii[713], prezentându-se neîncetat ca Fiu al lui Dumnezeu[714], şi ca Mesia care trebuia să vină în lume[715][716]. Biblia este la fel de clară în problema umanităţii Domnului Iisus. El este descris de nenumărate ori ca fiind om11, ca trăind cu adevărat în trup[717], ca având un trup şi inteligenţă umană[718] şi ca fiind în întregime om adevărat. El a flămânzit[719], a obosit[720] a cerut de mâncare[721], a dormit[722], a fost ispitit[723], şi a murit[724]. Cu toate că acum Domnul Iisus se află în slavă[725], El va rămâne de-a pururi Dumnezeu „cu chip de om”. La cea de a doua venire a Sa., Domnul „va schimba trupul stării noastre smerite, şi-l va face asemenea trupului slavei Sale, prin lucrarea puterii pe care o are de a-şi supune toate lucrurile”[726].

---

708 Evrei 1:2, 3.
709 Marcu 4:39.
710 Marcu 6:56
711 Marcu 1:32, 34.
712 Ioan 11: 43, 44.
713 Mat. 7L22.
714 Mat. 11:27; Ioan 3:35, 36; 5:20; 5:25; 9:35, 36; 10:36; 14:13; etc.
715 Ioan 4:25, 26; Mat. 16:20; 23:8; Luca 24:46; etc.
716 Ioan 8:40; Fapte 2:22; Rotn. 5:15; 1 Cor. 15:21; 1 Tim. 2:5.
717 IOan 1:14; 1 Tim 3:16; 1 Ioan 4:2.
718 Mat. 26:26, 28, 38; Luca 23:46; 24:39; Ioan 11:33.
719 Mat. 4:2.
720 Ioan 4:6.
721 Mat. 11:19.
722 Marcu 4:38
723 Evrei 4:15.
724 Luca 23:46
725 Ioan 12:16.
726 Fii. 3:21.

Pavel scrie că trupul nostru firesc „este semănat în ocară, şi învia în slavă; este semănat în neputinţă, şi învia în putere. Este semănat trup firesc, şi învia trup duhovnicesc... Şi după cum am purtat chipul celui pământesc, tot aşa vom purta şi chipul Celui ceresc”. Apostolul Ioan ne spune însă că: „ce vom fi nu s-a arătat încă. Dar ştim că atunci când. Se va arăta El, vom fi ca El”[727][728].

Atunci când Domnul Iisus S-a înălţat la cer în trupul în care suferise, doi îngeri au apărut înaintea apostolilor uimiţi şi le-au spus:

„Bărbaţi Galileeni, de ce staţi şi vă uitaţi spre cer? Acest Iisus, care S-*a înălţat la cer din mijlocul vostru va veni în acelaşi fel cum L-aţi văzut mergând la cer”*[729].

După ce a fost însă glorificat, trupul Domnului Iisus se pare că a suferit o transformare radicală, căci iată cum îl descrie Ioan în cartea Apocalipsei:

„Am văzut şapte sfeşnice de aur. Şi în mijlocul celor şapte sfeşnice, pe cineva, care semăna cu Fiul omului, îmbrăcat cu o haină lungă până la picioare, şi încins la piept cu un brâu de aur. Capul şi părul Lui erau albe ca lâna albă, ca zăpada; ochii Lui erau ca para focului; picioarele Lui erau ca arama aprinsă, şi arsă într-un cuptor; şi glasul Lui era ca vuietul unor ape mari. În mâna dreaptă ţinea şapte stele. Din gura Lui ieşea o sabie ascuţită cu două tăişuri, şi faţa Lui era ca soarele, când străluceşte în toată puterea lui”[730].

Este îndeobşte cunoscut, că nu putem lua detaliile unei viziuni profetice drept o descriere foarte exactă, totuşi, este evident că natura Hristosului proslăvit a dobândit elemente de glorie.

Trebuie să mai spunem şi că Domnul Iisus a reuşit întotdeauna să ţină în armonie natura Lui divină cu natura Lui omenească; cu toate că era cu desăvârşire uman, El a

---

727 1 Cor. 15:43-49.
728 1 Ioan 3:2.
729 Fapte 1:11.
730 Apoc. 1:12-16.

trăit fără păcat. Lucrul acesta este subliniat în câteva locuri din Noul Testament. Îngerul care i s-a arătat Mariei, i-a spus: „De aceea Sfântul care. Se va naşte din tine, va fi chemat Fiul lui Dumnezeu”[731]. În faţa judecătorilor Săi, Domnul a putut spune cu seninătate: „Cine din voi Mă poate dovedi că am păcat?”[732]. Spre sfârşitul existenţei Lui terestre, Domnul a declarat categoric despre diavol: „El n-are nimic în Mine”[733]. Apostolul Pavel scrie despre Iisus: „Pe Cel ce n-a cunoscut niciun păcat...1 Epistola către Evrei ne spune că: „(El a fost) ispitit ca şi noi, dar fără păcat”[734][735]. Şi adaugă: „... sângele lui Hristos, care S-a adus pe Sine însuşi jertfă fără pată lui Dumnezeu...”[736]. Iar Petru afirmă limpede:, 31 n-a făcut păcat, şi în gura Lui nu s-a găsit vicleşug”[737].

Trebuie remarcat faptul că Biblia prezintă deopotrivă şi atributele divine şi atributele umane ale lui Hristos fără a căuta să rezolve problema de logică prezentată de faptul că o singură fiinţă le poate avea pe amândouă. Textul ni-L prezintă pe Hristos ca fiind şi veşnic şi ca având o creştere în ani specifică vârstei umane[738]; ni se spune şi că a existat înainte de veşnicii, dar şi că s-a născut apoi ca orice alt om[739]; ne este prezentat ca fiind omniştient, dar şi limitat în cunoaştere[740]; El are atotputerea dumnezeirii, dar şi slăbiciunile fiinţei umane[741]; El are viaţa veşnică, şi totuşi trebuie să moară[742]; El a promis să fie prezent oriunde se vor uni doi sau trei în Numele Său, dar a fost limitat să

---

731 Luca 1 :35.
732 loan 8:46.
733 loan 14:30.
734 2 Cor. 5:21
735 Evrei 4:15.
736 Evrei 9:14.
737 1 Petru 2:22.
738 oan 1:1; 8:58; Luca 3:23.
739 loan 1:14; 1:18; Rom. 8:32; Gal. 4:4.
740 loan 2:24, 25; 1:48, 49; Marcu 1:13; 13:32.
741 Marcu 4:39; 5:41: loan 4:6.
742 1 loan 1:1, 2; loam 1:4; Mat. 16:21; Fapte 3:14, 15; 1 Cor. 2:8.

umble din loc în loc[743][744]. Între teologi s-au purtat discuţii sterile asupra întrebării dacă atributele celor două naturi ale lui Hristos s-au întrepătruns şi influenţat unele pe altele sau nu. Este clar că mintea noastră nu poate pătrunde realităţi pe care nu le-am experimentat încă, de aceea este bine să ne abţinem de la speculaţii nerodnice. Noul Testament ne spune că dumnezeirea lui Iisus a fost veritabilă încă de la naştere, nu s-a coborât asupra Lui doar cu ocazia botezului. Sentimentul mesianic s-a dezvoltat în El treptat şi a fost manifestat în public chiar şi la vârsta de doisprezece ani. Nu există însă o dezvoltare „calitativă” a acestui sentiment. Hristos nu s-a convins „treptat” de ceea ce avea să facă. De la un capăt la celălalt, viaţa Lui a fost clară, luminoasă şi devotată unui singur scop măreţ: mântuirea tuturor oamenilor. Cum s-a putut ca acele calităţi dumnezeieşti ale lui Hristos să stea alături de slăbiciunile, ispitirile şi limitările întrupării, noi nu putem spune. Este evident că Noul Testament ne prezintă limitări ale lui Hristos în cel puţin una din cunoaşterile Sale11. Dar asta nu ştirbeşte cu nimic din dumnezeirea persoanei Sale. Combinaţia complexă de atribute din fiinţa lui Hristos nu poate fi înţeleasă decât dacă vom spune că El a fost sută la sută Dumnezeu adevărat şi sută la sută om veritabil. Hristos a avut atributele Fiului lui Dumnezeu, Mesia cel trimis în lume, dar a acceptat să poarte şi dimensiunile noastre, fiind supus întru totul aceloraşi încercări şi ispite, „dar fără păcat”. Niciun teolog serios nu ar trebui să încerce să meargă dincolo de aceste orizonturi de revelaţie dumnezeiască asupra persoanei şi lucrării lui Iisus.

Umilinţa lui Hristos s-a manifestat şi în ceea ce se numeşte de obicei „kenoza” (kenosis = cunoaştere) Hristică. Prin acest termen se identifică limitarea de Sine trăită de Iisus atunci când a acceptat să se întrupeze. Apostolul Pavel ne spune în epistola către Filipeni că, deşi înainte de întrupare Iisus avea toate prerogativele

743 Mat. 18:20; 28:20; Efes. 1:23; 4:10; Fapte 7:56.
744 Marcu 11:13; 13:32.

dumnezeirii, totuşi El n-a socotit ca un lucru de apucat să fie deopotrivă cu Dumnezeu, „ci s-a dezbrăcat de Sine însuşi, şi a luat un chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor” 1. Din tot ceea ce ne spune Scriptura, această „dezbrăcare pe Sine” a însemnat că Hristos a preferat să ni se asemene în toate lucrurile pentru ca să ne înţeleagă experienţa umană şi pentru a fi apoi calificat să funcţioneze ca un Mare Preot plin de milă faţă de slăbiciunile noastre, căci „în toate lucrurile a fost ispitit ca şi noi, dar fără păcat”[745][746]. Domnul Iisus S-a dezbrăcat de Sine însuşi de slava pe care o avea la Tatăl, a devenit om, dar n-a devenit părtaş păcatului, aşa că învăţătura Lui şi-a păstrat caracterul şi absoluta autoritate dumnezeiască.

La drept vorbind, şi Iisus şi adevărul, ca şi categorie a gândirii, sunt de obârşie divină şi au valoare veşnică. Cum s-au îngemănat atributele Fiului lui Dumnezeu cu acelea ale Fiului omului este peste puterea gândirii noastre de a înţelege şi trebuie să exclamăm încă odată cu apostolul Pavel: „Căci mare este taina evlaviei...” 1 Tim. 3: 16.

5. Crucea, ca simbol şi interpretare în Noul Testament.

De-a lungul anilor s-au făcut multe încercări pentru a formula o motivare unică şi cuprinzătoare a morţii lui Hristos pe crucea din dealul Calvarului. Primii părinţi ai Bisericii priveau jertfa lui Iisus drept un fel de preţ de răscumpărare pe care Dumnezeu a trebuit să-l plătească lui satan pentru eliberarea omenirii păcătoase. Teologii moderni înclină mai mult către părerea că Domnul Iisus a trebuit să moară ca metodă prin care să ne înlocuiască pe noi în pedeapsa pentru vinovăţie. Este greu să găsim o motivaţie unică şi atotcuprinzătoare, şi nici nu credem că este nevoie de o simplificare atât de artificială, atâta vreme cât Noul Testament ne prezintă şase sau şapte motivaţii pentru care moartea Domnului Iisus a fost necesară şi eficientă. A căuta să reducem toate aceste motivaţii la una

745 Filip. 2:7.
746 Evrei 4:15.

singură înseamnă a încerca să sărăcim semnificaţia glorioasă a morţii Domnului Iisus pe cruce.

Întâi de toate s-ar cuveni să spunem că moartea lui Hristos pe cruce a fost momentul biruinţei Domnului Iisus asupra lui Satan într-o înfruntare care s-a întins peste secole. Probabil că cel mai faimos pasaj pentru explicarea acestei realităţi este acela scris în epistola către Evrei:

„Astfel dar, deoarece copiii sunt părtaşi sângelui şi cărnii, tot aşa şi El însuşi a fost deopotrivă părtaş la ele, pentru ca prin moarte, să nimicească pe cel ce are puterea morţii, adică pe diavolul, şi să izbăvească pe toţi aceia care prin frica morţii erau supuşi robiei toată viaţa lor" 1.

Un pasaj asemănător se poate găsi şi în 1 Ioan:

„Fiul lui Dumnezeu S-*a arătat ca să nimicească lucrările diavolului" 1.*

Iată ce a spus chiar Domnul Iisus în legătură cu atacul pe care avea să-l dezlănţuie asupra lucrărilor lui Satan:

„Dar dacă Eu scot afară dracii cu Duhul lui Dumnezeu, atunci împărăţia lui Dumnezeu a venit peste voi Sau, cum poate cineva să intre în casa celui tare şi să-i jefuiască gospodăria, dacă n-a legat mai întâi pe cel tare? *Numai atunci îi va jefui casa"*[747][748].

În misiunea pe care i-a dat-o apostolului Pavel după convertire, Domnul Iisus i-a spus că-l trimite la Neamuri „ca să le deschizi ochii, să se întoarcă de la întuneric la lumină, şi de sub puterea Satanei, la Dumnezeu; şi să primească, prin credinţa în Mine, iertare de păcate şi moştenirea împreună cu cei sfinţiţi"[749][750]. Apocalipsa dată lui Ioan cuprinde o scenă cerească în care ne este descrisă biruinţa martirilor creştini. Iată cuvintele din cântecul înălţat cu această ocazie:

„Acum a venit mântuirea, puterea şi împărăţia Dumnezeului nostru şi stăpânirea Hristosului Lui; *pentru*

---

747 Evrei 2:14, 15.
748 Mat. 12:28-29.
749 Fapte 26:18.
750 Apoc. 12:10-11.

că pârâşul fraţilor noştri, care zi şi noapte îi pâra înaintea Dumnezeului nostru, a fost aruncat jos. Ei l-au biruit, prin sângele Mielului şi prin cuvântul mărturisirii lor, şi nu şi-au iubit viaţa, chiar până la moarte” 3. Răscumpărarea făcută de Domnul Iisus la cruce a semnificat totala zdrobire a capului şarpelui celui vechi, diavolul 1.

În cel de al doilea rând, moartea lui Hristos le-a deschis celor credincioşi calea spre biruinţa asupra „firii lor pământeşti”, a „cărnii” omului vechi, născut în păcat şi în nelegiuire. Apostolul Pavel ne explică în multe pasaje lucrul acesta, adeverindu-ne că moartea lui Hristos a însemnat şi moartea noastră înşine[751][752], ceea ce ne garantează biruinţa oferită tuturor celor ce se întorc la Hristos[753]. Un creştin a murit de drept împreună cu Hristos şi se poate considera „mort faţă de păcat, şi viu pentru Dumnezeu, în Iisus Hristos”[754]. Aceasta nu este numai învăţătura lui Pavel, ci şi strigătul lui de biruinţă:

„Am fost răstignit împreună cu Hristos, şi trăiesc… dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine”[755]. Calea spre biruinţa asupra pornirilor păcătoase este tocmai această unire cu puterea învierii lui Hristos: „Umblaţi cârmuiţi de Duhul, şi nu veţi mai împlini poftele firii pământeşti”[756][757]. Şi iarăşi: „Cei ce sunt ai lui Hristos Iisus, şi-au răstignit firea pământească împreună cu patimile şi poftele ei” \ Probabil că această posibilitate oferită de Hristos prin moartea Sa ca cei credincioşi să reuşească să trăiască deasupra pornirilor lor păcătoase este una dintre cele mai frumoase proclamaţii ale Noului Testament.

În cel de al treilea rând, Scriptura ne prezintă moartea lui Hristos ca o substituire oferită de Marele Preot pentru iertarea noastră. Acest punct de vedere este

751 Gen. 3:15.
752 Rom. 6:4-6.
753 Rom. 6:11.
754 Rom. 6:11.
755 Gal. 2:20.
756 Gal. 5:16 - în greacă.
757 Gal. 5:24.

exprimat cum nu se poate mai frumos de către profetul Isaia:

„Totuşi, El suferinţele noastre le-a purtat, şi durerile noastre le-a luat asupra Lui, şi noi am crezut că este *pedepsit, lovit de Dumnezeu şi smerit.*

Dar El era străpuns pentru păcatele noastre, zdrobit pentru fărădelegile noastre.

Pedeapsa, care ne dă pacea, a căzut peste El, *şi prin rănile Lui suntem tămăduiri. Noi rătăceam cu toţii ca nişte oi, fiecare îşi vedea de drumul lui; dar Domnul a făcut să cadă asupra Lui nelegiuirea noastră a tuturor" 1.*

Apostolul Pavel declară că Domnul Iisus a fost dat la moarte „din pricina fărădelegilor noastre"[758][759]. Iar Petru ne explică:, 31 a purtat păcatele noastre în trupul Său, pe lemn, pentru ca noi, fiind morţi faţă de păcate, să trăim pentru neprihănire; prin rănile Lui aţi fost vindecaţi. Căci eraţi ca nişte oi rătăcite. Dar acum v-aţi întors la Păstorul şi Episcopul sufletelor voastre"[760]. Epistola către Evrei vorbeşte despre întruparea Fiului lui Dumnezeu, 3 entru ca, prin harul lui Dumnezeu, El să guste moartea pentru toţi"[761] în moartea Sa, Domnul Iisus ne-a înlocuit pe noi toţi în purtarea pedepsei.

În cel de al patrulea rând, moartea Domnului Iisus ar putea fi motivată de termeni ca „reîmpăcare", „ispăşire", etc. Aceste cuvinte ne spun că prin sângele vărsat, Domnul Iisus i-a împăcat pe oameni cu Dumnezeu. Şi acesta este un adevăr amintit cu prisosinţă în multe texte ale Noului Testament. Pavel spune că prin Iisus: „am căpătat împăcarea"[762]. Rezultatul crucificării *a fost că* i-a împăcat şi pe evrei şi pe păgâni cu Dumnezeu, făcând astfel pace între cele două categorii de oameni[763]. Domnul Iisus

---

758 Isaia 53:4-6.
759 Rom. 4:25.
760 1 Petru 2:24, 25.
761 Evrei 2:9.
762 Rom. 5:11.
763 Efes. 2:14-16.

„ispăşire pentru păcatele norodului”[764][765]. Unul dintre cele mai frumoase pasaje care ne vorbesc despre împăcarea lucrată de Domnul Iisus se găseşte în cea de a doua scrisoare a apostolului Pavel către Corinteni:

„Căci, dacă este cineva în Hristos, este o făptură nouă. Cele vechi s-au dus, iată că toate lucrurile s-au făcut noi şi toate lucrurile acestea sunt de la Dumnezeu, care ne-a împăcat cu El, prin Iisus Hristos, şi ne-a încredinţat slujba împăcării; că adică, Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine, neţinându-le în socoteală păcatele lor, şi ne-a încredinţat nouăpropovăduirea acestei împăcări” 6.

În cel de al cincilea rând, moartea lui Hristos pe cruce a fost o demonstraţie a dragostei lui Dumnezeu pentru oamenire. Acest adevăr trebuie să zădărnicească orice încercare de a-l înfăţişa pe Dumnezeu numai ca pe un Judecător fără inimă, despărţindu-l arbitrar de Hristosul cel plin de milă. Scriptura afirmă categoric că oferirea lui Hristos a fost o lucrare a lui Dumnezeu însuşi:

„Şi, după cum a înălţat Moise şarpele în pustie, tot aşa trebuie să fie înălţat şi Fiul omului, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică.

Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică. Dumnezeu, în adevăr, n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mântuită prin El” 1.

„Dar Dumnezeu Îşi arată dragostea faţă de noi prin faptul că, pe când eram noi încă păcătoşi, Hristos a murit pentru noi” 1.

Noul Testament este plin de admiraţie faţă de lucrarea Domnului Iisus. El a venit ca om, şi tot ca om s-a dus să moară pentru ca păcatul oamenilor să fie ispăşit în El. Oferta Lui a fost înţeleasă şi apreciată de scriitorii Noului Testament. Pavel scrie: „(Hristos) care m-a iubit şi

764 EVrei 2:17.
765 2 Cor. 5:17-19.

S-a dat pe Sine însuşi pentru mine”[766][767]. Moartea lui Hristos a fost marea demonstraţie a dragostei lui Dumnezeu pentru noi.

Mai este încă un aspect care a fost scos în evidenţă de moartea lui Hristos la cruce, şi anume acela că Dumnezeu este drept şi neprihănit. Acest lucru ni se explică în Romani 3: 25 – 26:

„*Pe* El *Dumnezeu L-a rânduit mai dinainte să fie, prin credinţa în sângele Lui, o jertfă de ispăşire, ca să-şi arate neprihănirea Lui; căci trecuse cu vederea păcatele dinainte, în vremea îndelungei răbdări a lui Dumnezeu: pentru ca, în vremea de acum, să-şi arate neprihănirea Lui în aşa fel încât, să fie neprihănit, şi totuşi să socotească neprihănit pe cel ce crede în Iisus*”.

Există două interpretări ale expresiei: „să-şi arate neprihănirea Lui”. Anders Nygren din Suedia şi R.C.H. Lenski din America sunt de părere că expresia arată „actul suveran justificator prin care Dumnezeu îi declară pe credincioşi neprihăniţi şi-i aşază în această categorie”[768]. Dr. James Denney de la Free Church Collège din Glasgow, Scoţia, este de părere că expresia „să-şi arate neprihănirea Lui” este „o revendicare a neprihănirii lui Dumnezeu care a putut fi pusă la îndoială în vremea Vechiului Testament, când Dumnezeu a preferat să nu ia măsurile adecvate decisive pentru pedepsirea tuturor păcătoşilor şi tuturor păcatelor. Ceea ce i se putea imputa lui Dumnezeu atunci, nu i se mai poate imputa astăzi, când sângele lui Hristos a fost vărsat ca preţ de ispăşire a tuturor păcatelor. Pavel… scoate în evidenţă… că această ispăşire adevereşte caracterul permanent al neprihănirii lui Dumnezeu, neînţeleasă de oameni în trecut, dar scoasă acum în evidenţă de lucrarea făcută de Hristos. Sângele de la cruce a arătat deplin că între Dumnezeu şi păcat nu există niciun fel de cale de mijloc”. Golgota a arătat întregii lumi cât de

---

766 Ioan 3:14-17.
767 Gal. 2:20.
768 R. C. H. Lenski, Romans, (Columbus, Ohio: Wartburg, 1945), p. 260.

serioasă este pentru Dumnezeu problema eliminării păcatului din lume. Pentru atingerea acestui deziderat, El a fost gata să meargă până acolo că şi-a dat singurul Său Fiu la moarte, şi încă moarte de cruce.

6. DEMNITĂŢILE (Funcţiile) LUI HRISTOS

Cineva a emis părerea că omul a fost creat pentru a fi profet, preot şi împărat: profet, în sensul unei cunoaşteri adevărate despre Dumnezeu, preot, în sensul vieţuirii în neprihănire şi sfinţenie şi împărat, în sensul stăpânirii peste toate celelalte creaturi ale pământului. Ştim însă că în urma căderii prin neascultare, din toate intenţiile iniţiale nu a rămas decât ruina. În loc de a mai fi profet, omul este îndepărtat de Dumnezeu şi trăieşte în eroare şi înşelăciune; în loc de a mai fi preot, omul a ajuns corupt şi decăzut moral; în loc de a-şi mai exercita autoritatea împărătească asupra creaţiei, omul este condamnat să trăiască ca un rob al păcatului aflat în perspectiva morţii eterne. Aceasta a ajuns situaţia cu omul dintâi.

Cel de al doilea Adam însă, Domnul Iisus Hristos, a venit ca să împlinească în mod desăvârşit cele trei slujiri ca profet, preot şi împărat. El a fost Cuvântul adevărat al lui Dumnezeu, ispăşitorul păcatelor lumii şi a fost înălţat mai presus de toate lucrurile devenind suveranul universului şi Capul iubitor al Bisericii1.

Cât despre slujirea lui Hristos ca profet, Noul Testament sugerează faptul că Domnul Iisus le-a slujit evreilor încă înainte de întruparea Sa[769][770]. El este acela care i-a inspirat pe profeţii din vremea Vechiului Testament[771]. După ce şi-a început lucrarea publică în Israel, Iisus a fost recunoscut în nenumărate ocazii ca un profet venit de la Dumnezeu[772]... Petru îl numeşte pe Domnul Iisus profet[773], ca şi Ştefan[774]. Chiar şi Domnul

769 cf. John Calvin, Instituia, II, p.XV.
770 1 Cor. 10:4.
771 Izpetru 1:11.
772 Mat. 21:1; Luca 24:19; Marcu 6:15: Ioan 6:14; 4:19; 7:40; 9:17; etc.
773 Fapte 3:22-26.
774 Fapte 7:37.

Iisus şi-a explicat misiunea în termenii profeţiei: „Învăţătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis pe Mine”[775]. „Şi cuvântul pe care-l auziţi, nu este al Meu, ci al Tatălui, care M-a trimis”[776]. În rugăciunea Sa de mare preot, Iisus zice: „Căci le-am dat cuvintele, pe care Mi le-ai dat Tu. Ei le-au primit, şi au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieşit, şi au crezut că Tu M-ai trimis” 1. Domnul Iisus a fost deci profet în sensul că ne-a adus Cuvântul din partea Tatălui. Există însă un alt sens al profeţiei lui Hristos: în chiar fiinţa Sa, El a fost Cuvântul, expresia fiinţei Tatălui, mijlocul de comunicare între Dumnezeu şi oameni. În Iisus Hristos, Dumnezeu ne-a arătat tot ceea ce a vrut El să cunoaştem despre Sine. „La început era Cuvântul, şi Cuvântul era cu Dumnezeu, şi Cuvântul era Dumnezeu”[777][778]. „Şi Cuvântul S-a făcut trup şi a locuit printre noi, plin de har şi de adevăr. Şi noi am privit slava Lui, o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl… Nimeni n-a văzut vreodată pe Dumnezeu; singurul Lui Fiu, care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut”[779]. Fiind revelaţia deplină a Tatălui, Domnul Iisus i-a putut spune lui Filip: „Cine M-a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl”[780][781].

Dintre cele trei funcţii împlinite de Domnul Iisus, Noul Testament vorbeşte cel mai mult despre aceea de preot. Epistola către Evrei descrie atributele şi funcţiunile preoţeşti. El trebuie să fie în primul rând un om ridicat din rândul fraţilor săi. Primordial, slujba lui este să aducă jertfe de ispăşire pentru păcatele poporului. El trebuie să aibă înţelegere pentru slăbiciunile oamenilor, fiind el însuşi supus aceloraşi limitări. În plus, marele preot nu-şi putea lua el însuşi această slujbă, ci trebuia să fie chemat

---

775 Ioan 7:16.
776 Ioan 14:24.
777 Ioan 17:8.
778 Ioan 1:1.
779 Ioan 1:14, 18.
780 Ioan 14:9.
781 Evrei 5:1-4.

de Dumnezeu la aceasta –, într-unul dintre psalmii mesianici, însuşi Mesia este prevestit ca preot veşnic, „în felul lui Melhisedec”[782]. Această profeţie este citată în epistola către Evrei şi-i este aplicată lui Hristos”[783].

Noul Testament descrie preoţia lui Hristos în două feluri: mai întâi, Domnul Iisus este descris ca unul care „a făcut curăţirea păcatelor”[784], iar în al doilea rând, şi aici stă unicitatea preoţiei lui Hristos, Domnul Iisus este în acelaşi timp şi jertfa pentru păcate: „S-a adus pe Sine însuşi ca jertfă”[785]. În limbajul epistolei, Hristos este descris în termeni de mijlocitor între Dumnezeu şi oameni:

„Astfel, fiindcă avem un Mare Preot însemnat, care a străbătut cerurile – pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu – să rămânem tari în mărturisirea noastră. Căci n-avem un Mare Preot, care să n-aibă milă de slăbiciunile noastre; ci unul care în toate lucrurile a fost ispitit ca şi noi, dar fără păcat. Să ne apropiem dar cu deplină încredere de scaunul harului, ca să căpătăm îndurare şi să găsim har, pentru ca să fim ajutaţi la vreme de nevoie” 1.

Putem spune că Iisus Hristos este răspunsul dat acuzaţiilor aduse de legea conştiinţei, de legea lui Dumnezeu şi de Satan. „Prin aceasta vom cunoaşte că suntem din adevăr, şi ne vom linişti inimile înaintea Lui, ori în ce ne osândeşte inima noastră; căci Dumnezeu este mai mare decât inima noastră şi cunoaşte toate lucrurile”[786][787]. Chiar Domnul Iisus însuşi a spus: Adevărat, adevărat vă spun, că cine ascultă cuvintele Mele şi crede în Cel ce M-a trimis, are viaţa veşnică, şi nu vine la judecată, ci a trecut din moarte la viaţă”[788]. Iar Pavel scrie:

„Acum dar nu este nicio osândire pentru cei ce sunt în Hristos Iisus, care nu trăiesc după îndemnurile

---

782 Psalm 110:4.
783 Evrei 6:20; 7:11, 17; etc.
784 Evrei 1:3.
785 Evrei 9:14.
7860) Evrei 4:14-16.
787 1 Ioan 3:19-20.
788 Ioan 5:24.

firiipământeşti ci după îndemnurile Duhului în adevăr, legea Duhului de viaţă în Hristos Iisus, m-a izbăvit de Legea păcatului şi a morţii Căci – lucru cu neputinţă Legii, întrucât firea pământească o făcea fără putere – Dumnezeu a osândit păcatul în firea pământească, trimiţând, din pricina păcatului Pe însuşi Fiul Său într-o fire asemănătoare cu a păcatului pentru ca porunca Legii să fie împlinită în noi care trăim nu după îndemnurile firiipământeşti ci după îndemnurile Duhului"[789].

Şi iarăşi:

„Căci Hristos n-a intrat într-un locaş de închinare făcut de mână omenească, după chipul adevăratului locaş de închinare, ci a intrat chiar în cer, ca să se *înfăţişeze acum, pentru noi înaintea lui Dumnezeu. Şi nu ca* să se *aducă de mai multe ori jertfă pe Sine însuşi ca marele preot, care intră în fiecare an în Locul prea sfânt cu un sânge, care nu este al lui*: *„la sfârşitul veacurilor,* S-*a arătat o singură dată, ca să şteargă păcatul prin jertfa Sa"*[790].

După ce descrie planul mântuirii ca pe o lucrare care-i aparţine în întregime lui Dumnezeu, apostolul Pavel trage următoarea concluzie:

„Deci ce vom zice noi în faţa tuturor acestor lucruri? *Dacă Dumnezeu este pentru noi cine va fi împotriva noastră*? *Ei care nu a cruţat nici chiar pe Fiul Său, ci L-a dat pentru noi toţi cum nu ne va da fără plată, împreună cu El, toate lucrurile*? *Cine va ridica pâră împotriva aleşilor lui Dumnezeu*? *Dumnezeu este Acela care-i socoteşte neprihănita Cine-i va osândi*? *Hristos a murit*! *Ba mai mult, El a şi înviat, stă la dreapta lui Dumnezeu şi mijloceşte pentru noi*! *Cine ne va despărţi pe noi de dragostea lui Hristos*?... *Totuşi, în toate aceste lucruri noi suntem mai mult decât biruitori, prin Acela care ne-a iubit" 1.*

Noul Testament ne învaţă că sângele lui Hristos, adică moartea Lui ispăşitoare, a fost suficient pentru a aduce iertarea şi răscumpărarea tuturor celor ce se vor

789 Rom. 8:1-4.
790 Evrei 9:24-26.

pocăi şi vor crede. Preţul plătit de Domnul Iisus nu numai că ne împacă cu Tatăl, dar ne şi reaşază în prerogativele de fii în familia divină. Sângele vărsat a potolit mânia dreptăţii dumnezeieşti. Teologii vorbesc uneori despre viaţa exemplară dusă de Hristos ca despre „ascultarea Lui activă”, în timp ce moartea îndurată de El a fost „ascultarea Lui pasivă”[791][792]. De fapt, şi viaţa Lui şi moartea Lui alcătuiesc un singur tot, ca o împlinire supremă şi desăvârşită a voii lui Dumnezeu.

Se ridică întrebarea: putem vorbi despre Hristos ca împărat cu aceiaşi certitudine cu care am vorbit despre El ca profet şi ca preot? Răspunsul este un „Da” categoric. Dacă celelalte aspecte ale lucrării lui Hristos s-au împlinit întocmai, nimic nu ne opreşte să credem că şi slujirea de împărat va fi împlinită de Hristos cu prisosinţă. Iată cum îl prezintă Psalmul 24:

„*Porţi, ridicaţi-vă capetele*; *ridicaţi-vă, porţi veşnice, ca* să intre *împăratul slavei*!

— „*Cine este acest împărat al slavei*?”

Domnul cel tare şi puternic, Domnul cel viteaz în lupte. Porţi, ridicaţi-vă capetele; *ridicaţi-le, porţi veşnice, ca să intre împăratul slavei*!

— *Cine este acest împărat al slavei*?” *Domnul oştirilor*:

El este împăratu slavei!”[793].

Un alt psalm spune: Domnul împărăteşte în veci pe scaunul Lui de domnie” 1, iar într-un alt psalm mesianic găsim scris: „Scaunul Tău de domnie, Dumnezeule, este veşnic”[794][795].

În altă parte citim:

„*Cântaţi lui Dumnezeu, cântaţi*! *Cântaţi împăratului nostru, cântaţi*! *Căci Dumnezeu este împărat peste tot pământul*: *Cântaţi o cântare înţeleaptă*!

---

791 Rom. 8:31-35, 37.
792 Menno Simons, Complete Works, I, PP. 44, 113, 154.
793 Psalm 24:7-10.
794 Psalm 29:10.
795 Psalm 47:6-8.

Dumnezeu împărăţeşte peste neamuri, Dumnezeu şade pe scaunul Lui de domnie cel sfânt a.

Vechiul Testament îl descrie pe Mesia ca fiind Fiul lui David[796], ca fiind „împăratul lor David”[797], şi ca pe unul care stă pe tronul lui David[798]. Profetul Natan i-a comunicat lui David că Dumnezeu va întări pe vecie scaunul de domnie al fiului său[799][800]. Această profeţie a fost o aluzie la Solomon, dar nu s-a împlinit propriu-zis decât în Hristos.

Una dintre cele mai măreţe profeţii mesianice glăsuieşte astfel:

„Căci un copil ni s-a născut, un Fiu ni s-a dat, şi domnia va fi pe umărul Lui;

Îl vor numi:

Minunat, Sfetnic, Dumnezeu tare, Părintele veşniciilor, Domn al păcii El va face ca domnia Lui să crească, şi o pace fără sfârşit va da scaunului de domnie al lui David şi împărăţiei lui, o va întări şi o va sprijini prin judecată şi neprihănire, de acum şi-n veci de veci: iată ce va face râvna Domnului oştirilor.

Nu numai Isaia, dar şi Ieremia1, Ezechiel[801][802], Amos[803] şi Zaharia[804] au scris despre venirea împăratului lui Israel şi despre împărăţia Lui neprihănită.

De îndată ce trecem în Noul Testament, cel dintâi verset care vorbeşte despre Domnul Iisus îl numeşte „fiul lui David”. Iată ce-i spune Îngerul Mariei:

„El va fi mare, şi va fi chemat Fiul Celui Prea înalt;

şi Domnul Dumnezeu îi va da scaunul de domnie al tatălui Său David. Va împărăţi peste casa lui Iacov în veci,

---

796 Mat. 9:27; 2 Sam. 7:12, 13; Psalm 132:11; Isaia 11:1.
797 Ierem. 30:9; Ezec. 37:24, 25.
798 Isaia 9:7; Ierem. 17:25; 22:2; 29:16; 36:30; etc.
799(O 2 Sam. 7:12, 13.
800 Isaia 9:6, 7.
801 Ier. 30:9.
802 Ezec. 37:24, 25.
803 Amos 9:11.
804 Zah. 9:9.

şi împărăţia Lui nu va avea sfârşit”[805].

Matei ne spune că după ce s-a născut Iisus în Betleem, magii din răsărit au venit la Ierusalim întrebând: „Unde este împăratul de curând născut al Iudeilor? Fiindcă l-am văzut steaua în Răsărit, şi am venit să ne închinăm Lui”[806] Şi Ioan Botezătorul şi Iisus şi-au început misiunea publică anunţând că: a venit împărăţia lui Dumnezeu[807], iar Natanael a exclamat despre Iisus: „Rabi, Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, Tu eşti împăratul lui Israel!”[808] în ce priveşte intrarea glorioasă a Domnului Iisus în Ierusalim, Matei scrie: „Dar toate aceste lucruri s-au întâmplat ca să se împlinească ce fusese vestit prin prorocul, care zice:

„*Spuneţifiicei Sionului*: „*Iată, împăraul tău vine la tine, blând şi călare pe un măgar, pe un măgăruş, mânzul unei măgăriţe* e.

În Evanghelie putem găsi numeroase ocazii în care Domnului Iisus i se spune „Fiul lui David”, adică Mesia[809][810]. Mulţimea care L-a întâmpinat fie Domnul la intrarea în Ierusalim striga: „Binecuvântat este rupăratul care vine în Numele Domnului! Pace în cer, şi slavă în locurile prea înalte!” 11. Când Fariseii au protestat împotriva acestor manifestări, Domnul Iisus le-a replicat: „Vă spun că, dacă vor tăcea ei, pietrele vor striga” 1. De câteva ori în înfruntările sale cu duşmanii Săi, Domnul Iisus s-a prezentat pe Sine drept împărat: „Dar, dacă Eu scot dracii cu degetul lui Dumnezeu, împărăţia lui Dumnezeu a ajuns până la voi”[811][812]. Iar altă dată El a spus: „Împărăţia lui Dumnezeu nu vine în aşa fel ca să izbească privirile. Nu se va zice: „Uite-o aici, sau: „Uite-o acolo!”

---

805 Luca 1:32, 33.
806 Mat. 2:2.
807 Mat. 3:3, 4:17.
808 Ioan 1:49.
809 Mat. 9:27; 21:9, 16; Marcu 11:10; Luca 19:38-40.
810 Luca 19:38.
811 Luca 19:40.
812 Luca 11:20.

Căci iată că împărăţia lui Dumnezeu este înăuntrul vostru”[813]. Când s-a aflat înaintea lui Pilat, Domnul Iisus i-a spus că încă n-a sosit ceasul instaurării împărăţiei Sale, dar aceasta nu înseamnă că ea nu va veni: „Împărăţia Mea nu este din lumea aceasta… dar acum, împărăţia Mea nu este de aici”[814]. Unii comentatori ai Bibliei recunosc faptul că Iisus S-a oferit evreilor ca împărat, dar ei L-au respins[815816]. Însă trebuie să spunem şi că nici El nu a vrut să fie împăratul lor în felul în care ei ar fi vrut să-L facă5. După Învierea şi Înălţarea lui Hristos la cer au urmat Rusaliile şi puternica predică a lui Petru în urma căreia trei mii de suflete s-au pocăit. În predica sa, Petru le-a amintit evreilor despre profeţia prin care David a spus că Mesia va sta pe tronul său:

„Fiindcă David era proroc, şi ştia că Dumnezeu îi făgăduise cu jurămintea va ridica pe unul din urmaşii săi pe scaunul lui de domnie, despre învierea lui Hristos a prorocit şi a vorbit el… Şi acum, o dată ce S-*a înălţat prin dreapta lui Dumnezeu şi a primit de la Tatăl făgăduinţa Duhului Sfânt, a turnat ce vedeţi şi auziţi… Să ştie bine dar, toată casa lui Israel, că Dumnezeu a făcut Domn şi Hristos pe acest Iisus, pe care L-aţi răstignit voi” 1.*

Tot în cartea Faptele Apostolilor, Iacov aminteşte despre o profeţie a lui Amos în care este descris cortul lui David în contextul explicării mântuirii Neamurilor[817]. Apostolul Pavel a apărat dreptul Neamurilor de a face parte din Biserică, tocmai prin astfel de profeţii care-L arată pe Mesia ca domnind şi peste Neamuri[818]. Pavel explică accesul Neamurilor printr-un transfer într-o nouă împărăţie:, 31 ne-a izbăvit de sub puterea întunericului şi ne-a strămutat în împărăţia Fiului dragostei Lui, în care

---

813 Luca 17:20-21.
814 Ioan 18:36, 37.
815 Scofield Reference Bible, pp. 723, 998, 1011, 1012, 1022, 1100, 1132, 1226, 1227.
816 Fapte 2:30-36.
817 Fapte 15:13-18.
818 Rom. 15:12; Isa. 11:10.

avem răscumpărarea, prin sângele Lui, iertarea păcatelor”.

Noul Testament îi prezintă pe Domnul Iisus ca pe Unul care are stăpânire deplină asupra universului şi în special asupra Bisericii. După învierea Sa, Domnul Iisus şi-a proclamat public această autoritate2. Pavel aminteşte despre marea putere a lui Dumnezeu, *„pe care a desfăşurat-o în Hristos, prin faptul că L-a înviat din morţi, şi L-a pus să şadă la dreapta Sa, în locurile cereşti, mai pesus de orice domnie, de orice stăpânire, de orice putere, de orice dregătorie, şi de orice nume, care se poate numi, nu numai în veacul acesta, ci şi în cel viitor. E*l *I-a pus totul sub picioare, şi L-a dat căpetenie peste toate lucrurile, Bisericii, care este trupul Lui, plinătatea Celui ce plineşte totul în toţi” 3*.

Hristos este „Capul trupului, al Bisericii. El este începutul, Cel întâi născut dintre cei morţi; pentru ca în toate lucrurile să aibă întâietate” 4. Apostolul Petru afirmă despre Iisus că „stă la dreapta lui Dumnezeu, după ce S-a înălţat la cer, şi şi-a supus îngerii, stăpânirile şi puterile” 5.

Probabil că cel mai elocvent pasaj despre domnia lui Hristos se găseşte în 1 Corinteni. Pavel spune în ordine că mai întâi Domnul Iisus a trebuit să învieze dintre cei morţi, să-şi supună unul după altul pe toţi duşmanii Săi, iar la sfârşit, ultimul duşman care va fi nimicit, va fi moartea. Acest act se va împlini la revenirea Lui şi la învierea celor care sunt ai Lui.

„În urmă, va veni sfârşitul, când El va da împărăţia în mâinile lui Dumnezeu Tatăl, după ce va fi nimicit orice domnie, orice stăpânire şi orice putere. Căci trebuie ca El să împărătească până va pune pe toţi vrăjmaşii sub picioarele Sale. Vrăjmaşul cel din urmă, care va fi nimicit, va fi moartea. Dumnezeu, în adevăr „a pus totul sub picioarele Lui”… Şi când toate lucrurile Îi vor fi supuse, atunci chiar şi Fiul. Se *va supune Celui ce I-a supus toate lucrurile, pentru ca Dumnezeu să fie totul în toţi” 6*.

Apostolul Pavel scrie următoarele lucruri despre Hristosul înviat: *„De aceea, vă spun că nimeni, dacă*

vorbeşte prin Duhul lui Dumnezeu, nu zice: *„Iisus să fie anatema*!*” Şi nimeni nu poate zice*: *„Iisus este Domnul*!*” decătorin Duhul Sfânt”*[819].

Putem încheia acest subcapitol, adăugând că apostolul Ioan îl prezintă şi el pe Domnul Iisus drept: „martorul credincios, Cel întâi născut din morţi, Domnul împăraţilor pământului!” 1.

7. RUSALIILE ŞI ÎNSEMNĂTATEA LOR

După cădere, natura umană s-a pervertit ajungând acum să nu mai poată accepta uşor lucrurile lui Dumnezeu. Dacă Duhul lui Dumnezeu nu începe să lucreze în cineva, acesta nu primeşte Cuvântul lui Dumnezeu. O examinare atentă a Vechiului Testament ne va convinge că nu putem susţine că Duhul lui Dumnezeu nu a lucrat printre oameni şi înainte de Rusalii. Dimpotrivă, rugăciunea lui Ezra din Neemia 9 ne arată clar că Israelul, ca popor, primise călăuzirea supranaturală a Duhului. Ezra trece în revistă feluritele lucrări binecuvântate prin care Duhul lui Dumnezeu i-a călăuzit pe evrei. După ce aminteşte despre stâlpul de nor care-i scutea de arşiţa pustiei ziua şi despre stâlpul de foc de pe timpul nopţii, Ezra continuă: „le-ai dat Duhul Tău cel bun, ca să-i facă înţelepţi; n-ai îndepărtat mâna Ta de la gura lor, şi le-ai dat apă să-şi potolească setea”[820][821]. Totuşi, Scriptura face o deosebire foarte clară între felul în care a lucrat Duhul Sfânt în vremea Vechiului Testament şi felul în care lucrează El sub prerogativele Noului Testament.

---

819 Col. 1:13, 14.

Mat. 28:18.

Efes. 1:20-23.

Col. 1:18.

1 Petru 3:22.

1 Cor. 15:24-26, 28.

1 Cor. 12:3.

820 Apoc. 1:5.

821 Neemia 9:20.

Evanghelia ne spune că, înainte de Rusalii, lucrarea Duhului nu s-a putut desfăşura în toată plinătatea ei pentru că „Hristos nu fusese încă proslăvit” (Ioan 7: 39; 12: 16... Ioan Botezătorul le spune oamenilor că el nu i-a putut boteza decât cu apă, dar după el avea să vină Unul care-i va boteza cu Duhul Sfânt[822]. Acelaşi lucru îl spune şi Domnul Iisus cu puţin timp înainte de înălţarea Sa la cer: „Căci Ioan a botezat cu apă, dar voi, nu după multe zile, veţi fi botezaţi cu Duhul Sfânt”[823].

La Rusalii, lucrarea puternică a Duhului Sfânt a debutat cu o intensitate nemaiauzită. Revărsarea Duhului asupra evreilor credincioşi a fost însoţită de semne spectaculoase: un vâjâit ca de vânt puternic, nişte limbi de foc văzute de oameni şi abilitatea de a vorbi în limbi străine. În paranteză, ar trebui să spunem că întreaga cronică a Faptelor Apostolilor este un comentariu al poruncii date de Domnul Iisus ucenicilor înainte de înălţare: „şi-Mi veţi fi martori în Ierusalim, în toată ludea, în Samaria, şi până la marginile pământului” 1. Este momentul să remarcăm în acest context că fiecare avansare a mărturiei Bisericii în ariile amintite de Domnul s-a făcut cu aceleaşi fenomene supranaturale întâlnite la Rusalii. În Fapte 8, după ce Filip le-a predicat samaritenilor şi ei au crezut Evanghelia, Ioan şi Petru au venit să-i cerceteze pe noii convertiţi şi s-au rugat pentru ca ei să primească Duhul Sfânt. Când apostolii şi-au pus mâinile peste samariteni: „şi aceia au primit Duhul Sfânt”[824][825]. Este clar că această primire a Duhului Sfânt a fost însoţită de semne exterioare spectaculoase, deoarece până şi Simon Magul a fost impresionat de eveniment şi s-a oferit să le dea bani apostolilor pentru ca ei să-l înveţe şi pe el să facă la fel. După o vreme, în timp ce Petru le predica Evanghelia celor dintre Neamuri, Duhul Sfânt s-a pogorât peste întreaga audienţă şi evreii credincioşi care-l

822 Marcu 1:8.
823 Fapte 1:5, 8.
824 Fapte 1:8.
825 Fapte 8:17.

însoţiseră pe Petru au fost uimiţi: „când au văzut că darul Duhului Sfânt s-a revărsat şi peste Neamuri, căci îi auzeau vorbind în limbi şi mărind pe Dumnezeu”[826][827].

La puţină vreme după acest eveniment, Petru s-a văzut nevoit să-şi explice purtarea către Biserica din Ierusalim. Iată cuvintele lui:

„Şi cum am început să vorbesc, Duhul Sfânt S-*a pogorâpteşte ei ca şi peste noi la început. Şi mi-am adus aminte de vorba Domnului, cum a zis*: *„Ioan a botezat cu apă, dar voi veţi fi botezaţi cu Duhul Sfânt”. Deci, dacă Dumnezeu le-a dat acelaşi dar ca şi nouă, care am crezut în Domnul Iisus Hristos, cine eram eu ca să mă împotrivesc lui Dumnezeu*?”

Răspunsul Bisericii din Ierusalim a fost entuziast: „După ce au auzit aceste lucruri, s-au potolit, au slăvit pe Dumnezeu şi au zis: „Dumnezeu a dat deci şi Neamurilor pocăinţă, ca să aibă viaţa”[828]. Cartea Faptele Apostolilor arată clar că nu a fost suficient ca să fii botezat cu botezul pocăinţei vestit de Ioan spre iertarea păcatelor, ci că trebuie să treci dincolo de Ioan spre o întâlnire personală cu Domnul Iisus, Mântuitorul, printr-un botez al credinţei în moartea şi învierea Sa glorioasă. Rezultatul acestei identificări cu Hristos este întotdeauna primirea Duhului Sfânt[829].

Cititorul familiarizat cu textul Noului Testament ştie că revărsarea Duhului Sfânt peste cei credincioşi este numită „botezul cu Duhul Sfânt”. Ori de câte ori cineva se întoarce la Domnul Iisus, Duhul Sfânt vine peste el şi-l aşază în trupul spiritual al lui Hristos. Nimeni nu poate deveni creştin dacă nu primeşte Duhul Sfânt: Dacă n-are cineva Duhul lui Hristos, nu este al Lui” 1. Apostolul Pavel arată foarte clar acest lucru în scrisoarea lui către cei din Corint: „Noi toţi, în adevăr, am fost botezaţi de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup, fie Iudei, fie Greci, fie

826 Fapte 10:45, 46.
827 Fapte 11:15-17.
828 Fapte 11:18.
829 Fapte 19:1-7.

robi, fie slobozi; şi toţi am fost adăpaţi dintr-un singur Duh”[830][831]. Nicăieri în Noul Testament nu se vorbeşte despre cineva care ar fi fost mântuit fără să fie botezat cu Duhul Sfânt. În limbajul lui Pavel, oricine a fost convins de Dumnezeu să se pocăiască şi să-L primească pe Domnul Iisus ca Mântuitor, este „botezat” de Duhul în trupul spiritual al lui Hristos, şi este „adăpat” din Duhul Sfânt. Realitatea spirituală a botezului cu Duhul Sfânt nu depinde de o anumită „simţire” a evenimentului. Acest botez nu se adresează simţirii. În Noul Testament, a fi convertit spre mântuire şi a fi botezat cu Duhul Sfânt înseamnă unul şi acelaşi lucru.

Expresia „să fii plin de Duhul Sfânt” sau să experimentezi „plinătatea Duhului Sfânt” este întâlnită de câteva ori în cartea Faptele Apostolilor. Astfel, despre cei din ziua de Rusalii este scris: „Şi toţi s-au umplut de Duh Sfânt”[832]. Această trăire specială nu este nici pe departe un fenomen unic în viaţa celor credincioşi. Despre aceiaşi oameni care au trecut prin experienţa Rusaliilor, găsim scris doar peste câteva capitole că au fost umpluţi din nou de Duhul Sfânt: După ce s-au rugat ei, s-a cutremurat locul unde erau adunaţi; toţi s-au umplut de Duhul Sfânt, şi vesteau Cuvântul lui Dumnezeu cu îndrăzneală”[833]. Ţinând seama că Duhul Sfânt este o persoană, termenul „umpluţi” nu trebuie înţeles în sens cantitativ, ci ca o definire a intensităţii relaţiei dintre cei credincioşi şi Duhul Sfânt[834]. Dr. Henry Thayer, traducătorul şi editorul volumului *Grimms Greek-English Lexicon*, afirmă: „Spunem că cineva este „plin” de ceva atunci când subiectul sau persoana respectivă pune stăpânire în întregime pe gândirea acelei persoane. Spunem astfel despre anumiţi oameni că sunt: plini de sine, sau plini de muzică, sau plini de… Duhul

---

830 Rom. 8:9.
831 1 Cor. 12:13.
832 Fapte 2:4.
833 Fapte 4:31.
834 Thayer, A Greek-English Lexicon of the New testament (New York: American Book Co. 1889), p. 509.

Sfânt”. A fi plin de Duhul Sfânt înseamnă aşadar să primeşti persoana Duhului Sfânt în fiinţa ta, ca într-un templu, şi să accepţi lucrarea Lui de sfinţire şi călăuzire, făcând din Hristos Domnul întregii tale existenţe. Acesta este sensul în care Anania i-a spus lui Pavel:

„Frate Saule, Domnul Iisus, care ţi S-a arătat pe drumul pe care veneai, m-a trimis ca să capeţi vederea, şi să te umpli de Duhul Sfânt” 1.

În Fapte 13, verbul folosit este în greacă la timpul aorist participiu, şi are un sens de autoritate şi putere: Atunci, Saul, care se mai numeşte şi Pavel, fiind plin de Duhul Sfânt, s-a uitat ţintă la el...”[835][836]. Despre cei şapte diaconi aleşi de Biserica din Ierusalim este scris că erau oameni: „plini de Duhul Sfânt”[837].

Apostolul Pavel foloseşte şi un alt cuvânt din limba greacă atunci când vorbeşte despre oameni „plini de Duhul Sfânt”. În epistola către Efeseni, el vorbeşte despre o stare în care cei credincioşi sunt plini de bucurie şi de călăuzire sfântă: „Nu vă îmbătaţi de vin, aceasta este destrăbălare. Dimpotrivă, fiţi plini de Duh”[838]. Verbul folosit aici denumeşte o stare în care cel credincios este plin de dorinţa de a se plasa sub călăuzirea deplină a lui Dumnezeu. Dr. Thayer scrie despre acest termen următoarele: „El defineşte starea unuia care nu mai voieşte decât ceea ce voieşte Dumnezeu”. Tot aşa cum cineva beat îşi pierde controlul, şi cel plin de Duhul Sfânt cedează controlul acţiunilor lui în favoarea călăuzirii primite de la Duhul Sfânt. Iarăşi trebuie să spunem că „plini de Duh” nu măsoară o umplere cantitativă în termeni de volum, ci mai degrabă relaţia cu o persoană pe care trebuie să o ascultăm... A fi plin de Duhul Sfânt înseamnă deci să ţii mereu deschis orice sector al vieţii tale pentru inspecţia şi sfinţirea lucrată de Duhul.

Noul Testament ne dă câteva ilustraţii concrete

---

835 Fapte 9:17.
836 Fapte 13:9.
837 Fapte 6:3, 5; 11:24.
838 Efes. 5:18.

despre ceea ce înseamnă ca cei credincioşi să trăiască în plinătatea de binecuvântare şi putere a Duhului Sfânt. În primul rând, o asemenea trăire implică o stare în care cineva primeşte gândul lui Hristos şi este gata de a pune prioritățile Domnului Iisus pe primul loc în ierarhia preocupărilor sale proprii:

„În adevăr, cei ce trăiesc după îndemnurile firii pământeşti, umblă după îndemnurile firii pământeşti; pe când cei ce trăiesc după îndemnurile Duhului, umblă după lucrurile Duhului şi umblarea după lucrurile firii pământeşti este moarte, pe când umblarea după lucrurile Duhului este viaţă şi pace”[839].

Un al doilea efect al umplerii cu Duhul Sfânt al lui Dumnezeu este că această stare ne face să devenim automat martori ai lui Hristos. Cu alte cuvinte, Duhul ne umple cu o dragoste nemărginită faţă de cei pierduţi şi ne face să pornim în căutarea lor.

Când apostolul Pavel ne descrie roada Duhului în viaţa celor credincioşi, el nu menţionează repetările de experienţe supranaturale spectaculoase care au caracterizat debutul lucrării Duhului Sfânt în Biserică la Rusalii. Apostolul descrie influenţa Duhului asupra vieţii celor credincioşi în termenii formării unui caracter după chipul şi asemănarea lui Hristos: „dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credincioşia, blândeţea, înfrânarea poftelor”[840][841].

Trebuie să subliniem şi faptul că Pavel ne spune că cineva umplut de Duhul Sfânt nu va căuta să dea slavă Duhului, ci-l va înălţa în închinăciunea lui pe Iisus Hristos: „El Mă va proslăvi, pentru că va lua din ce este al Meu, şi vă va descoperi”[842][843]. Aceasta înseamnă că atunci când cineva este plin de Duhul Sfânt, el va duce o viaţă de deplină ascultare de Domnul şi va fi entuziasmat de

839 Rom. 8:5, 6.
840 Fapte 1:5-8.
841 Gal. 5:22, 23.
842 Ioan 16:13-15.
843 Gal. 2:20.

intimitatea pe care o poate avea cu Hristos. Iată ce mărturiseşte Pavel:

„Am fost răstignit împreună cu Hristos şi trăiesc... dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine. Şi viaţa pe care o trăiesc acum în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu care m-a iubit şi S-*a dat pe Sine însuşi pentru mine*" *

şi *„Căci pentru mine a trăi este Hristos"*[844]. Sfinţirea deplină pentru care se ruga Pavel[845] nu poate fi atinsă niciodată prin eforturile noastre omeneşti, dar nu poate fi obţinută fără ca noi să ne dăm toată silinţa. Există o progresie în sfinţenie care începe prin trezirea voinţei, care trece apoi prin înflăcărarea vieţii de rugăciune şi care elimină apoi orice păcat al inimii şi ne face să ne supunem cu desăvârşire voii sfinte a lui Dumnezeu.

Nimeni n-ar trebui să-i îndemne pe creştinii începători să caute să dobândească anumite stări emoţionale de criză în care să primească „mai mult Duh Sfânt". Astfel de noi convertiţi ar trebui mai degrabă să fie îndemnaţi să caute prin pocăinţă şi sfinţirea vieţii să îndeplinească condiţiile necesare unei bune rodiri a Duhului în viaţa lor. Credincioşii trebuie să tânjească după o trăire în „plinătatea" de putere şi binecuvântare a Duhului, căci Duhul Sfânt care i-a botezat aşezându-i în trupul spiritual al lui Hristos vrea acum să ia conducerea absolută asupra întregii lor existenţe. Creştinii nevârstnici nu au nevoie de o „cantitate" mai mare de Duh Sfânt, ci de o mai mare predare în supunere faţă de călăuzirea şi îndemnurile Duhului. Ei trebuie învăţaţi cum trebuie să asculte zilnic de glasul Domnului Iisus Hristos aşa cum le este el desluşit în inimile lor de şoapta delicată a Duhului. Cu greu ne-am putea gândi la o altă arie de învăţătură creştină în care credincioşii râvnitori pot fi din nefericire rătăciţi, ca această învăţătură despre relaţia creştinului cu Duhul Sfânt. Au apărut din păcate tot felul de învăţături nescripturale şi fanatice despre un aşa numit „botez cu

844 Filip. 1:21.
845 1 Tes. 5:23.

Duhul”, despre „zdrobirea în duhul”, despre „a doua lucrare a Duhului”, despre „ploaia târzie”, etc. Pietatea Noului Testament are însă întotdeauna un caracter echilibrat, solemn şi minunat în demnitate. Dumnezeu nu este la lucru să facă fanatici dezechilibraţi, ci vrea să multiplice în noi imaginea inimoasă a Fiului Său: „Noi toţi privim cu faţa descoperită, ca într-o oglindă, slava Domnului, şi suntem schimbaţi în acelaşi chip cu al Lui, din slavă în slavă, prin Duhul Domnului”[846]. Cu cât ne vom supune mai mult sub lucrarea transformatoare şi simţitoare a Duhului Sfânt, cu atât vom deveni mai asemănători cu Domnul Iisus Hristos în caracterul şi frumuseţea Lui interioară, în smerenie şi dragoste, în bunătate şi răbdare, în sfinţenie şi mai ales în preocuparea de a-i câştiga pentru cer pe toţi aceia care încă rătăcesc în mlaştina păcatului şi n-au primit încă împăcarea cu Dumnezeu oferită în Iisus Hristos.

8. NATURA ŞI MENIREA BISERICII

Ce este Biserica?

Întâi de toate, trebuie să clarificăm acest subiect arătând ce NU este Biserica. Ea nu este o societate politică, administrativă sau socială cu caracter de grup, rasă sau naţionalitate. Conceptul de „Biserică naţională” se află într-o contradicţie flagrantă cu imaginea unei Biserici mondiale fără frontiere prezentat de scrierile Noului Testament.

Biblia defineşte Biserica drept comunitatea tuturor oamenilor credincioşi în Domnul Iisus şi născuţi din nou prin lucrarea Duhului Sfânt. Iată ce-i spune Domnul Iisus lui Petru după minunata lui mărturisire de credinţă: „Ferice de tine Simone, fiul lui Iona, fiindcă nu carnea şi sângele ţi-a descoperit lucrul acesta, ci Tatăl Meu care este în ceruri. Şi Eu îţi spun: Tu eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea, şi porţile Locuinţei morţilor nu o vor birui” 1. Apostolul Pavel afirmă: „Căci nimeni nu poate pune o altă temelie decât cea care a fost pusă, şi

---

846 2 Cor. 3:18.

care este Iisus Hristos”[847][848]. Apostolul Pavel îl prezintă adesea pe Domnul Iisus drept Cap al Bisericii[849]. Apostolul Petru vorbeşte despre Biserică în termenii unei preoţii universale şi a unei case duhovniceşti[850]. Adunarea celor credincioşi este într-adevăr o astfel de societate divină al cărei conducător suprem este Hristos, dar departe de a fi o organizaţie sau, şi mai rău, o ierarhie, Biserica creştină este o familie de fraţi şi de surori. Domnul Iisus şi-a dat toată silinţa să-i avertizeze pe ucenici împotriva creării unei societăţi în care anumiţi indivizi să-şi asume poziţii dictatoriale şi să pretindă să li se acorde o cinste ieşită din comun. El le-a arătat pe faţă greşeala fariseilor care practicau o formă ipocrită de închinăciune în public cu scopul de a-i impresiona pe oameni şi pentru a fi numiţi de cei din jur „rabini” sau „învăţători”:

„*Voi să nu vă numiţi Rabi*! *Fiindcă Unul singur este învăţătorul vostru*: *Hristos, şi voi toţi sunteţi fraţi şi*” *Tată* „*să nu numiţi pe nimeni pe pământ*; *pentru că Unul singur este Tatăl vostru*: *Acela care este în ceruri să nu vă numiţi*: „*Dascăli*”; *căci Unul singur este Dascălul vostru; Hristosul*.

Cel mai mare dintre voi să fie slujitorul vostru. *Oricine se va înălţa, va fi smerit*; *şi oricine se va smeri, va fi înălţat*”[851][852].

Mântuitorul a mai spus:

„*Ştiţi că domnitorii Neamurilor domnesc peste ele, şi mai marii lor le poruncesc cu stăpânire*. *Între voi să nu fie aşa*. *Ci oricare va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru*; *şi oricare va vrea să fie cel dintâi între voi, să vă fie rob*. *Pentru că nici Fiul omului na venit să i se slujească, ci El să slujească şi să-şi dea viaţa ca răscumpărare pentru mulţi* e.

Apostolul Petru îi îndeamnă pe prezbiterii Bisericii să

---

847 Mat. 16:17, 18.
848 1 Cor. 3:11.
849 Col. 1:Î18; Efes. 5:23; etc.
850 1 Petru 2:5.
851 Matei 23:8-12.
852 Mat. 20:25-28.

se poarte după pilda pe care le-a dat-o Hristos:

„Păstoriţi turma lui Dumnezeu, care este sub paza voastră, nu de silă, ci de bunăvoie, după voia lui Dumnezeu; nu pentru un câştig mârşav, ci cu lepădare de sine. Nu ca şi cum aţi stăpâni peste cei ce v-au căzut la împărţeală, cifăcându-văpilde turmei” 1.

Noul Testament foloseşte termenul de „Biserică” în două sensuri. Mai întâi este vorba despre adunări locale din diferite localităţi sau provincii, ca acelea din Corint, Filipi, Galatia, Efes, etc. Apoi este cel de al doilea sens, acela de trup spiritual al lui Hristos. În acest sens se aminteşte despre Hristos că s-a dat pe Sine pentru Biserică, devenind Capul spiritual al ei. Cuvântul „Biserică” nu este aplicat nicăieri în Noul Testament unei clădiri. Biserica nu este formată din cărămizi, ci din pietre vii, duhovniceşti, adică din oameni predaţi în întregime Domnului.

Având în vedere că Biserica este o familie de fraţi şi surori, fiecare membru al ei trebuie să caute ceea ce este în folosul celorlalte mădulare ale trupului lui Hristos. Credincioşii trebuie să se considere toţi şi fiecare în parte chemaţi la o slujire creştină plină de dragoste şi de abnegaţie. Pe acest fundal al slujirii comune, Noul Testament ne spune că Dumnezeu cheamă pe anumiţi membri din Biserică la anumite slujiri speciale. De exemplu, apostolii nu au vrut să renunţe la slujba Cuvântului, care era datoria lor principală, pentru a sluji la mese. Din pricina aceasta, Biserica a trebuit să-i cheme pe alţii la slujirea privitoare la împărţirea de ajutoare pentru văduve şi aşa au apărut „diaconii”[853][854]. Se prea poate ca Biserica primară să fi avut şi o categorie de surori mai în vârstă consacrate pentru slujirea de ajutorare şi numite „diaconiţe”[855]. Chiar şi Pavel însuşi mărturiseşte că s-a îngrijit în mod deosebit de nevoile celor săraci şi lipsiţi[856].

---

853 1 Petru 5:2, 3.
854 Fapte 6:2.
855 Rom. 16:1; 1 Tim. 5:9.
856 Gal. 2:10.

Mai mult însă decât nevoile materiale, Biserica are nevoie de slujitori chemaţi special să hrănească adunarea din punct de vedere spiritual. Dacă Biserica este o familie, atunci fiecare credincios trebuie să fie îngrijit şi ajutat să crească duhovniceşte. Pavel le scrie celor din Galatia:

„Fraţilor, chiar dacă un om ar cădea deodată în vreo greşeală, voi, care sunteţi duhovniceşti, să-l ridicaţi cu duhul blândeţei şi ia seama la tine însuţi, ca să nu fii ispitit şi tu. Purtaţi-vă sarcinile unii altora, şi veţi împlini astfel legea lui Hristos”[857].

Epistola către Evrei îi învaţă pe creştini să se îndemne unii pe alţii în fiecare zi[858]. Iar Iacov scrie:

„Fraţilor, dacă s-a rătăcit vreunul dintre voi de la adevăr şi-l întoarce un altul, să ştiţi că cine întoarce pe un păcătos de la rătăcirea căii lui, va mântui un suflet de la moarte şi va acoperi o sumedenie de păcate” 1.

Apostolul Ioan adaugă şi el:

„Dacă vede cineva pe fratele său săvârşind un păcat care nu duce la moarte, să se roage; şi Dumnezeu îi va da viaţa, pentru cei ce n-au săvârşit un păcat care duce la moarte” 1.

Din păcate, această slujire duhovnicească reciprocă între mădularele trupului lui Hristos este astăzi aproape moartă. Bisericile moderne au preferat să angajeze „profesionişti” care să-i înlocuiască în această lucrare. Şi totuşi, cât de frumoasă a fost atmosfera din Biserica primară, în care frăţia dintre cei credincioşi se putea exprima atât de natural şi de limpede prin acea „sărutare sfântă”!

Slujbe şi daruri duhovniceşti în Biserica Noului Testament

Este clar că Noul Testament nu prescrie un inventar complet pentru toate slujirile posibile în Biserică de-a lungul secolelor. Două slujiri apar cu precădere în viaţa

857 Gal. 6:1, 2.
858 Evrei 3:13.

Bisericii primare: „cârmuitori”[859][860]. Şi „mai marii voştri”[861]. Cârmuitorii mai sunt numiţi şi „episcopi”[862]. sau „prezbiteri”[863], termen împrumutat din structura interioară a sinagogii Iudaice[864]. Aceiaşi cârmuitori mai sunt uneori numiţi şi „păstori”, ca în acest text adresat celor din Milet:

„Luaţi seama dar la voi înşivă şi la toată turma peste care v-a pus Duhul Sfânt episcopi, ca să păstoriţi Biserica Domnului, pe care a câştigat-o cu însuşi sângele Său”[865]. În epistola către Tit, Pavelâşi îndeamnă ucenicul „să aşeze prezbiteri în fiecare cetate”, adăugând: „Căci episcopul, ca econom al lui Dumnezeu... „[866].

Epistolele Noului Testament ne mai prezintă şi o altă listă de slujiri şi daruri duhovniceşti active în Biserica primară. Unele dintre ele au fost în legătură cu marea necesitate de a răspândi Evanghelia şi de ai maturiza pe noii convertiţi: apostoli, proroci, evanghelişti, păstori şi învăţători1. Alte daruri au fost necesare pentru considerente strategice sau pentru a întări şi adeveri autoritatea apostolică: darul minunilor, darul vindecării, darul limbilor, darul interpretării etc[867][868]. Din toate aceste slujiri, numai două par a fi fost prezente în timpul scrierii ultimelor epistole ale Noului Testament: aceea de „prezbiteri”, care lucrau mai mulţi la un loc în fiecare Biserică locală, ocupându-se cu precădere de supravegherea tuturor activităţilor şi de bunul mers al Bisericii, şi „diaconii”, sau slujitorii Bisericii în domeniul

---

859 Iacov 5:19, 20
860 Rom. 12:8; 1 Tes. 5:16; 1 Tim. 3:4, 5, 12; 5:17.
861 Evrei 13:7, 17, 24.
862 1 Tim. 3:1-7; Fii. 1:1; Fapte 20:28; Tit 1:7.
863 Fapte 11:30; 14:23; 15:2; 16:4; 20:17; 21:18; 1 Tim. 5:17, 19; Tit 1:5; Iac. 5:14;

1 Petru 5:1.
864 Mat. 15:2; 16:21; 21:23; Fapte 4:8; 6:12.
865 Fapte 20:28.
866 Tit 1:7.
867 Efes. 4:11.
868 ICor. 12:8-12; 12:28-30.

administrativ, dar nu numai administrativ, căci Pavel spune: „Pentru că cei ce slujesc bine ca diaconi, dobândesc un loc de cinste şi o mare îndrăzneală în credinţa care este în Hristos Iisus”[869]. Din felul în care este descrisă Biserica primară, se pare că, la început, orice membru din adunare, bărbat sau femeie, putea să se ridice în picioare şi să se roage public sau să profeţească[870]. Totuşi, când apostolul Pavel şi-a început lucrarea, se pare că el a stabilit regula ca nicio femeie să nu-şi asume un rol de conducere deasupra bărbaţilor din adunare. În afara sectoarelor de binefacere sau de educarea copiilor, femeile trebuiau să tacă în adunare[871]. Noul Testament cere femeii căsătorite să poarte în adunare o „acoperitoare” a capului în semn de supunere faţă de autoritatea bărbatului ei[872].

Principii pentru o conducere duhovnicească a Bisericii

Noul Testament ne spune că Domnul Iisus nu a dăruit Bisericii legi rigide de funcţionare, ci conducători duhovniceşti care să ştie să călăuzească Biserica în orice circumstanţe. Există totuşi un număr restrâns de principii fundamentale ale Bisericii pe care prezbiterii şi ceilalţi membri din adunare trebuie să le respecte în toate timpurile. Unul dintre acestea este de exemplu faptul că prezbiterii sunt vestitorii şi păstrătorii integrităţii Evangheliei şi fac slujba de slujitori ai Bisericii. Chiar Pavel însuşi a spus că principala sa chemare a fost aceea de a vesti Evanghelia, nu aceea de a administra actul ceremonial al botezului[873]. Îndemnul principal dat de Pavel lui Timotei a fost acelaşi: „Propovăduieşte Cuvântul”[874].

Aşa cum am mai arătat deja, prezbiterii Bisericii trebuie să evite pericolul de a se considera „superiori” celorlalţi membri din adunare şi, refuzând favoruri

869 1 Tim. 3:13.
870 1 Cor. 11:5; 14:31.
871 1 Cor. 14:34, 15; 1 Tim. 2:12.
872 1 Cor. 11:2-16.
873 1 Cor. 1:17.
874 2 Tim. 4:2.

speciale, trebuie să se aşeze la acelaşi nivel cu ceilalţi „fraţi”, în părtăşia plină de dragoste a familiei creştine. Aceasta înseamnă pe de o parte că prezbiterul va evita cu hotărâre să devină un fel de „dictator” în Biserică, iar pe de alta, că el va căuta sistematic să implice pe toţi membrii Bisericii în lucrarea de slujire. Un lucru pe care orice prezbiter trebuie să-l evite categoric este acela de a lua prea multe responsabilităţi sau slujiri asupra lui însuşi. Cartea Faptele Apostolilor ne arată cum, atunci când apar probleme suplimentare, prezbiterii trebuie să refuze tentaţia de a se implica ei înşişi în rezolvarea lor. Ieşirea din impas se face întotdeauna prin chemarea altor membri ai Bisericii la slujire[875][876]. Una dintre cele mai necesare însuşiri ale prezbiterilor este aceea de a „delega” responsabilităţi şi slujiri către alţi membri din Biserică.

Se pare că, în Biserica primară, Lucrătorii creştini au fost puşi de o parte prin hotărârea membrilor din Bisericia locală, după un obicei preluat de la modul de funcţionare al Sinagogilor[877][878]. Într-adevăr, dacă slujitorii sunt conştienţi de faptul că sunt răspunzători atât în faţa lui Dumnezeu, cât şi în faţa Bisericii locale, ei sunt scutiţi de primejdia unor atitudini „dictatoriale”.

Noul Testament arată clar că Biserica are anumite datorii faţă de slujitorii ridicaţi de Dumnezeu din mijlocul adunării.

Întâi de toate este datoria de a-i susţine prin rugăciune:

„Încolo fraţilor, rugaţi-vă pentru noi ca, Cuvântul Domnului să se răspândească şi să fie proslăvit cum este la voi”.

„Faceţi în toată vremea, prin Duhul, tot felul de rugăciuni şi cereri. Vegheaţi la aceasta, cu toată stăruinţa, şi rugăciune pentru toţi sfinţii, şi pentru mine, ca ori de câte ori îmi deschid gura, să mi se dea cuvânt, ca să fac

875 Marcu 10:42-44.
876 Fapte 6:1-6.
877 Fapte 15:22.
878 2Tes. 3:1.

cunoscut cu îndrăzneală taina Evangheliei”[879].

În al doilea rând, Biserica are datoria să-i asculte pe cei aşezaţi de Dumnezeu în slujire:

„Ascultaţi de mai marii voştri şi fiţi-le supuşi, căci ei priveghează asupra sufletelor voastre, ca unii care au să dea socoteală de ele; pentru ca să poată face lucrul acesta cu bucurie, nu suspinând, căci aşa ceva nu v-ar fi de niciun folos”[880].

O altă îndatorire a Bisericii este suportul material pentru cei consacraţi lucrării. Apostolul Pavel pledează puternic în favoarea acestui subiect, dând drept exemple pentru susţinerea ideii: un soldat, un lucrător în vie, un păstor, câteva texte din Vechiul Testament, un treierător de grâne, principiul compensaţiei reciproce, practica generală din Biserica apostolică, şi chiar rânduiala lăsată în mod special de Domnul Iisus1.

Mulţi fraţi se fac că nu ştiu că principiul general al suportului material a fost încălcat de Pavel numai când a fost vorba de cazul special al bisericii din Corint. Lucrul acesta este scos însă în evidenţă de un alt text din cea de a doua scrisoare către Corinteni:

„Sau am făcut un păcat când m-am smerit pe mine însumi, ca să fiţi înălţaţi voi, şi v-am vestit fără plată Evanghelia lui Dumnezeu?

Am despuiat alte Biserici, primind de la ele o plată, ca să vă pot sluji vouă. Şi când eram la voi, şi m-am găsit în nevoie, n-am fost sarcină nimănui: *căci de nevoile mele au îngrijit fraţii, când veniseră din Macedonia. În toate m-am ferit şi mă voi feri să vă îngreuiez cu ceva. Pe adevărul lui Hristos care este în mine, nimeni nu-mi va răpi această pricină de laudă în ţinuturile Ahaiei*!

Pentru ce?… *Pentru că nu vă iubesc*?… *Ştie Dumnezeu*!*”*[881][882].

„După aceea Pavel a plecat din Atena, şi s-a dus la

---

879 Efes. 6:18-19.
880 Evrei 13:17.
881d) 1 Cor. 9:1-14.
882 Fapte 18:1-5.

Corint. Acolo a găsit pe un Iudeu numit Aquíla, de neam din Pont, venit de curând din Italia, cu nevastă-sa Priscila, deoarece Claudiu poruncise ca toţi Iudeii să plece din Roma. A venit la el şi fiindcă avea acelaşi meşteşug a rămas la ei şi lucrau: meseria lor era facerea corturilor. Pavel vorbea în sinagogă în fiecare zi de Sabat şi îndupleca pe Iudei şi pe Greci Dar când au venit Sila şi Timotei din Macedonia, Pavel să dedat în tocul propovăduirii şi dovedea Iudeilor că Iisus este Hristosul”!

În epistola către cei din Galatia, apostolul Pavel spune deschis:

„Cine primeşte învăţătura în Cuvânt, să facă parte din toate bunurile lui şi celui ce-l învaţă”[883]. Iar în epistola către Filipeni Pavel le mulţumeşte credincioşilor de acolo pentru darul trimis:

„Am avut o mare bucurie în Domnul, că, în sfârşit, aţi putut să vă înnoiţi iarăşi simţămintele voastre faţă de mine. Vă gândeaţi voi la aşa ceva, dar vă lipsea prilejul. Nu zic lucrul acesta având în vedere nevoile mele; căci m-am deprins să fiu mulţumit cu starea în care mă găsesc. Ştiu să trăiesc smerit şi ştiu să trăiesc în belşug. În totul şi pretutindeni m-am deprins să fiu sătul şiflămând, să fiu în belşug şi să fiu în lipsă. Pot totul în Hristos, care mă întăreşte. Dar bine aţi făcut că aţi luat parte la strâmtorarea mea. Ştiţi voi înşivă, Filipenilor, că la începutul Evangheliei, când am plecat din Macedonia, nicio Biserică n-a avut legătură cu mine în ce priveşte „darea „şi „primirea „afară de voi. Căci mi-aţi trimis în Tesalonic, o dată, şi chiar de două ori, ceva pentru nevoile mele. Nu că umblu după daruri Dimpotrivă, umblu după câştigul care prisoseşte în folosul vostru. Am de toate şi sunt în belşug. Sunt bogat de când am primit prin Epafrodit ce mi-aţi trimis… un miros de bună mireasmă, o jertfă bine primită şi plăcută lui Dumnezeu

Despre dărnicie, apostolul Pavel scrie: „Să ştiţi: cine seamănă puţin, puţin va secera; iar cine seamănă mult, mult va secera. Fiecare să dea după cum a hotărât în inima

883 Gal. 6:6.

lui: nu cu părere de rău sau de silă, căci „pe cine dă cu bucurie, îl iubeşte Dumnezeu”. Şi Dumnezeu poate să vă umple cu orice har, pentru ca având totdeauna în toate lucrurile din destul, să prisosiţi în orice faptă bună”[884][885].

Noul Testament nu precizează care este metoda prin care trebuie aleşi slujitorii Bisericii. Uneori pare că ei trebuie aleşi de către Biserica locală, alteori pare că unul dintre colaboratorii lui Pavel a fost însărcinat cu aceasta[886]. Ceea ce este clar însă este faptul că Biserica locală şi comunitatea de Biserici dintr-o anumită regiune este responsabilă de cercetarea tuturor acelora care susţin că se simt „chemaţi” să propovăduiască Cuvântul şi că nimeni nu poate intra în lucrarea Evangheliei fără suportul autorităţii Bisericii.

Disciplina în Biserică

Când Domnul Iisus a aşezat Biserica pe pământ, El nu i-a încredinţat numai slujba împăcării, ci şi autoritatea de a menţine disciplina în vieţile sfinţilor împreună cu responsabilitatea de a-l ajuta pe fiecare mădular al trupului lui Hristos să ducă o viaţă care să-L glorifice pe Hristos şi să depună o vie mărturie despre puterea Evangheliei.

Când Petru a făcut acea frumoasă mărturisire despre Hristos înţ mutul Cezareii lui Filip, Domnul Iisus i-a spus:

„Ferice de tine, Simone, fiul lui Iona; fiindcă nu carnea şi sângele ţi-a descoperit lucrul acesta, ci Tatăl Meu care este în ceruri. Şi Eu îţi spun: „tu eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea, şi porţile Locuinţei morţilor nu o vor birui îţi voi da cheile împărăţiei cerurilor, şi orice vei lega pe pământ, va fi legat în ceruri, şi orice vei dezlega pe pământ, va fi dezlegat în ceruri” 1.

Peste alte câteva versete, Domnul Iisus extinde această autoritate asupra întregii Biserici. El spune că dacă cel greşit „nu vrea să asculte nici de Biserică, să fie pentru tine ca un păgân şi ca un vameş. Adevărat vă spun,

---

884 Filip. 4:10-18.
885 2 Cor. 9:6-8.
886 Tit 1:5.

că orice veţi lega pe pământ va fi legat în cer; şi orice veţi dezlega pe pământ va fi dezlegat în cer”[887888]. După ce a înviat dintre cei morţi, Domnul Iisus a suflat asupra ucenicilor zicând:

„*Luaţi Duh Sfânt*! *Celor ce le veţi ierta păcatele, vor fi iertate*; *şi celor ce le veţi ţinea, vor fi ţinute*”[889].

Un bun exemplu despre autoritatea Bisericii este primul consiliu al Bisericii din Ierusalim[890]. Este clar că hotărârea finală a fost luată de toţi cei prezenţi acolo.

Un alt exemplu despre necesitatea disciplinei în Biserică îl constituie cazul curvarului din Biserica din Corint. Este clar că apostolul Pavel i-a mustrat pe cei din Corint pentru spiritul lor „tolerant”. În lipsa semnelor de pocăinţă, îndemnul apostolului este ca un astfel de om să fie dat afară din adunarea celor credincioşi şi să fie scos din perimetrul părtăşiei creştine[891].

În aplicarea procesului de disciplină trebuie evitate două extreme periculoase: o atitudine dictatorială a unui grup restrâns de „mai mari” şi o atitudine superficială şi prea tolerantă în care fiecare credincios este lăsat să se descurce singur cu Domnul.

Epistolele Noului Testament îi îndeamnă pe conducătorii spirituali ai Bisericii: „... păstoriţi turma lui Dumnezeu, care este sub paza voastră, nu de silă, ci de bunăvoie, după voia lui Dumnezeu; nu pentru un câştig mârşav, ci cu lepădare de sine. Nu ca şi cum aţi stăpâni peste cei ce v-au căzut la împărţeală, ci făcându-vă pilde turmei”[892]. Iar celor din adunare li se zice: „Ascultaţi de mai marii voştri şi fiţi-le supuşi, căci ei priveghează asupra sufletelor voastre, ca unii care au să dea socoteală de ele; pentru ca să poată face lucrul acesta cu bucurie, nu

887O) Mat. 16:17-19.
888 Mat. 18:17, 18.
889 Ioan 20:22, 23.
890 Fapte 15:6, 22.
891 1 Cor. 5:2, 5, 11-13.
892 1 Petru 5:2, 3.

suspinând, căci aşa ceva nu v-ar fi de niciun folos”[893].

Nu este suficient să predicăm despre greşeala împăratului David sau a lui Iuda; Biserica trebuie să aplice şi astăzi disciplina sfântă. Fiecare credincios trebuie acceptat în părtăşia Bisericii numai dacă „umblă în lumină”. Altfel nu putem avea „părtăşie unii cu alţii”. Ţinând cont de caracterul de părtăşie familială a Bisericii, procesul de disciplină, deşi este aplicat de către fraţii ordinaţi ca slujitori, trebuie făcut cu consimţământul tuturor celor din adunare. Disciplinarea unui membru al Bisericii este o ocazie sobră şi solemnă, din care toţi ceilalţi trebuie să înveţe. Unele biserici fac publică disciplinarea în cadrul serviciului de Cina Domnului, pentru ca măsura luată să nu fie văzută ca o răzbunare personală, ci ca un ataşament faţă de Hristos, Cel care „S-a arătat ca să nimicească lucrările diavolului” 2. Jertfa Domnului Iisus este fundalul cel mai potrivit pentru propovăduirea pocăinţei şi iertării.

Biserica creştină este o comunitate strânsă în părtăşie de fraţi şi surori, iar sarcina de a aplica principiile veşnice din Cuvântul lui Dumnezeu la viaţa de fiecare zi nu trebuie lăsată în seama unor „specialişti” cu studii, ci trebuie cultivată ca o preocupare continuă în toţi membrii din adunare. În ceea ce priveşte publicarea unor norme de disciplină scrise este bine să ţinem această activitate la un număr restrâns de principii generale, şi să nu ne pierdem în detalii care ne-ar atrage spre legalism. O viaţă sfântă izvorâtă din dragoste faţă de Domnul Iisus este infinit superioară unei existenţe reduse la robia faţă de litera unor legi sau datini omeneşti. Aşa cum arată o scriere de pe vremea Reformaţiei, pot fi două motivări pentru o viaţă de ascultare: supunerea silită faţă de tradiţii şi prevederi legale, care deşi înfrânează manifestările cărnii, o exaltă la mândria fariseilor; şi supunerea de fiu în familia iubitoare

---

893 Evrei 13:17.

1 Ioan 1:7.

0 1 Ioan 3:8.

a Tatălui, care izvorăşte din iubire şi din devotament faţă de Dumnezeu. Aceasta din urmă este singura ascultare care produce un caracter duhovnicesc.

Odată stabilit faptul că Noul Testament nu încurajează în niciun fel legalismul îngust al unora, trebuie să spunem totuşi că aceasta nu înseamnă că el nu ne dă anumite exemple de îndrumări general valabile cărora trebuie să ne supunem toţi cu bucurie. Din păcate, tendinţa Bisericii creştine de-a lungul secolelor a fost să neglijeze îndrumările Noului Testament şi să-i lase pe creştini să se confunde cu lumea în comportament şi practică. Rezultatul firesc a fost o totală pierdere a puterii de mărturie în lume şi o degradare a nivelului de sfinţenie din Biserică. Astăzi, în unele locuri, există foarte puţină diferenţă între un membru obişnuit al Bisericii şi oamenii civilizaţi din jur care n-au însă pretenţia că-şi conformează viaţa după codul etic al Evangheliei.

Care sunt aceste câteva principii de viaţă opuse lumii pe care le recomandă Noul Testament tuturor creştinilor din Biserică?

1. Noul Testament îi îndeamnă pe creştini să nu umble după împodobirea exterioară a trupului, ci să caute creşterea în frumuseţea interioară a caracterului. Aceasta înseamnă că în Biserică nu trebuie să căutăm să atragem atenţia asupra noastră prin purtarea de haine scumpe sau de bijuterii de aur şi de pietre preţioase, ci trebuie să ne preocupăm să ne înfrumuseţăm lăuntrul prin bunătate, sinceritate, smerenie, milă şi iubire1. Femeile creştine trebuie să poarte părul lung[894][895]. În ce priveşte ce se înţelege prin „păr lung”, discuţiile interminabile ar trebui să facă loc unei constatări de bun simţ. Păr lung pentru o femeie înseamnă exact ceea ce înseamnă păr lung şi pentru un bărbat. Exact ceea ce începe pentru un bărbat să fie numit păr prea lung, înseamnă pentru femeie „păr lung”.

---

894 1 Tim. 2:9, 10; 1 Petru 3:3.

895 1 Cor. 11:6, 14, 15.

2. Şi Hristos şi apostolii s-au ridicat împotriva folosirii abuzive a jurământului. Vorbirea creştină trebuie să fie caracterizată de onestitate şi calitatea vieţii unui creştin ar trebui să fie o garanţie suficientă că ceea ce spune el nu este o minciună.

3. Biblia condamnă de asemenea spiritul lumesc în toate formele lui de manifestare[896]. Noul Testament ne îndeamnă să nu luăm parte la lucrările neroditoare ale întunericului. Jocul de cărţi, distracţiile centrate în jurul senzualităţii, dansul modern, lecturile erotice, şi alte asemenea „recreaţii” n-au ce căuta în viaţa unui urmaş smerit al Galileianului.

4. Biserica creştină, ca martoră a iubirii mântuitoare şi a harului trebuie să se reţină astăzi de la participarea în orice fel de manifestări violente legate de revoluţii, răscoale sau războaie. Nu există „războaie sfinte” sau binecuvântări care trebuie date mişcărilor de eliberare sau dezrobire. Cetăţenia creştină nu este din lumea aceasta şi este bine să ne abţinem, cât suntem străini şi călători pe acest pământ, să ne amestecăm în treburile lumii.

5. Noul Testament ne învaţă că trupurile noastre sunt temple ale Duhului Sfânt şi că noi suntem responsabili de felul în care ne îngrijim trupurile. Aceasta înseamnă că fumatul, beţia, folosirea drogurilor şi alte practici asemănătoare trebuie evitate. Trăim într-un veac corupt şi decăzut care are nevoie de o mărturie şocantă şi sfântă. O viaţă curată şi lipsită de excese este singura temelie pe care se poate zidi o mărturie eficace a Evangheliei.

6. În cazuri de litigii, apostolul Pavel îi sfătuieşte pe creştini să „accepte mai degrabă paguba”, decât să se grăbească să meargă în faţa tribunalelor1.

7. În ceea ce priveşte participarea creştinilor la jocurile de noroc, deşi nu există în Noul Testament o prohibiţie expresă, putem spune că toţi aceia care şi-au însuşit etica creştină se vor reţine de la participarea în activităţi care încurajează câştigul prin „şansă”. Noul

896 Rom. 12:2; 1 Ioan 2:15, 16.

Testament încurajează spiritul de hărnicie, de smerenie şi de dărnicie, nu duhul lacom al zgârceniei egoiste.

8. Noul Testament îi învaţă pe creştini că legământul de la căsătorie este pe viaţă[897][898]... Nu există căsătorie „pentru o vreme”, „dacă merge” sau „până când ţine dragostea”. În privinţa vieţii de familie, există un comentariu plin de înţelepciune: „Cum merge familia, aşa merge Biserica, şi cum merge Biserica, aşa va fi şi societatea din jur”. Este responsabilitatea Bisericii de astăzi să readucă căsătoria la nivelul înalt al învăţăturii lui Hristos. Sigur, nu există păcat care să nu se ierte, şi Biserica trebuie să se aplece cu o deosebită dragoste şi spre aceia care au greşit în privinţa menţinerii unei căsnicii nealterate. Totuşi, asupra celor care greşesc călcând legământul făcut înaintea lui Dumnezeu cu ocazia căsătoriei, va plana mereu un fel de umbră care le va interzice accesul în anumite slujiri sau activităţi ale Bisericii. Pentru a nu ajunge în astfel de situaţii este bine ca Biserica să prezinte unitatea căminului şi importanţa legământului făcut înaintea lui Dumnezeu în toată seriozitatea şi splendoarea lor dumnezeiască.

Simboluri ale iubirii frăţeşti

Fără a face din aceste practici dogme obligatorii, trebuie să scriem aici că unele Biserici socotesc practicarea „sărutului sfânt” şi a „spălării picioarelor” 1 drept o terapie a umilinţei şi a spiritului de întrajutorare frăţească. Chiar dacă nu se practică peste tot, aceste lucrări nu trebuie batjocorite sau considerate urme de „legalism formal”. Făcute într-o atitudine corectă a inimii aceste practici pot duce la binecuvântarea Bisericii.

9. SACRAMENTELE BISERICII

Între toate practicile Bisericii creştine există numai două care pot fi numite „sacramente”: Botezul şi Cina Domnului. Numirea de „sacrament” nu înseamnă că aceste practici ar transmite automat o stare de har asupra

---

8970) 1 Cor. 6:1-9.

898 Mat. 5:32; 19:4-9; Marcu 10:2-12; Luca 16:18; Rom. 7:2, 3; 1 Cor. 7:10-16.

participanţilor, ci că ele sunt „simboluri” instaurate în practica Bisericii de însuşi Domnul Iisus şi destinate să rămână în practica Bisericii peste veacuri. Botezul şi Cina Domnului sunt „semne” exterioare ale unor realităţi spirituale care trebuie trăite de credincioşi.

Conrad Grebel, întemeietorul anabaptiştilor din Elveţia descria Botezul şi Cina Domnului ca „singurele două acte ceremoniale admisibile în Biserică”[899][900].

Menno Simons scria despre acelaşi subiect:

Dacă ceremoniile date poporului de Dumnezeu sub regimul Legii (şi ele au fost multe, ameninţătoare şi respectate, deşi au fost aduse nu de Domnul, ci de un muritor de rând ca Moise) s-au păstrat în practica evreilor timp de secole, nealterate şi neschimbate în practică şi semnificaţii până în vremea lui Hristos, cu cât mai mult trebuie să ne silim noi creştinii să păstrăm acele singure două acte ceremoniale, care sunt Botezul şi Cina Domnului, nealterate şi neschimbate. Şi asta cu atât mai mult cu cât ele nu sunt nici aducătoare de ameninţare şi nici nu ne costă nimic, căci ne-au fost încredinţate de Acela care nea dăruit vestea bună a mântuirii: Domnul Iisus Hristos”[901].

Botezul

Botezul Nou Testamental în apă a fost instituit de Domnul Iisus, dar el a avut cel puţin două antecedente: (1) botezul prozeliţilor la Iudaism practicat în perioada de timp scursă între relatările celor două testamente1 şi (2) botezul pocăinţei instituit de Ioan Botezătorul. Deşi este asemănător în practică cu aceste două forme de botez, botezul creştin este total deosebit în semnificaţie. El trebuie administrat în numele Sfintei Treimi a lui Dumnezeu şi numai către aceia care au acceptat personal credinţa mântuitoare în Hristos. Înainte de înălţarea Sa la cer, Domnul Iisus a spus:

---

899 Ioan 13:1-17.

900 „Petiția de Apărare și Protest a lui Conradd Grebel în fața Consiliului din Zurich în anul 1524.

901 Opera citată, p. 386.

„Toată puterea Mi-a fost dată în cer şi pe pământ. Duceţi-vă şi faceţi ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Şi învăţaţi-i să păzească tot ce v-am poruncit. Şi iată că Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârşitul veacului”?

În ziua de Rusalii, apostolul a împlinit această poruncă. Mai întâi el a propovăduit Cuvântul lui Dumnezeu; apoi, când poporul a rămas străpuns la inimă şi l-au întrebat ce să facă ca să fie mântuiţi, el i-a condus la Hristos şi la Evanghelia Lui mântuitoare.

„Şi în ziua aceea, la numărul ucenicilor s-au adaus aproape trei mii de suflete”[902][903].

Precedentul stabilit la Rusalii ne pune la dispoziţie practica corectă pe care trebuie să o respecte Biserica creştină în toate circumstanţele; mai întâi, un om al lui Dumnezeu a proclamat în public Cuvântul despre mântuire; în al doilea rând, Duhul Sfânt i-a convins pe cei prezenţi de starea lor de păcat; în al treilea rând, ei s-au întors prin pocăinţă de la calea lor păcătoasă; în al patrulea rând, l-au acceptat pe Hristos pe care Evanghelia îl oferă ca Mântuitor; şi în sfânşit, aceşti noi credincioşi au fost botezaţi şi incluşi în trupul spiritual al Bisericii. Respectând ordinea de la Rusalii, paşii care duc la botez sunt următorii: (1) proclamarea Cuvântului lui Dumnezeu; (2) convingerea despre starea de păcătoşenie; (3) regretul şi pocăinţa; (4) primirea Domnului Iisus ca Mântuitor; (5) adăugarea la trupul spiritual al Bisericii lui Hristos prin administrarea botezului. Trebuie remarcat faptul că această succesiune de paşi scoate în evidenţă caracterul liber consimţit al aderării la Biserica creştină şi imposibilitatea existenţei unei Biserici de Stat. Numai aceia care s-au făcut părtaşi lucrării Duhului Sfânt, prin pocăinţă şi credinţă personală, pot face parte din Biserică.

---

902 Gerhard Kittel, Theologisches Worterbuch zum Neuen Testament (Sttugart: W. Kohlhammer, 1949), I. pp. 534-535; Isaac Landman, Ed., The Universal Jewish Encyclopedia New York: The Univ. Jewish Encyclo., 1940), II, p.68.

903 Fapte 2:36-41.

În învăţătura Noului Testament, botezul are cel puţin patru semnificaţii majore:

1. Botezul este un simbol al spălării de păcat. Când Anania a fost trimis de Dumnezeu la Saul pentru a-i vorbi după vedenia avută pe drumul Damascului, cuvintele lui au fost: „Şi acum, ce zăboveşti? Scoală-te, primeşte botezul, şi fii spălat de păcatele tale, chemând Numele Domnului” 1. Apa botezului este un simbol al curăţirii pe care o produce sângele Domnului Iisus în viaţa unui păcătos care se pocăieşte.

2. Botezul mai simbolizează şi „moartea” cuiva faţă de păcat. Cufundarea în apă nu este doar o înmormântare de moment a trupului fizic, ci şi o îngropare definitivă a „omului vechi” a cărui „fire” este păcătoasă. Pavel prezintă botezul drept un simbol al lucrării săvârşite de Domnul Iisus prin moartea Sa pe cruce. El începe prin a spune că prin botez noi ne exprimăm hotărârea de a nu mai trăi în păcat. Tot aşa cum Hristos a murit trupeşte şi a fost coborât în mormânt, şi creştinul „moare” „în Hristos” faţă de păcat[904][905]. După trecerea prin botez, credinciosul trebuie să „trăiască viaţa cea nouă”[906][907]. Din acest punct de vedere, moartea lui Hristos pe cruce nu este numai un simbol pentru realitatea morţii noastre faţă de păcat, ea este chiar mijlocul însăşi prin care această izbăvire a noastră a fost făcută posibilă:

„Ştim bine că omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu El, pentru ca trupul păcatului să fie dezbrăcat de puterea lui, în aşa fel ca să nu mai fim robi ai păcatului”.

De aici şi concluzia firească:

„Tot aşa şi voi înşivă, socotiţi-vă morţi fată de păcat şi vii pentru Dumnezeu, în Iisus Hristos, Domnul nostru”.

3. Petru are în epistola sa o explicaţie, oarecum confuză, totuşi importantă despre însemnătatea botezului.

---

904 Fapte 22:16.
905 Rom. 6:1-5.
906 Rom. 6:4.
907 1 Petru 3:21.

El spune că: „Icoana aceasta închipuitoare vă mântuieşte acum pe voi, şi anume botezul, care nu este o curăţire de întinăciunile trupeşti, ci mărturia unui cuget curat înaintea lui Dumnezeu, prin învierea lui Iisus Hristos. Actul botezului este comparat de Petru cu lucrarea corăbiei lui Noe, prin care au scăpat de mânia lui Dumnezeu cei opt membrii ai familiei patriarhului[908]. Botezul este echivalent cu trecerea dincolo de pedeapsa lui Dumnezeu prin identificarea cu Iisus Hristos, cel înviat pentru justificarea noastră.

4. O a patra semnificaţie a botezului în apă este şi aceea de simbol al botezului cu Duhul Sfânt. Tot aşa cum la Rusalii, Duhul Sfânt i-a plasat pe cei credincioşi în trupul spiritual al Bisericii, şi botezul în apă este o aducere aminte a aceleiaşi identificări cu Hristos prin credinţă.

„Căci, după cum trupul este unul şi are mai multe mădulare, şi după cum toate mădularele trupului, măcar că sunt mai multe, sunt un singur trup – tot aşa este şi Hristos. Noi toţi, în adevăr, am fost botezaţi de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup, fie Iudei, fie Greci, fie robi, fie slobozi; şi toţi am fost adăpaţi dintr-un singur Duh”[909].

Din felul în care este folosit botezul şi din însemnătatea semnificaţiilor sale este clar că acest act nu se poate aplica copiilor, ci trebuie administrat numai celor ce sunt suficient de maturi pentru a fi responsabili de hotărârile lor proprii. Noul Testament nu ne vorbeşte despre un botez al copiilor. Ei nu pot fi încă subiectul lucrării de convingere a Duhului Sfânt şi nu pot să se pocăiască sau să-şi mărturisească credinţa mântuitoare în Hristos. Copiii nu au de ce să frecă prin botez pentru a avea mărturia unui cuget curat înaintea lui Dumnezeu şi nici nu pot să renunţe la păcat promiţându-i lui Dumnezeu să înceapă o viaţă de ucenicie.

Botezul copiilor mici a apărut în istoria Bisericii odată cu denaturarea semnificaţiei botezului Nou

---

908 1 Petru 3:20.

909 1 Cor. 12:12, 13.

Testamental. De îndată ce oamenii au acordat botezului puterea de a spăla păcatele, ei s-au îndreptat spre practici nebiblice. Întâi a apărut practica de a aplica botezul doar celor aflaţi cât mai aproape de moarte, pentru ca toate păcatele să le poată fi astfel iertate. Apoi, când s-a pus problema copiilor care mureau nebotezaţi din cauza foarte i mari mortalităţi infantile, Biserica a trecut la botezararea copiilor cât mai aproape de momentul naşterii, pentru ca toţi să fie curăţaţi de păcatul originar.

În secolul al şaisprezecelea, când „Fraţii Elveţieni”, cunoscuţi în istorie sub numirea de „anabaptişti”, au revenit la practicarea botezului adulţilor, liderii Reformei s-au văzut siliţi să justifice învăţătura despre botezul copiilor. Istoric vorbind, Reforma nu a fost dusă până la capăt decât de aceia care s-au întors cu totul la practicile şi învăţătura Scripturii. Unii lideri ai Reformei s-au oprit însă cam pe la jumătatea drumului. Luther, deşi a rupt-o definitiv cu învăţătura Bisericii Romano-Catolice, nu a renunţat la botezul copiilor mici, susţinând că se poate spune despre aceştia că au un fel de credinţă „ascunsă” şi „nemanifestată”, care va trebui deşteptată la vârsta adolescenţei. Luther a recunoscut pe faţă că nu există suport biblic suficient pentru practicarea botezului copiilor, dar „având în vedere timpul în care trăim şi părerea generală... nimeni n-ar face bine dacă s-ar aventura să nege validitatea botezului aplicat copiilor” 1. Philip Melanchton, tovarăşul lui Luther, a susţinut părerea că tot aşa cum copiii israeliţilor trebuiau tăiaţi împrejur după naştere, ca un semn al vechiului legământ, şi copiii celor credincioşi trebuie botezaţi ca un semn al Noului Legământ al creştinătăţii[910][911]. Cel mai înrăit oponent al anabaptiştilor a fost însă Ulrich Zwingli din Zürich. El a folosit pe lângă analogia cu tăierea împrejur şi argumentul folosirii expresiei „şi a fost botezat el şi toată casa lui” ca şi acela al plasării copiilor sub epitropia părinţilor creştini. El a încercat să susţină aceste păreri cu ajutorul unor

910 John Horsch, Infant Baptism (Scottdale, Pa.: pp. 38-42.
911 Idem, 00. 42-45.

pasaje ca acelea din Fapte 2: 39 şi 1 Corinteni 7: 14. Orice cititor atent va remarca însă că niciunul dintre aceste texte nu sprijină practicarea botezului copiilor mici. Pasajul din Fapte vorbeşte despre răspândirea creştinismului de la o generaţie la cealaltă, iar textul din 1 Corinteni nu vorbeşte decât despre importanţa unei influenţe de sfinţenie exercitate de părinţi asupra copiilor.

În ce priveşte folosirea unor expresii care ar implica botezarea unor familii întregi, textul din Faptele Apostolilor ne spune că au fost botezaţi toţi aceia care l-au ascultat pe Petru şi „au crezut”[912]. Duhul Sfânt s-a pogorât asupra lor şi „toţi vorbeau în alte limbi şi-L măreau pe Dumnezeu”[913]. Când a fost botezată casa sutaşului Corneliu, Luc & ne spune că apostolii „au vestit Cuvântul Domnului, atât lui cât şi tuturor celor din casa lui... şi s-a bucurat cu toată casa lui că a crezut în Dumnezeu”[914]. Nu există niciun motiv să presupumen că în casa Lidiei ar fi fost botezaţi copii mici. Textul ne spune doar că a fost botezată ea şi casa ei[915]. Tot aşa ni se mai spune că Pavel a botezat „casa lui Ştefana” dar ni se spune imediat că membrii ei „s-au pus cu totul în slujba sfinţilor”[916].

Unii teologi moderni care apără încă botezul copiilor mici susţin că el nu este nimic altceva decât un fel de promisiune a părinţilor că vor da copiilor o educaţie creştină. O astfel de învăţătură nici nu merită să fie discutată. Orice om care reduce importanţa şi semnificaţia botezului la o simplă promisiune omenească nu este vrednic să fie luat în serios de Biserica creştină.

Noul Testament nu explică în ce fel trebuie aplicat botezul în apă. Din această cauză unii practică botezul prin stropire, alţii prin turnare şi alţii prin scufundare. Controversa s-ar sfârşi foarte repede dacă toţi ar ţine cont de faptul că „botezul” este un termen care se explică

---

912 Fapte 10:44.
913 Fapte 10:46.
914 Fapte 16:32- 34.
915 Fapte 16:16.
916 1 Cor. 16:15.

singur. Traducătorii Bibiei nu au tradus acest cuvânt, ci doar l-au „translitérai”. Dacă l-ar fi tradus, în limba română am fi avut pur şi simplu verbul „a scufunda”. În greacă „Baptizo” înseamnă tocmai aceasta: „a băga sub apă”, „a scufunda”. Un alt argument în favoarea botezului prin imersiune totală sub apă se află într-un text din literatura „patristică” de prin preajma anilor 120 – 180 d.Hr. în „Didache sau învăţătura celor doisprezece apostoli” găsim scris:

După ce au fost învăţaţi cum se cuvine din Cuvânt, cei convertiţi trebuie botezaţi „în numele Tatălui, al Fiului şi al Duhului Sfânt” prin cufundarea lor într-o apă curgătoare. Dacă nu se găseşte pe acolo o apă curgătoare, pot fi botezaţi în orice alt fel de apă; dacă nu este apă rece, se poate folosi şi cea caldă. Iar atunci când nu se găseşte niciun fel de râu sau lac prin preajmă, convertiţilor să li se toarne apă peste creştet de trei ori, „în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh”. Înainte de botez însă, şi cel ce botează şi cei botezaţi să postească şi, dacă se poate, să postească şi toţi cei din adunare”?

Un al treilea argument în favoarea botezului prin scufundare totală în apă se găseşte în conţinutul textelor din Romani 6 şi Coloseni 2. În ambele pasaje, botezul este asemănat cu moartea şi învierea lui Hristos, iar simbolismul identificării cu Hristos se poate realiza numai prin scufundarea totală a trupului şi prin ieşirea lui din apă[917][918].

Recapitulând cele scrise mai sus, putem spune că argumentele în favoarea botezului prin imersiune sunt de trei categorii: lingvistice, istorice şi exegetice.

Cina Domnului

Cel de al doilea sacrament, sau act cultic, al Bisericii este Cina Domnului. Ea a fost instituită de însuşi Domnul Iisus în noaptea în care a fost prins. Din felul în care a vorbit despre Cină, Domnul ne-a indicat că cele două

---

917 The Apostolic Fathers, Vol. I, (New York: Cima Publishing Co., 1947), p. 177.

918 Rom. 6:4; Col. 2:12.

elemente simbolice ale ei, pâinea şi vinul, au fiecare câtă o dublă semnificaţie. Pâinea reprezintă trupul Domnului Iisus „care s-a frânt pentru noi” 1, dar şi părtăşia cea nouă pe care o au creştinii în Hristos[919][920]. Vinul din pahar reprezintă în acelaşi timp şi sângele vărsat la Cruce pentru noi şi Legământul cel Nou stabilit de Domnul[921].

Ca şi Botezul, Cina Domnului nu iartă păcatele, ci este doar o ilustraţie a lucrării de mântuire. La Cina Domnului, credinciosul trebuie: (1) să-şi aducă aminte de moartea ispăşitoare a lui Iisus Hristos; (2) să se cerceteze pe sine însuşi şi să se curăţească prin pocăinţă; (3) să-şi reînnoiască consacrarea faţă de Domnul Legământului.

Luată „în chip nevrednic”, Cina Domnului nu numai că nu iartă păcatele, dar chiar se poate transforma într-o ocazie în care Dumnezeu îşi pedepseşte copiii, „pentru a nu-i osândi odată cu lumea”. Această disciplinare sfântă se poate manifesta prin suferinţe în trup şi chiar prin moarte: Din pricina aceasta sunt între voi mulţi neputincioşi şi bolnavi, şi nu puţini dorm”[922].

O altă problemă ridicată de practicarea Cinei Domnului în adunare este aceea a participanţilor admişi la ea. În această privinţă există două practici extreme: cina exclusivă şi cina generală.

Cei care practică Cina Generală sunt de părere că toţi credincioşii din oricare denominaţiune creştină ar face parte ei, fie că sunt membrii ai Bisericii locale respective, fie că sunt doar în vizită, pot participa la Cina oferită în adunare. Argumentele în favoarea unei astfel de poziţii sunt următoarele: (1) Cina nu este „a adunării”, ci a Domnului, şi fiecare om trebuie să se confrunte cu Dumnezeu, nu cu Biserica, atunci când ia parte la Cină; (2) responsabilitatea cercetării este personală, nu o funcţiune a Bisericii („Fiecare să se cerceteze pe sine”); (3) Cina este o ocazie minunată pentru manifestarea unităţii creştine

---

919(D Mat. 26:26.
920 1 Cor. 10:16, 17.
921 1 Cor. 11:25; Luca 22:20; Evrei 9:16.
922 1 Cor. 11:29-32.

care trece dincolo de graniţele artificiale ale „confesiunilor”.

Adepţii unei Cine Exclusive sunt de părere că la această manifestare creştină nu pot participa decât cei care sunt în rânduială cu viaţa lor spirituală şi care au trecut prin procesul de supraveghere a Bisericii locale. Este clar că în astfel de Biserici pot participa la Cină numai membrii adunării locale, şi dintre ei, doar aceia care trăiesc în sfinţenie. Practicată aşa, Cina devine un act administrat de Biserica locală şi limitat la perimetrul părtăşiei membrilor ei.

Trebuie să recunoaştem că există ceva bun în fiecare dintre poziţiile extreme enumerate mai sus. Sarcina fiecărei Biserici locale este de a le cunoaşte pe amândouă şi de a alege o procedură care să îmbine ceea ce este bun în fiecare dintre ele.

Sigur că nu este bine ca să oprim accesul la Cina Domnului pentru fraţii care se află în călătorie şi se găsesc ocazional într-o anumită Biserică locală. La fel de normal este însă şi excluderea de la participarea la Cină pentru toţi aceia care aparţin la Biserici cu standarde morale inferioare Bibliei. Credem că este spre binele „creştinilor de nume” să le interzicem participarea la Cină, atâta vreme cât ştim că este spre binele lor şi că îi ferim în felul acesta de pedeapsa Domnului Sigur că este bine ca toţi cei necredincioşi sau neveghetori să ia parte la serviciul de Cină, care este o ocazie excelentă pentru evanghelizare şi pocăinţă. Dar la fel de sigur este şi că o Cină la care au acces cei ce trăiesc „în neorânduială”, nu este vrednică de un Dumnezeu al ordinii.

Credem că este bine să ferim Cina Domnului şi de formalismul înşelător al „împărtăşaniei” (care minte, promiţând iertare automată tuturor participanţilor) şi de formalismul îngust şi sectar al „adunărilor închise” restrânse la numărul unor credincioşi „superiori” celorlalţi. Frecvenţa cu care se ia Cina într-o anumită adunare, modul în care se serveşte ea, forma sau starea elementelor ei componente (vin sau must, pâine dospită

sau nedospită, tăiată în prealabil sau frântă) nu sunt lucruri standardizate de Biblie. Ceea ce este însă precizat în Biblie este dorinţa Domnului Iisus ca Biserica să participe din când în când la Cină şi ca la această Cină a amintirii, fiecare să ştie că stă la masă cu Cel ce a instituit-o. Cine simte prezenţa Domnului cu ocazia Cinei va găsi repede starea în care să ia parte la ea. Cine nu găseşte această stare, este mai bine pentru el să nu participe la Cină.

10. MISIUNEA BISERICII

Am menţionat deja de câteva ori despre porunca dată de Domnul Iisus ucenicilor Săi înainte de înălţarea Lui la cer cu privire la datoria lor de a merge până la capătul pământului pentru a vesti Evanghelia şi pentru a face ucenici din toate neamurile, „botezându-i în Numele Tatălui şi al Fiului şi al Duhului Sfânt” şi învăţându-i „să păzească tot ce v-am poruncit”[923].

Din textul Scripturii, se pare că Biserica primară a ezitat să plece din Ierusalim şi să se îmbarce în această extraordinară misiune. A trebuit ca Domnul să le scuture mai întâi cuibul călduţ din preajma Templului şi să vină persecuţia dezlănţuită de râvna nebună a tânărului Saul din Tars pentru ca mulţimea de creştini să se împrăştie pretutindeni. După martirajul lui Ştefan, care a însemnat şi ameninţarea cu moarte pentru toţi ceilalţi creştini din Ierusalim, în numai câteva generaţii, Biserica şi-a răspândit creştinismul în mod rapid, împânzind toată lumea. Ca o reacţie împotriva răspândirii Bisericii, în Imperiul Roman s-au dezlănţuit valurile de persecuţie care s-au succedat de la Nero la Diocleţian (între anii 64 şi 303 d.Hr.). Neputinţa Imperiului de a zăgăzui creştinismul a dus la încercarea lui disperată de a-i subjuga energia şi de a o canaliza spre propăşirea imperială. Constantin (306 – 337 d.Hr.) a dat mai întâi un decret de toleranţă faţă de creştini (313 d.Hr.) şi i-a asigurat apoi un statut preferenţial în Imperiu. Creştinismul nu a devenit însă religie de stat decât de abia prin edictul comun dat de

923 Mat. 28:18-20.

Teodosiu cel Mare şi de Gratianus în luna Februarie a anului 380 d.Hr.) încet, încet, toată Europa a fost „creştinată”. Cea din urmă mare naţiune care a trecut la creştinism a fost Rusia (anul 1.000 d.Hr.).

Încreştinarea Europei nu a însemnat însă şi triumful creştinismului. Trecerea la creştinism s-a făcut adesea prin decrete de stat şi masele de oameni s-au trezit în Biserică fără să ştie ceva despre importanţa pocăinţei de faptele moarte şi despre oferta unei vieţi noi prin Hristos. Naşterea din nou a fost înlocuită cu botezul; aplicat imediat după naştere. Biserica s-a formalizat într-o instituţie ierarhică făcută după chipul şi asemănarea lumii din jur. Spiritualitatea simplă a trăiri) „în duh şi în adevăr” a fost înlocuită cu liturghiile solemne şi mistice, pătrunse de o mulţime de practici păgâne, rebotezate „creştine” şi reintroduse în practica popoarelor pe uşa din dos. Misionarismul creştin a fost redus la zero. Europa se legăna liniştită în liniştea înşelătoare oferită de un creştinism ieftin, păgân şi devenit o unealtă docilă a statului.

A trebuit să vină secolul al şaisprezecelea, cu suflul Reformei şi cu noua mişcare a Duhului Sfânt în inimile celor care s-au rupt de Biserica oficială a Romei pentru a reveni sub autoritatea unică a Bibliei. Nici reformatorii nu au avut însă o politică de responsabilitate individuală a conştiinţei în faţa lui Dumnezeu. Prin *„Landesherrliche Kirchenregiment”* Luther a propus doar un fel de împărţire a creştinătăţii în Biserici teritoriale. Conform acestui plan, stăpânitorul civil al acestor teritorii avea dreptul să proclame religia pe care dorea să o îmbrăţişeze toţi supuşii săi. Cei care aveau obiecţii de conştiinţă, erau obligaţi să emigreze spre alte zone. Libertatea de conştiinţă era încă ceva de neconceput. Nu este de mirare că în aceste condiţii, evanghelismul era privit ca o conspiraţie dăunătoare şi ilegală.

Cei dintâi care au ales să sfideze autoritatea lumească şi au refuzat să accepte autoritatea bisericilor teritoriale au fost Anabaptiştii. Ei au fost primii care au

spus că populaţia Europei, ca întreg, nu este nici pe departe „creştină”. Tot ei au fost aceia care au negat dreptul oricărui demnitar omenesc de a stabili adevăruri de credinţă şi practică Bisericească. Nu este deci de mirare că tot ei au fost şi primii misionari ai Reformei1.

Există documente scrise care atestă istoric activitatea misionară a Anabaptiştilor. Într-o cronică de Paşte din anul 1525 se menţionează că Biserica. fraţilor elveţieni” din Gali, Elveţia avea deja un număr de 500 de membrii botezaţi ca adulţi (re-botezaţi sau „ana-baptişti”). Numai în cantonul Zürich existau în 1529 peste 70 de astfel de Biserici locale. S-a estimat că George Blaurock, lider anabaptist, a botezat mai bine de o mie de convertiţi înainte de a fi ars pe rug ca eretic. Leonard Bouwens, colaboratorul lui Menno Simons, a păstrat evidenţa celor pe care i-a botezat în cei 30 de ani de activitate a sa şi lista aceasta cuprinde 10.378 de nume[924][925]. Zelul evanghelistic al anabaptiştilor nu s-a manifestat doar prin mărturia personală locală, deşi aceasta i-a fost cea mai bună exprimare. Anabaptiştii au început să trimită misionari şi în alte zone. În 20 August, 1527, mai mult de şaizeci de conducători anabaptişti au ţinut un aşa numit „Sinod al Martirilor” în Augsburg, Germania. Acest sinod a hotărât trimiterea de misionari la Basel şi Zürich, la Palatinate în Austria, la Franconia, la Salzburg în Austria şi în Bavaria, în sudul Germaniei.

Activitatea misionară anabaptistă i-a iritat peste măsură de mult pe liderii oficiali ai Reformei. Faptul că ei nu se subordonau instituţiilor religioase şi treceau fără autorizaţii dintr-o zonă teritorială în alta, La făcut pe Luther să scrie în 1532 un pamflet plin de vitriol intitulat: „Despre predicatorii itinerări ţepoşi şi veninoşi”[926]. Lucrarea a dezlănţuit o persecuţie feroce împotriva anabaptiştilor.

---

924 Utell, opera citată, pp. 94-112.

9250 Robert G. Tobert, A History of the Baptists (Philadelphia: The Judson Press, 1950), p.38.

926 Von den Schleichem und Winkelpredigem.

Biserica creştină modernă are nevoie să se lase cuprinsă de acelaşi spirit misionar care i-a caracterizat pe cei din Biserica primară şi pe anabaptiştii secolului şaisprezece. Toţi adevăraţii creştini trebuie să audă din nou cuvintele solemne ale Mântuitorului: „Cum M-a trimis pe Mine Tatăl, aşa vă trimit şi Eu pe voi!”[927]. Apostolul Pavel declară:

„Căci, dacă este cineva în Hristos, este o făptură nouă. Cele vechi s-au dus; iată că toate lucrurile s-au făcut noi. Şi toate lucrurile acestea sunt de la Dumnezeu, care ne-a împăcat cu El prin Iisus Hristos, şi care ne-a încredinţat slujba împăcării; că adică, Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine, neţinându-le în socoteală păcatele lor, şi ne-a încredinţat nouă propovăduirea acestei împăcări Noi dar, suntem trimişi împuterniciţi ai lui Hristos; şi ca şi cum Dumnezeu ar îndemna prin noi vă rugăm fierbinte, în Numele lui Hristos; împăcaţi-vă cu Dumnezeu!” 1.

Renaşterea misionarismului este dependentă de două condiţii majore: Biserica trebuie să-şi dea seama cât de grozavă este soarta celor ce nu s-au împăcat cu Dumnezeu şi se află sub ameninţarea pedepsei veşnice şi credincioşii trebuie să se umple cu iubire faţă de oamenii din jur. Începând de acasă, fiecare credincios trebuie să devină un misionar. Fiecare membru al Bisericii lui Hristos este um ostaş trimis pe front cu o misiune. Oamenii din popoarele lumii nu vor fi întorşi la Hristos dacă lăsăm această lucrare doar în seama misionarilor de carieră. Răspândirea Evangheliei până la marginile pământului are nevoie de fiecare credincios în parte şi numai o trezire spirituală a Bisericii va putea produce aşa ceva.

Tragedia Bisericii moderne este că nivelul spiritual al membrilor ei este atât de „căldicel”, încât nimeni nu se mai simte responsabil personal de înaintarea Evangheliei. Dacă fiecare am fi o lumină în locul în care suntem şi dacă am contribui cu banul nostru la întreţinerea lucrării misionare, mulţimi de oameni din lume ar fi câştigaţi

927 Ioan 20:21.

pentru Hristos. Dacă fiecare Biserică ar da a zecea parte din venit pentru răspândirea Evangheliei, misionarii creştini ar putea înconjura iarăşi lumea.

J

11. LEGEA LUI DUMNEZEU

În capitolul care urmează vom vorbi despre Legea lui Dumnezeu, definind-o drept voia sfântă şi supremă în domeniul moralei şi eticii, aşa cum ne este ea descoperită în Sfintele Scripturi. Prin confruntarea cu această voie sfântă şi supremă, orice abatere de la ea în vieţuire sau gândire devine „călcare de lege” sau „păcat”. Legea lui Dumnezeu este o expresie a naturii divine şi este întemeiată pe dragostea desăvârşită şi pe bunăvoinţa pe care ne-a arătat-o nouă Dumnezeu ca oameni[928][929].

Ţinând cont că Legea lui Dumnezeu este o descoperire a naturii Sale, putem spune că ea ne-a fost descoperită progresiv de-a lungul istoriei şi a culminat în divina descoperire de Sine prin venirea în lume a Domnului nostru Iisus Hristos.

Noul Testament ne spune că această Lege a lui Dumnezeu a fost înscrisă în lăuntrul oamenilor prin creaţie, dar că ea a fost „înnăduşită în nelegiuire” 1. Astăzi, Legea lui Dumnezeu este înscrisă şi în Scriptură. Conţinutul Bibliei este în totul inspirat de Dumnezeu şi deasupra oricărei posibilităţi de eroare.

Pentru credinciosul Nou Testamental este foarte important să putem defini care este relaţia lui cu Legea divină revelată în cuprinsul Vechiului Testament. Trebuie să definim ce înseamnă faptul că Noul Testament ne spune că noi nu mai suntem „sub Lege”. Înseamnă aceasta că noi putem trăi în afara standardului de sfinţenie arătat în conţinutul Vechiului Testament? Pentru a ne uşura într-o mare măsura studiul nostru este bine să împărţim Legea Vechi Testamentală în trei secţiuni distincte:

1. LEGEA CIVILĂ, dată evreilor pentru a le forma conştiinţa naţională şi care nu se mai aplică astăzi nici

---

928(D 2 Cor. 5:17-20.

929 Mat. 22:34-40.

Bisericii şi nici celor care fac parte din alte popoare ale lumii, deşi cu cât ţările lumii se vor apropia mai mult de nivelul legilor sociale din Biblie, cu atât popoarele acelor ţări vor fi mai fericite şi societăţile lor mai echilibrate.

2. LEGEA CEREMONIALA, care reglementa aducerea de jertfe, desfăşurarea ceremonialelor, stabilea zilele de sărbătoare, anii sabatici, deosebea animalele curate de cele necurate, reglementa specificul agriculturii, disciplina etica îmbrăcămintei, etc. Această parte a Legii a fost abolită prin moartea Domnului Iisus la cruce. Noul Testament are numeroase pasaje care fac foarte clar lucrul acesta. Deşi Consiliul de la Ierusalim din anul 50 d.Hr. a făcut unele recomandări temporare despre „dobitoacele sugrumate” şi mâncările cu sânge, este foarte clar că Biserica ajunsese chiar de atunci la concluzia că Neamurile nu mai sunt obligate să respecte reglementările ceremoniale ale Legii lui Moise[930][931]. Apostolul Pavel îi întreabă pe credincioşii din Galatia, acum că au ajuns să-L cunoască pe Dumnezeu „sau mai bine zis, după ce aţi fost cunoscuţi de Dumnezeu, cum vă mai întoarceţi iarăşi la acele învăţături începătoare, slabe şi sărăcăcioase, cărora vreţi să vă supuneţi din nou? Voi păziţi zile, luni, vremi şi ani. Mă tem să nu mă fi ostenit degeaba pentru voi”[932]. Şi iarăşi:

„*Lucrurile acestea trebuie luate într-alt înţeles*: *acestea sunt două legăminte*: *unul de pe muntele Sinai*, *naşte pentru robie şi este Agar – căci Agar este muntele Sinai din Arabia*; – *şi răspunde Ierusalimului de acum*, *care este în robie împreună cu copiii săi Dar Ierusalimul cel de sus este slobod*, *şi el este mama noastră*... *De aceea*, *fraţilor*, *noi nu suntem copiii celei roabe*, *ci ai femeii slobode*. *Hristos ne-a izbăvit ca să fim slobozi*. *Rămâneţi dar tari*, *şi nu vă plecaţi iarăşi sub jugul robiei*

Iată, *eu*, *Pavel vă spun că*, *dacă vă veţi tăia împrejur*, *Hristos nu vă va folosi la nimic*. *Şi mărturisesc iarăşi încă o*

930d) Rom. 1:18.

931 Fapte 15:28, 29.

932 Gal. 4:9-11.

dată oricărui om care primeşte tăierea împrejur, că este dator să împlinească toată Legea. Voi care voiţi să fiţi socotiţi neprihăniţi prin Lege, v-aţi despărţit de Hristos, aţi căzut din har... Căci în Iisus Hristos, nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur n-au vreun preţ, ci credinţa care lucrează prin dragoste" 1.

În epistola către Biserica din Colose, Pavel reia această temă şi afirmă şi mai categoric:

„Nimeni dar să nu vă judece cu privire la mâncare sau băutură, sau cu privire la o zi de sărbătoare, cu privire la o lună nouă, sau cu privire la o zi de Sabat, care sunt umbra lucrurilor viitoare, dar trupul este al lui Hristos" 1.

Pavel le explică celor din Colose că libertatea lor a fost câştigată de Hristos atunci când „a şters zapisul cu poruncile lui, care stătea împotriva noastră şi ne era potrivnic, şi l-a nimicit, pironindu-l pe cruce"[933][934]. Concluzia acestei declaraţii este evidentă în mustrarea pe care le-o adresează apostolul:

„... de ce, ca şi cum aţi trăi încă în lume, vă supuneţi la porunci ca acestea: „Nu lua, nu gusta, nu atinge cutare lucru!" Toate aceste lucruri care pier odată cu întrebuinţarea lor, şi sunt întemeiate pe porunci şi învăţături omeneşti au, în adevăr, o înfăţişare de înţelepciune, într-o închinare voită, o smerenie şi asprime faţă de trup, dar nu sunt de niciun preţ împotriva gâdilării firiipământeşti"[935].

Legea ceremonială, în toate prevederile ei, a fost înlăturată de Hristos: „Căci Hristos este sfârşitul Legii, pentru ca oricine crede în El, să poată căpăta neprihănirea"[936]. În epistola sa către cei din Galatia, apostolul Pavel spune că mai înainte de venirea lui Hristos noi

„Eram sub paza Legii închişi pentru credinţa care trebuia să fie descoperită. Astfel, Legea ne-a fost un

933 Gal. 4:24-5:6.
934 Col. 2:14.
935 Col. 2:20-23.
936 Rom. 10:4.

îndrumător spre Hristos, ca să fim socotiţi neprihăniţiprin credinţă. După ce a venit credinţa nu mai suntem sub îndrumătorul acesta. Căci toţi sunteţi fii ai lui Dumnezeu, prin credinţa în Hristos Iisus. Toţi care aţi fost botezaţi pentru Hristos, v-aţi îmbrăcat cu Hristos. Nu mai este nici Iudeu, nici Grec; nu mai este nici rob, nici slobod; nu mai este nici parte bărbătească, nici parte femeiască, fiindcă toţi sunteţi una în Hristos Iisus. Şi dacă sunteţi ai lui Hristos, sunteţi „sămânţa" lui Avraam, moştenitori prin făgăduinţă" 1.

3. A treia secţiune distinctă a Legii este LEGEA MORALĂ Ea este cel mai bine exemplificată de cele zece porunci. Acest aspect al Legii mozaice, aspectul moral, nu a fost desfiinţat în niciun fel de venirea lui Hristos, Mai mult, textul Noului Testament a preluat în întregime această lege morală şi i-a rafinat conţinutul, adâncindu-i preceptele. Un alt fel de a întări acest adevăr este a spune că scriitorii Noului Testament şi-au clădit învăţătura pe eterna revelaţie morală a Vechiului Testament. Această atitudine a fost instaurată în Biserică de însuşi Domnul Iisus, atunci când a spus:

„Unul din cărturari, care-i auzise vorbind, fiindcă ştia că Iisus *răspunsese bine Saducheilor, a venit la El şi L-a întrebat*: *„Care este cea dintâi dintre toate poruncile*?*" Iisus i-a răspuns*: *„Cea dintâi este aceasta*: *„Ascultă Israele*! *Domnul, Dumnezeul nostru, este un singur Domn*; *„şi*: *„Să iubeşti pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, cu tot cugetul tău, şi cu toată puterea ta"*; *iată porunca dintâi iar a doua este următoarea*: *„Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi „Nu este altă poruncă mai mare decât acestea"*. *Cărturarul I-a zis*: *„Bine, învăţătorule. Adevărat ai zis că Dumnezeu este unul singur, că nu este altul afară de El, şi că a-L iubi cu toată inima, cu tot cugetul, cu tot sufletul, şi cu toată puterea, şi a iubi pe aproapele ca pe sine, este mai mult decât toate arderile de tot şi decât toate jertfele"*. *Iisus a văzut că a răspuns cu pricepere şi i-a zis*: *„Tu nu eşti*

departe de împărăţia lui Dumnezeu”[937][938].

Am putea spune că Noul Testament împlineşte Vechiul Testament în sensul că el selectează eternul de temporar, înlătură prevederile Legii care nu şi-au avut decât un caracter trecător, fiind date doar din cauza împietririi inimii umane, şi preia ceea ce fusese cu valoare morală divină, adâncind şi amplificând aceste principii morale şi făcându-le şi mai pătrunzătoare decât în vechime. Acest proces a fost vizibil în celebra „predică de pe munte” a Domnului Iisus, în care Mântuitorul a declarat că El n-a venit ca să strice Legea, ci ca s-o Împlinească. În discursul Său, Domnul Iisus preia precepte ale legii morale şi le dă dimensiuni noi, adâncindu-le şi mărindu-le eficacitatea.

Noul Testament declară categoric că Legea nu a fost dată oamenilor spre mântuirea lor. Ea a fost doar un îndrumător spre Hristos, o umbră a lucrurilor viitoare. Nimeni nu poate fi mântuit prin faptele Legii. Dacă aşa ceva ar fi fost posibil, Hristos n-ar mai fi trebuit să vină şi să moară. Perceptele Legii pretind perfecţiune şi fiinţa umană nu este capabilă să o producă. Hristos şi apostolii ne-au învăţat că Legea nu poate duce la neprihănire. Nevinovăţia cerută spre mântuire nu poate fi căpătată decât printr-o lucrare nemijlocită a harului divin. Dumnezeu este gata astăzi să-l declare nevinovat pe orice om care-şi pune nădejdea în lucrarea răscumpărătoare săvârşită de Domnul Iisus la cruce. Raţiunea pentru care a fost dată Legea este aşadar:

(1) să trezească în necreştini o conştienţă a stării de păcat şi păcătoşenie, o panică a falimentului şi o tânjire după harul iertării divine, şi pentru a-l face pe acest om să-L primească cu bucurie pe Iisus Hristos, aşa cum este El prezentat în slăvită Evanghelie a Domnului nostru;

(2) să-i servească oricărui copil al lui Dumnezeu drept călăuză înspre o viaţă de neprihănire trăită după placul lui Dumnezeu şi să clădească o viaţă de mărturie

---

9370) Gal. 3:23-29.

938 Marcu 12:26-34.

care să-L proslăvească pe Domnul. În Noul Testament, Legea rămâne un „punct de control” în care ne putem cerceta asemănarea noastră cu Hristos şi maturizarea caracterului sfinţeniei noastre.

Datoria Bisericii de astăzi este să scoată în evidenţă sfinţenia lui Dumnezeu, aşa cum este ea ilustrată în prevederile Legii, spre a scoate în relief falimentul moral al lumii şi nevoia tuturor după harul şi iertarea aduse de Hristos prin Evanghelie. Orice predicare a Legii însă, are nevoie de o înţelegere profundă a revelaţiei progresive a lui Dumnezeu şi o încununare cu acest extraordinar mesaj al harului. Biserica trebuie să ştie să selecteze temporarul cu caracter naţional Iudaic destinat exclusiv pentru Israel, de conţinutul moral etern valabil. Singura autoritate care ne poate ajuta în acest proces este învăţătura scrierilor Nou Testamentale.

Biserica nu are autoritatea de a adăuga la scrierile Noului Testament. Porunca Domnului din Matei 23 este categorică în această privinţă. În acest text, Domnul Iisus îi mustră pe cărturari şi farisei pentru că au adăugat datinile lor la Cuvântul lui Dumnezeu. Învăţătorii Bisericii creştine trebuie să rămână mereu în perimetrul sfânt al principiului: „Este scris: „Revelaţia primită prin Hristos şi explicată nouă prin apostoli trebuie să rămână ultima noastră autoritate în probleme de crez şi de practică.

Libertatea călăuzirii personale „prin Duhul” este norma generală a creştinismului1. În afară de aceasta, Noul Testament ne spune că orice creştin este dator să se supună anumitor prevederi legale care reglementează viaţa statului (Rom. 13: 1), viaţa familiei (Efes. 6: 1; Col. 3: 20) şi Bisericii (Mat. 18: 15 – 20; Evrei 13: 17).

Legea supremă a Noului Testament este legea iubirii. Toate celelalte activităţi şi motivaţii trebuie examinate şi subordonate ei (Mat. 22: 36 – 40; Marcu 12: ’28 – 31; Rom. 13: 8 – 10; Iacov 2: 8; Galat. 5: 13, 14, etc.).

12. ZIUA DOMNULUI

Un aspect particular al legii lui Dumnezeu este separarea unei zile din săptămână pentru odihnă şi

închinăciune. În Vechiul Testament identificarea zilei de odihnă (sabat) cu cea de a şaptea zi a săptămânii a fost motivată de faptul că însuşi Dumnezeu s-a „odihnit” în cea de a şaptea zi a creaţiei[939]. Acest ciclu de şapte (septimal) este menţionat în Biblie şi în legătură cu alte măsurători istorice[940941]. Cea dintâi menţionare a zilei de Sabat a fost în legătură cu dăruirea manei[942]. Ziua de Sabat a fost inclusă şi în cele zece porunci date de Dumnezeu pe muntele Sinai5. Cartea lui Neemia ne spune că cel care a instaurat ziua de Sabat în Israel a fost Moise[943]. Profetul Ezechiel scrie şi el că Sabatul a venit prin Moise[944]. Păzirea Sabatului a fost o îndatorire sfântă în Israel. Pentru călcarea poruncii privitoare la Sabat era prevăzută pedeapsa cu moartea[945].

Sabatul evreiesc a fost ţinut (1) ca o zi în cinstea Domnului, ca un semn veşnic al Legământului stabilit între Iehova şi evrei[946]; (2) ca o zi de odihnă pentru om, astfel ca

---

939 Exod 20:8.
940d) 1 loan 2:20, 27.
941P) Gen. 7:4,10: 8:10,12; 29:27, 28.
942 Exod 16:5, 21-30.
943 Neemia 9:14.
944 Ezec. 20:10-12.
945 Num. 15:32-36.
946 Exod 31:17.

W Deut. 5:12-14.

Deut. 5:15.

Amos 8:5.

Isaia 56:2, 4; 58:13.

Ezec. 20:12-24; 43:6.

Ier. 17:21-27.

Neemia 10:31; 13;15-22.

Luca 4:16.

Mat. 12:1-14; Marcu 2:23- 3:6; Luca 6:1-11; 13:10-17; 14:1-6; loan 5:1-18; 7:23; 9:16.

Marcu 2:28; Mat. 12:8; Luca 6:5.

toată familia să aibă o zi de părtăşie şi odihnă1; (3) ca o zi naţională de aducere aminte a felului minunat în care Dumnezeu i-a scos pe evrei din robia egipteană2. De-a lungul istoriei lui Israel, lideri ca Amosă, Isaia4, Ezechiel, Ieremia6, şi Neemia7 au insistat ca evreii să păzească nu numai „slova” Sabatului, ci şi spiritul în care a fost dat el.

În perioada de timp dintre vremea lui Ezra şi vremea Domnului Iisus, tradiţia legalismului evreiesc împovărase Sabatul cu o mulţime de restricţii ridicole care despicau firul de păr în patru. „Mişna” iudaică, adăugirile la Vechiul Testament, păstrează în textul ei nu mai puţin de 39 de restricţii adăugate odihnei de Sabat. Aceste adăugiri nu au avut nicio valoare în ochii Domnului Iisus. Este adevărat că El a respectat Sabatul biblic, ducându-se în mod regulat la sinagogă8, dar la fel de adevărat este şi faptul că El a preferat să calce uneori poruncile tradiţionale, proclamând valoarea omului deasupra importanţei Sabatului9. Domnul Iisus a fost atât de categoric încât S-a declarat pe Sine „Domn al Sabatului” 10, asumându-şi libertatea de a proceda cum crede El de cuviinţă în ziua de Sabat. Este interesant că toate cele zece porunci au fost reafirmate şi reaşezate de Hristos în Biserică, cu excepţia aceleia privitoare la Sabat11.

Mai mult, în învăţătura Sa, Domnul Iisus a recomandat subordonarea Sabatului în faţa lucrărilor făcute în favoarea omului:

„Iisus a plecat de acolo şi a intrat în sinagogă. Şi iată că în sinagogă era un om care avea o mână uscată. Ei, ca să poată învinui pe Iisus, L-au întrebat: „Este îngăduit a vindeca în zilele de Sabat?” El le-a răspuns: „Cine este omul acela dintre voi care, dacă are o oaie, şi-i cade într-o groapă, în ziua Sabatului, să n-o apuce şi s-o scoată afară? Cu cât mai de preţ este deci un om decât o oaie? De aceea este îngăduit a face bine în zilele de Sabat” 11.

„Într-o zi de Sabat, s-a întâmplat că Iisus trecea prin

Mat 12:12; Luca 6:11; Marcu 2:27.

Mat. 12:9-12.

lanurile de griu. Ucenicii Lui smulgeau spice de griu, le frecau cu mâinile, şi le mâncau. Unii dintre Farisei le-au zis: „Pentru ce faceţi ce nu este îngăduit să faceţi în ziua Sabatului?" Iisus le-a răspuns: „Oare n-aţi citit ce a făcut David când aflămânzit el şi cei ce erau împreună cu el? Cum a intrat în Casa lui Dumnezeu, a luat pâinile pentru punerea înaintea Domnului, a mâncat din ele şi a dat şi celor care erau cu el, măcar că nu era îngăduit să le mănânce decât preoţii?" Şi le zicea: „Fiul omului este Domn chiar şi al Sabatului.

Apoi le-a zis: „Sabatul a fost făcut pentru om, iar nu omul pentru Sabat" 1.

Se pare că Biserica primară a stat un timp la umbra aşezămintelor mozaice şi a căutat să respecte şi ziua de Sabat; în orice caz este evident că ei au căutat să folosească adunările publice din zilele de Sabat pentru a pătrunde în sinagogile evreieşti şi a le dovedi că Iisus este Hristosul[947][948]. Între evrei şi Biserică s-au iscat însă foarte repede controverse aprinse şi apostolii au trebuit să declare răspicat că niciun creştin nu mai trebuie să se supună reglementărilor ceremoniale mozaice ca dieta alimentară, tăierea împrejur, şi Sabatul. Într-o declaraţie de şocantă indiferenţă, apostolul Pavel scrie:

„Unul socoteşte o zi mai presus decât alta; pentru altul, toate zilele sunt la fel Fiecare să fie deplin încredinţai în mintea lui Cine face deosebire între zile, pentru Domnul o face. Cine nu face deosebire între zile, pentru Domnul n-o face. Cine mănâncă, pentru Domnul mănâncă; pentru că aduce mulţumiri lui Dumnezeu. Cine nu mănâncă, pentru Domnul nu mănâncă; şi aduce şi el mulţumiri lui Dumnezeu. În adevăr, niciunul din noi nu trăieşte pentru sine, şi niciunul din noi nu moare pentru sine[949].

Aceste remarci au fost trimise unei Biserici în care este evident că existau neînţelegeri între credincioşi

---

9470) Luca 6:1-5.

948 Fapte 3:1; 13:14, 42, 44; 16:13; 18:4.

949 Rom. 14:5-7.

deopotrivă de sinceri, dar deosebiţi în atitudinile lor faţă de aşezămintele ceremoniale religioase. Este clar că apostolul nu manifestă niciun fel de preferinţă faţă de cele două poziţii existente în Biserică. Însă atunci când Pavel află că iudaizatorii umblă să-i întoarcă pe creştinii din Galatia sub jugul legii evreieşti, este evident că el protestează vehement, mustrându-i aspru pe cei şovăielnici:

„Mă mir că treceţi aşa de repede de la Cel ce v-a chemat prin harul lui Hristos, la o altă Evanghelie. Nu doar că este o altă Evanghelie; dar sunt unii oameni care vă tulbură, şi voiesc să răstoarne Evanghelia lui Hristos. Dar chiar dacă noi înşine sau un înger din cer ar veni să vă propovăduiască o Evanghelie, deosebită de aceea pe care v-am propovăduit-o noi, să fie anatema! Cum am mai spus, o spun şi acum: dacă vă propovăduieşte cineva o Evanghelie, deosebită de aceea pe care aţi primit-o, să fie anatema!” 1.

Puţin mai departe în epistolă Pavel exclamă:

„Voi păziţi zile, luni, vremi şi ani Mă tem să nu mă fi ostenit degeaba pentru voi”[950][951].

Şi încă:

„Şi mărturisesc iarăşi încă o dată oricărui om care primeşte tăierea împrejur, că este dator să împlinească toată Legea. Voi, care voiţi să fiţi socotiţi neprihăniţi prin Lege, v-aţi despărţit de Hristos; aţi căzut din har” [952].

Evanghelia ne spune că Domnul Iisus a fost răstignit în Vinerea Mare şi că a înviat dintre cei morţi în dimineaţa zilei dintâi a săptămânii, adică la trei zile după moartea Sa[953]. Fără a face din aceasta o dogmă, se pare că Biserica primară a început foarte repede să sărbătorească ziua

---

950(D Gal. 1:6-9.
951 Gal. 4:10-11.
952 Gal. 5:3, 4.
953 Mat. 27:62 („pregătire“ este termentul grec pentru ziua de vineri); 28:1; Marcu 15:42; 16:1; Luca 23:54; 24:1; 24:7-21; Ioan 19:31, 42; 20:1, 19.

dintâi a săptămânii ca „zi a Domnului”[954]. La urma urmei, învierea a fost ziua în care s-au pus bazele Bisericii creştine. De exemplu, în capitolul 20 din cartea Faptele Apostolilor găsim că Pavel şi-a pregătit itinerarul în aşa fel încât să fie prezent la Cina Domnului care se lua în Troa în ziua dintâi a săptămânii. O atentă studiere a pasajului va scoate la lumină faptul că Pavel a sosit în Troa luni şi aplecat de acolo exact peste o săptămână[955]. O altă dovadă că Biserica de la început se închina în cea dintâi zi a săptămânii se găseşte în 1 Corinteni 16. Pavel îi îndeamnă pe cei din Corint să facă strângerea de ajutoare în cadrul adunării din această zi:

„În ziua dintâi a săptămânii, fiecare din voi să pună deoparte acasă ce va putea, după câştigul lui, ca să nu se stângă ajutoarele când voi veni eu „[956].

Verbul folosit aici în limba greacă se aplică unei activităţi repetate de „punere de o parte”. Cu alte cuvinte: ei trebuiau să colecteze „în fiecare zi întâi a săptămânii”, pentru ca strângerea să nu se facă în pripă. Un alt text care ne vorbeşte despre o stare care s-a repetat „duminică de duminică” este în Ioan 20. Aici ni se spune că ucenicii se strângeau laolaltă „în seara aceleiaşi zile, cea dintâi a săptămânii” 1. Dacă ţinem seama de faptul că la început creştinii au fost scoşi din sânul comunităţilor de la sinagogă, nu este de mirare că, pentru separare, ucenicii au ales să se adune într-o altă zi, iar cea mai potrivită zi pentru închinăciune li s-a părut această zi a aniversării „învierii”. Istoria este plină de dovezi care ne arată că în preajma anului 100 d.Hr., Biserica creştină se aduna în cea dintâi zi a săptămânii. Pentru o uşurare a înţelegerii, vom merge înapoi în istorie începând cu Constantin şi ajungând în final la vremea apostolilor. Aşa numitul *Codex Iustinianus* apărut în anul 321 d.Hr. menţionează următoarele: „Toţi magistraţii, oamenii din popor şi meşteșugarii se vor opri din activităţile lor şi se vor odihni

954 Probabil amintită pe nume în Apoc. V.10.
955 Fapte 20:7.
956 1 Cor. 16:2.

în slăvită Zi a Soarelui. Ţăranii însă, sunt liberi să lucreze chiar şi în această zi, deoarece, punerea grânelor în hambare sau îngrijirea viei nu poate să aştepte”[957][958]. Această lege pare că a fost dată ca o înlesnire acordată creştinilor, deşi prevederile ei nu par *a fi* prea stricte. Într-o altă scriere, *Didache*, apărută între anii 120 – 180 d.Hr., în capitolul 14 găsim îndrumarea următoare: „În Ziua Domnului, când sunteţi adunaţi, după ce v-aţi mărturisit unii altora păcatele şi v-aţi iertat unii pe ceilalţi, puteţi frânge pâinea împreună. Să nu îngăduiţi nimănui care este încă în ceartă cu aproapele său să ia parte cu voi, pentru ca lucrarea voastră să fie sfântă”[959].

Iustin (c. 100 – e.165 d.Hr.), cunoscut şi sub numirea de Iustin Martirul din cauza morţii sale pentru Domnul, ne-a lăsat o descriere deosebit de inimoasă a felului în care obişnuiau creştinii din preajma anului 150 să se închine:

„În ziua care se numeşte „a Soarelui”, noi avem o întrunire a tuturor celor care locuiesc în cetate şi în împrejurimi. Când suntem împreună, un timp citim memoriile apostolilor sau câte ceva din scrierile profeţilor. Apoi, după ce încetează citirea, conducătorul adunării ia cuvântul şi ne mustră sau ne îndeamnă pe toţi să urmăm exemplele de virtute. După aceasta, ne ridicăm toţi în picioare şi ne rugăm pe rând. Aşa cum am mai spus deja, după ce ne rugăm sunt aduse pâinea, vinul şi apa. Cel care conduce se roagă după cum poate el mai frumos, iar poporul încuviinţează spunând: „Amin”. Elementele Euharistiei (Cina) sunt împărţite şi luate de cei prezenţi, iar celor care nu sunt de faţă le sunt trimise prin diaconi. Cei bogaţi, dacă vor, dăruiesc cât vor ei, şi colecta este dată în grija conducătorului adunării. Din suma adunată sunt apoi ajutaţi orfanii şi văduvele, cei aflaţi în lipsuri din cauza bolii sau din alte cauze, şi robii sau străinii din mijlocul nostru; pe scurt, el împarte tuturor celor care au

---

957 Ioan 20:19.

958(?) Joseph Cullen Ayer, A Source Book for Anclen Church History (New York: Scribners, 1913) pp. 284, 285.

959 Opera citată, p. 182.

nevoie. Ziua Soarelui (duminica) este într-adevăr ziua în care noi toţi ne ţinem adunările, căci în această zi dintâi a săptămânii Dumnezeu, a transformat întunericul şi materia făcând lumea; şi tot în această zi a înviat şi Domnul Iisus dintre cei morţi. Căci ei L-au răstignit în ziua premergătoare lui Saturn (vineri), iar în cea de după ziua lui Saturn (adică duminica) El li S-a arătat Apostolilor şi ucenicilor Săi, învăţându-i lucrurile pe care vi le-am spus acum şi noi vouă spre luare aminte" 1.

Ignaţiu, care şi-a scris lucrarea sa *către Magnesians* prin preajma anului 114 d.Hr., îi descrie astfel pe creştini: „Ei nu mai ţin Sabatele evreieşti, ci se închină în Ziua Domnului, în care, prin El şi prin moartea Lui, ne-a fost dăruită viaţa..."[960][961].

Apărută cam prin anul 100 d.Hr., *Scrisoarea lui Barnabas*, căreia în ciuda titlului nu i se cunoaşte cu certitudine autorul, ni-L prezintă pe Dumnezeu spunând: „Sabatele de acum nu mai sunt după voia Mea, dar (Sabatul) pe care vi l-am dat, este plăcut Mie, căci în el am pus capăt tuturor ostenelilor, şi la începutul celei de a opta zi am făcut un nou început pentru o lume nouă. Prin urmare, să sărbătoriţi cea de a opta zi, în care a înviat Hristos, li S-a arătat oamenilor şi apoi s-a înălţat la cer"[962]. Expresia „Ziua Domnului" este folosită şi de apostolul Ioan în Apocalipsa 1: 10.

Putem spune deci că avem dovezi că ziua de închinăciune a Bisericii primare a fost cea dintâi zi a săptămânii, numită de Constantin în anul 321 d.Hr.: „Ziua Soarelui", de *Didache* la jumătatea primului secol: „Ziua Domnului" (Domini dei = Duminica), de Iustin în anul 150 d.Hr.: „Ziua Soarelui", de Ignaţiu în anul 114 d.Hr.: „Ziua Domnului", de Barnabas în anul 100 d.Hr.: „cea de a opta zi" şi de apostolul Ioan în anul 96 d.Hr.: „Ziua Domnului".

---

960 The Fathers of the Church, Voi. 6: SaintJustin Martyr, de Thomas B. Falls (New ork: Christian Heritage, Inc., 1949), pp.106, 107.
961 The Fathers of the Church, Voi. T.The Apostolic Fathers (New York, 1947), p.99.
962 Idem, p.216.

Noul Testament nu încearcă în niciun fel să identifice care lucrări sunt potrivite pentru ziua Domnului, sau „duminica”. El spune însă că un creştin a ieşit de sub robia restricţiilor mozaice şi că el este scutit de forme sau ceremoniale sabatice. Creştinii s-au obişnuit să respecte şi ei tot o zi din şapte, dedicând-o proslăvirii lui Dumnezeu, misiunii creştine şi odihnirii trupului. Dumnezeu l-a făcut pe om în aşa fel ca el să aibă nevoie de o zi de odihnă. Dumnezeu, care ţine seama de această nevoie a omului, a instituit în Vechiul Testament o astfel de *zi* şi a supus-o la restricţii severe. Sub noua administraţie a lucrării Duhului Sfânt, restricţiile adăugate zilei de odihnă au fost înlăturate, dar aceasta n-a însemnat că Biserica n-a considerat de bine să pună de o parte o zi din şapte pentru adunarea sfinţilor, pentru proslăvirea Domnului şi pentru odihna trupului. Respectând o astfel de zi, creştinii din toate veacurile au mărturisit împotriva secularismului şi împotriva materialismului. Încă de pe la anul 200 d.Hr., Tertulian s-a împotrivit celor ce lucrau duminica.

Creştinii ţin ziua Domnului de bunăvoie (nu ascultând de vreo lege), cu bucurie (nu ca pe o greutate care-i apasă), folosind-o deopotrivă şi pentru odihna trupului şi pentru înălţarea sufletului. Trebuie spus însă apăsat că în creştinism nu există niciun fel de prevederi ceremoniale şi că în niciun fel Hristos nu ne-a schimbat Sabatul, cu toate obligaţiile lui, în ziua de duminică. Continuând ceea ce credem că a fost o practică apostolică şi adaptându-ne la existenţa calendarelor şi a zonelor diferite de timp de pe glob, noi respectăm ziua de duminică în cinstea Domnului şi spre amintirea învierii Sale.

IV. DUMNEZEU SFINŢITORUL

1. PNEUMATOLOGIE

După ce am aruncat o privire asupra dificilului subiect al „trinităţii” într-unul din capitolele anterioare, ne vom concentra acum atenţia asupra felului în care ne vorbeşte Scriptura despre cea de a treia persoană a trinităţii: Duhul Sfânt”. Cea de a doua afirmaţie din cartea Genezei este următoarea:

„Şi Duhul lui Dumnezeu se mişca pe deasupra apelor” 1. Aceasta este cea dintâi menţionare a Duhului Sfânt în Biblie. În legătură cu relaţia dintre Duhul Sfânt şi procesul creaţiei, Iov afirmă: „Suflarea Lui înseninează cerul”[963] („a împodobit cerurile” – în original).

Există o relaţie directă între prezenţa Duhului şi existenţa vieţii. Iată ce declară Dumnezeu în faţa totalei depravări a omului, pe vremea lui Noe: „Duhul Meu nu va rămânea pururea în om, căci şi omul nu este decât came păcătoasă: totuşi zilele lui vor fi de o sută două zeci de ani”[964]. Verbul din limba ebraică tradus aici prin „nu va rămânea” sau „nu se va lupta” poate avea şi înţelesul de „a judeca” sau „a stăpâni”. Ideea textului este că fiinţa umană a decăzut în aşa măsură sub dominarea firii pământeşti şi a poftelor încât nu mai are niciun rost ca Duhul lui Dumnezeu să mai încerce să recapete stăpânirea asupra lăuntrului uman. Singura soluţie rămasă atunci a fost distrugerea totală a omenirii printr-o pedeapsă de proporţii cataclismice: potopul.

O altă lucrare a Duhului Sfânt în Vechiul Testament este asociată cu priceperea supranaturală dăruită de Dumnezeu lui Beţaleel cu ocazia construirii cortului întâlnirii. Iată ce declară Dumnezeu:

„L-am umplut cu Duhul lui Dumnezeu, i-am dat un duh de înţelepciune, pricepere, şi ştiinţă pentru tot felul de lucrări, i-am dat putere să născocească tot felul de lucrări meşteşugite, să lucreze în aur, în argint şi în aramă, să sape în pietre şi să le lege, să lucreze în lemn, *şi să facă tot felul de lucrări” 1.*

Tot prin Duhul Sfânt, Dumnezeu a ridicat în Israel nişte izbăvitori din vremuri grele, numiţi şi Judecători. Din numărul acestora au făcut parte Ghedeon[965966], lefta[967] şi

963 Gen. 1:2.
964 Gen. 6:3.
965 Exod 31:3-5.
966 Jud. 6:34.
967 Jud. 11:29.

Samson[968]. Acelaşi Duh Sfânt este amintit în câteva pasaje ca fiind sursa inspiraţiilor profetice[969].

Deşi mulţi comentatori sunt de părere că în vremea Vechiului Testament numai anumiţi oameni aleşi să activeze ca împăraţi, profeţi, judecători şi preoţi au avut Duhul Sfânt, există referinţe în textul Scripturii care ne fac să credem că o anumită măsură de lucrare a Duhului Sfânt s-a răsfrânt continuu asupra tuturor copiilor lui Israel, în zguduitoarea rugăciune de pocăinţă rostită de Ezra citim:

„În îndurarea Ta fără margini, nu i-ai părăsit în pustie, şi stâlpul de nor n-a încetat să-i călăuzească ziua pe drum, nici stâlpul de foc să le lumineze noaptea drumul, pe care aveau să-l urmeze. Le-ai dat Duhul Tău cel bun, ca să-i facă înţelepţi; n-ai îndepărtat mâna Ta de la gura lor, şi le-ai dat apă să-şi potolească setea”[970].

Caracterul omniprezent al Duhului Sfânt este exprimat cum nu se poate mai frumos în conţinutul psalmului 139:

„Unde mă voi duce departe de Duhul Tău, şi unde voi fugi departe de Faţa Ta? Dacă mă voi sui în cer, Tu eşti acolo; dacă mă voi culca în locuinţa morţilor, iată-Te şi acolo;

dacă voi lua aripile zorilor, şi mă voi duce să locuiesc la marginea mării, şi acolo mâna Ta mă va călăuzi, şi dreapta Ta mă va apuca.

Dacă voi zice:

„Cel puţin întunericul mă va acoperi, şi se va face noapte lumina dimprejurul meu!”

Iată că nici chiar întunericul nu este întunecos pentru Tine;

ci noaptea străluceşte ca ziua, şi întunericul ca lumina” 1.

O altă referinţă despre Duhul Sfânt în Vechiul Testament se poate găsi în profeţiile mesianice. Iată ce a fost împlinit peste ani în persoana Domnului Iisus:

---

968 Jud. 14:19; 15:14, etc.
969 Num. 11:29; 1 Sam. 10:6, 10.
970 Neemia 9:19-20.

„Apoi o Odraslă va ieşi din tulpina lui Isai, şi un Vlăstar va da din rădăcinile lui. Duhul Domnului. Se *va odihni peste El, duh de înţelepciune şi de pricepere, duh de sfat şi de tărie, duh de cunoştinţă şi de frică de Domnul. Plăcerea Lui va fi frica de Domnul”*[971][972].

Şi încă:

„Duhul Domnului Dumnezeu este peste Mine, căci Domnul M-a uns să aduc veşti bune celor nenorociţi:

El; *M-a trimis să vindec pe cei cu inima zdrobită, să vestesc robilor slobozenia şi prinşilor de război izbăvirea*;

să vestesc un an de îndurare al Domnului, şi o zi de răzbunare a Dumnezeului nostru; *să mângâi pe toţi cei întristaţi*;

să dau celor întristaţi din Sion, să le dau o cunună împărătească în loc de cenuşă, un untdelemn de bucurie în locul prinsului, o haină de laudă în locul unui duh mâhnit, ca să fie numiţi: *„terebinţi ai neprihănirii”*, *„un sad al Domnului ca să slujească spre slava Lui”*[973].

Este bine să ţinem minte că toţi creştinii de astăzi citesc Vechiul Testament în lumina deplinei revelaţii a Noului Testament şi pot pricepe în textul Scripturii lucruri neînţelese de cei din vechime. Nu trebuie să credem că pentru Iudei personalitatea Duhului Sfânt era la fel de evidentă ca şi pentru creştinii din Biserică. Acolo unde noi astăzi găsim referiri la Duhul Sfânt, cei din Israel vedeau adesea numai un fel de aluzii la Dumnezeu sau la acţiunile Sale. Suflarea unui om este doar un produs al fiinţei lui şi tot aşa prin Duhul lui Dumnezeu evreii nu înţelegeau decât o dovadă a prezenţei lui Dumnezeu în anumite acţiuni sau situaţii.

Când ne apropiem de conţinutul Noului Testament, lumina revelaţiei divine devine mult mai pătrunzătoare şi personalitatea Duhului Sfânt, ca cea de a treia persoană distinctă a Sfintei Treimi, ne apare în toată frumuseţea Sa.

971(D Ps. 139 7-12.

972 Isaia 11:1-3.

973 Isaia 61:1-3.

Noul Testament ne spune că Duhul Sfânt călăuzeşte[974], comunică2, cercetează3, mijloceşte în rugăciune4, regenerează5, mărturiseşte despre Hristose, dă învăţătură7, călăuzeşte Biserica8, convinge de păcat9, împuterniceşte pentru anumite slujbe în Biserică10, dăruieşte daruri spirituale[975] şi poate fi întristat prin păcat12. Astfel de activităţi pot fi înfăptuite numai de către o persoană.

În ce priveşte puterea de convingere pe care o poate exersa Duhul Sfânt asupra oamenilor, iată ce ne spune Domnul Iisus:

„Totuşi, vă spun adevărul: „Vă este de folos să mă duc; căci dacă nu Mă duc Eu, Mângâietorul nu va veni la voi; dar dacă Mă duc, vi-L voi trimite. Şi când va veni El, va dovedi lumea vinovată în ce priveşte păcatul, neprihănirea şi judecata.

În ce priveşte păcatul: fiindcă ei nu cred în Mine;

În ce priveşte neprihănirea: fiindcă Mă duc la Tatăl şi nu Mă veţi mai vedea;

În ce priveşte judecata: fiindcă stăpânitorul lumii acesteia este judecat.

Despre lucrarea de regenerare citim:

---

974 Ioan 16:13; Rom. 8:14.

Apoc. 2:7.

1 Cor. 2:10.

Rom. 8:26, 27.

Ioan 3:5, 6; Tit 3:5.

Ioan 15:26.

Ioan 14:26.

Fapte 13:2.

Ioan 16:7-11. (to) Fapte 20:28.

975 1 Cor. 12:7-9.

Efes. 4:30.

Ioan 16:7-11.

Ioan 3:5-8.

„Adevărat, adevărat îţi spun, că, dacă nu se naşte cineva din apă şi din Duh, nu poate să intre în împărăţia lui Dumnezeu... Vântul suflă încotro vrea, şi-i auzi vuietul; dar nu ştii de unde vine, nici încotro merge. Tot aşa este cu oricine este născut din Duhul” 14.

Despre aceiaşi lucrare scrie şi Pavel, care ne spune că Dumnezeu nu ne-a mântuit „pentru faptele făcute de noi în neprihănire, ci pentru îndurarea Lui, prin spălarea naşterii din nou şi prin înnoirea făcută de Duhul Sfânt, pe care L-a vărsat din belşug peste noi, prin Iisus Hristos, Mântuitorul nostru” 1.

Noul Testament ne spune că Duhul Sfânt este acela care-i adaugă pe oameni la Biserică, convingându-i mai întâi de starea lor de vinovăţie şi pregătindu-i pentru primirea mântuirii prin credinţa în Iisus şi dându-le apoi ungerea sfântă:

„Căci după cum trupul este unul şi are mai multe mădulare, şi după cum toate mădularele trupului, măcar că sunt mai multe, sunt un singur trup, tot aşa este şi Hristos. Noi toţi, în adevăr, am fost botezaţi de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup, fie Iudei, fie Greci, fie robi, fie slobozi, şi toţi am fost adăpaţi dintr-un singur Duh”[976977].

Nicăieri nu întâlnim în Noul Testament convertiţi la Hristos care să mai aştepte încă o lucrare a Duhului Sfânt. Nu există creştini care să nu fi primit încă Duhul şi nimeni nu poate zice Hristos este Domnul decât prin Duhul Sfânt. Pavel afirmă că „dacă n-are cineva Duhul lui Hristos, nu este al Lui”[978979].

Noul Testament cuprinde foarte multe pasaje care ne vorbesc despre lucrarea de sfinţire pe care o face Duhul Sfânt. În epistola sa către Galateni, Pavel scrie:

„Zic dar: „Umblaţi cârmuiţi de Duhul, şi nu împliniţi poftele firii pământeşti Căci firea pământească pofteşte

---

976d) Tit 3:5.
977 1 Cor. 12:12-13.
978 Rom. 8:9.
979 Gal. 5:16-25.

împotriva Duhului şi Duhul împotriva firii pământeşti: *sunt lucruri potrivnice unele altora, aşa că nu puteţi face tot ce voiţi Dacă sunteţi călăuziţi de Duhul, nu sunteţi sub Lege… Roada Duhului dimpotrivă, este*: *dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credincioşia, blândeţea, înfrânarea poftelor. împotriva acestor lucruri nu este lege. Cei ce sunt ai lui Hristos Iisus, şi-au răstignit firea pământească împreună cu patimile şi poftele ei. Dacă trăim prin Duhul să şi umblăm prin Duhul*".

Înainte de răstignirea Sa, Domnul Iisus le-a făcut ucenicilor o promisiune: „V-am spus aceste lucruri cât mai sunt cu voi. Dar Mângâietorul, adică Duhul Sfânt, pe care-L va trimite Tatăl în Numele Meu, vă va învăţa toate lucrurile şi vă va aduce aminte de tot ce v-am spus Eu"[980].

Iar apostolul Pavel le scrie credincioşilor din Corint:

„*Lucruri pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, aşa sunt lucrurile pe care le-a pregătit Dumnezeu pentru cei ce-L iubesc*".

„*Nouă însă Dumnezeu ni le-a descoperit prin Duhul Său. Căci Duhul cercetează totul, chiar şi lucrurile adânci ale lui Dumnezeu… Şi vorbim despre ele nu cu vorbiri învăţate de la înţelepciunea omenească, ci cu vorbiri învăţate de la Duhul Sfânt, întrebuinţând o vorbire duhovnicească pentru lucrurile duhovniceşti*".

„*Dar omul firesc nu primeşte lucrurile Duhului lui Dumnezeu, căci, pentru el, sunt o nebunie*; *şi nici nu le poate înţelege, pentru că trebuie judecate duhovniceşte. Omul duhovnicesc, dimpotrivă, poate să judece totul, şi el însuşi nu poate fi judecat de nimeni. Căci „cine a cunoscut gândul Domnului, ca să-Ipoată da învăţătură*?" *Noi avem însă gândul lui Hristos*" *1*.

Apostolii Domnului au avut convingerea fermă că fiecare creştin este învăţat direct de Duhul Sfânt şi poate fi instruit în tainele cunoaşterii voii lui Dumnezeu. Pavel scrie: „Cât despre dragostea frăţească, n-aveţi nevoie să vă scriem; căci voi singuri aţi fost învăţaţi de Dumnezeu să vă

---

980 Ioan 14:25-26.

iubiţi unii pe alţii”[981][982]. Iar apostolul Ioan adaugă: „V-am scris aceste lucruri în vederea celor ce caută să vă rătăcească. Cât despre voi, ungerea pe care aţi primit-o de la El, rămâne în voi, şi n-aveţi trebuinţă să vă înveţe cineva; ci, după cum ungerea Lui vă învaţă despre toate lucrurile şi este adevărată, şi nu este o minciună, rămâneţi în El, după cum v-a învăţat ea”[983].

Noul Testament îl prezintă pe fiecare creştin ca fiind un obiect al dragostei şi milei lui Dumnezeu, uns cu ungerea Duhului Sfânt, aflat sub lucrarea de sfinţire şi de împuternicire a Duhului, şi putând fi sigur de o mântuire desăvârşită şi veşnică. Altfel spus, Dumnezeu şi-a pus sigiliul de proprietate asupra tuturor celor pe care i-a chemat în împărăţia Sa prin faptul că le-a dat Duhul şi darurile Sale[984].

2. CARACTERUL UNIVERSAL AL EVANGHELIEI

Teologii vorbesc uneori despre un anumit „legământ al răscumpărării”, prin care Dumnezeu şi Domnul Iisus au hotărât „întruparea” Fiului pentru răscumpărarea omenirii. Acest plan dumnezeiesc a fost alcătuit „înainte de întemeierea lumii” 1.

Legământul harului

Pe de altă parte, „legământul harului” sau „Noul Legământ” este definit ca o hotărâre pornită din Dumnezeu însuşi conform căreia El se angajează faţă de omenire să-i mântuiască pe toţi aceia care-şi pun credinţa şi nădejdea în El. Promisiunea legată de acest legământ este accesul în familia lui Dumnezeu, posibilitatea de a deveni un copil al Domnului şi toate binecuvântările care derivă din această nouă poziţie[985][986]. Singura condiţie care trebuie îndeplinită de om pentru intrarea în legământul harului este credinţa sinceră care rezultă într-o totală

---

981 1 Cor. 2:9-16.
982 1 Tesal. 4:9.
983 1 Ioan 2:26-27.
984 Rom. 8L23; 2 Cor. 1:22; 5:5; Efes. 1:14; 4:30.
985 1 Petru 1:20.
986 Ier. 31:31-34.

ascultare fată de Dumnezeu[987].

Deşi a fost arătat în totala lui frumuseţe abia în Noul Testament, acest „Legământ al harului” a fost prefaţat de alte acţiuni pe care le-a întreprins Dumnezeu de-a lungul istoriei. Astfel, legământul încheiat cu Noe, al cărui semn este curcubeul aşezat în nor, a fost tot o acţiune a harului[988]. La fel şi legămintele încheiate cu Avraam (simbolizat prin tăierea împrejur) [989], Isaac şi Iacov[990]. Tot harul a făcut ca Dumnezeu să se hotărască să aleagă dintre toate popoarele un neam care să fie „al Lui”[991]. Semnul legământului dintre Dumnezeu şi Israel este Sabatul[992].

Spre deosebire de toate legămintele anterioare, „legământul cel nou” a fost pecetluit cu însuşi sângele Domnului Iisus şi se adresează fără deosebire tuturor oamenilor. El se oferă să-i facă pe cei credincioşi dintre evrei şi pe cei credincioşi dintre Neamuri un popor nou, „al credinţei”. Faptul că Iudeii şi Neamurile vor alcătui în vremea noastră Biserica a fost ţinut ascuns de Dumnezeu în celelalte veacuri[993]. Aceeaşi mesaj a fost numit de Pavel „taina ţinută ascunsă de veacuri” şi descoperită acum în Noul Testament. Prorocii Vechiului Testament, deşi au vorbit uneori despre mântuirea unora dintre Neamuri, n-au putut pricepe ce vremuri avea în vedere Dumnezeu atunci când vorbea prin ei despre astfel de lucruri1.

Legământul cel nou a fost întrucâtva profeţit în Vechiul Testament[994995], a fost inaugurat de Hristos[996] şi

---

987 Rom. 4; Gal. 3.6- 18.
988 Gen. 6:18; 9:1-17.
989 Gen. 12:2, 3; 15:18; 17:2, 9-14.
990 Exod 3:6.
991 Exod 24:7, 8.
992 Exod 31:12-17.
993 Efes. 3:4.
994 1 Petru 1:10-12.
995 Ier. 31:31.
996 Evrei 8:6-13; 10:14-23; 12:24; 1 Ioan 2:27.

are caracter veşnic[997].

O mântuire pentru toţi

Scriptura ne învaţă că Hristos a murit pentru toată lumea, „pentru toţi”, şi că Dumnezeu porunceşte astăzi oamenilor de pretutindeni să se pocăiască şi să creadă în Evanghelie ca să fie mântuiţi. Biblia declară că toţi oamenii sunt pierduţi, nu din cauza lui Dumnezeu, ci din cauză că fiecare dintre ei a ales varianta păcatului şi a împotrivirii faţă de Creator.

Este adevărat că în Biblie există şi pasaje care, luate separat, ar părea că indică faptul că, pe unii, Dumnezeu i-a predestinat pentru pedeapsă, ca în cazul lui Iuda despre care ni se spune că „s-a dus la locul lui”[998] fiind „fiul pierzării” „ca să se împlinească Scriptura”[999]. Tot astfel în 1 Petru găsim scris despre cei răi că ei „n-au crezut Cuvântul şi la aceasta sunt rânduiţi”[1000]. În *Berkeley Versión of the New Testament*, dr. Gerrit Verkuyl adaugă textului citat mai sus un scurt comentariu: „Cei necredincioşi se vor poticni întotdeauna; aceasta este o lege eternă”[1001]. Cu alte cuvinte, Dumnezeu a rânduit căderea tuturor celor care refuză Evanghelia Domnului Iisus Hristos. Cazurile obscure din anumite pasaje ale Bibliei trebuie judecate întotdeauna în lumina mesajului general al Bibliei. Chiar şi Vechiul Testament declară că Dumnezeu nu vrea pieirea nimănui:

„Doresc Eu moartea păcătosului? zice Domnul, Dumnezeu. Nu doresc Eu mai degrabă ca el să se întoarcă de pe căile lui şi să trăiască?”[1002]

„Căci Eu nu doresc moartea celui ce moare, zice Domnul Dumnezeu. Întoarceţi-vă dar la Dumnezeu şi veţi trăi” 1.

„Spune-le: „Pe viaţa Mea, zice Domnul Dumnezeu, că

---

997 Evrei 13:20.
998 Fapte 1:2S.
999 Ioan 17:12.
1000 1 Petru 2:8.
1001 p. 596.
1002 Ezec. 18:23.

nu doresc moartea păcătosului, ci să se întoarcă de la calea lui şi să trăiască, întoarceţi-vă, întoarceţi-vă de la calea voastră cea rea! Pentru ce vreţi să muriţi voi, casa lui Israel?" 1.

În Noul Testament, Pavel afirmă că Dumnezeu „voieşte ca toţi oamenii să fie mântuiţi şi să vină la cunoştinţa adevărului"[1003]. Iar Petru ne asigură că Dumnezeu este plin de răbdare faţă de oameni „şi doreşte ca niciunul să nu piară, ci toţi să vină la pocăinţă"[10041005]

Ca o expresie a acestei dorinţe a lui Dumnezeu ca toţi oamenii să fie mântuiţi, mesajul predicilor Domnului Iisus a fost:

„S-a împlinit vremea, şi împărăţia lui Dumnezeu este aproape. Pocăiţi-vă şi credeţi în Evanghelie" 5. Făgăduinţa pe care o face Domnul prin Evanghelie este că „oricui va bea din apa pe care i-o voi da Eu, în veac nu-i va fi sete; ba încă apa, pe care i-o voi da Eu, se va preface în el într-un izvor de apă, care va ţâşni în viaţa veşnică"[1006].

Iată ce le declară Pavel celor din Atena:

„Dumnezeu nu ţine seama de vremurile de neştiinţă, ci porunceşte acum tuturor oamenilor de pretutindeni să se pocăiască; pentru că a rânduit o zi în care va judeca lumea după dreptate, prin Omul pe care L-a rânduit pentru aceasta şi despre care a dat tuturor oamenilor o dovadă netăgăduită prin faptul că L-a înviat din morţi... „[10071008].

Chemarea Domnului Iisus este îndreptată către toţi:

„Veniţi la Mine, toţi cei trudiţi şi împovăraţi şi Eu vă voi da odihnă. Luaţi jugul Meu asupra voastră şi învăţaţi de la Mine, căci Eu sunt blnd şi smerit cu inima; şi veţi găsi odihnă pentru sufletele voastre. Căci jugul Meu este bun şi sarcina Mea este uşoară" 6.

Noul Testament îi proclamă pe creştini drept

1003 Marcu 1:15.
1004 Ezec. 18:32.
1005 2 Petru 3:9.
1006 Ioan 4:14.
1007(?) Fapte 17:30-31.
1008 2 Cor. 5:20.

„ambasadori” ai lui Hristos:

„Noi dar, suntem trimişi împuterniciţi ai lui Hristos; şi ca şi cum Dumnezeu ar îndemna prin noi, vă rugăm fierbinte, în Numele lui Hristos: „Împăcaţi-vă cu Dumnezeu!” *

Unul dintre ultimele mesaje ale Scripturii spune:

„Duhul şi Mireasa zic: „Vino!” Şi cine aude, să zică: „Vino!” Şi celui ce îi este sete să vină; cine vrea să ia apa vieţii fără plată!” 1

Una dintre cele mai frumoase exprimări ale iubirii lui Dumnezeu pentru toţi oamenii se găseşte în cea de a patra Evanghelie:

„Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viaţa veşnică. Dumnezeu, în adevăr, n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mântuită prin El. Oricine crede în El, nu este judecat; dar cine nu crede, a şi fost judecat, pentru că n-a crezut în Numele singurului Fiu al lui Dumnezeu122.

Adevărat, adevărat vă spun, că cine ascultă cuvintele Mele şi crede în Cel ce M-a trimis, are viaţa veşnică, şi nu vine la judecată, ci a trecut din moarte la viaţă”[1009][1010].

3. ALEGEREA

Noul Testament ne spune în câteva locuri faptul că Dumnezeu i-a ales pe creştini şi i-a predestinat („hotărât mai dinainte”) prin voinţa Lui suverană ca să primească viaţa veşnică. Apostolul Pavel exclamă: *„Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, care ne-a binecuvântat cu tot felul de binecuvântări duhovniceşti, în locurile cereşti, în Hristos. În El, Dumnezeu ne-a ales înainte de întemeierea lumii, ca să fim sfinţi şi fără prihană înaintea Lui, după ce în dragostea Lui, ne-a rânduit mai dinainte să fim înfiaţi prin* Iisus *Hristos, după buna plăcere a voii Sale, spre lauda slavei harului Său, pe care ni L-a dat în Prea iubitul Lui”*[1011].

1009 Apoc. 22:17.
1010 Ioam 5:24.
1011 Efes. 1:3-6.

Dumnezeu are în lumea de azi „aleşi”. Iată ce a spus Domnul Iisus, anunţându-le ucenicilor vremurile grele care vor veni:

„Şi dacă zilele acelea n-ar fi fost scurtate, nimeni n-ar scăpa; dar din pricina celor aleşi, zilele acelea vor fi scurtate. Atunci dacă vă va spune cineva: „Iată Hristosul este aici, sau acolo „să nu-l credeţi Căci se vor scula Hristoşi mincinoşi şi proroci mincinoşi; vor face semne mari şi minuni, până acolo încât să înşele, dacă va fi cu putinţă, chiar şi pe cei aleşi”[1012].

Iar în legătură cu revenirea Sa, Domnul a spus:

Atunci se va arăta în cer semnul Fiului omului, toate seminţiile pământului se vor boci, şi vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere şi cu o mare slavă. El va trimite pe Îngerii *Săi cu trâmbiţa răsunătoare, şi vor aduna pe aleşii Lui din cele patru vânturi, de la o margine a cerurilorpână la cealaltă” 1.*

Învăţându-i pe ucenici cum să stăruiască în rugăciune, Domnul le-a zis:

„Şi Dumnezeu nu va face dreptate aleşilor Lui, care strigă zi şi noapte către El, măcar că zăboveşte faţă de ei?”

Apostolul Pavel îi numeşte adeseori pe creştini „aleşi” ai Domnului:

„Cine va ridicapâră împotriva aleşilor lui Dumnezeu? Dumnezeu *este Acela care îi socoteşte neprihăniţi*!*”*[10131014]

„Astfel dar, ca nişte aleşi ai lui Dumnezeu, sfinţi şi prea iubiţi, îmbrăcaţi-vă cu o inimă plină de îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blândeţe, cu îndelungă răbdare”[10151016].

Pavel aminteşte despre cei aleşi şi atunci când se prezintă pe sine:

„Pavel, rob al lui Dumnezeu, şi apostol al lui Iisus Hristos, potrivit cu credinţa aleşilor lui Dumnezeu şi

---

1012 Mat. 24:22-24.
1013 Mat. 24:30-31.
1014 Rom. 8:33.
1015 Col. 3:12.
1016 Tit 1:1.

cunoştinţa adevărului, care este potrivit cu evlavia „s.

Petru îi numeşte pe creştinii dintre evrei „aleşi”:

„Petru, apostol al lui Hristos, către aleşii care trăiesc ca străini împrăştiaţi prin Pont, Galatia, Capadocia, Asia şi Bitinia „[1017].

În cea dintâi epistolă către cei din Tesalonic, Pavel scrie:

„Ştim, fraţi prea iubiţi de Dumnezeu, alegerea voastră... „[10181019].

Petru foloseşte aceeaşi terminologie când scrie:

„De aceea, fraţilor, căutaţi cu atât mai mult să vă întăriţi chemarea şi alegerea voastră; căci, dacă faceţi lucrul acesta nu veţi aluneca niciodată. În adevăr, în chipul acesta vi se va da din belşug intrare în împărăţia veşnică a Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus *Hristos” 3.*

Petru mai foloseşte şi un alt termen din limba greacă cu semnificaţia de „aleşi împreună”: „Biserica aleasă cu voi, care este în Babilon, vă trimite sănătate”.

Un alt termen folosit de Pavel pentru a denumi „alegerea” se găseşte în cea de a doua epistolă către Tesaloniceni:

„Noi însă, fraţi prea iubiţi de Domnul, trebuie să mulţumim totdeauna lui Dumnezeu pentru voi, căci de la început Dumnezeu v-a ales pentru mântuire, în sfinţirea Duhului şi credinţa adevărului Iată la ce v-a chemat El, prin Evanghelia noastră, ca să căpătaţi slava Domnului nostru Iisus Hristos” 1.

Capitolul 8 din epistola către Romani este singura ocazie în care Pavel aranjează procesul mântuirii într-o serie de etape distincte:

„De altă parte, ştim că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, şi anume, spre binele celor ce sunt chemaţi după planul Său. Căci pe aceia, pe care i-a cunoscut mai dinainte, i-a şi hotărât mai dinainte să fie asemenea chipului Fiului Său,

---

1017 1 Petru 1:1.
1018 1 Tesal. 1:4.
1019 1 Petru 5:13.

pentru ca El să fie cel întâi născut dintre mai mulţi fraţi şi pe aceia pe care i-a hotărât mai dinainte, i-a şi chemat; şi pe aceia pe care i-a chemat, i-a şi socotit neprihăniţi, iar pe aceia pe care i-a socotit neprihăniţi i-a şi proslăvit”[1020][1021].

Apostolul vorbeşte despre aceeaşi „hotărâre mai dinainte” şi în epistola către Efeseni:

„Ne-a rânduit mai dinainte să fim înfiaţi prin Iisus Hristos, după buna plăcere a voii Sale”.

„În El am fost făcuţi şi moştenitori, fiind rânduiţimai dinainte, după hotărârea Aceluia care face toate după sfatul voii Sale, ca să slujim de laudă slavei Sale, noi, care mai dinainte am nădăjduit în Hristos „[1022].

Probabil că cel mai evident exemplu de „alegere” sau predestinare îl găsim în comentariul evenimentelor întâmplate după predica rostită de Pavel în Antiohia Pisidiei:

„Neamurile se bucurau când au auzit lucrul acesta şi preamăreau Cuvântul Domnului şi toţi cei ce erau rânduiţi să capete viaţa veşnică, au crezut”.

Cuvântul „rânduiţi” mai apare şi în Romani 13, când Pavel vorbeşte despre ascultarea faţă de stăpânire:

„Oricine să fie supus stăpânirilor celor mai înalte; căci nu este stăpânire care să nu vină de la Dumnezeu. Şi stăpânirile care sunt, au fost rânduite de Dumnezeu

Este clar că Scriptura prezintă mântuirea ca pe un proces iniţiat de Dumnezeu. Niciun om n-ar putea fi mântuit, dacă Dumnezeu n-ar fi făcut posibil acest lucru. În acelaşi timp, Biblia ne prezintă şi cealaltă faţă a monedei, spunându-ne că oamenii sunt în întregime responsabili dacă primesc sau nu mântuirea. Chiar în pasajul despre care am vorbit mai sus, cu ocazia predicii rostite de Pavel în Antiohia Pisidiei, găsim scris:

„Pavel şi Barnaba le-au zis cu îndrăzneală: „Cuvântul lui Dumnezeu trebuia vestit mai întâi vouă; dar fiindcă că

1020(D 2 Tesal. 2:13, 14.
1021 Rom. 8:28-30.
1022 Efes. 1:5, 11-12.
1023 Rom. 13:1.

voi nu-l primiţi, şi singuri vă judecaţi nevrednici de viaţa veşnică, iată că ne întoarcem spre Neamuri" *1*.

Este clar că textul ne prezintă posibilitatea de a „zădărnici" planul lui Dumnezeu în ce priveşte mântuirea personală. Dumnezeu nu distruge voinţa liberă a omului. Cartea Faptele Apostolilor ni-l prezintă pe Felix, dregător roman, tulburat şi mişcat lăuntric de cuvintele Evangheliei vestite de Pavel, dar refuzând în acelaşi timp să-L accepte pe Hristos[10241025]. Iar Luca ne spune că, prin necredinţa lor „Fariseii şi învăţătorii Legii au zădărnicit planul lui Dumnezeu pentru ei, neprimind botezul lui (Ioan) "[1026].

Ori de câte ori cineva ascultă Evanghelia Domnului Iisus şi este convins de păcătoşenia lui prin lucrarea tainică a Duhului Sfânt, în lăuntrul său se dă o luptă pe viaţă şi pe moarte. Inima lui stă în cumpănă între a-L accepta pe Hristos sau a 1 se împotrivi. Dacă îl respinge pe Domnul Iisus, conştiinţa lui îi va fi de-a pururi martoră că a făcut-o cu bună ştiinţă şi îşi va purta propria vinovăţie. Dar dacă îl acceptă pe Hristos ca Domn, cu trecerea anilor şi cu creşterea în înţelegerea duhovnicească va ajunge să-şi dea seama că hotărârea lui nu a fost în întregime „a lui", ci a fost produsă de influenţa iubitoare şi binefăcătoare a „alegerii divine". Creştinii maturi au toţi convingerea că Dumnezeu a fost Acela care le-a ieşit în cale şi i-a oprit din drumul spre pierzare.

Există în Biblie instanţe în care, limitata noastră pricepere ne poate împinge înspre concluzia că Dumnezeu a favorizat anumite neamuri în defavoarea altora. Iată de exemplu relatarea din cartea Faptele Apostolilor capitolul 16. Aici ni se spune că Duhul Sfânt i-a oprit pe apostoli să meargă înspre ţările Asiei şi i-a călăuzit printr-o vedenie de noapte să treacă cu Evanghelia înspre Europa:

„*Fiindcă au fost opriţi de Duhul Sfânt să vestească Cuvântul în Asia, au trecut prin ţinutul Frigjei şi Galatiei. Ajunşi* lângă *Misia, se pregăteau să intre în Bitinia; dar*

1024 Fapte 13:46.
10250 Fapte 24:25.
1026 Luca 7:30.

Duhul lui Iisus nu le-a dat voie... Noaptea, Pavela avut o vedenie: *un om din Macedonia sta în picioare şi i-a făcut următoarea rugăminte*: *„Treci în Macedonia, şi ajută-ne*!*”*!

În chiar cea dintâi cetate a Macedoniei îi aştepta parcă un grup de femei adunate la rugăciune şi una dintre ele, numită Lidia, „vânzătoare de purpură din Tiatira”, a fost cel dintâi rod al Europei pentru Hristos.

Biblia nu comentează şi nu caută să justifice hotărârile lui Dumnezeu. În suveranitatea Sa, Dumnezeu este liber să facă şi să ducă la îndeplinire planuri pe care noi nu le putem deocamdată pricepe. Avem toată convingerea însă că într-o bună zi, în harul Său nesfârşit, Dumnezeu ni le va lămuri pe toate şi atunci se va împlini cuvântul: „Înţelepciunea a fost găsită dreaptă de toţi copiii ei”[10271028].

4. CHEMAREA DIVINĂ

Nu există nicăieri în fiinţa umană capacitatea de a mântui. Lucrarea de mântuire îi aparţine lui Dumnezeu de la un capăt şi până la celălalt. Toţi cei care sunt în lucrarea de vestire a Evangheliei trebuie să se bizuie numai şi numai pe capacitatea şi dorinţa lui Dumnezeu de a-i mântui pe oameni. Talentele sau abilităţile noastre nu ne sunt de niciun folos în această privinţă. Iată ce spune Pavel despre acest subiect:

*„Voi eraţi morţi în greşelile şi în păcatele voastre, în care trăiaţi odinioară, după mersul lumii acesteia, după domnul puterii văzduhului, a duhului care lucrează acum în fiii neascultării. Între ei eram şi noi toţi odinioară, când trăiam în poftele firii noastre pământeşti, când făc*eam *voile firiipământeşti şi ale gândurilor noastre, şi eram din fire copii ai mâniei, ca şi ceilalţi Dar Dumnezeu, care este bogat în îndurare, pentru dragostea cea mare cu care ne-a iubit, măcar că eram morţi în greşelile noastre, ne-a adus la viaţă împreună cu Hristos* (*prin har sunteţi mântuiţi*).

El ne-a înviat împreună, şi ne-a pus să şedem împreună în locurile cereşti în Hristos Iisus, ca să arate în

---

1027 Fapte 16:6-9.

1028 Mat. 11:19; Luca 7:35.

veacurile viitoare nemărginita bogăţie a harului Său, în bunătatea Lui faţă de noi în Hristos Iisus. Căci prin har aţi fost mântuiţi, prin credinţă. Şi aceasta nu vine de la voi; ci este darul lui Dumnezeu. Nu prin fapte, ca să nu se laude nimeni Căci noi suntem lucrarea Lui, şi am fost zidiţi în Hristos Iisus pentru faptele bune, pe care le-a pregătit Dumnezeu mai dinainte, ca să umblăm în ele"[1029].

Faptul că mântuirea noastră este iniţiată şi desăvârşită de Dumnezeu nu înseamnă că noi trebuie să fim neglijenţi sau leneşi. Biblia subliniază mereu responsabilitatea noastră în faţa tuturor iniţiativelor divine:

„Vă sfătuiesc dar eu, cel întemniţat pentru Domnul, să vă purtaţi într-un chip vrednic de chemarea pe care aţi primit-o" 1.

„De aceea, fraţilor, căutaţi cu atât mai mult să vă întăriţi chemarea şi alegerea voastră; căci, dacă faceţi lucrul acesta, nu veţi aluneca niciodată. În adevăr, în chipul acesta vi se va da din belşug intrare în împărăţia veşnică a Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus *Hristos „1.*

5. CONVERTIREA CREŞTINĂ

I

Prin convertire înţelegem răspunsul adecvat dat de un om asupra căruia se exercită lucrarea de convingere a Duhului Sfânt. Acest răspuns cuprinde pocăinţa (părerea de rău pentru păcat şi renunţarea la păcat) şi credinţa (încrederea deplină în capacitatea lui Hristos de a mântui).

Convertirea este o lucrare care ne cuprinde în întregime, afectându-ne toate cele trei sectoare vitale: intelectul, emoţiile şi voinţa.

Aspectul intelectual al convertirii cuprinde înţelegerea stării de păcat şi a pericolului ce-l paşte pe cel care persistă să stea sub ameninţarea mâniei divine. Pavel scrie în epistola sa către Romani că: „prin Lege vine

---

1029 Efes. 2:1-10.

cunoştinţa deplină a păcatului”[1030][1031]. Experienţa comună a tuturor oamenilor susţine acest adevăr. Pavel n-ar fi ştiut nici el ce este păcat, dacă Legea lui Dumnezeu nu i-ar fi reamintit la tot pasul: „Să nu pofteşti”[1032]. Mulţi oameni nu şi-au dat seama cât de corupţi sunt de păcat decât atunci când au ajuns să se privească pe ei înşişi, ca într-o desăvârşită oglindă, în Cuvântul lui Dumnezeu. Această realitate subliniază cum nu se poate mai bine necesitatea ca Evanghelia să fie vestită tuturor oamenilor.

Aspectul emoţional al convertirii se manifestă de obicei printr-o teribilă părere de rău produsă de o teamă sfântă. Pavel scrie unei biserici cuprinse de pocăinţă:

„*Totuşi, acum mă bucur, nu pentru că aţi fost întristaţi, ci pentru că întristarea voastră v-a adus la pocăinţă. Căci aţi fost întristaţi după voia lui Dumnezeu, ca să nu aveţi nicio pagubă din partea noastră*. În *adevăr, când întristarea este după voia lui Dumnezeu, aduce o pocăinţă care duce la mântuire, şi de care cineva nu se căleşte niciodată*; *pe când întristarea lumii aduce moartea*” *1*.

Natura umană este creată într-un aşa fel ca să se plece atunci când se află în faţa lui Dumnezeu. Partea sentimentală din noi este cea care produce această „temere sfântă”. Dacă nu ar exista ea, în loc să-l cheme pe Hristos în ajutor ca Mântuitor, omul ar prefera să fugă dinaintea Domnului.

Punctul culminant al procesului de convertire este atins atunci când intră în acţiune voinţa. După cum a spus cineva: intelectul produce regret, sentimentul remuşcare, dar numai voinţa duce la renunţarea faţă de păcat. Personalitatea umană poate fi afectată în intelect sau sentimente, dar schimbarea propriu-zisă nu se produce decât atunci când este pusă în mişcare voinţa. Capitolul 2 din cartea Faptele Apostolilor ne prezintă o ilustraţie a acestui adevăr:

1030 Efes. 4:1.
1031 Rom. 3:20.
1032 Rom. 7:7.

„După ce au auzit aceste cuvinte, ei au rămas străpunşi în inimă, şi au zis lui Petru şi celorlalţi apostoli: „Fraţilor, ce să facem?” „Pocăiţi-vă”, le-a zis Petru, „şi fiecare din voi să fie botezat în Numele lui Iisus *Hristos, spre iertarea păcatelor voastre; apoi veţi primi darul Sfântului Duh...”*

„Şi, cu multe alte cuvinte, mărturisea, îi îndemna şi zicea: „Mântuiţi-vă din mijlocul acestui neam ticălos”.

Cei ce au primit propovăduirea lui, au fost botezaţi; şi în ziua aceea, la numărul ucenicilor s-au adaus aproape trei mii de suflete. Ei stăruiau în învăţătura apostolilor, în legătura frăţească, înfrângerea pâinii, şi în rugăciuni”[1033][1034].

În acest text putem observa următorii paşi în procesul convertirii: (1) auzirea Cuvântului lui Dumnezeu; (2) lucrarea de convingere şi de smerire produse de Duhul Sfânt; (3) pocăinţa şi credinţa; (4) botezul; (5) intrarea în ucenicie şi trăirea în părtăşie.

Ce este deci această credinţă creştină? Fără îndoială este în primul rând unul dintre cele mai neînţelese subiecte din lumea de azi. Credinţa creştină nu este un optimism orb, care nu ţine seama de realităţile obiective ale vieţii; nu este o anumită dispoziţie interioară sau „toană”; nu este o stare de extaz fanatic; şi nicio febrilă preocupare de a face bine altora în speranţa că va ieşi bine în ziua judecăţii. Credinţa nu este o plonjare într-o iluzorie lume a imaginaţiei, ci o aşezare pe temeliile sigure ale Cuvântului lui Dumnezeu. Probabil că cel mai bine am putea spune că această credinţă creştină presupune patru elemente:

1. Credinţa creştină implică o atitudine de totală încredere în Dumnezeu şi în Cuvântul Său. Un exemplu foarte bun este cazul patriarhului Avraam, tatăl tuturor credincioşilor. Dumnezeu îi promisese lui Avraam că îi va înmulţi nespus de mult numărul urmaşilor prin Isaac, dar înainte ca Isaac să fie suficient de mare pentru căsătorie,

---

1033 2 Cor. 7:9-10.

1034 Fapte 2:37-42.

Dumnezei i-a pus lui Avraam credinţa la încercare cerându-i să-l aducă pe Isaac ca jertfă. Fiind convins de absoluta credincioşie a lui Dumnezeu, Avraam a fost gata să facă acest lucru, crezând că Dumnezeu îl va învia apoi într-un mod miraculos. Când au ajuns la poalele muntelui pe care urma să fie adus sacrificiul, Avraam le-a zis slugilor sale: „Rămâneţi aici cu măgarul; eu şi băiatul ne vom duce până colo să ne închinăm, şi apoi ne vom întoarce la voi” 1. Autorul epistolei către Evrei comentează acest eveniment astfel:

„Prin credinţă a adus Avraam jertfă pe Isaac, când a fost pus la încercare: el care primise făgăduinţele cu bucurie, a adus jertfă pe singurul lui fiu! El căruia i se spusese: „În Isaac vei avea o sămânţă care-ţi va purta numele!” Căci se gândea că Dumnezeu poate să învieze chiar şi din morţi: şi drept vorbind, ca înviat din morţi l-a primit înapoi”[1035][1036].

În aceiaşi epistolă găsim un excelent comentariu asupra credincioşiei lui Dumnezeu şi asupra siguranţei pe care o putem avea în Curântul Său:

„Pentru ca, prin două lucruri care nu se pot schimba, şi în care nu este cu putinţă ca Dumnezeu să mintă, să găsim o puternică îmbărbătare noi, a căror scăpare a fost să apucăm nădejdea care ne era pusă înainte, pe care o avem ca o ancoră a sufletului; o nădejde tare şi neclintită, care pătrunde dincolo de perdeaua dinlăuntrul Templului, unde Iisus a intrat pentru noi ca înainte mergător, când a fost făcut „Mare Preot în veac, după rânduiala lui Melhisedec”[1037].

2. Credinţa creştină produce o stare de continuă ascultare şi supunere faţă de Dumnezeu. Întorcându-ne iarăşi la exemplul cu Avraam, putem observa că n-a fost suficient ca el să creadă în Dumnezeu şi să-L asculte doar în momentul convertirii. Patriarhul a trebuit să continue apoi să trăiască în această atitudine toată viaţa lui.

1035d) Gen. 22:5.
1036 Evrei 11:17-19.
1037 Evrei 6:18-20.

Epistola lui Iacov comentează acest lucru în felul următor:

„Vrei dar să înţelegi, om nesocotit, că credinţa fără fapte este zadarnică? Avraam, părintele nostru, n-a fost el socotit neprihănit prin fapte, când a adus pe fiul său Isaac jertfă pe altar? Vezi că credinţa lucra împreună cu faptele lui, şi prin fapte credinţa a ajuns desăvârşită. Astfel s-a împlinit Scriptura care zice: „Avraam a crezut pe Dumnezeu, şi i s-a socotit ca neprihănire”; şi el a fost numit „prietenul lui Dumnezeu

Nu este suficient să fii ascultător în momentul convertirii. Cine crede în Dumnezeu trebuie să şi trăiască cu El în fiecare zi, iar trăirea cu Dumnezeu implică neapărat o viaţă de supunere şi ascultare.

3. Credinţa creştină produce de asemenea şi o nepotolită dorinţă de a-l fi pe plac lui Dumnezeu. Cine a fost mântuit de Dumnezeu şi a ajuns să cunoască dragostea divină, va face totul ca să împlinească voia Domnului şi să devină tipul de om pe care-l doreşte El. Apostolul Pavel ne-a mărturisit: „De aceea mă silesc să am totdeauna un cuget curat înaintea lui Dumnezeu şi înaintea oamenilor”[1038][1039]. Este îndoielnic că cineva este mântuit, dacă nu are şi el această dorinţă. Apostolului Pavel îi era plăcut să se numească pe sine „rob al lui Iisus Hristos”, înţelegând prin aceasta că el nu-şi mai aparţinea lui însuşi, ci se considera trup, suflet şi duh, proprietatea Domnului, plin de o râvnă nemăsurată pentru a-l împlini voia Lui binecuvântată.

4. Credinţa creştină trece peste împrejurările potrivnice, ignorând riscurile şi consecinţele personale, urmărind mereu să fie gata pentru orice comandă a lui Hristos. Cu alte cuvinte, cel ce are credinţă nu mai trăieşte sub imperiul prudenţei, nu mai socoteşte automat ce i se va întâmpla lui însuşi. Cel credincios se oferă necondiţionat în slujire Domnului, bucuros să împlinească orice fel de lucrare.

Pentru a balansa toate cele spuse mai sus, este

1038 Iacov 2:20-23.

1039 Fapte 24:16.

important să repetăm că, deşi creştinii sunt mântuiţi printr-un act de credinţă pe care trebuie să-l facă, ei nu sunt mântuiţi datorită „calităţii” credinţei lor, datorită sfinţeniei din viaţa lor sau datorită gradului de asemănare cu Domnul Iisus Hristos la care au ajuns. Mântuirea nu este ceva care se poate câştiga prin ceea ce facem noi; ea este în întregime un dar de la Domnul. Iar acest dar se dăruieşte oricui este gata să se întoarcă sincer la Domnul.

Gândindu-ne bine, vom ajunge la concluzia că această credinţă creştină nu este niciodată introspectivă, ea nu priveşte spre noi înşine şi spre ceea ce am putea noi face, ci iese dinlăuntrul nostru sprijinindu-se doar pe ceea ce a făcut „în locul nostru” şi „pentru noi” Domnul Iisus. Promisiunea vieţii veşnice nu este acordată numai acelora care au o credinţă excepţională, ci tuturor acelora care cred în Domnul Iisus şi-L ascultă. Israeliţii din vechime care erau sub protecţia sângelui de pe uşorii uşii, erau tot atât de „în siguranţă” şi dacă le era puţin teamă de îngerul morţii care trecea pe afară şi dacă erau destul de liniştiţi ca să poată cânta Domnului. Tot la fel este şi cu creştinii; oricine îi aparţine lui Hristos va fi mântuit, oricât de slab sau de tare ar fi el.

În cazul copiilor crescuţi în familii creştine, convertirea este adeseori mai puţin spectaculoasă decât criza emoţională care însoţeşte convertirea păcătoşilor înrăiţi. Multe din cazurile descrise în Noul Testament se referă la convertirea celor dintre Neamuri, care nu cunoscuseră până atunci nimic despre Dumnezeu. Trăirile lor emoţionale nu pot fi luate ca etalon pentru judecarea tuturor convertirilor. Singurele lucruri care trebuie să fie prezente întotdeauna sunt: pocăinţa şi credinţa.

Scriptura nu prezintă o vârstă anume la care copiii au voie să-L primească pe Hristos şi să intre în Biserică. Părinţii înţelepţi şi conducătorii adunării fac bine dacă nu forţează lucrurile şi-i lasă pe copiii credincioşilor să ajungă mai întâi la o vârstă la care să aibă un grad suficient de maturizare mentală, morală şi spirituală pentru a fi siguri de calitatea convertirii lor. Deşi putem judeca unele lucruri

din afară, numai Duhul Sfânt ştie când a ajuns cineva la vârstă la care îl poate primi pe Hristos. Uneori, Duhul Sfânt începe să lucreze la inimile copiilor încă din pruncia lor fragedă. Pe la pubertate ei sunt deja convinşi de adevărul Evangheliei, dar chiar şi atunci, nu putem fi chiar atât de siguri de decizia lor până ce nu au ieşit de sub tutela părinţilor şi s-au confruntat personal cu „oferta lumii”. Înainte de a ajunge la „vârstă responsabilă” toţi copiii sunt nevinovaţi şi siguri de mântuire. Jertfa Domnului Iisus este suficientă pentru ispăşirea păcatului strămoşesc al întregii rase. Textul din Romani 5 ne arată că Hristos a înlăturat blestemul adus de Adam asupra omenirii. Toţi copiii sunt mântuiţi în Hristos, chiar şi în absenta convertirii şi a botezului.

6. NAŞTEREA DIN NOU

Naşterea din nou sau regenerarea este acea lucrare a harului divin prin care Dumnezeu aşază în credinciosul convertit o natură nouă, dumnezeiască care moştenește viaţa veşnică şi o înclinaţie categorică spre sfinţenie.

Din punctul lui Dumnezeu de vedere, omul nu poate fi nici „educat”, nici „reformat”. Singura posibilitate de recuperare este regenerarea lui prin Duhul Sfânt. Naşterea din nou este amintită în multe locuri şi în multe feluri în Scriptură. Transformarea aceasta este numită fie naşterea din nou1, fie a fi tăiat împrejur cu inima[1040][1041], îmbrăcarea cu omul cel nou[1042], luminarea ochilor inimii[1043], spălarea prin Duhul[1044], spălarea naşterii din nou[1045], luminarea inimii[1046], preschimbarea într-o făptură (creaţie, „Crisis”) nouă[1047], inima stropită şi curăţită de un

1040 Ioan 3:3.
1041 Rom. 2:29.
1042 Efes. 4:24; Col. 3:10.
1043 Efes. 1:18.
1044 1 Cor. 6:11.
1045 Tit 3:5.
1046 2 Cor. 4:6.
1047 2 Cor. 5:17; Gal. 6:15.

cuget rău[1048], înviere împreună cu Hristos[1049], etc.

Naşterea din nou este unica posibilitate de înlăturare a consecinţelor căderii în păcat şi a totalei depravări a naturii umane. După căderea în păcat, omul a devenit egoist şi corupt, aflat într-o imposibilitate de se împotrivi pornirilor păcătoase din firea pământească. Această stare este caracterizată prin înclinarea obsesivă a tuturor oamenilor spre plăcerile trupului, într-o căutare permanentă după fericirea şi comoditatea personală. În sine însuşi, trupul nu este nici bun, nici rău. Situaţia lui se poate compara cu aceea a clapelor pianului; atunci când un maestru le atinge, ele scot sunete dumnezeieşti, dar dacă intră pe mâna unor descreieraţi, ele scot dizarmonii jalnice şi chinuitoare. Când trupul, creat de Dumnezeu a fost sub conducerea unei personalităţi aflate în ascultarea de Domnul, viaţa lui a fost desăvârşită, dar când, după cădere, trupul a intrat sub dominarea unei personalităţi pervertite prin păcat, viaţa lui s-a transformat în moarte. Cheia întregii probleme este puterea care animă viaţa trupului („anima” = inima în limba latină). Scriptura ne spune că „inima” omului este marea problemă a vieţii. Dumnezeu vrea să aşeze o „inimă nouă” în fiecare dintre noi.

Există o străveche istorioară despre un proprietar de sclavi care s-a convertit la creştinism. Cineva l-a întrebat pe unul din robii lui ce s-a întâmplat cu stăpânul. Replica a fost: „Pe legea mea că nu ştiu! Pe dinafară este acelaşi om, are aceeaşi piele, dar pe dinăuntru este un altfel de om”. Naşterea din nou produce în om o nouă stare în care el îşi dă seama cât de mult are nevoie de îndurarea lui Dumnezeu. Aceasta îl face pe el însuşi îndurător şi plin de înţelegere faţă de alţii. Un credincios regenerat este plin de dragoste faţă de semenii săi, trăieşte spre slava lui Dumnezeu, nu spre propria glorificare şi experimentează o unire cu Hristos care se manifestă în exterior prin evlavie, smerenie, răbdare, şi un duh de ascultare în împlinirea

---

1048 Evrei 10:22.

1049 Rom. 6:4; Col. 2:12; 3:1.

Cuvântului. Pe scurt, el este „o nouă creaţie” destinată să trăiască în prezent ca o anticipare şi proclamare a frumuseţii veacului care va veni.

În cărticica sa intitulată *Naşterea din nou*, Menno Simons a scris:

Regenerarea, despre care vom vorbi în continuare, este o temă din Cuvântul Domnului care trebuie lămurită tuturor convertiţilor. Ea este o lucrare a Duhului Sfânt şi urmăreşte să aşeze în cel credincios o viaţă evlavioasă.

Prin naşterea firească, fiecare om se trage din Adam şi moştenește de la el o natură înrobită poftelor cărnii, împotrivitoare faţă de Dumnezeu, surdă şi oarbă faţă de lucrurile divine şi încăpăţânată în necredinţă. Dacă nu este reînnoit omul care posedă o astfel de natură rămâne sub condamnarea morţii veşnice. Iată de ce te chemăm şi pe tine iubitul nostru cititor să vii la Hristos pentru a fi născut din nou şi pentru a moşteni viaţa veşnică. Căci numai cei reînnoiţi pot trăi o viaţă nouă, în Hristos; căci doar ei au primit o inimă şi un duh nou. Înainte erau lumeşti, conduşi de firea pământească, dar acum sunt cereşti, însufleţiţi de legea Duhului. Acum ei nu mai trăiesc asemenea celui dintâi Adam, ci asemenea ultimului Adam, Iisus Hristos. Făptura lor se schimbă zilnic, din slavă în slavă, după chipul şi asemănarea Celui ce i-a mântuit. Gândurile Lui devin gândurile lor şi ajung şi ei să-şi răstignească trupul poftelor păcătoase îngropându-l prin credinţă în moartea Domnului, înviind apoi cu El la o viaţă nouă, nesupusă păcatului. Cei credincioşi sunt aşezaţi astfel de Duhul Sfânt în trupul fără pată al Bisericii, devenind mădulare alături de toţi credincioşii din adunare. Ei se îmbracă cu Hristos şi au dovada lucrării lăuntrice *a* Duhului Sfânt în roada faptelor lor evlavioase; trăiesc în teamă sfântă faţă de Dumnezeu, căutând întotdeauna să facă numai ceea ce este spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea celorlalţi. Astfel de oameni nu caută să se răzbune, căci ei au părăsit ura căutând să facă bine celor ce le fac rău şi iubindu-i pe aceia care-i duşmănesc. Cei înnnoiţi de Dumnezeu se leapădă de lăcomie, de mândrie, de lux, de beţie, de

curvie, de invidie, de minciună, de înşelătorie, de ceartă, de duşmănie şi de orice fel de idolatrie. Părăsind lumea poftelor destrăbălate şi nesăţioase, ei stăruiesc în cercetarea Cuvântului ziua şi noaptea, bucurându-se de bine şi întristându-se pentru rău, contribuind la eliberarea celor aflaţi în închisori, vizitându-i pe cei bolnavi, mângâindu-i pe cei întristaţi, îndreptându-i pe cei rătăciţi, şi fiind întotdeauna gata, după pilda Stăpânului lor, să-şi dea chiar şi viaţa pentru fraţi.

Purtarea lor este o mărturie pentru Evanghelie, da' al lor este *da* şi *nu* al lor este *nu*. Vorbirea lor este dreasă cu sare, iar dorinţa lor este să facă întotdeauna ceea ce este spre cinstirea lui Hristos şi spre binele altora. Cetăţenia lor este în ceruri. Constituţia lor este Scriptura. Iar Căpetenia lor este şi Marele Preot care le înlesneşte intrarea în Templul Dumnezeului cel viu". 1.

În comentariul său la 1 Petru 3: 21, acelaşi autor scrie:

„În acest text, Petru ne învaţă despre importanţa botezului lăuntric prin care este spălat omul de păcate. Botezul de afară, în apă, nu ne poate spăla de păcate. El este numai mărturia unei lucrări pe care a făcut-o deja Duhul lui Dumnezeu în inimile noastre. Oricine se spală doar pe afară nu poate ajunge în ceruri. Apa acestui pământ nu are nicio valoare pentru cer. Botezul în apă nu este nimic, dacă mai întâi cineva n-a trecut prin botezul făcut de Duhul Sfânt.

Sigiliul pecetluirii noastre pentru veşnicie este lucrarea Duhului Sfânt. Botezul este doar semnul exterior al acesteia, o ascultare de o poruncă a Domnului şi o exprimare publică a faptului că noi am murit faţă de lumea păcatului şi ne-am ridicat prin pocăinţă la o viaţă nouă, aşezată pe temelia învierii Domnului Iisus."[1050][1051]

2. Îndreptăţirea (Justificarea)

Justificarea este lucrarea prin care Dumnezeu ne dăruieşte neprihănirea. Ea este în întregime o lucrare a

---

1050 Opere complete, I, pp.169-171.
1051 Idem, II, p.226.

harului făcută posibilă doar prin moartea ispăşitoare a lui Hristos. Cea mai bună definiţie a justificării o găsim în scrierile apostolului Pavel:

„Dar acum s-a arătat o altă neprihănire (dreptate), pe care o dă Dumnezeu, fără lege – despre ea mărturisesc Legea şi prorocii – şi anume, neprihănirea dată de Dumnezeu, care vine prin credinţa în Iisus *Hristos, pentru toţi şi peste toţi cei ce cred în El. Nu este nicio deosebire. Căci toţi au păcătuit, şi sunt lipsiţi de slava lui Dumnezeu. Şi sunt socotiţi neprihăniţi, fără plată, prin harul Său, prin răscumpărarea care este în Hristos Iisus.*

Pe El *Dumnezeu L-a rânduit mai dinainte să fie... o jertfă de ispăşire... pentru ca în vremea de acum să-şi arate neprihănirea Lui în aşa fel încât, să fie neprihănit, şi totuşi să socotească neprihănit pe cel ce crede în Iisus.*

De fapt, una din temele majore aflate în epistola către Romani este aceea a mântuirii căpătate prin har şi prin credinţă:

„Deci, fiindcă suntem socotiţi neprihăniţi, prin credinţă, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Iisus Hristos. Lui îi datorăm faptul că, prin credinţă, am intrat în această stare de har, în care suntem.: *i.*

„Acum dar nu mai este nicio osândire pentru cei ce sunt în Hristos Iisus” 3.

„Deci, ce vom zice noi în faţa tuturor acestor lucruri? *Dacă Dumnezeu este pentru noi, cine va fi împotriva noastră*? *El, care n-a cruţat nici chiar pe Fiul Său, ci L-a dat pentru noi toţi, cum nu ne va da fără plată, împreună cu El, toate lucrurile*?

Cine va ridica pâră împotriva aleşilor lui Dumnezeu? *Dumnezeu este Acela, care-i socoteşte neprihăniţi*! *Cine-i va osândi*? *Hristos a murit*! *Ba mai mult, El a şi înviat, stă la dreapta lui Dumnezeu, şi mijloceşte pentru noi*!*” 4.*

Căutând să descrie tragedia celor care n-au vrut să-L primească pe Hristos, Pavel scrie:

„Le mărturisesc că ei au râvna pentru Dumnezeu, dar fără pricepere, pentru că, întrucât n-au cunoscut neprihănirea, pe care o dă Dumnezeu, au căutat să-şi pună

înainte o neprihănire a lor înşişi, şi nu s-au supus astfel neprihănirii pe care o dă Dumnezeu” 3.

În epistola către Galateni, apostolul adaugă:

„… noi am crezut în Hristos Iisus, ca să fim socotiţi neprihăniţi prin credinţa în Hristos, iar nu prin faptele Legii; pentru că nimeni nu va fi socotit neprihănit prin faptele Legii” e.

„Şi că nimeni nu este socotit neprihănit înaintea lui Dumnezeu, prin Lege, este învederat, căci „cel neprihănit prin credinţă va trăi”[1052].

În Evanghelia lui Ioan, Domnul Iisus declară:

„Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică. Dumnezeu, în adevăr, n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mântuită prin El.

„Adevărat, adevărat vă spun, că cine ascultă cuvintele Mele, şi crede în Cel ce M-a trimis, are viaţa veşnică, şi nu vine la judecată, ci a trecut din moarte la viaţă. „2.

„Căci prin har aţi fost mântuiţi, prin credinţă. Şi aceasta nu vine de la voi; ci este darul lui Dumnezeu în epistola lui către cei din Filipi, Pavel declară:

„Dar lucrurile, care pentru mine erau câştiguri, le-am

1052 Rom. 3:21-26.

Rom. 5:1,2.

Rom. 8:1.

Rom. 8:31-34.

Rom. 10:2-3.

Gal. 2:16.

Gal. 3:11.

Ioan 3:16,17.

Ioan 5:24.

Efes. 2:8.

Fii. 3:7-11.

socotit ca o pierdere, din pricina lui Hristos. Ba încă, şi acum privesc toate aceste lucruri ca o pierdere, faţă de preţul nespus de mare al cunoaşterii lui Hristos Iisus, Domnul meu. Pentru El am pierdut toate şi le socotesc ca un gunoi, ca să câştig pe Hristos, şi să fiu găsit în El, nu având o neprihănire a mea, pe care mi-o dă Legea, ci aceea care se capătă prin credinţa în Hristos, neprihănirea, pe care o dă Dumnezeu, prin credinţă. Şi să-L cunosc pe El şi puterea învierii Lui şi părtăşia suferinţelor Lui, şi să mă fac asemenea cu moartea Lui; ca să ajung cu orice chip, dacă voi putea, la învierea din morţi".

Când vorbim despre starea celui credincios înaintea lui Dumnezeu avem de a face cu două aspecte: *sfinţenia*, care numeşte schimbările, „din slavă în slavă", pe care le produce Dumnezeu în viaţa celui credincios şi *justificarea*, sau îndreptăţirea oferită tuturor celor ce cred în jertfa substituitoare a lui Hristos. Deşi diferite în terminologie, aceste două aspecte pot fi foarte greu separate în practică. În mod normal, cea de pe urmă ar trebui să o determine pe cea dintâi. Am putea să spunem că există două feluri de neprihănire: *neprihănirea poziţională*, pe care am căpătat-o atunci când am crezut în Hristos şi la care nu mai putem adăuga nimic, căci este desăvârşită; şi neprihănirea practică, pe care ne-o lucrăm noi înşine în fiecare zi, în măsura în care îi dăm voie Duhului Sfânt să ne transforme în asemănarea lui Hristos.

Credinciosul este declarat „sfânt" în momentul convertirii, dar este făcut „sfânt" în toată durata vieţii sale. Una fără cealaltă nu se poate. Din păcate, unii teologi moderni susţin că justificarea poziţională este suficientă şi fără sfinţirea practică. Dar lucrul acesta nu apare nicăieri în Biblie. Cine îl primeşte pe Hristos se face una cu El şi va fi transformat lăuntric prin această unire. Iată ce scriau Reformatorii despre aceasta:

„Vă mărturisesc că noi nu putem gusta binecuvântările lui Dumnezeu atâta vreme cât stăm departe de Hristos. Eu cred că legătura dintre Hristos, ca

şi Cap al Bisericii, şi credincios, ca mădular în trupul Bisericii, este de cea mai mare însemnătate. Hristos trebuie să locuiască în inimile noastre prin credinţă. Există o unire mistică de care trebuie să avem parte: El vine să locuiască în inimile noastre, iar noi devenim parte integrantă din El însuşi, şi ne împărtăşim din tot ce este şi are El. Noi nu credem că pe Hristos trebuie să-l contemplăm doar de la distanţă, primind doar de drept un statut de fiinţe socotite neprihănite prin jertfa Lui; nu, ci noi trebuie să „ne îmbrăcăm cu Hristos", fiind altoiţi în El însuşi şi devenind în mod nemijlocit părtaşi ai neprihănirii şi sfinţeniei Lui glorioase" 1.

Martin Luther scria:

„Hristos este harul lui Dumnezeu pentru noi, mila, înţelepciunea, puterea, mângâierea şi binecuvântarea lui Dumnezeu pentru noi. Eu nu spun precum alţii: *causaliter*, adică, deşi El ne dăruieşte neprihănirea, rămâne totuşi separat şi departe de noi, căci în acest caz, neprihănirea primită ar fi ceva mort, care nu ne poate atinge felul de viaţă. Hristos este în noi *El însuşi*, tot aşa ca şi lumina şi căldura care vin împreună cu focul. Nu există lumină şi căldură dacă soarele sau focul lipseşte"[10531054].

Justificaţia implică deci şi adevărul despre iertarea „în Numele lui Hristos", cu imputarea neprihănirii Lui asupra noastră, şi învăţătura despre adoptarea noastră în familia divină cu moştenirea unei vieţi de sfinţenie corespunzătoare.

S-a obiectat adeseori că doctrina despre justificarea deplină prin Hristos ar putea duce la o viaţă dezordonată lipsită de preocuparea pentru căutarea sfinţeniei. Cu alte cuvinte: „Dacă Dumnezeu ne-a mântuit pentru Hristos, atunci nu mai are importanţă cum trăim noi astăzi". Apostolul Pavel a fost el însuşi asaltat cu astfel de obiecţii:

„Şi de ce să nu facem răul ca să vină binele din el,

1053 John Calvin, Instituia III, xi, lo (Westminster Press, 1935, Voi. I, p.660)

10540 A Commentary on Philippians, (New York: Scribners, 1897), p.127.

cum pretind unii, care ne vorbesc de rău, că spunem noi? Osânda acestor oameni este dreaptă”[1055].

„Ce vom zice dar? Să păcătuim mereu, ca să se înmulţească harul? Nicidecum! Noi, care am murit faţă de păcat, cum să mai trăim în păcat?”[1056].

Nimic nu poate fi mai departe de adevăr decât pretenţia că harul îndreptăţeşte săvârşirea păcatului. Harul nu îndreptăţeşte neascultarea. Dimpotrivă! Ascultarea izvorâtă din unirea cu Hristos şi din dragoste este infinit superioară ascultării datorate fricii faţă de pedeapsa Legii sau dorinţei de afirmare personală. Iată cum descrie Menno Simons viaţa creştină rezultată din lucrarea harului divin în noi:

„Ei duc o viaţă evlavioasă silindu-se să trăiască fără prihană înaintea oamenilor; primesc botezul ca un semn al morţii lor faţă de păcat împreună cu Hristos şi sunt gata să umble în puterea învierii Lui printr-o viaţă înnoită; ei frâng pâinea împreună ca un semn al unităţii lor în Domnul şi ca o proclamaţie a faptului că ei nu cunosc nici în cer şi nici pe pământ un alt mijloc prin care să fie iertaţi, în afară de trupul şi sângele Mântuitorului, pe care Acesta a fost gata să le jertfească în ascultare de Tatăl pentru mântuirea tuturor păcătoşilor; ei umblă în smerenie şi în bunătate, fiind gata întotdeauna să fie de folos aproapelui lor.

Pe scurt, ei caută să se conformeze în totul cuvintelor, poruncilor şi pildei lui Hristos, aşa cum îi învaţă Scriptura. Căci Hristos trăieşte în ei şi ei trăiesc în Hristos; aşa că ei nu mai trăiesc în viaţa cea veche, moştenită de la Adam (deşi îi poartă încă neputinţele), ci după viaţa înnoită prin cel din urmă Adam, Iisus Hristos…

Aceasta nu înseamnă, iubitul meu cititor, că am ajuns să ne putem lăuda cu perfecţiunea unei vieţi lipsite de păcat. Chiar şi eu mărturisesc deschis că până şi rugăciunile mele sunt adeseuri un amestec de păcat şi evlavie, de neprihănire şi vinovăţie; căci, prin harul lui Dumnezeu, când îmi compar natura păcătoasă care mai

---

1055 Rom. 3:8.
1056 Rom. 6:1-2.

este în mine cu Hristos şi cu poruncile Lui sfinte, mărturisesc împreună cu împăratul David că niciun om nu poate sta înaintea lui Dumnezeu pe baza meritelor proprii (Ps. 143: 2; 130: 3). Prin urmare, departe de noi să ne bizuim pe altceva decât pe harul lui Dumnezeu dăruit nouă prin Hristos Domnul; căci numai El, şi nimeni altul decât El, este acela care a putut îndeplini în întregime poruncile sfinte, trăind în neprihănirea cerută de Domnul. Toţi ştim că sfinţii din poporul lui Dumnezeu au mărturisit în toate timpurile că se simt nevrednici şi trăiesc sub neputinţele firii lor pământeşti. În această privinţă suntem în tovărăşia lui Moise, David, Iov, Isaia, Pavel, Iacov şi Ioan.

Dar, slavă Domnului că trăim astăzi prin har; suntem primiţi de Dumnezeu prin har, suntem ascultaţi prin har şi, în ciuda multelor căderi involuntare, suntem iertaţi mereu prin acelaşi har mântuitor. Hristos stă astăzi între noi şi Dumnezeu, cu neprihănirea Lui şi cu sângele Lui ispăşitor. El mijloceşte pentru toţi aceia care se încred în El şi care îşi dau toată silinţa să-l fie plăcuţi ascultând Cuvântul, ferindu-se de rău şi căutând să facă ceea ce este bine. Toţi aceştia vor ajunge la desăvârşire împreună cu Pavel prin Hristos (Fii. 3: 12).

Ia aminte, iubitul meu cititor, că noi nu credem şi nici nu învăţăm că putem fi mântuiţi prin faptele noastre bune, aşa cum ne învinuiesc pe nedrept cei invidioşi. Noi spunem tuturor că suntem mântuiţi doar prin harul divin dat nouă prin Hristos Iisus, Domnul” 1.

Un alt lucrător al trezirii spirituale din secolul XVII, Dirck Philips (1504 – 1568) scrie:

„Trebuie să recunoaştem că fiecare creştin mai are încă în el păcat şi că din cauza aceasta el trebuie să se recunoască păcătos şi să umble smerit sub mâna Domnului, şi cerând Domnului să-i facă mereu parte de har. În felul acesta, Scriptura va rămâne credincioasă ei înşişi, închizându-i pe toţi oamenii sub păcat şi dovedindu-i pe toţi, fără excepţie, păcătoşi în natura lor; dar păcatul nu le mai este imputat creştinilor, căci ei s-au plasat sub sângele ispăşitor al Domnului Iisus şi au primit dragostea

nemărginită a lui Dumnezeu şi lucrarea de răscumpărare din vină, atunci când Domnul a luat asupra Lui însuşi păcatele noastre ale tuturor a, şi a plătit El însuşi pentru vinovăţia noastră prin suferinţe de nede scris, dăruindu-ne acum iertarea, făcându-ne pe noi una cu El şi făcându-se pe Sine una cu noi, dându-ne astfel singura posibilitate să ajungem plăcuţi înaintea lui Dumnezeu, şi proclamându-ne sfinţi ai Celui prea înalt" 5.

Un anabaptist danez numit Valerius, de profesie învăţător şi care a fost în cele din urmă martirizat în anul 1568, a scris o carte cu titlul: *Dovada credinţei*, în care a menţionat următoarele:

„Cei ce vor să fie mântuiţi prin harul lui Dumnezeu, trebuie să se pocăiască, trebuie să trăiască apoi ca nişte copii ascultători ai lui Dumnezeu, născuţi din nou din El, şi trebuie să-L urmeze pe Hristos printr-o viaţă înnoită şi printr-o umblare pe urmele Lui, pe calea cea strâmtă care duce în viaţa veşnică; noi nu putem fi mântuiţi prin faptele bune pe care le putem face, ci numai şi numai prin harul divin care ne-a fost dăruit prin Hristos (Efes. 2: 5). Deşi ne străduim să umblăm în sfinţenie, căutând întotdeauna să fim fără pată în neprihănirea noastră (cum ne cere şi Scriptura) şi deşi suntem gata să suferim pentru adevăr chiar şi o moarte mai grozavă decât a Domnului nostru, ceea ce ca oameni ne-ar fi imposibil, totuşi, noi nu ne punem încrederea pentru mântuire în faptele noastre, ci doar în harul lui Dumnezeu şi în harul Domnului Iisus, care este singura temelie a mântuirii. Dacă am încerca să ne bazăm mântuirea pe faptele noastre sau pe suferinţele noastre am fi vinovaţi de păcatul idolatriei... Dar noi nu facem aşa, ci ne socotim mântuirea doar un dar al milei cereşti, nu un rezultat al silinţelor şi sârguinţelor noastre (Rom. 9: 16).

8. SFINŢIREA

Teologii creştini folosesc termenul de „sfinţire" în două sensuri diferite: mai întâi este vorba despre „despărţirea de lume" pe care o lucrează Dumnezeu atunci când alege pe cineva şi-L cheamă la Sine, iar în al doilea

rând este vorba despre progresul lăuntric desfăşurat în viaţa credinciosului în procesul continuu de transformare şi creştere în asemănarea cu Dumnezeu. Acest proces de creştere în sfinţenie începe odată cu convertirea celui credincios şi durează până la moarte. Şi lucrarea de separare de lume efectuată de Duhul Sfânt şi lucrarea de creştere progresivă în asemănare cu Dumnezeu printr-o colaborare personală cu Duhul Sfânt sunt numite în Scriptură „sfinţire”. Este evident că Biblia nu face niciun fel de deosebire între aceste două aspecte particulare ale sfinţirii.

În limba greacă, este folosit termenul *hagios* care înseamnă sfânt[1057][1058].

Sfinţirea este în acelaşi timp şi o iniţiativă a lui Dumnezeu şi un răspuns dat de cel credincios. Creştinul trebuie să colaboreze cu Duhul Sfânt pentru a creşte în sfinţire. Într-un fel, cel credincios trebuie să se supună călăuzirii Duhului pentru a ajunge la biruinţa asupra păcatului. Iată ce le scrie apostolul Pavel celor din Tesalonic despre acest subiect:

„Dumnezeul păcii să vă sfinţească El însuşi pe deplin; şi duhul vostru, sufletul vostru şi trupul vostru, să fie păzite întregi, fără prihană la venirea Domnului nostru Iisus Hristos. Cel ce v-a chemat este credincios şi va face lucrul acesta”[1059].

În acelaşi timp, Pavel subliniază şi rolul important pe care trebuie să-l joace cel credincios în lucrarea de sfinţire:

„Ce vom zice dar? Să păcătuim mereu, ca să se înmulţească harul? Nicidecum! Noi, care am murit faţă de păcat, cum să mai trăim în păcat?… Tot aşa şi voi înşivă, socotiţi-vă morţi faţă de păcat, şi vii pentru Dumnezeu, în Iisus Hristos, Domnul nostru

„Deci, păcatul să nu mai domnească în trupul vostru

1057 Oglinda martirilor, p. 730.

1058 1 Cor. 1:30; Rom. 6:19, 22; 2 Cor. 1:12; Evrei 12:10; 1 Tes. 3:13; 2 Cor. 7:1.

1059 1 Tes. 5:23,24.

muritor, şi să nu mai ascultaţi de poftele lui să nu mai daţi în stăpânirea păcatului mădularele voastre, ca nişte unelte ale nelegiuirii, ci daţi-vă pe voi înşivă lui Dumnezeu, ca vii, din morţi cum eraţi; şi daţi lui Dumnezeu *mădularele voastre ca pe nişte unelte ale neprihănirii Căci păcatul nu va mai stăpâni asupra voastră, pentru că nu sunteţi sub Lege, ci sub har"*[1060][1061].

Credincioşilor din Colose Pavel le scrie:

*„Dacă deci aţi înviat împreună cu Hristos, să umblaţi după lucrurile de sus, unde Hristos şade la dreapta lui Dumnezeu. Gândi*ţi-vă *la lucrurile de sus, nu la cele de pe pământ. Căci voi aţi murit, şi viaţa voastră este ascunsă cu Hristos în Dumnezeu... „*[1062].

„De aceea, omorâţi mădularele voastre care sunt pe pământ: curvia, necurăţia, patima, pofta rea, şi lăcomia care este o închinare la idoli Din pricina acestor lucruri vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării Din numărul lor eraţi şi voi odinioară, când trăiaţi în aceste păcate. Dar acum lăsaţi-vă de toate aceste lucruri: de mânie, de vrăjmăşie, de răutate, de clevetire, de vorbe ruşinoase care v-ar putea ieşi din gură. Nu vă minţiţi unii pe alţii întrucât v-aţi dezbrăcat de omul cel vechi cu faptele lui, şi v-aţi îmbrăcat cu omul cel nou, care se înnoieşte spre cunoştinţă, după chipul Celui ce l-a făcut... <4.

Astfel dar, ca nişte aleşi ai lui Dumnezeu, sfinţi şi prea iubiţi îmbrăcaţi-vă cu o inimă plină de îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blândeţe, cu îndelungă răbdare. Îngăduiţi-vă unii pe alţii şi, dacă unul are pricină să se plângă de altul, iertaţi-vă unul pe altul. Cum v-a iertat Hristos, aşa iertaţi-vă şi voi. Dar mai presus de toate acestea, îmbrăcaţi-vă cu dragostea, care este legătura desăvârşirii. Pacea lui Hristos, la care aţi fost chemaţi ca să alcătuiţi un singur trup, să stăpânească în inimile

---

1060 Rom. 6:1-11.
10610 Rom. 6:12-14.
1062 Col. 3:1-3.

W Col. 3:5-10.

voastre, şi fiţi recunoscători Cuvântul lui Hristos să locuiască din belşugân voi în toată înţelepciunea. Învăţaţivă şi sfătuiţi-vă unii pe alţii cu psalmi, cu cântări de laudă şi cu cântări duhovniceşti cântând lui Dumnezeu cu mulţumire în inima voastră. Şi orice faceţi, cu cuvântul sau cu fapta, să faceţi totul în Numele Domnului Iisus, şi mulţumiţi prin El, lui Dumnezeu Tatăl” [1].

Noul Testament prezintă sfinţirea ca pe un proces care implică „mortificarea” („daţi morţii...”) firii pământeşti şi îmbrăcarea cu Hristos. Aceasta înseamnă că cel credincios trebuie să-şi considere pornirile păcătoase ca osândite la moarte împreună cu Hristos şi că el trebuie să se preocupe cu cultivarea unor atitudini şi simţăminte asemănătoare cu ale lui Hristos. Există numeroase versete care, luate izolat, par a susţine ideea că putem atinge un nivel desăvârşit de sfinţenie chiar şi în viaţa aceasta. Iată de exemplu un pasaj din epistola către Corinteni. După ce enumeră o listă cu păcate grosolane în care se complac oamenii din lume, Pavel scrie:

„Şi aşa eraţi unii din voi! Dar aţi fost spălaţi, aţi fost sfinţiţi, aţi fost socotiţi neprihăniţi, în Numele Domnului Iisus Hristos, şi prin Duhul Dumnezeului nostru „[1063][1064].

Într-un alt pasaj, Pavel aminteşte despre:

„... legea Duhului de viaţă în Hristos Iisus, m-a izbăvit de Legea păcatului şi a morţii. Căci – lucru cu neputinţă Legii, întrucât firea pământească o făcea fără putere – Dumnezeu a osândit păcatul în firea pământească, trimiţând, din pricina păcatului, pe însuşi Fiul Său într-o fire asemănătoare cu a păcatului, pentru ca porunca Legii să fie împlinită în noi, care trăim nu după îndemnurile firii pământeşti, ci după îndemnurile Duhului”[1065][1066].

În epistola întâi a lui Ioan există trei versete care par a susţine perfecţionismul:

„Oricine rămâne în El, nu păcătuieşte; oricine

1063 Col. 3:12-17.
1064 1 Cor. 6:11.
1065 Rom. 8:2-4.
1066 1 Ioan 3:9.

păcătuieşte, nu L-a văzut, nici nu L-a cunoscut.

„Oricine este născut din Dumnezeu, nu păcătuieşte, pentru că sămânţa Lui rămâne în el; şi nu poate păcătui, fiindcă este născut din Dumnezeu

„Ştim că oricine este născut din Dumnezeu, nu păcătuieşte, ci Cel născut din Dumnezeu îl păzeşte, şi cel rău nu se atinge de el”[1067].

În limba greacă, verbul *a păcătui* se află în aceste pasaje la timpul infinitivul present şi este foarte greu să fie tradus ca atare în alte limbi ale lumii. Ceea ce este declarat imposibil în aceste texte este o trăire continuă, îndelungată şi sistematică în păcat. Este evident că Ioan nu poate susţine în aceste versete perfecţiunea în sfinţenie, deoarece în alte versete din aceeaşi epistolă o neagă:

„Dacă zicem că n-avem păcat, ne înşelăm singuri, şi adevărul nu este în noi. Dacă ne mărturisim păcatele, El este credincios şi drept, ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească de orice nelegiuire” 1.

În afară de această declaraţie categorică a lui Ioan, mai avem şi alte texte ale Noului Testament în care Domnul Iisus, Pavel şi Iacov afirmă clar că cel credincios, deşi este posesorul unei naturi noi, născute din Dumnezeu şi biruitoare asupra ispitelor păcatului, nu a ajuns încă la o viaţă desăvârşită. Iată de exemplu cum ne învaţă Domnul Iisus să ne rugăm:

„Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri şi nu ne duce în ispită, ci izbăveşte-ne de cel rău „[10681069].

Apostolul Pavel mărturiseşte:

„Ştiu, în adevăr, că nimic bun nu locuieşte în mine, adică în firea mea pământ cască” 1.

„Dar ştim că până în ziua de azi, toată firea suspină şi sufere durerile naşterii şi nu numai ea, dar şi noi, care avem cele dintâi roade ale Duhului, suspinăm în noi, şi

---

1067 1 Ioan 5:18.
1068 1 Ioan 1, 8-9.
1069 Rom. 8:22-23.

aşteptăm înfierea, adică răscumpărarea trupului nostru „t

Celor din Galatia le scrie:

„Zic dar: Umblaţi cârmuiţi de Duhul, şi nu împliniţi poftele firii pământeşti Căci firea pământească pofteşte împotriva Duhului, şi Duhul împotriva firii pământeşti: sunt lucruri potrivnice unele altora, aşa că nu puteţi face tot ce voiţi”[1070].

Însemnătatea ultimului pasaj este aceea că de îndată ce un creştin este neatent şi cade în păcat, Duhul Sfânt intervine şi-l aduce la pocăinţă, şi invers, de îndată ce un creştin se dedică lui Dumnezeu, firea pământească va încerca să-l atragă spre lumea poftelor păcătoase. Atâta timp cât vom rămâne în trupul acesta, conflictul dintre fire şi Duh va continua neîncetat.

Iacov, fratele Domnului, scrie negru pe alb: „Toţi greşim în multe feluri”[1071]. Şi adaugă: „Mărturisiţi-vă unii altora păcatele, şi rugaţi-vă unii pentru alţii, ca să fiţi vindecaţi”[1072]. Oricine este sincer cu sine însuşi şi cu Dumnezeu va recunoaşte repede că este departe de a fi un om desăvârşit. Numai ce-i care au schimbat numirea pentru păcat se pot înşela singuri, crezând că au de a face cu „slăbiciuni ale firii omeneşti”. Cine se compară pe sine cu Iisus Hristos, Fiul desăvârşit al Tatălui, va ajunge foarte repede la concluzia că este departe de a fi aşa cum trebuie şi are nevoie permanentă de harul iertării divine care-i oferă mântuirea numai şi numai în virtutea lucrării săvârşite de Hristos.

Biruinţa asupra păcatului se obţine nu prin strădania noastră neputincioasă, ci mai degrabă printr-o întărire a omului dinlăuntru într-o părtăşie mai înaltă şi mai deplină cu Hristos şi cu lucrarea împărăţiei Lui. Cu alte cuvinte, cine vrea să se depărteze de păcat trebuie să se dăruiască pe sine lui Dumnezeu, căutând să cultive o viaţă evlavioasă de slujire şi de părtăşie sfântă. Cine vrea să iasă biruitor asupra ispitelor trebuie să citească mai mult Biblia, să

1070 Gal. 5:16-17.
1071 Iacov 3:2.
1072 Iacov 5:16.

mediteze mai adânc asupra ei, să zăbovească mai îndelungat înaintea lui Dumnezeu în rugăciune, fiind gata să asculte şi să împlinească ceea ce aude de la Domnul şi vestind Evanghelia tuturor celor din jur. Lumina prezenţei lui Dumnezeu va alunga întotdeauna întunericul păcatului din inimile oamenilor.

De fapt, în Noul Testament, o viaţă de biruinţă nu înseamnă nicidecum o viaţă de totală desăvârşire. La biruinţă nu se poate ajunge decât prin luptă, aşa că viaţa de biruinţă este de fapt o viaţă de continuă înfruntare cu păcatul şi cu atacurile lui perfide. Desăvârşirea noastră măsoară de fapt măsura în care ne-am dat lui Hristos şi am trecut de partea cauzei Sale.

Indiscutabil, cea mai corectă descriere a experienţei creştine ne-a fost lăsată de apostolul Pavel în epistola către Filipeni:

„Dar lucrurile, care pentru mine erau câştiguri, le-am socotit ca o pierdere, din pricina lui Hristos. Ba încă, şi acum privesc toate aceste lucruri ca o pierdere, faţă de preţul nespus de mare al cunoaşterii lui Hristos Iisus, Domnul meu. Pentru El am pierdut toate şi le socotesc ca un gunoi, ca să câştig pe Hristos, şi să fiu găsit în El, nu având o neprihănire a mea, pe care mi-o dă Legea, ci aceea care se capătă prin credinţa în Hristos, neprihănirea, pe care o dă Dumnezeu, prin credinţă. Şi să-L cunosc pe El şi puterea învierii Lui şi părtăşia suferinţelor Lui, şi să mă fac asemenea cu moartea Lui; ca să ajung cu orice chip, dacă voi putea, la învierea din morţi.

Nu că am şi câştigat premiul, sau că am şi ajuns desăvârşit; dar alerg înainte, căutând să-l apuc, întrucât şi eu am fost apucat de Hristos Iisus.

Fraţilor, eu nu cred că l-am apucat încă; dar fac un singur lucru: uitând ce este în urma mea, şi aruncându-mă spre ce este înainte, alerg spre ţintă, pentru premiul chemării cereşti a lui Dumnezeu, în Hristos Iisus. Gândul acesta dar să ne însufleţească pe toţi, care suntem desăvârşiţi; şi dacă în vreo privinţă sunteţi de altă părere,

Dumnezeu vă va lumina şi în această privinţă. Dar în lucrurile în care am ajuns de aceeaşi părere, să umblăm la fel” 1.

9. UNIREA CU HRISTOS

Cei care nu sunt creştini se înşală văzând în creştinism doar un set de reguli pentru viaţă, o anumită filosofie sau doar un număr de forme rituale şi ceremonii. Cel mai distinct aspect care deosebeşte creştinismul de toate cele de mai sus constă în învăţătura că la mântuire se poate ajunge doar printr-o unire desăvârşită cu Iisus Hristos, Fiul Dumnezeului Celui Viu. El s-a făcut trup pentru ca prin moartea şi învierea Lui glorioasă să-i poată aduce pe oameni la Dumnezeu. Ideea că cel credincios se află *în Hristos* fiind unit cu El, străbate ca un fir roşu întreg Noul Testament.

Scrierile apostolului Ioan conţin multe texte care ilustrează unirea dintre cel credincios şi Domnul său. În rugăciunea Sa de mare preot din Ioan 17, Domnul Iisus s-a rugat pentru ucenicii Săi astfel:

„Eu le-am dat slava, pe care Mi-ai dat-o Tu, pentru ca ei să fie una, cum şi Noi suntem una – Eu în ei, şi Tu în Mine; – pentru ca ei să fie în chip desăvârşit una, ca să cunoască lumea că Tu M-ai trimis, şi că i-ai iubit, cum M-ai iubit pe Mine” 1.

În cunoscutul discurs despre pâinea vieţii, Domnul Iisus a spus:

„Cine mănâncă trupul Meu, şi bea sângele Meu, are viaţa veşnică; şi Eu îl voi învia în ziua de apoi Căci trupul Meu este cu adevărat o hrană şi sângele Meu este cu adevărat o băutură. Cine mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu, rămâne în Mine, şi Eu rămân în el. După cum Tatăl, care este viu, M-a trimis pe Mine, şi Eu trăiesc prin Tatăl, tot aşa, cine Mă mănâncă pe Mine, va trăi şi el prin Mine „[1073][1074].

În celebra predică despre viţa şi mlădiţele ei, Domnul a spus:

1073 Filip. 3:7-16.

1074 Ioan 6:54-57.

„Pe orice mlădiţă, care este în Mine şi n-aduce roadă, El o taie; şi *pe orice mlădiţă care aduce roadă, o curăţeşte, ca să aducă şi mai multă roadă. Acum voi sunteţi curaţi, din pricina cuvântului, pe care vi l-am spus. Rămâneţi în Mine, şi Eu voi rămânea în voi. După cum mlădiţă nu poate aduce roadă de la sine, dacă nu rămâne în viţă, tot aşa, nici voi nu puteţi aduce roadă, dacă nu rămâneţi în Mine. Eu sunt Viţa, voi sunteţi mlădiţele. Cine rămâne în Mine, şi în cine rămân Eu, aduce multă roadă*; *căci, despărţiţi de Mine, nu puteţi face nimic. Dacă nu rămâne cineva în Mine, este aruncat afară, ca mlădiţa neroditoare, şi se usucă*; *apoi mlădiţele uscate sunt strânse, aruncate în foc, şi ard. Dacă rămâneţi în Mine, şi dacă rămân în voi cuvintele Mele, cereţi orice veţi vrea, şi vi se va da. Dacă aduceţi multă roadă, prin aceasta Tatăl Meu va fi proslăvit*; *şi voi veţi fi astfel ucenicii Mei. Cum M-a iubit pe Mine Tatăl, aşa v-am iubit şi Eu pe voi Rămâneţi în dragostea Mea. Dacă păziţi poruncile Mele, veţi rămânea în dragostea Mea, după cum şi Eu am păzit poruncile Tatălui Meu şi rămân în dragostea Lui" 1.*

După mulţi ani de zile, acelaşi apostol Ioan avea să scrie:

*„Ce aţi auzit de la început, aceea să rămână în voi. Dacă rămâne în voi ce aţi auzit de la început, şi voi veţi rămânea în Fiul şi în Tatăl. Şi făgăduinţa, pe care ne-a făc*ut-*o El, este aceasta*: *viaţa veşnică"*[1075][1076].

Apostolul Pavel a scris mult despre unirea celui credincios cu Hristos[1077].

„Nu ştiţi că toţi câţi am fost botezaţi în Iisus Hristos, am fost botezaţi în moartea Lui?*"*[1078].

„În adevăr, dacă ne-am făcut una cu El, printr-o

1075 Ioan 15:2-10.

1076 1 Ioan 2:24,25.

1077 Marvin R. Vincent. Opera ciattă, p. 4. spune că expresia în bus Hristos apare de

48 de ori în scrierile lui Pavel. in Hristos apare de 34 de ori, iar expresia în Domnul de 50 de ori.

1078 Rom. 6:3.

moarte asemănătoare cu a Lui, vom fi una cu El şi printr-o înviere asemănătoare cu a Lui Ştim bine că omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu El, pentru ca trupul păcatului să fie dezbrăcat de puterea lui, în aşa fel ca să nu mai fim robi ai păcatului;... Acum, dacă am murit împreună cu Hristos, credem că vom şi trăi împreună cu El”[1079].

În altă epistolă, Pavel scrie:

„Pe Cel ce n-a cunoscut niciun păcat, El L-a făcut păcat pentru noi, ca noi să fim neprihănirea lui Dumnezeu în El”[1080].

Apostolul mărturiseşte că nu-şi poate baza mântuirea pe nimic altceva decât pe unirea cu Hristos:

„Ba încă, şi acum privesc toate aceste lucruri ca o pierdere, fată de preţul nespus de mare al cunoaşterii lui Hristos Iisus, Domnul meu. Pentru El am pierdut toate şi le socotesc ca un gunoi, ca să câştig pe Hristos, şi să fiu găsit în El, nu având o neprihănire a mea, pe care mi-o *dă Legea, ci aceea care se capătă prin credinţa în Hristos, neprihănirea pe care o dă Dumnezeu, prin credinţă. Şi să-L cunosc pe El şi puterea învierii Lui şi părtăşia suferinţelor Lui şi să mă fac asemenea cu moartea Lui; ca să ajung cu orice chip, dacă voi putea, la învierea din morţi” 1.*

Cu alte cuvinte, toţi creştinii trăiesc „în Hristos” şi sunt sfinţiţi „în Hristos Iisus”. Nu este de mirare că apostolul îşi începe epistola către Efeseni cu cuvintele: către sfinţii care sunt în Efes şi credincioşii în Hristos Iisus”[1081][1082]. Pe cei din Filipi îi numeşte: către toţi sfinţii în

Hristos Iisus, care sunt în Filipi”[1083]. Epistola către Coloseni este şi ea adresată: „... către sfinţii şi fraţii credincioşi în Hristos, care sunt în Colose”[1084].

Probabil că cea mai frumoasă mărturisire din Noul Testament despre locul central pe care-L ocupă Hristos în

---

1079 Rom. 6:5-8.
1080 2 Cor. 5:21.
1081 Fii. 3:8-11.
1082 Efes. 1:1.
1083 Fii. 1:1.
1084 Col. 1:2.

viaţa credinciosului este aceea făcută de Pavel în epistola adresată Filipenilor:

„Căci ştiu că lucrul acesta se va întoarce spre mântuirea mea prin rugăciunile voastre şi prin ajutorul Duhului lui Iisus Hristos. Mă aştept şi nădăjduiesc cu tărie că nu voi fi dat de ruşine cu nimic; ci că acum, ca totdeauna, Hristos va fi proslăvit cu îndrăzneală în trupul meu, fie prin viaţa mea, fie prin moartea mea. Căci pentru mine a trăi este Hristos, şi a muri este un câştig... Aş dori să mă mut şi să fiu împreună cu Hristos, căci ar fi cu mult mai bine”[1085].

Viaţa şi credinţa creştinului implică o unire în părtăşie cu Hristos, o bucurie care îşi va cunoaşte deplina împlinire în veacul viitor. Iată cum a fost descrisă unirea cu Hristos lucrată de Duhul Sfânt:

„Când va veni Mângâietorul, Duhul adevărului are să vă călăuzească în tot adevărul; căci El nu va vorbi de la El, ci va vorbi tot ce va fi auzit, şi vă va descoperi lucrurile viitoare. El *Mă va proslăvi, pentru că va lua din ce este al Meu şi vă va descoperi. Tot ce are Tatăl, este al Meu; de aceea am zis că va lua din ce este al Meu şi vă va descoperi”*[1086].

Unirea cu Hristos nu desfiinţează integritatea personală şi distincţia dintre personalitatea lui Hristos şi personalitatea credinciosului. Hristos rămâne Domnul slavei, iar creştinul rămâne o creatură terestră. Unirea cu Hristos nu-l scuteşte pe credincios de responsabilitatea personală în sfera sfinţeniei. Hristos rămâne Hristos, iar credinciosul este chemat la o viaţă de ucenicie. Unirea cu Hristos este mai degrabă un ataşament al credinţei. A deveni creştin înseamnă a te întoarce la Domnul. Găsim scris că, după predicarea Evangheliei în oraşul Antiohia *„un mare număr de oameni au crezut şi s-au întors la Domnul” 1*. Cine are credinţă a împlinit condiţia necesară pentru primirea lui Hristos în inimă: „Cine va mărturisi că Iisus este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu rămâne în el, şi el

1085 Fii. 1:19-23.
1086 Ioan 16:13-15.

în Dumnezeu”[1087][1088]. Unirea cu Hristos se realizează printr-o lucrare a iubirii: „Dumnezeu este dragoste; şi cine rămâne în dragoste, rămâne în Dumnezeu, şi Dumnezeu rămâne în el”[1089]. Iată ce scrie Petru despre Iisus Hristos: pe care voi îl iubiţi fără să-L fi văzut, credeţi în El, fără să-L vedeţi, şi vă bucuraţi cu o bucurie negrăită şi strălucită”[1090]. Apostolul Pavel se roagă pentru credincioşii din Efes:

„... aşa încât Hristos să locuiască în inimile voastre prin credinţă: pentru ca, având rădăcina şi temelia pusă în dragoste, să puteţi pricepe împreună cu toţi sfinţii, care este lărgimea, lungimea, adâncimea şi înălţimea; şi să cunoaşteţi dragostea lui Hristos, care întrece orice cunoştinţă, ca să ajungeţi plini de toată plinătatea lui Dumnezeu „[1091].

Deşi se realizează prin credinţă şi iubire, unirea cu Hristos trebuie să treacă dincolo de acestea două, ajungând la o identificare deplină cu intenţiile şi voinţa lui Hristos. Unirea cu Hristos produce o viaţă de totală ascultare:

„Prin aceasta ştim că suntem în El. Cine zice că rămâne în El, trebuie să trăiască şi el cum a trăit Iisus”[1092][1093].

Apostolul Ioan mai scrie:

„Şiporunca Lui este să credem în Numele Fiului Său Iisus Hristos şi să ne iubim unii pe alţii, cum ne-a poruncit El. Cine păzeşte poruncile Lui, rămâne în El, şi El în el. Şi cunoaştem că El rămâne în noi prin Duhul, pe care ni L-a dat” 1.

A fi în Hristos înseamnă a fi un ucenic, un rob care se face una cu dorinţele şi idealurile stăpânului său: „Dacă

1087 Fapte 11:21.
1088 1 Ioan 4:15.
1089 1 Ioan 4:16.
1090 1 Petru 1:8.
1091 Efes. 3:17-19.
1092 1 Ioan 2:5-6.
1093(?) 1 Ioan 3:23-24.

păziţi poruncile Mele, veţi rămânea în dragostea Mea, după cum şi Eu am păzit poruncile Tatălui Meu, şi rămân în dragostea Lui”[1094].

Mai există şi un al patrulea aspect al unirii cu Hristos; experimentarea unei reactualizări spirituale a suferinţelor, morţii şi învierii Sale. Iisus Hristos a murit literalmente şi a înviat în trup. Noi retrăim această experienţă a Lui pe care o simbolizăm prin cufundarea şi ridicarea din apa botezului:

„Nu ştiţi că toţi câţi am fost botezaţi în Iisus Hristos, am fost botezaţi în moartea Lui? Noi deci, prin botezul în moartea Lui, am fost îngropaţi împreună cu El, pentru ca, după cum Hristos a înviat din morţi, prin slava Tatălui, tot aşa şi noi, să trăim o viaţă nouă.

În adevăr, dacă ne-am făcut una cu El, printr-o moarte asemănătoare cu a Lui, vom fi una cu El şi printr-o înviere asemănătoare cu a Lui. Ştim bine că omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu El, pentru ca trupul păcatului să fie dezbrăcat de puterea lui, în aşa fel ca să nu mai fim robi ai păcatului” 1.

Acest concept al identificării cu Hristos până acolo ca să experimentăm viaţa şi suferinţele Lui, îi era aşa de scump apostolului Pavel, încât el ajunsese să-şi socotească suferinţele drept o extindere a suferinţelor Domnului:

„Mă bucur acum în suferinţele mele pentru voi; şi în trupul meu, împlinesc ce lipseşte suferinţelor lui Hristos, pentru trupul Lui, care este Biserica”.

Unirea cu Hristos produce deci o dragoste plină de sacrificiu faţă de ceilalţi credincioşi din Biserică. Prin aceasta, cel credincios este şi el gata să-şi dea viaţa pentru fraţi.

Uneori, unirea cu Hristos este prezentată în chip mistic şi misterios, de parcă între Hristos şi cel credincios s-ar desfăşura ceva straniu şi supranatural. Unii prezintă această unire de parcă ar fi vorba despre o pasăre care se face una cu atmosfera în care zboară sau despre un peşte care se identifică cu apa în care înoată. Noi credem că este

---

1094 Ioan 15:10.

mult mai biblic să vorbim despre unirea credinciosului cu Hristos în termeni de credinţă, dragoste, ascultare şi suferinţele datorate vestirii Evangheliei mântuitoare. Unirea cu Hristos nu este o problemă de emoţii ocazionale şi nici nu este limitată la trăirile extatice ale anumitor sfinţi. Această experienţă este parte din viaţa de fiecare zi a fiecărui creştin care-L are pe Iisus Hristos ca Domn şi Mântuitor. Unirea cu Hristos este o realitate spirituală care nu depinde de ceea ce simţim noi. Suntem uniţi cu Hristos chiar şi atunci când nu ne dăm seama de acest fapt. Hristos îi primeşte pe toţi aceia care se întorc la El cu pocăinţă şi credinţă. El se identifică cu ei şi se face Domnul şi Mântuitorul lor: [1095]

„Cine crede în Fiul, are viaţa veşnică” 1.

„Căci, după cum trupul este unul şi are multe mădulare, şi după cum toate mădularele trupului, măcar că sunt mai multe, sunt un singurtrup – tot aşa este şi Hristos. Noi toţi, în adevăr, am fost botezaţi de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup... şi toţi am fost adăpaţi dintr-un singur Duh”.

„Căci toţi sunteţi fii ai lui Dumnezeu, prin credinţa în Hristos Iisus. Toţi care aţi fost botezaţi pentru Hristos, v-aţi îmbrăcat cu Hristos”[10961097].

„Cine are pe Fiul, are viaţa”[1098].

Menno Simons îi descrie pe aleşii lui Dumnezeu astfel: „Biserica lui Hristos, sfinţii şi preaiubiţii Săi, care şi-au spălat hainele în sângele Mielului, care sunt născuţi din Dumnezeu, călăuziţi de Duhul Sfânt, care sunt în Hristos şi în care trăieşte Hristos, care aud şi cred Cuvântul, care-l aud glasul şi-l calcă pe urme în smerenie şi umilinţă, care urăsc răul şi iubesc ceea ce este bine, care doresc să-l apuce pe Hristos după cum şi El i-a apucat pe ei, care sunt noi făpturi în Hristos, carne din carnea Lui şi os din oasele

---

1095 Rom. 6:36.

0 Col. 1:24.

1096 Ioan 3:36.

1097 Gal. 3:26-27.

1098 1 Ioan 5:12.

Lui, mădulare ale trupului Său spiritual”[1099].

10. SIGURANŢĂ ŞI ÎNCREDERE

— >

Noul Testament ne spune clar că cei care au crezut în Hristos pot să se bucure încă de pe acum că sunt copii ai lui Dumnezeu şi că Cei care a început în ei această bună lucrare o va duce la un bun sfârşit în Hristos.

Siguranţa şi încrederea creştină sunt accesibile doar acelora care au înţeles clar planul mântuirii; că anume Dumnezeu este acela care-l atrage pe cel păcătos la pocăinţă şi-i dăruieşte credinţa mântuitoare care-i aduce iertarea de păcate fără niciun merit personal, ci doar în virtutea lucrării desăvârşite a lui Iisus Hristos, şi că Dumnezeu este în stare şi vrea să-i păstreze pe toţi copiii Săi în har.

Siguranţa creştină nu este clădită doar pe un anume fel de convertire. Nu găsim nicăieri în Noul Testament indicii că ea ar fi rezervată numai acelora care au plâns cu amar sau au avut stări de extaz şi vedenii. Siguranţa creştină nu este un produs al nostru sau al emoţiilor noastre. Ea este şi trebuie să rămână o încredinţare lăuntrică dăruită de Duhul Sfânt tuturor acelora care şi-au pus încrederea totală în Dumnezeu.

De unde vin atunci îndoielile noastre? Sursele de neîncredere sunt numeroase. În unele cazuri este vorba despre o stare de slăbiciune generală care ne cuprinde şi trupul şi sufletul. Sănătatea naşte de obicei optimismul. Boala, şi în special stările de boală grele şi repetate, tind să ne slăbească rezistenţa interioară. Punctul de plecare este de obicei îndoiala despre iubirea lui Dumnezeu şi răzvrătirea împotriva hotărârilor Lui pentru viaţa noastră.

O altă sursă a nesiguranţei, turbulentă, dar trecătoare, este criza de identitate din adolescentă. La această vârstă, fiecare om caută să-şi definească identitatea contestând toate valorile transmise de generaţia dinainte. Această criză este încă unul din motivele pentru care botezul celor convertiţi nu trebuie să

1099 Opere cmplete, I,pp. 161, 162.

fie administrat în copilărie. Tratată cu înţelegere şi iubire, criza de identitate din adolescenţă poate fi un prilej extraordinar pentru limpezirea credinţei şi pentru dobândirea unor convingeri personale care să dureze o viaţă întreagă.

Uneori, sursa neîncrederii noastre se află în atracţia spre păcat. Cine *vrea* să păcătuiască, preferă să se autoconvingă că nu există niciun Dumnezeu care să-L judece. Aceste atacuri asupra conştiinţei pot duce la stări de împietrire îndelungată. Din fericire, sângele Domnului Iisus şi posibilitatea iertării prin har rămân întotdeauna uşi deschise pentru cei ce au căzut în greşeală.

Există şi cazuri în care îndoiala este doar o formă deghizată a credinţei. Cine intră în panică asupra convingerilor sale, dovedeşte că le are şi că nu-i sunt indiferente. Îndoielile intelectuale nu pot fi doar căutări după o siguranţă mai mare şi dovezi ale unei maturizări interioare. Din fericire, Dumnezeu este întotdeauna gata să se lase găsit de cei ce-L caută din toată inima.

Siguranţa creştină

Care sunt factorii care lucrează la siguranţa şi încrederea creştină? Răspunsul este simplu: Duhul Sfânt şi Cuvântul lui Dumnezeu. De obicei, Duhul Sfânt foloseşte Cuvântul lui Dumnezeu pentru a aşeza încrederea în inima celui credincios. Seninătatea credinţei este un aspect care variază mult de la un credincios la altul. El depinde uneori şi de factori individuali ca sănătatea, atitudinea faţă de lucrarea Domnului, nivelul de maturizare creştină şi chiar de… temperament. Cu alte cuvinte, tratamentul pentru îndoială nu este simplu. Fiecare caz trebuie cercetat în parte, înţeles temeinic şi tratat specific. Să nu ne grăbim niciodată să credem că îndoiala este întotdeauna păcătoasă; uneori ea nu este altceva decât o manifestare a unei credinţe care urcă spre trepte mai înalte.

În mare, cine vrea să trateze îndoiala trebuie să ia Biblia în mâna şi să citească rar şi tare toate pasajele în care ni se spune că mântuirea este un dar al harului rezultat în urma lucrării mântuitoare desăvârşite a lui

Hristos. Noul Testament este plin de astfel de pasaje. Matei ni-L prezintă pe Domnul Iisus zicând:

„Veniţi la Mine, toţi cei trudiţi şi împovăraţi, şi Eu vă voi da odihnă. Luaţi jugul Meu asupra voastră, şi învăţaţi de la Mine, căci Eu sunt blând şi smerit cu inima; şi veţi găsi odihnă pentru sufletele voastre. Căcu jugul Meu este bun, şi sarcina Mea este uşoară” 1.

Marcu ni-L prezintă spunând:

„De aceea, vă spun că, orice lucru veţi cere, când vă rugaţi, să credeţi că l-aţi şi primit, şi-l veţi avea. Şi, când staţi în picioare de vă rugaţi, să iertaţi orice aveţi împotriva cuiva, pentru ca şi Tatăl vostru care este în ceruri, să vă ierte greşelile voastre” 1.

Luca înregistrează o declaraţie în care Domnul Iisus spune că scopul întrupării Lui a fost mântuirea oamenilor:

„Pentru că Fiul omului a venit să caute şi să mântuiască ce era pierdut”[11001101].

Ioan ni-L prezintă pe Mântuitorul nostru spunând:

„Adevărat, adevărat vă spun, că cine ascultă cuvintele Mele, şi crede în Cel ce M-a trimis, are viaţa veşnică, şi nu vine la judecată, ci a trecut din moarte la viaţă”[1102].

Când temnicerul din Filipi a strigat la Pavel: „Domnilor, ce trebuie să fac ca să fiu mântuit?”[1103] răspunsul apostolic a fost: „Crede în Domnul Iisus, şi vei fi mântuit tu şi casa ta”[11041105]. În epistola către Romani, Pavel ne-a lăsat următoarea promisiune:

„Dacă mărturiseşti deci cu gura ta pe Iisus ca Domn, şi dacă crezi în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morţi, vei fi mântuit. Căci prin credinţa din inimă se capătă neprihănirea, şi prin mărturisirea cu gura se ajunge la mântuire, după cum zice Scriptura: „Oricine crede în El,

---

11000) Mat. 11:28-30.
1101 Luca 19:10.
1102 Ioan 5:24.
1103 Fapte 16:30.
1104 Fapte 16:31.
1105 Rom. 10:9-13.

nu va fi dat de ruşine”… Fiindcă „oricine va chema Numele Domnului, va fi mântuit” 1.

Şi nimeni nu trebuie să uite promisiunea Domnului:

„Şi pe cel ce vine la Mine, nu-l voi izgoni afară”[1106].

Duhul Sfânt ia toate aceste promisiuni ale Scripturii şi le aşază în inimile celor ce cred, aducându-le siguranţa mântuirii şi încrederea în lucrarea desăvârşită a lui Hristos, Cel ce este bântuit de îndoieli are nevoie să citească Biblia şi să se roage Domnului pentru credinţă. Avem o cântare creştină care ne îndeamnă la aceasta şi care este foarte corectă din punct de vedere doctrinar:

„Să ne-ncredem, s-ascultăm de Domnul
Şi-om fi veseli în Iisus, împlinind Cuvântul”.

Pe măsura creşterii în maturitate, creştinul creşte şi în adâncimea relaţiei personale cu Dumnezeu, devenind din ce în ce mai mult asemenea unui copil care ştie că se poate încrede în mod desăvârşit în bunătatea şi puterea Tatălui său.

Păstrarea sfinţilor în har

Chiar şi cei mai sinceri credincioşi îşi au clipele lor de îndoială. În astfel de situaţii, este bine ca să ne întoarcem la textele care ne învaţă despre dorinţa lui Dumnezeu de a-i păstra pe ai Săi până la capăt. În tot Noul Testament există un lanţ de putere şi încredere în promisiunile Domnului. Creştinul află din foarte multe pasaje că Dumnezeu poate şi vrea să ducă până la capăt lucrarea începută în cel credincios. Iată de exemplu acest pasaj din epistola apostolului Pavel către credincioşii din Roma:

„Deci, ce vom zice noi în faţa tuturor acestor lucruri? Dacă Dumnezeu este pentru noi, cine va fi împotriva noastră? El, care n-a cruţat nici chiar pe Fiul Său, ci L-a dat pentru noi toţi, cum nu ne va da fără plată, împreună cu El, toate lucrurile? Cine va ridicapâră împotriva aleşilor lui Dumnezeu? Dumnezeu este Acela, care-i socoteşte neprihăniţi! Cine-i va osândi? Hristos a murit! Ba mai mult,

1106 Ioan 6:37.

El a şi înviat, stă la dreapta lui Dumnezeu şi mijloceşte pentru noi! *Cine ne va despărţi pe noi de dragostea lui Hristos*? *Necazul, sau strâmtorarea, sau prigonirea, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia*? *După cum este scris*: *„Din pricina Ta suntem daţi morţii toată ziua*; *suntem socotiţi ca nişte oi de tăiat”*. *Totuşi, în toate aceste lucruri noi suntem mai mult decât biruitori, prin Acela care ne-a iubit*. *Căci sunt bine încredinţat că nici moartea, nici viaţa, nici îngerii, nici stăpânirile, nici puterile, nici lucrurile de acum, nici cele viitoare, nici înălţimea, nici adâncimea, nicio altă făptură, nu vor fi în stare să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu, care este în Iisus Hristos, Domnul nostru*

Probabil că Biserica din Corint atinsese pe vremea lui Pavel cel mai scăzut nivel de spiritualitate dintre bisericile Noului Testament. Totuşi, când Pavel le scrie, el îi asigură că Hristos poate să-i mântuiască în mod desăvârşit:

„El vă va întări până la sfârşit, în aşa fel ca să fiţi fără vină în ziua venirii Domnului nostru Iisus Hristos. Credincios este Dumnezeu, care v-a chemat la părtăşia cu Fiul Său Iisus Hristos, Domnul nostru „2.

La fel le scrie şi celor din Filipi:

„Sunt încredinţat că Acela care a început în voi această bună lucrare, o va isprăvipână în ziua lui Iisus Hristos” 3.

Celor ameninţaţi din Tesalonic, apostolul le scrie:

„Credincios este Domnul: *El vă va întări şi vă va păzi de cel rău”*.

După ce vorbeşte despre propriile sale suferinţe, Pavel adaugă:

„… dar nu mi-e ruşine, căci ştiu în cine am crezut. Şi sunt încredinţat că El are putere să păzească ce l-am încredinţat până în ziua aceea”.

Şi iarăşi:

„Domnul mă va izbăvi de orice lucru rău, şi mă va mântui, ca să intru în împărăţia Lui cerească. A Lui să fie slava în vecii vecilor! *Amin „6*.

Apostolul Petru vorbeşte despre harul mare al lui

Dumnezeu care s-a manifestat prin înnoirea creştinilor şi prin acordarea dreptului la moştenirea păstrată în ceruri pentru ei:

„Voi sunteţi păziţi de puterea lui Dumnezeu, prin credinţă, pentru mântuirea gata să fie descoperită în vremurile de apoi!”[1107].

Din toate aceste pasaje şi încă din multe altele, este evident că Dumnezeu poate şi vrea să-i păstreze pe cei credincioşi până la capăt. Domnul însuşi a spus:

„Oile Mele ascultă glasul Meu; Eu le cunosc, şi ele vin după Mine. Eu le dau viaţa veşnică, în veac nu vor pieri, şi nimeni nu le va smulge din mâna Mea. Tatăl Meu, care Mi le-a dat, este mai mare decât toţi; şi nimeni nu le poate smulge din mâna Tatălui Meu „6.

Cu alte cuvinte, Dumnezeul care ne-a mântuit, poate şi vrea să ne păstreze pentru Sine. Dumnezeu promite o mântuire veşnică pentru toţi cei ce sunt în Hristos.

Totuşi, Biblia nu promite nicăieri siguranţa mântuirii pentru cei ce trăiesc în păcat. Scriptura ne avertizează nu numai de posibilitatea căderii de la credinţă, ci chiar de probabilitatea acestei căderi. Aceasta nu pentru că Dumnezeu n-ar fi în stare să ne păzească, ci pentru că El nu ne ţine cu forţa. Posibilitatea apostaziei se datorează faptului că noi mai suntem încă în trup, sub atacurile ispitelor şi în permanentă dependenţă de harul divin. Chiar Domnul Iisus ne-a avertizat de posibilitatea căderii în pilda semănătorului, când a spus:

„Sămânţa căzută în locuri stâncoase, este cel ce aude

1107 Rom. 8:31-39.

1 Cor. 1:8-9.

Fii. 1:6. cf. 1:10.

2 Tesal. 3:3.

2 Tim. 1:12.

2 Tim. 4:18.

1 Petru 1:5.

Ioan 10:27-29.

Cuvântul şi-l primeşte îndată cu bucurie, dar n-are rădăcină în el, ci ţine până la o vreme; şi, cum vine un necaz sau o prigonire din pricina Cuvântului, se leapădă îndată de el. Sămânţă căzută între spini, este cel ce aude Cuvântul; dar îngrijorările veacului acestuia şi înşelăciunea bogăţiilor îneacă acest Cuvânt şi ajunge neroditor" 1.

Pavel le scrie celor din Colose că Dumnezeu i-a împăcat acum cu Sine „ca să vă facă să vă înfăţişaţi înaintea Lui sfinţi, fără prihană şi fără vină", dar apostolul adaugă imediat după aceasta: „negreşit, dacă rămâneţi şi mai departe întemeiaţi şi neclintiţi în credinţă, fără să vă abateţi de la nădejdea Evangheliei, pe care aţi auzit-o"[1108][1109].

În mod asemănător, epistola către Evrei avertizează:

„De aceea, cu atât mai mult trebuie să ne ţinem de lucrurile, pe care le-am auzit, ca să nu fim depărtaţi de ele"[1110].

„Luaţi seama dar, fraţilor, ca niciunul dintre voi să n-aibă o inimă rea şi necredincioasă, care să vă despartă de Dumnezeul cel viu. Ci îndemnaţi-vă unii pe alţii în fiecare zi, câtă vreme se zice: „Astăzi", pentru ca niciunul dintre voi să nu se împietrească prin înşelăciunea păcatului. Căci ne-am făcut părtaşi ai lui Hristos, dacă păstrăm până la sfârşit încrederea nezguduilă de la început"[1111].

Probabil că cel mai categoric avertisment împotriva căderii de la credinţă se găseşte în cea de a doua epistolă a lui Petru:

„În adevăr, dacă, după ce au scăpat de întinăciunile lumii, prin cunoaşterea Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, se încurcă iarăşi şi sunt birui şi de ele, starea lor de pe urmă se face mai rea decât *cea dintâi. Ar fi fost mai bine pentru ei să nu fi cunoscut calea neprihănirii, decât, după ce au cunoscut-o, să se întoarcă de la porunca*

1108 Mat. 13:20-22.
1109 Col. 1:22-23.
1110 Evrei 2:1.
1111 Evrei 3:12-14.

sfântă, care le fusese dată. Cu ei s-a întâmplat ce spune zicala adevărată: *„Câinele s-a întors la ce vărsase” şi „scroafa spălată s-a întors să se tăvălească iarăşi în mocirlă” 1*.

Iacov, în foarte practica lui epistolă, ne avertizează şi el despre pericolul rătăcirii de la credinţă:

„Fraţilor, dacă s-a rătăcit vreunul dintre voi de la adevăr…

Chiar şi Domnul Iisus, vestind vremurile de pe urmă, ne-a anunţat pericolul apostaziei:

„Şi, din pricina înmulţirii fărădelegii, dragostea celor mai mulţi se va răci. Dar cine va răbda până la sfârşit, va fi mântuit”[11121113].

Se cuvine să ne întrebăm sincer dacă toate aceste avertismente sunt simple forme retorice sau dacă nu cumva ele ne spun că există posibilitatea ca unii creştini să-şi piardă credinţa. Iată care este părerea lui Pavel:

„Şi să păstrezi credinţa şi un cuget curat, pe care unii l-au pierdut şi au căzut din credinţă. Din numărul lor sunt Imeneu şi Alexandru, pe care i-am dat pe mâna Satanei, ca să se înveţe să nu hulească”[1114].

În aceiaşi epistolă, Pavel mai scrie:

„Dar *Duhul spune lămurit că, în vremurile din urmă, unii se vor lepăda de credinţă, ca să se alipească de duhuri înşelătoare şi de învăţăturile dracilor”*[1115].

În cea de a doua epistolă către Timotei, Pavel vorbeşte despre caracterul pervertit al celor răi:

„Şi cuvântul lor va roade ca gangrena. Din numărul acestora sunt Imeneu şi Filet, care s-au abătut de la adevăr. Ei zic că a şi venit învierea şi răstoarnă credinţa unora. Totuşi temelia tare a lui Dumnezeu stă nezguduită având pecetea aceasta: *„Domnul cunoaşte pe cei ce sunt ai Lui şi*: *„Oricine rosteşte Numele Domnului, să se depărteze*

1112(D 2 Petru 2:20- 22.
1113 Mat. 24:12-13.
1114 1 Tim. 1:19-20.
1115 1 Tim. 4:1.

de fărădelege!”[1116].

Când le-a scris epistola celor din Colose, Pavel a putut spune: „Luca, doctorul prea iubit, şi Dima, vă trimit sănătate”[1117], dar în cea de a doua epistolă către Timotei citim: „Căci Dima, din dragoste pentru lumea de acum, m-a părăsit...”

Apostolul Iuda a fost un exemplu de om pe care Domnul ar fi vrut să-l facă un sfânt, dar care a permis lăcomiei de bani să-l transforme într-un trădător, într-un „drac”[1118][1119]. Iuda a decăzut în aşa măsură încât „era un hoţ, şi ca unul care ţinea punga, lua el ce se punea în ea”[1120]. În loc de a deveni un martor al învierii, Iuda a „căzut” din apostolic[1121].

Cei care susţin învăţătura unei siguranţe necondiţionate a mântuirii, neagă posibilitatea apostaziei susţinând cu tărie ideea că un creştin născut din nou nu va *dori* niciodată să se întoarcă cu bună ştiinţă la o viaţă păcătoasă. Cu siguranţă că aşa este, dar îndepărtarea de Domnul şi de credinţă nu se produce de obicei brusc, deliberat şi cu bună ştiinţă. Ea se manifestă printr-o răcire treptată şi printr-o împietrire progresivă până la starea în care omul nu mai doreşte să se întoarcă la Hristos şi să se pocăiască. Paşii spre lepădarea de credinţă sunt de regulă mici şi greu de băgat în seamă. Mai întâi, persoana aplecată spre apostazie începe să fie prea ocupată cu treburile vieţii ca să mai poată menţine o preocupare constantă pentru citirea Cuvântului şi pentru rugăciune. Aceasta produce imediat o stare spirituală „nici rece, nici în clocot” în care încolţesc uşor preocupările păcătoase. Persoana poate deveni invidioasă, mândră, plină de ură, de senzualitate sau de lăcomie. Spirala descendentă continuă apoi cu o stare în care păcatul este îndreptăţit, nu lepădat.

1116 2 Tim. 2:17-19.
1117 Col. 4:14.
1118 2 Tim. 4:10.
1119 Ioan 6:70.
1120 Ioan 12:6.
1121 Fapte 1:25.

În loc de pocăinţă, apar scuzele şi învinovăţirea celorlalţi. Barierele cad şi omul începe să păcătuiască fără să mai simtă mustrarea cugetului. Dacă la început, păcatul părea doar o haltă temporară, acum el este privit ca o plăcere greu de lepădat. Dorinţa de a se întoarce la o viaţă de sfinţenie este din ce în ea mai rară şi mai estompată. Stăruinţa în păcat devine un stil de viaţă din care nu-l mai poate scoate nici mustrările conştiinţei, nici mustrările fraţilor şi nici pedepsele din ce în ce mai aspre aplicate de Dumnezeu.

Iată ce scria Jeremy Taylor (1613 – 1667) despre această evoluţie: Mai întâi omul este uimit şi umilit, apoi căderea devine plăcută, atrăgătoare, apoi frecventă, apoi sistematică, împământenită; cel căzut nu se mai pocăieşte, devine obraznic, împotrivitor cu bună ştiinţă, batjocoritor şi blestemat în veci”[1122].

11. O VIAŢĂ CREŞTINĂ DE BIRUINŢĂ

I» I

Prezervarea sfinţilor în har şi perseverenţa sfinţilor în har sunt cele două feţe ale aceleiaşi monede. Când amândouă există, cel credincios trece biruitor prin toate, bucurându-se de resursele unui Dumnezeu atotputernic.

Dumnezeu voieşte ca toţi copiii Săi să experimenteze o viaţă îmbelşugată şi fericită. În Cuvântul Său, El ne-a lăsat scris care sunt paşii pe care trebuie să-i facem pentru a umbla pe o astfel de cale. Care sunt deci „regulile”?

1. Cea dintâi dintre toate este credinţa personală în Hristos ca Domn şi Mântuitor personal. Există unii care au pretins că poţi exista şi ca „creştin ascuns”, nemărturisit pe faţă. Această părere este o obrăznicie şi nu are niciun fel de suport biblic. Cine se complace în anonimat şi în tăcere va ajunge ca apostolul Petru care s-a lepădat de Domnul de trei ori1 sub presiunea „circumstanţelor”. Domnul Iisus a spus categoric:

„De aceea, pe orişicine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi şi Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri; dar de oricine se va lepăda de Mine înaintea

1122 Strong, Systematic Theology, p. 651.

oamenilor, Mă voi lepăda şi Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri”.

Chiar şi necreştinii îl respectă mai mult pe cel ce-şi mărturiseşte deschis credinţa decât pe cel ce se preface.

2. Cine vrea să se bucure de o viaţă spirituală îmbelşugată trebuie neapărat să renunţe la orice păcat de care este conştient. Biblia ne spune că păcatul este o realitate teribilă, un pericol constant pentru orice copil al lui Dumnezeu atâta timp cât mai rămânem în trup. Nu poţi fi şi cu Dumnezeu şi cu păcatul. Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni. Cine a învăţat să spună un categoric NU păcatului are deschisă poarta către bucuriile mântuirii. Puterea de a te împotrivi ispitelor se capătă mai ales printr-o viaţă sistematică de rugăciune.

3. O a treia condiţie a vieţii din belşug este părtăşia cu Dumnezeu prin rugăciune. Cine se roagă face mult mai mult decât să ceară necurmat ceva de la Domnul. Adevărata rugăciune este mult mai mult decât o continuă milogeală. Clipele de rugăciune sunt ocazii de părtăşie adâncă. Starea credinciosului în rugăciune este unul dintre cele mai bune barometre ale vieţii lui spirituale.[1123]

4. O a patra condiţie a binecuvântărilor este citirea, memorarea, şi meditarea asupra Cuvântului sfânt. Cei mai mari oameni din istoria poporului lui Dumnezeu au fost credincioşi care au cunoscut foarte amănunţit Biblia. Despre Luther se spune că petrecea cel puţin patru ore pe zi în citire, meditaţie şi rugăciune.

5. Biserica de astăzi are nevoie de apologeţi care să ştie cum să răspundă filosofiilor la modă. Creştinismul este mai mult decât un simplu bilet de intrare în cer. Învăţătura creştină este destinată să fie „sarea pământului” şi „lumina lumii”. Viaţa celor credincioşi se desfăşoară în mijlocul oamenilor şi Biserica are nevoie, ca în toate secolele trecute, de oameni care să formuleze răspunsuri adecvate tuturor crizelor şi problemelor sociale.

6. Nu poate fi vorba de biruinţă creştină, dacă cineva nu iubeşte părtăşia celorlalţi credincioşi. Mântuirea nu se

---

1123 Mat. 10:32-33.

trăieşte de unul singur. Hristos ne-a aşezat unul lângă altul, asemenea mădularelor dintr-un trup. Cine se izolează de ceilalţi, se lipseşte de nenumărate izvoare de binecuvântare. De asemenea, cine sare din loc în loc, într-o neostoită căutare după „adunarea desăvârşită”, nu va găsi nicăieri împlinirea. Adevărata bucurie nu este aceea de a primi, ci de a da. Cine vrea să simtă că trăieşte, trebuie să se aşeze în slujire în mijlocul unei Biserici şi să caute din toată inima să le fie de folos fraţilor.

7. O altă condiţie pentru gustarea unei vieţi îmbelşugate este intrarea în lucrarea de mărturisire a Evangheliei. Aşa cum am spus şi mai sus, mântuirea nu este doar un bilet de intrare în cer. Ea este şi certificatul care ne califică pentru lucrarea de mântuire a altora. Fiecare creştin este un ambasador al lui Hristos. Există o bucurie pe care o trăieşte tot cerul atunci când cineva se întoarce la Domnul şi cine vrea să o guste trebuie să vestească Evanghelia.

8. Dumnezeu nu dă binecuvântările Sale decât celor smeriţi. Cine vrea să fie plăcut Domnului trebuie să fugă de mândrie şi de orgoliu. Este bine să ştim cum să nu cădem în „osânda diavolului” 1. Deşi textul vorbeşte despre pericolul acesta pentru cei tineri, mândria rămâne inamicul cu care va trebui să ne înfruntăm toată viaţa.

9. Fiecare creştin trebuie să caute să fie o influenţă pozitivă în societate. Deşi preocuparea noastră de căpetenie rămâne mărturia

O) 1 Tim. 3: 6. despre Hristos, asta nu înseamnă că el este chemat să exercite asupra celor din jur doar o influenţă religioasă îngustă. Deşi Biserica, ca întreg, trebuie să stea departe de treburile lumii, credincioşii individuali sunt chemaţi să fie activi în stabilirea unei ordini cât mai bune şi mai juste în lume.

lO. Cine vrea să primească binecuvântare de la Domnul trebuie să se obişnuiască cu dărnicia. Orice creştin trebuie să dea ordonat şi sistematic pentru lucrarea Domnului. Dărnicia trebuie să fie necondiţionată, cu spirit de sacrificiu şi proporţional cu venitul primit de la

Domnul. Regula cu a zecea parte nu este suficientă. Cu cât mai mare este venitul, cu atât trebuie să dăm Domnului o parte mai mare din el. Dacă măcar jumătate din numărul creştinilor ar da Domnului ceea ce se cuvine, s-ar putea dubla numărul misionarilor care colindă lumea.

11. O altă influenţă covârşitoare asupra stării noastre spirituale o au prieteniile şi tovărăşiile noastre. Cine se asociază cu oameni de o spiritualitate îndoielnică dă dovadă el însuşi de o periculoasă lipsă de creştere. Sfârşitul unor astfel de relaţii va fi întotdeauna o stare căldicică, lipsită de adevărate binecuvântări ale credinţei.

12. Cine vrea să se bucure de Hristos trebuie să ştie să aleagă din lumea înconjurătoare numai acele lucruri, preocupări şi distracţii în care s-ar simţi bine şi Domnul. Fumatul, băutura, filmele discutabile, muzica deşănţată, cărţile cu subiecte păcătoase, şi alte astfel de ocazii de a te rupe de Hristos trebuie evitate sistematic.

13. Există o cruce care ne aşteaptă pe fiecare dintre noi. Cine merge după Hristos trebuie să se obişnuiască cu purtarea crucii. Domnul Iisus a purtat crucea pentru mântuirea noastră, noi trebuie să ne purtăm crucea pentru a ne ţine departe de păcat şi pentru a ne duce până la capăt mărturia noastră creştină înaintea lumii. Cine fuge de orice fel de suferinţă pentru Evanghelie, nu va gusta prea multă împlinire duhovnicească. Domnul Iisus ne-a îndemnat să călcăm pe urmele Sale.

14. Cine vrea să fie fericit, trebuie să înveţe să nu se mai îngrijoreze. Credinciosul poate avea încredere în Domnul şi Mântuitorul lui. Tot aşa cum ne-am încrezut în Hristos pentru iertarea păcatelor noastre, trebuie să învăţăm să ne încredem în El şi pentru călăuzire şi pentru asigurarea suportului zilnic. Dumnezeu s-a angajat să ne poarte poverile şi să nu îngăduie să fim ispitiţi peste puterile noastre.

15. Cine vrea să crească în binecuvântările duhovniceşti trebuie să ştie să cultive în viaţa sa roada Duhului Sfânt. Cel credincios trebuie să se predea deplin lui Dumnezeu, urmărind în smerenie să semene în fiecare

zi mai mult cu Domnul Iisus. Cu alte cuvinte, niciun creştin nu ar trebui să uite că se află într-un proces continuu de creştere. Trebuie să ne deprindem să căutăm: „dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, facerea de bine, credincioşia, înfrânarea poftelor, etc.

16. Creştinul trebuie să înveţe că Cel ce poate da viaţa de calitatea veşniciei este numai Dumnezeu. El va afla din trista experienţă că de îndată ce va începe să se încreadă în sine şi în puterile sale ca să trăiască după voia Domnului, va cădea.

17 – Aveţi grijă la „amănunte”. „Vulpile mici strică viile în floare”, spune Scriptura. Nu există lucruri neînsemnate. Cine este credincios în lucrurile mari, trebuie să aibă grijă să fie la fel de credincios şi în lucrurile mici. Mulţi creştini s-au răcit în dragostea lor pentru Domnul şi au ajuns să umble în pustiul sărăciei duhovniceşti pentru că au fost creştini doar în lucrurile majore, luându-se după lume în aspectele minore ale vieţii.

18. „Crede în încredinţarea ta şi îndoieşte-te de îndoială”. Este normal să fim atacaţi de valuri de necredinţă, dar trebuie să învăţăm să stăm agăţaţi de ancora nădejdii. Fiecare creştin trebuie să treacă prin „văi ale morţii” unde i se va pune credinţa la încercare. Câteodată Dumnezeu se îndepărtează de noi pentru a ne lăsa să experimentăm singurătatea şi pentru a ne vedea că îl căutăm din toată inima.

Cele două „reguli” care urmează au fost îndeobşte neglijate de aşa numita „creştinătate” istorică. Este cazul de aceea să le examinăm cu şi mai multă atenţie.

19. Cel ce vrea să se bucure de bucuriile Domnului trebuie să se abţină de la practicarea violenţei, chiar şi atunci când le este periclitată viaţa. Domnul Iisus ne-a spus:

„Aţi auzit că s-a zis: „Ochi pentru ochi, şi dinte pentru dinte”. Dar Eu vă spun: Să nu vă împotriviţi celui ce vă face rău. Ci, oricui te loveşte peste obrazul drept, întoarce-i şi pe celălalt. Orişicui vrea să

(1) Gal 5: 22.

se judece cu tine, şi să-ţi ia haina, lasă-i şi cămaşa. Dacă te sileşte cineva să mergi cu el o milă de loc, mergi cu el două. Celui ce-ţi cere, dă-i; şi nu întoarce spatele celui ce vrea să se împrumute de la tine. Aţi auzit că s-a zis: „Să iubeşti pe aproapele tău, şi să urăşti pe vrăjmaşul tău. „Dar eu vă spun: Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvânaţi pe cei ce vă blastămă, faceţi bine celor ce vă urăsc, şi rugaţi-vă pentru cei ce vă asupresc şi vă prigonesc, ca să fiţi fii ai Tatălui vostru care este în ceruri; căci El face să răsară soarele Său peste cei răi şi peste cei buni, şi dă ploaie peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi. Dacă iubiţi numai pe cei ce vă iubesc, ce răsplată mai aşteptaţi? Nu fac aşa şi vameşii? Şi dacă îmbrăţişaţi cu dragoste numai pe fraţii voştri, ce lucru neobişnuit faceţi? Oare păgânii nu fac la fel? Voi fiţi dar desăvârşiţi, după cum şi Tatăl vostru cel ceresc este desăvârşit" 1.

Un pasaj asemănător se află în Evanghelia lui Luca[11241125].

Când S-a aflat înaintea lui Pilat la judecată, Domnul Iisus a zis:

„Împărăţia Mea nu este din lumea aceasta... Dacă ar fi împărăţia Mea din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu Jiu dat în mâinile Iudeilor; dar acum, împărăţia Mea nu este de aici"[1126].

Apostolul Pavel le-a spus celor din Roma:

„Binecuvântaţi pe cei ce vă prigonesc: binecuvântaţi şi nu blestemaţi. Bucuraţi-vă cu cei ce se bucură; plângeţi cu cei ce plâng. Aveţi aceleaşi simţăminte unii faţă de alţii. Nu umblaţi după lucrurile înalte, ci rămâneţi la cele smerite. Să nu vă socotiţi singuri înţelepţi. Nu întoarceţi nimănui rău pentru rău. Urmăriţi ce este bine, înaintea tuturor oamenilor. Dacă este cu putinţă, întrucât atârnă de voi, trăiţi în pace cu toţi oamenii. Prea iubiţilor, nu vă răzbunaţi singuri, ci lăsaţi să se răzbunentânia lui

---

1124 Mat. 5:38-48.
1125 Luca 6:27-36.
1126 Ioan 18:36.

Dumnezeu; căci este scris: „Răzbunarea este a Mea; Eu voi răsplăti”, zice Domnul. Dimpotrivă: dacă îi este foame vrăjmaşului tău, dă-i să mănânce; dacă-i este sete, dă-i să bea; căci dacă vei face astfel, vei grămădi cărbuni aprinşi pe capul lui”. Nu te lăsa biruit de rău, ci biruieşte răul prin bine”[1127].

În cea de a doua sa epistolă către Corinteni, Pavel scrie:

„Măcar că trăim în firea pământească, totuşi nu ne luptăm călăuziţi de firea pământească. Căci armele cu care ne luptăm noi, nu sunt supuse firii pământeşti, ci sunt puternice, întărite de Dumnezeu ca să surpe întăriturile. Noi răsturnăm izvodirile minţii şi orice înălţime care se ridică împotriva cunoştinţei lui Dumnezeu; şi orice gând îl facem rob ascultării de Hristos” 1.

Fără nicio îndoială, creştinismul istoric nu a ţinut seamă de aceste texte. Cruciadele, Inchiziţia şi războaiele declarate de Biserica catolică „sfinte” sunt tot atâtea dovezi despre acceptarea violenţei fizice pentru rezolvarea unor probleme spirituale. În spatele acestor lupte se ascundeau însă, nu interesele adevărate ale Bisericii lui Hristos, ci interesele egoiste şi orgolioase ale unor conducători politici sau eclesiastici.[11281129].

20. O altă atitudine recomandată de Noul Testament, dar neglijată de „creştinătate” a fost şi este separarea de lume. Învăţătura aceasta a fost enunţată de Domnul Iisus

---

1127 Rom. 12:14-21.

1128O) 2 Cor. 10:3-5.

1129 Notă: Este important să arătăm aici că Ioan Botezătorul nu s-a pronunțat pentru desființarea armatei sau pentru ieșirea din rindurile ei. Cînd „niște ostași“ au venit la el ca să îl întrebe cum să-și trăiască pocăința, Ioan le-a spus doar atît: „Să nu stoarceți nimic de la nimeni prin amenințări, nici să nu învinuiți pe nimeni pe nedrept, ci să vă mulțumiți cu lefurile voastre“ (Luca 3:14). Este clar că, în plan social, toate popoarele au deocamdată nevoie de miliție și armată. Creștinii pot și trebuie să-și dea aportul la aceste forțe care apără rînduielile și ordinea, ca niște reprezentanți ai lui Dumnezeu (Rom. 13:1-4). De altfel, împăratul Constantin a preferat creștinismul ca religie de stat tocmai pentru că legiuinile romane erau pline de ostași care trecuseră deja la creștinism.

şi definită apoi de apostolii Pavel şi Ioan:

„*Le-am dat Cuvântul Tău şi lumea i-a urât, pentru că ei nu mai sunt din lume, după cum Eu nu sunt din lume. Nu Te rog să-i iei din lume, ci să-i păzeşti de cel rău. Ei nu sunt din lume, după cum nici Eu nu sunt din lume*”[1130][1131]. „*Vă îndemn dar, fraţilor, pentru îndurarea lui Dumnezeu, să aduceţi trupurile voastre ca o jertfă vie, sfântă, plăcută lui Dumnezeu*: *aceasta va fi din partea voastră o slujbă duhovnicească. Să nu vă potriviţi chipului veacului acestuia, ci să vă prefaceţi, prin înnoirea minţii voastre, ca să puteţi deosebi bine voia lui Dumnezeu*: *cea bună, plăcută şi desăvârşită*”.

„*Nu iubiţi lumea, nici lucrurile din lume. Dacă iubeşte cineva lumea, dragostea Tatălui nu este în el. Căci tot ce este în lume*: *pofta firiipământeşti, pofta ochilor, şi lăudăroşia vieţii, nu este de la Tatăl, ci din lume 3*.

Este convingerea noastră că de prea multe ori creştinii se lasă atraşi prea uşor spre o viaţă şi spre o etică „contemporană” cu standarde nebiblice. Cei ce aparţin lui Dumnezeu şi au cetăţenia în cer trebuie să se deosebească de lume în felul în vorbire, în distracţii, în atitudinea faţă de cultură, în grija şi preocuparea faţă de propriul trup „în chestiunea podoabelor, în felul în care tinerii se împrietenesc şi se căsătoresc, în atitudinea faţă de avere şi mijloacele de dobândire a ei, în atitudinea faţă de Stat, şi în felul în care privesc problemele spirituale.

Lumea de astăzi exercită o presiune extraordinară asupra Bisericii. Oamenii din lume ar vrea să transforme creştinismul într-un fel de categorie filosofică preocupată mai mult de influenţarea artelor frumoase decât de viaţa de fiecare zi. Lumea ar vrea ca Biserica să se concentreze asupra convingerilor ei doar o singură oră pe zi, şi aceea doar în incinta zidurilor locaşurilor de cult. Spiritul lumii ar vrea să închidă creştinismul în perimetrul clădirilor Bisericilor ca în nişte veritabile „rezervaţii”. Separarea de

---

1130 Ioan 17:14-16.

1131 1 Ioan 2:15-16.

lume nu înseamnă însă aşa ceva. Hristos ne-a chemat să fim o cetăţuie aşezată pe un munte, o lumină care să lumineze în întuneric. Faptul că noi ne-am hotărât să nu ne „potrivim chipului veacului acestuia” va trebui să rămână caracteristica întregii noastre vieţi, cu toate că aceasta ne va atrage „ura” din partea lumii. Creştinii nu caută să fie „altfel”, doar pentru a fi deosebiţi de cei din lume. Ei au însă datoria să fie „altfel” ori de câte ori „chipul veacului acestuia” se îndepărtează de chipul lui Hristos. De fapt, noi nu ne preocupăm să nu semănăm cu lumea, ci doar să fim asemenea lui Hristos: „Cine zice că rămâne în El, trebuie să trăiască şi el cum a trăit Hristos”[1132].

12. CREŞTINUL ÎN SOCIETATE

J

Biblia ne spune că Dumnezeu voieşte ca toţi oamenii să ajungă să cunoască adevărul, să-L primească pe Domnul Iisus, să fie integraţi în Biserica Sa şi să instaureze împărăţia Sa pe pământ. Voia lui Dumnezeu pentru societate este aşadar convertirea ei, întoarcerea ei la Dumnezeu şi încadrarea ei în ascultarea de standardele sfinţeniei divine. Dumnezeu doreşte ca toţi oamenii să fie mântuiţi şi să triască în dragoste; dragoste faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele lor.

Realitatea este însă că oamenii, în majoritatea lor nu vor să accepte această voie a lui Dumnezeu, nu vor să intre în Biserică şi refuză să accepte standardele lui Dumnezeu în vieţile lor. Rezultatul este o viaţă de neascultare. Această atitudine a produs împărţirea omenirii în ceea ce am putea numi *două împărăţii*:împărăţia lui Dumnezeu şi a lui Hristos şi împărăţia lumii sau a lui Satan. Cea dintâi este alcătuită din cei care au fost botezaţi de Duhul Sfânt şi integraţi în trupul spiritual al Bisericii lui Hristos, iar cea de a doua este compusă din toţi aceia care L-au refuzat pe Hristos şi nu i-au primit mântuirea, preferând să trăiască în păcat. Care este relaţia dintre aceste două împărăţii?

În primul rând, datorită faptului că nu L-au primit pe

1132 1 Ioan 2:6.

Hristos ca Domn şi Mântuitor, cei din împărăţia lumii se vor împotrivi şi celor care vor să li-L ofere. Cu alte cuvinte, împărăţia lumii nu va privi cu simpatie către cei din împărăţia lui Hristos. Pe alocuri, această lipsă de simpatie se poate transforma într-o veritabilă persecuţie. Oricine se comportă asemenea lui Hristos, îşi va atrage într-o măsură mai mică sau mai mare „ura” din partea „lumii”. În ciuda acestei situaţii, de multe ori de-a lungul istoriei Biserica a fost destul de puternică pentru a influenţa societatea să adopte multe principii extrase din Cuvântul lui Dumnezeu şi din sfinţenia Sa. Asta a făcut ca tensiunile dintre cele două împărăţii să se atenueze. Mai mult, au existat situaţii în care Biserica a fost mai puternică decât Statul, şi a dat mâna cu puterea lumească pentru impunerea şi prezervarea unor rânduieli care o avantajau. Oficial, Statul a pus la dispoziţia Bisericii forţa şi mijloacele de constrângere pentru „păstrarea credinţei adevărate” şi pentru pedepsirea ereticilor. Acesta este sistemul sub care a apărut şi funcţionat Inchiziţia. Mii şi mii de liberi cugetători şi-au pierdut atunci viaţa şi împreună cu ei, mii şi mii de creştini care nu s-au conformat religiei „oficiale”. Slavă Domnului, zilele persecuţiilor religioase dezlănţuite de Biserică cu ajutorul Statului, cel puţin în majoritatea ţărilor lumii, aparţin unor vremuri trecute.

Care este poziţia unui credincios într-o societate mixtă, compusă în parte din credincioşi şi în parte din necredincioşi? într-un sens spiritual, fiecare creştin este chemat „afară” din societate şi aşezat în Biserică. Dumnezeu „ne-a izbăvit de sub puterea întunericului şi ne-a strămutat în împărăţia Fiului dragostei Lui” 1. Cea dintâi relaţie a creştinului cu societatea este deci una de separare, de izbăvire. Apostolul Pavel afirmă că Domnul Iisus „S-a dat pe Sine însuşi pentru păcatele noastre, ca să ne smulgă din acest veac rău, după voia Dumnezeului nostru şi Tatăl”[1133][1134]. Această separare de lume nu este în niciun fel fizică, ci spirituală.

1133 Col. 1:13.
1134 Gal. 1:4.

Nici din punct de vedere fizic şi nici din punct de vedere cultural, creştinul nu trebuie să se retragă din lume ca să trăiască pe o insulă pustie sau într-un turn de fildeş. Dimpotrivă, fiecare credincios în Iisus trebuie să fie o parte activă în societatea din jur, stând mereu în legătură cu prietenii şi vecinii lui, şi căutând să răspândească pretutindeni mireasma mărturiei lui creştine. De fapt, cum s-ar putea separa un creştin de lume când chemarea lui de căpătâi este tocmai aceea de a rămâne în lume şi a căuta să o evanghelizeze?! Domnul Iisus ne-a dat porunca: „Duceţi-vă în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la orice făptură. Cine va crede şi se va boteza, va fi mântuit; dar cine nu va crede va fi osândit”[1135]. Din nefericire, Biserica a îngăduit prea adesea membrilor săi să cadă în două extreme sterile în atitudinea lor faţă de societatea din jur: ba le-a permis să fie asemenea lumii şi mărturia lor a devenit inexistentă, ba le-a pretins să se izoleze complet de societate şi mărturia lor a devenit absentă. Dumnezeu vrea ca fiii şi fiicele Lui să strălucească în lume, răspândind în jur cunoaşterea mântuitoare despre Hristos şi despre voia lui Dumnezeu. Într-un sens global, Biserica este destinată să fie asemenea unei cetăţi aşezate pe un munte: vizibilă şi imposibil de ascuns. Ea trebuie să le arate celor din jur cum este Dumnezeu şi ce fel de viaţă se poate trăi atunci când oamenii uită de egoism şi trăiesc în dragoste şi slujire unii faţă de ceilalţi.

Luaţi fiecare în parte, creştinii trebuie să acţioneze ca nişte veritabili agenţi de sănătate pentru societatea cuprinsă de suferinţele produse de păcat şi de egoismul general. Creştinul individual acţionează ca un antibiotic spiritual care combate prin exemplul personal şi prin Evanghelie toate relele produse în societate de păcat.

Cei mai mulţi lideri creştini sunt de părere că spre deosebire de Biserică, creştinul individual are o arie de influenţă mai mare asupra societăţii. Biserica nu este chemată să intre în politica lumii, dar credinciosul, ca cetăţean este chemat să fie lumină şi sare şi să militeze

---

1135 Marcu 16:16.

pentru binele celor din jur.

Fiecare creştin este mai mult decât se poate manifesta în viaţa colectivă a Bisericii. De exemplu, el trebuie să se îngrijească din punct de vedere material pentru bunăstarea familiei sale. Prin aceasta el este implicat şi responsabil în dimensiunea economică a lumii. Ca cetăţean, el este militant în domeniul siguranţei publice. Ca om, el trebuie să fie preocupat de ceea ce se întâmplă în lume, combătând răul în toate manifestările lui şi lucrând pentru modelarea unei societăţi mai bune. Fiecare creştin trebuie să lupte împotriva sărăciei celor din jur, împotriva criminalităţii, împotriva necinstei, a beţiei, a prostituţiei şi a altor rele asemănătoare. Fiecare creştin trebuie să activeze pentru îmbunătăţirea sistemului de învăţământ şcolar. În rezumat, fiecare cetăţean al împărăţiei lui Hristos poate şi trebuie să se comporte ca un cetăţean de onoare a societăţii în care trăieşte. Credinciosul Nou Testamental nu are voie să treacă prin viaţă într-o atitudine dispreţuitoare şi iresponsabilă faţă de societatea din jur.

Toate cele spuse mai sus nu neagă în niciun fel faptul că responsabilitatea principală a oricărui creştin este răspândirea Evangheliei. Biserica trebuie să ştie cum să îmbine activităţile spirituale cu activităţile sociale astfel încât „pe acelea să le facem, iar pe celelalte să nu le lăsăm nefăcute”. Aceasta înseamnă că toţi creştinii, şi cei ordinaţi ca lucrători ai Bisericii şi ceilalţi, se vor angaja din toate puterile lor în suportul dat lucrării misionare, în Cursuri de vară cu copiii care nu vin la Biserică, în tabere şi câmpuri creştine şi în vizite în localităţi unde nu există adevăraţi creştini. Dar după ce toate acestea au fost făcute, aceiaşi creştini se vor încadra în comitetele şcolare, vor vizita spitale, vor scrie articole în presă şi vor face tot ceea ce le este împuţin că pentru ca societatea din jur să fie menţinută la un standard cât mai apropiat de morala şi etica creştină. Mai este încă loc pentru mulţi „samariteni milostivi”. „Du-te şi fă şi tu la fel!” mai este încă porunca pe care ne-o dă tuturor Domnul.

13. RELAŢIA CU FORMELE DE GUVERNĂMÂNT.

Chiar şi numai din faptul că Biblia proclamă suveranitatea lui Dumnezeu asupra istoriei se poate deduce foarte simplu că El are un oarecare control asupra tuturor popoarelor. Această deducţie logică este susţinută foarte elocvent de textul Scripturii. De exemplu, când Daniel vorbeşte cu împăratul Nebucadneţar, el îi spune:

„Deci tu împărate, eşti împăratul împăraţilor, căci Dumnezeul cerurilor ţi-a dat împărăţie, putere, bogăţie şi slavă. El ţi-a dat în mâini, oriunde locuiesc ei, pe copiii oamenilor, fiarele câmpului şi păsările cerului, şi te-a făcutstăpâmpeste toate acestea”[1136].

În Cartea profetului Ieremia găsim scris:

„Eu am făcut pământul, pe oameni, şi dobitoacele care sunt pe pământ, cu puterea Mea cea mare şi cu braţul Meu întins, şi dau pământul cui îmi place” 2.

Daniel ne dă chiar o proclamare şi mai directă a suveranităţii depline a lui Dumnezeu asupra guvernelor lumii:

„Hotărârea aceasta a fost luată în sfatul străjerilor şi pusă la cale înaintea sfinţilor, ca să ştie cei vii că Cel Prea înalt stăpâneşte peste împărăţia oamenilor, că o dă cui îi place, şi înalţă pe ea pe cel mai de jos dintre oameni!” 1.

A trebuit ca Nebucadneţar să-şi piardă minţile până când a ajuns „să cunoască că Cel Prea înalt stăpâneşte peste împărăţia oamenilor şi o dă cui vrea”[11371138]. După ce s-a întâmplat aceasta, Nebucadneţar a mărturisit:

„Eu Nebucadneţar, am ridicat ochii spre cer, şi mi-a venit mintea la loc. Am binecuvântat pe Cel Prea înalt, am lăudat şi slăvit pe Cel ce trăieşte veşnic, Acela a cărui stăpânire este veşnică, şi a cărui împărăţie dăinuieşte din neam în neam. Toţi locuitorii pământului sunt o nimica înaintea Lui; El face ce vrea cu oastea cerurilor şi cu locuitorii pământului, şi nimeni nu poate să stea împotriva

---

1136 Dan. 2:37-38.

0 Ier. 27:5.

1137 Dan. 4:17.

1138 Dan. 4:25 cf 4:32.

mâniei Lui, nici să-l *zică*: *„Ce faci*?*”*[1139].

Aceiaşi idee o găsim exprimată cum nu se poate mai categoric şi de apostolul Pavel în epistola sa către Romani:

„Oricine să fie supus stăpânirilor celor mai înalte; *căci nu este stăpânire care să nu vină de la Dumnezeu. Şi stăpânirile care sunt, au fost rânduite de Dumnezeu”*[1140].

Întrebarea care se ridică firesc este aceasta: în ce sens sunt stăpânirile acestei lumi „rânduite” de Dumnezeu. Cu siguranţă nu în sensul că Dumnezeu îngăduie numai ca oamenii cei mai buni să ajungă la conducerea naţiunilor. Mai mult, expresia „el este slujitorul lui Dumnezeu”[1141] aplicată dregătorului lumesc nu implică în niciun fel că acest om ar fi un om cu mântuirea garantată sau că el ar trebui ales întotdeauna numai din rândul celor mântuiţi. Altfel, am putea vorbi despre existenţa a două planuri ale mântuirii: unul prin credinţa în Hristos şi al doilea prin ocuparea unor funcţii în aparatul de Stat. Aşa ceva ar fi absurd.

Singurul sens în care demnitarii lumii sunt slujitori ai lui Dumnezeu este acela că ei îndeplinesc pe pământ lucrări cu care Dumnezeu este de acord. În acelaşi sens, asirienii păgâni din vechime au fost nuiaua cu care şi-a pedepsit Dumnezeu copiii[1142], nu în sensul că ei au făcut ceea ce era bine, ci în sensul că Dumnezeu dorea ca evreii să treacă prin pedeapsă. În suveranitatea Sa absolută, Dumnezeu îi poate folosi pe oamenii răi împreună cu toate faptele lor rele ca să-şi ducă la îndeplinire planurile Sale desăvârşit de bune, şi pentru a pedepsi pe cei ce păcătuiesc. Acesta este sensul în care toate stăpânirile omeneşti sunt subordonate lui Dumnezeu. Cei ce păstrează ordinea şi rânduiala socială nu sunt ei înşişi copii ai lui Dumnezeu, dar fac lucrarea lui Dumnezeu, devenind „slujitori ai lui Dumnezeu”, căci Dumnezeu vrea ca societatea să fie caracterizată de ordine şi disciplină, nu de

---

1139 Dan. 4:34-35.
1140 Rom. 13:1.
1141 Rom. 13:6 cf. 13:4.
1142 Isaia 10:5.

violenţă şi haos.

Din mesajul Scripturii înţelegem că Dumnezeu veghează asupra procesului de promovare a diferiţilor conducători din lume. Aceasta poate însemna că uneori El rânduieşte ca anumite popoare să aibă conducători buni, iar alteori, ca să le pedepsească păcatul şi lipsa de interes pentru mântuire, le dăruieşte altor naţiuni conducători răi. (Aceasta nu neagă în niciun fel realitatea că anumite neamuri se pedepsesc singure prin păcat. În mod concret, există anumite naţiuni care. tolerând şi încurajând anumite condiţii păcătoase, permit unor oameni răi să ia conducerea şi să-şi exercite puterea de dominare asupra lor. Deşi aceste naţiuni „şi-au făcut-o cu mâna lor”, asta nu înseamnă că suveranitatea lui Dumnezeu n-a fost la lucru. Deşi El este cauza primară, Dumnezeu lucrează prin desfăşurarea „obiectivă” a evenimentelor.)

S-a sugerat că Dumnezeu a „rânduit” stăpânirile care sunt tot aşa cum a „rânduit” şi căsătoria. El a aşezat în inima omului dorinţa după un tovarăş cu care să se însoţească în viaţă. Tot aşa, acelaşi Dumnezeu a aşezat în inimile oamenilor tendinţa de a se grupa în comunităţi sociale în care să domnească ordinea şi disciplina. Dumnezeu nu a vrut ca oamenii să cutreiere suprafaţa pământului „în haite”, ca animalele sălbatice, şi oricine contribuie la formarea sau promovarea unor astfel de comunităţi sociale ordonate se află chiar şi fără să-şi dea seama în ascultare de „rânduielile” stabilite de Dumnezeu. Creatorul doreşte ca oamenii să trăiască împreună ca fraţii, să aibă libertatea şi posibilitatea de a se căsători şi de a-şi creşte frumos copiii, libertatea de a se închina divinităţii, libertatea de a putea trăi în pace şi prosperitate. Ca o încununare a acestor binecuvântări, Dumnezeu ni L-a dăruit şi pe Domnul Iisus ca să moară pentru mântuirea şi sfinţirea noastră. Foarte puţini oameni au suficientă cunoştinţă despre istorie pentru a-şi da seama cât progres social şi moral a adus lumii creştinismul.

Care sunt îndatoririle de bază pe care le are un creştin faţă de diferitele forme de guvernământ sub

autoritatea cărora trăieşte?

Una din ele este aceea de a-şi plăti taxele şi impozitele care garantează întreţinerea şi buna funcţionare a guvernelor:

„Toptentru aceasta să plătiţi şi birurile. Căci dregătorii sunt nişte slujitori ai lui Dumnezeu, făcând necurmat tocmai slujba aceasta. Daţi tuturor ce sunteţi datori să daţi: cui datoraţi birul, daţi-i birul; cui datoraţi vama, daţi-i vama; cui datoraţi frica, daţi-i frica; cui datoraţi cinstea, daţi-i cinstea” 1.

Nu putem refuza plătirea taxelor pe motiv că un anumit procent merge la producerea de armament. „Pacifiştii” naivi care susţin această părere se fac că uită că Pavel şi-a scris epistola pe timpul lui Nero, unul dintre cei mai nebuni şi mai neînfrânaţi cezari ai Romei! Este responsabilitatea oricărui creştin să-şi plătească datoriile băneşti faţă de stat. Responsabilitatea folosirii acestor bani cade în sarcina dregătorilor” şi ei vor fi judecaţi de Dumnezeu pentru aceasta.

O a doua responsabilitate a celor credincioşi faţă de stăpânire este menţionată de Pavel în cea dintâi epistolă a sa către Timotei:

„Vă îndemn dar, înainte de toate, să faceţi rugăciuni, cereri, mijlociri, mulţumiri pentru toţi oamenii, pentru împăraţi şi pentru toţi cei ce sunt înălţaţi în dregătorii, ca să putem duce astfel o viaţă paşnică şi liniştită, cu toată evlavia şi cu toată cinstea. Lucrul acesta este bun şi bine primit înaintea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, care voieşte ca toţi oamenii să fie mântuiţi şi să vină la cunoştinţa adevărului122.

Trebuie să recunoaştem că mai toţi creştinii sunt deficitari în sectorul acesta. Foarte puţini ne aducem aminte să-i amintim în rugăciunile noastre şi pe cei asupra cărora apasă enorma sarcină de a hotărî legile şi prevederile care să ne asigure nouă pacea şi bunăstarea.

Cea de a treia obligaţie a creştinilor faţă de stat este aceea de a asculta şi de a se supune legilor. Apostolul Pavel scrie:

„Oricine să fie supus stăpânirilor celor mai înalte;… cine se împotriveşte stăpânirii, se împotriveşte rânduielii puse de Dumnezeu; şi cei ce se împotrivesc, îşi vor lua osânda… De aceea trebuie să fiţi supuşi nu numai de frica pedepsei, ci şi din îndemnul cugetului”[1143][1144].

Creştinii trebuie să fie cetăţeni de onoare ai ţării lor şi trebuie să se supună legilor chiar şi atunci când unele dintre ele nu le sunt prea pe plac. Singura excepţie de la această regulă este în cazul în care legile unui stat vin în conflict cu principiile din Cuvântul lui Dumnezeu. Atunci, creştinul trebuie să se supună autorităţii mai înalte a Cuvântului. Apostolii au trecut printr-o astfel de criză atunci când Sinedriul a căutat să-i oprească de la predicarea Evangheliei:

*„Şi după ce i-au chemat, le-au poruncit să nu mai vorbeas*că cu *niciun chip, nici să mai înveţe pe oameni în Numele lui Iisus. Drept răspuns, Petru şi Ioan le-au zis*: *„Judecaţi voi singuri dacă este drept înaintea lui Dumnezeu să ascultăm mai mult de voi decât de*

Dumnezeu: *căci noi nu putem să nu vorbim despre ce am văzut şi am auzit” 1.*

Apostolii au ieşit dinaintea Sinedriului şi şi-au continuat propovăduirea, ceea ce a dus la rearestarea lor:

„După ce i-au adus, i-au pus înaintea Soborului. Şi marele preot i-a întrebat astfel: *„Nu v-am poruncit noi cu tot dinadinsul să nu învăţaţi pe norod în Numele acesta*? *Şi voi iată că aţi umplut Ierusalimul cu învăţătura voastră, şi căutaţi să aruncaţi asupra noastră sângele acelui om”. Petru şi apostolii ceilalţi, drept răspuns, i-au zis*: *„Trebuie să ascultăm mai mult de Dumnezeu decât de –, ¡2.*

oameni!

Cea de a patra obligaţie a creştinilor faţă de stat este aceea de a da cinste şi respect dregătorilor. Apostolul Pavel scrie:

„Daţi tuturor ce sunteţi datori să daţi: *cui datoraţi birul, daţi-i birul*; *cui datoraţi vama, daţi-i vama*; *cui*

1143 Rom. 13:6-7.

1144 Rom. 13:1, 2, 5.

datoraţi frica, daţi-i frica; cui datoraţi cinstea, daţi-i cinstea”[1145][1146].

Petru scrie şi el:

„Cinstiţi pe toţi oamenii, iubiţi pe fraţi; temeţi-vă de Dumnezeu; daţi cinste împăratului!”[1147].

Trebuie să subliniem faptul că există o mare deosebire între Biserică şi Stat. Statul este compus din toţi oamenii, buni şi răi, păcătoşi şi sfinţi, membrii ai Bisericii şi oameni ai lumii. În stat devii cetăţean prin naşterea firească, în timp ce în Biserică se intră numai printr-o naştere din Dumnezeu. Slujba statului este aceea de a menţine ordinea şi disciplina, în timp ce menirea Bisericii este aceea de a-i conduce pe oameni la Hristos şi la mântuire. Statul are autoritate asupra oamenilor prin legi, Biserica foloseşte ca ghid Cuvântul lui Dumnezeu. Statul presupune un regim de disciplină impus prin amenzi, tribunale, închisori şi chiar pedeapsa cu moartea, în timp ce Biserica se mărgineşte să meargă doar până la excomunicarea celui ce stăruieşte în păcat şi refuză să se pocăiască. Statul are în fruntea lui un grup de oameni, Biserica îl are ca autoritate supremă pe însuşi Iisus Hristos. Statul există, dar va dispare din lume la venirea lui Iisus Hristos. Biserica există acum doar într-o formă atenuată şi-şi va primi la venirea Domnului întreaga autoritate şi stăpânire. Biserica nu va dispărea niciodată. Destinul ei este să intre în „odaia de nuntă” a Mielului şi să-şi trăiască tainica ei unire cu Fiul lui Dumnezeu.

I

Există funcţii ale formelor guvernamentale în care nu au ce căuta creştinii? La această întrebare se poate răspunde şi foarte greu şi foarte uşor. Fără să ne lăsăm atraşi în raţionamente complicate, ne vom mărgini să spunem că fiecare creştin trebuie să se lase călăuzit de Duhul lui Dumnezeu în această problemă. Prioritatea numărul unu a celui credincios este şi trebuie să rămână

1145 Fapte 4:18-20.
1146 Rom. 13:7.
1147 1 Petru 2:17.

proclamarea Evangheliei mântuitoare a lui Hristos şi viaţa de mărturie. Dacă ocuparea unei anumite funcţii ştirbeşte cu ceva aceste priorităţi, creştinul trebuie să o refuze. Când între Stat şi Hristos se ivesc contradicţii, creştinul trebuie să se limiteze la perimetrul unei totale ascultări de Domnul.

V. DUMNEZEU – TOTUL ÎN TOŢI

1. VIAŢA DE DINCOLO

Întregul conţinut al Bibliei susţine ideea că omul trăieşte pe pământ doar o mică parte a existenţei sale, urmând ca dincolo de moarte să intre în veşnicie. Şi Vechiul Testament, dar mai ales Noul Testament, sunt pline de referinţe care să ilustreze această realitate. Un bun exemplu îl găsim în capitolul 12 din cartea Eclesiastului, care descrie bătrâneţea şi întâmpinarea morţii:

„Dar adu-ţi aminte de Făcătorul tău în zilele tinereţii tale, până nu vin zilele cele rele şi până nu se apropie anii, când vei zice: *„Nu găsesc nicio plăcere în ei”*; *până nu se întunecă soarele, şi lumina, luna şi stelele, şi până nu se întorc norii îndată după ploaie*; *până nu încep să tremure paznicii casei* (*mâinile*), *şi să se încovoaie cele tari* (*picioarele*); *până nu se opresc cei ce macină* (*dinţii*), *căci s-au împuţinat*; *până nu se întunecă cei ce se uită pe ferestre* (*ochii*); *până nu se închid cele două uşi dinspre uliţă* (*buzele*), *când uruitul morii slăbeşte, te scoli la ciripitul unei păsări, glasul tuturor cântăreţelor se aude înăbuşit, te temi de orice înălţime, şi te sperii pe drum*; *până nu înfloreşte migdalul cu peri albi, şi de abia se târăşte lăcusta, până nu-ţi trec poftele, căci omul merge spre casa lui cea veşnică, şi bocitorii cutreieră uliţele*; *până nu se rupe funia de argint, până nu se sfarmă vasul de aur, până nu se sparge găleata la izvor, şi până nu se strică roata de la fântână*; *până nu se întoarce ţăfâna în pământ cum a fost, şi până nu se întoarce duhul la Dumnezeu, care l-a dat. O, deşertăciune a deşertăciunilor, zice Eclesiastul*; *totul este deşertăciune”*.

„Să ascultăm dar încheierea tuturor învăţăturilor:

Teme-te de Dumnezeu şi păzeşte poruncile Lui Aceasta este datoria oricărui om. Căci Dumnezeu va aduce orice faptă la judecată, şi judecata aceasta se va face cu privire la tot ce este ascuns, fie bine, fie rău

Descrierea de mai sus se potriveşte exact cu o afirmaţie scurtă din epistola către Evrei: „... oamenilor le este rânduit să moară o singură dată, iar după aceea vine judecata...”[11481149].

În procesul morţii omul iese din învelişul de came al trupului, şi intră ca suflet viu în viaţa de dincolo. Existenţa de după moarte poate fi sau în slava şi bucuria eternă sau în suferinţa şi chinul veşnic. Odată cu clipa morţii se încheie şi perioada de alegere a omului. După moarte nimeni nu-şi mai poate schimba starea şi nu se mai poate pocăi sau întoarce la Dumnezeu. Din acest motiv, Scriptura îi îndeamnă pe toţi oamenii să se pregătească din timp pentru viaţa viitoare şi pentru clipa în care vom sta în faţa dreptei judecăţi a lui Dumnezeu. După judecată, fiecare va fi retribuit după faptele sale din timpul vieţii:

„Căci toţi trebuie să ne înfăţişăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, pentru ca fiecare să-şi primească răsplata după binele sau răul pe care-l va fi făcut când trăia în trup”[11501151].

Învăţătura Vechiului Testament

Vechiul Testament ne spune că după ce moare, omul se duce în *Şcol* sau *Locuinţa morţilor*. O examinare a textelor în care apare acest termen va scoate la iveală că el nu este folosit întotdeauna cu aceiaşi semnificaţie. Uneori, el este folosit pentru a desemna pur şi simplu locul în care se duc toţi oamenii, fără discriminare, după moarte. Alteori el este folosit pentru a identifica locul în care vor fi trimişi cei răi. În cartea Geneza găsim scris despre patriarhul Iacov că:

„Toţi fiii şi toate fiicele lui au venit ca să-l mângâie;

1148E cles. 12:1-8, 13-14.
1149E vrei 9:27.
11502 Cor. 5:10.
1151G en. 37:35.

dar el nu voia să primească nicio mângâiere, ci zicea: *„Plângând mă voi pogon la fiul meu în locuinţa morţilor”*. *Şi plângea astfel pe fiul său”*.

Iacov i-a interzis lui Ruben să-l ia pe Beniamin în Egipt, zicând:

„Fiul meu nu se poate pogori împreună cu voi; *căci fratele lui a murit, şi el a rămas singur*; *dacă i s-ar întâmpla vreo nenorocire în călătoria pe care o faceţi, cu durere îmi veţi pogon perii mei cei albi în locuinţa morţilor”*[1152].

(1)
(2)
(3)
(4)
(5)

În mod asemănător, psalmul 16, care este un psalm mesianic, spune că Mesia nu va rămâne în Şcol:

„Căci nu vei lăsa sufletul meu în locuinţa morţilor, nu vei îngădui ca prea iubitul Tău să vadă putrezirea” 1.

Există multe alte texte care prezintă Şcolul ca destinaţia finală a celor răi. În cartea Proverbelor, este repetat de câteva ori că femeia stricată împinge sufletele oamenilor spre Şcol:

„Picioarele ei pogoară la moarte, şi paşii ei dau în locuinţa morţilor”[11531154].

„Casa ei este drumul spre locuinţa morţilor, drumul care pogoară spre locaşurile morţii”[11551156].

Psalmistul David anunţă:

„Cei răi se întorc la locuinţa morţilor, toate neamurile care uită pe Dumnezeu”.

Alţi termeni folosiţi de Vechiul Testament când se vorbeşte despre existenţa de după moarte sunt:

1152G en. 42:38.
1153 Ps. 16:10.
1154 Prov. 5:5.
1155 Prov. 7:27.
1156 Ps. 9:17.

mormânt[1157], loc de îngropare[1158] şi groapă[1159].

Când vorbeşte despre cer, Vechiul Testament foloseşte termeni diferiţi pentru a desemna fie cerul atmosferic, fie cerul cosmic, fie locul prezenţei lui Dumnezeu. Una din cele mai bune ilustraţii în care termenul cer este folosit pentru a desemna locul prezenţei divine este rugăciunea lui Solomon:

„Când poporul Tău Israel va fi bătut de vrăjmaş, pentru că a păcătuit împotriva Ta: dacă se vor întoarce la Tine şi vor da slavă Numelui Tău, dacă îţi vor face rugăciuni şi cereri în casa aceasta, ascultă-i din ceruri, iartă păcatul poporului Tău Israel...”[1160].

Învăţătura Vechiului Testament despre viaţa de dincolo nu se bazează însă pe termeni ca cei enumeraţi mai sus, ci pe pasaje dătătoare de speranţă ca acestea:

„Îmi vei arăta cărarea vieţii;

Înaintea Feţei Tale sunt bucurii nespuse, şi desfătări veşnice în dreapta Ta.

„Dar eu, în nevinovăţia mea, voi vedea Faţa Ta:

Cum mă voi trezi, mă voi sătura de chipul Tău

„Mă vei călăuzi cu sfatul Tău, apoi mă vei primi în slavă.

Pe cine altul am eu în cer afară de Tine?

Şi pe pământ nu-mi găsesc plăcerea în nimeni decât în Tine”[11611162].

„Acolo nu te mai necăjesc cei răi, acolo se odihnesc cei sleiri de puteri”[1163].

Una dintre cele mai izbitoare dovezi despre credinţa în viaţa de dincolo o găsim în relatarea despre felul în care a reacţionat David la moartea unuia dintre fiii săi:

1157 Gen. 35:20.
1158 Gen. 23:4.
1159 Isaia 51:14.
1160] împ. 8:34.

0) Ps. 16:11.
1161 Ps. 17:15.
1162 Ps. 73:24-25.
1163 Iov 3:17.

„ŞI-N – atan a plecat acasă. Domnul a lovit copilul pe care-l născuse lui David nevasta lui Urie, şi a fost greu bolnav. David s-a rugat lui Dumnezeu pentru copil, şi a postit; şi când a venit acasă, toată noaptea a stat culcat pe pământ. Bătrânii casei au stăruit de el să se scoale de la pământ; dar n-a voit, şi n-a mâncat nimic cu ei. A şaptea zi, copilul a murit. Slujitorii lui David s-au temut să-i dea de veste că a *murit copilul. Căci ziceau: „Când copilul trăia încă, i-am vorbit, şi nu ne-a ascultat: cum să îndrăznim să-i spunem: murit copilul”. Are să se întristeze şi mai mult”. David a băgat de seamă că slujitorii lui vorbeau în şoaptă între ei şi a înţeles că murise copilul. El a zis slujitorilor săi: „A murit copilul?” Şi ei au răspuns: „A murit”. Atunci David s-a sculat de la pământ.* S*-a spălat, s-a uns şi şi-a schimbat hainele; apoi s-a dus în casa Domnului şi s-a închinat. Întorcându-se acasă, a cerut să i se dea să mănânce şi a mâncat. Slujitorii lui i-au zis: „Ce înseamnă ceea ce faci? Când trăia copilul, posteai şi plângeai; şi acum, când a murit copilul, te scoli şi mănânci?” El a răspuns: „Când trăia copilul, posteam şi plângeam, căci ziceam: „Cine ştie dacă nu.* Se *va îndura Domnul de mine şi dacă nu va trăi copilul?” Acum, când a murit, pentru ce să mai postesc? Pot să-l întorc în viaţă? Eu mă voi duce la el, dar el nu se va întoarce la mine”*[1164].

Învăţătura Noului Testament

I

Termenul echivalent din Noul Testament pentru *Şcolul* din Vechiul Testament este grecescul *Hades*. Ca şi Şcolul, Hades desemnează destinaţia tuturor oamenilor după moarte şi mai ales a oamenilor răi. Despre oraşul Capemaum, de exemplu, este scris că va fi pogorât până în locuinţa morţilor1. Porţile locuinţei morţilor sunt plasate în antagonism cu Biserica[11651166]. Când a murit omul bogat, el a fost dus în grozava pedeapsă a locuinţei morţilor[1167]. În

1164 2 Sam. 12:15-23.
1165 Mat. 11:23.
11660 Mat. 16:18.
1167 Luca 16:23.

Apocalipsa întâlnim numeroase astfel de referiri la „moarte şi locuinţa morţilor”[1168].

În Noul Testament, termenul care denumeşte de obicei locul pedepsei veşnice este *Gheena*. Această numire alegorică a apărut pe fondul existenţei unui loc de ardere a gunoaielor din Ierusalim, undeva într-o vale adiacentă cetăţii numită: valea Ghehinomului. Din pricină că gunoaiele se aduceau în fiecare zi, focul şi fumul din această vale nu încetau niciodată. Domnul Iisus i-a avertizat pe toţi că cine-l va numi pe aproaple său: „Nebunule!”, va fi aruncat în focul Gheenei[1169]. În acelaşi loc va fi aruncat trupul celor ce n-au învăţat înfrânarea de sine[1170]. Un om rău este supranumit „fiu al Gheenei”[1171], iar Domnul Iisus i-a avertizat pe farisei de pericolul Gheenei:

„*Şerpi, pui de năpârci*! *Cum veţi scăpa de pedeapsa gheenei*?”[1172].

Mai există şi un al treilea termen folosit în Noul Testament pentru a desemna locul de pedeapsă veşnică: „tartarus” (Adânc). Apostolul Petru aminteşte în cea de a doua lui epistolă despre îngerii care au păcătuit şi au fost aruncaţi în „adânc” (tartarus), „unde stau înconjuraţi de întuneric, legaţi cu lanţuri şi păstraţi pentru judecată”[1173].

Şi Domnul Iisus aminteşte de câteva ori despre „focul care nu se stinge”[11741175], iar în cartea Apocalipsei găsim „iazul de foc” 11. Domnul Iisus a spus în mod expres că toţi cei necredincioşi vor fi trimişi „în pedeapsa veşnică, iar cei neprihăniţi vor merge în viaţa veşnică”[1176].

În Noul Testament, termenul folosit în mod obişnuit

1168 Apoc. 1:18; 6:8;20:13, 14.
1169 Mat. 5:22.
1170 Mat. 10:28; 18:9; Marcu 9:43.
1171 Mat. 23:15.
1172 Mat. 23:33.
1173 2 Petru 2:4.
1174 Marcu 9:43-46, 48.
1175 Apoc. 19:20: 20:10, 14, 15.
1176 Mat. 25:46.

pentru a numi destinaţia finală a celor credincioşi este cuvântul *cer*. Pavel vorbeşte chiar de „cel de al treilea cer”, deosebind astfel locul slavei de cerul atmosferic sau cerul cosmic. Într-un pasaj oarecum obscur, în care aparent vorbeşte despre nişte experienţe pe care le-a avut el însuşi, Pavel scrie:

„Cunosc un om în Hristos, care, acum patrusprezece ani, a fost răpit până în al treilea cer (dacă a fost în trup nu ştiu; dacă a fost fără trup, nu ştiu: Dumnezeu ştie). Şi ştiu că omul acesta (dacă a fost în trup sau fără trup, nu ştiu: Dumnezeu ştie), a fost răpit în rai, şi a auzit cuvinte, care nu se pot spune, şi pe care nu-i este îngăduit unui om să le rostească” 1.

În ce priveşte situaţia celor care vor ajunge în casa cerească, Domnul Iisus ne spune că răsplata lor va fi mare[1177][1178]. Dumnezeu este acolo[1179]. Îngerii sunt acolo[1180]. Comoara credincioşilor este acolo[1181]. Hristos este acolo[1182]. Nădejdea sfinţilor este în cer[1183]. Moştenirea noastră nestricăcioasă este acolo[1184].

Am putea rezuma ceea ce ştim despre viaţa de dincolo în felul următor:

— În clipa morţii, omul dinlăuntru, sufletul, adevărata persoană, intră într-o existenţă conştientă slăvită împreună cu Hristos (2 Cor. 5: 8; Filip. 1: 23; Luca 23: 43; 2 Cor. 5: 1).

— Sau într-o stare de groaznică pedeapsă (Luca 16: 22, 23.).

— Aşteptând învierea de la urmă care se va produce la revenirea lui Hristos în Ziua de apoi (Ioan 5: 28, 29; 6: 39, 40, 44, 54; 11: 24; 1 Tesal. 4: 13 – 5: 4.).

1177 2 Cor. 12:2-4; cf. Luca 23:43; Apoc. 2:7.
1178 Mat. 5:12; Luca 6:23.
1179 Mat. 5:48; 6:9, 10.
1180 Mat. 22:30; Marcu 12:25.
1181 Mat. 6:20; Marcu 10:21; Luca 18:22.
1182 Efes. 6:9; Col. 4:1; Evrei 9:24.
1183 CoL 1:5.
1184 1 Petru 1:4.

Acest „interval” care pare a exista între moartea omului şi clipa învierii în Ziua de apoi este numit de teologi: *Statul intermediar*. Subiectul în sine este dificil pentru că Biblia nu ne lămureşte pe deplin care este relaţia dintre timp şi eternitate şi cum afectează ea desfăşurarea evenimentelor într-o succesiune logică.

Tot în rezumat putem spune despre veşnicie că ea va fi petrecută în rai sau iad:

— Raiul fiind un loc de slavă şi fericire, în compania lui Dumnezeu, a lui Hristos a sfinţilor îngeri şi a tuturor celorlalţi copii ai lui Dumnezeu din scurgerea vremii (Mat. 8: 11; 13: 43; 25: 10; Ioan 14: 12; 1 Petru 1: 4; Apoc. 7: 15; 19: 9; 21: 3, 4, 23; 22: 3 – 5.). Am mai putea adăuga că raiul ne va aduce o stare de intensă şi plăcută activitate, nu o imobilitate extatică1.

— Iadul va fi un loc de chin, departe de faţa Domnului şi de prezenţa celor din cer, un loc al mâniei lui Dumnezeu, al remuşcărilor şi al conştiinţei chinuite în care suferinţa nu va avea sfârşit (Mat. 13: 41, 42; 18: 9: 22: 12, 13; 24: 50, 51; 25: 30, 46; Apoc. 20: 14, 15.)

Există oameni care obiectează împotriva existenţei iadului spunând că este imposibil ca un Dumnezeu al dragostei să creeze un loc al suferinţei fără sfârşit, în care să nu fie posibilă pocăinţa şi iertarea. Acestor inimi sensibile trebuie să le răspundem că învăţătura despre existenţa iadului nu este produsul unor teologii fără simţire, nu este un produs al imaginaţiei sau dorinţei noastre refulate de răzbunare. Toate informaţiile prezentate aici despre iad şi despre grozăvia lui au fost luate direct din Noul Testament. Omul a fost creat „un suflet nemuritor”. Acum el este într-o stare de cădere şi are nevoie grabnică de mântuire. Viaţa de pe pământ este singurul loc în care omul îşi poate hotărî singur unde îşi va petrece veşnicia. Este evident că cei neprihăniţi vor trebui separaţi de cei răi în veşnicie, altfel cerul n-ar mai putea fi un loc al fericirii. Pe de altă parte, raiul ar fi un loc în care niciun păcătos nu s-ar putea simţi bine. Cineva spunea chiar că un păcătos s-ar chinui în rai la fel de mult ca şi în

iad, căci caracterul lui pervertit de plăcerile păcatului ar fi într-o continuă agonie datorită prezenţei continue a lui Dumnezeu şi a făpturilor Sale sfinte. Domnul Iisus a vorbit de trei ori mai mult despre iad decât despre rai. Acest subiect de coşmar trebuie şi astăzi adus necontenit înaintea ochilor oamenilor, ca un îndemn dat oamenilor ca să-l primească pe Domnul Iisus şi mântuirea oferită de El în dar. Acest subiect, după cum remarcă foarte bine apostolul Pavel, trebuie să-i determine şi pe cei credincioşi să-şi schimbe viaţa, devenind nişte ambasadori neobosiţi ai lui Hristos, insistând mereu pe lângă oameni „să se împace cu Dumnezeu”[1185][1186].

2. REVENIREA DOMNULUI IISUS

Orice tentativă de a clădi un sistem „teologic” bazat pe datele oferite de Cuvântul lui Dumnezeu trebuie să fie o întreprindere caracterizată de smerenie şi umilinţă, căci avem de a face cu „oracolele lui Dumnezeu”[1187] iar responsabilitatea de a-L reprezenta pe Dumnezeu şi adevărul Său înaintea oamenilor este extraordinar de mare.

Dintre toate domeniile teologiei, escatologia este sectorul în care trebuie să dăm dovadă de cea mai mare umilinţă. Asta înseamnă că în discuţiile noastre nu au ce căuta nici orgoliul celui care crede că le ştie pe toate şi nici dispreţul faţă de cei ce nu au ajuns să ne împărtăşească în totul opiniile despre ordinea exactă a evenimentelor legate de revenirea Domnului Iisus.

În opinia multor şcolari biblici, profeţia nu constituie un fel de istorie scrisă mai dinainte. Să luăm de exemplu profeţiile făcute în Vechiul Testament despre Mesia. Oricine a putut lua cunoştinţă de câteva detalii despre cum va avea să fie viaţa Lui pământească, despre locul naşterii, despre suferinţele îndurate, etc. Dar nimeni nu ar fi putut scrie o Evanghelie înainte de promisa Lui întrupare. A trebuit ca să vină El personal mai întâi, să ia chip de om şi

---

1185 Apoc. 7:15; cf. 22:3.
1186 2 Cor. 5:20; cf. 5:11.
1187 Rom. 3:2.

să trăiască printre noi plin de har şi de adevăr, pentru ca noi să putem privi slava Lui şi să-L cunoaştem aşa cum este. La fel stau lucrurile şi cu profeţiile despre vremurile viitoare. Adevărata versiune a evenimentelor legate de revenirea Sa pe pământ nu se va putea scrie decât atunci şi acolo. Ce avem astăzi la dispoziţie sunt numai fragmente de cronică, detalii izolate menite să ne servească doar ca nişte veritabile „indicatoare de drum” sau borne kilometrice. Din când în când identificăm câte un eveniment cu un text profetic şi primim confirmarea că istoria se află pe drumul anunţat mai dinainte de Dumnezeu. Nimeni n-ar trebui să se aştepte ca toate textele profetice să-şi găsească împlinirea în propria lui generaţie.

Escatologia este domeniul în care este normal ca nu toţi teologii să aibă aceeaşi părere. Chiar şi între cei ce împărtăşesc în general acelaşi punct de vedere în aproape toate privinţele, există deosebiri în anumite lucruri. Cele mai multe deosebiri de păreri sunt în problema interpretării capitolului 20 din cartea Apocalipsei, care se referă la împărăţia de o mie de ani, dar nu se limitează numai la acest subiect.

Semnele venirii Sale

Scriptura ne prezintă o serie de evenimente care pot servi ca semne ale revenirii Domnului Iisus.

1. Unul dintre ele este proclamarea Evangheliei în toate ţările lumii (Mat. 24: 14; Marcu 13: 10.) „Evanghelia aceasta a împărăţiei va fi propovăduită în toată lumea, ca să slujească de mărturie tuturor neamurilor. Atunci va veni sfârşitul”.

2. Un alt semn al sfârşitului va fi faptul că un mare număr din cei dintre neamuri vor face deja parte din Biserică (Mat. 8: 11; Luca 2: 32; Fapte 15: 14; Rom. 9: 24 – 26; 11: 25; 15: 8 – 12; Efes. 2: 11 – 20). Pavel scrie:

„Fraţilor, pentru ca să nu vă socotiţi singuri înţelepţi, nu vreau să nu ştiţi taina aceasta: O parte din Israel a căzut într-o împietrire, care va ţinea până va intra numărul

deplin al Neamurilor”.

3. Scriptura ne mai anunţă că înaintea revenirii Domnului mulţi evrei se vor întoarce la El şi vor crede (Rom. 11: 14 – 15, 25 – 32; 2 Cor. 3: 14 – 16). Pavel scrie: „Şi atunci tot Israelul va fi mântuit, după cum este scris:

„*Izbăvitorul va veni din Sion, şi va îndepărta toate nelegiuirile de la Iacov. Acesta va fi legământul pe care-l voi face cu ei, când le voi şterge păcatele*”.

În ce priveşte Evanghelia, ei sunt vrăjmaşi, şi aceasta spre binele vostru; dar în ce priveşte alegerea, sunt iubiţi, din pricina părinţilor lor. Căci lui Dumnezeu nu-Ipare rău de darurile şi de chemarea făcută” *1. Contrastând* viitoarea lor convertire cu împietrirea în care au căzut acum evreii, Pavel scrie:

„*Căci, dacă lepădarea lor a adus împăcarea lumii, ce va fi primirea lor din nou, decât viaţă din morţi*?”[1188][1189]

Ezechiel anunţă în capitolul 37 al cărţii sale că Israelul va trăi o întoarcere la viaţă în două etape: mai întâi o refacere fizică, şi apoi o înviere spirituală. Cu alte cuvinte trebuie să asistăm mai întâi la o refacere naţională şi politică a Israelului şi numai după aceea la una spirituală.

4. Un al patrulea semn al revenirii Domnului Iisus va fi lepădarea de credinţă şi vremurile de necaz şi strâmtorare (Mat. 24: 9 – 12; Marcu 13: 9 – 13; Luca 21: 22 – 24; 2 Tesal. 2: 3, 4; 1 Tim. 4: 1 – 3; 2 Tim. 3: 1 – 5.) Apostazia sau lepădarea de credinţă nu trebuie confundată cu greşelile doctrinare sau cu abaterile de la unele doctrine biblice. Asemenea stări au fost prezente în toată istoria Bisericii. Când Noul Testament vorbeşte despre venirea unei *Apostazii* care va fi un semn al revenirii Domnului, ea vorbeşte despre o totală, categorică şi conştientă renunţare la credinţa şi ascultarea faţă de Dumnezeu. Oamenii vor începe să i se împotrivească pe faţă lui Dumnezeu, preferând să se alipească de învăţături „ale dracilor”.

1188 Rom. 11:26-29.
1189 Rom. 11:15.

5. Un alt semn al sfârşitului va fi apariţia pe scena lumii a unui „om al păcatului” supranumit: *Antihrist* (2 Tesal. 2: 1 – 12; 1 Ioan 2: 18, 21, 22; 4: 3; 2 Ioan 7; Apoc. 13. Deşi spiritul lui antihrist se manifestă în sistemul lumii şi în apariţia multor împotrivitori ai credinţei, *Antihristul* care va veni va fi cu totul altceva: un om cu capacităţi extraordinare, posedat şi împuternicit de însuşi Diavolul pentru a conduce lumea într-o împotrivire făţişă faţă de Dumnezeu.

6. Un al şaselea şi final semn al revenirii Domnului Iisus va fi succesiunea de evenimente descrise de Domnul Iisus în discursul de pe muntele Măslinilor, aşa cum este el înregistrat în Matei 24, Marcu 13 şi Luca 21. Aceste semne şi minuni includ războaie, foamete, cutremure de pământ, profeţi mincinoşi, precum şi perturbaţii cosmice de ale căror natură nu putem fi prea siguri astăzi. Un studiu amănunţit al Vechiului Testament va scoate la iveală posibilitatea unor cataclisme care „vor zgudui lumea”[1190].

Natura venirii Sale

Din studierea pasajelor care ne vorbesc despre revenirea Domnului Iisus, înţelegem că El:

— Se va întoarce în mod personal şi vizibil (Mat. 24: 44; 26: 64; Marcu

13: 26; Luca 21: 27; Fapte 1: 11; 3: 20, 21; 1 Cor. 15: 23; Filip. 3: 20; Col. 3: 4; 1 Tesal. 2: 19; 3: 13; 4: 13 – 5: 4; 2 Tim. 4: 8; Tit 2: 13; Evrei 9: 28; Apoc. 1: 7.).

— Va veni deodată, prin surpriză (Mat. 24: 27 – 44; 25: 1 – 13; Marcu 13: 32 – 37; 1 Tesal. 5: 2, 3; Apoc. 3: 3; 6: 15.)

— Va veni în slavă şi biruitor (Mat. 24: 30; 1 Tesal. 4: 16; 2 Tesal. 1: 7 – 10.).

Probabil că dacă ar trebui să alegem un singur pasaj care să ne pregătească pentru venirea Domnului nu am putea găsi altul mai bun ca acesta:

„Nu voim, fraţilor, să fiţi în necunoştinţă despre cei ce au adormit, ca să nu vă întristaţi ca ceilalţi, care n-au nădejde. Căci dacă credem că Iisus a murit şi a înviat,

1190 Isaia 34:4; Ezec. 32:7, 8.

credem şi că Dumnezeu va aduce înapoi împreună cu Iisus pe cei ce au adormit în El. Iată, în adevăr, ce vă spuneam, prin Cuvântul Domnului: *noi cei vii, care vom rămânea până la venirea Domnului, nu vom lua-o înaintea celor adormiri. Căci însuşi Domnul, cu un strigăt, cu glasul unui arhanghel şi cu tnmbiţa lui Dumnezeu, Se va pogon din cer, şi întâi vor învia cei morţi în Hristos. Apoi, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiţi toţi împreună cu ei, în nori, ca să întâmpinăm pe Domnul în văzduh*; *şi astfel vom fi* totdeauna *cu Domnul. Mângâiaţi-vă dar unii pe alţii cu aceste cuvinte*.

Cât despre vremi şi soroace, n-aveţi trebuinţă să vi se scrie, fraţilor. Pentru că voi înşivă ştiţi foarte bine că ziua Domnului va veni ca un hoţ noaptea. Când vor zice: „Pace şi linişte!” atunci o prăpădenie neaşteptată va veni peste ei, ca durerile naşterii peste femeia însărcinată; şi nu va fi chip de scăpare. Dar voi, fraţilor, nu sunteţi în întuneric, pentru ca ziua aceea să vă prindă ca un hoţ” 1.

Scopul venirii Sale

Conform Noului Testament, scopul venirii Domnului Iisus este întreit:

(1) – ca să-i învieze pe cei morţi (Ioan 5: 28, 29; 6: 39, 40, 44, 54; 11: 24; Fapte 24: 15; 1 Cor. 15: 23; 1 Tesal. 4: 15 – 17.)

(2) – ca să judece (Mat. 13: 30, 40 – 43, 49; 25: 31 – 46; Ioan 12: 48; Fapte 24: 25; Rom. 2: 5 – 16; 1 Tesal. 4: 14 – 5: 4; 2 Tesal. 1: 7 – 10; 2 Petru 3: 3 – 13.) Această judecată va aduce mântuirea deplină a celor credincioşi (Luca 21: 25 – 28; Rom. 8: 23; Efes. 1: 13, 14; 4: 30; Filip. 3: 20, 21; 1 Petru 1: 3 – 5.), şi condamnarea veşnică a tuturor celor răi (Mat. 13: 37 – 43; 25: 31 – 46; 2 Tesal. 1: 7 – 10; Rom. 2: 5 – 16.)

(3) – ca să readucă întreaga creaţie la starea originală de neprihănire şi armonie (Mat. 19: 28; Fapte 3: 21; Rom. 8: 21; Evrei 1: 10 – 12; 12: 26 – 28; 2 Petru 3: 13; Apoc. 21: 1.)

Biblia ne spune că din pricina păcatului săvârşit de primii oameni, tot pământul se află astăzi sub blestem.

Pavel ne scrie că nu numai omul, ci întreaga creaţie a intrat în robia stricăciunii: „Căci firea a fost supusă deşertăciunii, nu de voie, ci din pricina celui care a supus-o, cu nădejdea însă, că şi ea va fi izbăvită din robia stricăciunii, ca să aibă parte de slobozenia slavei copiilor lui Dumnezeu”[1191][1192].

Fără nicio îndoială, Noul Testament ne spune că scopurile revenirii lui Hristos sunt învierea morţilor şi judecata finală. Ne vom opri puţin asupra fiecăreia în parte.

Cel mai cunoscut capitol dedicat învierii este 1 Corinteni 15:

„Iar dacă se propovăduieşte că Hristos a înviat din morţi, cum zic unii dintre voi, că nu este o înviere a morţilor? Dacă nu este o înviere a morţilor, nici Hristos n-a înviat…

Dar acum, Hristos a înviat din morţi, pârga celor adormiri. Căci dacă moartea a venit prin om, tot prin om a venit şi învierea morţilor. Şi după cum toţi mor în Adam, tot aşa, toţi vor învia în Hristos; dar fiecare larându-l cetei lui Hristos este cel dintâi rod; apoi la venirea Lui, cei ce sunt ai lui Hristos. În urmă, va veni sfârşitul, când El va da împărăţia în mâinile lui Dumnezeu Tatăl, după ce va fi nimicit orice domnie, orice stăpânire şi orice putere. Căci trebuie ca El să împărăţească până va pune pe toţi vrăjmaşii sub picioarele Sale. Vrăjmaşul cel din urmă care va fi nimicit, va fi moartea. Dumnezeu, în adevăr, „a pus totul sub picioarele Lui”. Dar când zice că totul I-a fost supus, se înţelege că afară de Cel ce I-a supus totul. Şi când toate lucrurile îi vor fi supuse, atunci chiar şi Fiul. Se *va supune Celui ce I-a supus toate lucrurile, pentru ca Dumnezeu să fie totul în toţi…*

Dar va zice cineva: „Cum înviază morţii? Şi cu ce trup se vor întoarce?” Nebun ce eşti! Ce semeni tu nu înviază, dacă nu moare mai întâi. Şi când sameni, sameni nu trupul care va fi, ci doar un grăunte, cum se întâmplă: fie de grâu,

---

1191 1 Tesal. 4:13-5:4.

1192 Rom. 8:20-21.

fie de altă sămânţă. Apoi Dumnezeu îi dă un trup, după cum voieşte; şi fiecărei seminţe îi dă un trup al ei. Nu orice trup este la fel; ci altul este trupul oamenilor, altul este trupul dobitoacelor, altul este trupul păsărilor, altul al peştilor. Tot aşa, sunt trupuri cereşti şi trupuri pământeşti; dar alta este strălucirea trupurilor cereşti; şi alta a trupurilor pământeşti. Alta este strălucirea soarelui, alta strălucirea lunii, şi alta este strălucirea stelelor; chiar o stea se deosebeşte în strălucire de altă stea. Aşa este şi învierea morţilor. Trupul este semănat în putrezire, şi înviază în neputrezire; este semănat în ocară, şi înviază în slavă; este semănat în neputinţă, şi înviază în putere. Este semănat trup firesc, şi înviază trup duhovnicesc. Dacă este un trup firesc, este şi un trup duhovnicesc. De aceea este scris: „Omul dintâi Adam a fost făcut un suflet viu". Al doilea Adam a fost făcut un duh dătător de viaţă. Dar întâi, vine nu ce este duhovnicesc, ci ce este firesc; ce este duhovnicesc, vine pe urmă. Omul dintâi este din pământ, pământesc; omul al doilea este din cer. Cum este celpământesc, aşa sunt şi cei pământeşti; cum este Cel ceresc, aşa sunt şi cei cereşti. Şi după cum am purtat chipul celui pământesc, tot aşa vom purta şi chipul Celui ceresc. Ce spun eu, fraţilor, este că nu poate carnea şi sângele să moştenească împărăţia lui Dumnezeu; şi că, putrezirea nu poate moşteni neputrezirea.

Iată, vă spun o taină: Nu vom adormi toţi, dar toţi vom fi schimbaţi, într-o clipă, într-o clipeală din ochi, la cea din urmă trâmbiţă. Trâmbiţa va suna, morţii vor învia nesupuşi putrezirii, şi noi vom fi schimbaţi Căci trebuie ca trupul acesta, supus putrezirii să se îmbrace în neputrezire, şi trupul acesta muritor să se îmbrace în nemurire. Când trupul acesta supus putrezirii se va îmbrăca în neputrezire, şi trupul acesta muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci se va împlini cuvântul care este scris:

„Moartea a fost înghiţită de biruinţă.

Unde îţi este biruinţa, moarte? Unde îţi este boldul moarte?" 1

Probabil că cea mai completă descriere a judecăţii este cea pe care o putem găsi în Romani 2:

„Şi crezi tu, omule, care judeci pe cei ce săvârşesc astfel de lucruri, şi pe care le faci şi tu, că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu? Sau dispreţuieşti tu bogăţiile bunătăţii, îngăduinţei şi îndelungei Lui răbdări? Nu vezi tu că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăinţă? Dar, cu împietrirea inimii tale, care nu vrea să sepocăiască, îţi aduni o comoară de mânie pentru ziua mâniei şi a arătării dreptei judecăţi a lui Dumnezeu, care va răsplăti fiecăruia după faptele lui şi anume, va da viaţa veşnică celor ce, prin stăruinţa în bine caută slava, cinstea şi nemurirea; şi va da mânie şi urgie celor ce, din duh de gâlceavă, se împotrivesc adevărului şi ascultă de nelegiuire. Necaz şi strâmtorare va venipeste orice suflet omenesc care face răul: întâi peste Iudeu, apoi peste Grec. Slavă, cinste şi pace va veni însă peste oricine face binele: întâi peste Iudeu, apoi peste Grec. Căci înaintea lui Dumnezeu nu se are în vedere faţa omului Toţi cei ce au păcătuit fără lege, vor pieri fără lege. Toţi cei ce au păcătuit având lege, vor fi judecaţi după lege. Pentru că nu cei ce aud Legea sunt neprihăniţi înaintea lui Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea aceasta vor fi socotiţi neprihăniţi Când Neamurile, măcar că n-au lege, fac din fire lucrurile Legii prin aceasta el care n-au o lege, îşi sunt singuri lege; şi ei dovedesc că lucrarea Legii este scrisă în inimile lor; fiindcă despre lucrarea aceasta mărturiseşte cugetul lor şi gândurile lor, care s-au se învinovăţesc sau se dezvinovăţesc între ele. Şi faptul acesta se va vedea în ziua când, după Evanghelia mea, Dumnezeu va judeca, prin Iisus *Hristos, lucrurile ascunse ale oamenilor”*[11931194].

Cartea Apocalipsei ne prezintă următoarea descriere a judecăţii de pe urmă:

„Apoi am văzut un scaun de domnie mare şi alb, şi pe Cel ce şedea pe el. Pământul şi cerul au fugit dinaintea Lui, şi nu s-a mai găsit loc pentru ele. Şi am văzut pe

---

1193 1 Cor. 15:12, 13, 20-29, 35-55.

1194 Rom. 2:3-16.

morţi, mari şi mici, stând în picioare înaintea scaunului de domnie. Nişte cărţi au fost deschise. Şi a fost deschisă o altă carte, care este cartea vieţii şi morţii au fostjudecaţi după faptele lor, după cele ce erau scrise în cărţile acelea. Marea a data înapoi pe morţii care erau în ea; Moartea şi Locuinţa morţilor au dat înapoi pe morţii care erau în ele. Fiecare a fost judecat după faptele lui. Şi Moartea şi Locuinţa morţilor au fost aruncate în iazul de foc. Iazul de foc este moartea a doua. Oricine n-a fost găsit scris în cartea vieţii, a fost aruncat în iazul de foc

Pavel întreabă cu toată puterea:

„Dar pentru ce judeci tu pe fratele tău? Sau pentru ce dispreţuieşti tu pe fratele tău? Căci toţi ne vom înfăţişa înaintea scaunului de judecată al lui Hristos. Fiindcă este scris:

„Pe viaţa Mea Mă jur, zice Domnul, că orice genunchi se va pleca înaintea Mea, şi orice limbă va da slavă lui Dumnezeu”.

Aşa că fiecare din noi are să dea socoteală despre sine însuşi lui Dumnezeu [11951196].

Pasaje importante despre revenirea Domnului Iisus

Toţi teologii evanghelici sunt de acord că Domnul Iisus se va întoarce în mod vizibil şi personal pentru a-şi lua la Sine Mireasa, Biserica Sa, şi pentru a-i învia pe toţi oamenii spre judecata finală. Punctul în care apar deosebirile de vederi este învăţătura despre revenirea Domnului Iisus pentru a instaura pe pământ o împărăţie de o mie de ani în care El va domni asupra tuturor oamenilor de pe tronul din Ierusalim, înainte de a trece în revistă diferitele şcoli de interpretare a învăţăturii despre, Împărăţia milenară”, credem că este bine să parcurgem împreună toate pasajele escatologice din Noul Testament pentru a permite cititorilor noştri să se familiarizeze ei înşişi cu învăţătura biblică despre întoarcerea lui Hristos, învierea celor morţi şi judecata de la urmă.

Evangheliile

1195 Apoc. 20:11-15.

1196 Rom. 14:10-12.

Dăm mai jos declaraţii ieşite de pe buzele Domnului Iisus, aranjate cronologic, după ordinea stabilită de profesorul A.T. Robertson în cartea sa: *Harmony of the Gospelsfor Students of the Life of Christ*[1]. Am trecut cu vederea în mod intenţionat pasajele paralele care apar în altă parte decât locul citat.

În Evanghelii, prima afirmaţie despre evenimentele care ne preocupă este făcută de Ioan Botezătorul şi se referă la judecata pe care o va face Iisus la revenirea Sa:

„Acela are lopata în mână; îşi va curăţi aria cu desăvârşire, şi îşi va strânge gâtul în gânar, iar pleava o va arde într-un foc care nu se stinge”[1197][1198].

Cea dintâi afirmaţie escatologică făcută de Domnul Iisus a fost despre înviere:

„Căci, după cum Tatăl are viaţa în Sine, tot aşa a dat şi Fiului să aibă viaţa în Sine. Şi la *dat putere să judece, întrucât este Fiu al omului. Nu vă miraţi de lucrul acesta; pentru că vine ceasul când toţi cei din morminte vor auzi glasul Lui, şi vor ieşi afară din ele. Cei ce au făcut binele, vor învia pentru viaţă; iar cei ce au făcut răul, vor învia pentru judecată”*[1199].

La încheierea predicii de pe munte, Iisus a spus:

„Nu căcine-Mi zice: „Doamne, Doamne!” va intra în împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu care este în ceruri. Mulţi îmi vor zice în ziua aceea: „Doamne, Doamne! N-am prorocit noi în Numele Tău? N-am scos noi draci în Numele Tău? Şi n-am făcut noi multe minuni în Numele Tău?” Atunci le voi spune curat: „Niciodată nu v-am cunoscut; depărtaţi-vă de la Mine, voi toţi care lucraţi fărădelege”[1200].

Tot în Matei găsim scris:

„Atunci Iisus a început să mustre cetăţile în care fuseseră făcute cele mai multe din minunile Lui, pentru că nu se pocăiseră. „Vai de tine Horazine!” a zis El. „Vai de

---

1197 Publicată de Harper & Brothers, New York și London, 1912.
1198 Luca 3:17.
1199 Ioan 5:26-29.
1200 Mat. 7:21-23.

tine, Betsaido!*” Căci dacă ar fi fost făcute în Tir şi Sidon minunile care au fost făcute în voi, de mult s-ar fi pocăit, cu sac şi cenuşă. De aceea vă spun că, în ziua judecăţii, va fi mai uşor pentru Tir şi Sidon, decât pentru voi şi tu, Capemaume, vei fi înălţat oare până la cer*? *Vei fi pogorât până la Locuinţa morţilor*; *căci dacă ar fi fost făcute în Sodoma minunile, care au fost făcute în tine, ea ar fi rămas în picioare până în ziua de astăzi De aceea, vă spun, că în ziua judecăţii, va fi mai uşor pentru ţinutul Sodomei, decât pentru tine*” *1*.

În ce priveşte felul nostru de vorbire, Domnul a spus:

„Vă spun că, în ziua judecăţii, oamenii vor da socoteală de orice cuvânt nefolositor, pe care-l vor fi rostit. Căci din cuvintele tale vei fi scos fără vină, şi din cuvintele tale vei fi osândit”[1201][1202].

Mustrându-i pe cărturari şi farisei, Domnul a spus:

„Bărbaţii din Ninive se vor scula alături de neamul acesta, în ziua judecăţii, şi-l vor osândi, pentru că ei s-au pocăit la propovăduirea lui Iona; *şi iată că aici este Unul mai mare decât Iona. împărăteasa de la Miazăzi se va scula alături de neamul acesta în ziua judecăţii, şi-l va osândi, pentru că ea a venit de la marginilepământului, ca să audă înţelepciunea lui Solomon*; *şi iată că aici este Unul mai mare* decât *Solomon”*[1203].

Capitolul 13 din Evanghelia după Matei conţine foarte multe învăţături expuse sub formă de parabole, una dintre cele mai semnificative dintre ele fiind pilda griului şi a neghinei. Domnul Iisus îi dă El însuşi următoarea interpretare:

„Cel ce seamănă sămânţa bună, este Fiul omului Ţarina este lumea; *sămânţa bună sunt fiii împărăţiei*; *neghina sunt fiii Celui rău. Vrăjmaşul, care a semănat-o este Diavolul*; *secerişul este sfârşitul veacului*; *secerătorii sunt* Îngerii *Deci, cum se smulge neghina şi se arde în foc, aşa va fi şi la sfârşitul veacului Fiul omului va trimite pe*

1201(D at. 11:20-24.
1202 Mat. 12:36-37.
1203 Mat. 12:41-42.

Îngerii Săi, şi ei vor smulge din împărăţia Lui toate lucrurile care sunt pricină de păcătuire şi pe cei ce săvârşesc fărădelegea, şi-i vor arunca în cuptorul aprins; acolo va fiplânsul şi scrâşnirea dinţilor. Atunci cei neprihăniţi vor străluci ca soarele în împărăţia Tatălui lor. Cine are urechi de auzit, să audă”[1204].

Tălmăcind o pildă asemănătoare, Domnul a spus:

„Tot aşa va fi şi la sfârşitul veacului îngerii vor ieşi, vor despărţi pe cei răi din mijlocul celor buni, şi-i vor arunca în cuptorul aprins; acolo va fi plânsul şi scrâşnirea dinţilor”[1205].

Când i-a trimis pe cei doisprezece în misiune, El le-a zis:

„Dacă nu vă va primi cineva, nici nu va asculta cuvintele voastre, să ieşiţi din casa sau din cetatea aceea şi să scuturaţi praful de pe picioarele voastre. Adevărat vă spun că, în ziua judecăţii, va fi mai uşor pentru ţinutul Sodomei şi Gomorei, decât pentru cetatea aceea” 1. În cunoscuta Sa predică despre „Pâinea vieţii”, Domnul a spus:

„Tot ce-Mi dă Tatăl, va ajunge la Mine; şi pe cel ce vine la Mine, nu-l voi izgoni afară... Şi voia Celui ce M-a trimis este să nu pierd nimic din tot ce Mi-a dat El, ci să-l înviez în ziua de apoi Voia Tatălui Meu este ca oricine vede pe Fiul, şi crede în El, să aibă viaţa veşnică; şi Eu îl voi învia în ziua de apoi... Nimeni nu poate veni la Mine, dacă nu-l atrage Tatăl, care M-a trimis, şi Eu îl voi învia în ziua de apoi... Cine mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu, are viaţa veşnică şi Eu îl voi învia în ziua de apoi.

În dorinţa de a le atrage atenţia celor din jur asupra posibilităţii groaznice de a-şi pierde sufletul pe veci, Domnul Iisus le-a spus:

„Căci Fiul omului are să vină în slava Tatălui Său, cu Îngerii *Săi; şi atunci va răsplăti fiecăruia după faptele*

1204W Mat. 13:37-43.
1205 Mat. 13:49-50.

lui”[1206][1207].

Marcu pune acelaşi lucru în următoarele cuvinte:

„Pentru că de oricine se va ruşina de Mine şi de cuvintele Mele, în acest neam preacurvar şi păcătos, se va ruşina şi Fiul omului, când va veni în slava Tatălui Său împreună cu sfinţii îngeri”[1208].

La trimiterea celor şaptezeci ca vestitori ai Evangheliei, găsim scris:

„Dar în orice cetate veţi intra şi nu vă vor primi să vă duceţi pe uliţele ei şi să ziceţi: *„Scuturăm împotriva voastră chiar şi praful din cetatea voastră, care s-a lipit pe picioarele noastre*; *totuşi să ştiţi că împărăţia lui Dumnezeu s-a apropiat de voi Eu vă spun că în ziua judecăţii va fi mai uşor pentru Sodoma decât pentru cetatea aceea „*[1209].

Domnul Iisus le-a dat ucenicilor aceste sfaturi:

„Mijlocul să vă fie încins şi făcliile aprinse. Şi să fiţi ca nişte oameni care aşteaptă pe stăpânul lor să se întoarcă de la nuntă, ca să-i deschidă îndată, când va veni şi va bate la uşă. Ferice de robii aceia, pe care stăpânul îi va găsi veghind la venirea lui! *Adevărat vă spun, că el se va încinge, îi va pune să şadă la masă şi se va apropia să le slujească. Fie că vine la a doua strajă din noapte, fie că vine la a treia strajă, ferice de robii aceia, dacă-i va găsi veghind*! *Să ştiţi bine că, dacă ar şti stăpânul casei la ce ceas va veni hoţul, ar veghea şi n-ar lăsa să-i spargă casa. Şi voi dar, fiţi gata, căci Fiul omului va veni în ceasul în care nu vă gândiţi”*[1210].

Luca ne spune că pe când se afla Iisus în drum spre Ierusalim, cineva L-a întrebat:

„Doamne, oare puţini sunt cei ce sunt pe calea mântuirii?*” El le-a răspuns*: *„Nevoiţi-vă să intrări pe uşa cea strâmtă. Căci vă spun că mulţi vor căuta să intre şi nu*

1206 Mat. 10:14-15.
1207 Mat. 16:27.
1208 Marcu 8:38.
1209 Luca 10:10-12.
1210 Luca 12:35-40.

vor putea. Odată ce Stăpânul casei. Se *va scula şi va încuia uşa şi voi veţi fi afară şi veţi începe să bateţi la uşă şi să ziceţi*: *„Doamne, Doamne, deschide-ne*!*” Drept răspuns, El vă va zice*: *„Nu ştiu de unde sunteţi”. Atunci veţi începe să ziceţi*: *„Noi am mâncat şi am băut în faţa Ta, şi în uliţele noastre ai învăţat pe norod”. Şi El va răspunde*: *„Vă spun că nu ştiu de unde sunteţi*; *depărtaţi-vă de la Mine, voi toţi lucrătorii fărădelegii”. Va fi plânsul şi scrâşnirea dinţilor, când veţi vedea pe Avraam, pe Isaac şi pe Iacov şi pe toţi prorocii în împărăţia lui Dumnezeu, iar pe voi scoşi afară. Vor veni de la răsărit şi de la apus, de la miazănoapte şi de la miazăzi, şi vor şedea la masă în împărăţia lui Dumnezeu. Şi iată că sunt unii din cei de pe urmă, care vor fi cei dintâi, şi sunt unii din cei dintâi, care vor fi cei de pe urmă*

Când Lazăr a murit, Maria i-a zis Domnului:

„Doamne, dacă ai fi fost aici n-ar fi murit fratele meu! *Dar şi acum, ştiu că orice vei cere de la Dumnezeu, îţi va da Dumnezeu”. Iisus i-a zis*: *„Fratele tău va învia”. „Ştiu”, I-a răspuns Marta, că va învia la înviere, în ziua de apoi”. Iisus i-a zis*: *„Eu sunt învierea şi viaţa. Cine crede în Mine, chiar dacă ar fi murit, va trăi şi oricine trăieşte şi crede în Mine, nu va muri niciodată. Crezi lucrul acesta*?*”*[1211][1212].

Vorbind despre mântuirea celor credincioşi şi despre judecata şi pedepsirea celor răi la venirea Sa, Domnul a zis:

„Şi a zis ucenicilor: *„Vor veni zile când veţi dori să vedeţi una din zilele Fiului omului, şi n-o veţi vedea. Vi se va zice*: *„Iată-L aici, iată-L acolo*!*” Să nu vă duceţi, nici să nu-i urmaţi Căci cum iese fulgerul şi luminează de la o margine a cerului până la cealaltă, aşa va fi şi Fiul omului în ziua Sa. Dar mai întâi trebuie să sufere multe, şi să fie lepădat de neamul acesta. Ce s-a întâmplat în zilele lui Noe, se va întâmpla la fel şi în zilele Fiului omului*: *mâncau, beau, se însurau şi se măritau până în ziua când a intrat Noe în corabie*; *şi a venit potopul şi i-a prăpădit pe toţi Ce s-a întâmplat în zilele lui Lot, se va întâmpla*

1211(D Luca 13:23-30.

1212 Ioan 11:21 -26.

aidoma: *oamenii mâncau, beau, cumpărau, vindeau, sădeau, zideau*; *dar în ziua când a ieşit Lot din Sodoma, a plouat foc şi pucioasă din cer, şi i-a pierdut pe toţi Tot aşa va fi şi în ziua când*. Se *va arăta Fiul omului în ziua aceea, cine va fi pe acoperişul casei şi îşi va avea vasele în casă, să nu se pogoare să le ia*; *şi cine va fi pe câmp, de asemenea să nu se mai întoarcă*. *Aduceţi-vă aminte de nevasta lui Lot*. *Oricine va căuta să-şi scape viaţa, o va pierde*; *şi oricine o va pierde, o va găsi Vă spun că, în noaptea aceea, doi inşi vor fi în acelaşi pat, unul va fi luat şi altul va fi lăsat*; *două femei vor măcina împreună*: *una va fi luată, şi alta va fi lăsată*. *Doi bărbaţi vor fi la câmp, unul va fi luat şi altul va fi lăsat*". *Ucenicii L-au întrebat*: „*Unde Doamne*?" *Iar El a răspuns*: „*Unde va fi trupul, acolo se vor strânge vulturii*" *1*.

Când Petru L-a întrebat ce răsplată vor căpăta ei pentru că au lăsat totul şi L-au urmat, Domnul i-a răspuns:

„*Adevărat vă spun că, atunci când va sta Fiul omului pe scaunul de domnie al măririi Sale, la înnoirea tuturor lucrurilor, voi care M-aţi urmat, veţi şedea şi voi pe douăsprezece scaune de domnie, şi veţi judeca pe cele douăsprezece seminţii ale lui Israel*. *Şi ori şi cine a lăsat case, sau fraţi, sau surori, sau tată, sau mamă, sau nevastă, sau feciori, sau holde, pentru Numele Meu, va primi însutit, şi va moşteni viaţa veşnică*. *Dar mulţi din cei dintâi vor fi cei din urmă, şi mulţi din cei din urmă vor fi cei dintâi*"[1213][1214].

Înainte de a consemna una din pildele Domnului, Evanghelistul ne spune că Domnul Iisus a mai spus o pildă „pentru că era aproape de Ierusalim, şi ei credeau că împărăţia lui Dumnezeu are să se arate îndată"[1215]. După ce a încheiat pilda polilor, Domnul a făcut următoarea completare:

„*Vă spun că celui ce are, i se va da*; *dar de la cel ce n-are, se va lua chiar şi ce are*. *Cât despre vrăjmaşii mei,*

1213 Luca 17:22-37.
1214 Mat. 19:28-30.
1215 Luca 19:11.

care n-au vrut să împărăţesc Eu peste ei, aduceţi-i încoace şi tăiaţi-i înaintea mea „[1216].

Cu o altă ocazie, Domnul a spus:

„Dacă aude cineva cuvintele Mele şi nu le păzeşte, nu Eu îl judec; căci Eu n-am venit să judec lumea, ci să mântuiesc lumea. Pe cine Mă nesocoteşte şi nu primeşte cuvintele Mele, are cine-l osândi: Cuvântul, pe care l-am vestit Eu, acela îl va osândi în ziua de apoi[1217]*. Ca răspuns la atitudinea greşită a Saducheilor în privinţa învierii, Domnul Iisus le-a spus*:

„Fii veacului acestuia se însoară şi se mărită; dar cei ce vor fi găsiţi vrednici să aibă parte de veacul viitor şi de învierea dintre cei morţi, nici nu se vor însura, nici nu se vor mărita. Pentru că nici nu vor putea muri, căci vor fi ca îngerii şi vor fi fiii lui Dumnezeu, fiind fii ai învierii Dar că morţii înviază, a arătat însuşi Moise, în locul unde este vorba despre „Rug”, când numeşte pe Domnul: „Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac, şi Dumnezeul lui Iacov”. Dar Dumnezeu nu este un Dumnezeu al celor morţi, ci al celor vii, căci pentru El toţi sunt vii” 1.

În diatriba Sa rostită împotriva Fariseilor şi cărturarilor făţarnici, Domnul a spus:

„Şerpi pui de năpârci! Cum veţi scăpa de pedeapsa gheenei?” 1.

În predica rostită pe muntele Măslinilor, citim:

„Se vor scula mulţi prooroci mincinoşi şi vor înşela pe mulţi şi din pricina înmulţirii fărădelegii dragostea celor mai mulţi se va răci Dar cine va răbda până la sfârşit, va fi mântuit. Evanghelia aceasta a împărăţiei va fi propovăduită în toată lumea, ca să slujească de mărturie tuturor neamurilor. Atunci va veni sfârşitul”…

„Căci cum iese fulgerul de la răsărit şi se vede până la apus, aşa va fi şi venirea Fiului omului Oriunde va fi stârvui acolo se vor aduna vulturii. Îndată după acele zile de necaz, „soarele se va întuneca, luna nu-şi va mai da

---

1216 Luca 19:26, 27.

1217 Ioan 12:47-48.

lumina ei stelele vor cădea din cer, şi puterile cerului vor fi clătinate”. Atunci se va arăta în cer semnul Fiului omului toate seminţiile pământului se vor boci şi vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere şi cu o mare slavă. El va trimite pe Îngerii *Săi cu trâmbiţa răsunătoare, şi vor aduna pe aleşii Lui din cele patru vânturi, de la o margine a cerurilorpână la cealaltă”…*

„Despre ziua aceea şi despre ceasul acela, nu ştie nimeni: nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl. Cum s-a întâmplat în zilele lui Noe, aidoma se va întâmpla şi la venirea Fiului omului…

„Vegheaţi dar, pentru că nu ştiţi în ce zi va veni Domnul vostru. Să ştiţi că dacă ar şti stăpânul casei la ce strajă din noapte va veni hoţul, ar veghea şi n-ar lăsa să-i spargă casa. De aceea, şi voi fiţi gata; căci Fiul omului va veni în ceasul în care nu vă gândiţi care este deci robul credincios şi înţelept, pe care l-a pus stăpânul său peste ceata slugilor sale, ca să le dea hrana la vremea hotărâtă? Ferice de robul acela, pe care stăpânul său, la venirea lui, îl va găsi făcând aşa! Adevărat vă spun că îl va pune peste toate averile sale. Dar dacă este un rob rău, care zice în inima lui: „Stăpânul meu zăboveşte să vină!” Dacă va începe să bată pe tovarăşii lui de slujbă, şi să mănânce şi să bea cu beţivii, stăpânul robului aceluia va veni în ziua în care el nu se aşteaptă, şi în ceasul pe care nu-l ştie, îl va tăia în două, şi soarta lui va fi soarta făţarnicilor; acolo va fi prinsul şi scrâşnirea dinţilor” 1.

Fără nicio îndoială, când cităm texte escatologice ar trebui să cităm şi întregul capitol 25 din Evanghelia după Matei. Pentru a economisi spaţiu, vom reda aici numai începutul şi sfârşitul acestui capitol:

Atunci împărăţia cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care şi-au luat candelele, şi au ieşit în întâmpinarea mirelui Cinci din ele erau nechibzuite şi cinci înţelepte. Cele nechibzuite, când şi-au luat candelele, n-au luat cu ele untdelemn; dar cele înţelepte, împreună cu candelele, au luat cu ele şi untdelemn în vase. Fiindcă mirele zăbovea, au aţipit toate, şi au adormit. La miezul

nopţii, s-a auzit o strigare: „Iată mirele, ieşiţi-i în întâmpinare!” Atunci toate fecioarele acelea s-au sculat şi şi-au pregătit candelele. Cele nechibzuite au zis celor înţelepte: „Daţi-ne din untdelemnul vostru, căci ni se sting candelele. „Cele înţelepte le-au răspuns: „Nu; ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă nici vouă; ci mai bine duceţi-vă la cei ce vând untdelemn şi cumpăraţi-vă. „Pe când se duceau ele să cumpere untdelemn, a venit mirele: cele ce erau gata, au intrat cu el în odaia de nuntă, şi s-a încuiat uşa. Mai pe urmă, au venit şi celelalte fecioare şi au zis: „Doamne, Doamne, deschide-ne!” Dar el, drept răspuns le-a zis: „Adevărat vă spun, că nu vă cunosc!” Vegheaţi dar, căci nu ştiţi ziua, nici ceasul în care va veni Fiul omului „Când va zeni Fiul omului în slava Sa, cu toţi sfinţii îngeri, va şedea pe scaunul de domnie al slavei Sale. Toate neamurile vor fi adunate înaintea Lui El îi va despărţi pe unii de alţii cum desparte păstorul oile de capre; şi va pune oile la dreapta, iar caprele la stânga *LuLAtunci împăratul va zice celor de la dreapta Lui: „Veniţi binecuvântaţii Tatălui Meu de moşteniţi împărăţia, care v-a fost pregătită de la întemeierea lumii Căci am fostflămând şi Mi-aţi dat de mâncat; Mi-a fost sete, şi Mi-aţi dat de băut; am fost străin, şi M-aţi primit: am fost gol, şi M-aţi îmbrăcat; am fost bolnav, şi aţi venit să mă vedeţi; am fost în temniţă şi aţi venit pe la Mine. „Atunci cei neprihăniţi* îi *vor răspunde: „Doamne, când Te-am văzut noi flămând, şi Ţi-am dat să mănânci? Saufii*indu*ţisete, şi Ţi-am dat de ai băut? Când Te-am văzut noi străin, şi Te-am primit? Sau gol, şi Te-am îmbrăcat? Când Te-am văzut noi bolnav sau în temniţă şi am venit pe la Tine?” Drept răspuns, împăratul le va zice: Adevărat vă spun că, ori de câte ori aţi făcut aceste lucruri unuia din aceşti foarte neînsemnaţi fraţi ai Mei, Mie mi le-aţi făcut. „Apoi va zice celor de la stânga Lui: „Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic, care a fost pregătit diavolului şi îngerilor lui! Căci am fost flămând şi nu Mi-aţi dat să mănânc; Mi-a fost sete, şi nu Mi-aţi dat să beau; am fost străin şi nu M-aţi primit; am fost gol şi nu M-aţi îmbrăcat, am fost bolnav şi*

în temniţă şi n-aţi venit pe la Mine. „Atunci îi vor răspunde şi ei: „Doamne, când Te-am văzut noi flămândsau fiindu-ţi sete, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniţă şi nu Ţi-am slujit?” Şi El, drept răspuns, le va zice: „Adevărat vă spun că, ori de câte ori n-aţi făcut aceste lucruri unuia dintr-aceşti foarte neînsemnaţi fraţi ai Mei, Mie nu Mi le-ţi făcut. „Şi aceştia vor merge în pedeapsa veşnică, iar cei neprihăniţi vor merge în viaţa veşnică” 1.

Cu ocazia prăznuirii Pastelor, Domnul le-a spus apostolilor:

„Voi sunteţi aceia, care aţi rămas necontenit cu Mine în încercările Mele. De aceea vă pregătesc împărăţia, după cum Tatăl Meu Mi-a pregătit-o Mie, ca să mâncaţi şi să beţi la masa Mea în împărăţia Mea, şi să şedeţi pe scaune de domnie, ca să judecaţi pe cele douăsprezece seminţii ale lui Israel”[1218][1219].

Cu ocazia instituirii Noului Legământ, Domnul Iisus a zis:

„Pentru că ori de câte ori mâncaţi din pâinea aceasta şi beţi din paharul acesta, vestiţi moartea Domnului, până va veni El” \ înainte de a merge în Grădina Ghetsimani, Domnul a spus:

„Să nu vi se tulbure inima. Aveţi credinţă în Dumnezeu, şi aveţi credinţă în Mine. În casa Tatălui Meu sunt multe locaşuri. Dacă n-ar fi aşa, v-aş fi spus. Eu Mă duc să vă pregătesc un loc. Şi după ce Mă voi duce şi vă voi pregăti un loc, Mă voi întoarce şi vă voi lua cu Mine, ca acolo unde sunt Eu, să fiţi şi voi”[1220].

Când Caiafa, care prezida Sinedriul, L-a întrebat dacă El este Fiul lui Dumnezeu, răspunsul a fost:

„Da, sunt! Ba mai mult, vă spun că de acum încolo veţi vedea pe Fiul omului şezând la dreapta puterii lui Dumnezeu, şi venind pe norii cerului”[1221].

Aceste cuvinte au însemnat bineînţeles o aluzie clară

1218 Mat. 25:31-46.
1219 1 Cor. 11:26.
1220 Ioan 14:1-3.
1221 Mat. 26:64.

la textele profetice din Psalmul 110: 1 şi Daniel 7: 13.

În sfârşit, doar cu puţin timp înainte de înălţarea Sa la cer, Domnul Iisus le-a spus ucenicilor:

„Toată puterea Mi-a fost dată în cer şi pe pământ. Duceţi-vă şi faceţi ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh” 1.

Faptele Apostolilor

După înălţarea Domnului la cer, îngerii care au apărut le-au spus apostolilor:

„Bărbaţi Galileeni, de ce st aţi şi vă uitaţi spre cer? Acest Iisus, care S-*a înălţat la cer din mijlocul vostru, va veni în acelaşi fel cum L-aţi văzut mergând la cer”*[12221223].

Într-una din predicile sale evanghelistice adresate evreilor, Petru a spus:

„Pocăiţi-vă dar, şi întoarceţi-vă la Dumnezeu, pentru ca să vi se şteargă păcatele, ca să vină de la Domnul vremile de înviorare, şi să trimită pe Cel ce a fosat rânduit mai dinainte pentru voi: pe Iisus *Hristos, pe care cerul trebuie să-L primească, până la vremile aşezării din nou a tuturor lucrurilor: despre aceste vremi a vorbit* Dumnezeu *prin gura tuturor sfinţilor Săi proroci din vechime”*[12241225].

Aflat în casa lui Corneliu, Petru repetă încă o dată care a fost misiunea lăsată de Domnul apostolilor:

„Iisus ne-a poruncit să propovăduim norodului, şi să mărturisim că El a fost rânduit de Dumnezeu, Judecătorul celor vii şi al celor morţi

În cuvântarea rostită la Atena înaintea filosofilor, Pavel declară că:

„Dumnezeu a rânduit o zi, în care va judeca lumea după dreptate, prin Omul, pe care L-a rânduit pentru aceasta şi despre care a dat tuturor oamenilor o dovadă netăgăduită prin faptul că L-a înviat din morţi... „[1226].

Când i s-a dat prilejul să se apere în faţa lui Felix,

1222 Mat. 28:18-20.
1223 Fapte 1:11.
1224 Fapte 3:19-21.
1225 Fapte 10:42.
1226 Fapte 17:31.

acelaşi Pavel a spus:

„Îţi mărturisesc că slujesc Dumnezeului părinţilor mei după Calea, pe care ei o numesc partidă; eu cred tot ce este scris în Lege şi în Proroci, şi am în Dumnezeu nădejdea aceasta, pe care o au şi ei înşişi, că va fi o înviere a celor drepţi şi a celor nedrepţi”[1227].

Epistole

Epistola adresată creştinilor din Roma ne dă această descriere despre:

„… ziua mâniei şi a arătării dreptei judecăţi a lui Dumnezeu, care va răsplăti fiecăruia după faptele lui şi anume, va da viaţa veşnică celor ce, prin stăruinţa în bine, caută slava, cinstea şi nemurirea; şi va da mânie şi urgie celor ce, din duh de gâlceavă, se împotrivesc adevărului şi ascultă de nelegiuire. Necaz şi strâmtorare va veni peste orice suflet omenesc care face răul: întâi peste Iudeu, apoi peste Grec. Slavă, cinste şi pace va veni însă peste oricine face binele: întâi peste Iudeu, apoi peste Grec. Căci înaintea lui Dumnezeu nu se are în vedere faţa omului… Dumnezeu va judeca, prin Iisus Hristos, lucrurile ascunse ale oamenilor” 1.

Privind spre revenirea Domnului Iisus şi spre vremurile de refacere a tuturor lucrurilor, Pavel scrie:

„Eu socotesc că suferinţele din vremea de acum nu sunt vrednice să fie puse alături cu slava viitoare, care are să fie descoperită faţă de noi De asemenea, şi firea aşteaptă cu o dorinţă înfocată descoperirea fiilor lui Dumnezeu. Căci firea a fost supusă deşertăciunii – nude voie, ci din pricina celui ce a supus-o – cu nădejdea însă că şi ea va fi izbăvită din robia stricăciunii, ca să aibă parte de slobozenia slavei copiilor lui Dumnezeu. Dar ştim că până în ziua de azi, toată firea suspină şi sufere durerile naşterii. Şi nu numai ea, dar şi noi, care avem cele dintâi roade ale Duhului, suspinăm în noi şi aşteptăm înfierea, adică răscumpărarea trupului nostru! i.

Aceloraşi destinatari, Pavel le face următoarea mustrare:

1227 Fapte 24:14-15.

„Dar pentru ce judeci tu pe fratele tău? Sau pentru ce dispreţuieşti tu pe fratele tău? Căci toţi ne vom înfăţişa înaintea scaunului de judecată al lui Hristos. Fiindcă este scris:

„Pe viaţa Mea Mă jur, zice Domnul, că orice genunchi se va pleca înaintea Mea, şi orice limbă va da slavă lui Dumnezeu”.

Aşa că fiecare din noi are să dea socoteală despre sine însuşi lui Dumnezeu „[1228][1229].

În cea dintâi epistola a sa către cei din Corint, apostolul Pavel vorbeşte despre abundenţa spirituală pe care o au credincioşii în Hristos:

Aşa că nu duceţi lipsă de niciun fel de dar, în aşteptarea arătării Domnului nostru Iisus Hristos. El vă va întări până la sfârşit, în aşa fel ca să fiţi fără vină în ziua venirii Domnului nostru Iisus Hristos” 1.

Vorbind despre contribuţia pe care fiecare credincios o aduce la zidirea Templului lui Hristos, Pavel scrie:

„Lucrarea fiecăruia va fi dată pe faţă: ziua Domnului o va face cunoscut, căci se va descoperi în foc. Şi focul va dovedi cum este lucrarea fiecăruia „[1230][1231].

Ca şi celor din Roma, apostolul le scrie şi celor din Corint:

„... nu judecaţi nimic înainte de vreme, până va veni Domnul, care va scoate la lumină lucrurile ascunse în întuneric, şi vedescoperi gândurile inimilor. Atunci, fiecare îşi va căpăta lauda de la Dumnezeu „[1232].

În privinţa celui ce păcătuise urât în Biserica din Corint, apostolul îi instruieşte astfel:

„Am hotărât ca un astfel de om să fie dat pe mâna Satanei, pentru nimicirea cărnii, ca duhul lui să fie mântuit în ziua Domnului Iisus”[1233].

1228 Rom. 2:5-16.
1229 Rom. 14:10-12.
1230 1 Cor. 1:7-8.
1231 1 Cor. 3:13.
1232 1 Cor. 4:5.
1233 1 Cor. 5:5.

Iată ce scrie Pavel despre învierea din morţi:

„Dar acum, Hristos a înviat din morţi, pârga celor adormiri Căci dacă moartea a venit prin om, tot prin om a venit şi învierea morţilor. Şi după cum toţi mor în Adam, tot aşa, toţi vor învia în Hristos; dar fiecare la rândul cetei lui. Hristos este cel dintâi rod; apoi, la venirea Lui, cei ce sunt ai lui Hristos. În urmă va veni sfârşitul, când El va da împărăţia în mâinile lui Dumnezeu Tatăl, după ce va fi nimicit orice domnie, orice stăpânire şi orice putere. Căci trebuie ca El să împărăţească până va pune pe toţi vrăjmaşii sub picioarele Sale. Vrăjmaşul cel din urmă, care va fi nimicit va fi moartea... Şi când toate lucrurile îi vor fi supuse, atunci, chiar şi Fiul. Se *va supune Celui ce I-a supus toate lucrurile, pentru ca Dumnezeu să fie totul în toţi”*[1234].

„Iată, vă spun o taină: nu vom adormi toţi, dar toţi vom fi schimbaţi, într-o clipă, într-o clipeală din ochi, la cea din urmă trâmbiţă. Trâmbiţa va suna, morţii vor învia nesupuşi putrezirii şi noi vom fi schimbări Căci trebuie ca trupul acesta supus putrezirii să se îmbrace în neputrezire şi trupul acesta muritor să se îmbrace în nemurire. Când trupul acesta supus putrezirii se va îmbrăca în neputrezire şi trupul acesta muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci se va împlini cuvântul care este scris:

„Moartea a fost înghiţită de biruinţă.

Unde îţi este biruinţa, moarte? Unde îţi este boldul, moarte?” 1.

În cea de a doua epistolă a lui către cei din Corint, Pavel spune:

„Nu vă scriem altceva decât ce citiţi şi cunoaşteţi şi trag nădejde că până la sfârşit veţi cunoaşte, cum aţi şi cunoscut în parte, că noi suntem lauda voastră, după cum şi voi veţi fi lauda noastră în ziua Domnului Iisus”[1235][1236].

În aceeaşi epistolă, Pavel vorbeşte despre certitudinea învierii: „Şi ştim că Cel ce a înviat pe Domnul

---

1234 1 Cor. 15:20-28.
1235 1 Cor. 15:51-55.
1236 2 Cor. 1:13-14.

Iisus, ne va învia şi pe noi împreună cu Iisus, şi ne va face să ne înfăţişăm împreună cu voi”[1237]. Iar după ce vorbeşte despre trupurile glorificate pe care le vor primii credincioşii, apostolul adaugă:

„*Aşa dar, noi întotdeauna suntem plini de încredere; căci ştim că, dacă suntem acasă în trup, pribegim departe de Domnul, pentru că umblăm prin credinţă, nu prin vedere. Da, suntem plini de încredere, şi ne place mult mai mult să părăsim trupul acesta, ca să fim acasă la Domnul. De aceea ne şi silim să-l fim plăcuţi, fie că rămânem acasă, fie că suntem departe de casă. Căci toţi trebuie să ne înfăţişăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, pentru ca fiecare să-şi primească răsplata după binele sau răul pe care-l va fi făcut când trăia în trup*[1238].

În epistola către Efeseni, Pavel face următoarea rugăminte:

„*Să nu întristaţi pe Duhul Sfânt al lui Dumnezeu, prin care aţi fost pecetluiri pentru ziua răscumpărării*”[1239].

În epistola către Filipeni, Pavel îşi exprimă încrederea astfel:

„*Sunt încredinţat că Acela care a început în voi această bună lucrare, o va isprăvi până în ziua lui Iisus Hristos... Şi mă rog ca dragostea voastră să crească tot mai mult în cunoştinţă şi orice pricepere, ca să deosebiţi lucrurile alese, pentru ca să fiţi curaţi şi să nu vă poticniţi până în ziua venirii lui Hristos* [1240].

Tot în aceeaşi epistolă Pavel scrie:

„*Dar cetăţenia noastră este în ceruri, de unde şi aşteptăm ca Mântuitor pe Domnul Iisus Hristos. El va schimba trupul stării noastre smerite, şi-l va face asemenea trupului slavei Sale, prin lucrarea puterii pe care o are de a-şi supune toate lucrurile*” *1*.

Celor din Colose, apostolul le scrie:

„*Când*. Se *va arăta Hristos, viaţa voastră, atunci vă*

1237 2 Cor. 4:14.
1238 2 Cor. 5:6-10.
1239 Efes. 4:30.
1240 Filip. 1:6, 9-10.

veţi arăta şi voi împreună cu El în slavă”[1241][1242].

Pavel îi prezintă pe credincioşii din Tesalonic, ca pe unii care „de la idoli v-aţi întors la Dumnezeu, ca să slujiţi Dumnezeului celui viu şi adevărat, şi să aşteptaţi din ceruri pe Fiul Său, pe care L-a înviat din morţi: pe Iisus, care ne izbăveşte de mânia viitoare”[1243]. Puţin mai departe, în aceiaşi epistolă, Pavel exclamă:

„*Căci cine este, în adevăr, nădejdea sau bucuria, sau cununa noastră de slavă? Nu sunteţi voi, înaintea Domnului nostru Iisus Hristos, la venirea Lui? Da, voi sunteţi slava şi bucuria noastră*”[1244].

Rugăciunea pe care o înalţă Pavel pentru aceşti credincioşi este:

„*Ca să vi se întărească inimile şi să fie fără prihană în sfinţenie, înaintea lui Dumnezeu, Tatăl nostru, la venirea Domnului nostru* Iisus *Hristos împreună cu toţi sfinţii Săi*”[1245].

Tot în 1 Tesaloniceni se găseşte şi cel mai lung discurs al apostolului despre revenirea Domnului Iisus:

„*Nu voim fraţilor, să fiţi în necunoştinţă despre cei ce au adormit, ca să nu vă întristaţi ca ceilalţi, care n-au nădejde. Căci dacă credem că Iisus a murit şi a înviat, credem şi că Dumnezeu va aduce* înapoi *împreună cu Iisus pe cei ce au adormit în El. Iată, în adevăr, ce vă spunem, prin Cuvântul Domnului: noi cei vii, care vom rămânea până la venirea Domnului, nu vom lua-o înaintea celor adormiri. Căci însuşi Domnul, cu un strigăt, cu glasul unui arhanghel şi cu trâmbiţa lui Dumnezeu, Se va pogon din cer, şi întâi vor învia cei morţi în Hristos. Apoi, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiri toţi împreună cu ei, în nori, ca să întâmpinăm pe Domnul în văzduh; şi astfel vom fi* totdeauna *cu Domnul. Mângâiaţi-vă dar unii pe alţii cu aceste cuvinte. Cât* despre *vremi şi soroace, n-aveţi*

1241 Filip. 3:20,21.
1242 Col. 3:4.
1243 1 Tesal. 1:9-10.
1244 1 Tesal. 1:19-20.
1245 1 Tesal. 3:13.

trebuinţă să vi se scrie, fraţilor. Pentru că voi înşivă ştiţi foarte bine că ziua Domnului va veni ca un hoţ noaptea. Când vor zice: „Pace şi linişte!” atunci o prăpădenie neaşteptată va veni peste ei, ca durerile naşterii peste femeia însărcinată; şi nu va fi chip de scăpare. Dar voi, fraţilor, nu sunteţi în întuneric, pentru ca ziua aceea să vă prindă ca un hoţ. Voi sunteţi fii ai luminii şi fii ai zilei Noi nu suntem ai nopţii, nici ai întunericului” \ Aproape de sfârşitul acestei epistole a lui Pavel, găsim scris: „Dumnezeul păcii să vă sfinţească El însuşi pe deplin; şi duhul vostru, sufletul vostru, şi trupul vostru, să fie păzite întregi, fără prihană la venirea Domnului nostru Iisus Hristos”.[1246].

În cea de-a doua sa epistolă către Tesaloniceni, Pavel scrie despre: „*... descoperirea Domnului Iisus din cer, cu îngerii puterii Lui, într-o flacără de foc, ca să pedepsească pe cei ce nu cunosc pe Dumnezeu şi pe cei ce nu ascultă de Evanghelia Domnului nostru* Iisus *Hristos. Ei vor avea ca pedeapsă o pierzare veşnică, de la faţa Domnului şi de la slava puterii Lui, când va veni, în ziua aceea, ca să fie proslăvit în sfinţii Săi, şi privit cu uimire în toţi cei ce vor fi crezut; căci voi aţi crezut mărturisirea făcută de noi înaintea voastră”*[1247].

Tot în cea de a doua epistolă către Tesaloniceni se găseşte şi cel mai lung pasaj despre antihrist:

„*Cât priveşte venirea Domnului nostru Iisus Hristos şi strângerea noastră laolaltă cu El, vă rugăm fraţilor, să nu vă lăsaţi clătinări aşa de repede în mintea voastră şi să nu vă tulburaţi de vreun duh, nici de* vreo *vorbă, nici de vreo epistolă, ca venind de la noi, ca şi cum ziua Domnului ar fi şi venit chiar. Nimeni să nu vă amăgească în vreun chip; căci nu va veni înainte ca să fi venit lepădarea de credinţă şi de a se descoperi omul fărădelegii, fiul pierzării, potrivnicul, care se înalţă mai pe sus de tot ce se numeşte „Dumnezeu”, sau de ce este vrednic de închinare. Aşa că se va aşeza în Templul lui Dumnezeu, dându-se*

1246 ITes. 5:23.

1247 2 Tesal. 1:7-10.

drept Dumnezeu. Nu vă aduceţi aminte cum vă spuneam lucrurile acestea, când eram încă la voi? Şi acum ştiţi bine ce-l opreşte ca să nu se descopere decât la vremea lui. Căci taina fărădelegii a şi început să lucreze; trebuie numai ca cel ce o opreşte acum, să fie luat din drumul ei. Şi atunci se va arăta acel Nelegiuit, pe care Domnul Iisus îl va nimici cu suflarea gurii Sale, şi-l va prăpădi cu arătarea venirii Sale. Arătarea lui se va face prin puterea Satanei, cu tot felul de minuni, de semne şi puteri mincinoase, şi cu toate amăgirile nelegiuirii pentru cei ce sunt pe calea pierzării, pentru că n-au primit dragostea adevărului ca să fie mântuiţi „[1248].

În epistola întâia către Timotei, Pavel îi dă acestuia următoarea însărcinare:

„... să păzeşti porunca, fără prihană şi fără vină până la arătarea Domnului nostru Iisus Hristos, care va fi făcută la vremea ei de fericitul şi singurul Stăpânitor, împăratul împăraţilor şi Domnul dom –nilor, singurul care are nemurirea, care locuieşte într-o lumină de care nu poţi să te apropii”.

În cea de-a doua epistolă către Timotei, Pavel face menţiune asupra curajului şi bunăvoinţei lui Onisifor, adăugând: Dea Domnul să capete îndurare de la Domnul „în ziua aceea...”[1249]. Totodată, el reînnoieşte însărcinarea lui Timotei:

„Te rog fierbinte, înaintea lui Dumnezeu şi înaintea lui Hristos Iisus, care are să judece viii şi morţii şi pentru arătarea şi împărăţia Sa: propovăduieşte Cuvântul, stăruieşte asupra lui la timp şi ne la timp, mustră, ceartă, îndeamnă cu toată blândeţea şi învăţătura... Căci eu sunt gata să fiu turnat ca o jertfă de băutură şi clipa plecării mele este aproape. M-am luptat lupta cea bună, mi-am isprăvit alergarea, am păzit credinţa. De acum mă aşteaptă cununa neprihănirii, pe care mi-o *va da, în „ziua aceea”, Domnul, Judecătorul cel drept. Şi nu numai mie, ci şi*

1248 2 Tes. 2:1-10.
1249 2 Tim. 1:18.

tuturor celor ce vor fi iubit venirea Lui”[1250].

În epistola către Tit, apostolul Pavel scoate în evidenţă îndurarea lui Dumnezeu care ne învaţă:

„*... s-o rupem cu păgânătatea şi cu poftele lumeşti şi să trăim în veacul de acum cu cumpătare, dreptate şi evlavie, aşteptând fericita noastră nădejde şi arătarea slavei marelui nostru Dumnezeu şi Mântuitor, Iisus Hristos. El S-a dat pe Sine însuşi pentru noi, ca să ne răscumpere din orice fărădelege şi să-şi curăţească un norod care să fie al Lui, plin de râvnă pentru fapte bune.* ”[1251].

În scrisoarea către Evrei se menţionează că Hristos „S-a arătat o singură dată, ca să şteargă păcatul prin jertfa Sa. Şi, după cum oamenilor le este rânduit să moară o singură dată, iar după aceea vine judecata, tot aşa Hristos, după ce S-a adus jertfă o singură dată, ca să poarte păcatele multora, Se va arăta a doua oară, nu în vederea păcatului, ca să aducă mântuirea celor ce-L aşteaptă”. În legătură cu această a doua venire este specificat numai că „... ziua se apropie”[1252].

Iacov îndeamnă pe cititorii săi astfel: „Fiţi dar îndelung răbdători, fraţilor, până la venirea Domnului. Iată că plugarul aşteaptă roada scumpă a pământului, şi o aşteaptă cu răbdare, până primeşte ploaie timpurie şi târzie. Fiţi şi voi îndelung răbdători, întăriţi-vă inimile, căci venirea Domnului este aproape. Nu vă plângeţi unii împotriva altora, fraţilor, ca să nu fiţi judecaţi: iată că Judecătorul este chiar la uşă”.

În prima sa epistolă, Petru îi prezintă pe creştini ca fiind apăraţi de puterea lui Dumnezeu:

„*... prin credinţă, pentru mântuirea gata să fie descoperită în vremurile de apoi! în ea voi vă bucuraţi mult, măcar că acum, dacă trebuie, sunteţi întristaţi pentru puţină vreme, prin felurite încercări, pentru ca încercarea credinţei voastre, cu mult mai scumpă decât*

1250 2 Tim.4:l-2, 6-8.
1251 Tit.2:12-14.
1252 Evr. 10:25.

aurul care piere şi care totuşi este cercat prin foc, să aibă ca urmare lauda, slava şi cinstea, la arătarea lui Iisus Hristos... De aceea, încingeţi-vă coapsele minţii voastre, fiţi treji şi puneţi-vă toată nădejdea în harul, care vă va fi adus la arătarea lui Iisus Hristos. „[12531254].

Referindu-se la cei pierduţi în poftele trupeşti, Petru subliniază:

„Dar au să dea socoteală înaintea Celui ce este gata să judece viii şi morţii... Sfârşitul tuturor lucrurilor este aproape. Fiţi înţelepţi dar, şi vegheaţi în vederea rugăciunii „[1255]

Şi îndemnurile lui Petru continuă astfel:

„Prea iubirilor, nu vă miraţi de încercarea de foc din mijlocul vostru, care a venit peste voi ca să vă încerce, ca de ceva ciudat, care a dat peste voi: dimpotrivă, bucuraţi-vă, întrucât aveţi parte de patimile lui Hristos, ca să vă bucuraţi şi să vă veseliţi şi la arătarea slavei Lui „[1256]

Tot în acest context, apostolul Petru scrie prezbiterilor:

„Şi când. Se *va arăta Păstorul cel mare, veţi căpăta cununa, care nu se poate veşteji, a slavei „*[1257]

În a doua epistolă a lui Petru, stă scris:

„Şi *avem cuvântul prorociei făcut şi mai tare; la care bine faceţi că luaţi aminte, ca la o lumină care străluceşte într-un loc întunecos, până se va crăpa de ziuă şi va răsări luceafărul de dimineaţă în inimile voastre.* [1258]

Şi iată pe scurt asigurarea pe care o dă apostolul cititorilor săi, privind atotputernicia Creatorului:

„Căci dacă n-a cruţat Dumnezeu pe îngerii care au păcătuit ci i-a aruncat în Adânc, unde stau înconjuraţi de întuneric, legaţi cu lanţuri şi păstraţi pentru judecată; dacă n-a cruţat El lumea veche, ci a scăpat pe Noe, acest

---

1253 Iac.5:7-9.
1254 IPet.I :5-7, 13.
1255 IPet.4:5,7.
1256 IPet.4:12-13.
1257 IPet.5:4.
1258 2 Petru 1:19

propovăduitor al neprihănirii, împreună cu alţi şapte inşi, când a trimis potopul peste o lume de nelegiuiţi. „Înseamnă că Domnul ştie să izbăvească din încercare pe oamenii cucernici şi să păstreze pe cei nelegiuiri, ca să fie pedepsiţi în ziua judecăţii”!

În legătură cu revenirea Domnului Iisus, epistola a doua a lui Petru, consemnează:

„Înainte de toate, să ştiţi că în zilele din urmă vor veni batjocoritori plini de batjocuri, care vor trăi după poftele lor, şi vor zice: *„Unde este făgăduinţa venirii Lui*? *Căci de când au adormit părinţii noştri, toate rămân aşa cum erau de la începutul zidirii*!*” Căci înadins se fac că nu ştiu că odinioară erau ceruri şi un pământ scos prin Cuvântul lui Dumnezeu din apă şi cu ajutorul apei şi că lumea de atunci a pierit tot prin ele, înecată de apă. Iar cerurile şi pământul de acum sântpăzite şi păstrate, prin acelaşi Cuvânt, pentru focul din ziua de judecată şi de pieire a oamenilor nelegiuiri. Dar prea iubirilor, să nu uitaţi un lucru: că, pentru Domnul, o zi este ca o mie de ani şi o mie de ani sunt ca o zi. Domnul nu întârzie în împlinirea făgăduinţei Lui, cum cred unii*; *ci are o îndelungă răbdare pentru voi şi doreşte ca niciunul să nu piară, ci toţi să vină la pocăinţă. Ziua Domnului însă va veni ca un hoţ. În ziua aceea cerurile vor trece cu trosnet, trupurile cereşti se vor topi de mare căldură şi pământul, cu tot ce este pe el, va arde. Deci, fiindcă toate aceste lucruri au să se strice, cefei de oameni ar trebui să fiţi voi, printr-opurtare sfântă şi evlavioasă, aşteptând şi grăbind venirea zilei lui Dumnezeu, în care cerurile aprinse vor pieri şi trupurile cereşti se vor topi de căldura focului*? *Dar noi, după făgăduinţa Lui, aşteptăm ceruri noi şi un pământ nou, în care va locui neprihănirea. „*[12591260].

În prima sa epistolă, apostolul Ioan, scrie:

„Şi acum, copilaşilor, rămâneţi în El, pentru ca atunci când. Se *va arăta El, să avem îndrăzneală şi, la venirea Lui să nu rămânem de ruşine şi depărtaţi de El… Prea*

1259 2Pet.2:4,5,9.
1260 2Pet.3:3-13.

iubirilor, acum suntem copii ai lui Dumnezeu. Şi ce vom fi, nu s-a arătat încă. Dar ştim că atunci când se va arăta El, vom fi ca El; pentru că II *vom vedea aşa cum este. Oricine are nădejdea aceasta în El, se curăţeşte, după cum El este curat. „*[1261].

Ioan mai scrie şi că:

„Dumnezeu este dragoste; şi cine rămâne în dragoste, rămâne în Dumnezeu, şi Dumnezeu rămâne în el. Cum este El, aşa suntem şi noi în lumea aceasta: astfel se face că dragostea este desăvârşită în noi, pentru ca să avem deplină încredere în ziua judecăţii

Vorbind despre cei ce nesocotesc Cuvântul Domnului, apostolul Iuda scrie la rândul lui:

„Şi pentru ei a prorocit Enoh, al şaptelea patriarh de la Adam, când a zis: Iată că a venit Domnul cu zecile de mii de sfinţi ai Săi ca să facă o judecată împotriva tuturor, şi să încredinţeze pe toţi cei nelegiuiri, de toate faptele nelegiuite, pe care le-au făcut în chip nelegiuit şi de toate cuvintele de ocară, pe care le-au rostit împotriva Lui aceşti păcătoşi nelegiuiri „[12621263]

Apocalipsa

Cartea Apocalipsei se ocupă foarte mult cu evenimentele legate de revenirea Domnului Iisus, mai ales cu acelea care se vor produce în încleştarea finală dintre Dumnezeu şi forţele răului, conduse de Satan. Este evident că această carte a fost dăruită de Dumnezeu Bisericii pentru a o mângâia în vremuri de persecuţie cu vestea că biruinţa finală va aparţine Mielului şi tuturor urmaşilor Lui.

Una dintre cele mai izbitoare declaraţii din textul Apocalipsei este aceasta:

„Iată că El vine pe nori. Şi orice ochi îl va vedea; şi cei ce L-au străpuns. Şi toate seminţiile pământului se vor boci din pricina Lui! Da. Amin”[1264].

1261 Ioan 2:28; 3:2,3.
1262 Ioan 4:16-17.
1263 Iuda: 14,15.
1264 Apoc. 1:7.

Bisericii din Tiatira i se spune: „Numai ţineţi cu tărie ce aveţi, până voi veni!”[1265], iar celei din Filadelfia: „Eu vin curând. Păstrează ce ai, ca nimeni să nu-ţi ia cununa”[1266]. Iată mai jos un pasaj care, deşi nu se spune explicit în text, probabil că se referă la felul în care va reveni Domnul Iisus:

„Apoi m-am uitat, şi iată un nor alb; şi pe nor şedea cineva care semăna cu un fiu al omului; pe cap avea o cunună de aur; iar în mână, o secere ascuţită. Şi un alt înger a ieşit din Templu şi striga cu glas tare Celui ce şedea pe nor: „Pune secerea Ta şi seceră: pentru că a venit ceasul să seceri şi secerişul pământului este copt. „Atunci Cel ce şedea pe nor, şi-a aruncat secerea pe pământ. Şi pământul a fost secerat. Şi din Templul care este în cer, a ieşit un alt înger, care avea şi el un cosor ascuţit. Şi un alt înger, care avea stăpânire asupra focului, a ieşit din altar şi a strigat cu glas tare către cel ce avea cosorul cel ascuţit: „Pune coşarul tău cel ascuţit şi culege strugurii viei pământului, căci strugurii ei sunt copţi „Şi îngerul şi-a aruncat cosorul pe pământ, a cules via pământului şi a aruncat strugurii în teascul cel mare almâniei lui Dumnezeu. Şi teascul a fost călcat în picioare afară din cetate... „J.

În mijlocul unei descrieri grozave a forţelor care se vor aduna să se înfrunte la Armaghedon[12671268], Domnul Iisus intercalează această avertizare: „Iată Eu vin ca un hoţ. Ferice de cel ce veghează şi îşi păzeşte hainele, ca să nu umble gol şi să i se vadă ruşinea!”[12691270]

Într-unul din numeroasele pasaje în care Biserica este descrisă ca Mireasa Mielului, Apocalipsa priveşte înainte spre glorioasa clipă a unirii din odaia de nuntă:

1265 Apoc. 2:25.
1266 Apoc. 3:11.
1267 Apoc.14:14-20.
1268 Armaghedon este un termen care derivă de la numele muntelui Meghido care străjuiește o vale depresionară foarte întinsă.
1269 Apoc. 16:15.
1270 Apoc. 19:1-9.

„După aceea, am auzit în cer ca un glas puternic de gloată multă, care zicea: „Aleluia! A Domnului, Dumnezeului nostru, este mântuirea, slava, cinstea şi puterea! Pentru că judecăţile Lui sunt adevărate şi drepte. El a judecat pe curva cea mare, care strica pământul cu curvia ei şi a răzbunat sângele robilor Săi din mâna ei. „Şi au zis, a doua oară: „Aleluia!... Fumul ei se ridică în sus în vecii vecilor!” Şi cei douăzeci şi patru de bătrâni şi cele patru făpturi vii s-au aruncat la pământ şi s-au închinat lui Dumnezeu, care şedea pe scaunul de domnie. Şi au zis: „Amin! Aleluia!” Şi din scaunul de domnie a ieşit un glas care zicea: „Lăudaţi pe Dumnezeul nostru, toţi robii Lui, voi care vă temeţi de El, mici şi mari!” Şi am auzit, ca un glas de gloată multă, ca vuietul unor ape multe, ca bubuitul unor tunete puternice, care zicea: „Aleluia! Domnul, Dumnezeul nostru Cel Atotputernic, a început să împărăţească. Să ne bucurăm, să ne veselim, şi să-l dăm slavă! Căci a venit nunta Mielului; soţia Lui s-a pregătit şi i s-a dat să se îmbrace cu în subţire, strălucitor şi curat”. (Inul subţire sunt faptele neprihănite ale sfinţilor). Apoi mi-a zis: „Scrie: Ferice de cei chemaţi la ospăţul nunţii Mielului!” Apoi mi-a zis: „Acestea sunt adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu!” A.

În Apocalipsa 20, după ce ni se descrie legarea lui Satan, domnia martirilor timp de o mie de ani împreună cu Hristos, şi aruncarea lui Satan în iazul de foc, Ioan scrie despre judecata din urmă:

„Apoi am văzut un scaun de domnie mare şi alb, şi pe Cel ce şedea pe el Pământul şi cerul au fugit dinaintea Lui şi nu s-a mai găsit loc pentru ele. Şi am văzut pe morţi, mari şi mici, stând în picioare înaintea scaunului de domnie. Nişte cărţi au fost deschise. Şi a fost deschisă o altă carte, care este cartea vieţii şi morţii au fost judecaţi după faptele lor, după cele ce erau scrise în cărţile acelea. Marea a dat înapoi pe morţii care erau în ea; Moartea şi Locuinţa morţilor au dat înapoi pe morţii care erau în ele. Fiecare a fost judecat după faptele lui şi Moartea şi Locuinţa morţilor au fost aruncate în iazul de foc. Iazul de

foc este moartea a doua. Oricine n-a fost găsit în cartea vieţii, a fost aruncat în iazul de foc" 1.

Unul dintre ultimele pasaje ale Apocalipsei cuprinde un mesaj al lui Hristos: „Şi iată, Eu vin curând![1271][1272], şi iarăşi: „Cel ce adevereşte aceste lucruri zice: „Da, Eu vin curând"[1273].

Răspunsul lui Ioan a fost: „Amin! Vino Doamne Iisuse!"[1274].

Terminologie escatologică în Noul Testament sunt folosiţi opt termeni sau expresii care se referă la revenirea Domnului Iisus.

1. Cel dintâi dintre ei este termenul *„ziua" şi* derivaţii lui compuşi, după cum urmează:

— Ziua Domnului (1 Tesal. 5: 2; 2 Petru 3: 10; 2 Tesal. 2: 2.);

— Ziua Domnului nostru Iisus (1 Cor. 1: 8.);

— Ziua lui Iisus Hristos (Filip. 1: 6.);

— Ziua lui Hristos (Filip. 1: 10; 2: 16.);

— Ziua când se va arăta Fiul omului (Luca 17: 24, 30.);

— Ziua lui Dumnezeu (2 Petru 3: 12.);

— Ziua în care Dumnezeu va judeca... prin Iisus Hristos (Rom. 2: 16 cf. Fapte 17L31.);

— Ziua judecăţii (Mat. 10: 15; 11: 22, 24; 12: 36, 41, 42; 2 Petru 2: 9; 3: 7; 1 Ioan 4: 17.);

— Judecata zilei celei mari (Iuda 6.);

— Ziua cea mare a Dumnezeului Celui Atotputernic (Apoc. 16: 14.);

— Ziua mâniei şi a arătării dreptei judecăţi a lui Dumnezeu (Rom. 2: 5.);

— Ziua cea mare a mâniei Lui (Apoc. 6: 17);

— Ziua cercetării (1 Petru 2: 12.);

— Ziua răscumpărării (Efes. 4: 30.);

— Ziua de apoi (Ioan 6: 39, 40, 44, 54; 11: 24; 12:

1271 Apoc.20:ll-15.
1272 Apoc. 22:7.
1273 Apoc. 22:20.
1274 Apoc. 22:20.

48.);

— Ziua aceea (Mat. 7: 22; 24: 36; Marcu 13: 32; Luca 10: 12, 17: 31; 21: 34; 2 Tesal. 1: 10; 2 Tim. 1: 12, 18; 4: 8.);

— Ziua (Mat. 25: 13; Rom. 13: 12; 1 Cor. 3: 13; 1 Tesal. 5: 4; Evrei 10: 25; 2 Petru 1: 19.).

Expresia „ziua *Domnului*” vine din Vechiul Testament. Semnificaţia termenului este aceea că Domnul Iisus va reveni ca Judecător al omenirii şi ca Mântuitor al Bisericii. Termenul zi este folosit de aproximativ cincizeci de ori în Noul Testament ca o referire la revenirea Domnului Iisus.

2. Deşi expresia *a doua venire* a lui Hristos nu se găseşte ca atare în Noul Testament, întâlnim foarte frecvent verbul „a veni” şi derivatele sale. Accentul este pus pe reîntoarcerea Lui personală. Există cam 36 de astfel de pasaje care ne anunţă reîntoarcerea Sa: Matei 16: 27, 28; 24: 30, 42, 44; 25: 31; 26: 64; Marcu 8: 38; 13: 26, 35; 14: 62; Luca 9: 26; 12: 37, 40; 18: 8; 21: 27; Ioan 14: 3, 18; 1 Corinteni 11: 26; 2 Tesaloniceni 1: 10; Evrei 10: 37; Iuda 14; Apocalipsa 1: 5; 3: 11; 4: 8; 16: 15; 22: 7, 12, 20.

3. Noul Testament mai foloseşte şi termenul *Parusia*, tradus de obicei prin *Venirea*. Acest termen subliniază măreţia şi solemnitatea cu care va reveni Hristos. El este folosit de şaptesprezece ori în Noul Testament: Matei 24: 3, 27, 37, 39; 1 Corinteni 15: 23; 1 Tesaloniceni 2: 19; 3: 13; 4: 15; 5: 23; 2 Tesaloniceni 21, 8; Iacov 5: 7, 8; 2 Petru 1: 16; 3: 4, 12; 1 Ioan 2: 28.

4. Noul Testament mai foloseşte de şapte ori şi termenul *Telos*, tradus prin *Sfârşitul*. Acest termen este folosit în: Matei 10: 22; 24: 6, 14; Marcu 13: 7, 13; Luca 21: 9; 1 Corinteni 1: 8; 15: 24; 1 Petru 4: 7.

5. Un alt termen folosit în Noul Testament este *sunteleia*, cu semnificaţia de deznodământ final, împlinire. În următoarele pasaje, el se referă la revenirea Domnului Iisus: Matei 13: 39, 40, 49; 24: 3; 28: 20; Evrei 9: 26.

6. Un alt termen folosit de cinci ori în Noul Testament este *Apocalipsis*, care se poate traduce prin

dezvelire, *descoperire*. Încă o dată, accentul este pus pe măreţia şi splendoarea şi slava în care va reveni Domnul: 1 Corinteni 1: 7; 2 Tesaloniceni 1: 7; 1 Petru 1: 7, 13; 4: 13.

7. Tot de şapte ori este folosit şi termenul *Epifaneia*, tradus prin *Arătarea*. *Şi* acest cuvânt face aluzie la impresia deosebită pe care ne-o va face Domnul când va reveni în slava Sa veşnică: 2 Tesaloniceni 2: 8; 1 Timotei 6: 14; 2 Timotei 4: 1, 8; Tit 2: 13.

8. Noul Testament mai foloseşte şi termenul *Faneroo*, tradus tot prin *arătarea*. Accentul este pus de data aceasta pe surpriza produsă asupra oamenilor de revenirea Domnului Iisus: Coloseni 3: 4; 1 Petru 5: 4; 1 Ioan 2: 28; 3: 2.

O examinare atentă a modului în care sunt folosiţi aceşti opt termeni ne va duce la concluzia că Noul Testament îi aplică frecvent pe unii în locul celorlalţi. De exemplu, în Matei 24, ucenicii îl întreabă pe Domnul Iisus despre *parusia* şi despre *sfârşitul tuturor lucrurilor*; în versetul şase Domnul Iisus le spune că n-a venit încă *telos*, sfârşitul; în versetul 14 Domnul le spune: „Atunci va veni sfârşitul” (*telos*), în versetul 27 Iisus vorbeşte iarăşi despre *parusia*, iar în versetul 30 El spune că oamenii îl vor vedea pe Fiul omului *venind pe* norii cerului; în versetul 36 pomeneşte despre *ziua aceea*, iar în versetul 44 El spune: „Fiul omului *va veni* în ceasul în care nu vă gândiţi”. Cu alte cuvinte, în această singură luare de cuvânt a Domnului găsim folosiţi împreună termenii *parusia*, *telos*, *venirea*. La fel este şi în pasajul din 1 Corinteni 1: 7, 8. Acolo sunt folosiţi cu acelaşi sens termenii *arătarea*, *sfârşitul şi venirea Domnului nostru Iisus Hristos*. În textul de la 1 Tesaloniceni 4: 13 – 5: 4 termenul *venirea Domnului* este folosit împreună cu *ziua aceea*. Un alt text în care putem vedea această îngemănare de termeni este şi capitolul 3 din cea de a doua epistolă a lui Petru.

3. Teorii despre Mileniu

Premilenism

Este interesant şi semnificativ să observăm că acest punct de vedere asupra evenimentelor finale a fost foarte

răspândit în primul secol şi a revenit în actualitate începând cu secolul al nouăsprezecelea. Aderenţii acestei şcoli de interpretare susţin că Biblia ne anunţă că înainte de învierea şi judecata de la urmă, Hristos va reveni pe pământ şi va domni împreună cu sfinţii Săi pe o durată de o mie de ani. Textul de bază pentru această interpretare este Apocalipsa 20: 1 – 10:

„*Apoi am văzut pogorându-se din cer un înger, care ţinea în mână cheia Adâncului şi un lanţ mare. El a pus mâna pe balaur, pe şarpele cel vechi, care este Diavolul şi Satana şi l-a legat pentru o mie de ani L – a aruncat în Adânc, l-a închis acolo, şi a pecetluit intrarea deasupra lui ca să nu mai înşele Neamurile, până se vor împlini cei o mie de ani După aceea, trebuie să fie dezlegat pentru puţină vreme. Şi am văzut nişte scaune de domnie; şi celor ce au şezut pe ele, li* s-a dat *judecata. Şi am văzut sufletele celor ce li se tăiase capul din pricina mărturiei lui Iisus şi din pricina Cuvântului lui Dumnezeu, şi ale celor ce nu se închinaseră fiarei şi icoanei ei şi nu primiseră semnul ei pe frunte şi pe mână. Ei au înviat şi au împărăţii cu Hristos o mie de ani Ceilalţi morţi n-au înviaptână nu s-au sfârşit cei o mie de ani Aceasta este întâia înviere. Fericiţi şi sfinţi sunt cei ce au parte de întâia înviere! Asupra lor, a doua moarte n-are nicio putere; ci vor fi preoţi ai lui Dumnezeu şi ai lui Hristos şi vor împărăţi cu El o mie de ani* când *se vor împlini cei o mie de ani, Satana va fi dezlegat; şi va ieşi din temniţa lui, ca să înşele Neamurile, care sunt în cele patru colţuri ale pământului, pe Gog şi pe Magog, ca să-i adune pentru război. Numărul lor va fi ca nisipul mării şi ei s-au suit pe faţa pământului şi au înconjurat tabăra sfinţilor şi cetatea prea iubită. Dar din cer s-a pogorât un foc care i-a mistuit. Şi diavolul, care-i înşela, a fost aruncat în iazul de foc şi de pucioasă, unde este fiara şi prorocul mincinos. Şi vor fi munciţi zi şi noapte în vecii vecilor*”.

Există numeroase alte pasaje care se pot aplica acestei „epoci de aur viitoare”. Unele pronunţări profetice despre Domnul Iisus conţin această veste:

„*Îngerul i-a zis*: „*Nu te teme, Marie; căci ai căpătat*

îndurare înaintea lui Dumnezeu. Şi iată că vei rămânea însărcinată, şi vei naşte un fiu, căruia îi vei pune numele Iisus. El va fi mare şi va fi chemat Fiul Celui Prea înalt; şi Domnul Dumnezeu îi va da scaunul de domnie al tatălui Său David. Va împărăţipeste casa lui Iacov în veci, şi împărăţia Lui nu va avea sfârşit.”!

Chiar şi unele promisiuni ale Domnului Iisus sunt legate de existenţa unei astfel de epoci:

„Adevărat vă spun că, atunci când va sta Fiul omului pe scaunul de domnie al măririi Sale, la înnoirea tuturor lucrurilor, voi, cari M-aţi urmat, veţi şedea şi voi pe douăsprezece scaune de domnie, şi veţi judeca pe cele douăsprezece seminţii ale lui Israel. „[1275][1276]

Şi iarăşi:

„Voi sunteţi aceia, care aţi rămas necontenit cu Mine în încercările Mele. De aceea vă pregătesc împărăţia, după cum Tatăl Meu Mi-a pregătit-o Mie, ca să mâncaţi şi să beţi la masa Mea în împărăţia Mea, şi să şedeţi pe scaune de domnie, ca să judecaţi pe cele douăsprezece seminţii ale lui Israel. „[1277].

Cartea Faptele Apostolilor debutează cu un pasaj în care ni se spune că Domnul Iisus li s-a arătat timp de 40 de zile ucenicilor şi a stat adeseori de vorbă cu ei despre lucruri privitoare la împărăţie. Este interesant că în acel context, ucenicii au fost atât de cuprinşi de entuziasm în anticiparea evenimentului, încât L-au întrebat:

„Doamne, în vremea aceasta ai de gând să aşezi din nou împărăţia lui Israel?”

Răspunsul Domnului Iisus nu a fost o negare a împărăţiei, ci doar o anunţare a faptului că preocuparea pentru instaurarea ei nu trebuie să fie o preocupare a acelei generaţii, şi probabil nici a Bisericii ca atare. împărăţia trebuie să rămână un prerogativ al Israelului.

Trebuie să mai menţionăm şi promisiunile Domnului

1275 Luca 1:30-33.
1276 Mat.l9:28.
1277 Luca 22:28-30.

Iisus din cartea Apocalipsei:

„Celui ce va birui şi celui ce va păzi până la sfârşit lucrările Mele, îi voi da stăpânire peste Neamuri. Le va cârmui cu un toiag de fier, şi le va zdrobi ca pe nişte vase de lut, cum am primit şi Eu putere de la Tatăl Meu”.

Şi încă:

„Celui ce va birui, îi voi da să şadă cu Mine pe scaunul Meu de domnie, după cum şi Eu am biruit şi am şezut cu Tatăl Meu pe scaunul Lui de domnie. „[1278].

Pe lângă aceste texte din Noul Testament aproximativ a treime din profeţiile Vechiului Testament se referă la o astfel de vreme viitoare de slavă. Numai venirea unei împărăţii terestre, în care Fiul lui David va reface gloria domniei lui Israel şi armonia tuturor elementelor naturii poate explica existenţa unor astfel de pasaje. Cine nu acceptă această idee, trebuie să accepte ori că o mulţime din profeţiile Vechiului Testament au fost ratate sau inutile ori că multor pasaje profetice nu li se poate aplica de loc o interpretare literară, ci numai una alegorică.

În limbajul teologic, acceptarea unei împărăţii de o mie de ani se numeşte şi *Chiliasm*, de la termenul *chilios*, „o mie” din limba greacă. Chiliasmul a fost singura tălmăcire predominantă în secolul întâi şi în secolul al doilea. Exponenţi ai săi au fost Irineu, care a devenit episcop de Gaul în anul 177 d.Hr. şi a murit în preajma anului 200 d.Hr. Acest om, socotit drept unul dintre părinţii Bisericii, şi-a exprimat crezul astfel:

(1) După căderea lui Adam în păcat, lumea trebuie să parcurgă o istorie de 6.000 de ani. Această părere şi-a bazat-o pe ideea că Dumnezeu lucrează în cicluri de şapte şi pe tălmăcirea unor texte ca acelea din Psalmul 90: 4; 2 Petru 3: 8 şi Evrei 4: 9;

(2) La sfârşitul istoriei lumii actuale se va ridica pe

1278F apte 1:6.

Apoc. 2:26,27.

Apoc.3:21.

pământ Antihristul.

(3) Hristos se va arăta atunci în slavă şi va triumfa asupra tuturor duşmanilor Săi.

(4) Hristos va instaura pe pământ Domnia Sa de o mie de ani, ca un Sabat care va încheia ciclul de şapte mii de ani al istoriei.

(5) Ierusalimul va fi reconstruit şi întreg pământul va cunoaşte o perioadă de refacere şi regenerare fără comparaţie în istorie.

(6) Pacea şi neprihănirea vor fi cele două coordonate de bază ale domniei lui Hristos pe pământ.

(7) După această domnie de o mie de ani a lui Hristos, va urma învierea, judecata finală şi înnoirea tuturor lucrurilor.

Chiliasmul nu l-a făcut pe Irineu să nu o rupă cu tradiţia evreiască şi să nu se despartă definitiv de preoţie, sărbători, Templu, jertfe, ritualuri, obiceiuri şi alte aşezăminte iudaice.

Printre ceilalţi adepţi ai chiliasmului îi mai putem aminti şi pe Papias, care a trăit în prima jumătate a celui de al doilea secol, pe Tertulian (c.160 – e.230), pe Barnabas, care ne-a lăsat o scriere datată între anii ’70 – 50 d.Hr., pe Iustin Martirul (c.100-o.165), pe Iranaeus (c.130-o.200), pe Hippolitus, care a trăit în prima parte a celui de al treilea secol, pe Cyprian (martirizat la Cartagina în anul 258), pe Lactantius (c.260 – e.325), pe Commodianus, care a trăit în prima parte a secolului patru, pe Victorinus, care a murit ca martir în anul 304, pe Apollinaris (c.310 – e.392), pe Cerintius din primul secol şi pe ucenicii săi numiţi *cerintieni*.

În epoca modernă, revitalizatorii chiliasmului, supranumiţi acum premilenişti, au fost pietiştii Germani: Philip Jacob Sperier (1635 – 1705) şi J.A. Bengel (1687 – 1725); în Anglia: Ann Lee (1736 – 1784) şi Enghish Shakers; în America Edward Irving (1792 – 1834), John Nelson Darby (1800 – 1882) şi urmaşii săi supranumiţi şi Plymouth Breatren (creştinii după Evanghelie), William

Miller (1782 – 1849) promotor şi lider al mişcării adventiste; Johann Heinrich Jung, cunuoscut mai ales ca Jung-Stilling (1740 – 1817), misticii Germani: Karl A. Auberlen (1824 – 1864) din Bassel, August Hahn (1792 – 1863), Rudolf E. Stier (1800 – 1862), Ludwig Ross (1806 – 1859), Friedrich S. Oetinger (1702 – 1782), Rochard Rothe (1799 – 1867), Johann Peter Lange (1801 – 1884), cunoscut comentator biblic, Un alt comentator celebru: Franz Delitzsch (1813 – 1890) şi Henry A.W. Meyer (1800 – 1873), Dean Henry Alford (1810 – 1871), Robert Jamieson (1843 – 1921), celebru predicator: Charles H. Spurgeon (1834 – 1892), evanghelistul D.L. Moody (1837 – 1899) şi C.I. Scofield (1843 – 1921) autorul faimosului comentariu *Scofield Referente Bible*, 1909.

Toate conferinţele profetice biblice majore din ultimul secol, precum şi celebra şcoală de teologie de la Moody Bible Institute, ca şi alţi cunoscuţi teologi din America şi mai ales Institutul Biblic din Los Angeles, s-au declarat categoric în favoarea premilenismului.

O expunere concisă a premilenismului trebuie să acopere neapărat următoarea scurgere succesivă de evenimente ale istoriei:

(1) învierea sfinţilor la „răpire” (1 Tesal. 4: 14 – 18);

(2) întoarcerea evreilor în teritoriul străvechi al Palestinei (Ezechiel 37: 21 – 28);

(3) Perioada Necazului cel Mare sub domnia Antihristului (2 Tesal. 2: 3; Apoc. 7: 14);

(4) „Arătarea” Domnului Iisus şi judecata neamurilor (1 Tesal. 3: 13; Mat. 25: 31 – 46);

(5) învierea sfinţilor din Necazul cel Mare (Apoc. 6: 11);

(6) Bătălia de la Armaghedon (Apoc. 16: 16);

(7) împărăţia de o mie de ani a lui Hristos pe pământ, urmată de „dezlegarea Satanei” (Apoc. 20: 1 – 10);

(8) învierea finală a celor răi (Apoc. 20: 5);

(9) Marea judecată de la tronul alb (Apoc. 20: 11 – 14);

(10) Intrarea în veşnicie: raiul şi iadul (Mat. 25: 46;

Apoc. 20: 14, 15).

Dispensaţionalism

Una dintre mişcările asociate de obicei cu premilenismul este „Dispensaţionalismul”. Mişcarea cunoscută sub acest nume a apărut în anul 1825 în Irlanda. Pe la 1832, centrul mişcării s-a mutat însă în localitatea Plymouth din Anglia. Din cauză că adepţii acestei interpretări s-au numit între ei, fraţi”, lumea a început să-i numească „Plymouth Breatren”, adică „Fraţii din Plymouth”. Fondatorul acestei grupări a fost Edward Cronin, predicator din Dublin, Irlanda, dar cel mai de seamă exponent al ei a fost John Nelson Darby (1800 – 1882) care a vestit Evanghelia şi în insulele britanice şi în ţările bătrânului continent.

Învăţătura de bază a dispensaţionalismului este că Dumnezeu lucrează cu omenirea în cicluri de şapte. Astfel, întreaga istorie se poate împărţi în şapte epoci, perioade sau dispensaţiuni, în care Dumnezeu a plasat omenirea în şapte administraţii diferite. Fiecare dintre aceste şapte dispensaţii s-a sfârşit cu un faliment clar al omenirii şi cu o judecată punitivă din partea lui Dumnezeu. Cele şapte dispensaţii sunt delimitate foarte exact în *Scofield Reference Bible*.

Una din învăţăturile de bază ale dispensaţionaliştilot este aceea a „amânării”. Ea susţine că Dumnezeu le-a oferit evreilor prin Domnul Iisus împărăţia, iar când aceştia nu au primit-o, El i-a amânat instaurarea şi a adus în locul ei vremea Bisericii. Această epocă a Bisericii este privită ca o taină care nu a *fost făcută* cunoscută profeţilor în celelalte veacuri[1279].

Dispensaţionaliştii cred că şi această epocă a Bisericii se va sfârşi cu un faliment uman, manifestat în apostazia finală, şi cu o teribilă judecată, numită generic Armaghedon. La sfârşit, Dumnezeu va reinstaura Israelul în prerogativele împărăţiei. Lumea va asista uimită la o convertire în masă a evreilor datorată „arătării” lui Hristos, nu lucrării Duhului Sfânt sau a Bisericii. împărăţia

1279 Rom. 16:25-27; Efes. 3:8-11.

care va urma va avea puternice caractere evreieşti, toate neamurile lumii aflându-se sub completa dominare a Mielului care se va afla la Ierusalim. Profeţiile vechi ca acelea aflate în Isaia 11 şi Isaia 35 sunt privite drept descrieri literale ale unor vremuri slăvite de reîmpăcare şi reaşezare generală a tuturor lucrurilor în împărăţia milenară.

Cei care se opun dispensaţionalismului se împart şi ei în două categorii: aceea a celor care se reţin să-L aşeze pe Dumnezeu într-un program prea mecanic şi prea fixist şi acei care văd în Biserică scopul final al lui Dumnezeu şi nu-i mai acordă Israelului niciun loc în desfăşurarea viitoare a evenimentelor lumii.

Postmilenism

Mişcarea postmilenistă a apărut în timpul celui de al XVII-lea secol în perimetrul colectivităţilor Lutherane şi Reformate. Deşi ea a fost la origine o mişcare evanghelică, ideile ei au fost îmbrăţişate apoi de o mare parte a societăţii necreştine.

Evanghelicii postmilenişti nu acceptă ideea unei domnii vizibile, reale a lui Hristos pe pământ timp de o mie de ani. Dimpotrivă, ei cred că înainte de revenirea lui Hristos lucrarea misionară a Bisericii (nu a Israelului) va aduce lumii o perioadă de o mie de ani de încreştinare mondială şi de preschimbări sociale. În perioada aceea omenirea va cunoaşte o vreme de pace şi neprihănire. Pasajul biblic care descrie această realitate este, în concepţia postmileniştilor, tot Apocalipsa 20.

Aşa cum am spus deja, ideile optimiste ale postmileniştilor au fost preluate cu entuziasm de majoritatea populaţiei necreştine. Progresul nemaipomenit al ştiinţei şi tehnologiei din secolul XIX i-a făcut pe mulţi să creadă că omenirea este într-adevăr în stare să reclădească prin propriile ei puteri ciondiţiile minunate ale „paradisului pierdut”. Pe fondul acesta de optimism şi încredere în bunătatea înnăscută a omului au apărut şi curentele de ideologie socialistă şi marxistă.

Probabil că cea mai mare greşeală a

postmilenismului a fost tocmai această nebiblică încredere oarbă în capacitatea omului de a face ceva bun şi de a reforma societatea. Dezlănţuirea celor două războaie mondiale şi catastrofa aplicării ideilor socialiste în anumite ţări ale lumii au dat lovituri de moarte postmilenismului.

Ar fi fost însă cu mult mai bine dacă oamenii nu ar fi fost legănaţi atâta vreme în speranţele deşarte ale unei interpretări bazate pe resursele de bunătate ale omenirii. Domnul Iisus ne-a învăţat să spunem: „Vie împărăţia Ta!”, nu „împărăţia noastră”. Fără prezenţa lui Hristos, chiar şi sub influenţa Bisericii şi a Duhului Sfânt, omenirea este incapabilă să se organizeze într-o societate în care să prevaleze binele.

În ultimii şapte zeci şi cinci de ani, numeroşi teologi liberali au reînviat ideile postmileniste întreţinând ideea că eforturile umane vor putea crea totuşi o „nouă ordine mondială”, mai strălucită decât oricare altă societate a trecutului. Aceşti propovăduitori sunt purtătorii unui mesaj supranumit şi o „evanghelie socială”.

Întorcându-ne la originea mişcării, printre promotorii ei i-am putea aminti pe următorii: în Anglia pe Daniel Whitby (1638 – 1726), în Olanda pe Campegius Vitringa (1659 – 1722), în Scoţia pe David Brown (1803 – 1897) şi pe Patrick Fairbaim (1805 – 1874), în America pe Charles Hod ge (1797 – 1878), pe Benjamin B. Warfield (1851 – 1921), şi pe Richard Watson (1781 – 1833).

Ca o apreciere critică la adresa acestei mişcări putem spune că Biblia nu ne prezintă nicăieri Biserica drept o forţă preponderentă în societate. Dimpotrivă, Biserica este definită ca un grup de „străini şi călători” prin lume, întotdeauna aflată în minoritate şi întotdeauna prigonită. Este adevărat că Noul Testament vesteşte împărăţia lui Hristos, dar tot la fel de adevărat este şi că el ne spune că lumea va merge „din rău în mai rău”:

„Să ştii că în zilele din urmă vor fi vremuri grele…

De altfel, toţi cei ce voiesc să trăiască cu evlavie vor fi prigoniţi Dar oamenii răi şi înşelători vor merge din rău în mai rău, vor amăgi pe alţii, şi se vor amăgi şi pe ei înşişi

în opinia mea, mişcarea postmilenistă trebuie considerată ca nefiind în armonie cu întreaga revelaţie a Noului Testament. Asta nu înseamnă însă că ea este o „erezie” nimicitoare şi nici că teologi de talia lui Hodge şi Warfield trebuie socotiţi eretici. Mântuirea noastră nu depinde de părerea pe care o avem despre evenimentele viitoare.

Amilenism

Amilenismul este o interpretare profetică apărută cam prin secolul trei al existenţei Bisericii. Imediat după vremea persecuţiilor a încetat şi atunci când Biserica creştină a căpătat statut preferenţial în „împărăţiile” lumii, teologii creştini nu au mai simţit nevoia să se reazeme pe nădejdea unei împărăţii viitoare.

Amilenismul neagă şi premilenismul şi postmilenismul, îndemnându-i pe credincioşi să considere epoca pe care o trăim singura realitate posibilă pentru Biserică în relaţia ei cu lumea.

Amileniştii cred într-o singură reîntoarcere a lui Hristos: atunci când El va închide uşa harului, îi va învia pe toţi cei morţi, va judeca lumea, îi va trimite pe unii în rai, iar pe alţii în iad şi va face „ceruri noi şi un pământ nou în care va locui neprihănirea”.

Printre iniţiatorii acestei mişcări îi putem aminti pe Gaius (sec. III), pe Origen (c.185-o. 254), pe Jérôme (c. 340 – 420), pe Clement din Alexandria (c. 150-C.220) şi pe fericitul” Augustin (354 – 430).

Caracteristica de bază a tuturor promotorilor amilenismului este interpretarea. figurativă” sau „alegorică” a pasajelor care vorbesc sau vestesc „împărăţia lui Hristos”. O treime din profeţiile Bibliei se referă la instaurarea unei epoci de glorie şi preponderenţă a Israelului. Ele au rămas neîmplinite până astăzi. Chiar şi vestirea Îngerului Gavril conţine o parte care nu se va împlini decât atunci când Israelul va reintra în prerogativele de popor ales:

„El va fi mare şi va fi chemat Fiul Celui Prea înalt; şi Domnul Dumnezeu îi va da scaunul de domnie al tatălui

Său David „[12801281].

Mişcarea postmilenistă propune ca astfel de pasaje să fie interpretate alegoric şi aplicate Bisericii sau să fie puse în categoria unor „profeţii posibile” dar irealizate din cauza împietririi Israelului. Amilenismul nu lasă niciun loc pentru Israel în istoria viitoare a lumii. Reaşezarea evreilor între graniţele străvechii lor ţări a zdruncinat mult „certitudinile” amileniste. Iată ce spusese Dumnezeu prin gura prorocului Ieremia:

„Aşa vorbeşte Domnul, care a făcut soarele să lumineze ziua, care a rânduit luna şi stelele să lumineze noaptea, care întărită marea şi face valurile ei să urle, El, al cărui Nume este Domnul oştirilor: *„Dacă vor înceta aceste legi dinaintea Mea, zice Domnul, şi neamul lui Israel va înceta să mai fie un neam înaintea Mea*!*”*

„Aşa vorbeşte Domnul: *„Dacă cerurile sus pot fi măsurate, şi dacă temeliile pământului jos pot fi cercetate, atunci voi lepăda şi Eu pe tot neamul lui Israel, pentru tot ce a făcut, zice Domnul.”*!

Şi iată ce a descoperit în Consiliul din Ierusalim Iacov:

„Şi cu faptul acesta se potrivesc cuvintele prorocilor, după cum este scris: *„După aceea, Mă voi întoarce şi voi ridica din nou cortul lui David din prăbuşirea lui, îi voi zidi dărâmăturile şi-l voi înălţa din nou: pentru ca rămăşiţa de oameni să caute pe Domnul, ca şi toate Neamurile peste care este chemat Numele Meu, zice Domnul, care face aceste lucruri şi căruia îi sunt cunoscute din veşnicie.* *„*[12821283].

Istoria Bisericilor „oficiale” care au făcut compromis cu „puterile lumii” şi s-au complăcut în „demnităţile” acordate de puternicii lumii a fost clădită pe ideea că Israelul nu mai trebuie să existe. Majoritatea crezurilor stabilite la diferitele Consilii ale Bisericii au o exprimare

---

1280d) 2 Tim.3:1, 12-13.
1281 Luca 1:32.
1282(D Ier. 31:35-37.
1283 Fapte 15:15-18.

amilenistă.

Orice credincios amilenist are un sentiment de confuzie şi nesiguranţă atunci când se întâlneşte cu anumite pasaje din Noul Testament. Din perspectiva amilenistă este imposibil de explicat ce a vrut să spună Domnul Iisus când le-a zis apostolilor:

„Adevărat vă spun că, atunci când va sta Fiul omului pe scaunul de domnie al măririi Sale, la înnoirea tuturor lucrurilor, voi, care M-aţi urmat, veţi şedea şi voi pe douăsprezece scaune de domnie şi veţi judeca pe cele douăsprezece seminţii ale lui Israel. „[1284]

Amilenismul este o explicare incompletă a mesajului profetic. Redus la perimetrul Bisericii, amilenismul nu ne pune la dispoziţie o filosofie a istoriei care să dovedească în final suveranitatea lui Dumnezeu pe pământ.

O concluzie finală

Singura concluzie care trebuie trasă din această expunere de interpretări escatologice este aceea că Biserica nu trebuie să se certe şi să se fărâmiţeze în dispute pătimaşe asupra evenimentelor viitoare. Misiunea Bisericii este să poarte Evanghelia la orice făptură, până la marginile lumii. Tot ceea ce ar putea să ne împiedice să ne îndeplinim împreună acest mandat divin trebuie privit ca secundar şi tratat ca atare.

Autorul acestor rânduri este în deplin acord cu ceea ce este scris în articolul XVIII al Mărturisirii de credinţă publicate la Dordrecht:

„În sfârşit, în ceea ce priveşte învierea morţilor, noi mărturisim cu gura şi credem cu inima că Scriptura ne învaţă că toţi cei care au trăit vreodată, chiar dacă au adormit, vor fi readuşi la viaţă prin nemăsurata putere a lui Dumnezeu; toţi aceştia, împreună cu cei care vor mai fi fost în viaţă, şi care vor fi schimbaţi într-o clipă, la sunetul celei din urmă trâmbiţe, vor sta înaintea scaunului de judecată a lui Hristos. Acolo cei buni vor fi despărţiri de

---

1284 Mat. 19:28.

(1) 1 Cor. 15:28.

cei răi şi fiecare va fi răsplătit după binele sau răul pe care-l va fi făcut când trăia în trup: cei binecuvântaţi vor intra în viaţa veşnică fericită alături de Hristos, bucurându-se de ceea ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit şi la inima omului nu s-a suit, şi vor domni împreună cu Hristos în veci de veci (Matei 22: 30, 31; Daniel 12: 12; Iov 19: 26, 27; Matei 25: 31; Ioan 5: 28; 2 Corinteni 5: 10; 1 Corinteni 15; Apocalipsa 20: 12; 1 Tesaloniceni 4: 15; 1 Corinteni 2: 9.).

Pe de altă parte, cei răi, cei nelegiuiţi şi blestemaţi vor fi aruncaţi atunci în întunericul de afară, în chinurile eterne ale iadului, unde focul nu se va stinge şi viermele lor nu doarme (Marcu 9: 44; Apocalipsa 14: 11).

Fie ca Domnul, prin harul Său, să ne facă pe toţi vrednici de slavă şi fie ca fiecare dintre noi să băgăm bine de seamă şi să ne purtăm cu toată grija şi stăruinţa, ca să putem fi găsiţi în „ziua aceea” fără pată, fără prihană şi în pace. Amin”.

„*Şi când toate lucrurile Îi vor fi supuse, atunci chiar şi Fiul*. Se *va supune Celui ce I-a supus toate lucrurile, pentru ca Dumnezeu să fie totul în toţi*